

EPICTETI
ENCHIRIDIUM
Cum
CEBETIS THEBANI TABVLA
Grec. et Lat.

recensuit
JOANNES CASP. SCHRÖDERUS.
Editor Tertia.

DELPHIS, apud ADRIANUM BEMAN. 1723.

E P I C T E T I
ENCHIRIDIUM

U N A C U M

CEBETIS THEBANI

T A B U L A

Græc. & Lat.

Cum notis WOLFII, CASAUBONI,
CASELII & aliorum;

*Quibus accedit Græca Enchiridii Paraphrasis, lacu-
nis omnibus, Codicis Medicei ope*

A

JACOBO GRONOVIO

Repletis :

Recensuit, & a plurimis mendis, quæ in prio-
res editiones irreperant, repurgavit, ac
Notis quibusdam & animadversionibus
illustravit

JOANNES CASPARUS SCHRÖDERUS.

D E L P H I S

Apud **ADRIANUM BEMAN.**

CIO IO CCXXIII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS

1911

1911

1911

1911

1911

DEDICATIO.

Nobilissimo Amplissimoque

Viro

THEODORO VALLENSI, J. C.

*Reipublicæ Delphensis Senatori
& Judici*

S. D.

SI apud eos, qui humani-
tatis studia profitentur,
nihilque habent, neque
prius, neque antiquius,
quam ut honesti & decori, quavis
occasione, ratio ipsis constare possit,

* 3

tan-

DEDICATIO.

tantum valere debet propensæ voluntatis, aliunde declaratæ, recordatio; ut, si velint digni haberi illis, quas colunt literis, inter prima honestatis officia, mentis gratæ piæque significatio, omni loco ac tempore apparere debeat; ego certe eum me esse agnosco, qui nisi justam turpis ignominia exprobrationem negligere sustinerem, id mihi inprimis agendum esse sentiam, ut, quo animo in Te sim, omnibus velim esse testatissimum. Nam, ut de ceteris taceam, quorum ingenii doctrinæque elegantiam studio atque benevolentia tua complexus es; tantum quod pedem ego intuleram in hanc Scholastici Regiminis provinciam, cum Tu hospiti mihi eximia prolixæ cujusdam voluntatis declar-

ra-

DEDICATIO.

ratione, cuncta, quæ in Te forent, officia benignissime pollicereris. Quem quidem generosæ mentis ardorem ita Tu Vir Amplissime, vivum deinceps atque incolumem conservasti, ut recentibus subinde benevolentia nutrimenti inflam-mari eum quam sæpissime mihi cer-nere liceret. Nam cum rogatu at-que impulsu amici, id mihi negotii suscepissem, ut nobilissimum illud StoiciPhilosophiEnchiridium recen-ferem, omnique cura & studio pro-videndum mihi esse intelligerem, ut in gratiam illud studiosæ Juen-tutis quam castigatissimum in lu-cem prodiret; Tu mihi inprimis præsto fuisti, qui exemplarium ejus-modi, quorum ope obvios quosque priorum editionum nævos facile

DEDICATIO.

tollerem, humanissime mihi copiam faceres. Quæ quidem animi Tui tam officiosi erga me studiaque literarum argumenta sane quam insignia cum extarent, certiozem nullam invenire potui depromendi obsequii, quod pro iis deberem, rationem, quam si hic ostenderem, quam optata mihi accidisset, oblata in præsentia tantæ benevolentia, utcunque possem, respondendi facultas. Quamquam vero nec Tua bene merendi virtus, quippe se una contenta, aliena commendatione minime indiget, nec ego is sum, qui ambitiosa oratione auribus tuis tam pulchræ dotis præconium dare velim; tamen, cum mihi abs Te in manum datus esset *Epictetus*, is qui de animi excellentis præstantia, agit,

DEDICATIO.

agit, non veritus sum, ne quid committerem, quod a tanti Sophi decretis abhorreret, si illa, quæ non alius arbitrii, sed tua proprie forent, honorifica nominis tui commemoratione Tibi quoque adscribere ne dubitarem; præsertim non minus illustria cum sint, quæ publice dedisti animi, nihil vulgare, sed sublimia & excelsa quæque sapientis indicia. Quis enim ignorat, eum Te ex liberalium artium disciplinis, quibus probe innutritus es, percipisse fructum atque usum, ut cuncta ad unius Civitatis, cujus personam una cum ceteris Amplissimi Ordinis Viris Tu geris, commoda referenda esse existimes. Cum enim multi, quibus quidem, hoc collabascantium literarum senio, generoso honesto in-

DEDICATIO.

coctum pectus est, præclaram Musis gratiam reddere sese arbitrentur, si non indiligenti antiquitatis, cui intelligendæ Juvenes se devoverant, recognoscendæ studio, vetustissimarum rerum memoriam recordari possint; Tu non alienis per omnem ætatem inhærendum esse pulchre vides, sed cum veteri notitia conjungenda tibi esse statuisti longe utilissima Patriæ nostræ monumenta. Cujus rei documentum cum spectabam dispositam a Te exquisitissimam raramque Belgicæ historiæ seriem, tuli scilicet non obscure, quanta cum voluptate, meum animi sensum, qui patriam historiam ad *απαρχή* & civilem prudentiam externis illis minime imparem censerem, auctoritate tanti exempli viderem

con-

DEDICATIO.

confirmari. Quæ cum ita sint, quis tam erit imprudens rerum æstimator, qui non sentiat, pervenisse ad Te veram illam atque unice expetendam studiorum gloriam; postquam laudabile illud veterum Romanorum institutum secutus, qui Græcarum aliarumque civitatum mores, inventa, disciplinam, ad suæ reipublicæ accuratiorem notitiam trahebant, uni patriæ penitus cognoscendæ omnia tua inservire voluisti? Immo vero nec minus tam ex præclaro studio insignis tuus in Bataviæ solum, quod Te nascentem excepit, amor elucet; quando perspicuum evadit, non tam extraneis, quamvis eos tantarum rerum inter legendum admiratione capi necesse sit, quam genuinis Batavis, nostræ Reip. primordia
stu-

DEDICATIO.

stupenda, res domi bellicque fortissime gestas, ancipites casus ac vicissitudines miras, cum tenerrimo sui sensu curam sollicitudinemque adferre. Quem sincerum tuum in Patriam animum Tibi tum curia gratulatur, cui quidquid ex veteri memoria, aut exemplo dignum, aut consilio salutare Tibi suppetit, indefesso labore suppetitas; tum vero omnes boni suspiciunt ac venerantur, qui Te nobilissimæ familiæ diu salvum & incolumem fore exoptant. Quorum votis ego hanc obsequii in Te mei obsidem tabellam dum astringo, illud etiam atque etiam rogo, Tibi persuadeas, optatius nihil accidere mihi posse, quam ut, dum Tu ista, atque etiam ampliore gloria perfrueris, ego tantum

DEDICATIO.

nominis Tui decus, omni honore
& observantia colam

Nobilitati & Am-
plitudini Tuæ

*L. M. Q. addictus
cliens*

J. C. SCHRÖDERUS.

Dabam Delphis Idibus
Nov. A. MDCCCXXII.

PRÆ-

PRÆFATIO.

Λεκτορι φιλέλλησι ἔ φιλολογείῳ

S. D.

JOANNES CASPARUS
SCHRÖDERUS.

Uod Te, Lector candide, sub hoc potissimum titulo compellem, libri ipsius dos facit; qui, cum ob Græci sermonis Veneres, puræque elegantiam dictionis, quæ in eo elucent; tum ob recti & honesti speciem, quam considerantium oculis animisque exhibet, illius cognitione inprimis dignus videbatur, qui cum literarum studio virtutis sinceræ culturam conjungere amaret. Etenim si ex omni antiquitate quisquam

P R Æ F A T I O .

quam fuit, qui præter orationis pressam adductamque, verum ipsa simplicitate jucundissimam suavitatem, gravissima tradat ad honeste sapienterque vivendum dogmata, in his Epictetus nomen profitetur suum. Cujus proinde Enchiridion istud vere aureum, cum mole perexiguum sit, nec ob id legenti fastidium pariat, tanto majore cum fructu cognosci potest, quanto plura vitæ prudenter ac decore instituendæ præcepta minore compage comprehendit. Quippe ex hoc virtutis magistro quæ Deo, quæ aliis, quæ tibi ipse debeas, officia, citra molestant verborum ambagem, copiose simul & luculenter intelligas. Quid despectus ille rerum humanarum? Quid fortunæ insultantis contemptio? Quid veri boni, quod in solis animi, sibi placide acquiescentis, nihil vero anxie cupientis, dotibus positum sit, pretium, quam grata ac nervosa brevitate hic passim
in-

P R Æ F A T I O.

*insinuantur? Quis ex omni Philosopho-
rum, quotquot unquam extiterunt,
Schola, Epicteto solidius vel iracun-
diæ tumultus sedavit, vel libidinis
æstum extinxit? Unde efficaciora ad
continentiam, ad justitiam, ad fortitu-
dinem ceterasque animi virtutes hor-
tamenta petantur, quam ex uno Epi-
cteto? Sed encomium viri scribere non
est nostrum: fecere alii; fecit erudito-
rum chorus omnis; ex quibus quanto
quisque sinceræ virtutis studiosior fuit,
tanto graviore ac prolixiore laudiste-
stimonio Philosophum hunc est profecu-
tus. Equidem ut vere dicam, quod
sentio; cum in plerisque fere gentilium
scriptis, quibus actiones mortalium ad
recti & honesti normam componere stu-
dium fuit, non tam expressa virtutum
vestigia, quam amictam severæ fron-
tis supercilio superbiam arrogantiam-
que deprehendere liceat; quod Fabius
ille Quintilianus jure merito arguit
Insti-*

PRÆFATIO.

*Institut. Orat. Proœmio ad Marcel-
lum Victorium ; in Epictetum ut talis
suspicio minime cadat , simplex ille di-
cendi character facit , & animus tam
ab omni stoliditate alienus , quam a fu-
co & ærugine vacuus * . Quem utinam
servarent , qui interioribus hisce & re-
conditis literis operantur ! profecto nec
fastosa & inanis ista scientiæ opinio ,
qua ridiculos quosdam sui ostentatores ,
ad quorumvis cordatiorum nauseam ,
omnisque adeo humanitatis opprobrium ,
tumere videas , in leviculis , quæ ipsi
in literis præstant , regnum sibi vin-
dicaret scientiæ ; nec sanctissimum Re-
ligionis nomen , turpissimis vitiis obten-
turi sumptum , aut impietati , aut am-
bitioni , aut denique quibusvis fla-
gitiis sædissimo servitio subjicere-
tur*

* Huc faciunt illa Origenis contra Celsum lib.6. *Spektare*
itaque licet , in eorum duntaxat manibus Platonem versari , qui
eloquentiæ student , Epictetum vero illum in quorumvis mani-
bus esse , qui ejus ex scriptis non mediocriter possint proficere.

P R Æ F A T I O.

tur †. Verum istiusmodi querelæ, quamvis justæ, ut humaniorum studiorum sectæque Christianæ degeneres Professores merita recte sentientium indignatione onerant, sic Epicteti admirationem augent; cujus vitam, si quidquam ex divino istoc scripto certi statui potest, instituto suo consentaneam fuisse abunde potest colligi. Neque tamen vel consummata isthæc honesti ac decori cognitio, vel morum sanctitas, quæ Philosophum nostrum nobilitarunt; per Dominum Epaphroditum (quæ Berkeleyi conjectura est) Neronis satellitem, & Pauli Apostoli familiarem, percepta eum habuisse prima fidei Christianæ elementa, quæ passim per totum Enchiridion conspiciantur, ut certò statuamus nos urgent; præsertim si cogite-

† Confer quæ de falsis Oratoribus ponit Quintilianus lib. XII c. 3. *Qui paulum aliquid sederunt in scholis Philosophorum, ut deinde in publico tristes, domi dissoluti, captarent auctoritatem contemptu ceterorum.*

P R Æ F A T I O.

gitemus, Epictetum toto hoc opusculo nihil aliud quam Stoicæ disciplinæ convenienter disputare; nec si quid forte dictum sublimius videatur, statim alio trahendum esse; cum ex Marco Antonio, Theophrasto aliisque manifestum sit, quantum nervorum fuerit in isthac heresi, ad absoluti perfectique hominis exprimendum simulacrum. Huc accedit præcipuum Philosophiæ moralis inter Veteres studium; cui perpoliando cum plerique partem vitæ impenderint longe maximam; quid mirum, si quando in describendis vitæ officiis ipsos naturæ limites supergredi, atque a fontibus sacris, unde hæc copiosius hauriuntur, quam proxime abesse visi fuerint? Sed invaluit dudum inter eruditos nonnullos isthac disciplina, sacræ auctoritatis clypeo vim ac robur conciliandi gentilium monumentis; perinde quasi ipsi, sensu communi destituti, quid in sermone, quid in factis,

* * 2

quid

P R Æ F A T I O.

quid in omni denique vita maxime deceret, pervidere non potuerint, nisi hominum, vera religione imbutorum, traditioni acceptum illud esset ferendum. Quod quidem ut sacrorum dignitas mysteriorum probabile multis efficere possit, sic verendum est, ne, qui ita statuunt, Deum in residuis naturæ, quamlibet depravatæ facultatibus, testimonio sui exclusum velint; dum parvulos hosce igniculos, virtutum scilicet & notionum semina, quæ ceu tabellam miseris mortalibus, ad conditionem humanæ societatis tolerabiliorem, ex deplorando istoc beatissimæ sortis naufragio superesse voluit Deus ter Optimus Maximus, peculiaris cujusdam revelationis faciunt beneficium. Quanto æquiore jure quispiam, ratione utens, naturam in talibus sibi relinquat, atque id potius decernat recti istam normam, sic ab Epicteto ejusque similibus traditam,

sum-

P R Æ F A T I O.

summi instar fastigii habere, ad quod animus humanus, assidua justis & honestis cogitatione intentus, adspirare potuerit; quicquid vero huic veri & decori descriptioni desit, supplendum illud esse ex Sacris Literis, quæ cum perfectorum officiorum fontes aperiant, tum justam eorum regulam & finem ostendant. Atque ut iniquos esse in naturam significavimus, qui insitis ei virtutibus detrahunt; sic in alteram partem, qui liberalitate nimia vires illius immane quantum adaugent, peccare mihi videntur. Quis ignorat, facultatis illius, quam mens humana in contemplatione illarum veritatum, quæ Summum Numen propius attingunt, per se exserere creditur, quamque vulgo Theologiam Naturalem appellant, eos in Scholis nunc a multis designari terminos, ut, quò minus pro genuino revelationis fœtu haberi possit tam accurata penitusque expressa,

** 3

istius-

P R Æ F A T I O.

istiusmodi Proprietatum & Attributorum, quæ vocant, Divinorum forma & species, nihil mihi quidem deesse videatur, præter unum, quo reliqua mysteria commendantur, sacræ traditionis titulum? Horum quoque tam prolixè de humana natura opinantium non minus error eripiendus est. Non enim, quidquid animus hominis Christiani, diu multumque in meditatione sacrorum oraculorum versati, de Deo, ejusque perfectionibus, deque ordine veritatum Divinarum approbare didicit, statim Naturalis Theologiæ jus vindicabit. Atque hoc in genere mea quidem sic est sententia. Quidquid mens humana absque revelationis divinæ subsidio de Summo Numine cognitum habeat, in censum illud venire Theologiæ Naturalis; quicquid verò de Divinis exquisitius tradatur, & a sensu communi magis remotum, id uni deberi comprehensæ Sacris Literis doctrinæ. Quæ quidem non in difficili posita esse

P R Æ F A T I O.

esse discrimine quilibet agnoscat ; cum verum Theologiæ Naturalis exemplum petendum sit a Gentilium Theologis , qui ejuratis vulgi opinionibus erroribusque , quousque in notitiam summæ illius naturæ per se penetrare possent , testatum fecerunt ; quicquid vero ab illorum decretis assurgat altius , omne id speculantium quorundam conatibus , non improbandis illis quidem , sed tamen ad confutandam impietatem parum efficacibus , tribuendum puto illorum , qui per omnem vitam conspicio cœlestium oraculorum usi , ac pleni verorum de Deo rebusque Divinis sensuum , tandem aliquando naturale lumen , quantum in Divinis per se cernat , consulere aggrediuntur ; ignorantes , non merè naturalem sese mentis aciem , sed eam , quæ dudum Sole veritatis illustrata fuerit , ad istam contemplationem adferre. Verum hisce ad luculentum magis Naturæ & Gratiæ discrimen positis ; superest , ut de institu-

P R Æ F A T I O.

*ti mei ratione in instauranda Enchiridii
 hujus editione , paucis disputem. Pri-
 mum mihi curæ fuit , ut Textum ipsum
 Auctoris, multis locis depravatam, a Typo-
 thetarum mendis, quæ illi ex superioribus
 Editionibus adhæserant, repurgarem. In
 Notis verò Commentariorum cum plu-
 rima male affecta apparerent, quæ sen-
 sum orationis non parum turbarent, alia
 correxi, alia sustuli; nec, dum in eo eram,
 religionem mihi esse oportere decrevi, ver-
 bum aliquod, quod operarum incuria hinc
 inde omissum videretur, ex ingenio supplere;
 parum sollicitus, ipsiusne illud Inter-
 pretis esset, dummodo sententia, quæ
 antea sine hoc laborabat, integritati sic
 redderetur. Porro Commentatores hic
 exhibentur, iique integri, quos Abraha-
 mus Berkelius editioni suæ adjunxerat.
 Ex quibus Hieronymus Wolfius facile
 primas tenet, sive Viri acumen respicias
 in deprehendenda locorum lectione since-
 ra; sive sagax judicium, quod de Stoica
 di-*

P R Æ F A T I O.

disciplina *Ἐξοφράζων* perspicua brevitate passim ferre consuevit. Cui ut loco, sic dignatione secundus succedit Mericus Casaubonus, Vir eruditione in tantum ceteris equiparandus, quantum ipse magno patri Isaaco Casaubono doctrina & elegantia cedit. Atque in Duumviris istis defungi potuisset doctissimus Berkelius, nisi tertium illis comitem addere voluisset Snecanum, non ob aliud, credo, quam ut ostenderet, quam fideliter iste Wolfium compilare didicisset. Majorem paginam in Commentariis ad Cebetis Tabulam complet Caselius, homo in Aristotelicis nimius, & cujus pleraque fusius notata, si meo mihi animo noverem gerere licuisset, libenter pertrinxissem. Hisce suas Notas addidisse profitetur Berkelius; sed quas subducta probe ratione, vel ex indiciis variorum quorundam locorum, præcipue ex Editione Salmasiana; vel ex minutiis nonnullis, in quibus acumen Critices deside-

**

5

res,

P R Æ F A T I O.

res, & peritiam Græcæ dictionis, alias in Viro illo abunde spectatam, in totum fere constare deprehendes. Præter hæc omnia cum priorem Editionem non parum commendarent Viri Cl. Jacobi Gronovii Notæ ad Græcam Enchiridii Paraphrasin, quibus ille ope Cod. Ms. Bibliothecæ Medicæ non pauca inibi loca optime restituisse sibi visus fuit, eas hic quoque repræsentendas duximus; verum ita, ut nec interdum dissimularem, non esse in causa Critices, ubi sola nos veritas movere debeat, unius auctoritatis habendam rationem; nec eam aliquando Manuscriptorum Codd. accurate dijudicantibus inveniri boritatem, quam Eruditi, laudi suorum inventorum potissimum velificaturi, vulgo prædicant: cum morosiores Criticos persæpe videas insano Ms. alicujus amore receptæ & veræ lectioni movere litem; interdum quoque, nequid audaciæ desit, expulsa vera

&

P R Æ F A T I O.

& genuina scriptura adulterinam obtrudere & insulsam. Verum hæc, pluraque id genus, malim Eruditus Lector per se cognoscat detque veniam meæ huic libertati, qui non studio detrabendi illis Viris, quorum merita in Republicam literariam extant, sed solius causa Veritatis, judicium qualecumque hic interposuerim. Ceterum quidquid sive Notarum sive Animadversionum, quas obeli plerumque, nonnunquam asterisci signo a ceteris distinxi, a me post tantos Viros adpersum cernis, eas necessitas magis, quam consilium extorsit; ne errori, tacendo ipse album calculum adjicere viderer. Plura addere vetabat Enchiridii modulus, & Interpretum modo laudatorum prolixitas, ne Scriptoris elegantissimi nobilissimum argumentum nimio premeretur Annotationum pondere: a qua interpretandiratione, multis perquam familiari, tam sum alienus, quam qui
maxi-

PRÆFATIO.

*maxime. Vale, & pro candore tuo,
si quid erratum sit, æquus ut corrigere
velis, rogo.*

Dabam Delphis Idibus
Nov. A. MDCCCXXII.

PRÆ-

PRÆFATIO

ABRAHAMI BERKELII.

Exhibemus tibi, amice Lector, Epicteti Enchiridium cum integris variorum Commentariis, qui quondam Stoicæ sectæ Philosophus fuit acutissimus; quique semper apud omnes talis ac tantus est habitus, ut nostra commendatione minime egeat, utpote cui olim Imperatores Romani imperii & alii viri summi sua benevolentia & favore non dedignati fuerunt. Ne igitur in hoc ad te alloquio actum agere videamur, nulla omnino de ejus scriptis & vita verba facere animum nostrum induximus: Sed quia Barthius, vir alioquin doctissimus & infinitæ lectionis, in Adversariis suis satis confidenter & nulla argumentorum probabilitate adstruere nititur, Epictetum professione Christianum fuisse, Tibi non ingratum fore speramus, si nostras super hac re cogitationes paucissimis verbis divulgemus, & in medium producamus. Optime eruditissimus Mericus Casaubonus, vir numquam satis laudandus existimat, Barthium partem aliquam Paraphræos, à se editæ & nunc huic Enchiridii editioni etiam adjunctæ, vidisse (in qua subinde unus & item alter Sacræ Scripturæ locus à Paraphraste citatur) quæ tam simillimi ubique cum Enchiridio

P R Æ F A T I O.

dio est argumenti, ut multis in locis prorsus ipsum Epicteti Enchiridium esse credas. & inde argumenta pro fulcienda nova hac conjectura deprompsisse. Profecto frivolum, insulsum, imo ridiculum videtur, de Christiana Epicteti professione cogitare, quid dicam, confidenter asserere, aut aliis pro re extra controversiam quasi posita velle obtrudere. Ego conjecturam meam dissimulare nolens, si non indubitatis & firmissimis, saltem argumentis valde probabilibus possem demonstrare Epicteti animum cælesti & matutino Christianæ religionis rore quodammodo fuisse aspersum & humectatum, sed absit, ut cogitem ipsum professione Christianum fuisse. Nam auctores, qui de hujus Philosophi vita & moribus seris nepotibus aliquid tradidere, uno quasi ore omnes affirmant, eum tempore Neronis Romæ vitam transegisse & servitutem servivisse. Consentunt in eo omnes ipsum Epaphroditi servum fuisse, qui Imperatori humani generis monstro familiaris & ut optime Suidas testatur, unus ex σωματοφυλάκων & βασιλέως Νέγων & erat. Hæc à profanis etiam Scriptoribus commemorata, si recto judicii oculo comparentur cum illis, quæ refert Apostolus Gentium capite ultimo epistolæ ad Philippenses, facillime est animadvertere, in Neronis aula multos fuisse Christianos, inter quos procul dubio Epaphroditus erit recensendus, qui Paulo in vinculis & captivitate multa benevolentia &

P R Æ F A T I O.

*& favoris signa præstitit. Atque hinc non admodum difficile erit conjicere, servum Epictetum ex domini sui ore, de Paulo tanquam viro eximio, docto, justo, facundo, & alienæ, imo fortasse verioris religionis propugnatore (quamque Epaphroditus jam fuerat amplexus) subinde verba facientem audivisse; vel aliquando domino suo, cum Apostolo de principiis, & aliis fidei Christianæ mysteriis differenti, adfuisse. Si igitur Epictetus ejusmodi habuerit dominum, nempe Neronis satellitem, & religionis Christianæ fundamentis imbutum, quis non consentiet, dum Paulus & alii Scriptores de horum nominibus, tempore, loco aliisque circumstantiis ex amussim sibi invicem respondeant, Epictetum ex Epaphrodito, vel ex ipso Paulo, plus quam humanæ eloquentiæ viro prima elementa & quasi guttulas quasdam fidei Christianæ, tanquam ex uberrimo fonte, hausisse, quæ passim per totum Enchiridium fluunt & conspiciuntur: verum jam Stoicæ Philosophiæ sacris initiatus, imo addictissimus, statim, uti nec Agrippa, nec alii religionis Ethnicæ antistites, patriis opinionibus de Deorum pluralitate, & vanissimis istius religionis ceremoniis valedicere, neque ad intimum veritatis adytum penetrare potuit. Sed alia procul dubio Candidus Lector in hujus operis vestibulo expectat, nimirum ut indicemus, quid à nobis in hac nova Epicteti Editione sit præstitum. Illud paucis
acci-*

P R Æ F A T I O.

accipe: Textum ipsius Enchiridii & Tabulæ Cebetis, quæ plerumque ei annectitur, emendatissimum atque accuratissimum exhibemus, uti sedulo legenti Sole meridiano clarius apparebit: nam eum comparavimus cum variis editionibus, præsertim cum Salmasiana, quæ multorum doctorum judicio elaboratissima habebatur: Sed concepta animo de ea spes nos valde fefellit: nam præter innumera Typothetarum vitia, multa etiam in ipso Textu prætermissa & alio transposita invenimus, de quibus in Notis nostris mentionem facimus, & multis probamus. A Wolfiana versione nec in Enchiridio neque in Cebetis tabula discedimus, quod sæpissime à Salmasianæ editionis præfæcto temere & sine necessitate factum animadvertimus. Integras omnium Notas apposuimus, nempe Wolfii, Casauboni, Caselii, & quasdam S necani, præter illas tamen, quas ex Wolfio & Caselio, viris de Enchiridio & Tabula Cebetis optime meritis, compilaverat, & suo nomine publici juris fecerat. Multa Vir summus Claudius Salmasius in præfatione ad Simplicii commentarium promisit, sed utinam ea præstitisset! Hæc sunt ipsissima incomparabilis viri verba: Ipsum Epicteti Enchiridium, quod semper nobis in deliciis fuit, cum scriptis codd. comparavimus, & viginti aliquot locos in tantulo opere nondum intellectos cæteris Interpretibus, explicavimus; multosque alios parum hæctenus

P R Æ F A T I O.

explicatos, elucidavimus. *Hæc tamen diligentissime investigando invenire non potuimus; quam operam tandem Casaubonum etiam luisse animadvertimus; nam ad mox allegata Salmasii verba ita inquit præfatione in Epictetum. Quam facile credent, qui tantum virum ex scriptis, & ab eo jam præstitis nôrunt, eum quæ promiserat, si semel aggressus esset, præstiturum fuisse: tam certo cuivis constare queat, in eis quæ hæctenus sub ejus sive viventis, sive fato functi nomine publicata sunt, nihil hujus ne minima quidem ex parte repræsentatum esse.*

Atque ita quidem, mi Lector, ante XII annos præfabar: nunc autem quibus incrementis & innovationibus secunda hæc editio adornata lucem publicam videat, paucis referendum. Accuratius multo quam antea Salmasianam evolvimus atque contulimus, quo factum est, ut hoc tempore majorem Notarum & Variantium Lectionum copiam divulgemus, idque tanta fide & cura, etiam in aliis Editionibus, peregrimus, quanta profecto abs homine frequentioribus & majoris momenti præpedimentis occupato fieri potuit. Quare summo opere minor, nuperrimo Franquequrensi Operum Arriani editori per summam imprudentiam talia excidisse, quæ fidem meam apud harum rerum haud ignaros labefacere & suspectam reddere videntur, quasi ego quandam substituissem lectionem ex editione plane Chimerica, & nunquam antea in lucem emissa; sic enim ille ad hæc verba capit

* * *

XXXIV.

P R Æ F A T I O.

xxxiv. Εἰ δὲ μὴ, τὴν πρῶτην ἀποδίμωσ ἤξεισ. Sic u-
 terque Venetus Naogeorgi exerte, ἀγγεῖσ, ἀτε μι-
 δέν. Scheggius, Wolfius, Plantinus concordant
 cum Venetis; sed alterius lectionis meminerunt,
 ἀγγεῖσ, a, u. Casaubonus vulgatam expreffit.
 Nuperus editor Leidensis, ἐφ' ἤξεισ posuit,
 editionem, quam secutus fit, ita habere
 profefius. Sed eam scio cum ignariffimis.
*Sed ut ille, qui decem & forte plures codices
 contulit, cum aliis sciat, me minime fictam &
 imaginariam lectionem edidiffe, consulat minimæ
 formæ editionem, quæ Lugd. Batavorum ex offi-
 cina Joh. Maire anno Christi, cIo Io cLi. cum
 S necani notulis prodiit, & ultima sui commenta-
 rii verba, nimiam revera inscitiam atque au-
 daciam redolentia, obelo confodiat. Verum quod
 potiffimum hanc editionem nova accessione exor-
 nat, sunt Viri Clariffimi Jacobi Gronovii Notæ
 ad Enchiridii Paraphrasin, primo divulgatam à
 Merico Casaubono, plurimis in locis mutilam
 corruptiffimamque, quæ nunc, lacunis omnibus,
 auxilio codicis Florentini repletis, perfrui liceat.
 Altera hujus Paraphraseos collatio à viro mihi
 amiciffimo est oblata, sed temporis angustia & ty-
 pothetarum operæ non sinebant, hanc editionem
 ulterius procrastinare. Interim, Tu humaniffi-
 me Lector, hisce fruiere, dum alia & quidem ma-
 joris momenti brevi temporis interjecto spatio in
 lucem sumus emissuri.*

E P I C T E T I

V I T A.

EPICTE^TUS, Stoicæ sectæ Philosophus Hierapolitanus patria fuit, (est autem Hierapolis Cariæ urbs, non longe à Laodicea sita,) conditione servus, ut in Noctibus Atticis etiam testatur Aulus Gellius. Servivit enim Romæ Epaphrodito cuidam Neronis familiari, Vir sanctissimæ & integerrimæ vitæ, alienissimus ab omni fastu & arrogantia; quibus tamen vitiis omnes fere laborant philosophi. Tantæ autem fuit apud omnes existimationis & famæ, ut lucerna ejus fictilis tribus drachmarum millibus divendita olim fuisse feratur. Meminit hujus & Lucianus Græcus auctor, sed cum laude, cum is tamen nulli philosophorum satis æquus fuerit, utpote irrisor deorum & hominum: quo loco & lucernæ *Epicteti* mentionem facit: sic enim habet in Dialogo *αἰσ*

Ε Π Ι Κ Τ Ε Τ Ι V I T A .

τὸν ἀπαίδευτον ἔ πολλὰ βιβλία ὠνέμενον, id est,
ad ineruditum, & *multos coëmentem libros*:
 „ Et nostra, *inquit*, ætate fuit quis, & adhuc
 „ superest opinor, qui Stoïci *Epicæti* ficti-
 „ lem lucernam ter mille drachmis emit.
 „ Sperabat enim, opinor, & ille, si noctu ad
 „ eam lucernam legeret continuo, & *Epicæ-*
 „ *ti* sapientiam in somnis se adepturum, &
 „ similem se fore admirandi illius senis. *Ha-*
 „ *tænus Luciani verba*. Summam totius Phi-
 „ losophiæ duobus his verbis contineri dice-
 „ bat, Ἀνέχεσθαι ἔ ἀπέχεσθαι, id est *Sustine & abstine*.
 Domitiano autem imperante, vel offensus
 ejus tyrannide, vel coactus ob Senatuscon-
 sultum de pellendis urbe Philosophis, Ro-
 ma Hierapolim commigravit. Commoratus
 iterum dicitur Romæ usque ad tempora
 Marci Antonini.

E P I C T E T I
V I T A

E X

S U I D A.

Επίκτητος Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγίας Φιλόσοφος,
δὲ Ἐπαφροδίτου τῆς σωματοφυλάκων τῆς
βασιλέως Νέρωνος. πηρωθεὶς δὲ τὸ σκέλος ὑπὸ
ῥάβδου, ἐν Νικοπόλει τῆς νέας ἠπείρου ὤκησε. καὶ
μαρτυρίας μέχρι Μάρκου Ἀντωνίνου, ἔγραψε πολλά.
ὅτι Θεοσέβιος ὁ Φιλόσοφος, ἔλεγε πολλά ἀπὸ τῆς
Ἐπικλήτου σχολῆς.

Epicetetus, ex Hierapoli Phrygiæ urbe
Philosophus. Servus autem Epaphroditum,
unius de satellitibus Imperatoris Neronis.
Ob defluxionem autem altero crure mutilatus,
in novæ Epiri urbe Nicopoli habitavit.
Et vita producta usque ad M. Antoninum,
multa scripsit. Theosebius autem Philosophus
multa ex Epiceteti scholis desumpta
dixit.

E X

M A C R O B I I
S A T U R N A L.

Lib. primo cap. xi.

De *Epieteto* autem Philosopho nobili, quod is quoque servus fuit, recentior est memoria, quam ut possit inter oblitterata nesciri. Cujus etiam de se scripti duo versus feruntur: ex quibus illud latenter intelligas, non omnimodo Dīs exosos esse, qui in hac vita cum ærumnarum varietate luctantur; sed esse arcanas causas, ad quas paucorum potuit pervenire curiositas.

Δεῖλ' Ἐπίκτητι γένοντι, καὶ σώματι πρὸς,
καὶ πένιῳ Ἰγῶ, καὶ φίλ' ἀθανάτοις.

Habes, ut opinor, assertum, non esse fastidio despiciendum servile nomen; cum & Jovem tetigerit cura de servo, & multos ex his fideles, providos, fortes, philosophos etiam existisse constiterit.

D E

E P I C T E T O STOICO PHILOSOPHO

Elogia quaedam & Judicia.

ÆLIUS SPARTIANUS IN
ADRIANO CÆS.

In summa familiaritate *Epietum* & *Heliodo-*
rum philosophos, & (ne nominatim de omni-
bus dicam) Grammaticos, Rhetores, Musicos,
Geometras, pictores, Astrologos habuit: præ
cæteris (ut multi asserunt) eminente Favorino.

MARCUS VERUS AURELIUS
ANTONINUS IMPERATOR
ET PHILOSOPHUS

libro I. τῶν εἰς ἑαυτὸν, sive De rebus suis, tmemate
VII, ubi de Junio Rustico.

Καὶ τὸ ἀκριβῶς ἀναγνώσκειν, ἢ μὴ δεξιῶς πε-
ρνοῦντα ὀλοαχερῶς, μηδὲ τοῖς ἀεὶ λαλῶσι συγ-
καταπίθεσθαι. καὶ τὸ εὐτυχεῖν τοῖς Ἐπικτητείοις
ὑπομνήμασιν, ὧν οἴκοθεν μετέδωκε: Porro ut
accurate legerem, nec comprehensione summa-
ria contentus essem; nec garrulis quibusvis te-
mere assentirer. huic denique debeo, quod Epi-
cteti commentarios legerim, quorum is à domo
sua copiam mihi fecit. Meminit etiam *Epieteti*
idem Imperator libro IV. 41. item VII. 19.
denique XI. 34. 36. & 37.

*** 4

HE

HERODES ATTICUS

A P U D

A G E L L I U M

libro I. cap. II.

Permitte philosophorum amplissime, quoniam respondere nos tibi non quimus, quos idiotas & rudes vocas, recitari ex libro, quid de hujuscemodi magniloquentia vestra senserit dixeritque **EPICTEtus**, **STOICORUM VEL MAXIMUS**, jussitque proferri **DISERTATIONUM Epicteti** digestarum ab **ARRIANO** secundum librum: in quo ille **VENERANDUS SENEX** juvenes, qui se Stoicos appellabant, neque frugis neque operæ probæ, se in theorematis tantum nugalibus & puerilium isagogarum commentationibus oblectantes, objurgatione justa incessit. Lecta igitur sunt ex libro, qui prolatus est, ea quæ addidit. Quibus verbis *Epictetus* severe simul ac festiviter se junxit atque divisit à vero atque sincero Stoico, qui esset procul dubio ἀκάλυτος, ἀνεκβίατος, ἀπαρεμπόδιτος, ἐλεύθερος, εὐπυρος, θύδαίμων, vulgus illud nebulonum hominum, qui se Stoicos nuncuparent: atraque verborum & argutiarum fuligine ob oculos audientium jacta sanctissimæ disciplinæ nomen ementirentur.

AGELLIUS LIB. XVII. CAP. XIX.

Epictetus maximus Philosophorum.

THE:

THEMISTIUS ORATIONE XII,

*Quæ inscribitur ὑπατικὸς Consularis, ad
Jovianum Imperatorem.*

Καὶ ποιεῖς ἔχῃ τῶν ἐνπιμον τῶν τῶν λόγων ἡγεμο-
νίαν τῆ τῆ στρατοπέδων ἀρχῆς. ἔτω καὶ οἱ πατέρες
τῆ σῆς βασιλείας τῆς παροῦντος ταύτης τῆ τύχης
παροῦντος, τῆ Ἀρείων ἐλεῖνον ὁ Σεβαστὸς, ὁ Τιβερί-
τῆ Θεοσίλον, Τραϊανὸς ὁ μέγας Δίωνα τῆ χρυσοῦν
τῶν γλώτταν, τῆ Ἐπίκτητον τῶν δὲ Ἀντωνεῖνω.
ἔω τῆς ἄλλης: *Nec minore doctrinæ ac scien-
tiæ, quam castrorum imperium, honore pro-
sequeris. Sic autores imperii tui, hujus olim
disciplinæ majoribus amplissima quæque defe-
rebant, velut Ario illi Augustus, Tiberius
Thrasyllo, magnus Trajanus Dioni aurea lin-
gua prædito, Epicteto Antonini duo. Omitto
cæteros.*

AUGUSTINUS DE CIVITATE DEI *libro IX. cap. v.*

Hanc misericordiam Cicero locutor egre-
gius non dubitavit appellare virtutem,
quam Stoicos inter vitia numerare non pudet:
qui tamen, ut docuit liber EPICTETI
NOBILISSIMI STOICI, ex decretis Ze-
nonis & Chryssippi, qui hujus sectæ primas
partes habuerunt, hujusmodi passiones in ani-
mum sapientis admittunt, quem vitiis omni-
bus liberum esse volunt.

HENRICUS STEPHANUS

Præfatione in Diogenem Laërtium.

Nôrunt omnes , non quæ meliores , sed quæ doctiores nos reddant, ex hoc Diogenis opere petenda esse. Dixissem , sapientiores : nisi sapientem cum bono copulari ab ipso. quoque Horatio meminissem , veluti quum scribit Epist. lib. I. *Neve putes alium sapiente bonoque beatum.* Et Cicero ipse sapientes à bonis separari queritur , idque magnam perniciem afferre dicit. *Hæc est igitur illa pernicies (inquit) quod alios bonos, alios sapientes existimant.* Neque tamen quum dico ex his Diogenis libris petenda esse quæ nos doctiores , non quæ meliores reddant , hæc velim ita accipi , quasi nulla hic legerentur , quæ quod sit boni viri officium nos docerent (boni viri, *inquam*, non ad Christianam, sed ad philosophicam exigendo normam) sed quoniam alii sunt aliorum libri, è quibus ea melius à nobis disci queant , siquidem vel unus EPICTETI libellus (cujus vitam à Diogene nostro prætermisam esse miror) aptior nobis hujus rei doctor fuerit. Verum ut rari sunt aurei istius libelli lectores , sic certe rari sunt , qui meliores se quam doctiores esse malint.

JUSTUS LIPSIUS

MANUDUCTIONIS

A D

STOICAM PHILOSOPHIAM

Libro primo, Dissert. XIX.

De Seneca habes : clarum aliud sidus se ostendit, *Epietetus* : ævo, non merito, posterior : & Scriptorum pondere, si non numero, comparandus, vita præponendus. Ille vir totus à se & à Deo, nihil a Fortuna fuit. Origine vilis, & inter servos : corpore claudus ac debilis ; mente nobilissimus, & inter omnis ævi lumina refulsit. Ipse de se Epigrammation hoc scripsit :

Δεῖλ' Ἐπίκτητι γενόμενῳ, καὶ σώματι πηγρὸς,
καὶ πένιῳ Ἰγῶ, καὶ φίλῳ ἀθανάτοις.

*Servus Epietetus sum natus, corpore claudus,
Irus pauperie, deliciæ superâ.*

Ipse, inquam, sive de ipso alius : sed confessionem ingenuam vides, & generosum in fine additum, de amicitia divina. *Natum Hierapoli, Phrygiæ opido*, tradunt : Romam traductum *servisse servitutem* (si id nomen

in hanc virtutem cadit) *Epaphrodito Neronis*, qui fuit à custodia corporis illi Principi: *claudum autem*, è destillatione in illam partem corporis illapsa. Hæc fere Suidas: Agellius etiam, qui virum admiratus est, *pulsam Româ edicto illo barbarico Domitiani*, quo Philosophos omnes ab urbe relegavit: & in *Epiri Nicopoli diem ultimum obiisse*, lib. xv. cap. xi. Ajunt ad *Marci Antonini Imperatoris* tempora durasse: quod ita Suidas prodidit, & Antoninum *Philosophum* accipimus. nam *Pius* ille *Titi* prænomen gessit. Hoc ideo observo, quia consideratione aliqua eget: & à *Neronis* morte, ad initia *Marci Antonini*, sunt anni admodum *nonaginta quatuor*. Quomodo ergo sub *Nerone*, nisi puer plane, vixerit? Et *Epaphrodito* tamen servisse (sed fortasse post *Neronem*) ipse etiam indicat, & jocosè ejus meminit *i. Dissertationum*, quas *Arrianius* digessit, cap. xix. De conditione aut ævo ejus, hæcenus scio: vita emendatissima fuit, & plane ad scitum, quod in ore habebat, *Ἀπέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι*: *Contine, & abstine*. Item hostis fucorum, qui Philosophos habitu & verbis præferrent, vita degenerarent: quos ille appellitare solitus, *Φιλοσόφους ἀνευτὸς πράττειν, μέχει τὸ λέγειν*: *Philosophos sine factis, dictorum tenuis*. Agellius xvii. cap. xix. Unica anus in ministerio ei fuit, unica lucerna fictilis (hoc domesticum omne instru-

men-

mentum) ad divinas illas lucubrationes: quæ lucerna à morte ejus *mille drachmis* venit, in memoriam heroïsci illius & honorem. Scripta, ut tetigi, pauca exstant: *Enchiridion* sane egregium, & Stoicæ moralis philosophiæ velut anima: item *Dissertationes*, quas obiter in via, domo, schola habuit, ab *Arriano* collectæ & digestæ. Neque omnes etiam exstant: in *Agellio* & *Stobæo* reperies, quæ hic requiras. Sed, Deus bone, acrem & altum in iis spiritum! accensum animum, & honesti amore ardentem! Nihil in Græcis, aut fallor, tale exstat: à duabus illis notis dico, Acrimonia & Ardore. Tironem aliquem & rudem Philosophiæ vix afficiat aut tangat: proficientem aut provectum, incredibile est, quam excitet, & cum pungat ubique, tamen etiam delectet. Genus stili concisum, fractum est, & quod indolem subitarii sermonis habet: sed docta interveniunt sæpe, semper salutaria, & non est qui bonam Mentem magis aut trahat, aut formet. Ego senecionem illum nunquam lego, nisi cum interno animi motu: & quod Homero proprium, pluris facio, cum relego semper ut novum, & cum repetivi repetendum. Idem fac. gratiam monitori habebis; majorem illi Doctori.

MERICI CASAUBONI

N O T Æ

in hoc Dist.

Δεῖλ' Ε' πικτήλ' γενόμελω, ἡ σῶμ' ἀνάπης
Καὶ πενίλω Γ' ρ' ἡ φίλ' ἀθανάτοισ.

Sive Epictetus (ut olim credidit Aul. Gellius) siue alius est auctor, plane divina sententia est, quæ ex intima tum Veterum Nov. Testament. philosophia prompta videri possit: adeo certe supra vulgarem sensum & saporem, ut pauci sint Christiani, quorum fides ad istam sublimitatem pervenerit. Formula erat antiquis ethnicis usitatissima, si quis fortuna in tribuendis quæ a vide inhiant homines indulgentiore frueretur; sed præcipue si cui in dubiæ alex conatibus & inceptis, siue per se laudabilibus, siue secus, res pro voto cederet; ut eum φίλον esse τοῖς θεοῖς, id est, Diis charum & dilectum prædicarent. Hoc tum ex aliis passim; tum ex Homero discamus eximie, cui tam solemne est ita loqui, ut ex ipso manasse videri possit. Hinc miratur extrema Odyssæa Achilles, Agamemnonem Regem, quem Διὶ φίλον ἔμμενεν crediderant, (φίλον apud

apud Hom. elegantissime:) acerba & cruenta morte periisse: & alibi Penelope maritum Ulysses Deo exosum esse colligit, quia reditu in patriam longis erroribus prohiberetur. Ipse Ulysses, à subulco suo laute acceptus, vicissim optat illi, ut Διὶ φίλος sit: honorum scil. quæ vulgo nuncupantur, optat illi copiam: quod & ex Eumæi responsione satis liquet. Odyss. ζ' Nausicaa, Regis Phæacum filia, mortales ullos adeo fortes aut feroces usquam reperiri negat, qui terram Phæacum bello laceßere audeant, μάλα γὰρ φίλοι ἀθανάτοισιν. Hinc etiam illud Poëtæ Latini, de quodam in amore suo præter expectationem fælici; Solus es, quem Dii diligunt. Sed insignia in hanc rem Ciceronis in Oratione pro L. Flacco, de Judæis verba: Quam chara Diis immortalibus (inquit) gens esset, docuit quod est victa, quod elocata, quod ferva. Plane ut hodierni demagogi, concionatores & politici, quorum pietas isto maxime (ἱερῶν μυσείας) tibicine nititur: per quos non stabit, opinor, quin ad Mahumedanos ocyus (quibus est commodum) transeant, qui longe plura & insigniora (ut jam non uni observatum) in hoc genere jaçtare possunt, quam (si miraculosa Vet. Testam. omitamus) quævis alia gens potest.

Huic igitur vesanæ hominum opinioni, qua veræ pietati nihil perniciosus, ut contraireret Epictetus, & suo exemplo ad saniora de nobis ipsis aliisque judicia præiret; generosam hanc de
sua

sua fide professionem edidit; Servum se natum; (quæ vilissima in terris conditio:) corpore quoque (cujus charitas omnibus maxima innata est:) mutilatum fuisse, sed & egenum (ne quid malis deesset) ad mendicitatem usque: in hac tamen tam miserabili, tam vili (si hominum judicia spectentur) conditione, tantum abesse ut à Diis neglectum se crederet, ut de amore ipsorum & charitate non dubitaret. O virum! ô sententiam dignam quæ cordibus omnium, qui ad veram beatitudinem & æternas sedes aspirant, inscribatur; & memoriæ præsens semper obversetur. Jam dixi, sensum verborum ex intima Sacri Volum. philosophia promptum videri posse. Sed & verba non uno loco non dissimilia: qualia Davidis ista: ואני עני ואביון אדני יהשב לי: Psam. 40. vers. ult. quæ recentior interpres haud male: Sum quidem pauper & egenus: Sed Deus cogitat de me: quem recentior & accuratior Anglica versio secuta est; But I am poor and needy: yet the Lord thinketh upon me. Belg. Ik ben wel ellendig ende noodduchtig / maar de Heere denkt aan my.

Observavi non paucos in Distichi hujus scopo longius aberrare. Flor. Christianus (vir alias in istis incomparabilis) non adeo fæliciter hic;

Servus Epictetus, Diis charus, pauper ut
 Irus:

Quin & parte aliqua corporis orbis
 eram.

Melius, sive is Politianus, sive alius, qui servato verborum ordine, qui magnum hic habet momentum, vertit,

Servus *Epictetus*: mutilati corporis: Irus
Pauper: at hæc inter charus eram superis.

Longissime illi à sensu abeunt, qui nescio quam jactationem in verbis ariolantur, modestiæ philosophi minus convenientem. Hactenus Casaubonus.

Illud, sive distichon, sive epigrammation, *Leonidæ* nomen præfert in *Anthologia* lib. III. cap. xxxiii. ubi legitur, ἡ σῶμ' ἀνάπηγος. nec alia scriptura in expressis *Brodæi* & *Lubini*. Sed *Agellius* lib. II. cap. xviii. & *Macrobius*, (quos sequuti *Vives* & *Lipsius*) ediderunt; σώματι πηρός. Hæc aperit *Simplicius*, ad *Enchiridii* cap. xiiii. Καὶ τί νῦν ἄλλων δεόμεθα παρεδειγμάτων; ὅτε αὐτὸς ὁ πῦρ λέγων Ἐπίκτητον, καὶ δοῦλον ἦν, καὶ τὸ σῶμα ἀδυνάτου, καὶ χολὸς ἐν νέῃς ἡλικίαις, καὶ πενίᾳ ἀκροτάτῳ ἐπετίθεισεν, ὡς τὸ ἐν Ρώμῃ οἶκημα αὐτοῦ μηδέποτε κλείθει δειπῶν, ἅτε μηδὲν ἔνδον ἔχον, εἰ μὴ τὴν σιδερά καὶ τὴν ψάθον, ἐφ' ὧν ἐκάθουδε, καὶ εἰς τὸ ἐστὶν ὁ λέγων· Χόλαισις σκέλευς ἐμπόδιον, παρὰ αἰρέσεως δὲ εἰ, ἐὰν μὴ αὐτὴ δέλη. *Atque adeo, quia alia exempla requirimus? cum is ipse qui hoc dicit Epictetus, & servus fuerit, & infirmo*

****

firmiter

firmo corpore, & ab ineunte ætate claudus, & extremæ paupertatis ita studiosus, ut ejus domuncula Romæ nullis unquam claustris eguerit, ut in qua nihil esset præter lectulum & calcitram in quibus dormiret. Et is est qui dicit, Claudicationem pedi esse impedimento, non voluntati: nisi ipsa voluerit. Habes Stoici sapientis claudicationem, paupertatem, domunculam: nunc de vita ejusdem quædam accipe. Idem Simplicius ad cap. XLVI. ait: Ο΄ θαυματὸς ἔπος Ἐπίκτητος μὲν τὸ πολὺ χρόνον ἀγαπέλας, ὅψι ποτε γυναικᾶ παροσελάβετο παιδίον τροφὸν, ὅπερ ἐκπίθεσθαι μέλλον ὑπὸ ἵνους τὸ αὐτῆ φίλων ἀγᾶ πείλαι, αὐτὸς λαβὼν ἀνεθρέψατο. Id est: *Admirandus hic Epictetus cum magnam ætatis partem solus exegisset, sero tandem mulierculam nutricem ascivit puero, quem ab amico quodam suo, propter inopiam exponendum ipse susceptum educavit.* Notabis, Macrobiani verba, quæ paulo ante exhibuimus, ab his, *De Epicteto autem philosopho*, adusque epigramma, Δεῖλ, ex Agellii Noctibus αὐτολεξεί esse transcripta. Lucernam fictilem à morte ejus tribus drachmarum millibus vænisse, ex vero scriptum ab auctore vitæ. Cui concinit illud Italiæ miraculum Angelus Politianus, Epistola ad Laurentium Medicem. Neque aliter scribere potuere, cum iis sic præiret Lucianus, libello Περὶ ἀπαίδευτον. Lege sodes illius verba: Καὶ τί σοι

NOTE IN HOC DIST.

τ' Ὀρφεία, inquit, ἢ τ' Νέαιθον λέγω, ὅπως καὶ ἡμᾶς αὐτὸς ἐγένετό τις, καὶ ἐπὶ ἐπὶ οἶμα, ὅς τ' Ἐπικλήτης λύχνον ἔσεικῃ, κεραμῆν ὄντα, τετραχιλίων δραχμῶν ἐπέλατο. *Et quorsum tibi Orpheum & Neanthum propono? cum & nostra etate quidam fuerit, & ut puto adhuc sit, qui Epicteti Stoici lychnum fictilem ter mille drachmis emit.* Sed vide, emptoris illius fatuum caput sale nigro quam festiviter defricet: Ἡλπιζε γὰρ οἶμα κακεῖν, inquit, εἰ τ' νυκτῶν ὑπὸ ἐκείνῳ τῷ λύχνῳ ἀναγνώσοι, αὐτίκα μάλα καὶ τὴν Ἐπικλήτης σοφίαν ὄναρ ἐπιτήσασθαι, καὶ ὅμοιός ἐσται τῷ θαυμαστῷ ἐκείνῳ γέροντι: *Scilicet futurum sperans, ut si noctu ad istam lucernam legeret, illico Epicteti sapientia in somnis ad se veniret, similisque admirando illi seni evaderet.* Miror vero sagacem accuratissimumque Lipsium de mille drachmis sensisse, & scripsisse, ut ex antedictis claret. Nisi forte ἀμάρτημα sit μημονικόν, cujus generis plurima apud magnos viros, etiam veteres, præsertim Ecclesiæ Græcos Latinosque Patres observavi: aut pro τετραχιλίων legendum putaverit χιλίων. Sed princeps editio *Veneta*, quæ penes me est, aliæque ad hujus fere normam expressæ omnes, in τὸ τετραχιλίων conspirant. Cæterum de cœlibe *Epicteti* vita, post *Simplicium* rectissime scripsit idem *Lipsius*. Utriusque sensum è *Luciani Demonacte* sic firmabo, ut nemo nisi pertinax obloqui possit.

MEER. CASAUB. NOTÆ IN HOC DIST.

Ἐπεὶ δὲ ποτὲ ὁ Ἐπίκτητος ἑπιτημῶν ἅμα σωτὴρ
 βέλευεν αὐτῷ ἀγαγέσθαι γυναικᾶ, καὶ παιδοποιήσαι-
 σθαι, ᾤρεπεν γὰρ καὶ τῷ φιλοσόφῳ ἀνδρὶ, ἕτερον
 ἀνθ' αὐτῆς καταλιπεῖν τῇ φύσει, ἐλεγκτικώτατος
 πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο, ἐκὲν ᾧ Ἐπίκτητε, δός
 μοι μίαν τῶ σαυτῆς θυγατέραν. Hoc est: *Quum*
aliquando Epictetus simul objurgando suaderet
ei (Demonacti) ut duceret uxorem, & libe-
ris procreandis operam daret, cum hoc etiam
viro philosopho conveniat, ut suo loco alterum
naturæ relinquat, argutissime ei respondit. Da
mihī igitur, Epictete, unam tuarum filiarum.
 Erat hic Demonax inter principes ævi sui
 Philosophos; quem tota Græcia plurimis of-
 ficiis exquisitissimisque honoribus prosequē-
 batur. Sed de his alibi dicemus. *Blancar-*
dus.

ANGELI POLITIANI

PRO

EPICTETO STOICO.

Ad Bartholomæum Scalam Epistola.

TU quidem, mi *Scala*, non contentus & strenui militis & fortissimi imperatoris officio defungi; etiam tyrunculos tuos (quæ tua in omni re diligentia est) ocio situque languescere non finis; Sed vel de tabernaculi umbraculis ad campi pulverem, ad sudorem, ad palum vocas: quippe qui omnis militaris numeros ad te unum pertinere, jure intelligas. Putabam equidem factum à me factis, quod *Epicetum* essem de Græco interpretatus: tu me ad eum quoque tuendum quasi tuba nunc classicoque excitas. Igitur quod Horatius inquit, Libenter hoc, & omne militabitur bellum in tuæ spem gratiæ. Arcem tu quidem ipsam verequetotius urbis caput oppugnans; qui primum *Epicleti* caput, quasi totius circuli aut globi potius, quæ perfectissima figura sit, punctum aboleas. Tria autem sunt quæ objicis, sed quæ vel maxime a præcipiendi ratione abhorreant: quod *obscura*, quod *supra hominis vires*, quod *falsa præceperit*. *Obscura*, ut cum negas explicatum ab eo, quænam tandem nostra sint opera. *Supra homines vires*, ut cum nos naturæ imperio gemere asseveras: id quod plus posse, pollereque affirmas, quam ullam hominis facultatem. *Falsa*, ut cum corpus contra *Epicleti* sententiam in nobis esse

*** 3

COU

contendis, quoniam ex animo ut ais, constemus & corpore. Ea mihi nunc, quando id tibi placet, refellenda, dicendaque nonnulla; non quidem ut te doceam, id enim esset quod Græce dicitur *sus Minervam*, neque ut me legitimum *Epieteti* propugnatores contra te putem; non enim vel ego tanto me dignor honore, vel *Epieteto* tam faveo quam te illi favere certo scio: sed ut impositam a te nobis personam, quantum in nobis sit, sustineamus. Proferam tamen in primis nonnulla in medium, & quasi semina jaciam, è quibus quemadmodum fabulæ terrogenas viros Thebis aut Colchis fatu dentium enatos dicunt, ita omnes *Epieteti* nostri pugnacissimæ instructissimæque copiarum exoriantur. Sed ut Homerus irruenti in Græcorum castra Hæctori Salaminium Ajacem, ita nos tibi Atheniensem Platonem objicemus. Is igitur Plato in eo libro qui de hominis natura inscribitur, Socratem cum Alcibiade illo, cui pulchro cognomen fuerit, disputantem inducit: quo in libro nihil aliud esse hominem quem dicimus probat, nisi rationis participem animum. Nam ut cerdo, inquit, subula, ita homo ad agendum manu utitur. Hoc sumpto, & secundum assumit. Aliud autem est, inquit, quod re utitur quæpiam, atque ea res qua utitur. Nam illa instrumentum est. Tum inducit, homo vero is est, qui suoptè corpore quasi instrumento utitur. Corpore autem ipso quasi instrumento, vel in artificiis, vel in actionibus reliquis, nihil omnino aliud utitur, quam ratione particeps animus. Mox & aliud sibi ex his vindicat, quod corpore utatur, idem & corpori dominari. Tum dividit ad hunc modum. Necessè est hominem aut animum esse, aut corpus, aut utrumque simul. Si ve-

DEFENSIO PRO EPICETETO.

ro homo quidem corpori, sibi vero ipsi corpus non
 dominetur, minime ipsum corpus homo est. At ne-
 que utrumque simul. Si enim qui corpori dominetur
 homo est, corpusque ipsum minime dominatur, haud
 profecto utrumque simul est quod dominatur. Præter
 hæc, si suapte corpus natura immobile est, animus
 vero is qui moveat: hoc autem re ipsa in artibus vi-
 demus, artificem esse qui moveat instrumenta quæ
 moveantur, nihil est dubium, quin corpus instru-
 menti vicem adversus animum habeat. Ipse igitur ho-
 mo est, quique hominis curæ studet, animum cu-
 ret: qui vero aut pecuniam, aut ejusmodi alia cu-
 rat, is non modo hominem non curat, sed ne ho-
 minis quidem instrumentum. Jam ergo vel Platonis
 auctoritate, quæ tanta quidem est, ut quasi illa Vir-
 giliï fama caput inter nubila condat; vel ferreis illis
 suis atque adamantinis rationibus, constare nimirum
 arbitror, non esse in nobis corpus. Ut jam menda-
 cii crimine, si videtur, *Epicetum* absolvas. Sed
 pergamus. Triplex apud Platonem virtutum est grâ-
 dus. Sunt enim supremæ omnium, quas vocant e-
 xemplares: quales in sapiente requirimus, in Deo
 statuimus. Quæ sequuntur, purgati animi dicuntur:
 quales in eo esse philosopho volumus, qui se ab om-
 ni corporis labe contagioneque avocarit. Unde & in
 Protagora Plato idem, cujus mihi dulcissimum in or-
 re versatur nomen, emoriendum ei esse dicit, qui sit
 philosophus evasurus. Tertium est virtutum genus,
 quas purgatorias vocant; quales in continente esse sta-
 tuimus, negamus in temperante. Has sibi virtutes
 is jure vindicet, qui rationis participem ani-
 mum vere hominem esse sibi persuaserit, quique
 neque corpus animæ esse partem judicet, ne-

que ad hominem perficiendum concurrere ipsum arbitretur: sed eo quasi instrumento utendum, animum induxerit. Nam qui aut paria aut superiora corpori tribuat: eum non magis esse hominem putandum est, quem bruta illa quæ vocamus animantia: quæ natura (ut egregie Sallustius inquit) pronæ ac ventri obedientia finxit. Animi ergo (ut idem inquit) imperio, corporis servitio magis utimur: ut quo uno a belluis differamus, quoque uno substantia hominis constet, id nobis liberum servemus. Corpore autem ipso non quidem ut parte aliqua animo adjuncta, sed ut instrumento utamur. Hunc *Epietetus* hominem instituendum accepit. Neque enim vel ille sapiens his præceptis indigebat, qui se jampridem in libertatem vindicavit, quique metus omnis, & inexorable fatum, subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari. Neque cum eo sibi negotium esse putat, qui a sua tantopere natura degneravit, ut sit in brutorum numerum referendus. Hunc si hominem accipias, jam, ut arbitror, quæ sint hominis opera non ignores. Qui autem dixerat conatum (quam & appetitionem dicere possis, cum Græcis sit *horme*) item appetitum, opinionem, ac declinationem in nobis esse, is procul dubio quum statim subjiciat, & quæcunque nostra opera sunt, ea nostra esse definit, quæ ex iis quæ sint in nobis deducantur. Utrum vero corporis animine sint, qui a nostris affectus seu perturbationes, *pathe* a Græcis vocentur, major profecto est quæritio, quam quæ hoc tempore explicanda sit. Pertinere tamen ad animum eos omnis affectus, nemo fere est quin fateatur. Sed ita pertinere, quemadmodum prospera adversaque valetudo ad corpus. Neque enim minus hî animo, quam illa

DEFENSIO PRO EPICTETO.

Corpori, vel profint vel officiant. Quicquid igitur
 hi peccant affectus, quicquid agunt, nostrum est
 opus. Ut igitur in corpore temperamentum illud ha-
 bitudinis, quam symmetriam vocant, bonam corpo-
 ri valetudinem præstat, excessus vero defectusque au-
 ferunt; idem profecto & in affectibus accidit. effræna-
 ti enim illi & violenti miserum hominem, moderati
 vero & compositi felicem constituunt. Sed quum sit
 animus, id quod & Plato idem divine scribit, velut
 auriga quidam & rector; is si & stimulis parcat & lo-
 ris fortius utatur, facile ad calcem secundo cursu per-
 veniat: si vero aut lora nimis remittat, aut acrius
 quam par est stimulis citet, is ceu Phaëthon, aut
 Bellerophon aliquis præceps feratur necesse est. Hac
 igitur ratione, miseri felicésne evadamus, in nobis
 est. Quæ vero nostra sint opera, facile colligas,
 cum quæ ad nos pertineant ratiocineris. Quicquid er-
 go toto præcipit libro, in nobis est: stulte enim,
 quod non foret, præcepisset. Obscurus igitur aut
 perplexus noster *Epictetus*; quo neque planius quic-
 quam, neque enucleatius, neque etiam lucidius ne
 optare quidem ausis? Ut in eum nedum tui isti
 lyncei oculi, sed vel hebetissimi quique inspicere pos-
 sint. At sunt, inquis, ardua nimis, supraque homi-
 nis vires, quæ præcipit. Quidnam? id tandem, si
 filium, si uxorem amas, dic te hominem amare:
 mortuo enim non perturbaberis. Utrum ne igitur
 quod præcipit, an quod pollicetur, ut difficile fa-
 ctu reprehendis? Si quod præcipit, jam tu quæ in
 communi vita quotidie, quæ in foro, quæ in trivi-
 is jactentur, factu difficilia putes. Quis enim non ali-
 quando quæ sint eventura cogitat! At Terentianus ille
 scrvulus, O! inquit, *Demea, istud est sapere, non quod*

ante pedes modo est, videre, sed etiam illa, quæ futura sunt, prospicere. Et ut scenæ immoremur, audi senem apud eundem: *Incertum est, quid agam, quia præter spem, atque incredibile hoc mihi obtigit. Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum instituerre. Quamobrem omnes, cum secundæ res sunt maxime, tum maxime meditari secum oportet, quo pacto adversam ærumnam ferant. Pericla, damna, exsilia peregre rediens semper cogitet. Aut filii peccatum, aut uxoris mortem, aut morbum filiæ: Communia esse hæc, fieri posse: ut ne quid animo sit novum: Quidquid præter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. Quam vero & illud Virgilianum grave est: Nesciamens hominum fati fortisque futuræ, & servare modum rebus sublata secundis. Vides ut hæc non sunt obruta, ut passim exposita: vides quam uterque poëta hanc eventorum anticipationem ad cælum tollat; quod ei contrarium sit, ad manes deprimat. Sed ne in re manifesta minime necessariis argumentis ambiciosius utar, pergam quo tendis: neque enim tam quod præceperit, reprehendi a te intelligo, quam quod ille deinde nimis magnifice polliceatur. Non videlicet perturbatum iri nos, si hæc præmeditata nobis fuerint, liberorum, aut uxoris morte. Huic tu præcepto naturæ augustum nomen, quod maximum, ut physici dicunt, ad omnis affectus momentum habeat, quasi Ajacis illum clypeum objectas. Naturæ enim, inquis, imperio gemimus: an vero hic noster lachrymas arcet, qui etiam præcipiat, ut vel in alienis luctibus, si opus sit, conferamus gemitus, pateriterque fleamus; neque tamen sibi Juvenalis, cujus id dictum est, concedi a nobis postulet? Cogi nos in liberorum funere ad lachrymas, naturæ imperio.*

DEFENSIO PRO EPICTETO.

perio. Naturæ autem nemo resistit: cui qui advesetur, is gigantum more, quod dicitur, cum diis bellum gerat. Multos enim legimus, in charissimorum sibi pignorum obitu, lachrymis fletuque abstinuisse: ut Atheniensem illum Solonem, ut Censorium Catonem, qui ambo sapientes & fuerint, & sint habiti. Non sunt quidem hæc factu facilia, non supra hominis tamen sunt vires. Si das in uno hoc, aut altero, dabis profecto & in multis; utarque eo demonstrationis genere, quam inductionem Dialectici vocant, qua plurima apud Platonem philosophorum principem Socrates utitur. Ut necesse sit, cum quidem in uno, aut altero homine, actu id extitisse concesseris; idem in universa quoque specie; virtute saltem facultateque inesse non diffiteare. Vides igitur ut Stoico huic nostro sua ratio constet, vides ut dilucide, ut expresse loquatur; vel quod per universum librum, quæ sint nostra opera, disseminat: ex iis enim solis præcepta ducit; vel quod affectus illos animi enumerarit, a quibus quasi fontibus nostra omnia opera deducantur; tum quantopere ad ejus vestigandi sensum Platonis illa sagaciter comprehensa disputatio faciat. Vides ut non est in nobis corpus. Quanto vero dii boni, quo pugnatore, quibus se rationibus tuetur! ut si falsa loquutum pervicacius contenderimus, ipsam in nos Platoniam majestatem, omnemque Academiam concitemus. Tantum vero abest, ut magis ardua sint præcepta quam quæ natura hominis efficere possit, ut etiam indulgentissimus videatur *Epictetus* noster: qui nec ea quidem sibi præcipienda permiserit, quorum non modo virtus aut facultas, sed actus quoque exempla que passim extiterint. Cætera quæ in Epistola tua sis machi-

chi:

chinatus, nullo negotio si hæc dederis demoliamur. Cur enim ut aridam succoque carentem divisionem illam vexes, qua ille paucissimis verbis scienter circumspicteque omnia quæ sunt suas in partes tribuit, non intelligo. Nam & quod tute non is inficias, nihil eorum quæ sunt eam divisionem effugiat; & secunda divisione minime indiget, cum utraque pars uniformis supersit: ut jam si dividere iterum tentes, comminuas potius aut dilaceres, quam distribuas. Non ergo aridum hoc est, sed vere corpus solidum & succi plenum: neque enim quicquam ei divisioni superest, neque deest: nulla inest nugacitas: verbis utitur propriis, comprehensione aptissima, nihil ut excogitari circumspicte possit. At dixerit fortasse hic aliquis, cur autem non a principio *Epicætetus* iste, ostendit, qualisnam is homo foret, quem instituendum acciperet. Ostendit ille id quidem, sed paucis. Quid enim non ille hoc ostenderit, vel qui corpus ipsum, aliaque id genus negarit esse in nobis? At id planius oportuit & pluribus. At non in abdito hoc erat, sed in promptuario ad manum volenti id sumere, ac præsto erat. Quid enim Platone ipso illustrius? Potuit tamen, inquis, Platonis illa argumenta in pauca conferre. Potuit, sed non tam decuit: præcepta enim hoc libello tradit, & quasi leges promulgat, non contentionibus pugnat: suus cuique professioni finitus est terminus; ultra si progrediare, ex jure manum confertum in iudicium sis vocandus. Vides ut mathematici demonstrationum suarum principia non probent, sed earum patrocinium ei, quem primum philosophum dicimus, commendent. Ad eum enim illa pertinent, quæ universaliter nuncupantur. Punctum, inquit *Euclides*, id est cuius pars nulla

DEFENSIO PRO EPICETETŌ.

nulla est: negato id, obmutescet mathematicus; sed
 adest periclitanti philosophus. Quid ille tandem?
 Quod rem, inquit, quampiam finit: ideo quod a se
 finitur, uno intervallo minus est. Extorserit id, jam
 perget. Tria corpus intervalla habet. Id a superficie
 clauditur: cui duo tamen adsint, longitudo, &
 latitudo. Profunditatem enim minime illa quidem
 naeta est: ea videlicet una a corpore deficit. Super-
 ficies autem, quæ duo intervalla habeat, linea ter-
 minatur, cui unum tantum intervallum adsit, quæ
 longitudo sit. Linea postremo a puncto finitur,
 quod etiam procul dubio carebit intervallo: quo-
 niam id verissimum est, quod dictum sit, omnem
 terminum uno intervallo ab eo quod terminetur de-
 ficere. Ergo & *Epictetus* hunc ita libellum ordi-
 tur, ut quod a Platone probatum sit, pro concessio
 accipiat, atque eo omnem præceptorum seriem in-
 tertexat. Igitur ut apud Homerum Ajacis se clypeo
 Teucer defendit: ita & Stoicus hic noster sub Pla-
 tonis rationibus, quasi sub clypeo audacter pugnat.
 Non ergo limites, quibus se circumscripterat,
 transgredi decrevit: ne quod ajunt, extra chorum
 saltare cogeretur. Hæc quæ pro *Epicteto* dicerem,
 in præsentia succurrerunt; eaque plura nimium fuisse
 intelligo, quam epistolæ ratio postularet: non
 plura tamen, neque pluribus, ut arbitror, expli-
 cata quam oportuerit. Quæ si accipis, mi *Scala*,
 cocant jam in fœdera dextræ: sin respuis, age jam
 qualem oppugnatorem præbueris, talem & *Epi-
 ceto* propugnatorem præsta. Atqui eum quidem
 & fuisse magnum virum omnes tradunt, & mihi
 centies repetitus perpetuo placet. Verendum tamen
 est, ne meus mihi labor, tanquam scitus filiulus
sub-

subblandiatur: idque vel auctori ipsi apud me gratiam conciliet; tibi vero, quod me ad hanc veluti pugnam provocaris, gratiam habeo. Pertinet enim, id quod & Aristoteles ait, ad ingenii profectum contentiosa disceptatio, ut jam divine Homerus pugnam ipsam, quæ homines reddat illustres, *κῶ- διαίρειαν* vocet: nec minus egregie noster ignobile ocium dixerit. Quare ut me sæpe vel irrites, etiam atque etiam te rogo. Est enim, mi *Scala*, reluctandum his temporum turbinibus literarum & philosophiæ studiis; ut jam nos ipsos nobis, quantum liceat, afferamus. Tua vero opera, quam tu quidem liberalissime, ut soles, pollicere, non minus fidenter, cum usus venerit, utar, atque ad hanc diem sum usus. Vale Kal. Sextilibus Mccoc LXXIX. Fesulis.

IN EDITIONEM

EPICTETI

NOVISSIME PURGATAM

ET

NOTIS ILLUSTRATAM

VIRO DOCTISSIMO

J. CASPARO SCHRÖDERO

Scholæ DELPHENSIS Rectore
& Collegii Literarii, quod
ibidem est, Moderatore.

*S*toïca si quis amet veterum præcepta Sopho-
rum,

Et morum possit simplicitate capi;

Sincerèque probet vitæ dictata severæ;

Quis intrat mitis turbida corda quies:

Sua-

Suavis Epicteti legat aurea scripta libelli:

Quæ mentem satient, hæc monumenta dabunt.

Pellibus exiguis arctat normam ille decori,

Dum verum ex animi dexteritate docet.

Quam benè de libris studiisque merentur & artes,

Qui tollunt docta sphalmata fæda manu!

Hanc merito laudem SCHRÖDERUS vindicat, ille

Vestræ, Delphenfes, non levis urbis amor.

Hunc pietas, hunc sancta fides, atque ardor honesti

Finxit, & ingenium Musa benigna dedit.

Vindice SCHRÖDERO, quo vix solertior alter,

Discit cum Latio, Græcia pura loqui.

JOANNES VAN DAM.

ΕΠΙΚΤΗ-

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

ΕΡΙΣΤΕΤΙ

ENCHIRIDION.

ΚΕΦ. Α.

Τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ ἐκ ἐφ' ἡμῖν. Ἐφ' ἡμῖν μὲν ἡσυχία, ὄρμηξ, ὄρεξις, ἔκκλησις καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἡμέτερα ἔργα. Ὅσα ἐφ' ἡμῖν δὲ, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, δόξα, δαχναί. καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἐκ ἡμέτερα ἔργα.

С Л Р. I.

Res quædam in potestate nostra sunt, quædam non sunt. In nostra potestate est opinio, appetitio, desiderium, aversatio; & ut uno complectar verbo, quælibet nostræ actiones. Nostri arbitrii non sunt corpus, pecunia, gloria, imperia: ad summam, ea quæ ipsi non agimus, omnia.

Tribuitur hoc Enchiridion Epicteto, quamvis ipse id non scripserit, sed Arrianus, qui & uberio rem in id commentarium edidit, quo disputationes Epicteti plenius prosequitur. Testatur id Simplicius in præfatione commentarii ad hunc libellum hisce verbis: Τὸ δὲ βιβλίον τῆτο τὸ Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον ἐπιγεγραμμένον, καὶ τῆτο αὐτὸς συντάξεν ὁ Ἀρριανὸς, τὰ κριωτάτα καὶ αναγκαυτάτα ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ κινήσιματά τῃ ψυχῶν ἐπιλεξάμενον ἐκ τῆ Ἐπικτήτου λόγων. Hoc est:

Idem Arrianus & hunc libellum, quod Enchiridion inscribitur composuit, delectis ex Epicteti disputationibus philosophia locis maxime idoneis ac necessariis, & animos vehementissime permoventibus. Seneanus.

2 Non solum pugio Græcis hoc nomine vocatur, sed etiam quidquid ad manum est, & in usum promptum & obvium, & instrumenta quælibet ac vasa ἐγχειρίδια, quæ parata & in manu semper gestanda. Hesychius. Ἐγχειρίδια, σκευή καὶ ὄργανα σκευῶν, ἢ χειρὸς ἡμῶν.

ρατα καὶ τὰ ἐν χειρὶ. Suidas, Ἐγχειρίδιον ξίφος, ὄργανον, τμητικὸν ὄργανον. Sed quare τμητικόν? Ita tamen & Hesychius: Ἐγχειρίδιον, ξιφίδιον μικρόν, ἢ τμητικόν ὄργανον. An quia Ἐγχειρίδιον gladiolus est & pugio, non potest usurpari nisi de instrumento τμητικῷ? Atqui Ἐγχειρίδιον crederem dici id omne quod ad manum, vel in manu est. Certe ea pars remi quæ manu retinetur Græcè Ἐγχειρίδιον vocatur. Pollux: τὸ δὲ κάππε τὸ μὲν ἔλαμβάνονταί οἱ ναῦται, ἐγχειρίδιον. In his titulus librorum Ἐγχειρίδιον vix aliud queat esse quam πιννακίδιον ἐγχειρίδιον: Nam ἐγχειρίδιον hic est adjectivum, quod substantivi vice usurpatur, & subauditur aut βιβλίον aut πιννακίδιον. Cum pro ensiculo accipitur Græce, subintelligitur ξίφος, & integrum est Ἐγχειρίδιον ξίφος. Salmasius.

Enchiridion inscribitur, quod pugionem significat, quia ut pugio militibus, ita hic libellus iis, qui recte vivere student, in promptu esse perpetuo debeat. Facit idem magnum patriæ nostræ lumen Erasimus, inscriptione istius libri, quo Christianum militem adringit. Est vero titulus hic ab Arriano; qui delectis ex Epicteti disertationibus locis philosophiæ Ethicæ, maxime necessariis, & animos vehementissime permoventibus, hunc libellum seu epitomen disputationum Epicteti in lucem emisit. Seneanus.

3 Τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν. Res quædam in nostra potestate sunt.] Cum sententiarum Epicteti bona pars pendeat ab intellectu distinctionis eorum, quæ sunt in nostra potestate, & quæ non; opera pretium fuerit attendere quid intelligat author per hanc phrasin, esse in potestate nostra, aut non esse. Quod Simplicii verbis explicabitur. Sic itaque ille. In nostra potestate ea esse dicit, quæ nec ab alio habemus, nec ab ullo alio impediri possunt: cuiusmodi sunt motus animorum, qui intrinsecus suo iudicio & arbitratu cidentur. Voluntas enim ex-

trinsecus moveri non potest, id est objectis forinsecus advenientibus suo moveri, et necessario promoveatur, nec libertate sua, qua illi insita est fruatur. Quamvis enim id quod expetitur, extrinsecus sit: ipse tamen motus ad illud, intrinsecus est; velut, hoc illo modo sentire de rebus; ut, divitias aut mortem, aut aliud ejus generis, vel bonum vel malum, vel neutrum esse. Huic etiam phrasin enucleandæ est quod dicit Simplicius: Nec enim idem est voluntarium: & id quod in nostra potestate est: sed voluntarium est id quod præcipue expetitur: in nostra potestate vero, quod amplecti possumus, sive propter se, sive propter mali gravioris fugam. ὑπόληψις est id, quod de unaquaque re sentimus; ut, fugiendum esse flagitium, philosophiam mederi animis. Opinionem non male reddidit interpres. Possis & vertere apprehensionem. Eam Simplicius cap. 11. φαντασίαι nomine venire censet. Ὁρμὴν Cicero alias appetitionem, alias appetitum, alias motum animi interpretatur Ἀφρομένη hujus contrarium est, videlicet averfatio; nempe Stoica; qui peculiari quadam ratione hinc vocibus utuntur; non vero ea, quæ communiter in usu est; cujus exemplum est cap. 70. Idem.

4 Ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν ὑπόληψις. In nostra potestate est opinio.] Negat hoc Homerus, quum, Cicerone interprete, scribit:

Tales sunt hominum mentes, qualis pater ipse

Juppiter auctiferas lustrâris lampade terras.

Homeri veritas sic habent:

Τοῖς γὰρ νόοις ἐστὶν ἐπιχθονίῳ ἀνθρώπων.

Ὅτιν' ἐπ' ἡμᾶς ἀγῆσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Sed hunc scrupulum Simplicius eximit. Wolfius.

5 Ὁρμὴν, ὄρεξις.] Nolim ego de verbis istis cum quoquam acrius contendere, cum certum sit aliter Ciceronem, aliter Senecam, aliter alios

alios veteres reddidisse. Wolfii tamen inconstantiam, aliis quoque notatam, in versione probare non possum. qui cum hic ὀρεξίν appetitionem (ex Cicerone) vertat: ὄρεξιν autem desiderium, (ex Seneca:) paulo post, (ut cap. 6.) ὀρεξίν appetitionem, Latine sonare maluit. Sed, nec viris summis assentior, qui Senecam ὄρεξιν appetitionem; ὀρεξίν autem impetum semper reddere affirmant. Nos aliter observavimus: cum per ὄρεξιν intelligitur appetitus naturalis, qualis hominibus bestisque communis est, ut est appetitus cibi, potus, &c. tum Senecam verbo desiderium uti: cum autem appetitus qui rationis imperio subjacet, tum appetitionem verbum potius usurpare. Nos quidem scrupulosi non sumus. Quæ tamen ab aliis adferuntur, quæque nos observavimus ipsi, diligenter expensis, ita statuimus: ὀρεξίν, impetum; ὄρεξιν appetitionem, tutissime reddi: quod semel monuisse sufficiat. *Cassiodorus.*

Ὅσα ἡμέτερα ἔργα. *Quæcumque nostra actiones.*] Ἐργον Ciceroni est, aliàs opus, aliàs res, aliàs opera, aliàs difficultas. Ego hic ἔργον intelligo, non munus officii, τὸ καθήκον, in qua significatione sæpe capitur: sed ἐνέργειαν, actionem, id quod aut animis agimus, aut ministerio corporis agimus, sive bonum, sive malum: ut cum agimus prudenter, justè, fortiter, temperate: contravè, libidinosè, effeminatè, injustè, temerè: cum philosophamur, irascimur, cupimus, deambulamus, lavamus, scribimus, legimus, & id genus alia, quæ homo suapte naturâ, suoque arbitrato facere potest aut non facere, nisi morbo aut externa vi impediatur. Quod cum sit, actiones illæ in potentate nostra esse desinunt, opinor. & opinio tantum, appetitio & desiderium, horumque contrario declinatio & averlatio, nobis relinquuntur. Cum autem morbi sint, qui animum etiam tentent, ut phrenitis, raelancholia, veterus, apoplexia, epilepsia, vulnora capitis, cerebri

læsiones, similesque pestes, etiam illa, nisi fallor, evanescent, quæ sola in nostra potentate esse affirmat Epictetus. Sed loqui Stoicos de natura integra, & non impedita, probabile est, quæ tamen quamdiu talis permanura sit, constare nemini profecto potest. Consideret ergo quisque secum, veriùsne ista dicantur, an magnificentius? Animi tamen bona dotibus corporis, & fortunæ muneribus præstare, ac diuturniora esse, extra controversiam esse arbitror. Quicquid tamen egeris, nunquam id consequeris, ut a Fortunæ tyrannide sis immunis: hoc est, ut Deus ea tibi non auferre possit, quæ largitus est. Valeat ergo Thrasonica illa vox, & inter Stoicos hyperbolas numeretur, προκατειλημμά σοι, ὃ τύχη, καὶ πᾶσαν ἀφῆρημά σοι τὴν παρῆσδυσιν. hoc est, Anteverti tibi Fortuna, & quasi vallo firmissimo opposito, omnes tibi aditus, omnes cuniculos interclusi. Prudentius ille, qui distichon illud per se insolens, picturæ hominis mortui adscripsit: cui, si in C H R I S T O Servatore obdormierit, verè convenit:

Ἐλπίς καὶ τύχη μέγα χαίρετε
τὸν λιμέν' εὖρον.

Ὅσδ' ἐμοὶ χ' ὕμιν παίζετε
τὲς μετ' ἐμᾶ.

*Inveni portum, Spes & fortuna
valete:*

*Nil mihi vobiscum: ludite nunc
alios.*

Neque enim spe sua frustrabitur, neque timebit quicquam, mortuus in Domino. ab omnibus fortunæ injuriis & ludibriis immunis, atque in portu tutissimo securus & beatus conquiescit. *Wolfius.*

Ὅσα ἡμέτερα ἔργα. *Quæcumque nostra actiones.*] Hic ἔργον idem notat quod ἐνέργεια, qua voce significatur omne id quod aut animis agimus, aut ministerio corporis perficimus, sive bonum sive malum: ut cum agimus prudenter, justè, for-

riter, temperanter: aut contra: item cum philosophamur, irascimur, cupimus, deambulamus, lavamus, scribimus, legimus, & id genus alia; quæ homo suapte natura, suoque arbitratu facere aut non facere potest, nisi morbo aut externa vi impediatur. Quod cum sit, actiones illæ, quatenus servitio corporis indigent, in potestate nostra esse desinunt. Vide principium capitis noni. Corpus, possessionem, & reliqua quæ sequuntur, in nostra potestate esse negat, non quia animus ad hæc quoque, & horum contraria, aliquid conferat; (nam & corpus & res familiaris animo procurante pulchrius gubernatur;) sed quod his rebus non solus animus dominetur, & ad ea consequenda multis aliis adiumentis egeat. Videndus Simplicius. *Senecanus.*

Ἡ οὐκ ἐφ' ἡμῶν δὲ, τὸ σῶμα, ἡ κτήσις, δόξαι, ἀρχαί. In nostra potestate non sunt, corpus, possessio.] Nemo negabit opinor, non esse nostri arbitrii, ut perpetuo valeat, nec illo incommodo afficiatur corpus. Nam alioqui ægrotaret, mutilaretur, moreretur nemo. Etsi enim quidam apud Plinium sponsonem cum Fortuna fecisse legitur, si unquam ægrotasset: nihilominus tamen lapsu scalarum interiit. Masinissam & Cyrum, robustissimos reges, longa ætas exstinxit. Iam si divitiæ, gloria, imperia, cæteraque nobis in manu essent: quis egeret, male audiret, serviret? Quis cara uxore, liberis, amicis orbaretur? Hoc igitur extra controversiam est, non esse ista nostri juris. Illud vero cui persuaderi potest, cum nostra non sint, ne iacturam illorum molestissime feramus? Ne iis ereptis, vim & injuriam nobis esse factam opinemur? Tanta est inconstantia & perversitas. Occurrit autem Epicteto, Natura nobis esse insitum talium rerum amorem; nec posse fieri, quin iis amissis doleamus. At vicissim rogabit Epictetus: An non illud etiam natura ferat, ut sæpe illa amittamus? an repugnare in eo naturæ, sit viri boni & sapientis? Frustra præsertim,

& ultro augere sibi molestias, quæ animi æquitate minuendæ erant? Opponimus scilicet philosophis non firmiores rationes, sed affectus nostros: & pravam consuetudinem: pro quibus tanquam pro aris & focis, & monumentis majorum pugnamus: majoréne stultitia dicam, an calamitate? Quod si dies adimit hominibus ægritudinem: recta ratio cur non adimat? Cur exempla vulgi, quam virorum fortium & sapientum sequi malimus? At id quoque Natura fert, ut ipsa assuetudo molestiam leniat. Vnde pœta:

Χρὸν μάλ᾽ ἔξει, νῦν δ' ἔθ' ἡβᾶσκει κακόν.

Malum viget jam, lenietur tempore.

Esto: sed cur non, ut servulo Comico, ita & nobis meditata omnia mala nostra sunt, ut ne quid animo sit novum? Nam & hoc docet Epictetus, & docuerunt olim multi, nec obtinuisse quenquam pœnituit. An non & divus Paulus monet, ita esse utendum mundo, quasi non utamur? Nec habitandi, sed commorandi locum hic nobis esse datum? Sed hæc alibi commodius. Illud non alienum fuerit, verba quæ obscuriora videntur, quæque subinde recurrunt in hoc Opusculo, declarare. ὑπέληξίς est opinio, sententia, persuasio, iudicium, id quod de quaque re sentimus: ut, mortem & morbum esse malum, divitias & voluptates expetendas esse, fugiendum esse flagitium & dedecus, philosophiam mederi animis. ὀρμήν Cicero aliàs appetitionem, aliàs appetitum seu appetitionem animi, aliàs motum animi interpretatur. Politianus conatum vertit. ὄρεξιν appetitum. ἀφορμὴ huius contrarium est, averfatio, cum animus abhorret à re aliqua. Hinc ὀρμῶν καὶ ἀφορμῶν, appetere, inclinare animo ad aliquid: ἀφορμῶν, averfari, abhorre. Peculiarem enim hæc verba usum habent apud Stoicos. Est & ὄρεξις appetitus: sed Cicero βέλγη-

ον, εὐλογον ὄρεξιν exponit, voluntatem quæ quid cum ratione desideret. Quare ὄρεξιν (nè vocabulorum numerus immineretur) desiderium verti. ἑκκλησίαν idem, declinationem à malis, declinationem laboris & periculi, dixit. Simplicius hunc ordinem tradit: Cum quid bonum aut malum iudicemus, omnino commoveri declinationem aut appetitionem: subsequi vero ὄρεξιν, quam animi concitationem, approbantis aut improbantis, prosequentis aut averfantis aliquid, definit. αἰρεσις est optio vel appetitio, cum Cicero τὸ αἰρετὸν optabile & rem expetendam vertat. προαἰρεσιν Simplicius ἀλλὰ τινὸς αἰρεσιν esse dicit, cum alia aliis præferuntur. Quo uno verbo commodè queat exprimi,

*Grammatici certant, & adhuc sub
iudice lis est.*

Barbari prælectionem, alii delectum, alii propositum, alii institutum, alii voluntatem, alii consilium interpretantur. Nos, ut quimus, quando ut volumus, non licet. Omnino difficile est cum Græcis, præsertim Stoicis, certare verborum copia & proprietate. Quare veniam ab æquis lectoribus impetratam velim, sicubi Epicteto & acerrimis eorum iudiciis non satisfecerimus. Sæpe enim, eruditissimis scriptoribus facile est varia vocabula congerere: sed eadem distinguere, grammatico aut interpreti non perinde promptum. Imo (si, quod sentio, dicendum est) ipsi auctores sæpe riderent & grammaticos & interpretes, qui earum rerum distinguendarum sollicitâ curâ tenerentur, quas ipsi aut ostentandæ copiam, aut rei inculcandæ gratiâ congestissent. *Wolffius.*

Hæc ab Epicteto pronunciata tam firmissimis absolutissimæ veritatis fundamentis innituntur, ut à nemine unquam refelli queant. Quocunque enim modo hominem, sive in statu naturæ ante institutionem Reip. sive sub imperio consideramus, id-

id pro æterna veritate erit habendum, corpus, possessionem, gloriam & imperia in nostra potestate non esse. Nam præterquam quod humano corpori perpetuis æris incommodis exposito, cum vario morborum genere, qui ei vires quacunque ætate adimunt, tandemque vitalem spiritum extinguunt, sit pugnandum: tamen sub utroque statu nemini sibi, licet fortissimus, tam securum vitæ degendæ genus excogitare aut formare valet, ut ab infirmissimo quoque non possit aut vi aut dolo de medio tolli. Rex & subditus, dominus & servus, potentes & liberi hoc respectu in eodem statu constituti sunt. Quot Monarchæ, licet nocte dieque armatorum satellitum turbâ constipati, à subditis interfecti sunt? Adeo ut verum sit illud Juvenalis,

*Ad Generum Cereris sine cade &
sanguine pauci
Descendant reges, & sicca morte
Tyranni.*

Quot servi in dominorum corpora imperium exercuerunt? Et quot etiam parentibus, apud Romanos quondam in liberos vitæ ac necis potestate fruentibus, mortem filii intulere? Quid dicam de possessionibus, quas, licet in statu naturæ omnibus communes, viribus polentior ab infirmiori invidia aut malevolentia auferre potest? Numquid etiam constituta civitate, in qua leges aliena abripere prohibent, fures reperiantur, qui inscio & invito domino possessiones auferunt? Si publici commodi causa publica fossa sit ducenda fodiendaque, an non præstat partem prædii, summa potestate eam exigente, propenso animo exhibere, quam cum Nabotho lapidibus obrui, atque ita corpus certæ æ minime dubiæ morti objicere? In omni enim Republica sive Christiana, sive alia sit, hæc regula valeat *Civem unumquemque suorum bonorum non tam absolutum esse dominum, ut Reipublica dominium in eadem bona possit.*

possit excludere. Cives quidem in bona sua proprium dominium habent, quod ceterorum civium jus excludit: Verum si summæ potestatis jus & imperium in eadem excluderetur, protegere cives non posset, neque ab hostibus externis, neque ab injuriis mutuis. Quocumque igitur modo hanc Epicteti sententiam verteris, semper remanebit illa veritas, corpus & possessiones in nostra potestate non esse.

Eodem profus modo se res habet cum *Gloria & imperio*. Vox illa *δῖον* heic non significat opinionem de aliqua re, quæ in nobis libera, nostraque potestate est: sed hoc vocabulo Epictetum indicare existimo gloriam sive honorem, qui consistit in cogitatione internâ honorantis, nempe in opinione, quam de Potentia & Bonitate quisque habet illius, quem honorate affirmat: Ergo, quia hanc aliorum hominum opinionem, libera nostræ voluntaris inclinatione ad nos honorandos & colendos flectere non possumus, verum manebit illud Epicteti, gloriam & honorem in nostra potestate non esse. Et idem nobis quoque cum Epicteto de Imperio statuere licet. Hæc non possunt intelligi de statu ante institutionem Reip. nam in tali statu, unusquisque pari potestate gaudens, nullum reperitur imperium. Præterea in tali statu nemo potestatem habet imperium sive societatem civilem erigendi; quia oritur ex

β'.

Καὶ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῶν
ἐστὶ φύσιν ἐλεύθερα,
ἀκώλυτα, ἀπαρὲμπό-
διτα. τὰ δὲ ἐκ ἐφ'
ἡμῶν, ἀδυνάτη, δόξα, κω-
λύτα, ἀλλότρια.

justa hominum unita multitudine, qui simul jus in omnia, quæ possident, in unum hominem sive cœtum conferunt, & ad propellendos hostes idonei sunt. Unusquisque verò medium illud civitatem constituendi quidem in se habet, sed aliorum arbitrium ad eam rem inclinare, unicuique in potestate non est. Et quandoquidem in constituta Republica aliorum plerumque suffragiis & votis hunc vel illum ad supremam majestatem promoveri videmus, rectè quoque dicitur, illud in nostra potestate non esse; quia fors à Deo est. Quinque præterea in hoc negotio maxime facit, ex his vel parentibus originem duxisse, ut ad imperii fastigium evectis, affirmandum est ab unoquoque, neminem id in sua potestate habere vel Leidensem, vel Amstelodamensem, vel Haerlemensem nasci. Beata igitur est talis vitæ conditio & status in quo corpora nostra, à terrenis hisce sordibus purgata, nullis aëris injuriis, nullis morborum generibus, nec ipsi morti obnoxia, in secula seculorum cœlestem illam *κῆρην* possidebunt, ubi honorem & gloriam tribuent illi, cum quo tanquam reges & Monarchæ in mortem, diabolum & infernum imperium exercebunt.

8 Η' κῆρην] Wolfius hic *pecunia*: Polirianus, *passio*, quod magis generale est, & ut puto, præferendum *Casaubonus*.

C A P. II.

Ac ea quidem quæ nobis parent, libera sunt natura sua, nec prohiberi ab ullo, nec impediri possunt. In quæ autem ipsi jus nullum habemus, ea sunt infirma, obnoxia servituti, obnoxia impedimentis, aliena.

I Κα)

Ἰ Καὶ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν.] Verba hæc interpretes tranſtulit; ac ea *quæ dicitur quæ nobis patenti*, ſententiam potius ſecutus quam verba: quæ κατὰ πόδα ſonant, ea quæ in nobis ſunt. Quod nihil eſt aliud, quam, quæ in noſtra poteſtate vel noſtri arbitrii ſunt. Hæc enim in unoquoque eſſe dicimus, quæ non ab alio habet, quæque ab alio impediri nequeunt. Id quod ſignificat Epictetus, cum dicit, quæ ejus generis ſunt, eſſe ἐλευθέρια, ἀνώλυ-

τα, ἀταραξτοδία, quibus oppo-
nuntur, quæ contra ſe habent: quæ
aliena rectè nominat, iis videlicet
obnoxia, & ab illis pendentia, qui
ea vel præbere vel prohibere poſſunt.
Quæ vero in noſtra poteſtate non
ſunt, noſtra non ſunt: ſed partim
corporis, quod pro iſtrumento vult
haberi, ut patet cap. 24. partim pecu-
niæ aut gloriolæ; quæ etiam longius
ab animo remotæ ſunt, quam corpus
Senecaſus.

γ.

Μέμνησο ἔν, ὅτι, ἐὰν
τὰ φύσιν δέξῃ, ἐ-
λευθέρια οἰηθῆς, καὶ τὰ
ἀλλότρια ἴδια, ἐμποδι-
θήσῃ, πειθήσῃ, ταρα-
χθήσῃ, μέμψῃ καὶ θεός,
καὶ ἀνθρώπος· ἐὰν δὲ τὸ
σὸν μόνον οἰηθῆς σὸν εἶναι,
τὸ δὲ ἀλλότριον, ὡς πέρ
ἐστιν ἀλλότριον, ἔδεις σε
ἀναγκάσῃ ἔδέποτε, ἔδεις
σε κωλύσῃ, ἢ μέμψῃ ἔ-
δεία, ὅτι ἐγκαλέσῃς πι-
νὶ, ἄκων πράξεις ἔδει
ἐν, ἔδεις σε βλάψῃ,
ἔχθρὸν ἔχῃ ἔξεις. ἔδει
ἢ βλαβερόν τι πείσῃ.

1 Μέμνησο ἔν. Proinde memen-
to.] Hoc caput nihil eſt niſi con-
ſectarium duorum præcedentium. Id
quod niritur iſto axiomate. Contra-
riarum cauſarum contraria ſunt eſſe-
ntia. Senecaſus.

2 Οὐδὲς σε ἀναγκάσῃ ἔδέ-
ποτε. Τε ποτε coges unquam.] Ad

CAP. III.

Proinde memento, ſi
ea quæ natura ſer-
viant, libera putaris, &
aliena pro tuis habueris,
fore, ut impediaris, lugeas,
perturberis, Deos homi-
neſque accuſes. Sin id
ſolum tuum exiſtimaris,
quod tuum eſt; aliena
vero, ut ſunt, aliena: te
nemo coget unquam, ne-
mo impedit, neminem
accuſabis, neminem cri-
minaberis, nihil ages in-
vitus, nemo te lædet, ini-
micum non habebis. Ne-
que enim ullam calamita-
tem accipies.

verbum, nemo tibi neceſſitatem
imponet, aut te neceſſitate con-
ſtringet ad aliquid faciendum, quò
minus plenius libertate fruaris,
ſiſque tuarum actionum dominus.
Idem.

3 Ἄκων πράξεις. Invitus ages.]
In quibuſdam editionibus peſſime

pro πράξεις legitur πράξεις, quod vitium, non nisi tyrothetarum festinationi, adscribi potest.

4 Εχθρόν εχ. εἴεις. *Inimicum non habebis.*] Quicumque enim inimicus erit tibi, si tu non in eum inimico eris animo, is in ea poterit nihil quæ tua tantum sunt: quæ hisce quatuor vocibus cap. 1. complectitur, videlicet ὑπολήψις, ἔρις, ὀρέξις, ἐκκλησίαι. Siquid in reliqua valebit, ea extranea sunt & aliena: iis itaque te spolians, proprie te non læset: *Succanus.*

ς Οὐδὲ γὰρ βλαβερὸν τι πείσῃ.] Politiani versio hæc non agnoscit. & videntur supervacanea, cum jam præcesserit εἰς σε βλάβη. Melius tamen, (ut ego censeo,) *Paraphrasis,* quæ hæc posteriora exhibet, expunctis illis. *Casaubonus.*

Οὐδὲ γὰρ βλαβερὸν τι πείσῃ. *Neque enim ullam calamitatem accipies*] Ad verbum: Non enim noxiam quid patieris. Id quod ex superioribus satis liquet, quomodo sit accipendum. *Succanus.*

δ'.

CAP. IV.

Τηλικύτων ἐν ἐφιέμενῳ, μέμνησο ὅτι εἰ δὲ μετρίως κεκνημένον ἀπτεσθαι αὐτῶν. ἀλλὰ τὰ μὲν ἀφιέναι παντελῶς, τὰ δ' ὑποπίθεσθαι πρὸς τὸ παρόν. εἴαν δὲ καὶ ταῦτα θέλῃς, καὶ ἀρχεῖν καὶ πλατεῖν, τυχὸν μὲν εἰδ' αὐτῶν τέτων τεύξει, ἀλλὰ τὸ καὶ πρὸς τῶν ἐπιτέρων ἐφιέμενῳ. πάντως γὰρ μὴν ἐκείνων ἀποτέλλῃ, δι' ὧν μόνον οὐδαμονία καὶ ἐλευθερία ἀεὶ γίνονται.

Cum igitur tantas res appetas, sic eas suscipiendas esse memento, ut sis non mediocriter incitatus; atque alia penitus relinquenda, alia in præsentia omittenda censeas. Quod si & illas desideraris, & magistratus etiam atque opes appetieris, & tuos florere volueris: fortasse ne hæc quidem assequeris, propter earum, quas ante diximus, cupiditatem: iis certe omnino excides, per quas solas felicitas & libertas comparatur.

1 Τηλικύτων ἐν ἐφιέμενῳ, μέμνησο ὅτι εἰ δὲ μετρίως κεκνημένον, ἀπτεσθαι αὐτῶν. In tantarum igitur appetitione rerum, sic eas suscipiendas esse memento, ut propter omnia vaces animi perturbatione.] *Rectius Simplicii Commentarius:*

τηλικύτων ἐν ἐφιέμενῳ, μέμνησο ὅτι εἰ δὲ μετρίως κεκνημένον ἀπτεσθαι αὐτῶν. Quum igitur tantas res appetas, sic eas suscipiendas esse memento, ut sis non mediocriter incitatus. Quam lectionem & Politianus est sequutus. De pluribus lo-

ocutus est; ergo *πληκίων*. Serio suscipiendum monet philosophiæ studium. ergo *ἄρ* redundat, quod quatuor reliqui codices habent: a quibus deceptus, veteram: Ut prorsus omni vaces animi, perturbatione. quæ sententia etsi cum *ἀπαθεία* Stoicorum convenit, philosophiæ tyroni tamen haud quaquam convenit, quem incredibili cupiditate sapientiæ inflammatum esse vult: adeo ut illud ex Euangelio desumptum ei dici possit:

Ἐν μαργαρίτῳ τίμιον,

Ἀποδοῦς ἀπάντα, λάμβαν.

Vnam margaritam pretiosam omnibus opibus tuis emito. *Wolfius*.

Monet hoc commate, serio suscipiendum esse philosophiæ studium, utque hoc fiat commode, quædam omitti sive relinqui prorsus suadet, quædam differri ad tempus. *Sneecanus*.

2 Τὰ δ' ὑπερτίθεισθαι πρὸς τὸ παρόν. *Alia in presentia omittenda censeas.*] Malim, differenda; id enim significat verbum *ὑπερτίθεισθαι*. Differre vero eas res externas jubet, Simplicio interprete, quæ prudenter tractatæ bonis animi non officiant: cujusmodi sunt, parare domum & servum, legitimæ nuptiæ, ingenuorum liberorum procreatio, justus magistratus, aliquando etiam rerum necessariarum curatio. Hæc omnia & id genus alia in presentia esse differenda monet virtutis studiosos, idque merito: quod nullis omnino rebus eos distrahi oporteat, & à studio virtutis atque exercitatione abstrahi, qui eam perfecte consequi cupiant. *Sneecanus*.

3 Ἐάν δέ καὶ τῶν ἰδέσθαι. *Sin & has volueris.*] Scilicet, τὰ ἐκ φιλοσοφίας περιγιγνόμενα. Ea quæ Philosophia præstat. *Wolfius*.

4 Καὶ ἀρχεῖν καὶ πλεῖν. *Et imperare & esse dives.*] Politianus addit Domesticos dirigere. Legit fortasse, τὰς οἰκίαις εὐθύνειν, quod perperam scriptum fuisse reor, pro εὐθύνειν, necessarios tuos florere. Volumus autem in primis nobis bene esse, mox etiam nostris & aliis. Dif-

crimen τῷ εὐθύνειν καὶ εὐθύνειν, vel pæctis notum est. *Wolfius*.

Ἀρχεῖν καὶ πλεῖν.] Latina *Wolfii* auctiora sunt his verbis. *Et tuos florere*: quæ ille, ut in notis docet, sola conjectura fretus, ex Politiani versione sumpsit. Conjicit autem Politianum in suis codicibus reperisse, καὶ οἰκίαις εὐθύνειν: quæ cum neque Simplicius, neque *Paraphrasis* agnoscant, nos adulterina censemus. Si quid in Græcis desideratur, hoc potius, ex Simplicio, fuerit, καὶ τὰ οἰκία εὐθύνειν: (quemadmodum & Politianum reperisse, ex ipsius versione, *Et domesticos dirigere*, credibile est:) quod oppositum fuerit τῷ ἀρχεῖν, & τῷ πλεῖν. Sed minime opus est, & melius opinor, absint, cum in istis, ἐάν δέ καὶ ταῦτα (propria bona scilicet) καὶ ἀρχεῖν καὶ πλεῖν, (externa:) manifesta sit oppositio. *Casaubonus*.

5 Τυχὸν δὲ αὐτῶν τέτων τίυξῃ, *Fortassis nec hæc ipsa assequeris.*] τὰ ἀρχῶν τε καὶ τῷ πλεῖν. Nec magistratus nec opes assequeris. *Wolfius*.

6 Διὰ τὸ καὶ τ' προτίθειν ἰδέσθαι. *Eo quod priora quoque desideras.*] Ea scilicet, quæ philosophia confert, libertatem, tranquillitatem animi, securitatem. Significat animum in duas partes distractum, nec fortunæ muneribus, nec philosophiæ bonis potiri: quod altera cura impediatur alteram, nec tantam esse patiatur, quanta sit opus. Sed hoc intelligatur de philosophiæ tyrocinio. Nam præcepta rebus gerendis prævalent, & illustrantur usu vitæ, & crebris virtutis actionibus. si probe intellecta & animis infixa fuerint. Philosophandum est igitur ab incunre ætate, animo aliis curis libero, ut quæ cum cognita perceptaque fuerint, ad parandas & tuendas opes, ad magistratus adipiscendos & getendos, ad omnes denique vitæ casus ferendos accommodentur. τὰ πρότερα, priora dicit: vel τὰ πρότερον εἰρημίνια ea quæ ante exposuit, quæque rectum iudicium sequuntur: non autem τὰ πρὶν φιλοσοφῆσαι, ea quæ desideraris ante philosophiam, ut volupta-

tes, honores, divitias: vel τὰ σπουδαίοντα, præstantiora. Nam tranquillitas animi, verumque iudicium, utique divitiis & honoribus præstant.

† Intricata sunt hæc, quia Stoici brevitate, ut plerumque involuta. Monet Philosophiæ studiosum, ne cum virtutis & honesti studio, externarum cupiditatem rerum, conjungat; fore enim, ut postremis

his sit excludendus, vel propterea, quod animi bona simul consequi studerit. qui enim hisce vere intentus est, externis rebus in totum, vacare non potest.

7 Ενείνων ἀποτέξην. Illis excides.] τὸ προτέρων, prioribus & posterioribus: Carebis animi tranquillitate, si avarus & ambitiosus fueris. Idem.

É.

CAP. V.

Ἐὐθὺς ἐν, πάσῃ φαντασίᾳ τραχεία, μελέτω ἐπιλέγειν, ὅτι, φαντασία ἔστι, καὶ ἐπὶ πάντως τὸ φαινόμενον. ἔπειτα ἐξέταξε τοῖς κενόσι τέτοις, οἷς ἔχεις. αὐτῶν δὲ τέτρω, καὶ μάλιτα, πότερον αὐτὸ τὰ ἐφ' ἡμῶν ἔστιν. ἢ αὐτὸ τὰ ἐκ ἐφ' ἡμῶν. καὶ αὐτὸ τὸ ἐκ ἐφ' ἡμῶν ἢ, πρὸς χεῖρον ἔστω τὸ, διότι ἐδὲν πρὸς σε.

† Εὐθὺς ἐν πάσῃ φαντασίᾳ τραχεία.] Nulla in verbis difficultas, in te, maxima, si ad cruciatu & tormenta corporis extendas: quotum acerbitatem sola opinione viti, & ad animum per se non pertinere, haud facilis persuasio est. Non defuere tamen hac etiam aitate celebres medici, qui hoc ipsum (referente Thuano, quorum libros nos quoque vidimus) tuerentur: nec ulla aitate defuerunt exempla cuiusque professionis & Sectarum, virorum tam mulierum, qui sola animi obstinatione, & quam vocant alii προλήψιν muniti, diritissimi

Itaque viso cuiusvis aspectu, statim sic, ut respondeas, operam dabis: visum id esse, nec plane id quod videatur. Post, in exquirendo, eas adhibito regulas, quas habes, eamque cum primis ac potissimum, Utrum id visum in rebus versetur nostræ potestati subjectis, an vero alienis. Quod si in alienis; in promptu sit, illud ad te nihil attinere.

ma quæque, quæ ab iratissimis excogitari poterant, summa constantia sine ulla doloris significatione, toleravere. Martyrum præci temporis, quamvis obstinationem & illis istius ævi ethnici iniquissime & imperitissime, ut alibi ostendimus, objicerent; alia longe ratio. Sed nos id nunc non agimus. Casaubonus.

Ἦσων φαντασία τραχεία, Cuiusvis visus aspectu.] τὸ τραχεία nonnulli codices non habent, & meo iudicio rectius omittitur: ἐστὶ φάρμακον σερὸν adhibet Simplicius. Sunt enim φαντασίαι non tantum τραχέαι, asperæ: sed etiam

etiam λεία, hoc est, læves & blandæ. Sed quia verba hæc minus exercitatis obscura videntur, exemplo declaranda sunt. φαντασίαν (quod visum, aut visionem Latini dicunt) appellat eas cogitationes, quæ ex rebus objectis oriuntur: ut si adolescenti studioso & pauperi formosa & dives mulier despondeatur, phantasia hæc statim in eo excitatur, rem esse præclarâ, paucis sui loci atque ordinis talem offerri occasionem: non igitur esse negligendam: species præclara est, incautumque facile decipit. Sed si idem paulo cordatior, secum reputet: Mulieres formosas atque divites, lascivas, superbas, fastidiosas, imperiosas esse: opes non sine magna sollicitudine conservari: se despectui & derisui fore assinibus, aut certe invisum: si morem gerere velit uxori, aut læsurum valetudinem, aut alia graviora toleraturum: neglecturum esse studia literarum: mulierculæ denique non tam amantis, quam prætextum libidinum suarum querentis, fore mancipium: fortassis intelliget, id quod Epictetus dicit, dotatam & formosâ mulierem non summum esse bonum, sed plane φαντασίαν & falsâ speciem, Hæliodæ Pandoræ insit, pyxidem malis omnibus refertam, secum ardentem. Idem esto iudicium de phantasis imperii, honoris, aliarumque rerum, quæ

sapienter inani specie blandiri, quam revera beare solent. Eadem fere ratio est rerum tristium & adversarum, ut putantur, quæ sæpe in recessu multum boni habent, quod prima fronte nequaquam pollicentur: ut paupertas sobrios, modestos, industrios plerumque facit, opulentia luxuriosos, arrogantes, ignavos. *Wolffii.*

Ἰ Πάντη φαντασία τραχέα. *Cuius visio aspero.*] Τὸ τραχέα nonnulli codices non habent: & videretur omitti posse. Legit tamen Simplicius, & aspera visa interpretatur appetitiones & aversiones rerum externarum; ut quæ brutæ sunt; & vecordes, quæque immoderatis & perturbatis commotionibus verè exasperant vitam, atque ita illis asperis visis opponuntur φαντασίαν λείαν, id est, læves & blandæ. Vide Wolffium. Visa autem appellat species sive imagines rerum objectarum: de quibus passim per totum hoc scriptum. Ea porro modo res veras vereque utiles & jucundas representant, modo inania simulacra, ceu ægri somnia, comminiscuntur. Regulas iudicandi visa multas tradit Simplicius in commentario ad hunc locum; quas, qui voluit, inspiciat. Epictetus, fundamento à se primo capite toti tractatui præstructo insistens, ex eo unam tantum deducere satis habuit; quæ hic subiicitur. *Snecanus.*

2 Et] Leg. est. *Wolffii.*

C A P. V I.

τ'.

Μέμνησο ὅτι ὀρέξεως
 μὲν ἐπαγγελία,
 τὸ ὀπίτυχεῖν, ἢ ὀρέγη.
 ἐκκλίσεως δὲ ἐπαγγελία,
 τὸ μὴ ἐμπεσεῖν ἐκείνῳ, ὃ ἐκκλίει. καὶ
 ὁ μὲν ὀρέξῃ ἀπιτυχεύων

Appetitionis eam esse pollicitationem memento, fore ut consequatur id quod appetat: Aversionis, ne in id incidat quod aversetur. Is porro quem appetitio frustratur, infortunatus est: qui in id in-

107

in-

νων, ἀτυχίς· ὁ δὲ ἐκκλίσις³ ὡς ἐπίπλων, δυστυχίς. ἀν μὲν ἐν μόνῳ ἐκκλίσις⁴ τὰ πρὸς φύσιν τῷ ὅτι σοι, εἰδενὶ ὧν ἐκκλίσεις ὡς ἐπιπεσεῖ.⁵ νόσον δ' ἀν ἐκκλίσις, ἢ θάνατον, ἢ πενίαν, δυστυχίσις.

1 Μένειναι ὅτι ὀρέξασ μὲν ἐπαγγελία. *Appetitionis eam esse pollicitationem memento.*] Observatione dignum putat Simplicius, quod Epictetus cap. quarto, & deinceps, crebro utatur verbo ΜΕΜΕΝΤΟ, quo rationis compotem animum compellat. Etenim is rationes rerum semper conjunctas habet, earumque quasi innatam veritatem circumfert: sed aliquando, velut deficiente acie, ob distractionem ejus facultatis, in oblivionem ruit; quæ ipsi malorum omnium causa est. Ideoque flagitat, ut illud ΜΕΜΕΝΤΟ crebro ei ad aures accinatur. *Senecanus.*

Ὅτι ὀρέξασ μὲν ἐπαγγελία. *Appetitionis pollicitationem esse.*] Est prosoportia quædam Cupiditatis cum homine colloquentis. Rudibus aperior esset oratio, si ita locutus esset: Cum aliquid appetis, fore speras, ut id consequaris, & voti compos fias, & reliqua. *Wolfius.*

2 Ἐπαγγελία] Cum Suidas ex vetere nescio quo ἐπαγγέλλειν προαιτείθαι: & ἐπαγγέλλεσθαι ea notione (pro pascere, cupere;) ab omnibus agnoscat: quis dabitet quin

incidit quod averfatur, calamitosus. Itaque si ea solum averfere, quæ eorum naturæ, quæ in tua potestate sunt repugnant; in eorum, quæ averfaris, nihil incidis: At si morbum averferis, aut mortem, aut inopiam; calamitatem subibis.

ἐπαγγελία hoc loco sit potius postulatio, quam pollicitatio? Certè, tantum abest, ut quæ cupiant homines, semper sibi polliceantur; ut non pauci præ desperatione animi & impotentia, ne vivere quidam sustineant. *Casaubonus.*

3 Παρεπίπλων.] περιπίπλων legendum videtur, idem quod ἐπιπίπτων. unde περιπίπτεις, & περιπίπτει τύχης. *Wolfius.*

4 Τὰ παρὰ φύσιν τῷ ὅτι σοι. *Qua natura eorum, quæ in tua potestate sunt, adversantur.*] His adversantur utique, falsa opinio, pravus & corruptus appetitus, omnes animi perturbationes, quas in hominis esse potestate volunt Stoici: non ita fortassis, ut non existant (Id enim Dei cujusdam potius quam hominis fuerit) sed ut rationi obediant. *Idem.*

5 Νόσον δ' ἀν ἐκκλίσις, ἢ θάνατον, ἢ πενίαν, δυστυχίσις. *At si morbum averferis, aut mortem, aut inopiam; calamitatem subibis.*] Ita optime habebat Wolfiana editio; in plerisque vulgaris, inter quas etiam Casauboniana, legitur pessime: Νόσον δ' ἀν ἐκκλίσις, θάνατον, ἢ πενίαν. *δυστυχίσις.*

ζ.

CAP. VII.

Ἄρρον ἐν τῷ ἔκκλιον
 ἄπο πάντων τῶν ἐκ
 ἐφ' ἡμῖν, καὶ μεταθέσ
 ὅπῃ τὰ παρὰ φύσιν ἔ
 ἐφ' ἡμῖν. τῷ ὀρέξιν δὲ
 παντελῶς ὅπῃ τῆ πα
 ρούσῃ ἀνελε. ἂν τε γὰρ
 ὀρέγη τῶν ἐκ ἐφ' ἡμῖν
 τινῶν, ἀτυχεῖν ἀνάγκη.
 τῶν δ' ἐφ' ἡμῖν, ὅσων
 ὀρέγεσθαι καλὸν ἂν, ἐ
 δὲν ἐδέπω σοὶ πάρεσι.
 μῶν δὲ τῶ ὀρμαῖν καὶ
 ἀφορμαῖν χρῶ, κέ
 φως μὲν τοι καὶ μεθ'
 ὑπεξαίρεσως, καὶ ἀνει
 μέτως.

Ab iis rebus amovebis
 omnibus, quæ in nobis fi
 tæ non sunt: atque in eas
 transferes quæ naturæ eo
 rum, quæ nostri arbitrii
 sunt, repugnant. Appeti
 tionem autem hoc tempo
 re profus auferto, nam si
 ea, quæ nostri arbitrii non
 sunt, desideraris, frustrari
 necesse erit. Ea vero quæ
 nobis parent, quatenus
 recte possint expeti, non
 dum es affectus. Sed eo
 tantum utitor motu animi,
 quo vel accedas ad eas res,
 vel ab iisdem recedas: ve
 rum leviter, & cum immi
 nutione, & remisse.

Ἡ μεταθεσις ἐπὶ τὰ παρὰ φύσιν
 ἢ ἐκ ἐφ' ἡμῖν. Transfer in ea quæ
 nature illorum repugnant, quæ in no
 stra potestate sunt.] Videntur & hæc
 rudioribus obscura quæ dilucidiora
 essent, si scripsisset: Aversare falsas
 opiniones, stultas & pravas cupi
 ditates, turpitudinem & dedecus:
 Hæc enim ut fugere, ita etiam effu
 gere poteris. Wolfius.

Epicetus Cap. LXXXI. illa docet
 esse signa proficientis in virtute. Snc
 epus.

Ἡ τῶν δ' ἐφ' ἡμῖν ὅσων ὀρέγεσθαι
 καλὸν ἂν, ἐδὲν ἐδέπω σοὶ πάρεσι.
 Ea vero, quæ nobis parent quatenus re
 ctè possint expeti, nondum es affectu
 tus.] Satis apparet, auctori huic ne
 gocium esse cum tirone philosophiz
 insitiano, quæna vult Academico mo

τε ἐπέχην καὶ διασκήπτουσα, cohibere
 assentum & amplius deliberare: &
 in ea ἐποχῇ ἠλλείπτην μάλλον, ἢ
 πλεονάζειν: hoc est, potius citra
 resistere, quam ultra progredi, ut
 monet Isocrates. Quamobrem utitur
 Epicetus tribus hisce vocibus, κέ
 φως, leviter, ἀνειμένος, remisse,
 μεθ' ὑπεξαίρεσως, cum immi
 nutione, eodem fere sensu. Est enim
 ὑπεξαίρεσις, cum paululum aliquid
 affectui subtrahitur. Significat vero,
 vitandum esse juvenile illud vitium,
 quo nimium in aliquam partem mor
 tales inclinant. Hanc fuisse auctoris
 mentem, sequentia docent. Sic ita
 que Simplicius. Propendere & ab
 horrere leviter & remisse ju
 bet, καὶ μεθ' ὑπεξαίρεσως, hoc
 est, sic ut non nihil laxetur, & non
 ad

ad summum extendatur appetitus & declinatio, propensio & aversio.
Idem.

3 Καὶ μεθ' ὑπεξαίρεσως.] Politianus, cum supputatione: Naogeorgus, cum exceptione. Sed quia Simplicius interpretatur, μετὰ τῷ ἐνδιδόναι τι ὀλίγον, καὶ μὴ εἰς ἄκρον ἐπιτείνειν, cedendo & laxando paululum, non ad summum intendendo: ego verti, cum imminutione. Etsi hæc tria, κέρως leviter, ἀνεμίνως remisse, μεθ' ὑπεξαίρεσως cum imminutione, synonyma fortasse sunt. ὑπεξαίρεσις certè significare id potest, cum paulatim aliquid affectui subtrahitur. Si quis autem intelligere mavult, cum exceptione vel conditione: sensus erit, ut opinor. Eâ conditione res vel appetite vel averfare, si expetendæ fugiendæve sint. Vult enim Epictetus, tyrones philosophiæ interdum Academicò more ἐπιχειρῆσαι καὶ διασκεπτεῖν, cohibere assensum, & amplius deliberare: & in ea ἐπιχειρῆσαι, εὐλαβεῖν μᾶλλον ἢ παρρησιάζειν. hoc est, potius citra resistere, quam ultra progredi, ut monet Isocrates. *Wolffius.*

Μεθ' ὑπεξαίρεσως.] *Wolffius*, cum diminutione. Pridem autem est, cum non *Wolffium* quidem melioris vitæ compotem; (qui, quæ fuit insignis ejus eruditio, pari modestiâ junctâ, statim emendasset & gratias monentibus egisset:) sed *Lugdunensium Notarum* auctores nostris in *Antoninum* Notis publice monuimus, exceptione, (non diminutione) veram esse interpretationem. Nam quod aliquis *Simplicii*

auctoritatem hic objicias; philosophum agnosco insignem, de Epicteto, & Epicteti Lectoribus optimè meritum, sed qui tamen in nonnullis a philosophia remotioribus pueriliter hallucinatur: ut in istis, ἀνδρῶν περιστάσεις (num. 57.) pluribus ostendemus: ubi iterum *Notarum* istarum *Lugdunensium* par in errore testatissimo pertinacia. *Seneca* de *Benef.* 4. c. 34. *Sapiens* ad omnia cum exceptione venit: si nihil inciderit quod impediatur: ideo omnes illi succedere dicimus, &c. *Imprudens* ista fiducia est, fortunam sibi spondere, &c. *Exceptio* autem sine qua nihil aggreditur, & hic illum tuetur. *Antoninus* idem cum sepe inculcet, ὑπεξαίρεσως verbo, ut in hac re solenni & usitato, semper utitur. lib. 4. ὁρμῶν μὲν (sapiens, sive recta ratio:) πρὸς τὰ ἡγέμενα μεθ' ὑπεξαίρεσως, τὸ δὲ ἀντισταθόμενον, &c. plenius & disertius lib. seq. Ὁρμῆς καὶ διαθέσεως ἐγένετα ἐμπόδια διὰ τὴν ὑπεξαίρεσιν καὶ τὴν περιτροπὴν, &c. idem lib. 6. Καὶ μέμνησο ὅτι μεθ' ὑπεξαίρεσως, ὅτε τῶν ἀδυνατιῶν ἐκ ὀρέου. *Idem* lib. 11. ex Epicteto Τέχνην δὲ εἶσα πρὸς τὸ συγκρατῆσαι εὐεῖν, καὶ ἐν τῷ περὶ τὰς ὁρμῶν τόπω ἵνα μεθ' ὑπεξαίρεσως, &c. Omitto quæ vir diligentissimus & doctissimus, *Henr. Stephanus*, ex aliis super hac voce. *Cupiditatum diminutio*, & si quæ sunt ejus generis, in *Seneca* aliisque, alio pertinent, & hic profusè ἀπροσδιόριστα, ut ex inspectis locis cuivis liquere potest. *Politianus* verterat, cum supputatione: quod *Wolffius* merito mutandum credidit. *Cassaubonus.*

ἢ.

Ε'φ' ἐκάστῃ τῷ ψυχῶ-
γωγόντων, ἢ χρεῖαν
παρεχόντων, ἢ περιεργόμε-
νων, μέμνησο ὅτι λέγειν
ὁποῖον

C A P. VIII.

Singulis in rebus, quæ
vel delectant, vel usui
serviunt, vel diliguntur,
memento considerare cu-
jusmodi sint; exorsus à
minu-

ὁποιόν ἐστιν, ἀπὸ τῆς συμ-
 κροτάτων ἀρχόμενον.
 ἂν χύτραν σείης, ὅτι
 χύτραν σείεις. κατα-
 γείσεις γὰρ αὐτῆς, ἢ τα-
 ραχθήσῃ. ἂν παιδίον
 σαύθῃ καταφιλήσῃ, ἢ γυ-
 ναῖκα, ὅτι ἄνθρωπον κα-
 ταφιλήσῃ. ἀποθανόντι
 γὰρ αὐτῆ ἢ ταραχθήσῃ.

1 ἂν χύτραν σείης. Si ollam
 diligis.] Esti Epictetus, ut con-
 temptor divitiarum, vilium rerum
 exempla profert, ut balnei, ut lactu-
 carum, & aliorum id genus: tamen
 Simplicius aptius, ut opinor, verbum
 habet, ἂν χύτραν σείης, ὅτι χύτραν
 σείεις. Si ollam tractas, aut agitas,
 te ollam tractare: hoc est, rem fra-
 gilem, & agitationis atque allisionis
 impatientem, ut & vitrum. Vnde
 Mimographus: *Fortuna vitrea est:*
quae cum splendet, frangitur. For-
 talis alludit ad dolium Diogenis.
Wolfius.

Wolfius in Notis lectionem
 profert ex Simplicio, quam aptio-
 rem censet, ἂν χύτραν σείης, ὅτι
 χύτραν σείεις. Fortasse in aliqua
 parte Simplicij obiter ista: proprio
 certe loco, id est, in hoc Epicteti
 capite, ut exhibet editio Salmasii,
 nihil tale reperio: imo, ni me fal-
 lunt oculi, planè contrarium, δὲν
 ἐπὶ τῆς χύτρας διὰ τὴν χύτραν
 ἀγαπητέος; quod quid est quam
 σιγγράμης? non certè, σιγγράμης.
 Paraphrases etiam, ἂν πατήριον
 σείεις, αἰ χύτραν. In Arriano for-
 tasse, aut aliquo vetere codice ita
 repererat Wolfius, & fraudi fuit ei
 memoria (ut passim vel doctissimis)
 festinanti. Quare autem aptiorem,
 istam lectionem crediderit Wolfius,
 non dicit, sed est manifesta, si quis
 oblikeret, ratio, ex ipso contextu

minutissimis. Si ollam
 diligis, te ollam dilige-
 re: nam ea contracta, non
 perturbaberis. Si filio-
 lum, aut uxorem, ho-
 minem à te diligi: nam
 eo mortuo, non pertur-
 baberis.

petita. Statim enim initio, quae
 clara cunctae habent homines, tri-
 fariam dividerat τὰ ψυχαραγόντα.
 τὰ χύτρας παρέχοντα, & τὰ σιγγρο-
 μένα; id est, quae naturali quadam
 ratione, seu instinctu diliguntur:
 ut Simplicius pluribus exequitur.
 Atqui χύτρα & similia non possunt
 esse τῶν σιγγρομένων simpliciter &
 proprie, sed ad secundum genus
 pertinent. Quod cum videret Sim-
 plicius, (qui tamen nihil objicit)
 ἐν χύτρα & διὰ τὴν χύτραν, quo
 ad secundum genus ista pertinere
 intelligeremus, prudenter addidit.
 In tanto tamen veterum codicum
 consensu; confirmantibus etiam
 tam Simplicio, tum Paraphrases
 (ut vidimus) auctoritate, nihil mu-
 tandum censeo: & quicquid hic est
 ἀνορολογίας, ab ipso esse Arriano.
 Sed nec τῆς σείειν adeo hic aptum, ut
 mihi quidem videretur. Cum igitur
 haec editio Lugdunensis, quam fide-
 liter exhibere nos professi sumus,
 πρὸς σείειν, nulla reddita ratione, nisi
 quod Wolfii notae sub alieno nomi-
 ne totidem verbis apponuntur, ex-
 hiberet; nos quod in omnibus aliis
 (etiam Salmasiana) nobis visis, in-
 venimus, revocandum censuimus.
Casaubonus.

Quomodo vero in hisce subli-
 mior pateat sensus, apparet exem-
 plo filii & uxoris, quo post utitur
 auctor. *Stoicus.*

9.

Ὅταν ἀφαισθῆ πινθη
 ἔργα μέλλης, ὑπο-
 μίμησθε σεαυτὸν, ὁποῖόν
 ἐστὶ τὸ ἔργον. εἰν λυσόμε-
 νῳ ἀπίης, πρῶτα βα-
 σεαυτῶ ἅ τῃ γνώμῃ ἐν
 βαλανείῳ. ¹ τὰς ἀπορ-
 ραίνοντας, τὰς ² ἐκκρο-
 μένας, τὰς λοιδορεῖντας,
 τὰς κλέποντας. καὶ ἕτως
 ἀσφαλέτερον ἀφῆ τῆ ἔρ-
 γῃ, εἰν ἐπιλέγης, ὅπῃ,
 βύθους λέσσαυθ θέλῃ, καὶ
 πρὸ ἐμαυτῆ προαίρεσιν
 κατὰ φύσιν ἔχουσαν τηρή-
 σαι. καὶ ὡσαύτως ἐφ' ἐκά-
 στε ἔργῃ. εἴτω γὰρ, ἂν ἡ
 πρὸς τὸ λέσσαυθ γένηται
 ἐμποδῶν, πρὸ χειρὸν ἔσται,
³ διότι ἐ τῆτο ἠθέλον μό-
 γον, ἀλλὰ καὶ πρὸ ἐμαυτῆ
⁴ προαίρεσιν κατὰ φύσιν
 ἔχουσαν τηρήσαι. ἐ τηρήσω
 δεῖ, εἰν ἀγανακτῶ πρὸς ἅ
 γνώμῃ.

¹ Τὰς ἀπορρῖνοντας. *Alios per-
 ficientes.*] Id est, destillantēs. Alii le-
 gunt, ἀπορραίνοντας, seseperfunden-
 tes, eodem sensu. *Wolfius.*

² Ἐκκρομένας. *Loco pelli.*] Id
 est, ἐνοχλωμένους, quibus nego-
 tium facillitur. Alii ἐκκρομένους,
 id est, ἠθεμένους; eos qui pre-

CAP. IX.

Opus aliquod aggressus
 furus, ipsi tibi subji-
 cito, cujusmodi sit illud
 opus. Si lavatum abieris,
 ea tibi proponito quæ fiunt
 in balneo: alios perfundi,
 alios loco pelli, alios con-
 vicia facere, alios furari.
 Sic tutius rem aggredie-
 ris, si ipse tibi dixeris:
 Et statim lavabo, & meum
 institutum naturæ con-
 gruens conservabo. Eo-
 demque modo in unoquo-
 que negotio. Sic enim,
 si quid impedimento lavi-
 tioni tuæ fuerit, in promptu
 erit: Equidem non hoc
 solum volui, sed & in-
 stitutum meum, naturæ
 consentaneum, tueri vo-
 lvi. Neque vero tuebor,
 si ea, quæ fiunt, ægre tu-
 lero.

muntur, aut loco pelluntur. *Wol-
 fius.*

³ Διότι ἐ τῆτο.] *Lege: Διότι
 ἀλλ' ἐ τῆτο. Idem.*

⁴ Προαίρεσιν κατὰ φύσιν. *Institu-
 tum natura congruens.*] Id capite tri-
 gesimo postea, l. 4. appellat ἐνστασιν
 quem locum vido. *Snecanus.*

ί. Τα-

ί.

C A P. X.

Ταράσσει τὴς ἀνθρώ-
πων, ἢ τὰ πράγμα-
τα, ἀλλὰ τὰ θεὶ τῶν
πραγμάτων δόγματα.
ὅτι οἷον θάνατος, ἢ δὲν δει-
νόν, ἢ ἐπεὶ καὶ Σωκράτης
ἀν ἐφαίνετο. ἀλλὰ τὸ
δόγμα τὸ θεὶ θανάτου,
ὅτι δεινὸν ἐκεῖνο, τὸ δεινὸν
ἐστίν· ὅταν ἔν ἐμποδιζώ-
μεθα, ἢ ταρατλώμεθα,
μυδέποτε ἄλλης αἰτίαν
μεθα, ἀλλ' ἐαυτῶν, τὰ τε πρὸς
ἑαυτῶν δόγματα. ἢ παι-
δύτης ἔργον, τὸ ἄλλοις
ἐγκαλεῖν, ἐφ' οἷς αὐτὸς
πράσσει κακῶς. ἢ γυμ-
ναστικῆ παιδείας, ἢ τὸ ἐαυτῶν
πεπαιδευμένον, ἢ τὸ μήτ'
ἄλλω, μήθ' ἐαυτῶν.

Homines perturban-
tur, non rebus, sed
us quas de rebus habent
opinionibus. Verbi cau-
sa: Mors non est ma-
lum; alioqui enim & So-
crati ita visum esset: sed
opinio de morte, quæ
malum eam facit. Cum
igitur impedimur, aut
distrahimur: non alios
culpemus, sed nosmet
ipfos, hoc est, nostras
opiniones. Alios accusa-
re in calamitate sua, ho-
minis est ineruditi: se
ipsum, ejus qui erudiri
cœpit: nec se, nec alium,
eruditi.

1 Τα περὶ τῶν πραγμάτων δό-
γματα. *Decreta de rebus.*] Et huic pa-
radoxo medetur, ut potest, Simpli-
cius. Consistere certe nullo modo
potest, nisi aut graviora mala nos
vitare, aut majora bona consequi
paraverimus. Nam alioqui ista uni-
ca, misera illa quidem, & nescio
quam efficax in casibus acerbissimis
consolatio relinquitur, quæ apud
Homerum existat:

*Sic voluere dii, miseris mortalibus
auxium
Esset ut ἔμασθον, ἔ dura illa-
tabile cura. Wolfius.*

2 Οἷον θάνατος.] Rectius Sal-
masiana, cum articulo, οἷον ὁ θά-
νατος.

Ὅτι οἷον θάνατος ἢ δὲν δεινόν. *In
morte nihil est mali.*] Si aut anima
cum corpore extinguitur, aut in lo-
cum meliorem transfertur. Sed si
pœnæ scelerum dandæ sunt, pericu-
losæ plenum opus alex, ni veræ pic-
tatis clypeo sis munitus. *Wolfius.*

3 Ἐπεὶ καὶ Σωκράτης ἀν ἐφαίνετο.
N.B.

Ὅτι γὰρ ἐπικλώσασθαι θεοὶ δειλοῖσι
βροτείσι,
Ζῶν ἀχρυσίνος καὶ ἀστέρια
θυμῆι ἔχουσας.

Nam ita & Socrati visum fuisset.] Syllogismus talis est. Quæ natura terribilia sunt, omnibus terribilia sunt, omnibus terribilia videntur. Vt natura calida, frigida, pulchra, & alia id genus, omnibus talia videntur, iis præsertim quorum natura integrior est, & prudentia major. Mors non omnibus videtur terribilis; nam Socrati visa non fuit, qui, cum effugere posset, sustinuit tamen. Vide Simplicium. Socrates.

4 Η παρασίωμεθα, μηδέποτε.] Non facile divinare possum, unde Salmasius hanc lectionem hauserit, scilicet: ἢ παρασίωμεθα, ἢ λυσιώμεθα, μηδέποτε, &c. nusquam sane ita legitur, & ipse hanc vocem λυσιώμεθα non transtulit istius editionis præfectus.

5 Απαρδέυται ἐστίν. Ineruditus est.] Id est, ejus qui non consideret, quæ sui, quæ alieni juris sint, qui omnia suo arbitratu fieri postulet: id quod fieri neque potest, neque fortasse debet. Wolfius.

Ante vocem Απαρδέυται Simpli-

cus conjunctionem collocandam existimat. Τῦτο συνεχές τῷ πρό αὐτῶ ἐστίν. καὶ ἔτι περ εἶχες τὸν, γὰρ σύνδεσμον, ὡς λέγειν. ἀπαρδέυται γὰρ ἐστίν ἔργον τὸ ἄλλοις ἐγκαλεῖν. Hoc est: Cohæret hoc cum superiore; sique conjunctione addita legeretur: Nam eruditi munus est, &c.

6 Τὸ ἀναλῶ. Seipsum.] Agnoscit enim culpam suam, simulque in id intentus est, ne denuo ad eundem lapidem impingat: hoc est, ne alienarum rerum jus sibi arroget. Nam in eo quod præcedit, τὸ ἄλλοις ἐγκαλεῖν, ἐφ' οἷς αὐτὸς πρῶτον κακῶς τοκεῖ, (ἄλλοις & αὐτὸς) suam habent ἔμφρασιν. Dilucidius c. 31. l. 5. id ipsum effert: Per alium te non magis in calamitate esse posse, quam in vitio: hoc est, cum solum esse calamitosum, qui male sentiat & vivat: non eum, qui negligatur, aut male tractetur ab aliis. Wolfius.

7 Τὸ μήτ' ἄλλω, μήθ' ἑαυτῶ.] Salmasiana habet: Τὸ μήτε ἄλλω, μήτε ἑαυτῶ. Melius tamen nostra, & alia editiones.

ιά.

Ἐπὶ μηδενὶ ἐπαρθῆς
Ἐἰς ἀλλοτεῖω περὶ ἑρῆ-
μαῖ. εἰ ὁ ἴπω ἐπαρθό-
μην ἔλεγεν ἄν, ὅτι, κα-
λὸς εἶμι, οἰζὸν ἄν ἦν. σὺ δ'
ἔταν λέγεις ἐπαρθόμην,
ὅτι, ἴπω καλὸν ἔχω, ἴδι
ὅτι ἔπι ἴπω ἀγαθῶ ἐ-
παίρη. τί εἴν ἐστι σὺν;
χρήσις φαντασιῶν. ὡδ'
ὅταν ἐν χρήσι φαντασιῶν
καὶ φύσιν χῆς, τῆν καὶ
ἐπαρθῆση. τότε γὰρ ἔπι
σὺ τῆν ἀγαθῶ ἐπαρθῆση.

C A P. X I.

Nulla aliena præstantia
effefferis animo. Si
equus semet jactans dice-
ret, sum pulcher; feren-
dum esset. Tu vero cum
insolenter gloriaris; te
pulchrum equum habere:
scito, equo te bono su-
perbire. Quid igitur est
tuum? Uius visorum.
Quapropter cum in usu
visorum ita moratus fue-
ris, quemadmodum natura
postulat, tum effefferis.
Tum enim aliquo tuo bo-
no lætaberis.

Κ Ε π δ

1 Ἐπὶ μηδεὶ ἰπαρθῆς ἀλλο-
τρίῳ προτερήματι. Nulla aliena
praesentia affectus animo.] Quid ver-
bo ἰπαρθῆς indicet, operæ est cogno-
scere. Quippe non significat, per arro-
gantiam efferri; ut in malam sæpe
partem ea voce utimur. (alioqui non
suaderet, ut nostris & veris bonis
efferremur.] Non igitur simpliciter
ἰπαρῆσθαι prohibet, sed alienis
bonis. Videatur Simplicius. *σπε-
catus.*

visorium.] Obscuriora videntur hæc
minus afflicti. Sed perinde est ac si
diceret: in omnibus rebus non ap-
petitum aut popularem opinionem,
sed rationis iudicium sequendum.
Visis enim recte uti, quid est aliud,
quam, de rebus omnibus recte judi-
care, & rationi parere, non affectui?
Wolffius.

3 Ultima hujus sectionis verba
Salmasius hoc modo edidit: τῷ τε
γὰρ ἐπὶ σῶ τινι ἀγαθῷ ἐπαίρη.
An bene? Iudicet lector.

2 Χρῆσις τῶν φαντασιῶν. *Vfus*

ιβ'.

C A P. XII.

Καθάπερ ἐν λιμένι,
τῆ πλοῖα καθορμι-
σθέντι, ἀν' ἐξέλθης ὑ-
δρῶσα ἄλ, ὁδῶ μὲν πάρ-
εργόν ἐπι, καὶ κοχλίδιον
ἀναλέξασ, ἢ βολβά-
ειον. ² τεταῖ ἄλ δὲ δεῖ τι
ἀφ' ἄνοιαν ὅτι τὸ πλοῖον,
καὶ σιωεχῶς ὅπως φεῖ ἄλ,
³ μήτοιγε ὁ κυβερνήτης
καλέσει. καὶ τότε πάντα
ἐκείνα ἀφίεναι, ἵνα μὴ
δεδεμένον ἐμβληθῆς,
ὡς τὰ πρῶτα. εἶπω καὶ
ἐν τῷ βίῳ, ἐὰν διδῶ
ἀντὶ βολβῶν καὶ κοχλιδίων
γυναικῶν καὶ παιδίων,
καὶ δὲν καλύσει. ἐὰν δὲ ὁ κυ-
βερνήτης καλέσει, ⁴ τρέχει
ὅτι τὸ πλοῖον, ἀφίεις ἐκει-
να πάντα, μηδὲν ὅπως φε-
ρόμενον

Quemadmodum in na-
vigazione, subducto
navigio, si aqutum exie-
ris, obiter fortassis etiam
cochleolam colliges, aut
bulbum: animo autem
in navigium intento esse
oportet, ac continen-
ter sollicito, ne guber-
nator vocet: ac tum il-
la omnia relinquere, ut
ne vincetus, tanquam o-
ves in navim conjicia-
ris. Ita etiam in vita,
si tibi vice cochleæ aut
bulbi, detur uxorecula
& puer: nihil impedit.
At si gubernator voca-
rit, cures ad navim, re-
lictis illis omnibus; ne-
que respicies. Quod si
senex es, cave unquam
à nave recedas longius;

φόνου. ἐὰν δὲ γέρων ᾖς,
μηδὲ ἀπαλλαγῆς ποτὲ ἔ
πλοῖς μακρὰν, ὅ μήποτε
χαλῶν ἔλλίπης.

1 Καθάπερ ἐν λιμένι.] Melius
in aliis, ut Plantiniana: Καθάπερ
ἐν πλοῖ: quod & Wolfius in versio-
ne expressit. Paraphrases, ἐν πλοῖς,
non male: sed illud tamen magis
probo. Casaubonus.

Καθάπερ ἐν λιμένι τῷ πλοῖ
καθορισθέν.] Rectius hæc ver-
ba transtulit Salmasianæ editionis
præfatus, nempe: *Quemadmodum*
in navigando, in portum subducto na-
vigio.

2 Τεταῖσθαι δὲ δεῖ τὴν διάνοιαν
ἐπὶ τὸ πλοῖον. *Animo in navigium*
intentio.] Aliter legitur, *τάτλεισθαι*
δὲ σε, ordinare vel componere te.
Sed prius est ἐμαρτυρικώτερον: signi-
ficat enim illam animi propensio-
nem sive extensionem, qua in rem
aliquam quasi rapimur, aut exten-
dimur. Navem sive philosophiam,
sive vitæ institutum vocat: guber-
natorem vero Deum: cui vocanti
qui non pareat, aut pro mancipio
tractetur, aut plane deseratur. *Sneecanus.*

3 Μήτοιγε ὁ κυβερνήτης καλέσῃ.]
Ita complures excusit codices. Sal-
masius legit: μήποτε ὁ κυβερνήτης
καλέσῃ. Si mei arbitrii res fo-
ret, legerem: μήτοι σε ὁ κυβερνήτης
καλέσῃ, quod Wolfius pro varia
lectione sua editioni adjunxit.

4 Τρέχει.] Ita unanimiter omnes,
Salmasiana vero, pessime habet *τρέ-
χειν.*

† Minime damnandum, videtur
τὸ τρέχειν, quod Salmasiana prætu-
lit, si cogites infinitivum esse loco
imperativi positum; cujusmodi
ἐαλλαγή Græcis perquam est fa-
miliaris. Hesiod. ε. *χαῖ ἦ. 427. φέ-
ρειν δὲ γύνη, ὅτ' ἂν ἔυρης, κατ' ὄρος*
διζήμενος, ferto autem butrim, cum
in veneris, in monte quærens. Et in-
fra cap. *κεκχι. μὴ μαντεύσθαι noli*
consulere valem. Est præterea, quod

ne quando vocatus, de-
ficias.

τὸ τρέχειν melius respondeat τῷ
ἀφίνασθαι πάντα, quod præcessit.

5 Μήποτε καλέσῃ ἑλλίπης. Ne
forte eo vocante deficias.] Politia-
nus attexit. Inque id vincētus conjici-
ariis. Qui enim volens non sequi-
tur, necessitate hoc patietur. Quæ
appendix nec in excusis codicibus
habetur, & est supervacanea. Lo-
quitur enim non de externa vi, sed
de imbecillitate vitium: quæ quo
major sit ingravescente ætate, eo
paucioribus rebus animum esse oc-
cupandum: quod & iis vacare, &
patere philosophiæ sit difficillimum.
Homo cœlebs (si cætera paria
sint) & in vita paucioribus esse
contentus, & a quietiore animo disce-
dere è vita potest. Maritum & pa-
trem, tam viventem quam morien-
tem, magis sollicitant uxorem, liberi,
familia, quam ipse salus. In hæc
sententiam scribit Cicero, tranquil-
litatem animi atque securitatem eo
faciliorem esse philosophis, quæ mi-
nus pateant multa in eorum vita,
quæ fortuna feriat, & quo minus
multis rebus egeant: & quia, si
quid adversi eveniat, tam graviter
cadere non possint. Navem, sive
philosophiam, sive vitæ institut-
tum intelligo: gubernatorem vero,
Deum: cui qui vocanti non pareat,
aut pro mancipio tractetur, aut pla-
ne deseratur. *Wolfius.*

Politianus addit in versione: *in-
que id vincētus conjiciaris. Qui*
volens non sequitur, necessitate id
patietur: sicut ex meliore aliquo
codice ab ipso prompta esse, utut
aliter censeat & disputet Wolfius,
fidem isfacit Paraphrasis nostra. Toti-
dem enim & illis verbis: καὶ διδο-
μένῃ βληθῆς ὁ γὰρ ἐκὼν μὴ
ἐπόμενῃ ἀναγκῇ τῆτο πείσεται.
Casaubonus.

17.

Μὴ ζήτητέ τὰ γινόμε-
να γίνεσθαι ὡς θέ-
λεις. ἀλλὰ θέλε γίνεσθαι τὰ
γινόμενα, ὡς γίνεσθαι, καὶ εὖ
ποιήσεσ. ² νόστος ἰσχυρο-
τόσ ἐστὶν ἐμπόδιον, παραι-
ρέσεως δὲ ἔσ, ἐὰν μὴ αὐτὴ
θέλη. ³ χόλανσις, σκέ-
λεσ ἐστὶν ἐμπόδιον, παραι-
ρέσεως δὲ ἔσ. καὶ τὸ ⁴ ἐφ'
ἐκάστῃ τῶν ἐμπιπτόντων
ὀπίστεγε. ἐξήσεσ γὰρ αὐ-
τὸ ⁵ ἄλλῃ πρὸς ἐμπόδιον,
⁶ σὺ δὲ ἔσ.

1 Μὴ ζήτητέ τὰ γινόμενα γίνεσθαι, ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλε τὰ γινόμενα. ὡς γίνεσθαι, καὶ εὖ ποιήσεσ.] Argentinensis codex paulo aliter, ἀλλὰ θέλειν, ὡς τὰ γινόμενα γίνεσθαι. ut sit, ζήτητέ θέλειν, id stude ut velis: quæ si dicat, Voluntatem tuam facili is mutabis, quam naturam rerum. καὶ εὖ ποιήσεσ, verti, Si sapias. quod si displicet, repono, & recte facies. Est enim idem quod καλῶσ ποιεῖν, approbandi formula hoc loco. εὖ ποιῶ σε, bene de te mereor: & εὖ πράττω, facile agito, bene mecum agitur: non sunt hujus loci. Wolfius.

Salmasiana & aliæ hunc locum hæc modo habent: Μὴ ζήτητέ τὰ γινόμενα γίνεσθαι ὡς θέλεις. Ἀλλὰ θέλε τὰ γινόμενα, ὡς γίνεσθαι, καὶ εὖ ποιήσεσ. Hæc ita vertuntur: Ne postules ea qua fiunt, ita fieri ut tu vis: sed ut fiunt, ita velis ea fieri; Sic omnia secunda tibi accident,

Yimum doctum suum judicium

CAP. XIII.

Ne postules, ea quæ
fiunt, arbitrato tuo
fieri. Sed si sapias, ita fieri
quæque velis, ut fiunt.
Morbus est corporis im-
pedimentum; instituti
non item, nisi ipse ve-
lis. Claudicatio, pedis
est impedimentum; in-
stituti non item. Quod
si singulis in rebus, quæ
incidunt, consideraris;
invenies eas alterius cu-
juspian rei, non tui, esse
impedimentum,

mire destituit, cum pulcherrimam & acutissimam sententiam aliena verborum istorum καὶ εὖ ποιήσεσ (si sapias) versione, non parum hebetavit simul & obscuravit. Politianus ante illum non male, & prospereris. Confirmat Paraphrasis, καὶ ἀλόπως διάξει. Imo totam hanc sententiam feliciter & argutius, pro argumento, Politianus: Ne velis qua fiunt, fieri ut vis; sed velis qua fiunt, ut fiunt, & prospereris. Multiveteres, quæ Græci, quæ Latini, verbis & ipsi rotundissimis, hunc sensum expressere; quorum sententiæ nobis alibi collectæ. Originem (contra Celsum) haud absimili concinnitate verborum, Hominiis τελείως, ἀρῆσθαι ἀβέλεται, καὶ γίνεσθαι ἐν τῷ βέλεται, εὖ ποιήσθαι igitur hic, quod aliis εὖ πράττειν. In editione quam sequimur, invenimus εὖ ποιήσεσ ut & Salmasiana: ex qua, si fallor, huc derivatum. Aliter omnes aliæ, quas vidimus, veteres & recentiores, Sed nec in

Piantiniana, quæ varias lectiones exhibet, reperitur. Quare nobis merito suspectum est: & vereor ne ex Simplicio petitam sit, potius quam ex scripto codice. Nec tamen inde sequitur, ita reperisse Simpliciam in *Enchiridio*, sed ad vitandam ambiguitatem, quæ Wolfium in errorem induxit, consulto, quod in *Enchiridio* repererat, τὸ εὐροεῖν, expressisse. Non laudo; cum sic percat acumen non contemnendum, quod in ambiguo verborum sensu latet. Quo alluit & Aristoteles his verbis, ἀδύνατον τῶ μὴ τὰ καλὰ πράττειν, καλῶς πράττειν. Hic quoque igitur faciendum duximus, ut vulgatam lectionem revocarem: quamvis in Simplicio iterum in cap. 78. τὸ εὐροεῖσιν. *Casaubonus*.

2 Νόσος, σώματος ἐστὶν ἐμπόδιον· προαιρέσεως δὲ ὄ.] Multa Stoicorum *paradoxa*, quæ prima facie ridicula. commodam tamen interpretationem admittunt: qualia, *Stultos omnes insanire. sapientes, solos esse divites: liberos: addunt & formosos*, (si velint:) & id genus alia. Sed quod hic asserit Epictetus, & alii passim Stoici, morbos corporis ad animum mentemve nihil pertinere, nec per illos obstare, quin sapiens sua felicitate, id est, plena solidaque mentis sanitate fruatur: id ab omni ratione, & communis usu tam remotum mihi videtur, ut non tam in eorum genere quæ *paradoxa* (seu ut Cicero vertit, *admirabilia*;) vocantur ponendum; quam fatuum & ridiculum videatur. Aut dicant & probrum suos illos sapientes febribus & deliriis nunquam tentari solitos: aut si à rabido cane morderentur, diris tamen affectibus animi non obnoxios fuisse, quibus alios passim corripimus videmus. Quid quod vir summus Aristoteles, & rerum naturæ sine exemplo (quicquid obstrepant nonnulli:) scientissimus; viros in quocunque genere præstantissimos, domi forisque laudatissimos; poetas, oratores, politi-

cos, milites, (quorum exempla adfert, Herculem, Lyfandrum, Ajacem, Bellerophontem, Empedoclem, &c.) *atrabilianos* plerosque fuisse dicat & furori, seu mentis alienationi, præter alios in quibus nihil non vulgare, obnoxios? Hic igitur excusent Stoicos, qui possunt: ego nullum colorem video. *Idem*.

* Quod magnus Casaubonus hic Stoicos exagitet, & fatuam ac ridiculam pronunciet hanc illorum sententiam, mihi quidem minus recte facere videtur. Dicit Philosophus ὅσους σώματος ἐστὶν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δὲ ὄ. Quo nihil aliud innuit, quam sapientem, tunc etiam, cum corporis morbis premitur, tamen esse sui juris & liberum. cum per impedimenta corporis voluntas ejus sufflaminari haud possit dici, quippe qui stabile hoc suæ προαιρέσεως scitum observet, ubi nec possis; ubi nec velis.

Egregiam hujus ænigmatis sive parabolæ, seu mavis allegoriæ, explicationem qui desiderat, adeat Simpliciam. *Snecanus*.

3 Χάλασις σκέλος ἐστὶν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δὲ ὄ. *Claudicatio pedis est impedimentum, non instituti.*] At dices, instituto conficiendi itineris (præferim si jumentum aut vehiculum desit) obstat claudicatio. Respondebit Epictetus: Si præceptis meis parueris; non instituas iter, quod conficere non possis. Sic quo plura & majora fuerint impedimenta corporis, eo magis appetitum contrahes, paucioraque suscipies. At istud ipsum, inquis, est instituti impedimentum, eoque molestissimum. Negat Epictetus esse impedimentum, nihil temere & frustra appetere: sed id philosophi proprium esse munus affirmat. Illud certè vel stultus intelligit, præstare appetitum rationi obedientem præbere, quam irritis cupiditatibus æstare. At est factu difficile. Sic Deo visum, cui, nisi ultro feceris, parebis invitus. Illud tamen Epictetus (ut ea quæ sequuntur, docentis non vetat, quo minus commodis

quis, quatenus & natura postulet, & honeste possis, consulas. *Wolffius.*

4 Ε'φ' ἑκάστου.] Ita omnes editiones, excepta Salmasiana, quæ habet: ἐφ' ἑκάστων.

5 Ἄλλως τινὸς ἐμποδίου, ὁὐδὲ ἔ. *Id. alterius cuiuspiam rei, non tui esse impedimentum.*] Si concederet, pedem esse partem corporis (neque vero negat) corpus vero hominis partem esse (quod negare videtur) impedito pede, corpus: corpore impedito, homo ipse, ex parte saltem, impediretur. Quod si corpus instrumentum est hominis (qua de re plura ex Simplicio afferemus) ne-

gari certe non poterit, quin mutilato instrumento, imperfectior & incommodior futura sit actio. Male pugnabis gladio, cui vel capulus vel macro defuerit. Sed hæc differantur.

† Cogitandum per τὸ ὁὐδὲ, sive ὁὐ, nequaquam corpus intelligi, ceu partem hominis; quod hic in notis intendit Casaubonus; sed τὴν προαίρεσιν, sive appetitum hominis rationi obedientem, & ob id nullis impedimentis obnoxium.

ὁ Σὺ δὲ ἔ.] Ita variis editis codicibus reperitur. Ast in Salmasiana & aliis: ὁὐδὲ ἔ.

ιδ'.

Ε'φ' ἑκάστου τῶν θεωρημάτων, μέμνησο ἐπιπέφωτον ἐπὶ σεαυτὸν ζητεῖν. τίνα δύναμιν ἔχεις πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτῶν. εἰάν καλὸν ἴδῃς, ἢ καλὴν, εὐρέσεις δύναμιν πρὸς ταῦτα ἐγκρατεῖαν. ¹ εἰάν πόνον πρὸς φέρῃ, εὐρήσεις καρτερίαν. ἀν' λαιδορεία, βίρησος ἀνεξιχνίασιν. καὶ ἔτιως ἐπιζήμιόν σε, ² ἔστω καρτερίαν αἰ φαντασίαν.

2 Ἐάν πόνον προσφέρῃται. *Si labor objectus fuerit.*] Maluisse doloꝝ. cum jam olim Ciceroni observatum fuerit, Græcos πόνον pro dolore usurpare: & ita passim apud Poetas, aliosque. Quod autem Græcis objicit alicubi Cicero, careat eos voce quæ dolorem, ut à labore distinguitur, exprimat: quamquam

C A P. XIV.

Quicquid inciderit, in co memento, ad te conversus, inquirere, qua facultate sis ad usum ejus instructus. Si quem formosum, formosamve videris; ad eam rem temperantiæ facultas in promptu erit. Si labor objectus fuerit, tolerantiam reperies: Si convicium, patientiam invenies. Quod si te ita consuefeceris, visis non obtemperabis.

multa opponit Iul. Scaliger, in 10. *De Hist. animalium*: non tamen sine ratione est, cum sæpiissime in libris Græcorum communi appellatione confundantur, *Casaubonus.*

2 Οὐ συνεπέσθαι αἰ φαντασίαν. *Visis non obtemperabis.*] Hoc est, neque voluptati, neque doloꝝ succumbes: sed pravas cupiditates

atque affectiones, sapientia virtutisque praesidio superabis. *Wolffius.*

Οὐ *Συναρπάσσει αἱ φαντασίαι.*] *Wol.* *visis non obtemperabis.* Idem cap. 22. *μὴ σε ἡ φαντασία συναρπάσσει, ne te visum illud moveat.* Cap. 24. *μὴ συναρπάξω σε ἡ φαντασία. ne te visum illud moveat:* & ita passim (frequens in Epicteto vox:) his aut similibus verbis, quæ vim Græci non satis exprimunt. Est enim in verbo *Συναρπάσσει* τῆς ἰσχύος (velocitatis) ut *Artianus* lib. 2. 18. exprimit: vel τῆς αἰφνιδίης (subiti & repentini:) ut *Simplicius* alicubi, significatio. Multum autem in eo situm est, ut intelligamus *φαντασίας* (sive oblatas rerum species:) ut quæque se res oculis aut auribus offert: non ante munitos animos invadentes & occupantes, sola celeritate pravare. Est autem prudentis & cauti, subita semper suspecta habere; cum vera sapientia temporis & deliberationis sit filia. Præterea, veræ libertatis amans animus, omnem vim tam quæ animo, quam quæ corpori infertur, non potest non abhorretere; & quocumque modo rapi, servile putare: *Dromo, Dromo, sublimem hunc intro rape, quantum potes. Rape, inquam.* Plane ita phan-

tasæ, si quis se illis præbeat, & rectam rationem, tanquam *Ajaciis* clypeum, non opponat. Huc facit & *Aristotelis* observatio, *ταρδιαται*, generositatis & μεγαλοφυχίας indicem statuentis. Hæc eo pluribus, ne *Wolffium* sine causâ reprehendere, aut de verbis, re castis, litem illi temere movere voluisse videremur. Præstat igitur *corrumpi* verbo, cum *Politiano*; vel *transversum* agi, cum aliis: vel alio quocumque verbo, quod aliquam velocitatis cum vi conjunctæ significationem habeat, exprimere. *Casaubonus.*

† Recte *Casaubonus* verbo *Συναρπάσειν* majorem, quam ei *Wolffius* dederit, vim hic tribuendam esse monet. At quæ plenior emphasîs, quam in verbo *auferendi*, quo *Cicero* utitur ad *Famil. epist. vii. l. 11. ne te auferant aliorum consilia.* Cui quidem verbo, cum illud in rebus, quæ specie fallant, adhibitum reperias, haud scio an usquam commodior sedes dari possit.

Ad verbum, non corripient te visa, quæ ἰδωλα vocant Græci communiter. *Sneecanus.*

Salmasius legit, ἕχ' ἀρπάσσει αἱ φαντασίαι.

ιέ.

Μηδέποτε ὅτι μινδενὸς εἴπης, ὅτι, ἀπώλεσα αὐτὸ, ἀλλ', ὅτι, ἀπέδωκα. ἢ τὸ παιδίον ἀπέθανεν; ἀπέδωκεν. τὸ χειρίον ἀφῆρέθη; ἕκ ἐν ἕ τῷτο ἀπέδωκεν; ἀλλὰ κακὸς ὁ ἀφελόμενος. τί δέ σοι μέλει, ἢ ἄρα τίς σε ὁδὸς ἀπήτησε; μέλει

C A P. XV.

Nunquam te quicquam perdidisse dicit, sed reddidisse. *Filiolus* obiit? redditus est. *Prædium* est ereptum? an non id quoque est redditum? At improbus est qui eripuit. Quid id tua refert, per quem, is qui dederat, ab te repetierit? Sed quamdiu con-

cessit.

δ' ἀνδιδῶ, ὡς ἀλλοτείας
 αὐτῷ ἑπιμελῶ, ὡς ὅ
 πανδοχείαι οἱ παλιόντες.

cesserit, tanquam alienum
 id curato, ut cauponam
 viator.

1 Το παιδίον ἀπίθανεν; ἀπεδόθη.]
 Ita constanter (in omnibus excusis
 legitur. Ast Salmasiana editio hoc
 loco cunctis auctior est; habet enim:
 Τὸ παιδίον ἀπέθανεν; ἀπεδόθη ἢ
 γυνὴ ἀπίθανεν; ἀπεδόθη. Τὸ χα-
 ρίον, &c. Sed miror, Salmasianæ
 editio: nis præfectum, cum multis in

locis a Wolfiana versione abeat, il-
 lam verborum appendicem in Lati-
 num non transtulisse.

2 Δια τίνος σε ὁ δὲς ἀπήνησε.]
 In omnibus ferme ita habes: Sed
 Salmasiana, διὰ τί σε ὁ δὲς, &c.
 Hanc lectionem quoque Wolfius
 agnoscit.

15.

Εἰ θεράσκου θέλεις,
 ἄφες τῆς ποιήτης
 ἀφροσύνης. εἰ ἀμε-
 λήσω τ' ἐμῶν, ἔχ' ἕξω
 ἀφροσύνας. εἰ μὴ κο-
 λάσω τ' παῖδα, πονηρὸς
 ἔσται. ἰ κρείσσον γ' ἢ λιμῶ
 σποθαιεῖν, ἄλυτον καὶ
 ἀφρόνον γενόμενον, ἢ ζῆν
 εἰ ἀφρόνοις παρεασόμε-
 ρον. κρείττον δέ, τ' παῖ-
 δα κακὸν εἶναι, ἢ σε κα-
 κωδίμενα.

C A P. XVI.

Si quid proficere studes,
 Silitiusmodi cogitatio-
 nes missas facito; Si mea
 neglexero, non erit unde
 vivam: Nisi puerum casti-
 gâro, malus erit. Præstat
 enim perire fame, timor-
 ris ac molestiæ exper-
 tem; quam copiis omnium
 rerum circumfluentem,
 animo vivere perturbato.
 Et puerum malum esse
 præstat; quam te infeli-
 cem.

1 Κρείσσον γὰρ λιμῶ ἀποθα-
 ρεῖν, ἄλυτον καὶ ἀφρόνον γενομένον.
 Præstat enim timoris fame, ubi do-
 loris & timoris expert evaseris.]
 Quæri non injuria possit, tantæ
 constantia cadat in fragilitatem
 humanam, ut Saguntina (quod a-
 junt) fame non afficiatur? Dein-
 de quod de puero dicit, nisi ita in-
 telligatur, ut tum demum ejus cu-
 ra abiciatur, cum neque verbis ne-
 que verberibus quicquam profre-
 ceris: videbitur plena inhumanita-

tis oratio, & Timone μισανθρω-
 πῶ quam homine philosopho di-
 gnior, qui & ipse aliquid studii at-
 que operæ ad consolationem civili-
 lem afferre debet. Equidem existi-
 mo ὑπερβολὰ ἐστὶ, nimia solici-
 tudinis reprimendæ causa usur-
 patas. Quod si cavillari libeat, hyper-
 boreticam esse dices propositionem,
 ἀλυτον καὶ ἀφρόνον γενόμενον,
 ubi & dolorem & metum propul-
 saris: tum enim nec fame doleris,
 nec mortem metues: sed quando

id fiet? Paucissima certe in omnibus historiis extant exempla: & quæ extant, ut Socratis, Anaxarchi, Diogenis, Demonactis, Lælii, Ca-

tonis, & aliorum, dubitati potest an sint Græcorum ingeniis ornata vehementius, & supra veri fidem amplificata. *Wolfius.*

1ζ.

Αῖξαι τοιγαρῶν ἀπὸ τῶν μικρῶν. ἐκχεῖ τὸ ἐλάδιον; κλέπτει τὸ οἶνάριον; ὅπιλεγε, ὅτι, ποσὸν πωλεῖ τὴν ἀπάθεια, ποσὸν ἀπαρᾶξία. ὡρεῖται δὲ ἕδὲν φερίνεται. ὅταν δὲ καλῆς τὴν παῖδα, ἐνθυμῶν ὅτι δυνάει μὴ ὑπακῶσαι· καὶ ὑπακῶσας, μηδὲν ποιῆσαι ὧν θέλεις, καὶ ἕχ ἕως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς, ἵνα ἐπὶ ἐκείνῳ ἢ, τὸ σε μὴ παραχθῆναι.

1 Μὴ ὑπακῶσαι.] *Wol.* non praesto esse: *Politianus*, non audire. Fortasse, μὴ ὑπακ, pro παρακῶσαι, id est, non intellexisse. *Casaubonus.*

2 Καὶ, ἕχ ἕως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς. Neque vero eitam bene sit.] Videtur potius ἕσω vel ἔμ legendum ut sit sententia, contemni potius puerum oportere, quam ejus sive contumacia sive inscitia commoveri. Absit, inquit, ut tu commovearis, cum

stultus & improbus puer, sive ex inscitia, sive de industria, peccaverit. *Wolfius.*

In aliis editionibus legitur: Ἄλλ' ἕχ ἕως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς. Et pro ἐστὶν αὐτῷ, *Casaubonus* habet ἕσω αὐτῷ. Et bene monet *Wolfius* ita esse legendum.

3 Τὸ σε μὴ παραχθῆναι.] *Casauboniana* editio habet: τὸ σε παραχθῆναι.

C A P. XVIII.

Εἰ θεροῦσαι θέλεις, ἔσόμενον, ἕνεκα τῶν ἐκτὸς ἄνευ δόξαι, καὶ ἡλίθιου.

Si quid proficere vis, ne recusa, quo minus ob res externas amens & fa-

tuus

ἡλίθιος. ὁ μὴ δὲν βύλα
δοκεῖν ὀπίσθαστα. ὁ καὶ
δόξης πὶν εἶναι πῆς, ἀπί-
στεαυτῶ. Ἰ' ὅτι γ', ὅτι
ἔ β' ἰδιον, καὶ τὴν παλαι-
ρεσιν τὴν σεαυτῶ καὶ φύσιν
ἔχουσαν φυλάξαι, καὶ τὰ
ἐκτός. ἀλλὰ ὁ ἑτέρος
ἐπιμελέμενον, ὁ ἑτέρος
ἀμελήσας, πᾶσα ἀνάγκη.

tuus habearis : Ne quid
scire videri velis. Quod si
quis aliis esse videaris: ipse
tibi diffidito. Scito enim,
facile non esse institutum
tuum in eo statu, qui sit
naturæ consentaneus, con-
servare, & res externas am-
plecti: sed aliter non posse
fieri, quin is, alterum qui
curet, alterum negligat.

1 Εἰ προκόβαι θέλεις. Si profice-
re vis.] Scilicet, in philosophia &
animi cultura. Eam enim προκο-
πὴν seu profectum intelligit, qua
tranquillitas animi & libertas augea-
tur. Wolfius.

2 Ἐπίμεινον ἕνεκα τῆ ἐκτός ἀνε-
δόξαι. Ne recusa propter externa vi-
deat amens.] Qui enim voluprates,
opes, honores minus curat, praesertim
si illa consequi liceat, vulgo stultus
habetur. Idem.

3 Ἐνεκα τῆ ἐκτός.] Scrib. ἢ ἐκ-
τός, ut in Salmasii editione. Paraphr.
παρὰ τοῖς ἐκτός, non male. Qui di-
cantur in N. T. sed & Ethnicorum li-
bris, οἱ ἐκτός, Christianus lector non
(opinor) docendus. Optimus sic quo-
que sensus. Sed obstat huic lectioni,
quod hoc iterum capite, τὰ ἐκτός,
ubi iterum Paraphr. τοῖς ἐκτός ἀρί-
στου. Sed eodem res redit. Externas
enim res ament necesse est, qui vulgo
hominibus placere aut probare se

student. Hinc est, quod avari, & cum-
mulandis per fas & nefas opibus in-
tenti, soli sapientes apud vulgus au-
diunt. Casaubonus.

4 Ἄνεκεν δόξαι.] Salmasius legit
cum aliis, ἀνόητος δόξαι.

5 Μὴ δὲν βύλα.] Salmasius vero
& Wolfius legunt: Μὴ δὲν βύλα.

6 Καὶ δόξης τινα εἶναι τις.] In
quibusdam codicibus reperitur: Καὶ
δόξης τινα εἶναι τις. Sed tum de-
esse videtur ἀξίος, dignus aliquo:
Sed non opus est, si, ut ceteri co-
dices habent, pro τινα, τις legatur.
Wolfius.

7 Ὅτι ἔ β' ἰδιον.] Male in Salmasii-
ana: ὡς ἔ β' ἰδιον.

* Cave damnes Salmasianam.
Quid enim usuratum magis, quam
τὸ ὄνομα pro ἰδιῳ adhiberi. vid. Devari-
um de part. Gr. Ling. in hac voce.

8 Τὸν ἑτέρον.] Ita omnes editio-
nes praeter Salmasianam, quae habet:
τῶ ἑτέρου.

19,

2 Ἄν δέλης τὰ τέκνα
αὐτοῦ, καὶ τὴν γυναῖκα,
καὶ τὰς φίλους αὐτοῦ πάν-
τοτε ζῆν, ἡλίθιος εἶ. τὰ
γ'

C A P. XIX.

Si in id studes, ut liberi
tui, uxor, amici, per-
petuo vivant & floreat,
stultus es. Nam quæ in
tua

γδ' μὴ ὄπι' σοι, ἢ θέλεις
 ὄπι' σοι εἶναι· καὶ τὰ ἄλ-
 λότρια, σὰ εἶναι. ἔγω
 καὶ τὴν παῖδα θέλεις μὴ
 ἀμαρτάνειν, μωρὸς εἶ.
 ἢ θέλεις γδ' τὴν κακίαν, μὴ
 εἶναι κακίαν, ἀλλ' ἄλλό-
 τι· ἀν δὲ θέλεις ὀρεζόμε-
 νον μὴ σποτυγχεῖν,
 τῆτο δύνασαι. ἢ τῆτο ἐν
 ἀσπί, ὃ δύνασαι.

tua potestate non sunt, ea
 in potestate tua esse vis,
 & aliena esse tua. Sic
 etiam, si puerum pecca-
 re non vis, stultus es.
 Id enim postulas, ut vi-
 tium non sit vitium, sed
 quiddam aliud. At si eo
 quod appetis, frustrari
 non vis: hoc quidem
 potes. Ergo quod potes,
 in usum voca.

1 Ἄν θέλεις.] Salmasiana, ἐὰν
 θέλεις. Et ita quoque infra, ἐὰν δε-
 θέλεις, quæ lectio aliis præferenda
 videtur.

2 Πάντοτε ζῆν.] Wol. perpetuo vi-
 vant & floreat: ex aliquo, ut con-
 jicio ego, Manuscripto, quamvis in
 nullo editorum mihi repertum. Sed
 nec Simplicius in suo Codice repe-
 ris se videtur; ita tamen & Γαλαρθη-
 σης: πάντοτε ζῆν καὶ εὐπράττειν. Ca-
 saubonus.

3 Θέλεις.] Quidam codices ma-
 le: Εἰ θέλεις. Idem.

4 Θέλεις γὰρ τὴν κακίαν μὴ εἶ-
 ναι κακίαν. Id enim postulas. ut vi-
 tium non sit vitium.) Innuit opinor,

pueros & omnes mortales natura
 esse vitiosos: nec vitia propulsari, nisi
 per philosophiam, cujus non satis ca-
 pax sit tenera & rudis ætas: quæ ut
 castiganda sit, non tamen sit abji-
 cienda.

5 Τῆτο ἐν ἀσπί, ὃ δύνασαι.]
 In editionibus quas ego cunque vidi
 Wolfiana, ut & in Salmasiana, &
 Plantinianis, ommissa est horum ver-
 borum versio Latina. Quæ hic ad-
 dita est; an Wolfii sit, an alterius,
 nescio. Non est tamen quod Græ-
 ca suspecta Lector habeat, cum
 in omnibus editis, mihi visis,
 exemplaribus reperiantur. Casaubo-
 nus.

κ'.

Κύριον ἕκαστος ἐστίν,
 ὃ τὸ ὑπὸ ἐκείνου δε-
 λομύων, ἢ μὴ δελομέ-
 νων, ἔχων τὴν ἐξουσίαν εἰς
 τὸ περιποιῆσαι ἢ ἀφελεί-
 σθαι. ὅστις ἐν ἐλευθερίᾳ
 εἶναι βούλεται, μήτε δε-
 λέτω

C A P. XX.

Cujusque dominus is
 est, quæ ipse
 vult, aut non vult, pote-
 statem habet vel confer-
 vandi, vel eripiendi. Quis-
 quis igitur liber esse vo-
 let, neque cupiat quie-
 quam, neque aversetur

COO

λέτω πι , μήτε Φθγέτω
πι τ̄ ἔω' ἄλλοις. εἰ δὲ μή,
δελθύειν ἀνάγκη.

Ἰ Κόριϑος ἰκάσθῃ ἐστὶν ὁ τῶν ἰπ̄
ἰκαίης. (ujusque dominus est is,
qui cupiditatum ejus.) Quam mul-
tos ergo Fortuna dominos nobis

eorum quae penes alios
sunt. Sin minus, servire
necesse erit.

imposuit: Quanto plures ipsi nobis
imponimus, insatiabili caduca-
rum rerum cupiditate? Wol-
fius.

κά.

Μέμνησο, ὅτι ἴως ἐν
Μουμποσίῳ, δεῖ σε ἀ-
νατρέφειν. Περιφερόμε-
νον γέρονε ἢ κατὰ σε;
ἐπιτίνας τὴν χεῖρα, κο-
σμίως μετὰ λαβε. παρέρ-
χε; μὴ κάτεχε. ἔπω
ἢ κῆ; μὴ ἐπίβαλε πόρρω
τὴν ὄρεξιν, ἀλλὰ φείμε-
νε, μέχρῃς ἀν γένη κα-
τά σε. ἔτω πρὸς τέκνα,
ἔτω πρὸς γυναικα, ἔτω
πρὸς δούλους, ἔτω πρὸς
πληθύν. καὶ ἔση ποτὲ ἢ
ἄξιον τ̄ θεῶν συμπό-
της. ἀν δὲ καὶ ἄπειθεν-
των σοι μὴ λάβῃς, ἀλλ'
ὑποφίθῃς, τότε ἢ μόνον
συμπότης τ̄ θεῶν ἔση,
ἐλλὰ καὶ σιωπῶν. ἔτω
γὰρ παιῶν Διογένους καὶ
Ἡράκλειου, καὶ οἱ ὀ-
μιοι, ἀξίως ἢ θεοῖ τῶν ἡ-
στων, καὶ ἐλέγητο.

C A P. XXI.

Μemento, sic in vita
Messe versandum,
tanquam in convivio. Si
quid circumferendo ad te
pervenerit: porrecta ma-
nu partem modeste ca-
pito. Præterit? Ne de-
tine. Nondum adest? Ne
longe appetitum exten-
dito: sed expecta, dum
ad te perlatum fuerit. Sic
erga liberos, sic erga con-
jugem, sic erga magistra-
tus, sic erga divitias si
affectus fueris, aliquando
dignus eris convivio Deo-
rum. At vero si oblata
etiam non acceperis, sed
despexeris, non conviva
Deorum modo, sed &
imperii, confors eris.
Sic enim cum facerent
Diogenes, Heraclitus, &
similes, merito divini ut
erant, ita & diceban-
tur.

1 Ως ἐν Συμποσίῳ.] Addit Paraphras. ἕπας ἐν βίῳ, quod sententia requirit, & cuius defectus Politianum à vero sensu abduxit, ut verteret, Memento oportere te in convivio versari: Wol. autem ex ingenio, an vetere aliquo manuscripto libro suppleverit, incertum mihi. Mox pro κάρτεχε: Paraphrasis, κατάρτεχε: Sed nihil opus. Casaubonus.

2 Ἄξιός τῶν θεῶν συμπότις. Diis dignus compositor.] Significat, Externarum rerum despicentiam divinum esse quiddam, & reddere Deo similem. Wolfius.

3 Παραθέντων σοί. Vbi tibi apposuerint.] Simplicius, παρατεθέντων, appositis: Sed & alterum ἁλλειπτικῶς ferri potest, si intelligas, τῶν μαγείραν τὰ σιτία, si coqui vel ministri fercula tibi apposuerint. Idem.

4 Θεοὶ τε ἦσαν καὶ ἐλέγοντο. Divini ut erant, ita & dicebantur.] Insolenter utique & imperitate. Quam enim infinito intervallo vel praestantissimus homo ab extrema umbra divinitatis abest; Idem.

Ἵπεροβολικῶς dicitur. Suetonius.

κβ'.

Ὅταν κλαίοντα ἴδῃς
 Πινὰ ἢ ἐν πένθει, ἢ
 ἄποδμηθῆναι τέκνα, ἢ
 ἄπολωλεκότ' ἐπὶ τῷ ἑαυ-
 τῷ, πρὸς σε, μή σε ἢ
 φαντασία συναρπάσῃ,
 ὡς ἐν κακοῖς ὄντι αὐτῷ,
 τοῖς ἐκτός. ἀλλ' ἐν θυῖ
 ἀγρίῃ πρὸς σεαυτῷ, καὶ
 λέγειν ἔτω πρὸς χεῖρον,
 ὅτι, τῷτον θλίβῃ, ἢ τὸ
 συμβεβηκός, (ἄλλοι γὰρ
 θλίβῃ) ἀλλὰ τὸ δόγμα
 τὸ ἐπιτέτων. ἢ μέχει
 μύθοι λόγῃ, μὴ ὅκνη
 συμπειφίρεσθαι αὐτῷ,
 καὶ ἔτω πύχη, συνεπι-
 γενάξαι. πρὸς σε μύ-
 θοι, μὴ καὶ ἔσθαι συνε-
 πιγενάξῃς.

Σ Α Ρ. XXII.

Cum ejulantem quem-
 piam videris in lu-
 ctu, sive peregre pro-
 fecto filio, sive rebus
 amissis: cave ne te vi-
 sum illud moveat, ut
 existimes versari cum in
 malis ob externa: sed
 statim ipse tecum distin-
 guito, sitque in promptu
 ut dicas: Istum affligit
 non casus ille (alium e-
 nim non affligit) sed
 concepta de eo opinio.
 Ac ratione quidem tua
 ejus perturbationi sub-
 fervire, ne dubita; at-
 que adeo, si res ita tu-
 lerit, congemiscere. Ca-
 vebis autem, ne intrin-
 secus etiam congemi-
 scas.

Ἰ Εὐ πίνθη.] Id est, mortuo filiō: aut alio quoquam de charissimis: ut sunt, uxor, parentes, liberi. Ita enim vox πίνθη proprie hic accipienda est: quod neque Politianus neque Wolfius videntur adverſiſſe. Simplicius optime: Ὅταν ἔν, φησὶ, κλαιούτω ἴδης ἢ αἰς ἀπεθανόντων αὐτῶ τίνης, ἢ αἰς ἀποδημόντων, ἢ αἰς ἀπολαλεόντων τὰ αὐτῶ. Nec multo aliter Duvivarius, vir doctissimus, non eodem quamvis ordine: Si vous voyez quelqu'un en deuil qui pleure, ou pour ce que son fils s'en est allé voyager, ou bien est mort, &c. Sed planior & dilucidior Epicteti oratio fuisset (qualem si reperissent viri docti, aliter haud dubie quam fecerunt, vertissent:) si ex Paraphrasce rescribamus, ἐπὶ πίνθη; non ἐν πίνθη. Casaubonus.

2 Καὶ λέγειν ἔσω πρόχειρον.] Tessime in Salmasiana legitur: καὶ ἔσω πρόχειρον, absque verbo λέγειν.

3 Ἄλλον γὰρ εὐλίβει.] ὅτι ἄλλο ἔχ. ἄττειται. Alium non angit: quia non tangit. Facile omnes, cum valemus, recta consilia aegrotis damus. Tu si hic sis, aliter sentias. Alterius vulnera & eadem spectare sine dolore corporis possumus, sed ipsi non sine acerbissimo doloris sensu vulneramur & caedimur. Byzantinum incendium, pestis, terræmotus, sedi-

tio, bellum, te Romæ degentem non angit, quia non tangit. At vero,

Et tua res agitur, paries cum proximas ardet.

Sed hæc eorum querela est scilicet quibus persuaderi non potest, corpus, opes, uxores, liberos, non esse ipsorum, sed juris alieni. Secus Hiob, qui opibus & liberis amissis laudavit Deum, qui ea quæ dedisset, abstulisset. Wolfius.

4 Τὸ περὶ τῶτων.] Ita Wolfius & Casaubonus; sed Salmasius habet: τὸ περὶ τῶτων.

5 Μίχρη μέντοι λόγῳ, μὴ ὄκνεα συμπεριφέρεισθαι αὐτῶ. Verbotenus illi te accommodare ne dubita.] Sententia est. Ne dubites illius affectuū & verbis & suspiriis subservire, ac dolorem præ te ferre. Remittit hic aliquid Epictetus de Stoïca severitate καὶ ἀπαθείᾳ, vel potius ἀσυμπαθείᾳ, qua vehementer offenduntur ii, qui in malis sibi esse videntur, nec simulationem improbat. Idem.

† Omnino hic oratione legendum in versione; non ratione. Vult enim, externum sermonem accommodandum esse ad dolentis affectum. Quod & Casauboni data modo explicatio intendit.

6 Συνεπισηνάξῃς.] Reperies in Salmasiana, συνάξῃς.

κγ'.

Μέμνησο, ὅτι ἔπακει τῆς εἰς δαμάματον, ὅις ἀν δέλη ὁ διδάσκαλος ἀν βραχὺ, βραχέος ἀν μακρόν, μακρῶ. Ἀν πτωχὸν ἔποκεινασθαι σε δέλη, ἵνα καὶ τῆτον θυφῶς ἔποκείνη. ἀν χαλόν, ἀν ἀρχοντα, ἀν

C A P. XXIII.

Actorem esse fabulæ Atalis, qualis magistro probata fuerit, te memento: si brevis, brevis; si longa, longæ. Si mendicum agere te voluerit; fac eam quoque personam ingeniose repræsentas. Ita si claudum, si principem, si plebejum.

Hoc

ἐν ιδιώτῳ. σὺν γὰρ τῷ τῷ
 ἔστι τὸ δοθὲν ὑποκείμενον
 ὡρῶσπον χαλῶς· ἐκλέ-
 ξασθαι δ' αὐτὸ, ἄλλα.

Hoc enim tuum est, da-
 tam personam bene effin-
 gere: eam autem eligere,
 alterius.

Ἰ Ὅτι ἐν δέλη ὁ διδάσκαλος.
 Qualem volueris magister.] Hoc est,
 ὁ ποιητὴς, εἴτε κωμωδοποιὸς, εἴτε
 τραγικός, ποιῆτα, sive Comicus,
 sive Tragicus. Sic in vita Sophoclis,
 ἐδίδαξε δὲ δράματα τριῶν. Edidit
 fabulas centum & viginti tres. Quod
 ad rem ipsam attinet, idem Epigram-
 ma Græcum docet:

Σκῆνη πάς ὁ βίος, καὶ παίγιον.
 ἢ μάτε παίζειν,

Τὴν σπυρδὴν μεταβείς, ἢ φέρῃ
 τὰς ἰδύνας.

Vita quid est? joens & ludus. Vel
 ludere discere;

Curis sepositis: vel cruciari miser.
 Nazianzenus idem fere significat,
 sed majore gravitate & pietate, his
 versibus, dignis qui memoriz mand-
 dentur:

Θυμὲ βλέψον ἄνω, χθονίαν δ'
 ἐπιλήθεο πάμπαν.

ἰ καδ'.

²Κόραξ ὅταν μὴ αἰ-
 σιον ³κεκράγη, μὴ
 συναρπαζέτω σε ἢ Φαν-
 τασία. ἀλλ' αὐτὸς ἀγρίως
 ὡρῶσ σου τῶ, ⁴ καὶ λέγε,
 ὅτι, τέτων ἐμοὶ ἐδὲν ὄπι-
 σημαίνε), ἀλλ' ἢ τῶ σω-
 μαπίω με, ἢ τῶ κτησιδίω
 με, ἢ τῶ δοξαρίω, ἢ τοῖς
 τέκνοις, ἢ τῇ γυναικί· ἐμοὶ
 δὲ πᾶν (αἰσία σημαίνε),
 ἐάν

Μὴδὲ σε νικήσῃ πρὸς καλῶτα
 τα δέμας.

Τυτθὸς μὲν βίος ἔστ'· ὁ δ' ὄλ-
 βίος, ὡς ἐν ὀνειρώ

Τέρπετα· ἀλλοίη δ' ἄλλο
 ἔκυρσε τύχη.

Μένης δὲ ζῆσος καθαρῶς βίος
 ἔμπεδός αἰεί,

Καὶ πολὺς, ὃν ζῴσιν ἐσὶν
 βεῖστορον.

Mens age suscipe, terrenas age despi-
 ce fortæ,

Corporis à vitiis neu subigare
 cave.

Quam brevis est hac vita: beatos
 somnia ludunt.

Sors vaga sic alios; sic aliosque
 rotat.

Vita diu durat. nullo peritura sub
 avo,

Sancta: labor fructu non caret
 ille suo

C A P. XXIV.

Si corvus inauspicatum
 Scroctarit, ne te visum
 illud moveat, sed ipse te-
 cum divide statim, & dic:
 Nihil istorum mihi por-
 tenditur: sed aut corpu-
 sculo meo, aut reculae
 meæ, aut existimatio-
 ni, aut liberis, aut uxo-
 ri: mihi autem fausta
 omnia portenduntur, si
 ego voluero. Quicquid
 enim

ἐὰν ἐγὼ θείλω. ὁ, π γδ
αὐ τῶτων ἀπβαίνῃ, ἐπ'
ἐμοί ἐστιν, ὠφελῆθῶα
ἂπ' αὐτῶ.

enim istorum acciderit,
ex eo penes me est, fru-
ctum ut capiam.

1 Censet Simplicius caput vigesi-
mum quartum ante vigesimum ter-
tium esse collocandum. Ita se ha-
bent ejus verba: Τῆτο οἶμαι τὸ κε-
φάλαιον τὴν προσήκουσαν ἴσχυαν ἀν-
τάξειν, εἰ πρὸ τῆ προσεχῶς εἰρημένῃ
ἰδέταχτο μετὰ τὸ πρὸ ἰκίνας, ἔ ἀρ-
χῆ, ὅταν κλαίοντα ἰδῆς ἐν πένθει.]
Hoc est: Caput hoc, mea quidem opi-
nione, si propositum superiori fuisset,
cum locum tenuisset, post id quod pra-
cedit, cuius initium est: Cum epulan-
tem quempriam videris in lueta. Qui
huius rei rationem desiderat, legat
Simplicii commentarium ad cap-
xxiv. ubi dilerte eam asserit.

2 Κόραξ ἔταν μὴ αἴσιον κικράρη.
δὲ κορυς ἰναυσπικατῶν εἰσκαταίται.]
Auguriorum & auspiciozum loco aut
Astrologiam habemus: quæ si ex
annuis revolutionibus & siderum

progressionibus incommoda & peri-
cula minitabitur, Epicteti consilio,
& piis precibus adjunctis, utamur.
Wolffius.

3 Κικράρη.] Sola Salmasiana,
κράξη.

4 Καὶ λέγε, ὅτι, τῶτων ἐμοί ὠδὴν
ἐπισημαίνετα. Et dic: Nihil isto-
rum mihi portenditur.] Hic aperte
in hortos Platonis digreditur, qui
animam tantum volebat esse homi-
nem. Seneanus.

5 Ὁφελῆθῶα ἀπ' αὐτῶ. Fructum
ex eo ut capiam.] Quia,
Omnia commoditas sua fert incom-
moda secum:

& contra. Extrema vero mala, &
omni consolatione majora, ut feren-
da sint, Arrianus docet. Wolffius.

6 Α'π' αὐτοῦ.] Salmasius & alii
ὑπ' αὐτῶ.

κ'έ.

Α'νίκητῶ εἶναυ δὴ-
νασαι, ἐὰν μηδένα
ἰγῶνα καταβαίνῃς, ὄν
δὲκ ἐστιν ὅπτι σοι νικῆσαι.

1 Α'νικητῶ εἶναυ δὴνασαι. Ἰν-
νικτῶν esse potes.] Hoc dictum
pendet e divisione rerum, ini-
tio facta. Vincuntur, qui res
alienas expetunt: hoc est, eas,

C A P. XXV.

Invictus esse potes, si in
nullum certamen de-
scendas, quod vincere, tui
arbitrii non est.

quæ ad corpus pertinent, & in ma-
nu fortunæ sunt. Vincunt qui pra-
vas opiniones & cupiditates op-
pugnant, modo legitime certent.
Wolffius.

κγ'.

Ὅρα μήποτε ἰδὼν τινα
ὡσπρωμῶδρον, ἢ
μεγαλοδυναμῆδρον, ἢ
ἄλλως

C A P. XXVI.

Si quem eximiis honori-
bus affectum, aut ampla
potestate præditum, aut

C

alioz

ἄλλως εὐδοκίμῳ, μα-
καρίσης, ἢ ὑπὸ τῆ Φαν-
τασίας συναρπαθεῖς.
ἢ εἰ γὰρ ἐν ταῖς ἐφ' ἡμῖν ἢ
ἐστία τῆ ἀπαθείης ἢ, ἢ τε ὁ
Φθόνος, ἢ τε ζήλοτυπία
χώραν ἔξῃ· σὺ δὲ αὐτὸς ἐ-
πρατηγός, ἐ φρύτανης, ἢ
ὑπατῶ εἶναι θελήσεις,
ἀλλ' ἐλεύθερος. μία δὲ
ὁδὸς ἢ πρὸς ταῦτα, κα-
ταφρόνησις τῶν ὄντων ἐφ'
ἡμῖν.

alioqui florentem, videris;
vide, ne quando beatum il-
lum prædices, visorum im-
petum secutus. Nam si in
rebus nostræ potestati
subjectis vis tranquillita-
tis constiterit, nec invidia
nec æmulatio locum ha-
bebit; tuque ipse non im-
perator, non senator, non
consul esse voles, sed li-
ber. Ad eam autem rem
via unica est; eorum, quæ
in potestate nostra non
sunt, contemptio.

1 Prioræ omnes quas vidi edit.
Veneta, antiquior; Plantiniana, re-
centior: alia; συνεπαρθεῖς exhibent:
Salmastiana, (ex codice, an con-
jectura incertum:) ut hic συναρπα-
σθεῖς; quod quidem quia quasi so-
lemne in hoc argumento verbum
Epidæto, (proximo quoque capite
repetitum;) aliisque; & confirmat
etiam *Paraphrasis*, verius esse credide-
rim. *Casaubonus*:

2 Εἰ γὰρ ἐν ταῖς ἐφ' ἡμῖν ἢ ἐστία
τῆ ἀπαθείης ἢ. Nam si in rebus nostræ
potestati subjectis, vis tranquillitatis
constiterit.] ἢ ἐστία τῆ ἀπαθείης,
idem quod αὐτὴ ἢ ἀτάθεια. quam
(Ciceronem secuti) vel indoctriniam
(et si ea potius ἀναληγία est) vel
vacuitatem ægritudinis, in qua vita
beata posita sit, vel vacuitatem ab
angoribus & perturbationibus, ap-
pellemus licet. Sententia est, et si
verbis obscurioribus more Stoïco
prolata: Eum qui bona omnia à
seipso petat, animo esse tranquillo.
qui tranquillo animo sit, eum nec
invidere, nec æmulari. Cum enim
ἀπάθεια perturbationes omnes
excludat: invidiam utique & æmu-

lationem etiam excludere. Sin hi
affectus in aliquo dominantur: ex
eo plane colligi, procul eum ab ani-
mi tranquillitate abesse, nec philo-
sophiæ præceptis obtemperare. Sed
cum apud Arrianum huius quoque
libelli, Simplicio si credimus, aucto-
rem, nunquam τὴν ἐπίαν τῆ ἀπα-
θείης me legisse meminimus: rectius
id arbitror, quod ibi crebro habetur,
ἢ ἐστία ἀγαθῶ. *Wolfius*.

[ἢ ἐστία τῆ ἀπαθείης ἢ.] Satis mi-
ror doctissimum *Wolfium*, non hu-
jus tantum *Enchiridi*, sed *Arriani*,
& *Simplicii* interpretem, non vi-
disse corruptum hunc esse locum, &
pro τῆ ἀπαθείης (cui non est hic lo-
cus) τῆ ἀγαθῶ scribendum esse.
Poterat, ut rem ipsam omittamus,
sufficere *Simplicii* auctoritas, cujus
hic verba: εἰ γὰρ τὸ ἀνθρώπινον
ἀγαθὸν ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἐστίν, &c.
Paraphrastes etiam: Εἰ γὰρ διὰ
τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθὰ, &c. Sed ut
etiam contentiosus (sunt enim qui-
bus etiam certissima, si qua possunt,
eludere, dulcis labor:) fiat satis:
apponemus aliquot *Arriani*, *sermo-
num* *Epicteti* collectoris, loca, quæ
quod

quod volumus, evincant. l. 1. c. 20. Οὐσία δ' ἀγαθῆ, χρηστὸς οἷα δὲ φαντασιῶν. Ibid. cap. 29. Οὐσία τῆ ἀγαθῆ, προαίρεσις ποιά. & iterum eodem cap. de Socrate; Πῶ δὲ ἢ οὐσία αὐτῶ τῆ ἀγαθῆ; lib. 11. caput octavum totum ejus argumenti; cujus inscriptio: τὴς οὐσίας τῆ ἀγαθῆ; & in ipso capite non semel, οὐσία τῆ ἀγαθῆ. lib. 111. cap. 23. (alias 24.) τὴν δ' οὐσίαν τῆ ἀγαθῆ καὶ τῆ κακῆ, &c. lib. 11. cap. 10. Ἡ δ' οὐσία τῆ ἀγαθῆ καὶ κακῆ, &c. Denique capite extremo, verbis ultimis: ταύτων οὐσίαν ἔχω τῆ ἀγαθῆ. τὰ δ' ἄλλα, &c. Poteram & Simplicii locos apponere: sed vereor, ne nimia sedulitas lectoribus ingrata & fastidiosa sit. Quis autem dixerit, οὐσία τῆ ἀποθεῆς, nondum observavi. Quid quod Gallici interpretes, primus & secundus vel ita in suis codicibus re-

pererunt, vel ex ingenio, rebus ipsis co ducentibus, ita correxerunt? *Car si la substance au bien est es choses qui sont en nous: ita primus, verbum verbo reddens: quod doctissimus & politissimus Duvarius, Car si le vray bien ne consiste qu'es choses qui sont en nostre puissance: multo melius, & elegantius. Sed & Wolf. in Notis (quod his scriptis, postea animadversum est à nobis:) veram scripturam tandem subodoratus est. Casaubonus.*

Certe Wolfhiana editio, Coloniae anno MDXCV. excusa, & Cantabrigiae anno MDCLV. ad praelum revocata, hunc locum ita exhibet, ἢ οὐσία τῆ [ἀγαθῆ] ἀπαθεῆς ἔ. Animadvertet enim tunc temporis vir doctus hunc locum in mendo cubare, uti ex textu & notis observare licet.

3 Ἦρὸς ταῦτα.] Lege, πρὸς τῆτο.

C A P. XXVII.

κζ'.
Μέμνησο, ὅτι ἔχ' ὁ λαιδοραῖν, ἢ τύπτων ἕξειζι, ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ αὐτῶν τύτων, ὡς ἕξειζόντων. ὅταν ἐν ἐρεθίσῃ σέ πῃ, ἴσθι ὅτι ἢ σὶ σε ὑπόληψις ἠρέθισε. ποιγαρῆν ἐν ὠρώτοις πειρῶ, ἢ ὑπὸ τῆς φαντασίας μὴ σιναρπαδιῶσαι. ἀν γὰρ ἀπαξ χροῖνε καὶ διατεβῆς τύχης, ῥᾶον κρατήσῃς σεαυτῆ.

Μemento, non cum qui convicietur aut verberet, auctorem esse contumeliae: sed opinionem de eis, tanquam contumeliosis, conceptam. Cum igitur te quispiam irritarit, opinione tua te irritatum esse scito. Quapropter imprimis operam dato, ne visa tibi assensum extorqueant. Nam si semel tempus & moram impetraris: facilius ipse tibi imperabis.

1 Ἦρὸς τῆ φαντασίας μὴ σιναρπαδιῶσαι.] Ita Wolfhiana, Salmastiana, Casauboniana & item aliae

editiones exhibent, excepta sola Plantiniana, in qua legitur: ὑπὸ τῆ φαντασίας μὴ σιναρπαδιῶσαι.

κί.

Θάνατος, καὶ φυγή, καὶ
πάντα τὰ δὴνὰ Φαι-
νόμμενα, πρὸς ὀφθαλμῶν
ἔτι σοι καθ' ἡμέραν· μά-
λισα δὲ πάντων ὁ θάνατος.
καὶ ἔδεν ἐδέποτε ταπεινὸν
ἐπιθυμηθήσῃ, ἕτε ἄγαν
ἔπιθυμήσῃς τινός.

Ι Οὔτε ἄγαν ἐπιθυμήσῃς τινός.
[Neque quicquam vehementer appetes.]
Syracides, cogitationem mortis &
divini iudicii a peccando detertere
affirmat. Quod si facit: multo magis
aquo animo res adversas ferre,
secundasque contemnere docet, ob
brevem scilicet earum & dolorem

C A P. XXVIII.
Mors & exilium, &
Omnia, quæ in ma-
lis habentur, ob oculos
tibi quotidie versentur:
omnium verò maxime
mors. Sic nihil unquam
humile cogitabis, nec im-
pense cupies quicquam.

& fructum. Sic Cicero: Omnis
(inquit) voluptas pro nihilo putanda
est, quod cum praterierit, perinde
sit, ac si nulla fuisset. Sed in magnis
corporis cruciatibus & angoribus
animi, una hora roto anno videtur
longior, & unus dies multis sæculis.
Wolfius.

κθ.

Ἐπιθυμίας ἐπιθυμείσῃς
παρασκευάζῃς αὐτό-
θεν, ὡς καταγελασθη-
σόμμεθα, ὡς καταμω-
κισομένων (ε πολλῶν, ὡς
ἐρέντων, ὅτι ἄφνω φιλό-
σοφος ἡμῖν ἐπανεληλυ-
θε, καὶ πόθει ἡμῖν αὐτῆ ἢ
ὄφρῃς; ἢ σὺ δὲ ὄφρῃ μὲν
μὴ χῆς. ἢ δὲ βελπίσων σοι
φαινομένων ἕως ἔχει,
ὡς ἔπειθ' ἔδει τεταγμέ-
νος ἕως εἰς ταύτην τὴν τά-
ξιν. μέμνησο δὲ, ὅτι εἰ μὲν
ἐμ-

C A P. XXIX.

Sapientiae studium sus-
cipere cupis? Statim te
para, quasi futurum sit, ut
deridearis: ut multi te
subsannent: ut dicant, te
subito philosophum exti-
tisse: ut rogent, unde
supercilium istud? Tu au-
tem supercilium ne habe-
to: ea vero quæ optima
tibi videbuntur, sic tene-
to, quasi à Deo sis in ea
statione collocatus. Cæ-
terum memento, te, si in
eodem statu permanseris,
iis tandem admirationi fo-

IC

ἐμμεΐνης τοῖς αὐτοῖς, οἱ
καταγελῶντές σε πρῶτε-
ρον, ὅτοι σε ὑπερον ⁴ θαυ-
μάσων. ἐὰν δὲ ἡττηθῆς
αὐτῶν, διπλῆν προσλή-
ψη καταγέλωτα.

1 Φιλοσοφίας ἐπιθυμίαι;] Sal-
masiana, ut Irpnumero, ita etiam
nunc à vulgata lectione recedit, εἰ
φιλοσοφίαν ἐπιθυμίαις.

2 Σὺ δὲ ὄφρῶν μὲν μὴ σχῆς. *Tu au-
tem supercilium ne habeto.*] Vultum
cogitandum, tristem severitatem,
ac factum, per supercilium intellige.
Hunc autem fuisse philosophorum
habitum, è Menandri disterio appa-
ret: εὐσελικὴν (inquit) εἰνάψ̄ εασι
τὴν ἰσημίαν οἱ πὰς ἑσφῶς αἰροντες:
Meditationi aptam ac sicut solitudi-
nism, ii qui supercilia erigunt.
Wolfius.

re, qui te prius derise-
runt. Sin eis succubueris,
dupliciter fore deriden-
dum.

3 Εἰς ταύτην τὴν τάξιν.] Wol-
fius bene contendit etiam posse le-
gi, Εἰς ταύτην τὴν χάραν, quod
forte in MS. invenit. Nam eandem
profecto significationem habent
τάξις & χάρα. Thucydides lib. iv.
inquit: Κατὰ χάραν μένουσι ἐπὶ τῇ
Πύλῳ. Id est: *Circa Pylum statio-
nem habent.* Plantinianæ editioni
præfectus hunc locum ætherico no-
tavit, atque ad oram libri quoque
χάραν posuit.

4 Θαυμάζων] Salmasiana in
præfenti θαυμάζονται.

λ.

1 Ε'ὰν ποτέ σοι γένηθ' ἔξω
Ἐραφῆνα, ² πρὸς τὸ
βυληθῆνα δέξασθαι πινί,
³ ἴσθι ὅτι ἀπώλεσας τὴν
ἔνστασιν. δέχεθ' ἔν ὧ παν-
τὶ, τῷ εἶνα φιλόσοφῳ.
⁴ εἰ δὲ ἔχ' δοκεῖν βέλῃ, τῷ
εἶνα σεαυτῷ φαίνας, καὶ
ἰκανὸς ἔση.

1 Ε'ὰν ποτέ σοι γένητο ἔξω ερα-
φῆνα. *Si quando tibi acciderit foras
verti.*] Gloriolæ cupiditatem &
ostentationis studium, qui affectus
tardissime in bonis & doctis etiam
viris senescit, vetat. Vult, philo-
sophum sese intra conscientie suæ
limines, tanquam cochleam intra

C A P. XXX.

Si quando acciderit, ut
foras promineas, & ali-
cui placere cupias; te de
statione tua dejectum esse
scito. Quare in omnibus
rebus illud tibi satis sit, te
esse philosophum. Sin ali-
cui etiam videri philoso-
phus cupis; tibi videre,
idque tibi satis esto.

testam continere, eamque amplissi-
mum virtuti suæ theatrum propo-
nere, statuere ac judicare. *Wolfius.*

2 Πρὸς τὸ βυληθῆνα.] Contergῆνι
non potest τὸ βέλεισθαι quod in
Salmasiana conspicitur.

3 Τὴν ἔνστασιν ἀπώλεσας. *Te de
statione tua dejectum esse.*] ἔνστασι
αρηδ

apud Dialecticos quid sit, notum est. Hic, à pugilibus translatio sumpta est, qui de gradu dejecti, vincuntur. Licet ἔνστασι, institutum vertere, id scilicet, in quo homo animo, voluntate ac studio sic insitit, ut pugil aut miles in suo gradu, non cessurus adversario. ἔνστασι philosophi est, alte spectantem, & ad illam sedem & æternam domum contuentem, neque sermonibus vulgi dare sese, nec in præmiis humanis spem ponere rerum suarum. Suis illum illecebris oportet ipsa virtus trahat ad verum decus, ut ait Cicero. In hanc sententiam D. quoque Bassilius præclare monet: εἴ τι εἶναι ὁ μᾶλλον φευκτικὸν εἶναι τῷ σαφρονέντι, τῷ πρὸς δέξαν ζῆν, καὶ τὰ τοῖς πολλοῖς δοκεῖν ἀπερισκοπεῖν, καὶ μὴ τὸ ὀρθὸν λόγον ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τῷ βίῳ ἄσε κἂν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀντιλέγειν, κἂν ἀδοξεῖν καὶ κινδυνεύειν ὑπὲρ τῷ καλῷ δέῃ, μηδὲν ἀφείσθαι τὸ ὁρθῶς ἐγνωσμένων παρακινεῖν. Hoc est: Nihil æque cavendum esse cordato viro, atque illud, ne vita sua rationem ad popularem opinionem accommodet, & quid vulgus sentiat, circumspiciat. Rectam enim rationem vitæ ducem esse statuendam: & ita sequendam, ut etsi omnibus mortalibus refragandum, si existimatio, si vita in discrimen adducenda sit pro honestatis defensione; tamen de recta sententia nullo modo depellatur. Verum hic vigilandum, ne falsis opinionibus decepti, & rei cuiusque natura non satis expensa, pro constantibus rigidi, pertinaces, præfracti evadamus, & in nugis tragædias agamus, & nobis & aliis graves ac molesti. Wol.

Wolf. de statione tua dejectus es; non male: sed nec alii, de gradu: ut Not. Lugduno-Batav. auctor; (id est, H. Wolf. ex quo transcripta tere sunt omnia, quæ sunt ibi:) cuius à pugilibus militibusve ducendis observationem confirmat Antonini verbum, ληποτάται in simi-

li per omnia sententia, lib. II. 2. ἀμρότεροι γὰρ ἐπίσης ληποτάται. Nulla tamen huic loco convenientior (ut ego judico) interpretatio, quam *vita institutum*: quod & Diogenis Laert. in Menedemo locus, valde suadere videtur: ubi asserit Diogenes iste, Epicurismum non ἔνστασι tantum τῷ βίῳ fuisse, sed & ἀμροσι: id est, sectam, non solo vitæ instituto ab aliis diversam; sed propriis quoque dogmatibus & opinionibus constantem. Male ibi (ni fallor) interpretes: alii, *vita instituenda exordium*: alii, *constantiam vitæ. Casaubonus.*

Salmasius & Casaubonus alio ordine hæc ediderunt verba, scilicet hoc modo: ἴσθι ὅτι τὴν ἔνστασι ἀπάλεισας. Ita quoque in aliis editionibus observavimus.

Quid Dialectici vocent ἔνστασι, quæ Latine instantia dicitur, notum est. Vide infra cap. LXXI. ubi declarat, quid hic loci per ἔνστασι, designet auctor. Quod hic ἔνστασι supra cap. IX. videtur προάμροσι appellare. Socraticus.

4 Εἰ δὲ καὶ δοκεῖν βέλῃ, τῷ εἶναι ζευτῶ φαίνε. Sin etiam videri vis, quis es, ipsi tibi videre. Politianus τῷ εἶναι omisit: nec est sane necessarium, ni quis interpretari velit. Quia es, vel, essendo (si dicere liceat) tibi ipse videre philosophus. Wolfius.

Videri possit aliquid acutius hic latere, quasi id velit Epicæterus: Si hoc non sufficit tibi, te esse philosophum, nisi talis etiam videaris; operam da, ut vera ac solida tanti boni acquisitione & fruitione, ipsum te tibi probes, ac qualis es; talem te sentias: & ita facile consequeris, ut aliis quoque videaris. Sed cum neque Simplicius, neque Paraphrastes agnoscant illud τῷ εἶναι; vereor ne id magis argumentum, quam genuinum sit. Quod hic autem ἰκαρὸς ἔση: Simplicius & Paraphrastes ἰκαρὸν ἐστὶ vel ἔσαι. Casaubonus.

λά.

CAP. XXXI.

Οὕτοί σε οἱ ἀγαλο-
 γισμοὶ μὴ θλιβέτω-
 σαν, ἄπιμ' ἐγὼ βιά-
 σομαι, καὶ εἰς ἐδάμῃ. εἰ
 γὰρ ἀπιμία ἐπὶ κακόν, ἢ
 θιώσασαι ἐν κακῷ εἶναι δι-
 ἄλλον, μάλλον ἢ ἐν ἀ-
 χρω. Μὴ π' ἐν τῷ σὸν ἔρ-
 γον εἶναι, ἢ τὸ δὲ χῆς τυ-
 χεῖν, ἢ ἡ ἀλαφροφθῆναι
 ἐφ' ἐπίσταν; ἐδάμῃ. πῶς
 ἐν ἐπὶ τῆς ἐπὶ ἀπιμία;
 πῶς δὲ εἰς ἐδάμῃ ἔση,
 ἐν ἐν μόνοις εἶναι τινα δεῖ
 τοῖς ὅπ' σοι, ἐν οἷς ἔξεσι
 τοι εἶναι πλείους ἀξίω;
 ἰλά σοι οἱ φίλοι ἀβοή-
 θητοῖς ἐσον. Τί λέγεις, τὸ
 ἀβοήθητοι; ἐχ' ἔξισι πα-
 ρά σε δὲ γύριον, ἐδὲ πο-
 λίτας Ῥωμαίων αὐτὸς
 ποιήσας; τίς ἐν σοι εἶπεν,
 ἢ π' ταῦτα τῶν ἐφ' ἡμῖν
 εἶναι, ἐχ' δὲ ἀλότεια ἔρ-
 γα; τίς δὲ δὲ ἔνα δύναται
 εἶπερ, ἀ μὴ ἐχ' αὐτός;
 εἰσῆσαι ἐν, φασίν, ἵνα καὶ
 ἡμεῖς ἔχωμεν. εἰ δύναται
 εἰσῆσαι, τῆρῃ ἐμαυτὸν
 αἰ-

Istae cogitationes ne te
 crucient, fore ut sine
 honore vivas, & nullo
 sis loco. Nam si honore
 carere malum est: nihilo
 magis per alium in malo
 esse potes, quam in
 vitio. Numquid igitur
 tui muneris est, imperio
 potiri? aut ad convivium
 adhiberi? Nequaquam.
 Quei igitur ea jam
 erit ignominia? quei
 nullo usquam loco
 eris? quem in iis solis
 aliquem esse oportet, quæ
 penes te sunt, in quibus
 vel summo loco esse po-
 tes? At nihil opis amicis
 feres. Quo pacto istud
 accipis? non argentum
 abs te habituri sunt? nec
 eos in Romanam civi-
 tatem ascribes? Et quis
 tibi dixit, ea penes nos
 esse, & non aliena mu-
 nera? Quis vero id alte-
 ri præstet, quo ipse ca-
 reat? Parato ergo, ajunt,
 ut & nos habeamus. Si
 parare queo, conservata
 verecundia, & fide, &
 animi magnitudine, vos-

αἰδήμονα, καὶ πιστὸν, καὶ με-
 γαλόφρονα, ⁴ δεικνύετε τὴν
 ὁδὸν, καὶ κτήσομαι. εἰ δ'
 ἐμὲ ἀξιῶτε ταῦτα, τὰ
 ἑμαυτῶν ἀπολέσασιν, ἢ ὑ-
 μεῖς τὰ μὴ ἀγαθὰ ποιή-
 σῃσθε, ὁρᾶτε ὑμεῖς,
 πῶς ἀνισοί ἐστε, καὶ ἀγνώ-
 μονες. τί δὲ καὶ βέλεσθε
 μάλλον, ⁵ δεξιέριον, ἢ
⁶ φίλον πιστὸν καὶ αἰδήμο-
 να; ⁷ εἰς τὸ ἐν μοι συλ-
 λαμβάνετε, καὶ μὴ δι' ὧν
 ἀποβαλῶ αὐτὸ, ταῦτά με
 πρᾶττεν ἀξιῶτε. ⁸ ἀλλ' ἢ
 πατεῖς, ὅσον ἐπ' ἐμοί,
 Φησὶν, ἀβοήθητος. ⁹ πά-
 λιν, ποῖαν ταύτῃ βοή-
 θειαν; τοὺς ἔχει ἔξω ἀφ' ἑ-
 σε; ἔτε βαλαρέια; ¹⁰ καὶ π'
 τὸ ἐπὶ; εἰ δὲ γὰρ ὑποδήματα
 ἔχει ἀφ' ἑ τ' χαλκία, εἰ δ'
 ὅπλα ἀφ' ἑ τ' σκυτεῖα. ἰκα-
 νὸν δὲ, εἰ ἄν' ἕκαστος ἐκ πλη-
 ρώσῃ τὸ ἑαυτῶν ἔργον. εἰ δὲ
 ἄλλον πινὰ αὐτῇ κατε-
 σκύβιζες πολίτῃ πιστὸν
 καὶ αἰδήμονα, ¹¹ εἰδὲν ἂν
 αὐτὴν ἀφείλες; ναί. εἰ ἔστιν
 εἰ δὲ σὺ αὐτὸς ἀνωφελεῖς
 αἰ

que ejus rei viam osten-
 deritis; parabo. Sin id
 postulatis, ut bona ego
 mea perdam, quo vos ea,
 quæ in bonis non sunt,
 acquiratis: videte ipsi
 quam iniqui fitis, & te-
 merarii. Utrum vero præ-
 optatis? pecuniamne, an
 amicum verecundum &
 sincerum? Ad hoc igitur
 adjumento mihi este;
 non autem postulate, ut
 ea faciam, per quæ illa
 sim amissurus. At enim
 patriæ per me nihil affer-
 tur adjumento. Cujus-
 modi quæso adjumen-
 tum? Porticus per te non
 habitura est? non balnea?
 Istuc vero quid est? ne-
 que enim calceos habet
 per fabrum ferrarium, ne-
 que arma per sutores.
 Satis autem fuerit, suo
 quemque fungi munere.
 At si quem alium ei ci-
 vem instrueres integrum
 & verecundum; nihilne
 eam juvares? imo vero.
 Proinde ne tu quidem pa-
 triæ fueris inutilis. Quem
 ergo locum; inquis, ha-
 bebo in urbe? Quem po-
 teris;

ἀν εἴης αὐτῆ. τίνα ἐν,
 Φησὶ, χόρον ἔξω ἐν τῇ
 πόλει; ἢ ἀν δύνῃ, φυ-
 λάττων ἅμα πλὴν πρὸν καὶ
 αἰδήμονα. εἰ δ' ἐκείνῳ ὠ-
 φελεῖν βεβλόμην, ἄπ-
 βαλεῖς ταῦτα, πῶ φέλ
 ἀναυτῆ γένοιτο, ἀναδῆς καὶ
 ἄπιστος ἄπτελεθεῖς;

1 Ἄτιμος ἐστὶν ῥιόσιμα.] Sic omnes constanter exhibent editiones, excepta una Salmasiana, in qua legitur, ἄτιμος ἴσομα. Quamquam aliquando τὸ βίον δεῖ εἶναι sicut synonyma, miror tamen Salmasianæ editioni præfatum, nullam hujus mutationis rationem allegare.

2 Οὐ δύνασαι ἐν κακῷ εἶναι δι' ἄλλον. Non potes in malo esse propter alium.] Fendet hæc sententia ex dogmate Stoico: Solum honestum esse bonum, solum vitium esse malum. Contemptus & neglectus mei, si ego officio fungor, non meum vitium, ergo neque meum malum est: sed eorum & vitium & malum, qui ex perverso judicio & voluntate prava me immerentem contemnunt, negligunt, male tractant, afficiunt. Wolfius.

3 Τὸ ἀρχῆς τυχεῖν.] Wolfius præter hanc lectionem, aliam in editione sua annotavit. Τὸ ἐξ ἀρχῆς τυχεῖν.

4 Δεικνύετε τὴν ὁδόν. Viam ostendite.] Significat non nisi malis artibus parari opes & dignitates: eaque de causa viro bono illas asperandas esse. neque enim de iis loquitur, qui se honore indignos præbent, ipsique in casu sunt ut conseruantur. Wolfius.

5 Ἀρχαῖον, ἢ φίλον πιστόν. Pecuniam an amicam fidelem.] Hoc tempore pecuniam plerique malunt. Neque enim pauperis amici ullum

teris, integritate & verecundia conservata. Sin illi profuturus, hæc abjeceris: quis ei tui fuerit usus, qui impudens & perfidus evaseris?

esse usum censent. Sic dotata puellæ pudicis & bene educatis præferuntur, si quæ forte sunt tales, talesque permanent. Quare proci ignoscendum fortassis est, qui tam incerta pudicitia & probitatis alea, divitum uxorum quam pauperum intemperiem ferre ac tolerare malunt. Idem.

6 Ἡ φίλον πιστόν καὶ αἰδήμονα.] Inverso ordine Salmasius: ἢ φίλον αἰδήμονα καὶ πιστόν. Inferius paulo habes: Πολίτην πιστόν καὶ αἰδήμονα. Quem ordinem etiam Salmasius ibidem servat.

7 Εἰς τὸτο ἐν μοι συλλαμβάνετε.] Salmasiana (sed quæ potius Heinsiana est dicenda) habet: εἰς τὸτο ἐν μοι μάλλον συλλαμβάνετε. Hanc lectionem etiam Wolfius videtur agnoscere: & in Plantiniana ad oram libri, μάλλον, pro varia lectione collocatum est.

8 Ἀλλ' ἢ πατρί, ὅσον ἐπ' ἐμοί, φησὶν ἀβοήθητος.] Ita Salmasiana, Casauboniana & alie editiones: Ast Plantiniana & Wolfiana habent: Ἀλλ' ἢ πατρί, ὅσον ἐπ' ἐμοί, φησὶν, ἀβοήθητος ἴσαι.

9 Πάλιν, ποῖαν ταύτην βοήθειαν.] H, Wolf. cuiusmodi quæso adjumentum: omisso πάλιν: cujus ca vis est hoc loco, uti ad præcedentia respiciat, & lectores rejiciat; ista scilicet. Τί λέγεις, τὸ ἀβοήθητος; Quid vocas iniucis & inefficis? Melius igitur hic Politianus; Kursus quodam hoc ais adjumentum? Sed nec omisit

Paraphrasis, ubi cum precedat, τί λέγεις τὸ βιωθῆσαι: sequitur hic; ποίαν πάλιν ταύτην τιμὴν λέγεις. *Cassianobius*.

10 Καί τε τῶτο; εἰδὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει διὰ τὸ σκυτέα εἰδὲ ἕωλα διὰ τὸ χαλκία. Neque enim calceos habet per futorem, neque arma per fabrum. Sic in omnibus editionibus legitur. Naogeorgus sensum secutus, vertit: Nonne habet calceos per futorem? Nonne et arma per fabrum, quasi legisset: ἔχει γὰρ, quod mihi sane haud displicet. Verum è Simplicio apparet inversum esse verborum ordinem, & sic legendum. εἰδὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει διὰ τὸ χαλκία, ε-

δὲ ἕωλα διὰ τὸ σκυτέα. Neque enim calceos habet à fabro arario, neque arma à futore. Sensus est. Non magis à philosopho porticus & balnea, & civitatem Romanam postulandam, quam arma à futore, aut à fabro ferrario calceos: cum philosophi munus sit, cives ad virtutem instituere: ut futoris, conficere calceos: & fabri, arma. *Wolfius*.

11 Οὐδὲν ἐν αὐτὴν ὠφέλις. *Nihilne ei prodesse.*] Malim, ut Simplicius, ἀφέλις, vel potius ὠφέλις. *Idem*.

Salmasiana editio habet. εἰδὲν ἐν αὐτὴν ὠφέλις. Fortasse ex Simplicio desumptum.

λβ'.

Ἐπεπιμήθη (ε πὶς εἰ
επιάσθ, ἢ εἰ ὡροσα-
ρορβύσθ, ἢ εἰ τῶ ὡρα-
ληφθῆναι εἰς συμβε-
λίαν; ἢ εἰ μὲν ἀγαθὰ ταῦ-
τά ἐστι, χαίρειν σε δεῖ, ὅτι
ἔτυχεν αὐτῶν ἐκείνῳ. εἰ
δὲ κακὰ, μὴ ἀχθε, ὅτι σὺ
αὐτῶν οὐκ ἔτυχες· μέμνη-
σο δὲ, ὅτι ἔδυνασαι, μὴ
ταῦτα ποιῶν ὡρὸς τὸ τυγ-
χάνειν τὸ οὐκ ἐφ' ἡμῖν,
ἐκείνων τὸ ἴσων ἀξιῶσαι·
πῶς γὰρ ἴσων ἔχεν δύνασι,
ὁ μὴ φοιτῶν ἐπὶ δύρας
πνός, τῶ φοιτῶντι; ὁ μὴ
ὡραπέμπων, τῶ ὡρα-
πέμποντι; ὁ μὴ ἑσπαιών,
τῶ ἑσπαιῶντι; ἀδικῶ ἐν
ἑσθῇ

C A P. XXXII.

Est tibi prælatus aliquis in convivio, aut salutatione, aut dandi consilii officio? Si quidem ista bona sunt, gratulari debes illi, cui ea contigerunt. Sin mala; ne doleas, te in ea non incidisse; sed memento, cum ea non agas quibus illa parantur, quæ in nostra potestate non sunt, fieri non posse, ut eadem tibi tribuantur. Nam qui valebit tantum is qui fores non frequentat, atque is qui frequentat? qui non assectatur, atque is, qui assectatur? qui non laudat, atque is, qui laudat? Injustus igitur eris, & inexplebilis, si non

ἢ

ἔση καὶ ἀπληγῶ, εἰ μὴ
 ᾧροίεμυ ταῦτα, ἀλλ' ἂν
 ᾧ κείνα πιπράσκε),
 ᾧροίε αὐτὰ βελήση
 λαμβάνειν. ἀλλὰ πόσος
 πιπράσκονταί θείδακες;
 ὄβολῶ, ἀν' ἔτω τύχη. ἀν'
 ἐν πῖ ᾧροίεμυ τ' ὄβο-
 λόν, λάβη θείδακας, σὺ
 δὲ μὴ ᾧροίεμυ, μὴ λά-
 βῃς, μὴ οἷς ἔλαττον ἔχῃ
 ἢ λαβόντι. ὡς γὰρ κεί-
 νῳ ἔχῃ θείδακας, ἔτω
 σὺ τ' ὄβολόν, ὃν ὄκ' ἔδω-
 κας. τ' αὐτὸν δὴ πρόπον
 κἀνταῦθα. ἔ ᾧροκλή-
 θῃς ἐρ' ἐπίασίν πινῶ; ἔ γὰρ
 ἔδωκας τῷ κἀθῆν' ἰ πόσος
 πωλεῖ τὸ δεῖπνον. ἐπαινεῖ
 δ' αὐτὸ πωλεῖ. θεραπείας
 πωλεῖ. δὲς ἐν τῷ ἀγαφέ-
 ρον, εἰ σοι λυσιτελεῖ τὸ πω-
 λόμενον. † εἰ δὲ κἀκεῖνα
 θέλεις μὴ ᾧροίεσθαι, καὶ
 ταῦτα λαμβάνῃ, ἀπλη-
 γῶ εἶ, καὶ ἀβέλτερο. ἔ-
 δὲν ἐν ἔχῃς ἀντὶ ἢ δεῖ-
 πνῃς; ἔχεις μὲν ἐν, τὸ μὴ
 ἐπαινέσθαι τῆτον, ὃν ὄκ' ἠ-
 θελες. † τὸ μὴ ἀναχέασθαι
 αὐτῶ ὅτι τ' εἰσὸδα.

numerato eo pretio, quo
 illa vaneunt, gratis ea
 consequi te postules. Age
 quanti vaneunt lactucæ?
 Ponamus, obolo. Si quis
 igitur, obolo numerato,
 lactucas acceperit; tu au-
 tem, pretio non nume-
 rato, non acceperis; ne
 te deteriore conditione
 esse putes eo, qui acce-
 pit. Ut enim lactucas habet
 ille, sic tu obolum non
 dedisti. Ad eundem quo-
 que modum & hic se res
 habet. Non invitatus
 es ad convivium alicu-
 jus? Nec dedisti quanti
 vœnit convivium. Ven-
 dit autem id convivor
 laudatione, vendit obse-
 quio. Dato igitur pre-
 tium, quanti venit, si e-
 re tua est. Quod nec
 illa vis præstare, & hæc
 accipere: avarus es, &
 vœcors. Nihil igitur cœ-
 næ vice habes? Imo ha-
 bes: non laudasti quem
 noluisti: non tolerasti
 ejus insolentiam in in-
 gressu.

1 Πρὸς μὴθι σε τις ἐν ἐσιδάσθ, &c.] Hæc & quæ sequuntur Salmasius & alii absque interrogationis nota ediderunt. Wolfius tamen & alii contra. Sed planior est sensus, si interrogationis signum abjicias.

2 Εἰ μὲν ἀγαθὰ ταῦτα. Si quidem bona ista sunt.] Plerique complexionem istam invertunt, ἀντιρροφοντες. Quia bona sunt, ea sibi negata esse dolent: quia malæ, ea evenisse aliis gaudent. Wolfius.

3 Εἰ μὴ προέμεν ταῦτα. Si non numeratis his.] Id est, ἀναλώσας ἢ καταβαλόν. unde οἱ ἐλευθέριοι προέμενοι χρημάτων dicuntur apud Aristotelem. Idem.

4 Ἐἰ δὲ κἀκείνα &c.] Longe aliis verbis hic locus in Salmasiana concipitur: Εἰ δὲ κἀκείνα θέλεις μὴ προέσθαι, κἀκείνα λαμβάνειν, ἀπολησθαι καὶ ἀβέλτερον ἔσθαι.

Τὸ μὴ ἀνασχέσθαι αὐτῷ ἐπὶ τῆς εἰσόδου. Vel quod non sustinueris vel toleraris eum in atrio.] Videntur fastus divitum & ambitiosæ salutationes intelligi, homini simplici & literato molestissimæ; item τὸ φοβῆν, παραπέμπειν, ἐπαινεῖν, salutationes, deductiones, laudationes. Fortassis autem delicatī divites in medio incedentes, parasitis suis utrinque inniti soliti fuerunt. Nam & hunc sensum verbum ἀνασχέσθαι omnino admittit. Idem.

Τὸ μὴ ἀνασχέσθαι αὐτῷ ἐπὶ τῆς εἰσόδου.] Wolf. non tolerasti ejus insolentiam in ingressu: quasi id voluerit Epictetus, qui ad cœnam vocati fuerant, non sine molestia, ex mora longiore, vel viliori aliquo obsequio, venientes eos admissos fuisse: quod quam probabile cuiquam videri possit, nescio; Epictetum certe aliud his verbis hic velle, certo mihi constat. Dixerat prius, ut lactucas obolo; ita cœnam, venite ἐπαινεῖν, καὶ θεραπεύειν. Ut igitur, qui lactucas non emit, caret ille quidem lactucis; sed earum loco, obolum saluum habet; ita qui non vocatus est, cœnæ quidem expertus fuit; sed cœnæ loco, eo potitur, quod à necessitate laudandi, quem

laudandum non putabat; & molestæ θεραπεύειν onere levatus sit. Hæc autem θεραπεία ita pluribus verbis hic exprimitur: τὸ μὴ ἀνασχέσθαι αὐτοῦ, &c. quibus in verbis si quid est ambiguum: intellecto quid θεραπεία sit, tollitur. Est autem θεραπεύειν τὰς αὐλὰς alicujus, plane idem quod ἵεναι ἐπὶ τὰς θύρας, & φοβῆν ἐπὶ θύραις: id est, observantia testandæ causæ alicujus fores frequentare, & (ut loquitur Aul. Gellius) ibi sedentes, operiri dominum ædium, ut docet ὁ μακ. If. Casaubonus, in notis ad Diog. Lactium. Id autem præcipue mane fiebat, salutationis (de qua tam multa Martialius: aliique) tempore. Sed nihil vetat quin latius extendamus, ad quodvis diei tempus. Et fortasse mos obtinebat, ut qui vocati fuerant, (qui minorum gentium convivæ; clientes, aliique:) in vestibulo ædium operirentur: & eo spectarit luvænalis:

Vestibulis abeunt veteres lassique
clientes,

Votaque deponunt quamvis longis-
sima cœna.

Simplicius tamen, θεραπεία δὲ τούτων ἐστὶ, τὸ φοβῆν ἐπὶ θύρας, τὸ παραπέμπειν ἐν ἀγορᾷ (quod exspectationis in vestibulo consecrationis:) τὸ ἐπαινεῖν τὰ ὑπὸ αὐτῷ λεγόμενα: & Arrianus pariter: lib. 111, 23. θέλεις μὴ τὸν δεῖνα θεραπεύειν; ἐπὶ θύρας αὐτοῦ πορεύεσθαι: ubi plura in eandem sententiam. Verba igitur ista quod attinet ἀνασχέσθαι αὐτοῦ: non inepta sententia fuerit, si ex usu communi, ἴψην (αὐτὸς hic fortasse καὶ ἔξοχην Attice, pro dominus:) tolerare veritatem: est enim tolerantia non mediocris (mihi quidem certe) aliquem diu præsolari, Fortius tamen videtur, ut simpliciter, ἴψην expectare. Cæterum, τὸ ἐπαινεῖν, cum limine & cœna quam apposite copulerur hic, testatur & illud Poetæ Satyrici:

*Sed quid opus teneras mordaci ra-
dere vero
Auriculas? vide sis ne majorem
tibi forte
Limina frigescant. Casaubonus.*

Innuuntur hic corrupti istius sæ-
culi mores, quos Satyra dignos cre-
didere Iuvenalis & Persius. *Sne-
canus.*

λγ'.

C A P. XXXIII.

Τὸ βέλημα τ' φύ-
σεως καταμαθεῖν
ἐστιν, ² ἔξ ὧν ἔ' ἀφαιρέ-
μεθα πρὸς ἀλλήλους οἶον,
³ ὅταν τ' γείτον(σ) παιδί-
ειον ⁴ κατεάξῃ τὸ ποτή-
ριον, πρὸ χειρόν ἐστιν βί-
θους λέγειν, ὅτι τ' γινόμε-
νων ἐστίν. ἴδι(σ) ἐν, ὅτι,
ὅταν καὶ τὸ σὸν καταγῆ,
ποιῶτον εἶναι σε δεῖ, ὅποιον,
⁵ ὅτε καὶ τ' ἄλλ(σ) κατα-
γῆ. εἴτω μεταπίθ(σ) καὶ ὅπ(σ)
τὰ μείζονα. τέκνον ἄλλ(σ)
τέθνηκεν, ἢ γυνή; ἔδεις
ἐστίν, ὅς οὐκ ἀν' εἴποι, ὅτι
ἀνθρώπινον. ἀλλ' ὅταν
τὸ αὐτῶ πινὸς ἀποθάγη,
βίθους, ὅμοι, τάλαι
ἐγώ. ἐχρηῶ δὲ μεμνηθῆς,
τί πάρομοι; πρὸ ἄλλων
αὐτὸ ἀκούσαντες.

Naturæ propositum ex
iis rebus, de quibus
nulla inter nos contro-
versia est, cognosci po-
test. Exempli gratia: Si
vicini puer poculum aut
quid aliud confregerit, in
promptu illud statim est:
Ita fieri solere. Scito igitur,
si & tuum con-
fractum fuerit, eundem
esse te oportere, qui fue-
ris cum frangeretur alie-
num. Sic transfer ista ad
majora. Filius alterius
obit, aut uxor? nemo
est quin dicat, humanum
id esse. Sin ipsi alicui id
acciderit; statim, Hei
mihi, inquit, ô me mi-
serum! Meminisse autem
oportebat, ut affecti fi-
mus, cum tale quippiam
de aliis audiverimus.

1 Τὸ βέλημα τ' φύσεως. *Natu-
ra propositum.*] Possitis vertere, in-
stinctum, sive consilium, qua voce,
interprete Simplicio, intelligit com-
munes hominum de rerum natura
notiones, in quibus non aliud, sed

idem sentimus omnes: veluti, Bo-
num esse utile & utile bonum: bis
duo esse quatuor. Hæc igitur notio-
nes, & id genus aliæ recta ratione
in nobis constitutæ, longoque tem-
pore exploratæ, veræ sunt & cum
certum

ierum natura congruentes. *Sneca-
sius.*

2 Εἴξ' ἂν ἔ διαφέρόμεθα πρὸς
ἄλλήλους.] *Wol. de quibus nulla inter
nos controversia est. Sententiam mire
pervertit istud πρὸς ἀλλήλους: quo
omisso, planissimus emergit sensus,
& aliorum dictis congruentissimus.*
Vel dicat mihi aliquis, si proprium
poculum frangatur; vel propria mo-
xiatur uxor, curtum magis sit con-
troversia aut contentioni locus;
quam cum vicini poculum frangitur
aut ejusdem moritur uxor? Simpli-
cius multa comminiscitur, ut ali-
quid dicat: sed incassò, si quid ego
judico, labore. Qui non intellige-
bant istum usum verbi διαφέρεσθαι
ἁπλῶς positi; voces istas addide-
runt, & locum, alias haud obscuro,
corruperunt. Vetus hoc in-
crustamentum esse, pater ex Sim-
plicio, qui ita in suis codicibus re-
perit. Fidelior, fortasse (& anti-
quior) *Paraphrasis* nostra non agnos-
cit. Est autem διαφέρεσθαι sic sim-
pliciter enunciatum quod vulgo di-
cimus, *to have an interest.* & μὴ
διαφέρεσθαι, quod Latini dicerent,
indifferenter habere. Est autem hic
usus vocis, Antonino, ut alios omit-
tamus, valde familiaris. Locos ali-
quot adducemus, ne quis Simplicii
authoritate fretus, à vera lectione
sit alienior. lib. 6. initio: μὴ δια-
φέρε, πρότερον ῥίγιον ἢ θαλάπωμα
τὸ πρότερον ποιῶ. Eodem loco: τῶ
μὲν σαματίῳ πάντα ἀδιάφορα.
ἔδῃ γὰρ δύναται διαφέρεσθαι. quan-
quam hic τὸ διαφέρ. proprie sit,
discriminis intelligentiam habere: ex
qua intelligentia, voluntatis oritur
in utramque partem propensio. Idem
alibi paulo aliter, sed in eandem ra-
men sententiam: cum προpositί-
one, scil. & substantivo, non *persona*
sed *rei*, ut cum dicit; διαφέρεσθαι
πρὸς τὰ μέσα. & διαφέρεσθαι πρὸς
τὰ μὴ ἐν ἡμῖν. id est, *de rebus me-
diiis & ad nos nihil pertinentibus, so-*

licitos esse. Sed & postremus *Artiani*
liber in his verbis definit: τὰ δὲ
ἄλλα γινέσθω ὡς βελέται. ἔ διαφε-
ρομαι. *mea non refert, ut ibi Wol-
fius.* Ait igitur hic Epictetus: vicini
poculum, uxor, liberi, nihil ad
me. Hinc si quid illis contingit, re-
ctum in pronuptu iudicium. Idem
si nostris contingat, &c. *Cassianus.*

Οὔται τῷ γείτονι παιδά-
ριον.] *Malim, ἢ ἄλλο παιδά-
ριον. vel, κατέξῃ τὸ ποτήριον,
ἢ ἄλλο τι.* Si vicini, vel alterius:
aut, fregerit poculum, vel quid
aliud. *Wolffius.*

4 Κατέξῃ τὸ ποτήριον.] Ita
Wolffius & alii: Salmassius vero,
κατέξῃ scripsit; & inferius καταγῆ,
ubi Wolffius & alii scripsere κα-
καυῆ. Præterea Salmassiana hoc lo-
co auctior est, nam post ποτήριον
additur ἢ ἄλλο τι. Quod etiam in
versione conspicitur.

5 Οὔτε καὶ τὸ τῷ ἄλλῳ. *Cum alte-
rius.*] ἄλλὰ τὸ μὲν οὐκ εἶναι πείθει;
ἄλλοτριον δὲ ἔ μέλει. Sua quemque
premunt, aliena non curantur. Na-
turae humanæ sive pravitas sive im-
becillitas non fert, quicquid Epictetus
de natura voluntate dicat, quic-
quid sacrae literæ imperio Dei
prædicent, ut alieni boni aut mali
aque excitatus in nobis sensus sit,
atque nostri proprii. Illud quidem
natura nos docet, cum omnes ea-
dem conditione simus: neque com-
munem fortunam (ut ait Cicero)
recusandam, nempe peculiarem
optandam, & modice ferenda esse
omnia: nisi indignando atque af-
ficiendo nos conduplicare mala at-
que exasperare libeat. *Wolffius.*

6 Οἱμοὶ τάλας ἐγὼ.] Salmassiana
hoc loco auctior est, in qua hunc
in modum legitur: Οἱ μοὶ τάλας
ἐγὼ, βῶ. Vtrum ex conjectura, an
vero ex MS. mihi non constat:
hoc certe scio, in aliis editionibus
non inveniri.

λδ'.

Ὡς περ σκοπὸς πρὸς τὸ ἀπο-
 τυχεῖν ἔτι-
 θεται, ἕως οὐδὲ κακῆ
 φύσις ἐν κόσμῳ γίνεται.
 εἰ μὴ τὸ σῶμα ἔπε-
 τρεπέ τις τῷ ἀπαντήσαν-
 τι, ἠανάκτεις ἀν' ὅτι δὲ
 οὐ τὴν γνώμην ἴσασαυτῶ
 ὀπιτρέπει τῷ τυχεῖν,
 ἵνα, εἰ ἀν' λοιδορήσῃται σοι,
 παραχθῆ ἑκείνη καὶ συγ-
 χῆ, οὐκ αἰσχύνῃ; ἕτε-
 ἕνεκα ἐφ' ἑκάστη ἐργε-
 σκοπῆ τὰ καθηγέμενα, καὶ
 τὰ ἀκόλῳθα αὐτῶ, καὶ ἕως
 ἐργε ἐπ' αὐτό. εἰ δὲ μὴ,
 τὴν μὲν πρῶτον πρῶθιμῶς
 ἠξοῖς, μηδὲν τῶ ἐξῆς ἐπι-
 θυμημένῳ. ὕστερον δὲ,
 ἀναφανέντων πινῶν αἰ-
 σχῶν, αἰχμηθήσῃ.

Quemadmodum aber-
 randi causa meta
 non ponitur: sic nec ma-
 li natura in mundo exi-
 stit. Quod si corpus qui-
 dem tuum aliquis obvio
 cuipiam permetteret, in-
 dignareris: Tu vero, qui
 animum tuum cuilibet
 permittas, ut, si convicia
 tibi dixerit, perturbetur
 & mœreat, non eru-
 bescis? Quamobrem, cu-
 jusque rei antecessionibus
 & consecutionibus consi-
 deratis, sic eam aggrede-
 re. Alioqui primum ala-
 criter eam suscipies: eo-
 rum nullo, quæ conse-
 quuntur, expenso: post
 autem, turpitudine ali-
 qua exorta, verecunda-
 beris.

1 Ὡς περ σκοπὸς πρὸς τὸ ἀπο-
 τυχεῖν.] Planior & plenior senten-
 tia, si addantur verba Greg. Nyssen-
 ni, ex Epistola à b. m. parente, cum
 animadversionibus edita: ἡ γὰρ ἀμαρ-
 τία ἀπίστευμα φύσεως ἐστίν, ἐν
 ἰδιώματι αἰσ καὶ ἡ νόσος, &c. Ca-
 saubonus.

De natura mali fuse hic differit
 Simplicius in commentariis, quem
 adeat cui hæc indagare curæ fuerit.
 Wolfius ἀπὸ κεινοῦ repetit voces
 πρὸς τὸ ἀποτυχεῖν ἔτιθεται, hoc sen-

tu: quemadmodum aberrandi causa
 meta non ponitur, sic neque mali
 natura existit in mundo aberrandæ
 causa. Iudicet lector. Smeonius.

2 Ὅτι καὶ ἐδὲ κακῆ φύσις ἐν
 τῷ κόσμῳ γίνεται. Sic neque mali
 natura in mundo existit.] Obscurus
 & dubius locus, de quo plura ex Sim-
 plicio adducemus, qui hæc verba sic
 accipit, ut quicquam esse mali in
 mundo, aut si sit, à Deo esse, ne-
 gare videatur. Ego simpliciter ἀπὸ
 κεινοῦ repetissem, sic neque mali
 natura

natura existit in mundo aberrandi causa: hoc est, necesse est homines in mala incidere. Proinde præparandus, ad ea prudenter & fortiter ferenda, est animus. Naogeorgus (quem honoris causa nomino) cum Simplicio consentit, nosque nostræ strapte culpa & malos & in malis esse affirmat. Accipiunt illi ἐν τῷ κόσμῳ, quasi esset ὑπὸ τῆς θεοῦ. & bonum scopo, malum aberrationi a scopo comparant. Recte omnino: τὰ γὰρ θεῶν γὰρ πάντα ἐπίστα. Bonum enim ab omnibus appetitur: & Deus optimum mala uivis facit: & mala fortasse non sunt quæ nos in malis numeramus. Sed an hoc senserit Epictetus, ipse videt. Profusus enim hic ex ejus verbis elici sensus non potest. *Wolfius.*

3 Εἰ μὲν τὸ σῶμα σε ἐπιτρέπῃ τις τῷ ἀπαντήσαντι. Si quis corpus tuum obvio cuique permisisserit.] A minori ad majus argumentatur, hoc modo: Cum iis irasceris, qui corporis tui violandi uivis potestatem darent (cujusmodi est proscriptorum conditio) quanto magis tibi irasci debes, qui cuivis animi tui lædendi potestatem dare soleas: cum tui arbitrii sit, lædi profusus à nemine? *Idem.*

Salmasiana & aliæ editiones habent ὑπαντίσαντι, πρὸ ἀπαντήσαντι.

4 Τέττε ἕνεκα, ἐὸ ἑκάστῃ ἔργῳ.] Si quis dubitat etiam post Wolfium & aliorum doctissimorum virorum labores, aliquid posteriorum, quod Epicteto prodesset, diligentia relictum esse, vel hinc discat. Multa enim hoc capite, vel loco, peccata. Nam primum ista, τέττε ἕνεκα: hic palam importuna, ad præcedentia pertinent: ἐν αἰχλῶνι τέττε ἕνεκα; quod & ipsa res clamat apertissime, & tum Arriani, tum Simplicii (in Enchiridii caput 36.) confirmat auctoritas; & hic debuit hoc caput desinere. Quæ autem sequuntur ab istis: ἑκάστῃ ἔργῳ: ad caput 37. τὰ καθήκοντα, &c. unico capite (non, ut hic pluribus) includi debuerunt. Sed nec ista (quod postremum) sunt hæc genuina, ab ipso

Enchiridii conditore: sed post Simplicii & Paraphrasteos ætatem, ex Arriano totidem (uno aut altero demptis) verbis temere huc translata. Non opus argumentis, cum sola inspectio fidem facere cuivis non cæco queat. Hæc cum certissima sint, nobis tamen religio fuit, (in tam pusillo, tam pretioso præsertim libro) tantum nobis sumere, ut quæ tam longi temporis præscriptione pro genuinis adoptata lectaque sunt, ea loco pelleremus; præterea quæ, quamvis nullo, non magis quam cætera ab Arriano collecta, consilio hic inserta: Parente tamen Epicteto nata sint, & alioqui dignissima quæ non uno legantur loco. Non pigebit igitur etiam in hæc quæ non intemptiva videbuntur notavisse. *Casaubonus.*

5 Ἐκάστῃ ἔργῳ σκόπει τὰ κατῆγεύμενα. Rei cuiusque antecessiones considera.] Vult nos (ut monet Homerus) βλέπειν ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω, nec ea quæ ante pedes modo sunt videre, sed etiam illa quæ futura sunt prospicere. Cujusmodi sit: Si quis docere adolescentiam instituât, & id tantum consideret, quantum, quam tranquillum & utile Republicæ munus sit, non abhorrebit ab eo vitæ genere. Sed priusquam id munus susceperit, antecessisse oportet magno studio partam eruditionem, & aptam ingenii rudibus docendi rationem: oportet paucis esse contentum, non recusare molestias & labores; non moveti labore irritò, contemnere ingratos & superbos. Sine tali præparatione ad docendum qui accesserit, ubi negligentiam magistratus: incuriam parentum, hypodidascalorum inscientiam & pigritiam, discipulorum stuporem & cessationem, plurimorum obtreccionem, & eorum, à quibus adjuvandum erat, adversationes expertus fuerit, si se frustra fatigando nihil nisi odium quærere intellexerit, quod optima quæque ingenia immatura ætate aliò transferantur, caudicibus & stipitibus tantum relictis: & pudebit & poenitebit re-

meri-

meritalis, qui quid ipse vellet & posset, tantum considerarit: non iis etiam cogitatis impedimentis, quæ aliorum stultitia & improbitate possent objici. *Wolfius.*

¶ *Ei δὲ μὴ, τὴν πρώτην προθύμως ἐφήξεις.*] Ita quidem habet editio, quam secuti sumus; ast in aliis omnibus vocem ἐφήξεις non invenimus. In *Wolfiana* legitur: *Ei δὲ μὴ, τὴν μὲν πρώτην προθύμως ἤξεις:* & simili quoque modo in *Salmasiana*. Sed in *Wolfiana* pro varia lectione collocatum est, *προθύμως ἄρξεις, ἄτε μηδὲν τῶν, &c.*

† *τὴν μὲν πρώτην* ellipsis. pro κατὰ τὴν πρώτην ὁδόν, *primo pedatu*, ut *Plautus*. innuit hoc, *σι τὰ καθηγόμενα antecessiones*, solum, prius consideraverit, alacriter susceptorum negotium.

7 *Ἀναφανέντων τινῶν αἰσχρῶν. Turpibus aliquibus exortis.*] *Turpis* est plerumque & ridiculus temeritatis exitus, ut & ipsa turpis est per sese. Possit fortassis pro *αἰσχρῶν* legi *δυσχερῶν*, molestiis subortis. Et verbum *αἰσχρῶν* τῶν *αἰσχρῶν* bene convenit. Salvo tamen aliorum iudicio. *Wolfius.*

λέ.

C A P. XXXV.

Ἐέλθεις ὀλύμπια νικῆσαι; καὶ γὰρ, ἢ τὸς θεῶς κομψὸν γὰρ ἐστίν. ἀλλὰ σκόπη καὶ τὰ καθηγόμενα, καὶ τὰ ἀκόλυθα. καὶ ἕως ἄπει τῶν ἔργων. Δεῖ σὺ τακτεῖν, ἀναγκοτροφεῖν, ἀπέχεσθαι πεμμάτων, γυμνάζεσθαι πρὸς ἀνάγκην, ἐν ὥρα τεταγμένη, ἐν καύματι, ἐν ψυχῇ, μὴ ψυχρὸν πίνειν, μὴ οἶνον, ὡς ἔτυχεν. Ἀπλῶς, ὡς ἰατρῶν παραδεδωκένοισι σεαυτῶν τῶν ὀπιζάτη. εἶτα εἰς τὸ ἀγῶνα παρέρχεσθαι. Ἐστὶ δὲ ὅτε χεῖρα βλαβεῖν, σφυρὸν σπέρσαι, πολλὴν ἀφῆν

Vis Olympia vincere? Et ego medius fidius: præclarum enim habetur. Sed considera, quid antecedere, quid sequi soleat: atque ita rem gerendam suscipito. Oportebit te conservare ordinem, vesci ingratiis, abstinere bellariis, exerceri necessario, & certo tempore, in æstu, in frigore: non frigidam bibere, non vinum, ut fieri solet. Ad summam, tanquam medico, sic lanistæ te tradas oportet: Deinde in certamen descendere: aliquando manum lædere: talum distorquere: multum pulveris deglutire: interdum flagris

D

gris

ἀφ' ἧς καταπιεῖν· ¹¹ ἔδ' ὅτε ματιγωθῆναι, ¹² καὶ μὲν ταῦτα πάντα νικηθῆναι. ¹³ Ταῦτα πάντα ὅτι σκευάμην, εἰάν ἐν δέλης, ἐρχεσθ' ὅτι τὸ ἀθλεῖν. εἰ δὲ μὴ, ὡς τὰ παιδία ἀναγραφῆσιν. ἀ νυῶ μὲν παλαιαῖς παίζεσθ', ¹⁴ νῦν δὲ αὐληταῖς, νῦν δὲ μονομάχους, ¹⁵ εἴτα σαλπίζεσθ', εἴτα τραγωδεῖ· εἴτω καὶ σὺ. νῦν μὲν ἀθλητῆς, νῦν δὲ μονομάχου, ¹⁶ εἴτα ῥήτωρ, εἴτα φιλόσοφος. ὅλη δὲ τῇ ψυχῇ ἐδέν· ἀλλ' ὡς πίδακη, ¹⁷ πᾶσαν δέειν, εἰάν ἴδης, μιμῆ, καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου σοὶ δέσσει. εἰ γὰρ μὲν σκέψως ἤλθες ὅτι τὸ ἔργον, εἰδὲ ¹⁸ οὐκ ἴδουσαι· ἀλλ' εἰκῆ, καὶ κατὰ ψυχρὰν ὅτι θυμίαν. εἴτω θεασάμενοί πινες φιλόσοφον, καὶ ἀκρόσαντες εἴτω πινὸς λέγων, ¹⁹ ὡς εἰ Σωκράτης λέγει; ²⁰ καίτοι τίς εἴτω δύναται εἰπεῖν ὡς ἐκεῖν; θελβει καὶ αὐτοὶ φιλοσοφεῖν.

gris cædi : & vinci post hæc omnia. His omnibus consideratis, pugilum certamen suscipe, si lubet adhuc. Sin minus, ut pueri resilies : qui nunc pugiles ludunt, nunc tibicines, nunc gladiatores : jam tuba canunt, jam tragoedias repræsentant. Tu quoque sic, nunc pugil, mox gladiator, postea orator, demum philosophus : toto autem animo nihil : sed ut simius, quicquid spectaveris, imitabere, atque aliud ex alio adamabis. Nec enim suscepta cogitatione quicquam es aggressus, aut explorasti prius : sed temere appetitus levitatem secutus. Sic aliqui, philosopho spectato, & audito aliquo dicente sic : Quam recte dicit Socrates ! vel sic : Quis ita differere potest ut ille ? ipsi etiam philosophari volunt.

1 Θέλεις ὀλύμπια νικῆσαι; κῆρὰ, ἢ τὸς Θεός.] Animadvertite quæso, quantum à vulgata lectione recedat Salmasiana editio: Μέλειαι ὀλύμπια νικῆσαι; κῆρὰ, ἢ τὸν Θεόν. Vulgata lectio mihi videtur præferenda, quia Epictetus cap. xxxviii. patrios ritus circa religionem, & pluralitatem Deorum diligenter inculcat.

2 Καὶ ἕτως ἅπτε τῶ ἔργων.] Ita omnes, quas vidi habent editiones, Salmasiana excepta, ubi legitur: Καὶ ἕτως ἅπτε τῶ ἔργων. Illud etiam Wolfius suæ editioni adposuit.

3 Ἀναγκοπροφεῖν. *Vescendum vel invitò.*] Plinius libro decimo octavo: Athletarum (inquit) capacitas, jumentorum similis. Et Galenus in exhortatione ad artes discendas, οἱ ἀθλητικοὶ (inquit) τροφῆς προσφέρονται σὺν ἀνάγκῃ πολλαῖς, ἄχρι μέσων νυκτῶν ἐκτείνοντες τὴν ἰδωδὴν. Pugiles sæpe coacti edunt, cæna in medias usque noctes producta. Wolfius.

Ἀναγκοπροφεῖν.] Vidi editionem hujus Enchiridii, quæ hunc titulum præfert: *Επιτεῖν Enchiridium*, &c. cum versione Latina accuratius & fidelius examinata: Paris. 1653. In hanc apud amicum repertam, cum oculos fortasse conjecissem, Deus bone! quam miratus sum, in loco tam illustri, tanta doctorum celebritate, homines tanta confidentia reperiri, ut ignorantix suæ conscientia à vanissimis & ineptissimis pollicitationibus & inceptis eos non deterreat. Hoc certe in ista editione, evolutis aliquot paginis observavi, Wolfii quidem versionem ut plurimum exhiberi: sed eam locis haud paucis, ex ignorantia tum rerum, tum verborum, turpissime depravatam. Ex uno loco de cæteris (neque enim tanti sunt ista, ut diutius immoremur:) judicet Lector. Cum priores versiones infelicissime, præter rem: (quis enim *necessarius vesci*, inter ea, ad quæ patientia & æquanimitate opus est, recenscat?) &

notissimum vocis ipsius usum (Aristoteles vel unus suffecerit, qui Politicorum lib. θ'. cap. δ'. ἀναγκοφαγίαν, τὴν βίαιον τροφὴν interpretatur:) *necessarius vesci* nisi forte hoc ipsum ab infrunitis correctoribus, cum *necessario vesci* autographa exhiberent:) reddidissent: rejecta Wolfii versione, qui *edere ingratis* optime expresserat, infulsissimum illud *necessarius vesci* revocarunt; & *studiosa*, (ut ipsi profiterentur; sed miseræ, quæ talibus magistris utitur) juventuti obtruserunt. Athletarum ἀναγκοφαγία adeo res lippis & tonforibus, ex Galeno aliusque, nunc nota, ut pigeat ab aliis congesta, hic transcribere. Legantur saltem, qui de rebus athleticis & agonisticis scripsere. Casaubonus.

4 Γυμνάξισθαι πρὸς ἀνάγκην.] Id est, ἀκύντας καὶ ἀναγκαίως, invitò & necessario: sicut dicimus πρὸς βίαν, de iis quæ coacti facimus. Wolfius.

5 Μὴ οἶνον, ὡς ἔτυχεν. Non vinum, ut contigit.] Non suo arbitratu, sed præfinito, & ex præscripto. *Idem.*

6 Ὡς ἰατρῷ παραδεδωκέναι σεαυτὸν ἐπιστάτη.] Hinc Hippocrates τὸς ἀθλητὰς & τὸς τῶ νέσων ἕνεκα γυμναζομένους τε καὶ παλαιπορόντας in *Prothet.* secundo jungit, ob instituti similitudinem. Quam severi autem disciplinx exactores essent hi ἐπιστάται, ex isto quoque maxime Magistri tractatu discamus: quo id etiam pertinebat, (ad terrorem exercentium se scil.) quod eo solertia pervenisse se vulgo jactabat, ut si vitronum aliquis in potu cibove, vel alio quovis genere præter imperatum & præscriptum, quamvis absente magistro, quid admisisset; id ipsi certis se iudiciis, observato modo præfenti corporis habitu, deprehendere posse dicerent. Hoc Hippocrates quatenus verum, id est, arti & rationi consonum: quatenus autem nulla natura ratione fultum, ac proinde nugatorium curiose & frivole exanimat. Ὑπὸ Σμυεῖς γὰρ

ἰδόντες βλαπτέλαι τὰ ὑπονοήματα. mendo insignissimo, (quod tot interpretes non animadvertisse, non possunt non mirari:) pro βλάλλειαι τὰ ὑπονοήματα' νοῦς βάλλειαι' vel eis νοῦν βάλλεισθαι, pro animo percipere: animadvertere: nota locutio. Ait igitur, nullum tale signum dari, quo mens feriatu seu afficiatur, neque bonum, neque malum; quo signo mihi talis conjectura, vel divinatio possit. *Casaubonus.*

7 Τῷ ἱπιστάτῃ.] Magistro, lanista: quem παιδοδρίβην alias appellant, ab exercendis pueris, & γυμνασιάρχην. *Wolfius.*

8 Εἶτα εἰς τὸ ἀγῶνα παρέρχασθαι.] Aliter Armani codices exhibent: Εἶτα ἐν τῷ ἀγῶνι παρορούσασθαι ἔσιπ. ὅτε χεῖρα ἐμβαλεῖν ὄφρῦν (Wolfii versio & nota ὄφρῦν) εἶπαι· πολλὴν ἀρὴν κάλατ. &c. Mihi vix dubitandum videtur, quin istud παρέρχασθαι, quod hic habemus, (loco, nemo non videt, alieno:) ab illis sit, qui τὸ παρορούσασθαι quo partineret hic, non intelligebant (ut hodie passim videmus in omni studiorum genere) quia pravum putabant τὸ παρέρχασθαι eius loco substituerunt. Faver huic conjecturæ quod hodieque quidam codices ἐν τῷ ἀγῶνι. non, εἰς τὸν ἀγῶνα, exhibent; ut ex variis, Plantin. edit. *lectionibus* discimus. Ne nunc quidem fortasse post non parvam super hoc verbo doctiss. inter viros controversiam, cuiusvis quæ vera notio sit hoc loco, dicere. Nos tamen nullo studio adducti, non affectibus (in aliis, ut res ferebat, liberrime dissentire, nulla religione prohibiti:) indulgentes; sed iudicio solo impulsī, iis ut verissimis acquiescimus, quæ à ven. m. parente in *lectionibus Theocritis* tradita sunt. *Casaubonus.*

9 Χεῖρα βλαεῖν.] Argentinensis codex habet βλαεῖν. sed βλαεῖναι rectius legi videtur, quam αποβαλεῖν, aut λαεῖν. Quod si χεῖρα βλαεῖν pro injicere manus adversario, & χεῖρα λαεῖνprehendere intelligas (est enim quinquercionum, & im-

pellere & attrahere adversarium) ut sententia per se absurda non sit: huic tamen loco non conveniet, in quo de infelici luctæ eventu agitur. *Wolfius.*

Χεῖρα βλαεῖν.] Pleraque editiones βλαεῖν. Wolfius conjicit, βλαεῖναι. Sed verior fortasse ex Arriano lectio, ἐμβαλεῖν. ut quidem legit ibi ὁ μακαρίτης, loco supra citato. *Casaubonus.*

10 Πολλὴν ἀρὴν κάλατιν. *Multam harphen deglutire.*] Hoc quid sit, declarat Ovidius libro nono *Metamorphoseon*:

*Ille cavis hausto spargit me pulvere
palms,
Inque vicem sulva tactu flavescit
arena.*

ἀρὴ tactus, παρὰ τὸ ἀπλεσθαι α tan-
gendo, hic arenam seu pulverem
significat, pulvis enim a pugnantibus
jactari solet, qui Græce ἀρὴ dicitur
Budæo ad L. *athletas.* ff. de iis, qui no-
tantur infamia. Hinc Proverb. citra
pulverem. *Wolfius.*

11 Εἶθ' ὅτε μασιγωθῆναι. *Interdum festis cadi.*] Salmatianæ editionis *lectionem* ceteris præferrem: Εἶθ' ὅτε καὶ μασιγωθῆναι. Quia paulo ante scriptum reperimus: Εἶθ' ὅτε χεῖρα βλαεῖν. Non respicit hoc loco Epictetus festum Σκιερίαν, quod olim in honorem Bacchi celebrabatur in urbe quadam Arcadiæ, Alea dicta, ubi fœminæ sese insigniter ex jussu oraculi Delphici flagellabant, de quo apud Pausan. l. vi. c. 11. legimus: Sed respicit procul dubio hic nobilissimum illud Græciæ festum, quod singulis annis apud Lacedæmonios celebrabatur. Meminit inter alios hujus festi, *Διαμασιγῶσεως* dicti, Plutarchus in *Laconicis Institutis*, cum inquit. Οἱ παῖδες, παρ' αὐτοῖς ζαινομενοι μάλιστα δὲ ὅλης τῆς ἡμέρας ἐπὶ τῷ βαμοῦ τῷ Ὀρθίας Ἀλέμιδος, μέχρι θανάτου πολλὰ κίς διακαρτεροῦσιν, ἰλαρὸς καὶ γαῦροι, ἀμιλλώμενοι περὶ νίκης πρὸς ἀλλήλους, ἔσις αὐτῶν ἑπιπλοῦν τε καὶ μάλλον καρ-

καρτερήσας τυπτόμενος. καὶ ὁ περιενομένους, ἐν τοῖς μέγιστα ἐπίδοξός ἐστι καλεῖται δὲ ἢ ἀμιλλα Διαμαρτυρίας γίνεσθαι δὲ καὶ ἕκαστον ἴτε. Hoc est: Pueri per integrum diem flagellis casti, sapienterō ad mortem usque apud Diana Orthia aram, lati alacresque tolerant, atque inter se de victoria certant, in eo posita, quis diutius magisque perferat verbera. victoremque summa consequitur gloria. Certamen illud Flagellatio dicitur, & quotannis habetur. Et Cicero Tusc. 11. Sparta vero pueri ad aram sic verberibus accipiuntur, ut multus ē visceribus sanguis exeat, nonnunquam etiam, ut cum ibi esset audiebam, ad necem: quorum non modo nemo exclamavit unquam, sed ne ingemuit quidem. Iterum Tusc. v. Pueri Spartiata non ingemiscunt, verberum dolore laniati. Lege quoque Lucianum de Gymn. Tertullianum ad Martyres cap. 1v. Pausaniam lib. 111. atque alios. Repertiantur etiamnum hodie inter Romanæ fidei Monachos, qui annua flagellatione expiantes delicta sua, Disciplinantes appellantur.

12 Καὶ μετὰ τὰτα πάντα νικηθῆναι.] Wolphiana & Plantiniana pro varia lectione exhibent: καὶ μετὰ τὰ πάντων, νικηθῆναι.

13 Ταῦτα πάντα ἐπισκεψόμενος.] Ita legitur in omnibus editis. Sola Salmasiana vocem πάντα expungit, forte quia jam præcesserat, καὶ μετὰ τὰ ταῦτα πάντα νικηθῆναι.

14 Νῦν δὲ ἀλλήλας.] Quanta

cura & diligentia Salmasianæ editioni præfatus Enchiridii textum ex veteribus libris recensuerit, vel hinc manifeste liquet, quod hæc verba plane prætermiserit, quæ tamen in versione leguntur.

15 Εἶτα σάλπιζει.] Salmasiana sola: νῦν δὲ σάλπιζει.

16 Εἶτα ῥήτωρ.] Et hoc loco Salmasiana recedit à vulgatis legendo, νῦν δὲ ῥήτωρ.

17 Πᾶσαν θείαν ἐὰν ἴδης.] Ita etiam Salmasius: Sed præter hanc lectionem Wolfius quoque habet: Πᾶσαν θείαν ἢ ἐὰν ἴδης.

18 Περιόδευσας.] Ita confidenter emendavi pro περιόδους, quod in Salmasiana aliisque editionibus conspicitur. Lectionem veram, quam reposuimus, in Wolphiana & Plantiniana editione pro varia lectione in margini adscriptam reperiet lector.

19 Ὡς εὖ Σωκράτης.] Arrian. Εὐσεβείας: quod Wolfius merito præfert. Casaubonus.

Salmasius, & omnes quas vidi editiones habent: Ὡς εὖ Σωκράτης, Wolfius vult legi: Ὡς καλῶς Εὐσεβείας.

20 Καὶ τοι τίς ἔστω δύναται εἰπεῖν ὡς ἐκεῖνος.] Sic quidem in plurimis excusum reperies, sed in Salmasiana. Καὶ τίς δύναται εἰπεῖν ὡς ἐκεῖνος. Horum verborum versionem sequimur. Aliam exhibent Plantiniana & Wolph. Quam recte dicis Socrates? Enimvero quis ita dissere potest ut ille?

λατ'.

C A P. XXXVI.

Ἄνθρωπε, ὠρῶτον ὀπίσκεισαι, ὁποῖόν ἐστι τὸ ὄραγμα. εἶτα καὶ τὴν σεαυτοῦ φύσιν χεράμαζε, εἰ δύνασαι βασιῶσαι πένταθλον εἰναι βέλῃ, ἢ παλαιστής;

Homo, primum considera, cujusmodi sit res. Deinde, natura quoque tua eamne ferre queat, explora. Quinquericio esse vis, aut palæstrita? Brachia tua in-

D 3

tue.

λαιφίς; ἴδε σεαυτῷ τῆς
 βραχίονας, τῆς μηρῆς, τῶ
 ὀσφύν κατάμαθε. Ἄλλο
 γὰρ πρὸς ἄλλο πέφυκε.
 Δοκεῖς, ὅτι ταῦτα ποιῶν,
 ὡσαύτως δύνασαι ἐσθίειν,
 ὡσαύτως πίνειν, ὁμοίως
 δυσαρσεῖν; ἀγρυπνήσαι
 δεῖ, πονῆσαι, ἀπὸ τῆ οἰ-
 κείων ἀπελθεῖν, ἕπο
 παιδαίει καταφρονηθῆ-
 ναι, ἐν παντί ἥττον ἔχθρῶν,
 ἐν πμῇ, ἐν δρχῇ, ἐν
 δίκη, ἐν πραγματίῳ παν-
 τί. ταῦτα ἐπίσκεψαι, εἰ
 θέλεις ἄντικαταλλάξαι
 αἰσῶν τέτων ἀπάθειαν,
 ἐλευθερίαν, ἀταραξίαν·
 εἰ δὲ μὴ, πρὸς σε, μὴ,
 ὡς τὰ παῖδια, νῦν φι-
 λόσοφῶ, ὑπερον δὲ τε-
 λώνης, εἴτα ῥήτωρ, εἴτα
 ἐπίτροπῶν Καίσαρ
 γένη. ἵ ταῦτα ἐ συμφω-
 νεῖ. ἕ ἓνα σε δεῖ ἀνδρω-
 πον, ἢ ἀγαθόν, ἢ κακὸν
 εἶναι· ἢ τὸ ἡγεμονικὸν σε
 δεῖ ἐξεργάζεσθαι τὸ σαυ-
 τῷ, ἢ τὸ ἐκτός, ἢ ἕπι
 τὰ ἔσω φιλοτεχνεῖν, ἢ
 τὰ

tuere; femora & lum-
 bos considera. Nam aliud
 alio natura pertinet. Putasne, te, hæc aggressum, æque posse edere, æque bibere, æque fastidire? Vigilandum est, laborandum, à tuis recedendum; à puero contemni, in omnibus deteriori conditione esse, in honore, in magistratu, in judicio, in negotio quolibet, oportebit. Hæc considera; tecumque statue, an his rebus redimere velis animi tranquillitatem, libertatem, constantiam. Sin minus; vide ne, ut pueri, nunc philosophus, mox publicanus, post orator, denique Cæsaris procurator fias. Ista non consentiunt: unum te oportet hominem, eumque vel bonum vel malum esse: aut exercenda tibi ratio & mens est, aut, res externæ excolendæ: aut in internis elaborandum, aut in externis: hoc est, aut philosophi tuendus

τὰ ἕξω· τέτυν, ἢ φι-
λοσόφῳ τάξιν ἐπέχειν,
ἢ ἰδιώτῃ.

locus, aut hominis ple-
beji.

1 Ἄνθρωπος πρῶτον ἐπίσκε-
ψαι. Homo primum considera.] Ut
palæstra & lucta, sic philosophia
non quemlibet esse idoneum signifi-
cat: utrique opus esse patientia & cor-
poris & animi. Quibus bonis qui
destituatur, umbratilis potius & pug-
il & philosophus futurus sit, quam
verus. Deterrer igitur, ut apparet,
homines molles & delicatos à phi-
losoφία: aut potius ad eiciendam
ex animo istam molliem adhortatur,
& excitat. Ut enim scopum
istum à philosophia propositum non
atingamus:

*Est aliquo prodire tenuis, si non da-
tur ultra.*

Præstat partem aliquam stultitiæ &
vitiositatis abjicere, quam inte-
gram utramque retinere. Proponit
τὰ ἀπάθεια, boni consulamus με-
τριοπαθειαν. Præstat moderate i-
rasci, quam furere, si iræ plane
resistere non possis. Hoc idem de
aliis quoque affectibus intelligatur.
Wolffius.

2 Ὁ μόλις δυσαρρεσίν. Aque sa-
stidire.] Refero ad fastidium mo-
rosorum hominum, in cibo & po-
tu præsertim. δις ἀριστῶν, bis pran-
dere, videtur ineptum: nisi per al-
terum prandium, jentaculum in-
telligatur, κατ' ἀκυρολογίαν. Pla-
to certe epistola septima, negat quen-
quam posse fieri sapientem, virtu-
tisque compotem δις τε τῆς ἡμέρας
ἐμπιπλάμενον ζῶντα, καὶ μηδέ-
ποτε κοιμώμενον μόνον νύκταρ,
qui more Italico & Siculo, bis eo-
dem die impleatur, & noctu nun-
quam solus dormiat. Quod autem
antecedit, δεκῆς ὅτι: ταῦτα ποιῶν,
pronomen ταῦτα, sensum ambi-
guum facit. Sed referendum est ad
philosophiam, non ad quinquæ-
cioncs, quorum exempli gratia men-

tio incidit. Igitur ταῦτα ποιῶν
τὰ τῆ φιλοσόφῳ, ἢ τοι φιλοσο-
φῶν· ea quæ philosophorum sunt,
sive, si philosopheris. Idem.

3 Ἐπὶ παιδαρίῃ καλαφρο-
νιδῆναι. A jure contemni.] Phi-
losoφῳ utique contemni vulgo so-
lent, pugiles vero sunt admirationi.
Idem.

4 Ἀνικαία ἀλλάξασθαι τέτων ἀ-
πάθειαν. Redimere animi tranquilli-
tatem.] Qui turbulentis affectibus,
ut ira, metū, cupiditate vehementi,
sæpe agitatus, tranquillitati animi qua-
lemcunque gustum semel duntaxat
ceperit: eam haud dabie quovis
pretio redimendum putabit. Sed
subinde oggannit prava consuetudo,
animi tranquillitatem negatam esse
homini: neque frustra affectandum,
quod contingere nequeat, in nullis
præsertim, aut rarissimis exemplis,
iisque imperfectis, & idem philoso-
φικῆς nequaquam respondentibus.
Proficeremus tamen aliquid, si co-
naremur, & nervos intenderemus.
Id quod in iis cernimus, quos non
philosophia, sed fortuna durius &
diutius exercuit, quam multa illi
ferunt aquis & constantibus ani-
mis, quæ alii nullo modo posse ferri
existimant? Sed fir illud consuetu-
dine & stupore quodam: philoso-
φικῆς vero æquanimis ratione mo-
deratrice gloriatur. Idem.

5 Ταῦτα ἔ συμφωνεῖ.] Ita plu-
rimæ habent editiones. Wolffius
legit male. ταῦτα ἔν συμφωνεῖ. Sed
huic lectioni veram adposuit legen-
do: ταῦτα ἔ μὴ συμφωνεῖ.

6 Ἐνα δαί σε ἀνθρώπον. Vnum
te oportet esse hominem. Verissimum
præceptum, ac potius oraculum;
cui me ab inenitate non parni-
sse quantopere peniteat, dici non
potest. Fui modo scholasticus, mo-
do scriba, modo aulicus, modo præ-
dagogus, modo Bibliothecæ præ-

festus, modo scholæ gubernator: idque eo usque, ut nunc quid sim, pene ipse ignorem. Mirabiliter distrahitur varietas, & crebræ mutationes, ingenium. Quod si mihi in uno Philosophiæ studio ab incunite ætate elaborare licuisset, cui me fuisse natum arbitror: fortasse profecissemus aliquid. Verum ita cum iis agitur, qui nec ipsi sapiunt, &

bonorum doctorumque consiliis in adolescentia destituuntur. Magis tamen reprehendendi sunt, qui recte monentibus non obtemperant: & discendi occasione vel non utuntur per socordiam, vel abutuntur ad luxum, nequitiam, & omnis generis malitiam. *Wolffius.*

7 Ἐπὶ τὰ ἔσω.] Salmasiana & Plantiniana, περὶ τὰ ἔσω.

λζ'.

Τὰ καθήκοντα ὡς ἑπί-
πανταῖς ἀχέσει πα-
ραμετρεῖ. Πατὴρ ἐστίν;
ὑπαγορεύει, ἑπιμελεῖ-
σθαι, ὡς ἀχωρεῖν ἀπάν-
των, ἀνεχεῖς λοιδορεῖν-
τῷ, πάσι τῷ. Ἀλλὰ
πατὴρ κακός ἐστι. Μή τι εἶν
ὡρῶ ἀγαθὸν πατέρα φύσει
ἢ ὡκείωθης; Οὐκ, ἀλλὰ
ὡρῶς πατέρα. ὁ ἀδελφὸς
ἀδικεῖ; τί γὰρ τοι γαρεύει τὴν
ὡρῶσιν τὴν σεαυτῷ ὡρῶς
αὐτὸν, μηδὲ σκόπως τί ἐκεί-
νῳ ποιεῖ, ἀλλὰ τί σοι
ποιήσαντι, καὶ φύσιν, ἢ σὺ
ἔξω ὡραίσεις. σὲ γὰρ ἄλ-
λῳ ἢ βλάβη ἀν μὴ σὺ
θέλης. τότε δὲ ἔσθι βε-
βλαμμένος, ὅταν ὑπο-
λάβης βλάβησιν. ἔπως
εἶν ἀπὸ ἑ γείτονος, ἀπὸ ἑ
πολίτου, ἀπὸ ἑ στρατιώτου,
τὸ

C A P. XXXVII.

Omnia officia in uni-
versum mutuis affe-
ctionibus sunt metienda.
Pater est? præcipitur, cu-
ram ejus agendam, ce-
dendum ei in omnibus;
si convicietur, si verbe-
ret, ferendum esse. At
pater malus est. Num-
quid igitur natura cum
bono patre conjunctus es?
Non, sed cum patre. Fra-
ter te lædit? Tu igitur
munus tuum erga ipsum
tuere: nec, quid ille agat,
confidera; sed, quibus re-
bus agendis tuum insti-
tutum naturæ futurum sit
consentaneum. Te enim
alius non lædet, nisi ipse
velis. Tum autem læsus
eris, cum te lædi existi-
maris. Sic igitur vicini,
sic civis, sic imperatoris
officium invenies, si mu-
tuas

τὸ καθήκον ὑπὸς, ἐὰν
τὰς σχέσεις ἐπίζησιν θεωρεῖν.

tuas affectiones spectare
consueveris.

1 Ταῖς σχέσεσι παραμετρεῖται.]
Affectiones adhibentur tanquam norma quædam ad officia metienda. Alias εὑρίσκεται reperiuntur. σχέσις appellat τὰ πρὸς τι, ea quæ cum aliquo conferuntur: quare affectiones, quam habitus, vertere malui. *Wolffius.*

Multa de his verbis & verborum sententia b. m. parens, in *Persium Commentario. Casaubonus.*

Σχέσις in genere dicit esse Simpli-
cius ordinem quorundam inter sese ac mutuum respectum: eumque vel à natura institutum, vel voluntate susceptum. Illius exemplum proponit Epictetus in patre, hujus in vicino, cive, imperatore. Sunt enim hæc ex iis, quæ Aristot. τὰ πρὸς τι appellat, Latini relata; inter quæ est mutua relatio, sive respectus; quem σχέσιν vocant Græci. Vide cap. LXV. *Snecaanus.*

2 Ὁ κειώθης, ἀλλὰ πρὸς πατέρα.] Videtur interrogative legendum κειώθης, conjunctus es? & addenda negatio, ἢ ἀλλὰ πρὸς πατέρα. Non, sed cum patre. Sed & hic ita-

tim occurrit: Si pater pro hoste se gerit, cur ego me pro filio geram? In promptu est responsio; *Aliena improbitas non est imitanda. At difficile est amare hostem: Difficilia, quæ pulchra. At ista laude carere malo. Tuo utique malo. Quem vero fructum ex alienæ improbitatis imitatione capis? Nullum, opinor; atque utinam non impietatis etiam, aut certe neglecti officii condemneris. Animi tranquillitate omnino carebis, moris conscientia non carebis.* *Wolffius.*

3 Ὁ ἀδελφὸς ἀδικεῖ; τήν τι-
γαροῦν τὴν πράξιν τὴν σεαυτοῦ
πρὸς αὐτὸν, &c. *Frater te laedit? Tu igitur munus tuum erga ipsum tuere.*]
Parum abest, quin hic exclamem. Ὁ Sancte Epictete! Nam merum mel Christianum tua verba redolent, conveniuntque profusum cum illis, quæ ipse Christus Matth. 18. 21. & aliis locis inculcat.

4 Τὴν πράξιν.] Imo τὴν τάξιν (ordinem) ut Simplicius & *Paraphrast.* nec est dubitandi locus. *Casaubonus.*

λή.

Τῆς αὐτῆς θεῶς ὑ-
πεβίαι, ἴδι ὅτι τὸ
κλειώτατον ἐκείνῳ ἐστίν.
ὁρῶν ὑπολήψεις αὐτῶν
αὐτῶν ἔχον, ὡς ὄντων, καὶ
διοικούντων τὰ ὅλα κα-
λῶς καὶ δικαίως· καὶ σεαυ-
τὸν εἰς τὸ κατὰ τεταχέ-
ναι, τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, καὶ
εἰκεῖν

C A P. XXXVIII.

Religionis erga deos
Rimortales præci-
puum illud esse scito,
rectas de eis habere opi-
niones: ut sentias, &
esse eos, & bene juste-
que administrare univer-
sa: parendum esse eis,
& omnibus iis, quæ
fiant, acquiescendum; &

D 5

se

² εἶκειν πᾶσι τοῖς γινόμε-
 νοις, καὶ ἀκολουθεῖν ἐκούσῃ,
 ὡς ἔπειθ' ἡ δόξης γνώμης
 ὁπιτελευμένοις. εἶπω γὰρ
 οὔτε ⁴ μέμφη ποτὲ τοῖς
 θεοῖς, εἴτε ἐγκαλέσῃς, ὡς
 ἀμελέμενοι. ἄλλως τε
 ἔχ' οἶόν τε τῷτο γίνεσθαι,
 εἰάν μὴ ἀποστῆς τ' ὄσκειν
 ἡμῖν, καὶ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν
 μόνοις θεῖς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ
 κακόν. ὡς ἂν γέ π' ἐκεί-
 νων ὑπελάβῃς, ἀγαθὸν ἢ
 κακόν, πᾶσα ἀνάγκη, ὅταν
 ἀποτυγχάνῃς, ὡν θέλῃς, καὶ
 περὶ πῆς οἷς μὴ θέλῃς,
 μέμφασθαι σε καὶ μισεῖν
 τοὺς αἰτίους. πέφυκε γὰρ
 πρὸς τῷτο πᾶν ζῶον, τὰ
 μὲν βλαβερά φαίνόμε-
 να, καὶ τὰ αἴτια αὐτῶν,
 φεύγειν καὶ ἐκτρέπεσθαι.
 τὰ δὲ ὠφέλιμα, καὶ τὰ αἴ-
 τια αὐτῶν, μεπένει καὶ
^ο τεθιπένει. ἀμήχανον εἶναι,
 βλάπασθαι πῶς οἰόμε-
 νον, χαίρειν τῷ δοκῆναι
 βλάπειν. ὅθεν καὶ τὸ τῆ
 βλάβῃ χαίρειν ἀδύνατον.
⁷ ὅθεν καὶ πατὴρ ὑπὸ νόσῳ

sequenda ultro, ut quæ
 à mente præstantissima
 regantur. Sic enim nec in-
 culabis eos unquam, nec ab
 eis negligi te conquereris.
 Aliter autem id fieri ne-
 quit, quam si iis, quæ in
 potestate nostra non sunt,
 relictis, tam bona quam
 mala in iis, quæ in nobis
 sita sunt, collocaris. Nam
 si quid illorum senseris ef-
 fe bonum aut malum, ali-
 ter certe fieri non pote-
 rit, quin cum iis frustra-
 tus fueris quæ velles, &
 in ea, quæ nolles, inci-
 deris, & culpes & oderis
 illarum rerum auctores.
 Illud enim natura est infi-
 tum omni animantium ge-
 neri, ut ea quæ nocitu-
 ra videantur, eorumque
 causas fugiant & aver-
 sentur: contra, utilia, &
 causas eorum, persequan-
 tur & admirentur. Nulla
 igitur ratio est, ut hic, qui
 noceri sibi putat, eo læte-
 tur, quod nocere videatur:
 unde etiam, ipso damno ut
 gaudeat, fieri nequit. Hinc
 fit, ut & patri filius convi-
 tictur, cum ea, quæ in bo-
 nis

λοιδορεῖται, ὅταν τῷ δου-
κόντων ἀγαθῶν εἶναι, τῷ
παιδί μὴ μεταδιδῶ. ⁸ ἢ
Πολυεὶκίω ἢ Ἐτεοκλέα
τῆτο πολεμίαι ἀλλήλοις
ἐποίησε, τὸ ἀγαθὸν οἴεσθαι
τὴν τυραννίδα. Ἀλλ' τῆτο
ὁ γεωργὸς λοιδορεῖ τοὺς
θεούς, Ἀλλ' τούτο ὀναύτης,
Ἀλλ' τῆτο ὀέμπερ, διὰ
τούτο οἱ τὰς γυναῖκας ἢ
τὰ τέκνα ἀπλύντες. ⁹ Ὀ-
περὶ τὸ συμφέρον, ἐκεῖ
ἢ τὸ βίσις. Ὡς τε ὅστις
ἐπιμελεῖται τῷ ὀρέγεσθαι
ὡς δεῖ, ἢ τῷ ἐκκλίνειν,
ἐν τῷ αὐτῷ ἢ τῷ βίσι-
βείας ἐπιμελεῖται. σπέν-
δειν δὲ, καὶ θύειν, καὶ
ἀπάρχεσθαι ¹⁰ κτ' τὰ πά-
τρια, ¹¹ ἐκάστοις ὀροσῆ-
κει, ¹² χαρῶς, ἢ μὴ
ἐπιστευμένως, μηδὲ ἀ-
μελῶς, μηδὲ γλίχρως,
μηδὲ ὑπὲρ δύναμιν.

nis habentur, filio non im-
pertierit: & illud est quod
inter Eteoclem & Poly-
nem bellum concitarit,
quod bonum existima-
bant imperium. Hac de
causa Deos execratur
agricola, ob hoc nauta,
ob hoc mercator, ob hoc
ii, qui liberos & uxores
amittunt. Nam ubi uti-
litas, ibi etiam est pie-
tas. Quamobrem qui id
dat operam, ut sic & ap-
petat & aversetur, quem-
admodum decet; is ead-
em opera & pietati dat
operam. Libandum au-
tem & sacrificandum, &
offerendæ primitiæ sunt
unicuique, ritu patrio:
caste, non luxuriose, nec
indiligenter, nec sordide,
nec supra facultates,

ὡς ἔντων καὶ δικαίων τῶ
ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως.] Plane ead-
em sententia in Epist. ad Hebr.
II. 6. Πιστεύτω δὲ τῷ προσερχό-
μενον τῷ Θεῷ ὅτι ἐστὶ (Epist. ὡς
ἔντων eodem verbo:) καὶ τοῖς ἐκ-
ζητοῦσιν αὐτὸν μισθαπιδότης (in
quo δικαιοσύνη ejus verlatur) γίνε-

ται: hoc tantum discrimine, quod
Epictetus pro fastigio habet, quod
Sanctus Apost. pro fundamento;
quæ tamen eodem ferme redeunt;
& ἀρχὴ (ut in istis, ἀρχὴ τῷ Co-
ρίνθιαις, &c.) utrumque complectitur.
Casaubonus.

2 Εἶκειν πᾶσι τοῖς γιν.] In omni-
bus

bus haftenus editis sic legitur, in sola Salmasiana additur praepositio: *εἰκην ἐν πᾶσι τοῖς γινόμεν.*

3 Ἰπὸ τῆς ἀρίστης γνώμης.] Wolfius, praeter hanc lectionem, habet: *ἐπὶ τ' ἀρίστης γνώμης.*

4 Μίμνη ποτὲ τοῖς θεοῖς.] Sua editioni Wolfius adscripsit: *μίμνη ποτὲ τὸς θεῖς.* Sed eodem res redit; siquidem deponens illud *μίμφομαι ἰνέωσο*, reprehendo apud classicos auctores cum genitivo, dativo & accusativo constructum reperitur.

5 Ἄλλως τε.] Meliorem lectionem Wolfius textui inseruit, scilicet *ἄλλως δέ.*

6 Τεθνηπέναι.] Est infinitivus praeter. med. verbi *θίπω*. *Stupeo*, cum stupore admittor. Duo tantum huius verbi tempora in usu sunt, praet. medium: & Aoristus secund. Sed praeteritum illud saepius pro. praesenti usurpatur, quemadmodum etiam hoc loco ab interprete venit. Sed Wolfius pro varia lectione habet, *τεθαυμακύναι* à *θαυμάζω* in admiratione habeo.

7 Ὄθεν.] Wolfius contendit debere legi *ἐνθεν*.

8 Καὶ Πολυνείκην, καὶ Ἐτεοκλῆα τοῦτο πολέμους, &c. *Et illud est quod inter Eteoclem & Polyneem bellum concitavit.*] Consule Pausaniam, qui lib. nono totam horum fratrum historiam copiose explicat.

9 Ὅπως τὸ συμφέρον, ἐκεῖ καὶ τὸ εὐσεβές. *Vbi utilitas, ibi pietas.*] O admirabilem sententiam, atque adeo in speciem impiam! sed ita tractatam, ut & humani animi simulationem retegat, & religioni vix quicquam possit magis esse consentaneum. *Wolfius.*

Illustris sententia, qua nihil unquam gravius aut verius ex Phœbi cortina: ut nos alibi fuisse disputavimus; & quæ de filiali cultu, mercenario opposito, vulgo jaçantur, meras esse *τερατολογίας* & *λογομαχίας* ex ambiguitate verbi *mercedis* & *utilis* ortas, planum fecimus. *Ca-saubonus.*

10 Κατὰ τὰ πάτρια. *Ritu pa-*

trio.] Cum pietas in animo posita sit: de caeremoniis non magnopere putat esse laborandum. Quod si nostro sculo persuaderi posset, tranquillius viveretur. Persuaderi autem posset, si potius è religione vivere, quam de religione disputare studeremus: si veritatis cupidiores essemus quam vanitatis, hoc est, ambitionis, amulationis, avaritiæ, ultionis, & si quæ sunt alix pestes animorum. *Wolfius.*

Κατὰ τὰ πάτρια. *Patrio ritu.*] Dormitas mi Epistete! Non jam Philosophum, sed Politicum agere videis. Politici enim ubique terrarum patrios ritus, id est ejusmodi religionem & caeremonias amplecti jubent, quæ supremæ potestatis auctoritate constitutæ sunt. Si tibi vita degenda sit sub Turcarum, Pontificiorum vel Reformatorum imperio, auctores erunt Politici, ut eam externe profitearis, quam suprema majestas ibi confirmavit atque sancit. Ast sincerus Philosophus in sanctissimo gravissimoque religionis negotio non aliorum auctoritatem, sed veritatem ex recta ratione deductam amplectitur. Quia Socrates patrios ritus rejecit, καὶ τὴν διζὺν τῶ ἀφάρτε θεῶ, ἐν ἑμοῖομαλι εἰκόνθ φθαρτῶ ἀνθρώπων, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν mutare recusavit, à Politicis veneno extinctus est. Sed longe aliter se res habet cum Christiana religione, quæ pias fraudes non admittit, & in qua externa confessio cum interna convenire necesse habet, jubetque ut Deum colamus non secundum patrias leges, sed secundum illas, quas in verbo suo nobis praescripsit.

† Aliena prorsus sunt, quæ hic sive Berckelius, sive alius quisquam Epistetero opponit, cujus sententiam Wolfius modo simplicissime exposuit. Nam quod hic regeritur, Philosophum in negotio religionis non aliorum auctoritatem, sed veritatem sola ratione deductam amplecti, id verum est, quod ad sententiam de religione ac veritatibus divinis,

non vero quod ad ceremonias, de quibus Philosophus non magnopere laborat. Atque eam ob causam Epictetus τὸ σπένδειν ac θύειν, verbo, ritus omnes externos, ita jubet observari, ut summam religionis in animi habitu, καθαρῶ ponat. Egrege huc facit, quod dicit Socrates Hist. Eccl. l. v. c. xxii. ἐδεμία τῶν θρησκευτῶν τὰ αὐτὰ ἔθη φυλάττει, καὶ τὴν αὐτοῦ περὶ τούτων διέξαν εἰσπράττειται, nulla religionis secta easdem observat ceremonias, licet eandem de Deo sententiam amplectatur.

11 Ἐκείσοις. Vnicuique.] Alias ἐκείσοτε, quovis tempore. Wolfius.

Wolfius pro varia lectione suæ editioni ἐκείσοτε adjunxit. Omnes quas vidi editiones habent ἐκείσοις, excepta Salmastiana, quæ sola ἐκείσο habet.

12 Καθαρῶς, καὶ μὴ ἰπιστευμένως.] Intelligerem pro εὐλαβικῶς, καὶ μὴ ὑποκεικρμένως, ex animo, &c non simulate: ni Simplicius scriberet, τὸ ἐπιστευμένον μεταλαμβάνει τινὸς ἐν τῷ ἰδέσθῳ ἀκαθαρσίας. Id quod attrahitur, sordibus à solo contaminatur. Eo igitur auctore, hoc loco frugalitas luxui, aut mundities sordibus opponitur. Wolfius.

λθ'.

CAP. XXXIX.

Οπὶ μαντικῇ πρὸς οἴης, μέμνησο, ὅτι καὶ ὡς ἀποβήσῃ, ὅσα οἶδας, ἀλλὰ ἢ κείς ὡς ἀπὸ τῆς μάντεως ἀποπευσόμεν. Οποῖον δὲ πῆ ἐστίν, ἐλήλυθας εἰδώς, εἶπερ εἰ φιλόσοφος. εἰ γὰρ ἐστὶ πῆ ἐκ ἐφ' ἡμῖν, πᾶσα ἀνάγκη μήτε ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι, μήτε κακόν. μὴ φέρε ἐν πρὸς τῆς μάντιν, ὅρεξιν ἢ ἐκκλισιν· εἰ δὲ μὴ, πρέμων αὐτῷ πρὸς σφ. ἀλλὰ διεγνωκῶς, ὅτι πᾶν τὸ ἀποβησόμενον, ἀδιάφορον, ἢ ἐδὲν πρὸς σε. ὅποῖον δ' ἂν ἦ, (ἔσται γὰρ αὐτῷ χεῖρα καλῶς,) ἢ

Ad vatem accessurus, memento, te negotii eventum ignorare; sed ea de causa adesse, ut eum è vate cognoscas. Quale autem id esset, utique, cum venires, scivisti, siquidem philosophus fueris. Nam si ex eorum numero fuerit, quæ in nostra potestate non sunt: nec bonum esse, neque malum, omnino est necesse. Noli igitur ad vatem afferre vel appetitionem, vel averfationem: alioqui tremens eum accedes. Sed illud constitutum esse oportet, nihil inter quemvis eventum interesse: neque ad te attinere eum, cujuscunque modi sit:

καὶ τὸ εὐδὲς καλύσει·
 Θάρσων ἔν, ὡς ἔπι συμ-
 βέλας ἔρχε, τὰς θεάς·
 καὶ λοιπὸν, ὅταν π συμ-
 βουλευθῆ, ⁴ μέμνησο,
 πῖνας συμβέλας παρῆ-
 λαβες, καὶ πῖνων ὡρῶ-
 κέσης ἀπειθήσας. ἔρχε
 δὲ ἔπι τὸ μαντεύεσθαι,
 κατὰπερ ἡξίς Σωκρά-
 τῆς, ἐφ' ὧν ἡ πᾶσα
 σκέψις πῶ ἀναφορὰν
 εἰς πῶ ἔκβασιν ἔχει. καὶ
 ἔτε ἐν λόγῳ, ἔτε ἐν
 τέχνῃς πῶς ἄλλῃς, ἀ-
 φορμαὶ δίδονται ὡρὸς τὸ
 συνιδεῖν τὸ ὡρκεῖμενον.
 Ὡς τε ὅταν δὲ συγκινδυ-
 νῆσαι φίλῳ, ἢ πατρίδι,
 μὴ μαντεύεσθαι, εἰ συγκιν-
 δυευτέον. καὶ γὰρ ἂν ὡρῶ-
 εἴπῃ σοι ὁ μάστιξ, Φαῦ-
 λα γεγονέναι τὰ ἱερά, δῆ-
 λον ὅτι ὁ θάνατος σιμαί-
 νε, ἢ πῆρωσις μέρες ἢ
 σώματος, ἢ φυγή. ἄλλ'
 ἐνι λόγῳ, ⁶ καὶ (ὡ
 τῆτοις παρίστα) τῷ φί-
 λῳ καὶ πατρίδι συγκινδυ-
 νεύειν. τοιγαρῶν τῷ μεί-
 ζον

fit: licere enim eo recte
 uti; neque in eo tibi fore
 quempiam impedimento.
 Magno igitur animo deos,
 ut consiliarios, accedito.
 Deinde, si quid consilii da-
 tum fuerit, memento, quos
 in consilium adhibueris: &
 quorum, nisi parueris, au-
 ctoritatem sis neglecturus.
 Sic autem ad oraculum
 accipiendum accedito,
 quemadmodum Socrati
 placebat; iis videlicet de re-
 bus, quarum tota confide-
 ratio refertur ad eventum,
 & in quibus nec ex ratio-
 ne, nec ex arte alia suppe-
 tunt occasiones, ad id quod
 propositum est, confide-
 randum. Cum igitur vel
 amicus, vel patria cum
 periculo defendenda erit;
 noli consulere vatem, sine
 defendendi? Nam si
 tibi vates praedixerit, ex-
 ta infausta esse: mortem
 significari constet, aut ali-
 cujus membri truncatio-
 nem, aut exilium. Sed ra-
 tio tamen subest, & cum
 his illud etiam conjungi-
 tur: una cum amico & pa-
 tria periculum esse ad eun-
 dum.

ζονι μάντι † πρόσχε τῷ
Πυθίῳ, ὅς ἔξέβαλε ἕ
ναῖ ἢ ἐβοηθήσαντα ἀ-
ναρκαλίῳ τῷ Φίλῳ.

dum. Quamobrem ad ma-
jorem venito vatem Py-
thium : qui templo ejecit
eum, qui amico in vitæ pe-
riculo non succurrisset.

1 Ὅτι μὲν, ὡς ἀποθήσεται, ἐκ
οἴδας.] Non ineleganter in Salmia-
fiana excusum reperies: μέμνησο, ὅτι
τὴ μὲν ἀποθήσεται, ἐκ οἴδας.

2 Ὅτι πᾶν τὸ ἀποθησόμενον ἀ-
διάφορον. Quicquid eventurum sit,
id esse indifferens.] Hoc est, neque
bonum neque malum per se, sed
pro utentis animo vel bonum vel
malum. Veteres Stoici res cor-
porcas & externas, non bona &
mala, ut ceteri mortales, sed
προηγμένα producta, πράτα: &
ἀπεπροηγμένα rejecta, improbata
nominarunt, ἀδιαφορίαν Aristoni,
Pyrrhoni & Heryllo tribuit Cice-
ro, quos rerum aliquem delectum
reliquisse negat. In horum igitur
sententiam inclinasse videtur hic
Epicteus. Wolfius.

3 Καὶ ἔδεν πρὸς σε ὅποιον δὲ
ἂν ἦ (ἔσαι γάρ.)] Græca non be-
ne coherent; nisi ita connectas:
καὶ ἔδεν πρὸς σε, ὅποιον ἂν ἔσαι
γάρ αὐτῷ χρισ. καλῶς, καὶ τοῦτο.
&c. sublata parenthesi: vel si quis
malit: ita: Ὅποιον δὲ ἂν ἦ, ἔσαι
αὐτῷ χρισ. κ. καὶ τοῦτο, &c. Ca-
saubonus.

4 Μέμνησο τίνες συμβέλλει πα-
ρέλαβες. Memento quales in consilium
adhiveris.] Necessè est vatum, au-
gurum, aruspicum magnam fuisse
in divinando solertiam. Alioqui
enim prædictiones eorum, vir tanta
gravitate, pro divinis responsis non
habuisset. Wolfius.

5 Ἄλλ' ἐνὶ λόγῳ.] Sic Wolphii
editio habet, & pro varia lectione
adscriptis; ἐνὶ λόγῳ. Et ita quoque
Casauboniana & alia. In Salmasiana
autem & item aliis legitur: ἀλλ' ἢ
ἐνὶ λόγῳ. Præstantiorem lectionem
eligat lector.

6 Καὶ σὺν τέτοις παρίσταται.] Wolf.
& cum his etiam conjungitur. Polit.
teque confirmabit: quæ valde frigent.
Omnino scribendum, ἀλλ' ἐνὶ λό-
γῳ καὶ σὺν τέτοις παρίσταται τῷ
φίλῳ, καὶ πατρίδι συλινδῶν. id est,
Ratio autem suadet etiam cum his
(i. e. utcumque hæc subeunda sint:
δάναι, πῆρα, εὐχὴ;) amico
tamen opitulanti: & cum
patria discrimen adire, &c. Ex omni-
bus qui mihi visi sunt Epictei in-
terpretibus, unus *Duvianus*, vir
undequaque præstantiss. hunc sensum
subodoratus est, dum vertit. *La
raison neantmoins vous persuadera,
que quand tout cela devoit estre, &c.*
Ad rem autem quod attinet ipsam,
multa in hanc sententiam Cato apud
Lucanum, lib. ix. præclare, ut virum
vere Stoicum decebat: qui etiam
Ammonis oraculum, de eventu bel-
li Civilis, cum ejus consulendi fa-
cultas oblata esset, & suaderent so-
cii, consulere recusavit, quod even-
tum, seu *successum* rerum, ad sapien-
tem, qui sola ratione, (nos Chris-
tiani *consentia*, diceremus:) nitere-
tur, ullo modo pertinere negaret.
O fidem, Christiano dignam; sed in
Christianis inventu raram! Casaubo-
nus.

† Πρόσχε τῷ Πυθίῳ attendito va-
ti; sed videtur Wolfius legisse προ-
έρχε. qui reddiderit, venito ad va-
tem. Sed illud præferendum puto,
cum vatum monitis, ut modo, hic
quoque parendum esse inculcet.
infra c. 56. πρόσχε μὴ τιμῆσιν ἢ
τὸ προσηνὲς αὐτῶν.

7 Ἐξέβαλε τοῦ ναοῦ.] Historia est
apud Simplicium. Wolfius.

μ'.
Τάξον πρὸς ἡδὴ χα-
 ρακτῆρα σαυτῶν, καὶ
 τύπον, ὃν φυλάξεις ἐπί-
 τε σαυτῶν, καὶ ἀνθρώποις
 ἐντυγχάνων.

Ἰ Ἐπί τε σαυτῶν.] Id est, μόνῳ καὶ κατ' ἴδιον. cum solus, & ipse tecum es, hoc est, cum nul-

Præscribe jam tibi formam quandam, & legem, quam custodias: quamque & ipse tecum, & in congressibus hominum observes.

lis distringeris alienis cogitationibus. Wolfius.

μά.

Καὶ σιωπὴ τὸ πολὺ ἐ-
 κτω, ἢ λαλείω τὰ
 ἀναγκαῖα, καὶ δὲ ὀλίγων.
 σπανίως δέ ποτε, ἰκαίρῳ
 παρακολοθεῖν, ὅππῃ τὸ
 λέγειν πῆξομεν, ἀλλὰ
 οὐδὲ ἐδενὸς τῶν τυχόν-
 των. μὴ οὐδὲ μονομάχων,
 μηδὲ ἵπποδρομίῳ, μὴ
 οὐδὲ ἀθλητῶν, μὴ οὐδὲ
 βρωμάτων ἢ πομάτων
 τῶν ἐκαταχῆ λεγομέ-
 νων. μάλιστα δέ, μὴ οὐδὲ
 ἀνθρώπων * λέγοντες,
 ἢ ἐπαινεῖντες, ἢ συγκρί-
 νοντες.

Ἰ Καίρῳ παρακολοθεῖν.] Tempore comitante.] Rectius παρακαλεῖν, advocante, hortante. Wolfius.

ἢ λέγοντες.] Ita Plantiniana &

C A P. XLI.

Ac majori quidem ex parte silentium præstetur: aut necessaria dicantur, eaque paucis. Raro autem, cum se obtulerit occasio, ad dicendum veniemus: sed non quidvis dicemus: non de gladiatoribus, non de ludis Circensibus, non de pugilibus, non de cibis aut potionibus; quæ res passim inculcantur. In primis autem de hominibus cum verba fiunt, ne eos vel laudemus, vel comparemus, cavetur:

Wolphiana exhibent, sed Casaubonus λέγοντες, accurate Leydensem editionem representans, quæ multum à Wolphiana versione abit, hæc & sequentia hunc in modum ver-

ten-

tendo : *Inprimis autem ne homines vituperemus, vel laudemus, vel comparemus caveatur.* Sed qui in lingua Græca hospes non est, facile τὸ λέγοντες præferit: nam non scio apud Græcos in usu esse, περὶ ἀνθρώπων φέρειν.

* Cur τὸ λέγοντες hic præferendum sit, equidem nullus video. Si enim structuram orationis attendas, ea ἀπὸ κοινοῦ sic erit fulcienda, σπανίως ἐπὶ τὸ λέγειν τί ἤξομεν· μάλιστ' ἀ μὴ περὶ ἀνθρώπων. at qua conditione institutum de hominibus sermonem verat? si videlicet φέρωντες ἢ ἐπαινοῦντες, ἢ συγ-

κρίνοντες, de aliis, aut vituperantes, aut laudantes, aut comparantes, verba faciamus. Dijudicet lector eruditus: mihi sane τὸ λέγοντες hic non supervacuum modo; sed, si terreneas, languidam orationem efficere videtur.

3 H' ἐπαινοῦντες, ἢ συγκρίνοντες. Ἄν μὲν οἶός τι ἦς.] Recte hæc connectunt tum Simplic. tum Paraphrastes. Sed Paraphrastes paucis insertis, sine quibus vix constat coherentia. (an & Enchiridio quondam genuina?) Ei δ' ἄλλος τ' τοιούτων ἀρξομεθα, &c. Casaubonus.

μβ'.

Ἄν μὲν ἐν οἷός τε ἡς, μέταγε τοῖς σοῖς λόγοις τὰς τ' σωόντων ἔπι τὸ παροῦσιν. Ἴ εἰ δὲ ἐν ἄλλοφύλοις ἀπληφθεῖς τύχης, σιώπα.

1 Ἐν ἄλλοφύλοις ἀποληφθεῖς τύχης: A peregrinis circumventus.] τοὺς ἄλλοφύλους τοῖς οἰκείοις ὀρπονίτ: & eos intelligit homines, quos pro autoritate monere non licet. Wolfius.

μγ'.

Γέλως μὴ πολὺς ἔστω, μηδὲ ἔπι πολλοῖς, μηδὲ ἀνεμμένον.

μδ'.

Ὅρκον παροῦσιν, εἰ μὴ οἷόν τε, εἰς ἅπαν. εἰ δὲ μὴ, ἐκ τ' ὀρόντων.

1 Ὅρκον παροῦσιν.] Ita habent omnes quas vidi editiones, ex-

C A P. XLII.

Quod si potes, familiarium tuorum sermones tuis sermonibus eo, quo decet, traducito. Sin à peregrinis circumventus fueris, taceto.

Εἰ δὲ ἐν ἄλλοφύλοις.] Wolf. peregrinos. Politianus; extraneos; quod scopo auctoris, & Simplicii expositioni melius convenit. Casaubonus.

C A P. XLIII.

Risus ne sit multus; nec ob multa, nec effusus.

C A P. XLIV.

Jusjurandum recusa, si fieri potest, omnino. sin minus, quantum potes.

cepta Plantiniana, in qua mendose legitur: ἔρκον παροῦσιν.

E μέ. Ε' σιό-

μέ.

Ε'πάσεις¹ τὰς ἔξω καὶ
 ἰδιωτικὰς ἀφαιρέσεις.
 εἰ δέ ποτε γένηται καιρὸς,
 εἴτε τὰ δῶ σοι² ἢ προσουχί,
 μήποτε ἄρα ὑπερβύης,
 εἰς ἰδιωτισμόν. ἴδιον γάρ,
 ὅτι, εἰ ὁ ἐταῖρος ἢ με-
 μλυσμένος, καὶ τῶ σωμα-
 νατερόμορον αὐτῷ μο-
 λυνέσθαι ἀνάγκη, καὶ ἂν αὐ-
 τὸς ὦν τύχη καθαρός.

¹ Τὰς ἔξω καὶ ἰδιωτικὰς.] τὰς ἔξω, scilicet τὰ ἐξ ἰδίας οἴκου, foris extra tuas aedes, τὰς ἰδιωτικὰς, τὰς ἀφιλοσόφους, convivia plebeiorum hominum inerudita, quæ nihil cum philosophia commune habent, nec commercii quicquam. *Wolfius.*

C A P. XLV.

Convivia externa & popularia devita. Sed si quando tulerit occasio, animadversio excitetur, ne forte in vulgarem consuetudinem prolabar. Scito enim, si sodalis pollutus fuerit, cum etiam, quem is attigerit, necessario pollui, etsi purus ipse fuerit.

² Προουχί. *Animadversio.*] Legebant *Wolfius* & *Planr.* editionis præfectus *προουχί*. Veram tamen lectionem, quam in omnibus vulgaris reperies, suis editionibus adpulerunt.

μτ'.

Τὰ πρὸς τὸ σῶμα¹ μέ-
 χει τὴν χρείαν ψυχῆς
 παρὰ λαμβάνειν. οἷον τρο-
 φὰς, πόμα, ἀμπερόνιον,
 οἰκίαν, οἰκετίαν. τὸ δὲ
 πρὸς δόξαν, ἢ τρυφήν,
 ἅπαν ἀείγεται.

¹ Μέχρι τὴν χρείαν ψυχῆς.] Quæ corpori necessaria sunt, ea animo quoque servire, quatenus ipsum corpus animi instrumentum, & minister est, (aut certe ita deber) dici posse non nego. Remotius tamen id hic fuerit & aliis opinor usus fuisset verbis, si id voluisset *Epictetus*. *Paraphrases*

C A P. XLVI.

Quæ corpori serviunt, quatenus adhibeantur, quatenus animo sunt usui: veluti cibi, potus, amictus, ædes, servitium. Quicquid autem ad ostentationem aut delicias attinet, repudiato.

exertissime, χρ. ψυχῆς non ψυχῆς; & ita *Simplicium* quoque legitur, & ita *Simplicium* quoque legitur, commentarius ipsius fidem facit. Ut cum dicit, τὰ πρὸς χρείαν αὐτῷ (σάμασι scil.) μόνον προσφέρουσας, & similia, τὴν χρείαν ad corpus semper referens; de anima autem quæ istis utatur, ne verbo qui-

quidem. Erat in hac edirione, μέγ. | quanto à vera lectione remotius. Ca-
 χε. 7 φ. quod tanto vitiosius, | sanbonus.

μζ'.

C A P. XLVII.

Περὶ ἀφροδίσια εἰς
 δύναμιν παρὰ γάμους
 χαρταρδυτέον. ἀπομένω
 δὲ, ὡς νόμιμόν ἐστι, μετα-
 ληπτόν. μὴ μὲν τοῖς ἐ-
 παχθῆς γίνεσθαι τοῖς χρω-
 μένοις, ² μηδὲ ἐλεγκτικός.
 μηδὲ πολλαχῶς τὸ, ³ ὅτι αὐ-
 τὸς ἐχρεῖται, παρέφερε.

¹ Τοῖς χρωμένοις.] Hinc ἡ χρεῖ-
 σις simpliciter interdum pro re ve-
 nereā: ut in *Problemata*. Alex. Aphr.
 de Eunuchis ἐναντάζοντα τὴν χρεῖ-
 σιν. *Casaubonus*.

² Μηδὲ ἐλεγκτικός. Ne sis objur-
 gator.] Christiana charitas, & pec-
 cantes argui, & contumaces vitari

Are venerea, quan-
 tum fieri potest,
 ante nuptias purus esto:
 Sin attigeris, ca legitime
 utendum. Ne tamen ini-
 quus sis iis, qui illa utun-
 tur, neque eos arguas:
 neque passim jactes, te ea
 non uti.

jubet. *Wolfius*.

³ Ὅτι αὐτὸς ἐχρεῖται.] *Plantinia-*
na & *Wolphiana*, ὅτι αὐτῶν ἐχρεῖται,
 παρέφερε. Sed nusquam bene, uti
 ego existimo; legendum videtur, ὅτι
 αὐτοῖς οὐ χρεῖται, scilicet, ἀφροδι-
 σίοις. Neque passim jactes, te iis
 non uti.

μῆ.

C A P. XLVIII.

Εἴ τις σοὶ ἀπαγγεί-
 λῃ, ὅτι ὁ δεινὰ σε κα-
 κῶς λέγει, μὴ ἀπολογεῖσθαι
 παρὰ τὰ λεχθέντα· ἀλλ'
 ἀποκρίνεσθαι, ὅτι ἠγνόησθαι τὰ
 ἀλλὰ παροτρύνεται μὴ κα-
 κά, ἐπεὶ οὐκ ἂν ταῦτα
 μόνα ἔλεγε.

Si quis nunciarit, quen-
 dam tibi maledicere:
 ne refuta quæ dicta sunt,
 sed responde. Eum nescif-
 se cætera tua vitia, nam
 alioqui non illa sola fuisset
 dicturum.

E 2

μθ'. Εἰς

μθ'.

CAP. XLIX.

Εἰς τὰ θεάτρα τὸ πολὺ παρῆναι, οὐκ ἀναγκαῖον, εἰ δέ ποτε χερρὸς εἴη, μηδενὶ σπασδάζων φαίης ἢ σεαυτῶ· τέτρεσι, θέλε γίνεσθαι μόναι τὰ γινόμενα, καὶ νικᾶν μόνον ἢ νικῶντα· ἔγω γὰρ οὐκ ἐμποδισθήσῃ· ἰβοῆς δὲ καὶ ἔπιγελαῶν τι, ἢ ἐπιπολὺ ἐπικινεῖσθαι, παντελῶς ἀπέχεσθαι· καὶ μὲν τὸ ἀπαλλαγῆναι, μὴ πολλὰ περὶ τῶν γινόμενων ἀγρεύεσθαι, ὅσα μὴ φέρει πρὸς τὴν οὐκ ἐπινοήσων. ἐμφαίνεται γὰρ ἐκ τῆς τοιούτου, ὅτι ἐθαύμασας τὴν θεάν.

ἰ Βοῆς δὲ καὶ τοῦ ἐπιγελαῶν τι, ἢ ἐπιπ.] Aberant hæc à Politiani codice, ut puto: ab ejus certe versione absunt. Wolf. cum irrisione; aut longiare commotione. Obscure, partim; & partim, falso: Simplicius optime singula; quem debuit Wolfius, hic quidem certe, sequi. Ita erant tum mores. Plin. in Epist. lib. 5. 17. Non labia diduxerunt: non moverunt manum: non denique assurrexerunt, saltem lassitudine sedendi.

Theatra frequentare non est necesse: sed si quando tempus tulerit, te nulli nisi tibi ipsi studere appareat, hoc est, ea duntaxat fieri velis, quæ fiunt: & cum solum vincere, qui vincit. Sic enim non impedieris. Clamorem autem, aut irrisionem, aut longiore commotione, penitus abstineto. Ac post discessum, ne multum de iis, quæ acciderant, disputata, cum nihil ad tui correctionem faciant. Alioqui ex hoc apparebit, te spectaculum esse admiratum.

Hoc ille de recitatione; cui cum theatris & spectaculis multa communia; & inde derivata. Casaubonus.

2 ὅτι ἐθαύμασας τὴν θεάν. Te spectaculum esse admiratum.] Hoc est, animo esse levi, & futilium rerum studioso. Horatius:

Nil admirari, prope res est una Numici,

Solaque, qua possit facere & servare beatum. Wolfius.

v'. ἰ Εἰς

Εἰς ἀκρόασις πινῶν
 μὴ ἦκε, μηδὲ ῥα-
 δως πάειθι. Παιδιῶν
 δὲ, τὸ σεμνόν, καὶ βίφαθές,
 καὶ ἅμα ἀνεπαχθεὶς,
 φύλασσε.

I Eius acroasis pinōn mē hē-
 ke. [Recte pinōn. & modeste:
 Erant enim ἀκρόασις seu δια-
 λέξεις ἢ φιλοσόφων maxime,
 ejusdem plane argumenti, exceptis
 fidei mysteriis, cujus & conciones,
 seu prædicationes hodieque (& uti-
 nam non peiores hodiernæ mul-
 ta:) postea: quod ex iis quæ
 etiam nunc supersunt, Dionis,
 aliorumque facile quisvis intelligat.

Ad recitationes ne ve-
 ni, neque facile ac-
 cede. Sin accesseris, gra-
 vitatem & constantiam
 tuere: & id una cave, ne
 cui sis molestus.

pinōn igitur hic, id est, ἐπιδει-
 κτικῶς, qui ad solam ingenii &
 eloquentiæ ostentationem, & ca-
 ptandam plausum recitabant: qua-
 les, *Rhetores*, & *Poeta*; ut Sim-
 plicius exponit. Pro ἦκε, quod
 redundare videtur hic, conjiciat for-
 tasse aliquis εἰκῶ: Sed Simplicius
 non agnoscit; & simplicior sic ora-
 tio, quæ Epictetum non dedecet.
Cassaubonus.

Ὅταν πινὶ μέλλεις
 συμβάλλειν, καὶ μά-
 λιστα ἢ ἐν ὑαφροχῆ δε-
 κέντων, ἀφῆραλε σεαυ-
 τῷ, ἢ πὶ ἀν ἐπίσησεν ἐν
 τέτῳ Σωκράτους ἢ Ζή-
 νων. καὶ οὐκ ἀπορήσῃς ἢ
 χρήσατο ἢ παροικῶν ἐν
 τῷ ἐμπροσθέντι.

I Τί ἀν ἐποίησεν ἐν τέτῳ Σω-
 κράτους. *Quil in eo fecisset Socrates.*
 Id ex utriusque dictis & factis col-
 ligere licet, quoniam scēptia neu-
 trum habemus. Sed nisi eruditio-

Cum aliquid negotii ti-
 bi futurum est cum
 aliquo, ex proceribus præ-
 fertim, ipse tibi proponi-
 to, quid in re facturus
 fuisset Socrates, aut Ze-
 non. Ita fiet, ut te ratio
 non deficiat, qua id, quod
 objectum fuerit, rite ad-
 ministres.

ne & constantia utriusque prædi-
 tus fueris, male tibi verteret inepta
 imitatio: & fortassis ne illi qui-
 dem ubique decorum conservarunt,
Wolffius.

Ο'ταν φοιτᾷς πρὸς
 πν^Θ τ̄ μέγα δυ-
 ναμένων, ἀρόβαλλε, ὅτι
 ἔχ θύρας αὐτὸν ἔνδον,
 ὅτι ἀπεκλείσθη, ὅτι ἐπι-
 τιναχθήσονται σοι αἱ θύ-
 ραι, ὅτι ἔφροντιῖ (ε̄·
 καὶ σὺν τέτοις ἐλθεῖν
 καθήκη, φέρε τὰ γνό-
 μωα, καὶ μηδέποτε εἴωης
 αὐτὸς πρὸς σεαυτὸν, ὅτι
 ὅτι ἡ τὸ σέβει· ἰδιωτι-
 κὸν γ', καὶ ² διαβεβλημέ-
 νος πρὸς τὰ ἐκτός.

1 Ὅτι ἐπιτιναχθήσονται σοι αἱ
 θύραι.] Sententia satis aperta est.
 Quid vero si ἐπιτιναχθήσονται σοι
 legatur? occidentur tibi fores cum
 impetu, per contemptum scilicet &
 indignationem. Aut est hypallage?
 pro, σὺ ἐπιτιναχθήσῃ τῶν θυρῶν,
 ejicies foribus. Argentinensis co-
 dex habet, ὅτι ἐπιτιναχθήσονται
 σοι, pro ἀνοιχθήσονται. Et paulo
 post, pro διαβεβλημένος πρὸς τὰ
 ἐκτός, habet διαπεπληγμένος· al-
 terum percelli, alterum criminari
 significat. Ego uallem καταβεβλη-
 μένος, ejus qui projectus sit ad res
 externas, qui humi sit abjectus, &
 rerum externarum mancipium: qui

Cum ad magnatum ali-
 quem iturus es, pro-
 ponito tibi, fore ut eum
 domi non inuenias, ut
 inclusus sit, ut occludan-
 tur tibi fores, ut ille te
 negligat. Quod si hoc
 rerum statu venire decue-
 rit, ea feras quæ fiunt:
 neque ipse unquam tecum
 dicas, non fuisse tanti. Id
 enim plebejum est, & ejus
 qui res externas calu-
 mnietur.

hujusmodi frustrationes æquo ferre
 animo non didicerit, & contemne-
 re. Wolfius.

2 Καὶ διαβεβλημένος πρὸς τὰ
 ἐκτός.] Wolf. qui res externas ca-
 lumniatur. Polit. quæ externæ sunt ca-
 lumniari. Non legerant fortasse Phi-
 lostratum, apud quem διαβάλλε-
 σθαι; pro ἀπεχθάνεσθαι, seu odio
 habere, singulis fere paginis; ut &
 b. m. parenti in Strabonem recte
 notatum. & hinc forte δα'εσθαι;
 ut Hebræo רשע ad amissimū re-
 spondeat. Alia quoque apud Hero-
 dotum notione, quæ nec ipsa vulgo
 nota: sed non hujus ista loci. Ca-
 sanbonus.

Ε'ν ταῖς ὀμιλίαις ἀπέ-
 τω τὸ τινὰ τ̄ ἑαυτῶ
 ἔργων

In familiaribus congres-
 sibus absit facinorū
 aut

ἔργων ἢ κινδύνων ὅτι
πολὺ καὶ ἀμέτρως με-
μνήσθαι· εἰ γὰρ ὡς σοὶ ἡδὺ
ἐστὶ τὸ ἴσῶν κινδυνῶν
μемνήσθαι, εἴπω καὶ τοῖς
ἄλλοις ἡδὺ ἐστὶ, τὸ ἴσῶι
συμβεβηκότων ἀκείναι.

ιδ'.

Aπέτω δὲ καὶ τὸ γέλω-
τα κινεῖν. ὀλισθη-
ρὸς γὰρ ὁ τόπος ἰδιω-
τισμὸν, καὶ ἅμα ἰκα-
νὸς πρὸς αἰδῶ πρὸς
σε πῶν πλησίον ἀνιέ-
ναι.

1 Ὀλισθηρὸς γὰρ ὁ τόπος.
Lubricus enim locus.] Wolfius de
Epicteto optime meritis ex quo-
dam codice habet: ὀλισθηρὸς γὰρ
ὁ τόπος. Id est: Lubricus enim
modus.

2 Εἰς ἰδιωτισμὸν. In plebejura

ιέ.

Eπισηφαλὲς δὲ, καὶ
τὸ εἰς αἰσχρολογίαν
προεληθεῖν. ὅταν ἐν τι
συμφῆται ἰαῖστον, ἀν μὲν
δύσχειρον ἦ, ἔπι πλη-
ξον τῷ προεληθέντι· εἰ δὲ
μὴ, τῷ γὰρ ἀποσιωπήσῃ.

aut periculorum tuorum
prolixa & immodica com-
memoratio. Nec enim, ut
tibi jucundum est tuorum
certaminum meminisse, sic
& aliis suave est, ea quae
tibi acciderunt, audire.

CAP. LIV.

Absit illud etiam, ne
risum moveas. Nam
is ejusmodi locus est, è quo
proclivis fit in plebejum
morem lapsus: eamque
vim habet, ut tui observan-
tiam facile apud familiares
diminuat.

morem.] Vide finem capitis xxxvi;
ubi auditorem suum Epictetus lon-
ge semotum esse vult à loco & ordi-
ne hominis plebeji. Inspectatur &
cap. lxxi. in quo, εἰσὶς δὲ χα-
ρακτηρῆς describitur. Suetoni-
us.

CAP. LV.

Periculosum est etiam,
ad orationis obscœni-
tatem progredi. Cum igitur
tale quippiam incide-
rit: aut (si feret opportu-
nitas) objurgabis eum, qui
fermonem illum injecerit:
aut taciturnitate saltem,

E 4

&

ὡς ἐρυθραῖα, ὡς σκυ-
θροπῆσα, δὴλ^ω γί-
νε διαχεραίνων τῷ λό-
γῳ.

1 Εἰπίληξον τῷ προελθόντι]

γίαν. Wolfius.

& rubore vultuque osten-
des, cam orationem tibi
displicuisse.

προελθόντι, scilicet eis αἰσχρολο-

ντ'.

C A P. LVI.

Εἰ ἂν ἠδονῆς τιν^ω Φαν-
τασίαν λάβῃς, ἴφύ-
λασσε σεαυτὸν, μὴ σωμαρ-
παδοῖς ὑπὸ αὐτῆς. ² ἀλλ'
ἐκδέξάσθω σε τὸ πρᾶγμα,
ὡς ἀναβολὴν ἵνα πρῶτον
σεαυτῷ λάβῃ. ἔπειτα
μνήσθητι ἀμφοτέρων τῶν
χρόνων. καθ' ὃν τε ἄπο-
λαύσῃς τὴν ἠδονῆς, ὡς κατ'
ὃν ἄπολαύσῃς, ὑπερον
μετανοήσῃς, ὡς αὐτὸς σεαυ-
τῷ λοιδορήσῃ. ὡς ἰέτοις
ἀνίπθῃς, ὅπως ³ ἄποχόμε-
ν^ω χαίρῃς, ὡς ἐπαυέ-
σῃς αὐτὸς σεαυτὸν. εἰ δέ
σοι καιρὸς Φανῆ ἀψαυτα
τῶν ἔργων, πρόσσεχε, ⁴ μὴ νι-
κήσῃ σε τὸ προσινές αὐτῆς,
ὡς ἠδὲ, ὡς ἐπαγωγόν. ἀλλ'
ἀνιπθῃ, πῶς ἀμεινον τὸ
⁵ σωμαιδέναμ σεαυτῷ, ταύ-
την τὴν νίκην γεννηκόλη.

Si voluptatis alicujus
Simaginem animo con-
ceperis, moderare tibi,
ne ab ea movearis: sed
& rem examina, & tibi
ipse deliberandi præbe
spatium. Deinde utrius-
que temporis memento,
tum ejus quo voluptate
perfrueris, tum ejus quo
percepta jam voluptate
dolebis, teque ipse ob-
jurgabis. Atque his illa
confer; si abstinueris, fo-
re ut gaudeas, teque
ipse collaudes. Quod si
tibi suscipiendæ rei vide-
bitur esse tempus, cave
ne vincant ejus blandi-
ciæ, & suavitates, &
illecebræ: sed illud op-
pone, quanto præstantior
sit talis victoriæ conscien-
tia.

1 Φύλασσε σαυτὸν. *Moderate tibi.*] Ita in quibusdam editionibus, & etiam Ca'uboniana. Sed optime habet Salmasiana: Καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, φύλασσε σαυτὸν. Ut in aliis, sic & hic moderate tibi. Hanc lectionem quoque Wolfius & Plant. editionis præfectus agnoscunt: Sed Wolfius male in quodam codice φύλασσε pro φύλασσε invenit.

2 Ἀλλ' ἐνδεξάσθω σε τὸ πρᾶγμα. *Exspectet te negotium.* Argentinenſis rectius opinor, ἀλλ' ἐξητάσθω

τε τὸ πρᾶγμα, *examinetur, expendatur.* Wolfius.

3 Ἀποσχόμενῳ χαίρεις.] Wolfius præter hanc lectionem aliam habet; scilicet: Ἀπεχόμενῳ χαίρεις.

4 Μὴ νικήσῃ σε.] Sux editioni præterea adscripsit Wolfius: ἡττήσῃ τε.

5 Συνειδέναί σου τῶ.] Ita omnes quas videre licuit editiones. Ast ex aliquo codice absque σου τῶ. hæc Wolfius legebat.

νζ'.

C A P. LVII.

Ὅταν τι, ἀγνοῦνός ᾧ
πιητέον ἐστὶ, ποιῆς,
μηδέποτε φύγῃς ὀρθῆναι
πράσων αὐτὸ, ἢ καὶ ἄλ-
λοῖόν τι οἱ πολλοὶ μέλλω-
σι φεῖ αὐτῷ ὑπολαμβάνειν.
ἢ εἰ μὴ γὰρ ὁρῶς ὀρ-
θῶς ποιῆς, αὐτὸ ἔργον
φεῦγε. εἰ δὲ ὀρῶς, τί
φοβῆ τὸς ὀπιπλήξον-
τας ὁρῶς;

1 Καὶ ἄλλοῖόν τι πολλοὶ μέλλωσι περὶ αὐτοῦ ὑπολαμβάνειν.] Wolfius hanc lectionem suæ editioni adjunxit: legebat enim vir doctus: καὶ ἄλλ' οἷόν τι οἱ πολλοὶ μέλλωσι & sic porro. Alium verborum ordinem servat Salmasius: καὶ ἄλλοῖόν τι μέλλωσιν οἱ πολλοὶ περὶ αὐτοῦ ὑπολαμβάνειν.

2 Εἰ μὴ γὰρ ὀρῶς ποιῆς. *Nam si non recte feceris.*] Cynica impuden-

Cum facis aliquid, quod faciendum esse statuiti, nunquam recuses inter id agendum conspici: tametsi futurum est, ut vulgus de eo secus judicet. Nam si perperam facis; rem ipsam fuge: sin recte, quid eos vereris qui non recte reprehendunt?

tia, in propatulo faciendi ea quæ naturæ fert necessitas, Epicteto non probatur. Vult tamen philosophum austriorem esse, quam Cicero: qui monet, aliorum judicio permulta nobis & facienda & non facienda, & mutanda & corrigenda esse. Cui rectius parebit, qui Stoicam animi constantiam nondum est assequutus. Wolfius.

Ὡς τὸ, Ἡμέρα ἐστὶ, καὶ Νύξ ἐστὶ, πρὸς μὲν τὸ διεζβυγμῶνον μεγαλύτεην ἔχουσαν ἄξιαν,² πρὸς δὲ τὸ συμπεπλεγμῶνον ἢ συνημμῶνον ἀπαξίαν· ἔτω καὶ τῶν παρκειμῶνων τὰ μείζονα ἐλεῖν, πρὸς μὲν τὸ σῶμα μεγαλύτερον ἔχει ἄξιαν, πρὸς δὲ τὸ κοινὸν οὐ ἐπιτάσῃ, † οἷον δεῖ μὴ φυλάξῃ, ἀπαξίαν ἔχουσαν· ὅταν ἐν συσεαδίῃς ἑτέρῳ, μέμνησο, ἢ μόνον τι πρὸς τὸ σῶμα ἄξιαν τῶν παρκειμένων ὄραν, ἀλλὰ καὶ τι πρὸς τὴν ἐπιτάσῃ, ³ οἷαν δεῖ φυλαχθῆναι.

[Ὡς τὸ, ἡμέρα ἐστὶ, καὶ νύξ ἐστὶ.]
Hic locus per se mutilus, in utraque Basiliensi editione suppletus est. Sed haud abs re mireris, cur pronuntiatum dialecticum ad convivii rationem accommodarit. Monere fortassis adolescentes voluit, elaborandum esse potius, ut boni sint ratiocinatores officiorum, quam ut arguti dialectici evadant: & quæ dialecticis rationibus probata fuerint, ea in cibo & potu omnique vita usurpanda esse: & naturalem appetitum ita moderandum, ne caeco nostri amore impulsū, vel civilem consociationem violemus, vel intemperantia nostra dedecus aliquod

Ut hoc pronuntiatum Dies est, & Nox est, magnam habet in conjunctione vim, in conjunctione vero prorsus nihil valet: sic maxima quæque ex iis quæ apposita sunt, arripere, ut respectu corporis, magni est momenti; ita, si communitas convivii spectetur, magnum habebit, nisi caveris, dedecus. Cum igitur conviva es alicujus; memento, non solum eorum quæ apposita sunt pretium, quod ad corpus attinet, considerandum esse: sed & eam quæ convivatori debetur, reverentiam esse conservandam.

fuscipiamus. Cum supra vitam conviviō compararit, hoc præceptum ad omnes vitæ nostræ actiones accommodetur: & ubique non privata cupiditatis & utilitatis, sed æquitatis & societatis ratio habeatur, & voluntas convivatoris, hoc est Dei spectetur. *Wolffius.*

Ὡς τὸ, ἡμέρα ἐστὶ, καὶ, νύξ ἐστὶ, πρὸς μὲν τὸ διεζβυγ.

Nam veluti pueri trepidant, atque omnia cæcis

In tenebris metuant: sic nos in luce timemus,

Interdum nihilo quæ sunt metueda magis quam

*Qua pueri in tenebris pavitant, sin-
guntque futura.*

*Hunc igitur terrorem animi tene-
brasque, necesse est*

*Non radi Solis, non lucida tela
diei*

*Discurrant; sed natura species ra-
tioque.*

Libet ita mihi cum principe Poëta hic præfari, nulla adeo necessitate materiae coactus, quam suavitate carminis ad usum vitæ præcipui, ille est. Miras certe tenebras hic sibi finxerunt interpretes plerique, quæ non multo labore *dicuti* posse feruntur. Atque id primo qui non litis versari, monendi sunt, amare Stoicos ex rerum in usu communi obviarum similitudine præcipua sæpe in morali Philosophia dogmata, præceptave, confirmare. Quis expectaret ex ipsa scribendi consuetudine, ut ex descriptione verbi *Dionis, ἀπαξίας*; aut ex *Antonini, patientiæ & constantiæ* præceptum, vel argumentum? quæ tamen apud Arrianum, non uno loco: etiam apud Antoninum reperire est. Cum autem Dialecticæ, & quidem spinosioris, quam solidioris aut utilioris, (quod & Seneca, tantus ipse Stoicus, non uno loco ingenue agnoscit:) studiosissimi plerique essent: quid mirum si argutas interdum Logicas ad usum tradendæ disciplinæ suæ transferrent? Porro ex omni quam late pater Dialecticæ, nullus locus illis, vexatior dicam, an acceptior? quam erat iste de *separatis & connexis* propositionibus; quarum usitatum hoc exemplum fuit, *Dies est, & nox est.* Unde & quod Sextus Empiricus veteris omnis Philosophiæ peritissimus scriptor, tam multa de istis, non uno loco, nec paucis sed pluribus continuis paginis; tum de propositionibus in genere, tum de hoc eorum vulgarissimo exemplo tradidit. Ut igitur si quis *disjunctive*, *Dies est, & nox est*, nemo dubitat quin verissime dicat: (quod in Epicteto, *μεγάλαν ἔχει ἀξίαν*: id est, *verissime est propositio, sive assertio*: unde

ἀξίωμα.) sin autem *conjunctive*, *Dies est, & nox est*; ἀσύστατα loquitur & palam repugnantia: Ita (infern Epictetus) in convivio proxima quæque sine discrimine arripere, ejus fortasse fuerit, qui sibi separatim & suæ seu necessitati, seu edacitati consulat: non ejus qui hominem se; id est, animal ad societatem natum meminerit: cuius naturæ consentaneum, non sibi tantum uni, sed in commune pro re nata consulere. Epictetus apud Arrianum pari simplicitate totam degendæ vitæ rationem ad hypotheticas propositiones refert, & hoc ipso exemplo utitur: *Ὡς ἐπὶ τῆ ὑποθετικῶν λόγων ἀναστροφῆς ἀποδείξει καὶ ἐπὶ τοῦ βίου.* Εἴσω νύξ. ἔστω. τί ἐν, ἡμέρα ἐστίν; ἔ. ἔλαβον γὰρ ὑπόθεσιν τῆ νύξια εἶναι, &c. Ibi quoque vox *ἀξία* non vulgari significatione. Simplicius aliter Epicteti verba legisse videtur; *Ἡῶτοι ἡμέρα ἐστίν, ἢ νύξ ἐστίν, &c.* & eo interpretationem suam accommodat. quam per omnia cum nostra concordare non præsto. Nos quod à spinis, & argutis erat remotissimum, & ad intelligendum, planissimum, expressivissimum. *Casaubonus.*

2. Πρὸς δὲ τὸ Συμπεπλεγμένον ἢ συνημμένον ἀπαξίαν.] Varie in variis editionibus hæc leguntur. In quibusdam habes, *πρὸς δὲ τὸ συνημμένον ἀπαξίαν.* Præter veram lectionem quam Wolfius suæ editioni inseruit, in quodam codice pessime invenit: *πρὸς λέπει τὸ συμπεπλεγμένον ἀπαξίαν.* Hæc in re nobis etiam Salustiana editio displicet quæ habet, *πρὸς δὲ τὸ συμπεπλεγμένον, ἀπαξίαν;* Quia ipse Simplicius hæc verba nempe τὸ συμπεπλεγμένον ἢ συνημμένον, in sua exegesi interpretatur, ita inquit: *Τῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν, ἃν οἱ Στωϊκοὶ τὴν τεχνολογίαν ἐλεπήργησαν, αἱ μὲν εἰς διειρημένους μὲν, οἱ δὲ Συνημμένους, ἥτοι συμπεπλεγμένους.* Hoc est: *Syllogismi hypothetici, in quibus enucleandis Stoici laboraverunt, partim sunt disjuncti, partim*

conjuncti, siue complexi. Qui Epictetum transtulit τὸ συμπετλεμένον omisit. Nisi quis dicat sufficere, in conjunctiōe, duo illa verba transtulisse. Ego vero si mei arbitrii res foret hunc locum ita verterem. In conjunctiōe vero, siue conjunctiōe proferri nihil valet.

† Videtur Wolfius hic legisse, οἶον εἰ μὴ φυλάξει. reddidit enim,

nisi caueris. Si conjectura locus, ideo, οἶον δεῖ μὲν φυλάσσειν, quae certe certumitas seruanda est. hoc pacto eadem notio τῶ φυλάσσειν retinetur, atque in sine capitis, οἶον δεῖ φυλάσσειν quae est conseruare oportet.

3 Οἶον δεῖ, μὴ φυλ.] Rescribe ex Simplicio, quod & sententia requirit: οἶον δεῖ, μὴ φυλ. Casaubonus.

vθ.

C A P. LIX.

Αν ὑπὲρ δύναμιν ἀναλάβῃς πὶ πρόσωπον, καὶ ἐν τῷ ἡχημόνησας, καὶ ὁ ἡδύνασο ἐν πληρῶσιν, παρέλιπες.

Si quam personam, quæ vires tuas superat, indueris: cum eam indecore geres; tum eam, quam sustinere posses, negliges.

ξ'.

C A P. LX.

Εν τῷ περιπαλεῖν, καὶ θάπερ περσέχεις, μὴ ὀπιθῆς ἡλῶ, ἢ φρέψῃς τὸ πόδα· εἴτω περσέχει, μὴ τὸ ἡγεμονικὸν βλάψῃς τὸ σεαυτοῦ. καὶ τῶν ἂν ἐφ' ἐκάστῃ ἔργῳ περιπαυλάσῃσιν, ἀσφαλέστερον ἀφόμεθα ὃ ἔργῳ.

Quemadmodum in ambulando caves, ne clavum calces, pedemve distorqucas: sic in degenda vita cave, ne gubernatricem actionum, mentem tuam, lædas. Quod si in re unaquaque observabimus, omnia cautius aggrediemur.

ξα'.

C A P. LXI.

Μέτρον κτήσεως τὸ ἴσῳμα ἐκάστῳ, ὡς ὁ πῶς ὑποδίμασθαι. ἐὰν μὲν

Modus pecuniæ corporis est unicuique, ut calcei pes. Si igitur in

μὲν ἔν' ὅπῃ τέτρα σῆς, Φυλάξεις τὸ μέτρον. εἰ ἂν δὲ ὑπερβῆς, ὡς κτ' κρημνοῦ λοιπὸν ἀνάγκη σε φέρεσθαι. κατὰ περὶ καὶ ἐπὶ τῷ ὑποδήματι, εἰ ἂν ὑπὲρ τὴν πόδα ὑπερβῆς, γίνεται κατὰ χρυσὸν ὑπόδημα, εἴτε πορφωρῶν, εἴτε κεντητῶν. τὸ γὰρ ἅπαξ ὑπὲρ τὸ μέτρον ὄρεται ἕδεις εἶναι.

in eo institeris, modum fervabis: sin praterieris, jam veluti per praeceps te ferri necesse erit. Ut & in calceo: si ultra pedem progressus fueris, fit auratus calceus, deinde purpureus, deinde interpunctus. Ejus enim, quod semel transierit modum, nullus est terminus.

1 Μέτρον κλήσεως.] Wolf. Modus pecuniae. Malim cum Politiano: Modus possessionis. Casaubonus.

2 Κατὰ χρυσὸν ὑπόδημα. εἴτε πορφωρῶν. εἴτε κεντητῶν.] Quaedam ad intelligentiam hujus loci b. m. Pater in tractatu De Calceis: qui pars accuratissimi De re Vestiarum Commentarii: quem jam olim, valde juvenes apud nos extare publice professi sumus. Eum certe viri Doctissimi, qui postea hoc argumentum susceperunt, si vidissent: (cujus conspectum, sed nec usum, ingenue & erudite nemini invidimus:) alibi fortasse industriam suam, quae sane non vulgaris, occupatam maluissent. Sed ad Epictetum: Ita ille obiter de hoc loco, in isto, quem diximus tractatu: Nota illud Epicteti in Enchiridio: ἔγωγε γίνεται κατὰ χρυσὸν ὑπόδ. εἴτε πορφ. δεσ. ut videatur calceus κεντητός, sive punctis distinctus esse pretiosior purpureo: purpureus, aureo. Idem ibid. (ubi de calceis scilicet) sed alio loco: Usus gemmarum multiplicem declarat eximie locus Synesii, p. 11. ἀφ' ἧς περιπέρουροι τε ἔσονται καὶ περίχρυσοι, καὶ λίθους ἔξ' ὀρέων τε καὶ θαλασσίων βαρῶν, τὰς μὲν ἀναδείσσει, τὰς δὲ

ὑποδείσσει (haec sunt quae vocat Epictetus κεντητὰ ὑπόδημα) τὰς δὲ περικείσσει, τὰς δὲ ἐξαρτάσσει, τὰς δὲ περονάσσει, τὰς δὲ ἐπιζάνσει. Haecenus ὁ μακαρίτης: qui tamen plura sparsim, quae hic quoque, si res postulare, referri recte possint. Sed notet Lector in verbis Synesii, tres illas, ut in Epicteto, non eodem quamvis ordine species, περιχρῦσον, περιπορφύρεον & λίθους seu gemmis distinctorum: quae κεντητὰ vocat Epictetus. Sed nec omitendus insignis in eam rem Plinii locus: Quin & pedibus, nec creptiarum tantum obstingillis (Aristoceli, partes calcei sunt, περίσχιμα, κεφαλὴ, χιτῶν.) sed toti solentis adhaerent. Neque enim gestare jam margaritas, nisi calcant, ac per unguones ambulant, satis est. Paraphrases nostrae, si verba singula spectemus, haec Epicteti pessime accepit; qui ortus à κεντητοῖς, inde ad purpureos: postea ad aureos, quasi κεντητοῖς & purpureis pretiosiores, inverso plane ordine, progreditur. Nisi tamen consulto consilio pro more sui saeculi ac loci ita locutus est. Addit enim: λιθουκλήτες: quod quid aliud est, quam κεντητοῖς? nisi quod illud, sequi avo (quan-

(quamquam probum, & jam olim notum:) magis in ea notione vulgatum. Idem.

³ Κεντητόν.] Sive artificiose dissectos, five pictos, five gemmis aut imaginibus interpunctos calceos significare videtur. Byzantinis, rubri calcei signum Imperii fuerunt: virides, inigne Cæsarum, quibus

aliquando aurea aquila intertexebatur. Politianus, *Punctabundum* vertit. Vetera lexica vertunt, τὸ κεντητός punctus, punctis distinctus. Hinc ἀκέντητος stimulo seu aculeo non ictus. Pindar. Olym. de equo δὲ μάς ἀκέντητον ἐν δρόμοις παρήχαν, id est, ἀνευ κέντροιο θίαν, ut Homerus loquitur. Wolfius.

ξβ'.

Αἱ γυναῖκες βίβους ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν κλέια καλεῖν. Τοιγαρῆν ὀρώσασα, ὅτι ἄλλο μὲν ἕδεν αὐταῖς πρῶσσει, μόνον δὲ συγκοιμᾶσθαι τοῖς ἀνδράσιν, ἀρχήναι καλλωπίζεσθαι, καὶ ἐν τῷ τῶν πάσας ἔχειν τοῖς ἐλπίδας. πρῶσσει ἔχειν ἐν ἄξιον, ἵνα αἰσθωνήσῃ, διότι ἐπὶ ἕδειν ἄλλω πιμῶναι, ἢ τῶν κόσμων φαίνεσθαι, καὶ αἰδήμονες, ² ἐν σωφροσύνη.

[Αἰσθωνήσῃ.] Legebat Wolfius ἔσθονται; sed αἰσθονταῖ suæ editioni quoque adscripsit.

C A P. LXII.

Mulieres statim ab Manno decimoquarto a viris dominæ vocantur. Proinde cum vident, se nihil aliud habere muneris, nisi ut cum viris concumbant: comere se incipiunt, atque in ornatu spem collocant omnem. Quare operæ pretium est, dare operam, ut sentiant, sibi non ob aliud honorem haberi, nisi quod & modestas se præbeant, & verecundas, cum temperantia.

[2 Εἰν σωφροσύνη.] Wolfius contendit debere legi, ἐν σωφροσύνη.

ξγ'.

Αἰφύιας σημεῖον τὸ ἐνδιατείνειν τοῖς περὶ τὸ σῶμα. οἷον ἕπι πολὺ γυμνά-

C A P. LXIII.

Hebetis ingenii signum est, in rebus corporis immorari: velut excr-

γυμνάζεσθαι, ὅτι πολὺ
 ἐοδῆεν, ὅτι πολὺ πίνειν,
 ἐπὶ πολὺ ἀποπατεῖν, ὁ-
 χθύνειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 εἰ παρέργω ποιητέον·
 περὶ δὲ τῶν γνώμων ἢ πα-
 σα ἔγω ὀπιτροφή.

exerceri diu, edere diu,
 potare diu, cacare diu,
 coire diu. Nam hæc qui-
 dem facienda sunt obi-
 ter : cura autem omnis
 ad animum est transfe-
 renda.

ξδʹ.

Οταν τις σε κακῶς πι-
 ποιῇ, ἢ κακῶς σε
 λέγῃ, μέμησο, ὅτι, ἡ κα-
 θήκειν αὐτῷ οἰόμενος,
 ποιεῖ, ἢ λέγῃ. ἔχουσι τε
 ἐν ἀκολουθεῖν αὐτὸν τῷ
 σοι φαινομένῳ, ἀλλὰ τῷ
 ἑαυτῷ. ὥστε, εἰ κακῶς
 αὐτῷ φάνεταί, ἐκείνου
 βλάβηται, ὅς τις καὶ ἐξη-
 πάτη). καὶ γὰρ τὸ ἀληθές
 συμπεπλεγμένον, ἂν τις
 ὑπελάβῃ ψεῦδος, καὶ
 τὸ συμπεπλεγμένον βέ-
 βλαπῆται, ἀλλ' ὁ ἐξαπα-
 τηθεὶς. ἀπὸ τῶν ἐν ὀρ-
 μώμῳ, πρῶτος ἐξείσ
 πρὸς τὸ λοιδορεῖται. ὅτι
 φθέρῃ γὰρ ἐφ' ἑκάστῳ,
 ὅτι, ἔδωκεν αὐτῷ.

I Καθῆκειν αὐτῷ οἰόμενος ποιεῖ [sibi fuisse.] Idem & Pletho monet,
 ἢ λέγῃ. Eum opinatum esse id ex officio & accusandos nos ipsos esse, qui
 aliud

C A P. LXIV.

Cum tibi quispiam vel
 malefecerit, vel ma-
 ledixerit : memento, eum
 opinatum esse, id ex offi-
 cio sibi fuisse faciendum,
 & dicendum. Neque ve-
 ro fieri potest, ut id se-
 quatur ille, quod tibi vi-
 detur, sed id quod sibi.
 Quod si male judicat, is
 damnum facit qui decipi-
 tur. Nam involutam ve-
 ritatem si quis menda-
 cium judicet, non ea
 involuta læditur, sed il-
 le qui deceptus fuerit.
 Sic igitur instructus, a-
 quo ferēs animo convi-
 ciatorem : Nam ad sin-
 gula dices, Ita visum esse
 illi.

allud persuadere, atque alios in nostram sententiam perducere non possumus. At dices saepe sciunt injuri & maledici homines, improba & se indigna esse qua faciunt. Respondet Epictetus: Tauto igitur pejores & miseriae sunt ipsi: tu vero neque pejor, neque miserior. Imo eorum improbitas mihi fraudi est, quod existimationem meam laedunt, quod fortunas imminuunt, quod corpus vi aut veneficio effligunt, quod obstant commodis? Respondet Epictetus, ista non tua esse, sed aliena, & nihil ad te attingere. Qua de re & supra plura dicta sunt: & è Simplicio, Tomo hujus operis secundo profertur. *Wolfius.*

2 Τὸ ἀληθὲς συμπλεγμένον. *Veritatem complexam, sive involutam, intricatam, perplexam.*] Ut apud Sophoclem in Electra, non ideo mortuus erat Orestes, quod se illius ossa vaseculo inclusa afferre Agistho &

aliis persuaserat. Simplicius aliam affert expositionem, quam suo loco videbimus. Nolumus enim huc omnia congerere. *Idem.*

Καὶ γὰρ τὸ ἀληθὲς συμπλεγμένον.] Wolf. nam involutam, &c. Aliter Simplicius, & ut ego censeo, probabilius. Cum tamen ejus expositionem alibi expendere se profiteatur Wolfius, suspendo libens assensum, donec illa mihi visa, & expensa; (quod nondum mihi contigit) quae pro sua versione adfert Wolfius. *Casaubonus.*

3 Ἄν τις ὑπολάβῃ ψεύδῃ.] Præter hanc lectionem Wolfiana habet, ἐὰν ψεύδῃ νομίζῃ τις.

4 Βέβαια πῶς.] Ita legebat Wolfius, qui βλαπτεται pro varia lectione posuit.

5 Ὅτι, ἰδοὺν αὐτῶ.] Wolfius absque conjunctione ὅτι, legit, ἰδοὺν αὐτῶ.

ξέ.

C A P. LXV.

Πᾶν πρᾶγμα δύο ἔχει λαβὰς, τὴν μὲν φορητὴν, τὴν δὲ ἀφορητὴν. ὁ εἶν ἀδελφὸς εἶν ἀδικῆ, εἰ τεύθει τὸ αὐτὸ μὴ λαμβάνῃς ὅτι ἀδικεῖ. αὐτὴ γὰρ λαβὴ ἐστὶν αὐτῶ ἡ φορητή· ἀλλὰ ἐκεῖθεν μᾶλλον, ὅτι ἀδελφὸς, ὅτι σύντροφο. καὶ λήψῃ αὐτὸν καθ' ὃ φορητὸν ἐστὶν.

1 Ἐν τεύθει αὐτὸ μὴ λαμβάνῃς ὅτι ἀδικεῖ.] Ita quaedam habent editiones. Wolfius legebat: Ἐν τεύθει αὐτῶ μὴ λαμβάνῃς ὅτι ἀδικεῖ. At αὐτὸ pro varia lectione

Unaquæque res duas habet ansas; unam tolerabilem, alteram intolerabilem. Ergo, si frater injuriam fecerit, non ea apprehende, qua facit injuriam: ea enim ejus ansa non est tolerabilis. Sed illinc potius: esse fratrem, esse una educatum. Sic apprehendes rem qua est tolerabilis.

collocavit, quod vocem πρᾶγμα respicit. Præterea idem habet λαμβάνῃς, ubi in cæteris editionibus legitur λαμβάνῃς. Optime omnium placet Salmaliana lectio, qua se ita habet.

habet. Ἐντεῦθεν αὐτὴν μὴ λαμβάνης ὅτι ἀδικεῖ. Et ita procul omni dubio legendum est, αὐτὴν enim respicit vocem λαβῆ, non vero πρᾶγμα. Præterea proba hæc Iestio etiam bene cum sequentibus congruit; nam mox hæc subiunguntur: αὐτὴ γὰρ λαβὴ ἐστὶν αὐτῆ ἐφορητή. Hæc Salmasius cum articulo legit: αὐτὴ γὰρ ἡ λαβὴ, &c.

non hoc glandes pro frugibus? quid enim sententiz fiet, si illud αὐτὸ in αὐτὴν mutes? sin vero Epistetus, ἐντεῦθεν αὐτὸ μὴ λαμβάνης, ut debuit, scripsisse ponatur, plena erit sententia, ἐκείνη τῆ λαβῆ αὐτὸ πρᾶγμα τὸ δύο ἔχον λαβὰς μὴ λαμβάνης. cui apprimè congruit quod mox in fine subiungit, καὶ λήψῃ αὐτὸ, scil. πρᾶγμα. non αὐτὴν.

† Vestram fidem Critici: quid, si

ξς'.

C A P. LXVI.

Ὅσοι οἱ λόγοι ἀσυνακτοί. Ἐγὼ (ε) πλουσιώτερός εἰμι, ἐγὼ (ε) ἄρα κρείσσων. ἐγὼ (ε) λογιώτερος, ἐγὼ (ε) ἄρα κρείσσων. ἐκείνοι δὲ μάλλον συνακτοί. Ἐγὼ (ε) πλουσιώτερός εἰμι, ἢ ἐμὴ ἄρα κλήσις τῆ σῆς κρείσσων. ἐγὼ (ε) λογιώτερος, ἢ ἐμὴ ἄρα λέξις τῆς κρείσσων. 'σὺ δὲ γε ἔτε κλήσις εἶ, ἔτε λέξις.

Orationes hæc non coherærent: Ego sum te locupletior, ergo sum te melior: Ego sum te eloquentior, ergo sum te melior. At illæ magis cohærent: Ego sum te ditior, mea ergo pecunia tuæ præstat: Ego sum te eloquentior, mea ergo dictio tuæ præstat. Tu vero nec pecunia es, nec dictio.

† Σὺ δὲ γε ἔτε κλήσις εἶ, ἔτε λέξις. Tu vero neque pecunia es, neque dictio.] Dices Ego: sed propter opes, eloquentiam, potentiam, magnificor. Istud ipsum reprehendit Epistetus, qui solam sapientiam & virtutem magnificandam censet. Quis vero, nisi homo pessimus & obiectissimus adulator, magnificet

Neronem Casarem, quamvis præter opes & imperium, disertum, poetam, musicum? Sani hominis animus abhorret ab iis probandis, quorum nota est vel stultitia, vel improbitas: utut propter fortunæ munera & pravam consuetudinem honos iis in ipsam sit habendus ac deterendus. Wolfius.

F

ξς'.

ξξ'.

Λέγεται τις ταχέως ;
 μὴ εἴπῃς, ὅτι κα-
 κῶς, ἀλλ' ὅτι ταχέως. πίνῃ
 τις πολὺ οἶνον ; μὴ εἴπῃς
 ὅτι κακῶς, ἀλλ' ὅτι πο-
 λυῶ. ² πρὶν γὰρ διαγνώσθαι
 τὸ δόγμα, πόθεν οἶδα εἰ
 κακῶς ; ³ ὅπως ἐν συμ-
 βήσεται σοι, ⁴ ἄλλας μὲν
 φαντασίας καταληπτικὰς
 καταλαμβάνειν, ἄλλοις
 δὲ συγκατατίθεσθαι.

1 Λέγεται τις ταχέως.] Ad tem-
 pus diei, refert Simplicius, ut &
Paraphr. & probabilius est anticipa-
 tam (ante tempus diei) lotionem
 culpæ obnoxiam fuisse; quam legi-
 timo tempore festinatam. *Casaub.*

2 Πρὶν γὰρ διαγνώσθαι τὸ δόγμα.]
 Pessimo consilio mutavit hic Poli-
 tiani, viri doctiss. versionem, doctissi-
 mus Wolfius, cum ille vertisset:
*Nisi enim consilium ejus scias; unde scis
 an male?* pro quo Wolf. *priusquam
 enim id decretum dijudicaveris, &c.*
 Atqui nihil certius, quam δόγμα
 hoc loco, *consilium* sive *propositum*
 ex opinione manans indicare. Ita
 enim censent & sciscunt veteres illi
 sophi, non tam facta cujusque, ut
 laudi aut vitio tribuamus, spectanda
 esse: quam *dogmata*; id est, sco-
 pum & propositum ex dogmatibus
 aptum; quod si rectum sit, & illa
 recta, si pravam, pariter & illa
 judicanda esse: quod & Simplicius
 hic, & Arrianus lib. 12. c. 8. sed &
 Antoninus non uno loco latius pro-
 sequuntur. Eadem & Apostoli
 doctrina, 1 Cor. 4. v. 5. Ὅς ἐμὴ
 κριτὴ καὶ τί κρίνετε, ὡς ἐν ἔλθῃ ὁ

Lavat quispiam cito:
 me dicas lavisse male;
 sed cito. Bibit quispiam
 multum vini: ne dicas
 bibisse male, sed mul-
 tum. Priusquam enim
 id decretum dijudicaris:
 unde scis an male? Sic
 usu tibi veniet, ut alia
 visa certo comprehen-
 sa habeas, aliis assentia-
 ris.

κρίσι, ὅς καὶ φάτις τὰ κρυπλὰ τῆ
 σκότους, καὶ φανερώσῃ τὰς βελὰς
 τῆ καρδιῶν (id plane dicit & intelli-
 git, quod Epictetus verbo δόγματα)
 καὶ τότε ὁ ἔπαινος (id est ἔπαινος
 ἢ ψόγος, ut alibi docuimus:)
 γενήσεται ἐκαστῷ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
 Recte ad Deum provocat, qui
 καρδιογνώστης est, ab illis quibus
 nulla legitima ratione judicium
 competit: eorum autem (homi-
 num quoque:) quibus judicandi
 provincia legitime incumbit, alia
 ratio est: qui ex factis (& hoc quo-
 que Christo sanciente;) quia corda
 scrutari non possunt, sententiam
 ferre tenentur. *Idem.*

3 Ὅπως ἐν συμβήσεται σοι ἄλ-
 λας μὲν φαντ. καταλ.] Wolf. *sic
 usu tibi veniet, ut alia visa certo com-
 prehensa habeas; aliis assentiaris.* At
 hoc valde absurdum est, (ut recte
 judicat Simplicius;) ut aliud quis-
 quam laudet aut vituperet, quam
 quod perspectum habet. An igitur
 hoc Epictetus suaserit, aut cuiquam
 auctor fuerit? Imo (ait Simplicius,
 sed addubitans) ex ipsa rei conse-
 quentis absurditate colligendum no-

bis relinquit, neminem vel laudandum esse, vel vituperandum. Aut si hoc quoque nimis absurdum, saltem neminem vituperandum esse. Quo quamvis nihil video, quod probabilius à quovis excogitari poterit, qui depravata hac loci lectione contentus fuerit; si quis tamen proprius intueatur, fatebitur (aut ego fallor) id à mente Epicteti plane alienum esse: cum palam, non simpliciter vetet hic Epictetus quenquam laudari, vel vituperari: sed non nisi perceptis prius cujusque consiliis & dogmatibus. Res ipsa clamat legendum esse, Οὕτως εἰ συμβόσαι σοι non ἔσται ἐν συμβόσαι σοι. Nihil clarius hac sententia: nihil emendatione certius. Sed nec amplissimi *Duvivarii* versio procul hinc abit. Piget alios commemorare. *Idem.*

ξλ.

Μηδαμὲν σαυτὸν εἴποις
φιλόσοφον, μηδὲ
λάλη τὸ πολὺ ἐν ιδιώταις
πρὸς τὰ θεωρημάτων· οἷον
ἐν συμποσίῳ μὴ λέγε πῶς
δεῖ εἶδειν. ἀλλὰ εἶδειε ὡς
δεῖ. μέμνησο γὰρ, ὅτι ἔσται
ἀφηγήσει πανταρχοῦθεν καὶ
Σωκράτους τὸ ἐπιδεικτικόν.
ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν,
βελόμηροι φιλοσόφοις
ὑπὸ αὐτῷ συσταθῆναι· καὶ
κεῖθεν ἀπήγαγεν αὐτούς.
ἔσται ἡνέχεται παραροῦ-
μενος.

† Nihil certius mihi hac emendatione Cl. Casauboni; quam Wolfius quoque subodoratus est. Potuit τὸ ἀρνητικὸν εἰ absorberi a τῷ ἐν συλλογιστικῷ, quod præcessit, ut fuerit: ἔσται ἐν εἰ συμβόσαι σοι, sic non usu tibi veniet.

4 Ἄλλας μὲν φαντασίας κατὰ ληπτικὰς καὶ λαμβάνειν. *Alia visus certe comprehensa habeas, aliis assentiaris.*] Fortasse κατὰ ληπτικῶς: et si Atticissimi species aliqua esse potest. Sed quid illi interest inter κατὰ ληψιν & συγκατάθεσιν: Nec enim assentiendum temere est iis, quæ non certo comprehenderit. Fortassis ergo addenda negatio, εἰ συγκατατίθεσθαι non assentiaris, visis scilicet non certo comprehensis & perceptis. Simplicius & hunc locum aliter interpretatur. *Wolfius.*

CAP. LXVIII.

Nusquam te philosophum profitearis: nec apud imperitos multum disputes de præceptis: velut in convivio, ne dic, quo pacto sit edendum, sed ede, ut decet: ac memento, etiam Socratem sic undecunque sustulisse ostentationem. Conveniebatur ab illis, qui se ab eo commendari vel lent philosophis: atque ipse abducebat eos. Adeo leniter ferebat neglectum sui.

F 2

ξθ.

Ὄτε καὶν ὡς ἰσχυροῦ
 μαλὸς πινῶν ἐν ἰδιώ-
 ταις ἐμπίπῃ λόγῳ, πώ-
 πα τὸ πολὺ. μέγας γὰρ ὁ
 κίνδυνος, εὐθὺς ἐξεμέσαι
 ὁ ὄν ἐπέφασκε. καὶ ὅταν
 εἴπῃ σοι τις, ὅτι εἰδὲν
 οἶδα, καὶ σὺ μὴ διχθῆς,
 τότε ἴσθι, ὅτι ἀρχὴ ἔ-
 ἔργα. ἐπεὶ καὶ τὰ ὑπερβαλὸν
 ἔχρον φέροντα τοῖς
 ποιμέσιν ὀπίδεικνύει πόσον
 ἔφαγεν. ἀλλὰ πῶ νομίζω
 ἔσω πέφασκε, ἔειον ἔξω
 φέρει, καὶ γάλα. καὶ ὅτι
 ποίνω μὴ τὰ ἰσχυροῦ
 τοῖς ἰδιώταις ἐπιδείκνυε,
 ἀλλ' αὐτῶν πεφθέντων,
 τὰ ἔργα.

Ἔστι ὅτι ἀρχὴ.] Wolfius pro varia
 lectione suae editioni adscripsit,
 ὅτι ἡξίς. Plantiniana ad marginem

Itaque si apud imperitos
 de præcepto aliquo ser-
 mo incidit: maxima ex
 parte taceto. Magni enim
 periculi est, statim evo-
 mere, quod non concoxe-
 ris. Quod si quis dixerit,
 te nihil scire, tuque com-
 motus non fueris: tum
 scito, rem esse inchoa-
 tam. Nam & oves non
 foenum opilionibus affe-
 runt, neque demonstrant
 quantum comederint: sed
 pastu intra se concocto,
 extra ferunt lanam & lac.
 Et tu igitur ne præcepta
 ostendas imperitis, sed
 opera, quæ præcepto-
 rum concoctionem se-
 quantur.

habet, ἡρχε. Et in Salmasiana le-
 gitur: ὅτι ἀρχεῖς τὰ ἔργα.

Ὄταν ἐντελῶς ἡσ-
 μοσμενῶν ἡς καὶ
 τὸ σῶμα, μὴ καλωπίξῃ
 ἐπὶ τῷ τῷ. μηδ' ἂν ὕδαρ
 πίνῃς, ἐκ πάσης ἀφορμῆς,
 λέγε,

Si corpus frugaliter cu-
 rare didicisti, ne ob
 id tibi placeas: nec, si
 aquam potas, ad quam-
 vis occasionem te potare
 aquam dictita. Quod si
 quan-

λέγε, ὅτι ὕδωρ πίνεις. καὶ ἂν
 ἀσκήσῃ ποτε πρὸς πόνον
 θέλεις, σεαυτῶ, καὶ μὴ τοῖς
 ἕξω, ² μὴ τῶς ἀνδριάν-
 τας φιλάμβανε, ἀλλὰ
 διψῶν πότε σφοδρῶς,
 ἐπίπασσῃ ψυχρῶ ὕδα-
 τῶ, καὶ ἐκπίυσσῃ, καὶ μη-
 δὲν εἰώης.

1 Ὅταν ἐντελῶς.] Scribe ἐντε-
 λῶς, ut in editione Salmastii, &
 Pataphraße. Casaubonus.

2 Μὴ τῶς ἀνδριάντας περιλάμβ.]
 Non eos admodum culpaverim, qui
 nobilissimam in re philosophica du-
 cem secuti, hic à vero deviarunt;
 quæ communis omnium quos ego
 nactus sum interpretum culpa: il-
 los qui possim à culpa absolvere,
 qui sui erroris dudum moniti non
 emendarunt, non video. Quamvis
 autem sufficere poterant, quæ du-
 dum scripta nobis in Antoninum,
 lib. 1. pag. 14. & 15. quo tamen vel
 maxime refractarii convincantur,
 rem pluribus hic explicabimus. In-
 ter alia veteris ἀσκήσεως, (longe
 enim ante Christianos ascetas, &
 res, & verbum in usu:) sive exer-
 citii ad domandum aut durandum
 corpus excozitati genera; istud
 etiam quo corpus frigori ferendo
 assuesceret, satis usitatum, ut vi-
 gente ac rigente hyeme nudi statuas
 sive æneas, sive marmoreas me-
 dias amplecterentur, & ita diu sta-
 tus esset. Ad hoc spectaculum po-
 pulus, qui casu transiret, aliique
 inirantes convolare soliti: & id
 fortasse magis spectabant isti pseu-
 doasceta, ut aliis admirationi essent;
 quam ut corpus injuriis frigoris as-
 suesacerent. Huic igitur κενόδοξία
 Epictetus, qui omnia ad conscien-
 tiam, nihil ad famam & vulgi opi-
 nionem referret, ut iret obviam;

quando ad laborem te vis
 exercere, in tuum, non
 in exterorum usum, ne
 statuas amplectere: sed
 si quando vehementer si-
 tieris, frigidam haus tam
 expuito, ac nemini di-
 cito.

suadet hic ut si quis exercendæ tole-
 rantia (id enim vult hic πίνω, non
 quod interpretes, labor:) cupidita-
 te teneatur, non statuas (ad specta-
 culum:) amplectatur; sed post diu-
 turnam à potu abstinentiam, cum
 jam vehementer sitis aridas infe-
 stat fauces; aquam frigidam diutius
 in ore contineat, & eandem postea,
 nemine præfente ac conscio, ex ore
 expuat: quod sane magnum tole-
 rantia ac temperantia documentum.
 Hæc ex Diog Laërtio, in vita
 Drogenis: ex Plutar. in Apophthegma-
 tibus; ex alio non uno vetere scii-
 ptore discimus. Consulendus παρὰ
 ἀσκήσεως in genere Arrianus lib. 3.
 cap. 12. ubi etiam idem quod hic
 exemplum; sed & lib. 4. cap. 5. ubi
 istum amplectendaurum statuarum mo-
 rem ut inhumanum, & feritatis po-
 tius, quam tolerantia quæ homi-
 nem philosophum deceat, argu-
 mentum suggillat. Caterum, quod
 Epicteto hic tribuitur; (continen-
 tia scil. in ore aquæ consilium:)
 ab Atriano, Apollonio adscribitur.
 Idem.

Μὴ τῶς ἀνδριάντας περιλάμβανε.
 Ne statuas amplectere.] Hoc est, ne
 spectari velis ab aliis, aut conspici
 à multis; ut ii quibus multi poten-
 tiores vim faciunt; qui & opem
 populi implorant, statuas conscensis
 quiritantur, & multitudinem circa
 se congregant. Suetonius.

Procul omni dubio Epictetus Dio-

genem vel aliquem Cynicæ Sectæ philosophum respicit, qui media hyemine nudi statuas marmoreas, nive perfusas, & aneas amplectebantur.

In quo exultantem Diogenem interrogavit Lacon, algeret? Negante illo, quid igitur (inquit) magnum præstas?

οά.

Ἰδιώτε γάσις καὶ χαρακτηριστής· ἐδέποτε ἐξ ἑαυτῆ προσδοκᾷ ὠφέλειαν ἢ βλάβην, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἕξω. Φιλοσόφος γάσις καὶ χαρακτηριστής· πᾶσαν ὠφέλειαν καὶ βλάβην ἐξ ἑαυτῆ προσδοκᾷ.

Ἰ Πᾶσαν ὠφέλειαν καὶ βλάβην ἐξ ἑαυτῆ προσδοκᾷ. Omnem utilitatem & damnum à seipso expectate.] Utilitatem, si recte sentiat, & nature congruenter vivat: damnum, si contra.

C A P. LXXI.

Plebeji status & nota est, nunquam à se ipso vel damnum expectare, vel utilitatem: sed à rebus externis. Philosophi status & expressa imago est, omnem utilitatem & damnum à semet ipso expectare.

Nos vero & ponimus & sumimus secures.

Arbitrio popularis aura:

Ut canit Horatius, Poëta inter Lyricos optimus. Wolfius.

οβ'.

Σημεῖα προσκόπιοντος. Ἐδένα ψέγη, Ἐδένα ἐπαινῆ, Ἐδένα μέμφειν, Ἐδένα ἐγκαλεῖ· Ἐδὲν αὖ ἐαυτῆ λέγη, ὡς ὄντι πινός, ἢ εἰδότη π. ὅταν ἐμποδιῶ π, ἢ κωλυθῆ, ἑαυτῶ ἐγκαλεῖ· καὶ πὶς αὐτὸν ἐπαινῆ, καταγελαῖ ἢ ἐπαινεῖ αὐτὸς παρ' ἑαυ-

C A P. LXXII.

Signa proficientis sunt, S neminem reprehendere, neminem laudare, neminem culpāre, neminem accusare: nihil de se ipso prædicare, quasi aliquis sit, aut aliquid sciat. Cum in aliqua re impeditus fuerit, aut prohibitus; se ipsum accusat. Si ab aliquo laudatur; secum ipse

ἑαυτῶ· καὶν ψέγη, ὅσα
 ἀπολογεῖ). ὡς εἰσι δέ,
 καθάπερ οἱ ἄρρωστοί, ὀ-
 λαβέμενός τι κινήσῃ· τῷ
 καθισταμένου πρὸς πῆξιν
 λαβεῖν. ὅρεξιν ἅπασαν
 ἤρκεν ἀφ' ἑαυτοῦ· τίω
 δ' ἐκκλισιν εἰς μόνον τὰ
 ὡς φῶς φύσιν τῷ ἐφ' ἡμῶν
 μετατέθεικεν. ὅρεξιν πρὸς
 ἅπαντα ἀνεμδίη χρῆσι-
 μὴν ἡλίθεον ἢ ἀμαθῆς
 δοκῆ, ὅ πεφροντικῶν ἐνί-
 τε λόγῳ, ὡς ἐχθρὸν
 ἑαυτὸν ὡς φυλάσσει, καὶ
 ἐπιβελον.

1 Οὐδένα ψέγη. Neminem vituperat.] Scilicet curiositate aliqua rerum alienarum, aut cæco sui amore impulsus. Agrippinum laudat ipse Epictetus: sed cur? ut ejus exemplum alii imitentur. Alios reprehendit: quamobrem? ut emendentur. Videtur igitur hæc sententia μετὰ προσδιορισμῶν τινῶν intelligenda. Wolfius.

2 Τῶν καθισταμένων.] Alii codices habent, τῶν καθιστώτων. Sed optime τῶν καθισταμένων, pro ἀποκαθισταμένων, eorum quæ incipiunt restitui in integrum: ut significetur iniriium, καὶ τὰ πρῶτα recuperanda valetudinis.

3 Ὅρεξιν ἅπασαν ἤρκεν ἀφ' ἑαυτοῦ.] Alii ἤρκε, vel εἰρκεν, utique perpetam. Sed quia sequitur, Appetitione remissa utitur: pro εἰρκεν legendum videtur ἤρκεν, ab ἀρ-τάω. Omne desiderium ex sese aptum habet, ut apud Platonem in Epitaphio, ἴτω ἀνδρὶ ἐξ ἑαυτοῦ πάλιν ἤρκεται. Cic. in Paradoxis:

ipse deridet laudatorem: si reprehenditur, non defendit se: sed ritu infirmorum circuit, metuens ne statum illum convellat, priusquam is confirmetur. Omne desiderium à se dependens habet: aversionem ad ea sola, quæ naturæ eorum repugnant quæ nobis parent, transfudit. Appetitione ad omnia remissa utitur. Sive stolidus sive indoctus habeatur, non curat. Denique, ut inimicum & infidiatorem, se ipsum observat.

Nemo non beatissimus esse potest, qui est totus apud se, qui que in se uno ponit omnia. In Catone interpretatur, bona omnia à se ipso petere. Sententia Epicteti esse videtur: Eum qui proficiat, nihil desiderare, quo frustrari possit. Sed si quis Simplicianam ὁρεξέως & ὁρεμῆς distinctionem hic sequi mavult, non impedio. Wolfius.

Non tanti fuerit variantes omnes hujus loci lectiones (ἤρκεν: ἤρκεν: ἤρκεν: εἰρκεν: ἤρκεν, &c.) colligere: cum certum cuivis esse queat, ad cap. 7. oculos reflectenti (τὴν ὁρεξιν δὲ παντελῶς ἐπὶ τῷ παρόντι ἀνελε· quo & illa pertinent cap. 4. τὰ μὲν ἀρίστα παρὸντος· τὰ δὲ ὑπερτίθεσθαι πρὸς τὸ παρόν) ἤρκεν, ut in Paraphrasi: vel ἤρκεν, si quis ita malit, aut ἤρκεν (eodem enim redeunt:) rectum esse. Quare autem & quatenus τὴν ὁρεξιν excludendam sanxerit Epictetus, multis disputat Simplicius in caput Epicteti 7. quæ ibi

(si cui animus est) legantur. Plures enim causas sive interpretationes comminiscitur. Negari tamen (præter ea quæ objicit Simplicius) haud potest, Epictetum in speciem sibi contradicere: cum hic etiam, (cap. 19. *ἀν καὶ θέλεισ ὀρεγόμενος* μὴ ἀποτυγχάνειν, τούτο δύναται· τούτο οὖν ἀσκήσ ὁ δύναται.) apud Arrianum autem sapissime, τὴν ἔρεξιν legitimo usu circumscriptam, admittat. Respondeat aliquis fortasse, non eosdem eum semper alloqui: alia, ad *idiotas*: alia, ad *philosophos*: alia denique ad *proficientes* pertinere: ut hic Simplicius. Sed

vetior (ut opinor) responsio, duplicem illum constituere τὴν ἔρεξιν: aliam, quæ ad ea quæ sunt in nostra potestate, restringitur: aliam, quæ ad res etiam externas, quæ *concupiscentia* quoque non male dicatur, extenditur. Priorem illam limitibus istis conclusam, nomine tenus & *καλαχρησιμῶς* ita vocari: hanc autem quamvis non omnino, si temperetur, illicitam, rem tamen esse periculosam & quam facilius sit omnino non admittere, quam admissam cum ratione temperare, *Cassaubonus*.

ογ'.

C A P. LXXIII.

Ὅταν τις ὅπι τῶ νοεῖν
 καὶ ἐξηγεῖσ δύνασ
 τὰ Χρυσίππου βιβλία
 σεμνύνῃ, λέγει αὐτὸς πρὸς
 σαυτὸν, ὅτι εἰ μὴ Χρυσί-
 ππου ἀσαφῶς ἐγγρά-
 φῃ, εἰδὲν ἂν εἶχεν εἶπε, εἶ-
 ποῦ ᾧ σεμνύνῃ. ἐγὼ δὲ τί
 βέλομαι; καταμαθεῖν τὴν
 φύσιν, καὶ ταύτη ἔπεισται.
 ζητῶ εἶν, τίς ἐστὶν ὁ ἐξη-
 γέμενος· καὶ ἀκρίτως ὅτι
 Χρυσίππου, ἔρχομαι
 πρὸς αὐτὸν. ἀλλ' εἰ νοῶ τὰ
 γεγραμμένα. ζητῶ εἶν τὸ
 ἐξηγέμενον καὶ μέλει τῶ-
 των εἶπε σεμνόν εἰδὲν.
 ὅταν δὲ εὐρω τὸ ἐξηγέμε-
 ρον, ἀπολείπε) χρῆσθαι
 τοῖς

Si quis intelligentia &
 Sexplicandi facultate li-
 brorum Chryssippi gloria-
 tur, ipse tibi dic: Nisi
 obscure scripsisset Chry-
 sippus, nihil haberet ille
 quo gloriaretur. Ego ve-
 ro quid cognoscere stu-
 deo? Naturam; & hanc
 sequi. Quæro igitur,
 quis sit ejus interpres.
 Cum audiero, Chryssi-
 pum esse: cum conven-
 io. At scripta non in-
 telligo. Quæro igitur
 enarratorem. Ac hacten-
 us quidem nihil præclari.
 Cum autem enarra-
 torem invenero, reliquum
 est, uti præceptis; id
 quod solum præclarum
 est.

τοῖς παρηγγελμένοις τῶ-
 το αὐτὸ μόνον σεμνόν ἐστιν.
 ἀν δὲ αὐτὸ τῶτο τὸ ἐξηγεῖ-
 σθαι θαυμάσω, πῶ ἄλλο ἢ
 γραμματικὸς ἀπετελέ-
 σθαι ἀντὶ φιλοσόφου ;
 πλὴν γε δὴ, ὅτι ἀντὶ Ὀ-
 μήρου, Χρύσιππον ἐξηγέ-
 σθαι μᾶλλον ἔβουλο, ὅταν
 τις εἴπῃ μοι, ἐπανάγνωθί
 μοι Χρύσιππον, ἐρυθειῶ,
 ὅταν μὴ δύνωμαι ὁμοί-
 α τὰ ἔργα καὶ σύμφωνα ὅπι-
 δεικνύειν τοῖς λόγοις.

est. Sin ipsam enarra-
 tionem admiratus fuero,
 quid aliud nisi Gramma-
 ticus philosophi loco eva-
 si? eo duntaxat excepto,
 quod pro Homero Chry-
 sippum enarro. Magis igi-
 tur, cum quis à me pe-
 tierit, prælegi sibi Chry-
 sippum, erubesco: cum
 facta nequeo similia ver-
 bis & consentanea præ-
 stare.

I Καταμαθεῖν τὴν φύσιν. Na-
 turam cognoscere.] Eam scilicet, quæ
 homini divinitus tributa est: hoc
 est, studeo cognoscere, qua condi-
 tione me Deus in terris esse ac vi-

vere velit. qua de re vide sis Persium
 Sat. III. Wolfius.

2 Ἐρχομαι πρὸς αὐτόν.] Ex alio
 codice Wolfius legebat: ἔρχη ἐπὶ
 αὐτόν.

οδ'.

C A P. LXXIV.

Ὅσα περὶ θεῶν, τὰ τοῖς
 ὡς νόμοις, καὶ ὡς
 ἀσεβήσων ἀνὸς θεῶν καὶ
 τῶτων, ἐμμενε. ὅ, τι δ'
 ἀνὸς ἐρῆ καὶ αἰεὶ (καὶ, μὴ
 ὅπιτρέφε; τῶτο γὰρ ὅτι
 ἐτ' ἐπὶ σόν.

Proposita hæc observa-
 tanquam leges, iisque
 citra piaculum non violan-
 dis immorare. Quicquid
 autem de te dictum fue-
 rit, id ne curato. Id
 enim non jam tui est ar-
 bitrii.

I Καὶ ὡς ἀσεβήσων ἀνὸς παραβῆς
 τι τῶτων.] Ista Salmasianæ quoque
 est editionis lectio: ex ingenio ita
 concinnata; an in veteribus libris
 inventa, nescio. Aliter certe quas
 vidi editiones. Wolfiana, anni par-
 tis Sal. 1596. καὶ ὡς ἀσεβήσων πα-

ραβησόμενον, ἐμμ. quæ ut ad vul-
 gatam propius accedit, ita mihi
 maxime probatur. Eadem tamen
 utriusque lectionis sententia, ut mi-
 nus necessaria sit de verbis conten-
 tio. Casaubonus.

2 Ὅτι δ' ἂν ἐρῇ τις περὶ Cκ, μὴ ἐπιστρέφῃ. τὸτο γὰρ ἔκ' ἐστ' ἐστὶ σόν. *Quicquid autem de te dictum fuerit, id ne curato. Id enim non jam tui est arbitrii.* Respicitur hic ad caput xxix. Ac si dicat: quid alii de te loquantur, curare noli. Innuvit enim, fore

multos, qui dicant, subito te sapientem rediisse: quique rogent, unde istud supercilium? & id genus alia. Non enim, quid illi dicant, quid non dicant, nostri est arbitrii. *Snecanus.*

οέ.

Εἰς ποῖον ἔτι χροῖον ἀναβάλλῃ, τὸ τ' βελτίων ἀξιῶν σεαυτὸν, καὶ ἐν μηδενὶ καθυβιάσῃν τ' ἀφαιρῶντα λόγον; παρβέληφας τὰ θεωρήματα, οἷς ἔδδ' σε συμβάλλειν, καὶ συμβέβληκας. ποῖον ἔτι διδάσκαλον προσωδοκᾶς, ἵνα εἰς ἐκείνον ὑποφθῆς τι καὶ ἐπανόρθωσιν ποιήσῃς τι καὶ σεαυτῷ; ὅδ' ἐπ' εἰ μισθᾶκιον, ἀλλὰ ἀνήρ ἦδη τέλει. ἂν ποῖνυ ἀμελήσης, καὶ ῥαθυμῆσης, καὶ αἰὲν ὑπερθέσης ἐξ ὑποθέσεων ποιῆς; ὑποθέσεις ἐκ ὑποθέσεων, καὶ ἡμέρας ἄλλας ἐπ' ἄλλαις ὀρίξῃς, μεθ' ἃς προσωθέξῃς σεαυτῷ, λήσεις σεαυτὸν ἐπ' ὑποκόψας, ἀλλ' ἰδιώτης ἀφαιτελέσης καὶ ζῶν καὶ ἀπιδνήσκων. ἦδη ἐν ἀξίωσον

σεαυ-

C A P. LXXV.

Quouſque tandem differes præſtantiffima quæque tibi vindicare, & nullatenus diſtinctionem rationis violare? Accepiſti præcepta, quæ amplectenda tibi fuerunt, ea que amplexus es. Qualem igitur adhuc doctorem exſpectas, cujus in adventum, tui correctionem differas? Non jam adoleſcens es, ſed matura ætate vir. Itaque ſi neglexeris & ceſſaris, ac ſubinde moræ moram, propoſito propoſitum adjunkeris: & dies alios poſt alios conſtitueris; non animadvertes, nihil te profeciſſe, ſed hominem plebejum fore tam viventem quam morientem. Nunc igitur viri perfecti & proficientis vitam tibi ſume: ac quicquid tibi viſum fuerit optimum,

ca

σεαυτὸν βίβην ὡς τέλειον, καὶ ὑπερόπλοντα, καὶ πᾶν τὸ βέλτιστον φαινόμενον, ἔγω σοι νόμῳ ἁπαράβα- τῶ· καὶ ἐπίπνονόντι, ἢ ἡδῦ, ἢ ἔνδοξον, ἢ ἄδοξον ὑπεράγει, μέμησο, ὅτι νῦν ὁ ἀγὼν, καὶ ἡδὴ πα- ρεσι τὰ οὐλύμπα, καὶ οὐκ ἔστιν ἀναβάλλεσθαι, καὶ ἐν ὑπὲρ μίαν ἤτιαν καὶ ἔνδο- σιν ἢ ἀπὸλλυῖ ὑπεροπῆ, ἢ σώζει. Σωκράτης ἔπος ἀπετελέσθη, ἐπὶ πάντων ὑπεράγων ἑαυτὸν, μηδενὶ ἄλλω ὑπερέχων ἢ τῷ λό- γῳ. σὺ δὲ, εἰ καὶ μήπω εἶ Σωκράτης, ὡς Σωκράτης γε, εἶναι βελόμενός, ὠφείλεις βίβην.

1 Τὸν διαρῶντα λόγον. *Ratio- nem dividentem*: seu, *distinctionem rationis*: aut, si magis placet, *orationem distributivam*.] Eam partitionis rationem intelligo, qua initio dixit, quædam in potestate nostra esse, quædam non esse Quid vero si πὸν δὴ αἰρῶντα λόγον legas? Frequens Stoicis formula, ὅσα ἂν ὁ λόγος αἰρῆ. Wolfius.

Τὸν διαρῶντα λόγον.] Obscure nimis doctiss. Wolfius, (Politianum secutus) *distinctionem rationis*: qui tamen in noris recte exponit. Est autem ὁ διαρῶν λόγος non aliud hic, quam *διαίρεσις*, sive *distinctio*: celebris illa nimirum primis capitibus posita *distinctio*, ut præcipuum

ea lex sit inviolabilis. Ac si quid laboriosum, aut suave, aut gloriosum, aut ignominiosum ingruerit; memento, tum adesse discrimen, tum instare Olympia, nec licere differre: ac profectum una clade ac remissione vel perire, vel retineri. Itaque Socrates in eum evasit quifuit; cum in omnibus se ipse promoveret, cum nemini auscultaret nisi Rationi. Tu vero etsi nondum es Socrates, sic tamen, ut qui Socrates esse velis, debes vivere.

philosophiæ Stoicæ fundamentum; quam etiam in istius sectæ philosophorum scriptis toties inculcatam reperimus. Epictetus hic cap. 24. εὐδὲς διαίρεσις παρὰ σεαυτῶ. apud Gellium, (lib. 1, cap. 2.) μέμησο ταύτης τῆς διαίρεσεως: in paucis bis lineis. Erant t. & alix διαίρεσις magni in hac philosophia usus, quas Antoninus imperator sæpius commemorat. Apud Senecam (De Benef. 7. 2.) & sine mora ulla veniat illa turpis honestique distinctio, Idem Epist. 71. Socrates hanc summam dixit esse sapientiam, bona malaque distinguere. Sed t. non est contemnenda Wolfii, quæ mihi quoque dudum venerat in mentem, conjectura, scilicet

scriptum forte fuisse, τὸν δὲ αἰρού-
 τα λόγον. Est autem (ut omnes no-
 runt, qui Philosophos vel à limine:)
 ὁ αἰρῶν λόγος usitatissima Philo-
 sophis, (sed & aliis, ut Herodoto:)
 formula, pro λόγος ὁρθός, seu
 recta ratio. Mihi hujus conjecturæ,
 sive lectionis præcipuum funda-
 mentum in istis Simplicii, hæc
 enarrantis Epicteti, verbis: καὶ τὸ
 ἐν μηδενὶ παραβαίνειν τὸ ὁρθὸν λό-
 γον. quod & infra verbis inignibus
 repetere videtur; πᾶν τὸ βίητις ἐν
 φαινόμενον, ἔστι τοῦ νόμου ἀπα-
 ράξις. Sed tamen particula δὲ
 nihil hic opus: imo orationi obstat;
 nisi (quod minus probo,) mutetur
 interpunctio. Sed nec illud mirum,
 qui τὸν αἰρούτα λόγον non intelli-
 gerent, maluisse, arque ita (quia
 jam in superioribus ita observant,
 ut ostendimus:) scripsisse, τὸ δια-
 ροῦτα. Sed utcumque legas, τὸ αἰ-
 ροῦτα vel τὸ διαρροῦτα, manifesta
 est utriusque locutionis ratio, nec
 hic incommoda. *Casaubonus.*

2 Οἷς ἐδὲ τοῖς Συμβάλλειν.]
 Omnes quas vidi editiones ita le-
 gunt Salmasiana excerpta, quæ ha-
 bet: οἷς ἐδὲ τοῖς συμβαλεῖν.

3 Καὶ συμβέβηκας.] Wolfius in
 quod. cod. invenit: καὶ συμβέβηκας.

4 Καὶ αἰὲν ὑπερθέσεις ἐξ ὑπερ-
 θέσεων ποιῆς.] Ex codice quodam
 Wolfius suæ editioni hanc variam
 lectionem adscripsit; καὶ μεθ' ὑπερ-
 θέσεως ποιῆς.

5 Προθέσεις ἐκ προθέσεων.] Sim-
 plicius, & *Paraphr.* (omissis istis,
 ὑπερθέσεις ἐξ ὑπερθέσεων: quæ
 etiam absunt à Salmasiana edition.)
 προθεσμίας ἐκ προθεσμιῶν: quod
 fortasse verius. *Casaubonus.*

† μεθ' αἰς προσέξεις σεαυτῶ.] Ab-
 sunt hæc a versione, quæ reddas:
 postquam tibi ipse attenderis; seu, in
 te descenderis.

7 Ἡ ἀδοξον προσάγει.] Hæc
 verba neque in Salmasiana, neque in
 editione Casauboniana conspiciun-
 tur. Nos sequentes alias, ea maxime
 necessaria existimamus.

8 Καὶ ἦδη πάρεσι τὰ Οὐλύμπια.
 Tum instare Olympia] Significas, in
 propinquo esse tempus, quo aut
 vincendum aut succumbendum,
 prout in Olympico certamine fie-
 bat. Egrege Persius perstringit fo-
 cordiam eorum, qui vitæ emenda-
 tionem dietim profetebant. Quem
 vide sis Satyra v. *Snecanus.*

9 Καὶ ἐτι παρὰ μίαν ἦταν καὶ
 ἐνδοτιν.] Cum hac editione nostra
 quoque Salmasiana convenit: Sed
 Casauboniana habet: καὶ ὅτι παρὰ
 μίαν, &c. Similique modo Wol-
 fiana, quæ insuper pro varia lectio-
 ne textui adposuit: ἐκείνη καὶ ὅτι πα-
 ρὰ μίαν, &c.

De his verbis operæ pretium, quæ
 scribit b. m. Parens in *Perf. Sar. 5.*
 nisi qui valde festinat, admissæ. *Casaubonus.*

οτ'.

C A P. LXXVI.

Πρῶτος ἡ ἀναγκαῖο-
 τατος τόπος ἐν Φι-
 λλοσοφίᾳ, ὁ τὸ χεῖρως
 τὸ θεωρημάτων οἶον, ὁ
 τὸ μὴ ψεύδεσθαι. δεύτερος,
 ὁ τὸ ἀποδείξεων οἶον, πόθεν
 εἰ δεῖ ψεύδεσθαι. τρίτος, ὁ
 αὐτῶν

Primus & maxime ne-
 cessarius in philoso-
 phia locus est is, qui agit
 de usu decretorum, veluti,
 de non mentiendo. Al-
 ter, qui demonstrationes
 tractat; veluti, cur non
 sit mentendum. Tertius,
 qui

αὐτῶν τῶν βεβαιωπι-
κός, ³ καὶ ἀμετρετικός.
οἶον, πόθεν οὐ τῆτο ἀπό-
δείξις; τί γὰρ ἐστὶν ἀπό-
δείξις; τί ἀκολοθία; τί
μάχη; τί ἀληθές; τί ψεύ-
δος; οὐκ ἔν ὁ μὲν τρίτος
τόσῳ ἀναγκάσιος ἀφ' ἧ
δύτερον, ὁ δὲ δεύτερος
ἀφ' ἧ ἑρῶτον. ὁ δὲ ἀναγ-
κασιότατος, καὶ ὅπως ἀνα-
παύεσθαι δεῖ, ὁ ἑρῶτος.
ἡμεῖς δὲ ἐμπαλιν περὶ μὲν.
ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ τόσῳ
ἀφαιρέσει μὲν, ⁴ καὶ πάλιν
ἐκείνόν ἐστιν ἡμῖν ἡ πᾶσα
σπασθή. ἔξ δὲ ἑρῶτε παν-
τελῶς ἀμελεῖ μὲν. Τοιγαρ-
θὲν ψευδομεθα μὲν, ⁵ πᾶς
δὲ ἀποδείκνυσι, ὅτι ἔ-
δει ψεύδεσθαι, ὡς χει-
ρον ἔχου μὲν.

qui has ipsas confirmat & distinguunt; veluti, quæ fiat ut ista sit demonstratio? quid enim sit demonstratio? quid sit consequentia? quid pugna? quid verum? quid falsum? Quare tertius locus necessarius est propter secundum, secundus propter primum. Maxime autem necessarius est, & in quo conquiescendum sit, primus. Nos vero diversum facimus. Nam in tertio loco immoramur, in eoque omne studium nostrum consumimus: primum autem prorsus negligimus. Proinde mentimur quidem, & quomodo tamen demonstratur non esse mentiendum, in promptu habemus.

1 Τῶν θεωρημάτων] Wolfphius & Plantiniana, τὰ δογματῶν. Multis tamen in locis τὰ θεωρημάτων utrum commendat. Capite præcedenti, Περιλήψεις τὰ θεωρήματα. Et cap. LXIX. Καὶ σὺ τοίνυν μὴ τὰ θεωρήματα τοῖς ἰδιώταις ἐπιδείκνυε. Et ita quoque aliis in locis.

2 Ὁ τοῦ μὴ ψεύδεσθαι.] Id est, non decipi: quod aliis verbis, ἀπίστων εἶναι ἐν τῷ λόγῳ: apud Diog. Laërtium, in Zenone. Non enim de non mentiendo (ut hic interpretes, perperam:) vel, ne quis

mentiretur præcepta continebant ista Stoicorum dogmata; sed ne quis falleretur; puta, bona pro malis; mala pro bonis amplectens; in quo falsicis aut infallicis vita cardo præcipue vertitur. Alio sensu, fateor, apud Stobæum, μὴ ψεύδεσθαι τὸ σοφόν, ἀλλ' ἐν πᾶσι ἀληθεύειν. & quæ ibi sequuntur: quod non mirum, cum eadem vox ψεύδεσθαι & falli, & mentiri vulgo significet. Et sane si quis ista subtilius rimetur, dicat fortasse non falli, & non mentiri, eodem recidere; quia si quis bona

boni & mali naturam probe perceptam habet, nullis ille minis, nullis illecebris à vero tum in verbis tum in factis (πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεύδεται à cœlesti hereditate, Apocal. 22. 25. exclusus) abducetur. Sed hæc subtiliora, an sublimiora? quæ pauci intelligunt; pauciores, etiam qui se veritatis præcones, & duces aliis venditant, observant. Casaubonus.

3 Καὶ διαρθρωτικός.] Ita Salmasiana, & aliæ quædam editiones.

οἷ.

Επὶ πάντος προχίρως
βλυτέον ταῦτα.

² Ἄγε δὴ με, ὦ Ζεῦ, καὶ

ὣ ἢ πεπωρωμένη,

Ὅποι ποῦ ὑμῖν εἰμι

ἀνατεταγμένον,

Ὡς ἐφομασποδῶν

ἢ δὲ ἄσικνος.

Ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλω, ἔχ

ἦτον ἐφομα.

¹ Ἐπὶ παντός προχίρως.] Ex Simplicio vera lectio fuerit, ἐπὶ π. ἐκ προχίρως. Sed potest ferri, quod hic ista παντός προχίρως (quamvis τὸ πρόχειρον eo sensu non obvium:) copulenter; cum alioquin ἔργα aut tale quod τῷ παντός respondeat, subintelligendum sit. Casaubonus.

οἷ.

Οτις δ' ἀνάγκη συγ-

κεχώρηκε καλῶς,

σοφὸς παρ' ἡμῖν, καὶ

τὰ θεῖα ὀπίσται.]

¹ Ὅστις δ' ἀνάγκη.] Totum caput hoc nihil continet nisi duos

In quibusdam legi καὶ διαρθρωτικός, aut vocis significatio me latet; quia Græcum non est. Wolfius præter hanc lectionem suæ editioni pro varia lectione, adscripsit vocem, διαρθρωτικός.

4 Καὶ περὶ ἐκείνων.] Præter hanc lectionem Wolfius habet, καὶ περὶ ἐκείνων.

5 Πᾶς δὲ ἀποδείκνυται ὅτι ἐστὶ ψεύδεται.] Aliam lectionem Wolfius huic adjecit, nempe: πᾶς δὲ ἐστὶ ἀποδεικνύται ὅτι ἐστὶ ψεύδεται.

C A P. LXXVII.

In quovis incepto hæc Ioptanda sunt.

Me, Jupiter, duc, fortis & Necessitas,

Quocumque vestro destinatus numine

Sum: nam volens sequar. Minus quod si velim,

Sequar coactus, improbusque & impius.

² Ἄγε δὴ με.] Primum hoc totum, teste Simplicio, Cleanthis est, Stoici philosophi, Assio nati, qui fuit Zenonis discipulus, Chryssippi magister. Cujus statuam in Assio magnificentiæ Romanæ specimen sibi visam testatur Simplicius ad hunc locum. Seneanus.

C A P. LXXVIII.

Necessitati qui probe se accommodat,

Sapit: estque rerum divinarum conscius.

jambos Euripidis Tragici. Seneanus.

οἷ. Ἄλ-

οθ'.

Ἄλλὰ καὶ τὸ τρίτον·
Ὡς κείπων, εἰ ταύ-
τη τοῖς θεοῖς φίλον, ταύ-
τη γινέσθω. ἐμὲ δὲ Ἄνυτος
καὶ Μέλιτος ὄπκα τείνει μὴ
δύναν), βλάψαι δ' ἔσ'.

1 Duo dicta hoc continentur.
Prius Socratis est, à Critone Plato-
nis desumptum. Alterum sumptrum
est ex Socratis Apologia Platonica;
ubi de Socratis accusatoribus Any-
to & Melito illud dicitur. *Simpli-
cius.*

Mirum est, symbolum Epicteti
ἀνέχε καὶ ἀπέχε. Sustine & absti-
ne, esse pratermissum. Et Euripi-
deum illud, οἰσέον καὶ ἐλπιδέον. To-
lerandum & sperandum. Mihi vero
precatio illa Euripidea valde proba-
tur:

Ὡς ζεῦ πατήρ τι καὶ σοφὸς κλήζει
θεός

βλέπον πρὸς ἡμᾶς, καὶ μετέστη-
σον κακῶν.

Sed & tertium illud: O
Crito, si Diis ita visum
fuerit, ita fiat. Me autem
Anytus & Melitus occidere
sane possunt, laedere vero non
possunt.

Quam eleganter convertit vir do-
ctissimus Vincentius Obsopæus:

*Jupiter alme parens, sapiens, ju-
stissimus idem.*

*Respice nos miseros, atque medere
malis. Wolfius.*

Non omnes Epicteti sententias
hoc Enchiridio contineri, illis con-
stat, qui dissertationes Arriani de
Epicteti disputationibus legerunt.
Ac proinde nemo quoque mirabi-
tur, hic non reperiri illud decanta-
tum Epicteti dictum, Ἀνέχε, καὶ
ἀπέχε. Sustine, & abstine. Quin-
imo comparent in Agellio & Sto-
bæo nonnulla Epictetero attributa,
quæ ne quidem apud Arrianum re-
perias. *Snecanus.*

Epicteti Enchiridii finis.

... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...

... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...

... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...

... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...
 ... of the ...

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ,

Τέχνη ἀνθρώπων διορθωτική. ὑπο-
θῆκαι ἅς εἰς ὑπόθεσιν ἑαυτῶν γε-
γράφασιν σπουδαῖοι, καὶ ὠνό-
μασαν Ἐγχειρίδιον.

MERICUS CASAUBONUS

Primus edidit, vertit & notas
addidit.

NOTITIA

de ...

...

...

...

...

...

...

111
C
10
S
C
t
11
f
f
2
2
4
f
S
h
11
1
a
l
C
f
C

LECTORI.

DE hac Enchiridii Paraphrasi quæ dicimus hic in genere, pauca supersunt, præter ea quæ jam dicta sunt. Antiquam eam esse, & ævi melioris, superioribus in Notis observata non pauca quæ fidem faciant. Quibus addas certas voces & loquendi genera, πολιτεία· ἐπάρετ· & πολιτεία· ἀνακείμενοι τῷ θεῷ, &c. proprio quodam veterum Patrum usu, ad res Christianorum, monachorum præcipue, traducta: ut non uni pridem observatum, & nulli in eorum scriptis cum cura versato, non satis notum. Dictione ubique pro argumento, simplex & pura; tali ævo conveniens. Verbum unum aut alterum fortasse, quod sequioris, aut certe inclinantis ævi videri possit: ἡσυχαστῆς. κενός. Sed quæ tamen Justiniani ævo, id est, ante mille annos, jam nota, & in usu communi: fortasse etiam non uno ante illum seculo. De utroque aliquid, in accuratissimo, doctissimus Meursius, Glossario. Plura olim nobis notata melioris ævi in hac Paraphrasi ex collatione cum aliis scriptis vestigia, quæ jam (chartis amissis) non occurrunt. Diligens Lector, cui librorum copia, & pro copia voluntas, hoc specimine incitatus, cætera facile supplebit. Cæterum, quod ad me primo missum est exemplar, ex Sionensis Collegii Londinensis melioris no-

tæ Manuscripto libro, qui istius argumentis scripta plurima continebat, transcriptum fuisse literæ simul tum missæ perhibebant. Istud apographum quam emendatum fuerit, non possum nunc, quia dudum mihi periit, dicere. Secundum hoc, quod exhibemus, multis certe mendis scatebat: quas omnes, aut certe plurimas, ex accuratiore cum Manuscripto collatione tolli posse, confidebam. Quam ad rem, cum amicorum quorundam opera, quia mihi minus erat commodum, usus essem; illi post diuturnam explorationem Manuscriptum in isto Collegio nullum tale jam reperiri renuntiant. Absit, ut omnino perierit. Insignis hæc certe, (si ita res haberet) custodum incuria, vel perfidia fuerit. Nobis tamen interim hæc expectationis nostræ frustratio permolesta accidit. Hac igitur spe & ope destituti, correctis quæ satis obvia cuiusvis & manifesta; in cæteris, correctiones nostras & conjecturas in oppositis oris apposuimus: & vix puto locum ullum repertum iri, ex quo non fœliciter, aut probabiliter nos expediverimus. Sciat autem Lector, cum priora aliquot capita Paraphraseos, parum aut nihil ab Enchiridio differant; ne, quod ajunt, in mustaceo laureolam; libenter fecisse nos, ut Wolfi, viri doctissimi & harum rerum intelligentissimi versionem, retineremus. Ubi res aliter suavit, reddita in plerisque facti ratione; aliter observasse.

[ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ,] [ΕΠΙΣΤΕΤΙ,]

Τέχνη ἀνθρώπων διο-
 δωτική. Ἐπισημασθε
 εἰς ἑαυτῶν ἐλευθέρων
 γενεάφρασι σπυδαῖοι,
 καὶ ἰσχυροῖσιν, Ἐγχει-
 εῖδον.

*Ars humana vitæ e-
 mendatrix: Præce-
 pta scilicet, quæ ad
 propriam communi-
 tionem viri graves,
 & virtute præditi
 conscripsere.*

ἀ.

I.

Εἰς τὴν ἐπισημασθε
 εἰς ἑαυτῶν ἐλευθέρων
 γενεάφρασι σπυδαῖοι,
 καὶ ἰσχυροῖσιν, Ἐγχει-
 εῖδον.

Res quædam in
 potestate no-
 stra sunt: quæ-
 dam non sunt.
 In nostra potestate est
 opinio, appetitio, deside-
 rium, averfatio; & ut uno
 com-

Ἰ. Ἐπισημασθε τέχνη ἀνθρ. διο-
 δωτική. Hic Enchiridii quoque ti-
 tulus in quibusdam, ut videtur, li-
 bris repertus. Ita enim in editione
 Plant. An. Dom. 1585. omnium
 accuratissima, exhibetur: [Epicæti
 Enchiridion: hoc est, pugio, sive
 Ars humana vitæ correctrix.] Nisi
 quis visam Plantino hanc Paraphra-
 sin, & inde sumptam titulum, ve-
 rissimilins credat: quod non adeo mi-
 hi probabile. Et nunc venit in men-
 tem, pridem Barthii Adversaria, (ab
 eo tempore nunquam mihi visa) vol-
 ventem, obsecrare me, Epicætum
 professione fuisse Christianum, satis
 illum confidenter asserere. Præcipiti

hoc ille (ut alia, ni fallor, in istis
 Adversariis haud pauca.) sine dubio
 iudicio: si quidem sunt illa Epicæti,
 quæ nos ut Epicæti legimus. & omnis
 retro ætas esse credidit. Dubitet ta-
 men aliquis, an visa hæc illi fortasse
 Paraphrasis, tam temerarii iudicii
 causa fuerit. Sed ut ad Plantinianum
 titulum redeamus: Potest etiam, ut
 à Simplicio sint ista verba: Τέχνη
 ἀνθρ. διοδωτική. Ita enim etiam
 in illo, ubi de titulo agit, reperi-
 mus; εἰς μίαν πάντα τὴν τέχνην,
 τὴν διοδωτικὴν τῆς ἀνθρώπου
 ζωῆς. Ant certe etiam Simplicius
 in suo codice repererit, & inde sunt
 ista.

λόγῳ, ὅσα ἡμέτερα ἔργα. Οὐκ ἐφ' ἡμῖν δέ, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, δέξαι, δεῖχαι, καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἐχ' ἡμέτερα ἔργα. Καὶ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν εἰσὶ φύσιν ἐλεύθερα, ἀκάλυτα, ἀπαρὰ πόδισα. τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀδενῆ, δεῖλα, κωλυτά, ἀλλότρια. Μέννησο ἐν ὅτι ἐὰν τὰ φύσιν δοῦλα, ἐλεύθερα οἰηθῆς· καὶ τὰ ἀλλότρια, ἴδια· ἐμποδιθήσῃ, λυπηθήσῃ, παρεχθήσῃ, μέμψῃ θεὸς καὶ ἀνθρώποις. Ἐὰν δὲ τὰ ὑπὲρ σοι μόνα οἰηθῆς σὰ εἶναι, τὰ δὲ ἀλλότρια, ἀλλότρια· ἐδέν σε ἀναγκάσῃ ἐδέποτε, ἐδείς σε κωλύσῃ, ἐδένα μέμψῃ, ἐκ ἐγκαλέσῃ πῆ, ἀκὼν πράξῃς ἐδέν, ἐχθρὸν ἐχ' ἔξεις. βλάψαι γὰρ σε ἐδείς δύναται.

complectar verbo, quælibet nostræ actiones. Nostri arbitrii non sunt, corpus, pecunia, gloria, imperia: ad summam, ea quæ ipsi non agimus omnia. Ac ea quidem, quæ nobis parent, libera sunt natura sua; nec prohiberi ab ullo, nec impediri possunt. In quæ autem ipsi jus nullum habemus, ea sunt infirma, obnoxia servituti, obnoxia impedimentis, aliena. Proinde memento, si ea quæ natura serviunt, libera putaris, et aliena pro tuis habueris; fore ut impediaris, doleas, perturbaberis, Deum hominesque accuses. Sin ea sola tua existimaris, quæ tua sunt; aliena vero quæ sunt aliena; te nemo coget unquam, nemo te impediet, neminem accusabis, neminem criminaberis, a ges nihil invitus, inimicum non habebis: cum nemo sit qui nocere tibi possit.

β'.

Τηλικύτων οὖν ἐφιέ-
 μνου, μέμνησο ὅτι
 οὐ δεῖ μετεῖως κεκημέ-
 νον ἀπείσῃ αὐτῶν· ἀλλὰ
 τὰ μὲν ἀφιέναι παντε-
 λῶς· τὰ δὲ ὑποθέσθαι
 ὡς τὸ παρὸν, καὶ ὡρη-
 γυμένως ἑαυτῷ ἔπιμε-
 λείσθαι. εἰ δὲ ταῦτα θέ-
 λης, καὶ ἀρχεῖν, καὶ πλε-
 τεῖν· εἰκὸς μὲν μηδὲ τέ-
 των σε τυγχάνειν. πάντως
 γε μὴ ἐκείνων ἀποτύ-
 ξῃ, δι' ὧν μόνων ἐλευθε-
 ρία καὶ εὐδικεῖνης εὐλά-
 βεια ὡριγίνε).

γ'.

Εὐθὺς ἐν παντὶ λο-
 γισμῶ φαντασίαν
 δεκνῶπι τεραχίαν, με-
 λέξα ἔπιλέγειν, ὅτι
 φαντασία εἶ, καὶ ἐ πάν-
 τως τὸ φαινόμενον. ἔπει-
 τε

2 Εὐθὺς ἐν παντὶ λογισμῶ.]
 Enchirid. Εὐθὺς ἐν παντὶ φαντα-
 σία. In sequentibus quoque non se-
 mel eadem mutatio, ubi in Enchiri-
 dio, vel φαντασία ut hic; vel δια-

I I.

Cum igitur tantas res
 appetas, sic eas susci-
 piendas esse memento, ut
 sis non mediocriter incita-
 tus, atque alia penitus re-
 linquenda, alia in præsen-
 tia omittenda censeas, &
 tui ipsius curam tibi primo
 loco suscipiendam. Quod
 si & illa desideraris, &
 magistratus etiam atque
 opes appetieris, potest
 fieri, ut nec illa conse-
 quaris: iis certe omnino
 excides, per quæ sola li-
 bertas, & vera pietas com-
 paratur.

I I I.

Ad omnem igitur a-
 speriores speciem,
 quam cogitatio tua sibi fin-
 git, assuefacito te, ut in
 promptu tibi sit ita conti-
 nuo subijcere: visum es ani-
 mi: sed minime, quod vi-
 de-

λογισμοί. Atque ita veteres Chri-
 stiani passim locuti: unde in eorum
 scriptis κατὰ τῶν λογισμῶν variè
 tractatus, & frequentes excursio-
 nes.

G 4

Ἡ δοκίμαζε τοῖς κα-
νόσι τῶν, πότερον αἰ-
τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν ὁ λο-
γισμὸς, ἢ αἰτῶν οὐκ
ἐφ' ἡμῖν. καὶ ἐὰν τῶν
οὐκ ἐφ' ἡμῖν ὀφθῆ, ἢ
παράχειρον βίβλος λέγειν,
ὅτι οὐδὲν παρὰ ἐμέ.
Μέμνησο ὅτι ὀρέξεως
μὲν ἐπαγγελία, τυχεῖν
ἢ ὀρέγη. ἐκκλίσεως δὲ,
τὸ μὴ περιπεσεῖν ἐκεί-
νω, ὃ ἐκκλίνεις. καὶ
ἢ ὀρέξεως μὲν ἀποτυγχά-
νων, ὀδυνηθῆση. ἐκκλί-
σεως δὲ περιπίπτων, γλα-
δίση.

deris, es. Postea rem ad has
regulas exige: Utrum in iis
rebus versetur ea cogitatio
(seu species cogitationi
tuæ oblata:) nostræ pote-
stati subjectis; an vero a-
lienis. Quod si in alienis
eam versari percipias, in
promptu sit, illam nihil ad
te attinere. Memento
(præterea) appetitionis id
esse propositum (sive eam
postulationem:) ut conse-
quaris quod appetis: aver-
sationis autem proposi-
tum, ne in id incidas, quod
aversaris. Porro, frustratus
appetitione tua, lugebis:
in id incidens, quod aver-
satus es, rideberis.

3 Ὀρέξεως μὲν ἀποτ. ὀδυνηθῆση
- - - - - γλαδίσθη.] Epictetus:
καὶ ὁ μὲν ὀρέξ. ἀποτ. ἀτυχῆς. ὃ δὲ
ἐκκλ. παραπίπτων, δυστυχῆς. Fal-
lor, aut hæc veterem redolent εὐλά-
θειαν, & ἀτυχῆς & δυστυχῆς con-
sulto consilio aliter reddita. Hinc
etiam quod temporum istorum
Christiani, Deorum gentilium no-
minibus in designandis hebdomadæ
diebus (nec opinor sine ratione, ut
erant illa tempora:) uti, piaculare
crediderunt. Quin & propria, ut
docet Eusebius, quæ gentilissimum
saperent, nomina mutata. Alia
nunc ratio; & quæ tum rationalis
εὐλαΐα, nunc ridicula superstitio
fuerit. Sed hæc obiter. Ab eadem
mente fortasse jam supra, Cap. 2.

εἰκὸς μὲν. pro eo quod in Enchiri-
dio, τυχεῖν μὲν. Non constans ta-
men hic, quod merito miremur,
hæc observatio. Eodem siquidem
capite, τυχεῖν μὲν, &c. & in sequen-
tibus iterum; sed & τύχη, & id
genus alia non semel. Ant igitur
alia mutationis hujus ratio; aut ad
rem, quam ad verba attentior au-
thor noster, vel incautus ista præ-
terit; vel semel quid mallet; indi-
casse contentus, labori non adeo
necessario prudens pepercit. An po-
tius à posteriore aliquo monacho
hæc mutatio, qui (ut multorum mes
est) pauca tantum, & festinanter
legit: aut si plura, quia tamen se-
pius occurrebat, cetera alius emen-
danda reliquit?

δ'.

IV.

Ε'ὰν δὲ μόνᾳ ἐκκλί-
 νῆς τὰ ὡς αὐτῆ φύσιν
 τ' ἔπι σοι, ἔδενί ὧν ἐκ-
 κλίνης ἀειπέσῃ. νόσον
 δ' ἂν ἐκκλίῃαι θάλασσαν,
 ἢ θάνατον, ἢ πεινίαν, ὁ-
 δυνηρῶς ἀλάξῃς. Ἄξον
 οὖν πλὴν ἐκκλίσιν ἀπὸ
 πάντων τῶν οὐκ ἐφ' ἡ-
 μῖν, καὶ μετὰ θεοῦ ἔπι τὰ
 παρὰ φύσιν τῶν ἐφ' ἡ-
 μῖν. πλὴν ὄρεξιν δὲ παν-
 τελῶς ἔπι τοῦ παρόν-
 τος ἀνελε. ἂν γὰρ ὄρέ-
 γῃ τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν π-
 ρὸς, ἀποτυγχάνειν ἀ-
 νάγκη. τῶν ἐφ' ἡμῖν
 ὅσον ὀρέγεσθαι κελεύει,
 * οὐδὲν οὕτω σοι πάρε-
 σι. μόνον τῶν ὀρεμῶν
 καὶ ἀφορεμῶν ἡσῶ κα-
 φῶς καὶ μετ' ὑπεξ-
 αιρέσεως, καὶ ἀνεμέ-
 νως.

Itaque si ea solum aver-
 sare, quæ eorum naturæ,
 quæ in te sunt, repugnant;
 in eorum quæ averfaris,
 nihil incidēs. At si mor-
 bum averfari velis, aut
 mortem, aut paupertatem,
 ærumnosus vives. Averfa-
 tionem igitur ab iis rebus
 amovebis omnibus, quæ in
 nobis sitæ non sunt: atque
 in eas transferes, quæ na-
 turæ eorum, quæ nostri ar-
 bitrii sunt, repugnant. Ap-
 petitionem autem hoc
 tempore profus auferto;
 nam si ea, quæ arbitrii no-
 stri non sunt, desideraris;
 frustrari necesse erit. Ea
 vero quæ nobis parent,
 quatenus recte possint ex-
 peti, non dum es afflictuus.
 Sed eo tantum utitor ani-
 mi motu, qui ad res vel
 persequendas, vel omit-
 tendas; (idque leviter, &
 cum exceptione, & re-
 missie;) sufficiat.

* Enchir. ἐδέπω σοι.

Ε.

Εφ' ἐκάστῳ τῷ ψυχὰς
 ἡ γυναικῶν, ἢ τρεῖς
 παρεχόντων, ἢ τρεῖς
 ἡ τρεῖς μέ-
 των, μέμνησο λέγειν ἐν
 σεαυτῷ, ὁποῖόν τι ἐστίν,
 ἀπὸ τῶν μικροτέρων δε-
 ξάμενος. ἂν ποτήριον
 τρέχεις, ὅτι ποτήριον
 τρέχεις. κατεργείη τὸ
 αὐτῆς οὐκ ἔστιν. ἂν
 χύτραν, ὅτι φύσιν ἔχει-
 σα, ὅτι κλάσθη. ἂν ἀ-
 δελφὸν ἢ φίλον, ὅτι ἀν-
 θρωπὸν θνητὸν ἀγαπᾷς.
 ἀπὸ θανάτου τὸ αὐτῆς, ὅτι
 ἔστιν ἀθάνατος.

Ε'.

Οταν ἀπειθεῖς τινὶ
 ἔργῳ μέλλῃς, ἕνω-
 μίμησο σεαυτὸν ὁποῖόν
 τι ἐστὶ τὸ ἔργον. ἂν εἰς
 ἐπίσταν ἀπίης, ἀφ' ἑαυτοῦ
 σεαυτῷ τὰ γνώμῃα ἐν
 ταῖς ἐπίστανσι. Τὸς ἀπει-
 μωτέρους (εἰς τοὺς παρρη-
 σίας πλέον (εἰς μετέχον-
 τας).

V.

Singulis in rebus quæ
 vel delectant, vel usui
 ferviunt, vel (naturaliamore)
 diliguntur, memento tibi
 suggerere cujusmodi
 (res illæ) sint, exorsus à mi-
 nimis. Si poculum diligis,
 te poculum diligere: sic
 erit, ut eo confracto, non
 animo perturberis. Si ol-
 lam, te rem natura facile
 fragilem diligere. Si fra-
 trem, si amicum; homi-
 nem, ita à natura compa-
 ratum, ut mori ei necesse
 sit. Ita fiet, ut cum morie-
 tur, non perturberis.

VI.

Opus aliquod aggressus
 ipse tibi subji-
 cito cujusmodi sit illud
 opus. Si ad convivium ab-
 eas, ea tibi proponito,
 quæ fiunt in conviviis.
 Qui sint honoratiores, a-
 lios: quibus magis esse fa-
 miliaribus liceat: qui pro-
 vocent (ad bibendi certamen:)

τας· ⁴ τοὺς κελθόντας· τὲς πολὺ πίνοντας, καὶ λοιδορῶντάς (εἰ τιὺ ἐγκρατεῖαν· τὲς ἀτάκτως σιωδαιπνῶντας. οὕτω γὰρ ἀσφαλέτερον ἄψῃ τοῦ ἐργε. μάλιστα, ἐὰν εὐθύς ὀπιλέγῃς, ἀπελθεῖν εἰς τιὺ ἐπίασιν θέλω, τιὺ ἐμαυτῶ παραίρεσιν καὶ φύσιν ἔχουσιν φυλάττων. καὶ ὡσαύτως ἐφ' ἐκείνῃ ἐργε. εἴπω γὰρ, ἐὰν τι πρὸς ὃ πρῶτον ἐργον, γένη) ἐμπόδιον, πρὸ χειρον ἐστὶ μοι λέγειν, εἰ τὸ ἐθέλον μόνον, ἀλλὰ καὶ τιὺ ἐμαυτῶ παραίρεσιν καὶ φύσιν ἔχουσιν φυλάξαι. εἰ φυλάξω δὲ, ἐὰν ἀγανακτῶ πρὸς τὰ γνώμῃα.

men:) qui multum bibant, & tuam temperantiam convitiis incessant; qui petulanter se gerant in mensa: (te ibi reperturum.) Sic tutius rem aggredieris: præcipue si mox ipse tibi dixeris. Ad convivium ab eo, sic animatus, ut meum institutum naturæ congruens confervem. Eodemque modo in unoquoque negotio. Ita enim si quid impedi- menti fuerit, quò minus id quod agitabas, perficeretur; in promptu quod dicas: Equidem non hoc solum volui, sed & institutum meum naturæ consentaneum tueri. Non tuebor autem, si quæ fiunt ægre tulerò.

ζ'

VII.

Ταράσσει τὲς ἀνθρώπων, εἰ τὰ πράγματα, ἀλλὰ τὰ πρὸς αὐτῶν δογματά. Οἶον, θάνατον

Homines perturbantur non rebus, sed iis quas de rebus habent opinionibus. Verbi causa: Mors

4 Τοὺς κελθόντας.] An τοὺς κλοπεύοντας: quia, in Epicteto, inter alia, τὲς κλέπτοντας? Et fures

balnearii, Catullo quoque (ut alios omittam) dicti & notati? Non puto; nec hic opportunum.

ὁδὲν δεινὸν, ἑπεὶ καὶ τοῖς
μάστιγοι δεινὸν ἐφαίνετο.
ὅταν οὖν ἐμποδιζόμεθα,
μήποτε ἄλλον αἰπώμεθα,
ἀλλ' ἑαυτὸς, τὸ τέτι, τὰ
ἑαυτῶν δόγματα.

ή.

Α' παιδύτε ἔργον, ἄλ-
λω ἐγκαλεῖν ἐφ' οἷς
πράσσει κακῶς ἠργυρίε
παιδύεσθαι, τὸ ἑαυτῶ.
πεπαιδευμένε, μήτε ἄλ-
λω, μήτε ἑαυτῶ.

θ.

Ε' πὶ μηδενὶ ἐπαρθεῖς
ἄλλοτεῖω περὶ τῆ-
ματι. εἰ τὸ ἱμάτιον ἐπαι-
ρόμενον ἔλεγε, ὅτι κα-
λὸν εἰμι, οἷσιν ἂν ἴω.
σύ δὲ ὅταν λέγη ἐπαι-
ρόμενος, ὅτι ἱμάτιον
καλὸν ἔχω, ἴδι ὅτι ὅπτι
ἱματίω ἐπαίρη. πὶ οὖν
ἐπὶ τὸ σὸν, εἰ μὴ τῆ-
σις φαντασιῶν; ὅτε ὅ-
ταν τῆσιν φαντασιῶν
κατὰ φύσιν ἔχεις, τότε
μόνον ὅπτι τῶν ἀγαθῶν
εὐμενίῃ.

Mors non est malum; alio-
quin enim & martyribus
ita visum esset. Cum igitur
impedimur, ne culpe-
mus alios unquam, sed
nosmet ipsos, hoc est,
nostras opiniones.

VIII.

Αlios accusare in pro-
pria calamitate, ho-
minis est ineruditi: se
ipsum, ejus qui erudiri
coeperit: nec se, nec alium,
eruditi.

IX.

Νulla aliena præstantia
Nefferaris animo. Si
vestis semet jactans dice-
ret: *Sum pulchra*; feren-
dum esset. Tu autem,
cum de veste pulchra glo-
riaris, scito te de veste glo-
riari. Quid igitur est tuum?
Ufus visorum: (sive, ex-
trinsæcus oblatarum spe-
cierum quæ mentem mo-
vent.) Cum igitur in usu
visorum ita te geres,
quemadmodum natura
postulat, tum de bono
(quod tuum est :) gloriari
posse te, credito.

I.

X.

Ὅσπερ ἐν πλοίῳ, ὅ
 πλοῖα † κυβερμι-
 δένει, ἀν' ἐξέλθοις ὑδροῦ-
 σα, ὁδὸν μὲν πάρεργόν
 ἐστὶν κοχλίδας ἀναλέ-
 ξασθαι ἢ * ψιμάδας συν-
 ἀξαι, τετῶν δὲ δεῖ τι
 ἀφ' ἧσιν ὁ πλοῖον,
 καὶ συνεχῶς ἑπιτρέψασθαι
 μήτοι ὁ κυβερνήτης κα-
 λέσῃ, καὶ τότε πάντα ἐκεί-
 να ἀφέντα δραμεῖν, ἵνα
 μὴ δεδεμένον βληθῆς
 ὡς τὰ πρῶτα. ἕπασθαι
 ἐν τῷ βίῳ τῷ, ἐὰν δέ-
 δον ἄδελφοί, ἢ φίλοι,
 ἢ συγγενεῖς, ἢ οἴκημα,
 εἰδὲν κωλύει. Ἐὰν δὲ ὁ
 κυβερνήτης καλέσῃ, τρέ-
 χον ὑπὲρ τὸ πλοῖον ἀφῆς
 ἐκείνης, μηδ' ἑπιπρεφό-
 μιν. ἐὰν δὲ γέρων ᾖς,
 μηδέποτε ἀπαλλαγῆς ὅ
 πλοῖα, μήποτε καλέμε-
 νον ἐμίπης, καὶ δεδε-
 μένον βληθῆς. ὁ γὰρ
 ἐκὼν μὴ ἐπόμυος, ἀνά-
 γκη τῆς τοῦ πείσε.

Quemadmodum in na-
 vigatione, subducto
 navigio, si aquatum exieris,
 nihil vetat, in transitu
 quasi, etiam cochleolas
 legere, aut umbiliculos
 colligere: animo autem
 in navigium intento esse
 oportet; & oculos co semper
 referre: ne forte gubernator
 vocet: actum omnia illa
 relinquere, ne vincustanquam
 ut oves, in navim conjiciaris:
 Sic & in vita pariter, si
 pro cochleola, aut umbiliculo,
 fratres aut amici dentur,
 aut propinqui, aut domus;
 nulla invidia est. At si
 gubernator vocarit, currens,
 relictis istis omnibus, ad
 navim redibis, neque respicies.
 Quod si senex es, a nave
 omnino non recedes, ne
 quando vocatus, vires (in
 via) tuæ deficient, & vincustanquam
 conjiciaris. Quisquis enim
 non volens & libens sequitur,
 hoc illum pati necesse est.

5 Κοχλίδας ἀναλέξασθαι.] Cic. De Orat. lib. 2. Non audeo dicere de talibus viris; sed tamen ita solet narrare Scavola, conchas eos & umbiliculus ad Cajetam & ad Laurentum legere consueisse, &c.

* γρ. ψεκάδας.

6 Μηδέποτε ἀπαλλ. τῆ πλοία.] Melius hoc, quam ut in Enchiridio, ἀπαλλ. ποτὲ τῆ πλείς μακράν. Sed nec Simplicius istud μακράν agnoscit.

† Καθορμισθέντος navigio subduέτο.] Malim navigio ad litus appulso, quod solenne est exituris ad aquandum. Ceterum restituendi locum

hunc nullam equidem viro Cl. J. Gronovio earum, quas in notis suis ad calcem libri allegat, causam fuisse video, quin directo, quæ ibi disputat, proposito scriptoris esse contraria: quod quidem non aliud est, quam ut ostendat, amicos, fratres, propinquos cet, homini in vita, aliud majoris curæ agenti, tantquam cochleolas & lapillos obtingere egressis navigio, ad aquandum. quare nisi τὸ ἀναλέξασθαι κοχλίδας ἢ ψεκίδας ad ipsum tempus τῆ ὑδρεύσασθαι referendum putes, claudicabit similitudinis instituta exemplum.

10.

XI.

Μὴ ζήτητέ τὰ γινόμενα ὡς σὺ θέλεις γίνεσθαι. ἀλλὰ μάλλον θέλε αὐτὰ γίνεσθαι, ὡς γίνονται, καὶ ἀλύπτως ἀγέξεις.

Ne postules ea quæ fiunt, arbitrato tuo fieri; sed potius ita quæque fieri velis, ut fiunt; & nunquam dolebis.

11.

XII.

Νόσος, σώματος ἐστὶν ἐμπόδιον. ψυχῆς δ' ἔσ', ἐὰν μὴ σὺ θέλῃς. χόλωσις, σκέλης ἐστὶν ἐμπόδιον. ψυχῆς δ' ἔσ'. καὶ τὸτο ἐφ' ἐκάστῳ τῷ ἐμπιπόντων ὀπίλεγε. Εὐρήσῃς γὰρ ἄλλε πνός ἐμπόδιον, σὸν δ' ἔσ'.

Morbus, corporis impedimentum; non animi, nisi ipse velis. Claudicatio, pedis impedimentum est, animi non item. Et hoc, ut quæque res accidit, subjice tibi: invenies eas alterius cujuscumque rei impedimentum esse, non tui, * [qui non corpus; sed animus es.]

* Immo vero, quia liber sis & tui juris, nec alicui voluntas cogi possit.

ιγ'.

XIII.

Ε'φ' ἐκάτω τῶν ἐμ-
πιπτόνων πειρασ-
μῶν, ζήτη τὴν δύναμιν
τὴν ἔχεις πρὸς τὴν χεῖρ
αὐτοῦ. Φυσικὰς γὰρ δυνά-
μεις ἡμῶν ὁ θεὸς ἐχει-
σατο νικητὰς τῶν ἐπὶ
ἐχθρῶν πρὸς βαλομένων.
Ἐὰν γυναικὸς πρὸς ἑσένα
πειράσῃ σε, εὐρήσῃς δύνα-
μιν, τὴν ἐγκράτειαν. Ἐὰν
πόνος πρὸς σὲ φέρῃ, εὐρή-
σῃς τὴν καρτερίαν. Ἐὰν
λοιδορία, εὐρήσῃς ἀνεξι-
καλίαν. καὶ ἕως ἐπιζό-
μῳόν σε, ἔσυναρπάσῃσιν
αἱ φαιτασίαι.

Quæcunque tentatio
[sive afflictio] tibi
contigerit; dispice quam
facultatem habeas ad [re-
ctum] ejus usum. Natura-
les enim facultates Deus
nobis largitus est, omnium
quæ inimicus (Diab.) ad
nos tentandos objicit, de-
bellatrices. Si vultus [for-
mosæ] mulieris te irritat,
præsto est continentia,
quam [ad remedium] ad-
hibeas. Si dolor, toleran-
tia: si convicium, patien-
tia. Atque ita si affueveris,
non abripiet te opinio-
nes: [seu, rerum species
extrinsecus oblatae.]

ιδ'.

XIV.

Ε'πὶ μηδενὸς εἴπῃς, ὅτι
ἀπώλεσα, ἀλλὰ ὅτι
ἐποδέδωκα. ὁ ἀδελφὸς
ἀπέθανεν; ἀπεδόθη. κτή-
μα ἀφῆρέθη; ὅκνησεν καὶ
τὸ ἔτος ἀπεδόθη; ἀλλ' ἀγαν-
ακλεῖς, ὅτι κακὸς ὁ ἀφε-
λόμῳ. τί δέ σοι μέλη,
ἀφ'.

Nunquam te quicquam
perdidisse dicito, sed
reddidisse. Frater mor-
tuus est? redditus est.
Res est crepta? Utique
& illa reddita est. Sed in-
dignaris, quod improbus
ille, qui eripuit. Quid
id tua refert, per quem
suum

ἀφ' ἑνὸς σε ὁ δὲ ἀπὸ
 τῆσεν; ἔγωγε παιδευθεὶς ὁ
 Ἰωβ ἔλεγεν. Ὁ κύριος
 ἔδωκεν, ὁ κύριος ἀφεί-
 λετο. ἄδικον, φησὶν, ἀπο-
 μάχασθαι τῷ λαβεῖν βε-
 λομυθῶ, ὃ δέδωκε, καὶ τὸ
 ἀρέπον ἐνοῶν, ὡς τῷ κυ-
 εῖω, φησὶν, ἔδοξε, ἔγωγε
 καὶ ἐγένετο. Εἰ γὰρ ἀληθῶς
 οὐκ ἐστὶν κύριον εἶναι, τὸν
 τῆσεν κελύσαντα, φέρε
 ἔγωγε ἀνάγκη τὸ βύλημα.
 ἔγωγε γὰρ νόμος δέλεα παρὰ
 δεσπότην ἀγαθόν. μέχει
 μὲν τοι ἔγωγε ἀποδέδοναι,
 ἔγωγε αὐτῶν φροντίζε,
 ὡς ἀλλοτρίων, καὶ ὡς ἔγωγε παν-
 δοχεῖς οἱ παριόντες.

ἰε.

Εἰ παροφθαλμὸν θέλεις,
 ἀφες τὰς ποιήσεις
 λογισμῶν, εἰὰν ἀμελή-
 σω τῆ ἐμαυτῆ, ὅτι ἔγωγε
 ἀφροσύνη· εἰὰν μὴ κή-
 σομαι παιδα, ὅτι ἔγωγε τῆ
 ὑπηρετέμηνον. κρεῖττον
 γὰρ ἐπὶ λιμῶ ἀποθανεῖν
 ἀλυπον καὶ ἀφοβόν, ἢ
 ζῆν

suum repetat, qui tibi de-
 dit. Ita doctus [vel, in-
 structus] Job dixit: *Dom-
 nus dedit: Dominus abstulit.*
 Injustum est, inquit,
 quod dederat repetenti,
 resistere. Et re bene pen-
 sitata: *Sicut Domino pla-
 cuit, inquit, ita factum
 est.* Si enim recte statuit il-
 lum *Dominum* suum esse,
 qui ita iussit: quod illi,
 cumque placitum est, æ-
 quo animo ferendum est.
 Ea enim lex [seu consue-
 tudo] servorum est erga
 bonos *dominos* [sive, he-
 ros.] Cæterum, quamdiu
 ille concesserit, tanquam
 alienum id curato, ut via-
 tores hospitium.

XV.

Σi quid proficere te stu-
 des, istiusmodi cogita-
 tiones misas facito: Si res
 meas neglexero, non erit
 unde vivam. Nisi famu-
 lum mihi comparavero,
 deerit mihi qui ministret.
 Præstat enim perire fame,
 timoris ac molestiæ exper-
 tem, quam copiis omnium

re-

ζῆν ἐν ἀφθόνοις παρεσ-
 σόμενον. κρείσσον δὲ καὶ
 ἑαυτῷ δαλβύνει, ἢ ἀχο-
 λείῳ περὶ τὰ τῆ παιδὸς
 ἀμαρτήματα, ἢ ἀμελεῖν-
 τὰ τῆ ἑαυτῆ.

7 Ἀμελεῖντα τῶν ἑαυτῆ.] Eri-
 det. cap. 16. Κρείττον δὲ τῆ παι-
 δα κακὸν εἶναι, ἢ σε κακοδαί-
 μονα· quod reprehensionī est ob-
 noxium, nisi κακοδαίμων idem
 valeat hic, ac κακός· quod mi-

rerum circumfluentem,
 animo vivere perturbato.
 Et præstat sibi propria
 opera ministrare, quam
 occupatum in corrigendis
 famuli peccatis, propria
 negligere.

nus aptum coherentia. Nescio ta-
 men an ideo mutatum in *Paraphra-*
si, ut minus invidiosa esset senten-
 tia: an vox κακοδαίμων (ut δυσ-
 τυχῆς & ἀτυχῆς antea) tantum
 vitata.

17.

XVI.

Ἀλλὰ κήσασθαι θέ-
 λεις, καὶ οἱ θεοὶ εἰ μα-
 κροθυμεῖν. ἀρξάμ ἄπο τῆ
 σμικροτέρων. ἐκχυται τὸ
 ἔλαιον. κλέπτει τὸ οἶνά-
 εἰον· οἱ ἄρτοι σπύλλων].
 Ε'πίλεγε σεαυτῷ τοσούτη
 παλεῖται ἀπάθεια. το-
 σούτη ἀταραξία πιπρά-
 σκεται. ὡρεῖται δὲ ἕδρην
 ὡρεῖται]. ὅταν δὲ καλεῖς
 τὸν παῖδα, εἰδυμῆ ὅτι
 δυνάται μὴ ὑπακούσαι,
 ἢ ὑπακούσας, μηδὲν
 ποιῆσαι ὧν σὺ θέλεις. ἀλλὰ
 μὴ μὴ ἕως ἔσται αὐτῷ
 χαλῶς, ἵνα εἶπ' ἐκείνῳ ἢ,
 τό σε ταρατῆσθαι. Ἀλλ'
 ὅπι-

Sed comparare tamen
 stat tibi sententia, &
 patientiam, quanta opus
 est, superare tibi confi-
 dis. A parvis igitur auspi-
 care. Oleum effunditur:
 Villum furripitur: Panes
 corrumpuntur: Subjice
 tibi: Tanti vœnit tran-
 quillitas, tanti constantia,
 gratis autem nihil acqui-
 ritur. Cum autem vocas
 famulum, fieri posse co-
 gita, ut non audierit: aut
 si audierit, eorum tamen
 quæ jussēris, nihil egerit.
 Neque vero ei tam bene
 fit, ut tui perturbandi,
 quando voluerit, habeat
 ille potestatem. Sed id
 eo fit, inquis, quia corri-
 gere

H gere

ἔπιτρέψαι ᾤουσαίς, ἵνα
 δὴ βελτίων γίγηθῃ. ᾤου-
 στον μὴ ᾤουσαίς, μὴ
 τὴν σεαυτῆ δοκὸν ἐκα-
 τανοῦς. Εἰ δὲ τῶν
 ἀπὸ πλάξαι, ἔτω ᾤου-
 σὶς ἵα τὸς ᾤου τοῦ πρᾶ-
 μα. ἔ τὸ χολᾶ ὁ ἵα-
 τὸς, ὅτι πρᾶμα ἢ πά-
 ρος ἐστὶν ἐξῆ. ἀλλὰ δε-
 ραπεῦσαι τὸ γεγενῶς σκο-
 πεῖ. καὶ γὰρ πῶς σοφὸς
 ἀμαρτήσαντι τῷ παιδί,
 ἔδαρον ἂν σε, εἶπεν, εἰ μὴ
 ἐχολῶσα.

ἢ Εἰ δὲ τούτων.] Apographum
 habebat τῶν· quod nos τῶν (id

gere illum & emendare,
 tibi proponis. Hoc igitur
 imprimis sedulo cave,
 ne propriam trabem non in-
 telligas. Quod si ab illa
 liber es, ita tamen ad cor-
 rectionem procede, ut me-
 dicus ad vulnus curandum.
 Non enim medicus irascitur,
 quod vulnere quis, aut alio
 quovis morbo laboret: sed id
 agit, ut id quod affectum est,
 sanet. Unde etiam, quod sapiens
 quidam fervero, qui flagitii
 quid perpetraverat: *Flagris*,
 inquit, *cecidissem te, nisi*
iratus essem.

est, τῶν ἰδίων ἀμαρτημάτων fecimus.

15.

XVII.

Εἰ ᾤουσαίς θέλεις,
 ἔπιτρέψαι ᾤουσαίς τῷ
 ἔκτος ἄνθρωπος δόξαι, καὶ
 ἡλίθιος μὴδὲν παρ' αὐ-
 τοῖς βέλτε δοκεῖν ἐπίστα-
 σθαι. καὶ ἂν δόξης πῶς εἶ-
 ναί π, ἀπιπεί σεαυτῶ.
 ἴδι γὰρ ὅτι ἐ ῥάδιον καὶ
 τὴν ᾤουσαίς τὴν σὺ
 χεὶ φύσω φυλάξαι, καὶ
 τοῖς

Si quid proficere vis, ne
 recusa quo minus ab
 extraneis [qui tuæ discipli-
 næ sunt exfortes] amens
 & fatuus habearis. Ne quid
 scire videri velis apud ta-
 les; & si quid scire aliqui-
 bus videaris; ipse tamen
 tibi diffidito. Scito enim
 facile non esse institutum
 tuum in eo statu qui sit na-
 turæ consentaneus con-
 fer-

τοῖς ἐκλὸς ἀρέσκειν. ἀλλ' ἀνάγκη θάτερον ὀπιμελέμενον, ἢ ἑτέρω ἀμελήσαι.

servare, & vulgo placere: Sed aliter fieri non posse, quin is qui alterum curet, alterum negligat.

ἰη.

XVIII.

Εἴαν τοὺς ἀγαπῶντάς σε καὶ τὸς ἀδελφοὺς, καὶ τὰ παῖδια θέλῃς πάντοτε ζῆν, καὶ ὄψωράττειν· τὰ μὴ ὄπί σοι * θέλῃς εἶναι, καὶ ἀνάγκη μὴ εἶτω γνομήων, λυπεῖσθαι, καὶ ἀπᾶσθαι τὴν ὄπαντὸς διοίκησιν. Εἴαν δὲ καὶ τὸν παῖδα θέλῃς μὴ ἀμαρτῆσαι, ἢ λίσθιον πᾶσι ἐπιθυμῆσαι. Θέλῃς γὰρ ὅτι κακίαν μὴ εἶναι κακίαν, ἀλλ' ἄλλό τι.

Si id studes, ut qui te diligunt, & fratres & nati semper vivant, & valeant, (vel floreat:) quæ tui non sunt arbitrii, optas; cui necessario consequens, ut cum aliter quam optabas, accidet, dolore afficiaris, & providentiam Universi gubernatricem accuses. Quod si etiam puerum tuum delinquere non vis, optas quod optare palam stultum est. Improbritatem enim aliud, quam improbitatem esse postulas: [quod quid est aliud, quam rerum naturam pervertere velle?]

* Epict. ἐπί σοι. iterato.

ἢ τὴν κακίαν μὴ εἶναι κακίαν.] Ipsissima sunt Epicteti verba, c. 19. quorum tamen fortasse sensus non cuilibet obvius, nec Simplicii ἐξήγησις hic multum juvat. Nos igitur hoc agamus, τὴν κακίαν, dices, μὴ εἶναι κακίαν. id est, τὸς κακὸς μὴ ἀμαρτάνειν. Hoc quidem ridiculum est, & ἀσύστατον. Sed opponet aliquis: Imo, non τὸς κακὸς μὴ ἀμαρτάνειν; sed istum non esse

κακόν. Regerent Stoici: Ergo id postulas, vel omnino non esse κακὸς· quod contra (ut multis illi disputant; sed multum refragante Plutarcho:) ordinem Universi: vel, ut ut alii sint, servos tamen universi nullos tales esse: quod quam ridiculum sit, quis non videt, cum servi, quod ut plurimum ἀπαιδεύουσι sint & ἀπόλοισι (id est, nulla severioris educationis disciplina culti & subacti: quæ filiorum & servo-

rum præcipua differentia : ut Seneca, aliique pluribus) improbitati maxime sint obnoxii? vel denique tuos saltem non esse malos: quod et Antoninus alicubi verissime, palam ἀγνωμον est, & τυραννικόν. Superest igitur, ut qui servos non esse malos postulet, aut qui suos ta-

les esse indignatur; τὴν κακίαν μὴ εἶναι κακίαν postulet: quod stultum & ridiculum est. Ter. in Ad. Syrus, ut captus est servorum, non malus, neque iners. ubi Donat. quia servum evenire bonum, non ratio est, aut natura, sed casus est, utpote in rarissima.

θ.

Εὰν θέλῃς ὀρεγόμε-
νῳ μὴ ἀποτυγχάνειν, τῶν ἐφίς ἡ ταύτα θέλε, ἀδυνάσαι, καὶ ἀ-
ῶπί σοι.

XIX.

Si in appetitione frustra-
ri non vis, fac ut ea pro-
sequaris & velis, quæ in
tua sunt potestate, & ab
arbitrio pendent tuo.

κ'.

Κύριον ἐκάστῃ ἐστίν,
ὁ ᾧ ὑπὸ ἐκείνῃ θε-
λομένων, ἢ μὴ θελο-
μένων, ἔχων τὴν ἐξου-
σίαν εἰς τὸ ποιῆσαι,
ἢ ἀφελεῖσθαι. ὅστις
ἐν ἐλευθερίῳ εἶναι βέλ-
λει, μήτε θελέτω, μή-
τε φευγέτω τὰ ἐπ' ἄλ-
λω. Εἰ δὲ μὴ, δευλίειν
ἀνάγκη.

XX.

Cujusque dominus is
est, qui rerum ab ipso
expetitarum aut non ex-
petitarum, vel præbendi,
vel eripiendi, potestatem
habet. Quisque igitur li-
ber esse vult, det operam
oportet, ne quicquam eo-
rum cupiat, aut aversetur,
quæ penes alios sunt. Sin-
minus, servire necesse
erit.

κα'.

Ως ἐν συμποσίῳ, ἔτω
δεῖ ἀναγρέεσθαι ἐν
τῷ βίῳ. γέρονέ τι κατὰ
σε;

XXI.

Ut in convivio, sic
in vita versari te
oportet. Si quid circum-
fe-

σε ; ἐκτείνῃς τὴν χεῖ-
ρα, κοσμίως μετάλαβε.
παρέσχετα; μὴ καλὰ τρε-
χε. εἴπω ἤκη; μὴ ἔπι-
βαλε πόρρω τὴν ὄρεξιν,
ἀλλὰ πείσμα ἀλγίς εἰ
ἔλθῃ κατὰ σε. εἴτω πρὸς
Φίλους ἔτω, εἴτω πρὸς
πικρῶν, εἴτω πρὸς δὲ δούλους,
εἴτω πρὸς τὰς χρείας.
* καὶ ἔσῃ ποτὲ ἀειτῶ
συμπότης Χειρῶν βασι-
λείας. Εἰ δὲ καὶ πρὸς
τεθνήτων σοι μὴ λάβῃς,
εἰ μόνον συμπότης, ἀλλὰ
καὶ συγκληρονομῶν ἀνα-
δειχθήσῃ.

κβ'.

Ὅταν κλαίοντα ἴδῃς
πνὰ ἔπι πένθη, ἢ
ἀπιδιμῶντ' τέκνα, ἢ
ἀπλωλεκότα χρήματα,
πρόσχε, μὴ ἢ φαντα-
σία σε σωμαρπίαση, καὶ
νομίσης αὐτὸν εἰ κακοῖς
εἶναι. ἔτω δὲ πρὸς χειρὸν
ἔπιλέγειν σεαυτῷ, ὅτι,
εἰ τὸ γεροντὸς αὐτὸ φύσῃ
κακὸν, καὶ ἀπὸ τούτου ἔπως
ἴλι-

ferendo ad te pervenerit,
porrecta manu, partem
modeste capito. Transi?
noli cursu persequi. Non-
dum venit? Ne longe
appetitum tendito, sed
expecta dum ad te per-
ventum fuerit. Sic erga
amicos, sic erga hono-
res, sic erga magistratus,
sic erga illa quæ commo-
dum usum præbent, af-
fectus, dignus eris regni
Christi conviva. At vero
si etiam oblata recusave-
ris; non conviva tantum,
sed regni consors renun-
tiaberis.

XXII.

Cum ejulantem quen-
quam videbis, vel ob
mortem [charissimorum:]
vel peregre profecto filio,
vel rebus amissis; cave ne
te visum illud abripiat, ut
eum in malis versari existi-
mes: sed in promptu tibi
sit; quod ipse tibi mox sub-
jicias: Non istud quod ac-
cidit, ipsum vere malum,
& inde hic luctus. (Ecce
enim, non omnes quibus

H 3

ista

θλίβεται· ἰδὲ γὰρ ἄλλως
 ἐθλίβει· ἀλλὰ τὸ δόγμα
 αὐτῷ τὸ πρὸς τῶν, ὡς
 κακῶν ὄντων, τῷτο αὐ-
 τὸν ἀναῖ. μὴ ὀκνήσης
 μήτοι καὶ πρὸς ἀμυθήσα-
 σθαι, καὶ κατὰ τὸ δυνα-
 τὸν βοηθήσαι.

κγ'.

Τὴν τάξιν φυλάττειν
 σε χρὴ, εἰς ἣν σε ἔστη-
 σεν ὁ Θεός· ἀνὲν ἐν μικροῖς,
 μικρὸν· εἰάν ἐν πρὸς βεβη-
 κόσιν, εἰάν πτωχὸν ἤβε-
 λήθῃ εἶναι, ἵνα τῷτο γεν-
 ναίως ἐνέγκῃς, ἀνὲν χωλόν,
 ἀνὲν ἰδιώτην, ἀνὲν κληρικόν.
 σὸν γὰρ τῷτο ἔστιν, τὸ δοθέν
 σοι πρὸς Θεῷ χαλῶς με-
 τελθεῖν· δύναι δὲ αὐτὸ,
 ὁ Θεός.

κδ'.

Οἷναρ τετραγυμνόν
 εἰάν σοι ἐπιγῆ, ἀφ' ἧ-
 κεινε παρὰ σεαυτῶ, καὶ
 λέγε· εἰδέν μοι κακὸν
 οὐδαμῶθεν σημαίνεται,
 ἀλλὰ

ista accidunt, ita lugent:) Sed concepta ipsius de rebus istis tanquam malis, opinio; hoc utique est quod illum angit. Ne tibi tamen grave sit [aut fastidiosum.] tum consolari; tum, quantum in te, succurrere.

XXIII.

Οrdinem oportet eum
 te conservare, cui te
 Deus assignavit: ut in par-
 vis rebus, parvum te geras:
 [in magnis, magnum.] Si
 in dignitate: si mendicus;
 ut generose defungaris: si
 claudus: si privatus: si cle-
 ricus denique. Hoc enim
 tuum est, bene obire, quod
 à Deo cunque tibi as-
 signatum est: assignare au-
 tem, Dei est.

XXIV.

Somnium somniare tibi
 contigit turbulentum
 [et quod animum tuum
 anxium habet.] Dijudica
 tecum, et effare: Mihi ni-
 hil ipsi mali ullo modo
 por-

ἀλλὰ τῷ σώματί μου,
ἢ τῇ δοκίμῃ δόξῃ, ἢ
τοῖς ἐκτός. ἐμοὶ δὲ πάν-
τα αἴσια σημαίνεται,
εἰάν ἐθέλω. ὅ, πὶ γὰρ ἀν-
συμβῆ, ἐπὶ ἐμοὶ ἐστὶ ἀφ' ἑ-
ῆς ὑπομονῆς, καὶ εὐχα-
ριστίας βλοδωθῆναι ὑπὸ
αὐτῆς.

portenditur: sed aut cor-
pusculo meo, aut dignitati
(ut vulgo loquuntur:) aut
si quid aliud externum, [&
extra me positum est.] Mi-
hi vero omnia fausta por-
tenduntur, si ipse voluero.
Utique cum in me sit, si
quid tale contingat, per
patientiam & gratiarum ac-
tionem fructum ex eo
capere.

κῆ.

XXV.

Ἄρρητὸν εἶναι δυ-
νήση, εἰάν μηδενὸς
ἀρῆση, εἰ ὅτι σοι τὸ νι-
κᾶν οὐκ ἐστὶ.

Irae nullus erit unquam
locus, si nihil unquam
aggredieris, quod supra vi-
res tuas sit.

κς'.

XXVI.

Ὅρα μήποτε ἰδῶν πι-
να προσημώμενον,
ἢ μέγα διδάμενον, ἢ
νομιζόμενον βύδοκιμαῖν,
μακαρίσσης μὲν ἐκείνον
συωαρπαδοίς. ταλαιῆς
δὲ σεαυτόν. εἴαντε γὰρ διὰ
τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθὰ ταῦτα
αὐτῷ συμβαίη, ἀφθό-
νως δύνασθαι τῶν ἴσων
τυχεῖν. Εἰ δὲ πῶσα φύσιν
τρε-

Cum aliquem vides tibi
prælatum; aut poten-
tia præcellentem; aut (apud
vulgus) virtutis opinione
magis celebrem: cave ne
opinione subita abreptus,
beatum illum prædices, te
vero infelicem. Si hæc
enim per ea quæ sunt in
nostra cujusque potestate
bona illi contigerunt, sine
invidia potes [cum voles]
eadem adipisci. Si vero

H 4 præ-

τρεπομένης τῆς προαιρέ-
σεως, τί πρὸς σε, τὸν
κατὰ φύσιν βελλόμε-
νον τὴν σὴν προαιρέ-
σιν φυλάξαι; ἔτε γὰρ
ἄρχων, ἢ πλάσι
σπυρίδεις γίνεσθαι, ἀλλ'
ἐλεύθερον, καὶ μό-
νον ¹⁰ θεῷ ἀνακείσθαι.
μία δὲ ὁδὸς πρὸς τοῦτο,
καταφρόνησις πάντων τῶν
οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

κζ'.

Γίνωσκε ὅτι οὐκ ὁ λοι-
δογῶν, ἢ τύπλων ὑ-
βείζι, ἀλλὰ τὸ δόγμα
πρὸς τῶν, ὡς ὑβρι-
ζόντων. ἀμέλει, ἑαυτοῖς
παύσαι λέγοντες, οὐκ ἀλ-
γοῦμεν. ὅταν οὖν λέγον-
τες πρὸς (εἰ πινὸς ἐρε-
θισθῆς, ἴσθι ὅτι ὑπό-
ληψις ἠγέθισέ σε, καὶ
οὐ

præpostero, & contrario
naturæ instituto; quid hoc
ad te, cui institutum tuum
naturæ tuæ consentaneum
præstare, summa votorum
est? Non enim id tibi pro-
ponebas, ut magistratum
gereres; ut dives evaderes:
sed ut liber, & Deo soli
addictus, & mancipatus.
Ad eam autem rem via
unica est, eorum quæ in
potestate nostra non sunt
omnium contemptio.

XXVII.

Pro certo habe non eum
qui convitiatur aut
verberet, auctorem esse
contumeliæ: sed opinio-
nem de iis, tanquam contu-
meliosis conceptam. Enim
vero hæc eadem ipsi nobis
ingerentes, non dolemus.
Quandocumque igitur
verbis alicujus irritatus es,
noris te ab opinione tua ir-
ritatum esse; & operam da,
ne

10 Θεῷ ἀνακείσθαι.] Docent viri
doctissimi τὰς Θεῷ ἀνακειμένους à
Chrysoſtomo nuncupari viros Deo
devotos & sacros. Imo, monachos
& anachoretas: (τὰς τὰς ἐρήμους
κατεληφότες μοναχούς) signate
hoc elogio ab illo notatos, est in illo
reperire. Sed non Christiani primi

ita locuti sunt. Apud Euripidem
Pentheus, jam ἐνθεός, & numine
plenus, Bacchum alloquitur: σὺ
γὰρ ἀνακειμεθα δὲ. Insignis Ori-
genis contra Celsum locus, ubi
tum de gentilibus, tum Judæis una
eademque periodo usurpatur. Ἐπὶ
τα, πάνταχοῦ μὲν, ἢ πολλαχοῦ
δὲ.

ὅτι τὸ συναρπασθῆναι.
 ἀν γὰρ ἅπαξ χεῖρον καὶ εἰς
 τὸ αὐτὸ, ῥᾶλλον κρατήσεως
 σιωπῆς.

ne tibi unquam contingat
 occupari. Nam si semel
 tempus ad hoc quoque tibi
 suppetat, facilius te con-
 tinebis: [vel, ipse tibi im-
 perabis.]

κή.

XXVIII.

Θάνατος, καὶ δίωξις,
 καὶ πάντα τὰ φανό-
 μυνα δεινὰ, περὶ ὀφθαλ-
 μῶν ἔστω σοι καθ' ἡμέραν,
 καὶ ἔδεν ἔδέποτε ἀνάξιόν
 εἶναι θυμῶν, ἐδ' ἄγαν
 ὅπι θυμῶν πινός.

Mors & persecutio, &
 quæcunque acerba
 & gravia vulgo credita, ob-
 oculos tibi quotidie ver-
 sentur. Sic, neque te in-
 dignum quicquam cogita-
 bis unquam; nec impense
 cupies quicquam.

κθ.

XXIX.

Εἰ τ' ἐναρέτε πολλείας
 ἐπιθυμεῖς, περὶ
 σκευά-

Si vitam austeriorem &
 solitariam amplectaris;
 sic

δυνάμεις ἐγίνοντο ὡς καὶ αὐτὸς
 ἐν τοῖς ἐξῆς παρατίθεται ἀσκή-
 πιον εὐεργετήντα, καὶ τὰ μέλλοντα
 προλέγοντα ὅλας πόλιν ἀνα-
 κειμέναις αὐτῷ - - - - - παρὰ δὲ
 μένοις Ἰουδαίοις, εἰσέσθαι ἀνα-
 κείσθαι τῷ πάντων ὄλων θεῷ, ἐδὲν ἦν
 σημεῖον, &c. Postrema hæc, per se
 alioquin satis plana, obscure expressit
 interpret Latinus. Sed hoc parum est,
 prout alia sunt in ista versione pluri-
 ma dudum nobis observata, τὴ πο-
 νηρὰ κόμματι.

& imperitis monachis non observa-
 tam fuisse: atque ita verba imper-
 fecta, paucis immutatis, ab illis te-
 mere conjuncta, ut τὸ συναρπα-
 σθῆναι, ad violentam aliquam, per
 vim, corporis raptationem, aut cor-
 reptionem, referretur. Πιο, χεῖρον,
 χεῖρον in hanc sententiam verior
 lectio fuerit. Sed ægrotorum somnia
 piget ultra persequi. Tanti tamen
 erat semel hoc monuisse, quia non
 uno fortasse loco fraudi fuit huic an-
 tiq̄æ Paraphrasi recentiorum mo-
 nachorum ignorantia, quibus Epistē-
 ti, (nedum hujus Enchiridii:) ne fan-
 do quidem nomen auditum. Favet
 tamen aliquatenus huic delirio ver-
 bum τὸ πρῶτον in initio capitis: quod &
 Simplicius agnoscit.

11 Καὶ τὸ συναρπασθῆναι. Ἀν
 γὰρ ἀπ. Nihil factu facilius, quam
 ista ex Enchiridio suppiere & resti-
 tuere. Suspicio tamen hanc lacu-
 nam in antiquis jam olim codicibus
 repertam, à posterioribus scribis,

σκευάζε ὡς καταγελα-
 ῥησόμενος, ὡς κατα-
 μακροσομίων (ε πολλῶν,
 ὡς ἐργίων, ὅτι ἀφνω
 ἀναχωρητῆς ἡμῖν ἐπανε-
 λήλυθας· καὶ πόθεν ἡμῖν
 αὐτῆ ἡ ὄφρυς; σὺ δὲ ὄφρυ
 μὴ μὴ ἔχε. τῶν δὲ βελ-
 πίτων σοι φαινομένων,
 εἴτως ἔχε, ὡς ὑπὸ θεῶ
 τεταγμένον εἰς ταύτην ἴην
 χόραν, ἐν ἣ ἔστηκας.
 μέμνησο, ὅτι εἰ μὲν ἐμ-
 μένης τοῖς αὐτοῖς, οἱ
 ὠρότερον καταγελῶντες,
 ὑπερον θαυμάσον). Εἰ ἂν
 δὲ ἠτηθῆς αὐτῶν, δι-
 πλῆν προσλήψῃ τὴ κα-
 ταγέλωτα.

fic para te, ut qui mox
 expectes fore, ut deri-
 dearis: ut multi te sub-
 fannent: ut dicant te
 subito *anachoretam* exti-
 tisse; ut dicant; *Unde no-
 bis hoc supercilium? Hæc
 austeritas?* Tu vero auste-
 rus ne sis: ea vero quæ
 optima tibi videntur [ad
 veram felicitatem] sic re-
 tine, ut qui sis à Deo,
 in ea statione, quam ob-
 tines, collocatus. Cæte-
 rum, memento te, si in
 eodem statu permanseris,
 iis admirationi fore, qui te
 prius deriserunt. Si vero
 succubueris, illis duplo te
 magis deridendum propi-
 nabis.

λ.

Εἰ ἂν ποτε συγκατα-
 θῆς λογισμῶ πεί-
 θοντί σε ἀρέσασιν τι, ἴδι
 ὡς ἀπόλεσας τιμὴν ἐν-
 γασιν. Σχεῖ ἔν τῷ εἶ-
 ναί ἐν παντί τῶν τῶ θεῶ
 μόνῳ ἀνακειμένων. Εἰ δὲ
 δοκεῖν βύλει, σεαυτῶ
 φαί-

XXX.

Si quando acciderit, ut
 cogitationi quæ stu-
 dium cuiquam placendi ti-
 bi commendabat, assensum
 præbueris; de statione tua
 dejectum esse te noris. In
 omni loco igitur, & occa-
 sione illud tibi satis sit, te
 ex eorum numero esse, qui
 Deo

Φαίνε , καὶ ἰκανὸν ἔσται
τῆτο.

Deo soli addicti & consecrati vivunt. Quod si talis etiam videri cupis, tibi ipse videaris, & hoc sufficiet.

λά.

XXXI.

Οὗτοί σε οἱ λογισμοὶ
μὴ θλιβέτωσαν·
ἀπιμῶ ἐγὼ ἀλαβιά-
σμου, καὶ εἰδείς ἐδα-
μοῦ. Ἐπίλεγε δὲ μάλλον
σεαυτῷ· μή τι οὖν ἐμὸν
ἔργον ἐστὶ πηθεῖναι,
ἢ πρὸς ἄλλον ἐπὶ χει-
ροτονίαν ἐλθεῖν, ἢ πρῶ-
τον ὠφελιθεῖν εἰς
τὰ σινεδρια; πῶς οὖν
ἐπὶ τοῦτο λογίζομαι ἀπι-
μίαν; πῶς δὲ καὶ οὐ-
δεὶς οὐδαμοῦ; ὅν ἐν μό-
νοις δεῖ με εἶναι τοῖς
ἐπὶ ἐμοί, ἐν οἷς ἔξε-
ρεῖ μοι πολλοῦ εἶναι ἀ-
ξίω; εἰ δὲ * ὑποβάλ-
λη, εἴ καλὸν τοῖς φί-
λοις βοηθεῖν, ἐπι-
πληξον αὐτῷ λέγων·
πὶ λέγεις τὸ βοηθεῖν;
ἵνα ἔχω παρ' ἐμοῦ
χρήματα; ἢ ἵνα λαμ-

Istæ cogitationes ne te
crucient; fore ut sine
honore vivas, & nullo sis
loco. Ipse tibi dicitō po-
tius: an igitur ad honores
provehī [vel, honore affi-
ci] meum opusest: [vel,
mei res arbitrii: [an ad ele-
ctiones; vel consecrationes
sacerdotum in aliena do-
mo celebratas vocari: aut
in confessoribus & synedriis
primum locum habere?
Quinam igitur id ignomi-
niam, aut dedecus esse cen-
ses? Et quæ ratio, te nullo
loco fore; quem in illis so-
lum, quæ tui sunt arbitrii,
occupari debere, recta ra-
tio suadet; in quibus etiam
[nisi desis ipse tibi:] ad
summa tibi patet aditus?
Quod si subjiciat aliquis: at
pulchrum [potentia prædi-
tum, & ad dignitates, quæ
vocantur, evectum] amicis
opitulari posse: Increpa tu
il-

* τις: vel, λογισμός. πρὸς

πρὸς αὐτοὺς ποιήσω
 ὡς αὖ τοῖς πολλοῖς; τίς
 οὖν μοι εἶπεν, ὅτι ταῦτα
 τῶν ἐφ' ἡμῖν εἶναι, οὐχί
 δὲ ἀλλότρια; τίς δὲ
 δύνανται δύναται ἐπέρω,
 εἰ μὴ ἔχει αὐτός; ἀλλ'
 ἐρεῖ σοι ὁ λογισμὸς κτή-
 σαι, ἵνα αὐτοῖς μετα-
 δῶς. λέγει δὲ τοῦτο σύ·
 εἰ δύναμαι κτήσασθαι τι-
 ρῶν ἐμαυτὸν αἰδήμονα,
 καὶ πτόν καὶ ἐλθύθε-
 ρον· δείξον τὴν ὁδόν. εἰ
 δὲ ὡς αἰνεῖς μοι τὰ ἐ-
 μαυτοῦ ἀγαθὰ ἐπιλέ-
 σαι, ἵνα ἄλλοις τὰ μὴ
 ἀγαθὰ περιποιήσω, ὅρα
 πῶς ἀτακίῃ εἶ, καὶ
¹² ἀσύμφορος. πῶς δὲ
 βούλονται οἱ γνήσιοι φί-
 λοι; ἀγύειον, ἢ φί-
 λον πτόν καὶ αἰδήμο-
 να; εἰς τοῦτο οὖν σπού-
 दाζέ μελλον, ὅπως αὐ-
 τοῖς χρησίμῳ ἦς. τοὺς
 γδ

illum, & responde: Quid
 tu dicis *opitulari*? Ut per me
 pecuniam consequantur?
 ut apud vulgus illustres &
 honoratos illos faciam?
 Ista enim, penes me sunt
 ipsum, an aliena? Quis au-
 tem potest alii præstare,
 quod ipse non habet? Sed
 subrepet cogitatio fortas-
 se: Acquire igitur, ut &
 aliis impertiri queas. Op-
 pone tu: Si ista parari pos-
 sunt, conservato pudore,
 fide, libertate: viam mon-
 stra tu: [per me nulla mora
 est.] Si vero id suadet, ut
 ipse, dum aliis falso credita
 bona quæro, quæ mea pro-
 pria bona sunt, eorum ja-
 cturam faciam; cogita tu,
 quam præter æquum &
 bonum, & contra rationes
 etiam publicæ utilitatis, id
 à me requiras. Quid enim
 genuini amici malint; pe-
 cuniam; an amicum fide-
 lem & verecundum? Id igitur,
 da tu operam potius, ut
 in istis utilis eis sis, illos au-
 tem

[12 ἀσύμφορος.] Vel hæc una
 vox asserat hoc scriptum meliori
 sæculo. Utuntur optimi scriptores,
 & is maxime proprius ejus usus,
 eam de utilitate publica quaeritur.

φέρειν, & συμφέρειν, de fato &
 Providentia divina, non unus: An-
 toninus autem acutissime & elegan-
 tissime, non uno loco,

γὰρ μὴ τούτοις χαίρον-
 τας, καὶ ταῦτα ἐκείνων
 ὑποπιμῶντας, ἑδαμῶς
 εἰς φίλους τακτέον. Ἄλλ'
 ἑροχλῆσιν οἱ λογισμοὶ
 λέγοντες· τί τῆτονι γέ-
 ξομεν τὸν βίον; οὐδέ-
 μία ἡμῶν ἐν τῇ πόλει
 μνήμη, ἢ ὄνομα, οὐ-
 δὲ τιμὴ. λέληθε δὲ τοὺς
 πολλοὺς, ὅτι καὶ πο-
 λίτης εἰμί. ποίαν πά-
 λιν ταύτῃ τιμῇ λέ-
 γουσιν; ἢ χειροτονήσασι
 ὑπερβύτιω, ἢ δὲ ἀρ-
 χοντα ἀιρήσοντα. καὶ τί
 τοῦτο; οὐδὲ γὰρ εἰς τοῦτο
 ἔταξας ἑαυτὸν, ἢ δὲ τοῦ-
 το ἐπαγγέλλῃ. ἢ δὲ * γὰρ
 ἀρχῶν εἶ, οὐδὲ τῶν τα-
 κινὰ πρᾶσσόντων. Εἰ
 δὲ πινες, μὴ τῶν ὄν-
 των εἰς αὐτὰ μάλλον
 ὠθεῖσιν ἑαυτῶς, τί ὑπὲρ
 σε τὸ ἀνακείσθαι θεῶ
 θέλοντα. καὶ εἰς τοῦτο
 ὄντα; ἰκανὸν γὰρ ἐκά-
 τω, εἰ τὸ ἑαυτοῦ τά-
 ξει Φανείῃ ἀξι. Εἰ
 γὰρ τιμὴν εὐάρετον πολι-

tem qui non ista cupiunt,
 sed illa magis præferenda
 ducunt, noli in amicitiam
 tuam admittere. Sed ite-
 rum cogitationes interpel-
 lant. Quid vivere juvat, si
 nulla nostri in civitate me-
 moria; nullum nomen;
 nulla dignatio? plerique,
 ne civem quidem esse me,
 rescituri sunt. Nos iterum:
 Quem dicunt honorem:
 quam dignationem? Non
 cooptabunt in ordinem
 Senatorium: non *archonta*
 [vel, prætorem] consti-
 tuent. Quid autem mirum,
 cum nec subductæ vitæ
 tuæ rationes eo collima-
 rint; nec id in votis tibi fue-
 rit; [vel neque id profitea-
 ris:] ut archon esses, aut rem
 publicam administrares? Si
 enim alii nullo tali vitæ in-
 stituto prohibiti, se infe-
 runt & intrudunt in ista
 munera, quid hoc ad te,
 qui Deo te vovisti; & id
 agis scilicet? Sufficit enim
 unicuique, si statione sua
 dignum se præbeat. Si igitur
 sublimius vivendi in-
 stitutum [vitam scilicet auste-
 riorum, & solitariam:] am-
 plexus

* 10. ἵνα ὄρ. ἦς, ἢ δ.

γείαν μεταδώκεις, τούτων
 εἰδέν σοι προσηκεί
 ζήτην, ἀλλὰ μάλλον δι
 ὧν ὁ ὑπηγεῖλω πλη
 ρώσης. Ἀλλ' ὅσα ἔχει
 ἢ πατεῖς, φησιν, ἀν
 δρα ὅτις μὲν φρονή
 σεως αὐτῆς ἠγέμενον,
 λαμπερότεραν ἀποφάνη.
 τέως μὲν οὕτως ὁ λο
 γισμὸς δείκνυσιν, ὡς εἰς
 ὁ ἐπιηγείλω ἀνάγκη
 εἶ. Εἰ γὰρ εἰς ἄλ
 λο χρήσιμον ἢς, εἰς
 τὸ παρὸν οὐ χρήσιμον.
 Εἰ δὲ ὅτι ὅσα ἔχει ἠγέ
 μενον φρονίμων, χρεῖα σε
 ἀνάγκη πληρῶσαι πλὴν
 χρεῖαν· λείπει δὲ αὐ
 τῇ χαλκῶς ἢ τέ
 κτων, ἢ γραμματέως.
 Εἰ δ' ὅτι εἰς δύνασαι
 ποιῆσαι· πᾶς οὐ σκο
 πεῖς, ὅτι καὶ θυρωρὸς
 δυνάσαι εἶναι, ἢ σα
 ρωτῆς; ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 οὐχ ὑπεβάλλουσί σοι οἱ
 λογισμοί. τὸ δὲ ἔργου
 μέγεθος καὶ προσηκεί
 ῳ ἄριστον μόνον ἀρμότ
 τει

plexus es, ista sectari mini
 me te decet, sed illa potius,
 per quæ quod profiteris
 adimpleas. Sed non habet,
 inquit, Patria virum, qui
 prudentia pollens, guber
 nationem ejus suscipiat;
 ornatiorem reddat. Hacten
 us ista ratio [vel cogita
 tio] procedit, ut te vincat
 ad id, quod professus es, in
 habilem & ineptum esse. Si
 enim aliud est, in quo ope
 ram tuam utiliter colloca
 re possis, haud utilis & op
 portuna fuerat ad id in quo
 nunc versaris opere. Sin
 autem, quia prudenti gu
 bernatore patria destituta
 est, ideo necesse est te
 istam suscipere provin
 ciam; quid si desint illi fa
 ber ferrarius, aut lignarius,
 aut vero notarius? Quod si
 ob imperitiam te excusas
 ab istis: non vides nihil ob
 stare, quin saltem sis jani
 tor, aut ædituus, cui mun
 dandæ ædis munus incum
 bat? At de istis nullæ tibi
 subrepunt cogitationes,
 sed solam gubernatoris &
 præsidis personam, quasi
 tibi convenientem com
 men

τειν λέγοντες, ὅσα ἔω-
σιν ἔπεισθαι θεῷ, καὶ
εἶκιν δι' χαριστῶν εἰς
τινὸς τάξιν, εἰς τὴν κλη-
θῆναι ἡξιώθης. τίνα
οὖν, φασί, χόρον ἔ-
χεις ἐν τῇ πόλει; ἢν ἔ-
χειν διωγῆ φυλάττων τὸ
ἀνακεῖσθαι θεῷ. εἰ δὲ
ἐν τῇ πόλει πρῶτος
θέλων, τῶν ἐρασιῶν
ἐκπέσης, τί τὸ ὄφε-
λος; εἴπω γὰρ καὶ τῇ
πόλει κακὸς πολίτης, καὶ
τοῖς ἀδελφοῖς ἐπαχθὴς
ἔσῃ.

mendantes, non permit-
tunt te Deo adherere, &
illi cum gratiarum actione
adherentem, fervare lo-
cum, in quo nos gstatiose
collocavit. Sed quem ta-
men locum, inquit, ha-
bes in civitate? Quem te-
nens possis Deo jugiter
fervire, & pietati vacare.
Si enim; dum dignitatem
in civitate [terrena] con-
sequi satagis: cœlestibus
excidas [vel cœlestia cura-
re desinas;] quid admo-
dum lucratus es, cum nec
civitati bonus civis appa-
rebis, & fratribus, [quos
deseruisti:] odiosus eris?

λβ'.

XXXII.

Προεπιμήθη ἑστὶς εἰς
ἐπίασιν, ἢ ἐν πρῶ-
τα γερβύσῃ, ἢ ἐν τῷ πα-
ραλιφθῆναι εἰς συμβέ-
λιον; εἰ μὲν ἀγαθὰ ταῦτα
ἐπὶ χαίρειν χεῖρ, ὅτι ἔτυ-
χει αὐτῶν ἐκεῖν. εἰ δὲ
κακά * * * * * γίνωσκε,
ὅτι ἐδύασαι μὴ τὰ αὐτὰ
ποιῶν πρὸς τὸ τυγχάνειν τῶν
ὅσα ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἴσων
τοῖς

Est tibi praelatus ali-
quis, ad convivium [te
præterito, vocatus?] aut in
salutatione, aut dandi con-
silio officio? Si quidem ista
bona sunt, gaudere debes
ejus causa, quod bona
consecutus sit. Sin mala
* * * * * Cæterum pro
certo habe, cum non ea-
dem agas quæ alii ad ea
paranda quæ non sunt in
nostra potestate; fieri non
possit,

τοῖς ποιῶσιν ἀξιῶσθαι· πῶς
 γὰρ ἴσον δυνάμει ὁ μὴ φοι-
 τῶν ἐπὶ θύρας πινὸς τῶ
 φοιτῶντι; ὁ μὴ τῶ
 πέμπων, τῶ
 πέμπωντι; ὁ μὴ ἐπαινῶν, τῶ
 ἐπαινῶντι; ἀδικεῖν ὁ λο-
 γισμὸς, ὁ μὴ ἀρέμεν
 μὲν ἀντὶ ὧν ἐκεῖνα πι-
 πρᾶσκε, ἀρετὴ δὲ βε-
 λόμεν αὐτὰ λαβεῖν.
 εἰ τις τυχόν, ἔχων ὄβο-
 λὸν, χάρις τὸ ἴσον ἔχον-
 τος, ἀρετὴ αὐτῷ, καὶ λάβῃ
 θείδαιας· σὺ δὲ μὴ ἀρέ-
 μεν, μὴ λάβῃς· μή οἱς
 ἔλαττον ἔχειν ἐκεῖνα; †† ὡς
 γὰρ ἐκεῖν ἔχει τὰς θεί-
 δαιας, εἴπω καὶ σὺ τὸ ὄβο-
 λὸν, ὃν οὐκ ἔδωκας. τὸν
 αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν τέτοις·

8

† J. Gronovius ex MS. suo hic
 mavult προπέμπων. Sed non erat
 tanti, diversam istius verbi, & tam-
 quam huic loco magis convenien-
 tem notionem ex Stephano huc
 attrahere; ut ex eodem Lexico prom-
 miscuum verborum παραπέμπειν &
 προπέμπειν usum cuilibet obvium,
 dissimularet.

†† ὡς γὰρ ἐκεῖνος ἔχει τὰς θεί-
 δαιας.] Non intellexit locum hunc
 Cl. J. Gronovius, qui hic de ven-
 ditore, & de eo, qui obolum ha-
 beat ad emendum, sed quem dare
 noluerit, agi postulet; cum de duo-

posse, ut eadem tibi tri-
 buantur. Nam quæ ratio
 est, ut ille tantum possit
 qui fores non frequentat,
 atque ille qui frequentat?
 qui non affectatur, atque
 ille qui affectatur? Iniqua
 igitur est ista cogitatio, si
 non numerato quo ven-
 neunt illa pretio, gratis ea
 consequi te postules. Si
 quis, exempli causa, obol-
 um habeat, tu tantundem:
 ille obolum suum dat; &
 lactucas aufert: tu nullum
 das, nec habes lactucas:
 An minus te consecutum
 putas eo, qui lactucas ac-
 cepit? Ut lactucas habet
 ille, sic tu obolum, quem
 non dedisti. Ad eundem
 modum & hic se res habet.
 Non vocatus es ad convi-
 vium alicujus? nec enim

ven-

bus mentio fiat, quorum alter eme-
 rit; alter, etsi τὸ ἴσον tantundem
 obolum scil. habens, emere nolue-
 rit. quæ quidem similitudo optime
 respondet protasi, quam modo de-
 derat, de duobus, quorum alter la-
 bore, alter gratis sed inique vitæ
 istis commodis frui vellet. Quare
 inhærendam puto vulgatæ, quæ hoc
 simpliciter mihi velle videtur: non
 esse quod quempiam paniteat sua sor-
 tis, si alium viderit honore & opibus
 circumfluere; ubi cogitet, fædo adu-
 landi obsequio, a quo alienum se ipse
 sentiat, ista plerumque parati.

ὁ παρεκλήθη εἰς ἐφιάσιν
 τινος; ὁ γὰρ ἔδωκε τῷ
 πωλῶντι ὅσα πολεῖται
 τὸ δείπνον. ἐπαίνεσθε ἐκεῖνος
 πωλεῖ αὐτὸ, θεραπείας,
 κολακείας. Εἰ ἐκεῖνου
 ὀφθυμῶν * βέλῃ ταῦτα
 ὠρεῖσθαι, καὶ ὁ δείπνεσθε
 τυχεῖν, ἀπληγῶ εἶ.
 Εἰ δὲ σκοπήσης τι ἔξεις
 † ἀπὸ ὁ δείπνεσθε, πολλὰ
 εὐρήσεις: τὸ μὴ ἐπαίνῃ-
 σαί, ὃν ἐθέλεις. τὸ¹³ μὴ
 ἀναχέσθαι αὐτῷ, καὶ ὧν
 αὐτὸς ἠδύηται. τὸ μὴ πάν-
 τα τὰ ὠρεσόντα αὐτῷ καὶ
 κακὰ ὄσι, θαυμάσαι. τὸ
 μὴ σιωπᾶσθαι ψέγοντα
 πολλάκις τῶν αὐτῷ
 κρείττονας: τὸ ἀπιλλάχ-
 θαι τῷ ὑπηρετούν-
 των ὠρεργίας, καὶ ὧν
 ἀποσκώπιον εἰς τῶν κε-

κλη-

venditori dedisti, quanti
 venit convivium. Vendit
 autem convivator lauda-
 tione: vendit obsequio:
 vendit adulatione. Quod
 si convivii cupidus, nec
 illa vis præstare, & ta-
 men istius particeps fieri;
 iniquus, & avarus es. Si
 porro tecum pendas, quæ
 consequare loco convi-
 vii; multa reperies; non
 laudare te, quem nolis:
 mores ipsius & ineptias
 tolerare non coactum:
 non omnia ipsius, qua-
 liacunque, etiam mala,
 admirari: non assentiri
 denique melioribus sæ-
 pius obtrectanti: præ-
 terea, vitare te mini-
 strantium molestam cu-
 riositatem, & probrosa
 quibus appetere solent
 vocatos diæta. Nam &
 ita tolerare, [ut placeas:]

ar-

* γρ. μὴ β. † γρ. ἀντι.

13 Τὸ μὴ ἀνασχ. αὐτῷ, καὶ ὧν ἠδύηται.] Ex his verbis aliquando conjiciebam, etiam in *Enchiridio*, cap. 32. (postremis verbis:) veram, aut probabilem saltem lectionem esse, το μὴ ἀνασχ. αὐτῷ ἐπὶ τοῖς, οἷς ἠδύηται. quod à vulgata lectione non adeo remotum. Sed illa præferenda quæ ibi diximus: quibus addi debuit, in Sal-

masiana editione ista, τὸ μὴ ἀνασχ. αὐτῷ, &c. penitus omissa esse, oscitantia crederem (cum alibi quoque integræ lineæ omisæ sint) typographica, nisi & in apposita versione ita res haberet, Wolfii editiones aliter: Veneta: Plantiniana: sed nec Politiano præterita: qui (sensu non nihil immutato) vertit: quod non ea persera qua ad ejus limen perferuntur.

κληιδύες. Καὶ γὰρ τὸ ἀναχέσθαι, δυσκατόρθωτον. καὶ τὸ * ἀνθυμακῆσαι, παραχῶδες. καὶ πάντας διεγείρει εἰς ὀπίπληξιν κατὰ ἄσ, ὡς τὴν ἀγάπην παραξάνει, καὶ τὴν κεκληκότεν ὑβρίσασθαι, καὶ πολλῶν κόπτοντι τὴν σπερδίω.

λ.γ'.

Τὸ βέβλημα τῆς φύσεως καταμαθεῖν ἔστιν, ἐξ ὧν ἐξ ἀφαιρέμεθα. οἷον. ἄλλο παιδάειον κατέαξε τὸ ποτήριον. ὡρῆχειρον θυθῆς, ὅτι τῶν γερονότων ἔστιν. ἴδιον ἐν ὅτι ὅτε καὶ τὸ σὸν κατέαγη, τοῦτόν ἔστιν οἷον καὶ τὸ ἄλλο. ταῦτα μεταπίθη καὶ ὀπί τὰ μείζονα. ἐὰν παιδίον ἄλλο, ἢ ἀδελφός, ἢ ἄλλο τελευτήσῃ, εὐδείς ἔστιν ὅτις οὐκ ἐρεῖ, ὅτι ἀνθρώπινον. μέμνησο ἐν ὅτι καὶ ὀπί

* ἰσ. ἀντιμαχῆσαι.

τοῖς

arduum pariter, & illiberale est; & repugnare, rixosum est: omnibus illico in te insurgentibus, & tanquam fraternæ concordiae turbatorem, & eum qui convivium præbuit, contumelia afficientem; & multorum qui aderant alacritatem obtundentem, increpantibus.

XXXIII.

Naturæ propositum ex his rebus, quæ ad nos nihil attinent, cognosci potest. Ex. grat. alterius [vicini: vel amici:] fervulus poculum fregit: In promptu illud statim est: Ita fieri solere. Memento igitur, si & tuum contractum fuerit, eandem tui quoque poculi naturam esse, qualis alterius. Jam transfer hæc ad majora. Si vicini filius, aut frater, aut de propinquis alius obierit, nemo est cui non statim succurrat, ita natos esse homines. Memento igitur, si &

τιο-

τοῖς σοῖς ἀνθρώπινον συνέβη. ¹⁴ καὶ ὁ πάντως καὶ τοῖς ἀπαιδύτοις † ποιήσῃ ὁ χροῖον, ὡς ἐχέτω ἢ συύεσις. ὡσπερ ὁ σκοπὸς ὡς τὸ σπυγχάνειν ἐτίθει, ἕτως ἐδὲ κακῆ φύσις ἐν τῷ κόσμῳ γέρονε. μή σε ταρσίξῃ λαιδορῶν ἡς, ἢ κατηγρῶν. ἀτοπον γὰρ ἕτως βίχρη εἶναι, ἵνα ὅταν θείλῃ ἡς † βύδεσται, σὺ ταρσίτη.

tuorum aliquis obierit, humanum id quoque: Et quod tempus ipsis vel imperitissimis adfert, fac ut prudentia tibi repræsentet remedium. Quemadmodum aberrandi causa meta non ponitur: sic nec mali natura in mundo existit. Si quis tibi convitiatur, aut te criminetur: nolito commoveri animo. Indignum fuerit, usque adeo in alterius esse te potestate, ut quoties visum fuerit illi mentiri, tu doleas.

λδʹ.

XXXIV.

Tὰ καθήκοντα, τοῖς ἁέσεσι ὡς ἀμετρῆσαι. παλῆς ἐστὶ; δέον ἔπιμελεῖσθαι. ὡς ἀχωρεῖν ἀπάντων, ἀνέχεσθαι λαιδορουῦτος, παιοντος. ἀλλὰ κακὸς πατής ἐστὶ. μήλι

Officia [ut plurimum:] pro relationibus & qualitatibus personarum definiuntur. Pater est? officii admonetur filius, ut curam ejus habeat; cedat ei in omnibus; toleret convitiantem, ferientem. Sed pa-

¹⁴ Καὶ ὁ πάντως καὶ τοῖς ἀπαιδ. ποιήσῃ ὁ χροῖον.] Cicero sapius, in Epistolis, alibique. Lib. 5. Epist. 16. ad Fam. Nam quod alacritas est ipsa diuturnitas, qua maximos luctus vetustate tollit; id nos praeferre consilio prudentiaque debemus. Et lib. 7. 28. Dies qua stultis quoque (hic, ἀπαιδύτοις) mederi

solet, &c.

† Ita obstinatè pro MS. suo pugnat Vir Cl. ut vulgatum, tamquam minime Græcum damnare suslineat; quasi vero τὸ ποιεῖν comparandi, seu acquirendi sensu Græcorum fontes non admittant. Sic igitur ad verbum, nam quod omnino vel imperitis diuturnitas paritura sit. &c.

μήτι οὖν πρὸς ἀγαθόν
 φύσιν οἰκειωθῆς, * ἀλλὰ
 πρὸς πατέρα. οὐδὲ
 γὰρ ὁ θεός, θεοπίστας πι-
 μᾶνσε τὸ πατέρα, πρὸς-
 εἶπεν, ἀγαθόν. αὐτὸ δὲ
 τῷτο ληρωτῆς, τὸ πα-
 τέρα μιῆσαι, ἀφαι-
 ναίει δ' ἔ, ἀλλ' ἐν πᾶσιν
 εἴκειν, πλὴν τῷ θεῷ
 ἐναντιοῦσθαι. θεός γὰρ
 πρὸς πατέρα πολλῇ
 καὶ ἀσυγκρίτῳ τῇ ἀφαι-
 φορᾷ σεβαστέος. ὁ μὲν
 γὰρ ἐξ οὐκ ὄντων δι' ἀ-
 γαθότητα παρήγαγεν, ὁ δὲ
 ὄργανον γέρονε τῷ θεῷ
 πρὸς ἀξίως.

* Ep. ἐκ, α.

pater malus est. Num igitur natura cum patre bono conjunctus es? Minime, sed cum patre. Neque enim Deus cum in lege sua *Patrem tuum honorare te præcepit, addidit bonum.* Hoc igitur muneris tui est, patrem ut honores, non ut dijudices; sed in omnibus illi morem geras, quæ divinæ legi non sunt contraria. Deus enim si cum patre componatur, longe majore, & quæ comparationem non admittit, mensura venerandus. Ille enim ex nihilo, sola bonitate motus, nos creavit. Hic autem instituti à Deo ordinis [ad hominum procreationem:] fuit instrumentum:

λέ.

XXXV.

Ὁ ἀδελφὸς ἀδικεῖ;
 τῆρῃ τιτὸ πάξιν ἴν
 σεαυτῷ πρὸς αὐτὸν, μηδὲ
 σκόπως πὶ ἐκείνος † ποιῆ-
 σαι, ἀλλά πὶ σοὶ ποιῆ-
 σαι κατὰ φύσιν ἐξ ἧ
 πρὸς

Frater injurius est? Tu igitur *relationis* ordinem quo illi conjunctus es, tuere: nec quid ille agat, considera; sed quibus agendis, tuum institutum naturæ futurum sit con-

† γρ. ποιῆ σοί. vel ἐπίσσε.

προαίρεσις. σὲ γὰρ ἄλλο
οὐ βλάβη, ἐὰν μὴ
σὺ θέλεις. τότε δ' ἔσθι
βεβλαμμένον, ὅταν
ὑπολάβῃς βλάβησθαι.
ἔγωγε πρὸς φίλον, οὕτω
πρὸς γείτονα πῶς ὑπο-
βάλλουσιν χάριτι τήρησι.

consentaneum. Te enim
alius non lædēt, nisi ipse
velis. Tum autem læsus
eris, cum te lædi existi-
stimaris. Sic igitur erga
amicum, *relationem* quam
tibi natura commendat,
serva.

λγ'.

XXXVI.

Τῆς πρὸς Θεὸν ὑπε-
ραίας ἰσθί, ὅτι τὸ κυ-
ριώτατον ἐκείνῳ ἐστίν,
ὅρθας ὑπολήψεις πρὸς
αὐτὸν ἔχειν, ὡς ὄντι
καὶ δικαιοῦντι πᾶσι ὅλα
καλῶς, καὶ δικαίως
καὶ πείθεσθαι αὐτῷ, καὶ
ἡγεῖν, καὶ ἀκολουθεῖν
ἐκόντες εἰς ὅταν σε βού-
ληται πᾶσιν εἶναι. οὕτω
γὰρ οὐτε μέμψη πρὸς τὸ
θεὸν, οὐτ' ἐγκαλέσεις
ὡς ἀμελέμενον. ἄλλο-
ως δὲ τοῦτο οὐχ οἶόν τε
καταθεοῦν, ἐὰν μὴ ἄρχῃ
τὸ ὄντι ἐφ' ἡμῖν, καὶ
ὅτι τοῖς ἐφ' ἡμῖν μό-
νοις θεὸς ἰὸν εἶναι καὶ ἀγα-
θὸν

R eligionis erga Deum,
præcipuum illud esse
scito, rectas de eo opinio-
nes habere; ut esse cum,
& mundum bene & juste
gubernare, persuasum ha-
beas: tum vero ut pareas
illi, cedas illi, & cuicun-
que te muneri destinavit,
libenter amplectaris. Sic
enim fiet, ut nec incuses
unquam, vel tanquam neg-
lectus, de eo conquera-
ris. Hoc autem præstare
non aliter potes, quam si
iis quæ in potestate no-
stra non sunt abjudicatis,
in iis tantum quæ penes
nos sunt, boni & mali
naturam collocaris. Nam
si quid illorum, quæ pe-
nes nos non sunt, bonum

I 3 aut

θὸν ἢ κακόν. Ἐὰν γὰρ
 ὑπολάβῃς ἢ τῶν ὄντων
 ἐφ' ἡμῖν ἀγαθόν, ἢ κα-
 κόν, πᾶσα ἀνάγκη ὅταν
 σπουδαγάνης ὦν ὀρέγη,
 καὶ περιπίπῃς, οἷς ἐπι-
 κλίνεις, μέμφοσάί σε
 καὶ δυσφημεῖν τὴν διοί-
 κησιν. ἀμήχανον δὲ
 βλάπτει, εἰ μὴ τὸ
 βλαπτικόν ἀγαθὸν οὐκ ἐπι-
 μύθου. Φθύροντα τε τὸ
 ὠφελῶν, ὡς ἐπιπτόν,
 καὶ προσέχοντα τῷ προσ-
 αλίῃ, ὡς ἡδεῖ. ἔν-
 θεν παλῆς ὑπὸ ἡμῶν λοι-
 ποδορεῖ, ὅταν τὸ δοκούν-
 των ἀγαθῶν τῷ παιδί
 μὴ μεταδῶ. ἔνθεν ὁ γεω-
 γὸς αἰτιάσθαι τὸν θεόν, ἔν-
 θεν ὁ ναύτης, ἔνθεν οἱ
 τοὺς ἀδελφοὺς, ἢ τέκνα
 σπυλλύντες οἷον ἀδι-
 κείων.

aut malum credideris, aliter non poterit, quin cum
 iis frustratus fueris quæ
 cupiebas, & in ea quæ nolles
 incideris, providentiam
 Dei culpes, & ei
 maledicas. Sed nec illud
 potest, ut unquam ille læ-
 datur, nisi qui quod vere
 nocet [vel, vere nullum
 est:] ut bonum appetit;
 quod autem vere utile
 est, (vel bonum:) quasi
 damnosum & ærumnosum
 fugit, & quæ præsentia
 sunt & momentanea, cis,
 ut maxime jucundis ad-
 hæret. Hinc fit ut & patri
 filius convitiatur, cum
 quæ in bonis habentur,
 filio non impertierit:
 quod agricola & nauta
 Deum accusent: quod
 denique qui fratres aut
 natos amittunt, injuria se
 affici existimant.

λζ'.

Προσφοράς προσφέ-
ρειν, ἢ ¹⁵ δεομένοις
ἐπαρκεῖν, ἐκάτω προσή-
κη καθαρῶς, ἢ μὴ ὄπι-
σευεμδύως, ἢ ἀμελῶς,
μηδὲ γλιχεῶς, μηδὲ
ὕπὲρ δύναμιν.

λη'.

Προσβυχόμενοι μὴ πε-
ρὶ ζητημάτων, ἢ τῶν
ἄλλων τῶν ἐκτὸς αἰτώ-
μεθα. μάλλον δὲ τὸ θε-
λημα αὐτῶν αἰτούμεθα
πάντοτε, ὅτι ἢ προ-
γνώσκῃ ὧν ζητῶμεν,
ἢ κήδεσθαι πάντοτε.

λθ'.

Σιωπῆ τὸ πολὺ ἔσωσι.
δι' ὀλίγων δὲ λαλεί-
σθω τὰ ἀναγκαῖα. Εἰ
δὲ ἢ τὸσαύτη χρεία
γέ-

XXXVII.

Præterea, ad Dei cul-
tum pertinet, ut obla-
tiones offeramus, & ege-
norum necessitatibus sub-
veniamus, pure & nitide:
non negligenter, non for-
dide, sed neque supra fa-
cultates.

XXXVIII.

Cum Deum precamur,
Cne de re, pecuniis,
aut omnino rebus ad ex-
terna quælibet pertinen-
tibus precemur: sed id
potius, & continuo, ut
fiat ejus voluntas: qui qui-
bus indigeamus jam rebus
multo ante novit, & nos
semper curat.

XXXIX.

Ut plurimum, silen-
tium præsta: quæ
autem necessaria, paucis
dicantur. Quod si ita res
postu-

¹⁵ Καὶ δεομένοις ἐπαρκεῖν.] Ele-
gantius: & ita purissimi Scriptores:
præter ea quæ jam aliis notata: Phi-

lostr. De vita Apoll. lib. 5. τοῖς μὲν
δεομένοις ἐπαρκῶν. Sed imprimis Pin-
darus: φίλοις ἔξαρκῶν.

γένοιτο, ὥστε λαλεῖν, ὅρα
μὴ περὶ ἰσοκοσμικῶν,
ἢ βρωμάτων, ἢ δόξης.
μάλιστα δὲ πάντων ἐλάλησθαι
περὶ ἀνθρώπων, ψυχῶν,
ἢ συγκρίσεων ἡνάσθαι.
Εἰ δὲ ἄλλοι τῶν τοιούτων ἀρξάντων,
ὡς οἱ ἡμεῖς, μετὰ γὰρ
τὸ λόγον ἐπὶ τῷ ὑποκειμένῳ.
Εἰ δὲ ἀδυνατεῖς ἴσθαι
το ποιεῖν, σιώπα.

μ'.

Γέλως μὴ σοι πολὺς ἔστω,
μηδὲ ἐπὶ πολλοῖς,
μηδὲ ἀνεμῆς.

μ".

Ἐξιάσθαι τὰς ἐν οἰκίαις
κοσμικῶν ἀπόκρισε·
εἰ δέποτε γένηται καιρὸς,
ἐν τεύχεσσι σοι ἢ ὑποσχῆ,
μήποτε ὑποσυρῆς εἰς
ἰδιωτισμόν. ἴσθαι γὰρ ὅτι
ἐάν

16 ὑποσυρῆς εἰς ἰδιωτισμόν.] E-
pist. ὑποσυρῆς· verbo signatissimo:
sed cui non credit, quod hic habemus.
Est enim ὑποσύρειν hic, sensim tra-
here, ut minime percipias; & incaute
obtempere; quem vocis usum ex Gre-

postulet, ut loquendum
tibi fit, vide ne de rebus
mundanis, de cibis, aut
dignitate, tua sit oratio.
Sed ante omnia id cave,
ne de aliis, aut vituperans,
aut alium alii præferens.
Alii autem si tales sermo-
nes aggrediuntur, quan-
tum in te est; traduc eo-
rum sermonem ad alia quæ
magis eos deceant. Sin id
supra tuas vires est, tu sal-
tem fac fileas.

X L.

Risus ne fit multus,
nec ob multa, nec
effusus.

X L I.

Convivia in sæcula-
rium domibus devi-
ta. Sed si quando tulerit
ocasio, animadversio in-
tendatur, ne forte in vul-
gares morēs prolabaris.
Scito enim si alius pol-
lutus

gor. notavit olim Græcarum litera-
rum decus illud immortale, Budæus;
subscribente suppari Stephano, in
incomparabili Thesaurio: nisi quod
λίχρον ibi, pro λίχρον, sphalmate
typographico.

ἐὰν ἐταῖρος μεμολυσ-
μένῃ ἢ, καὶ τὸ σωμα-
τριβόμυρον αὐτῷ μολύνε-
σθαι ἀνάγκη.

lutus fuerit, eum etiam
qui familiariter cum ipso
versatur, effugere non
posse, quin & ipse pol-
luatur.

μβ'.

XLII.

Τὰ περὶ τὸ σῶμα μέ-
χει τὴ χρείας ψιλῆς
παλάμβανει. Τὸ δὲ
αὐτὸς δόξαν, ἢ τρυφῶν,
ἔλας ἀείραφε.

Quæ ad corpus perti-
nent, ad usus neces-
sarios adhibe. Quicquid
autem ad ostentationem
aut delicias, repudiato.

μγ'.

XLIII.

Ἐγκράτειαν τὸ σωμα-
τικῶν εἰς δυνάμιν ἀ-
σκητέον, καὶ παντὶ δένει
ταῖς εἰς αὐτῶν συντελεῖν
μεταδιώκειν ὀφείλεις· μὴ
μείτοι ἐπαχθῆς γίνῃ τοῖς
ἄλλοις, μηδὲ ἐλεγκλι-
κὸς, μηδὲ πολλαχῶς, ὅτι
αὐτὸς ἄκρως σωφρονεῖς,
παρὰ φερε.

Quæ ad voluptates
corporeas attinent,
in iis continentiam, quan-
tum potes, exerce, & quæ
ad eam tuendam condu-
cunt, totis viribus perfe-
quere. Ne tamen aliis ideo
molestus sis, vel vitio ver-
te; vel quod ipse perfecte
contineas, identidem sub-
infer.

μδ'.

XLIV.

Ἐάν τις σε λοιδορῶν κα-
κῶς λέγῃ, μὴ πει-
ρῶ τοῖς ἀπαγγέλλουσιν
ἄπο-

Si quis per convitium
male de te loquitur, ne
contende iis qui tibi re-
nuntiant, purgare te: sed

ἄπολογεῖσθαι, ἢ μόνον,
ὅτι αἰόμην ἐκείνῳ
ἔργον ποιεῖν, κακῶς με
λέγει, καὶ ὅτι ἔχω ἐξου-
σίαν ἄλλον κωλύειν ἢ
προσέθετο ποιεῖν ἔργα,
ἔγω ἐμαυτὸν διωηθεὶς
κωλύσαι παθῶν. καὶ
ὅτι, εἰ μὴ ἡμῶν ἀξιῶ
ἢ τὰ τοιαῦτα ἀκῶσαι,
ὅτι ἂν ἤκον· μάλιστα
εἰάν αἰσθῆσθαι ὅτι τῷ
λεχθέντων πρὸς σου ἐ-
πραξάσῃ.

μέ.

Eν ταῖς ἀγραῖς, ἢ ἐν
τοῖς δημοσίοις τόποις
ἔπιπολὺ παρμένα, ὅτι
ἀναγκαῖον. εἰ δέ ποτε
καυρὸς καλέσοι, μηδενὶ
ἄλλῳ φαίνεσθαι σπασθῶν,
εἰ μὴ σεαυτῷ· τρεῖσι,
δέλε γίνεσθαι μόνον τὰ γι-
νόμηναι, οἷα ἂν ὦσι. βοῆς
δὲ καὶ ἢ ἐπιγελαῖν ἡμῶν,
ἢ πολὺ συγκινεῖσθαι, ἢ
ἀγανακτεῖν πρὸς τῷ γνω-
μῶν, παντελῶς ἀπέ-
χεσθαι.

hoc tantum, si quicquam,
responde. Nempe, quod
ille sibi faciendum credi-
dit; male de me loquitur,
ego vero quis sum, qui
alium ab opere quod si-
bi proponit persequendo
impediam, qui proprias
animi mei perturbationes
prævenire nondum valeo?
Et præterea, nisi dignus
ego, qui ista audirem;
non ita contigisset: præ-
cipuè, si tibi conscius es,
aliquid te, quod affine sit
iis, quæ tibi objecta sunt,
commisisse.

XLV.

Fora, & quævis alia pu-
blica loca, frequenta-
re te, nihil necesse est.
Sed si quando tempus tu-
lerit, nulli te, nisi tibi
ipsi studere appareat: hoc
est, ea duntaxat fieri ve-
lis, quæ fiunt, qualiacun-
que sunt. Clamore au-
tem, aut arrisione, aut
corporis motu crebriore,
approbationem tuam tes-
tari, aut indignari ob ea
quæ fiunt, penitus absti-
neto. Ac post discessum,
ne

χ8. καὶ μετὰ ἀπαλα-
λαγίω, μὴ πολλὰ πρὸς
τῶν γεγονημενίων ἀφελέ-
γ8, μηδὲ ἀ' ἰδῆ8, φιλο-
νεΐκῃ ἐξηγησῶμαι. μάλι-
στα, ὅσα μὴ λυσιτελεῖ
πρὸς τὴν σὴν πολιτείαν.
Εἰ γὰρ πρὸς τούτων πολλά-
κις εἴπω8, ἐμφάνει8 ὅτι
ἐθαύμασας τὴν θεάν, ὧν
ἔφυγες.

ne multus de iis quæ acta
sunt, tibi sit sermo; ne-
que affecta quæ videris,
aliis narrare, præcipue
quæ ad institutam vitæ
rationem, quam profite-
ris, nihil utilitatis affe-
runt. Sæpius enim de iis
loquendo, manifestume-
rit te admiratum esse,
quæ invitus spectasse vo-
lebas videri.

μζ'.

XLVI.

Εἰς † οἰκίας πινῶν μὴ
ἦκε, μηδὲ ῥαδίως
πάειθι. παειῶν δὲ τὸ
σεμνὸν καὶ βίβαθες καὶ
ἀνεπαχθές φύλαξαι.

Ad quorundam [qui
ostentando ingenio
scilicet id agunt, non ut
profint] publicas recitatio-
nes, ne veni, neque facile
accede. Si tamen accesseris,
gravitatem & constan-
tiam tuere; & id una cave,
ne cui sis molestus.

μζ'.

XLVII.

Οἴταν φοιτᾶν ἀνά-
γκη πρὸς ἕνα τῶν
λαμπρῶν τῶ κόσμου, λό-
γισαι, ὅτι ἐκ εὐρήσεις αὐ-
τὸν ἐνδόν· ὅτι ἐ' μηνυθήσῃ.
καὶ ὅτι ἀκέσεις, τί θελήσῃ
πειτ-

Cum necessitas aliqua
te cogit quempiam
adire de mundi magnati-
bus, proponito tibi fore
ut domi cum non inve-
nias: ut non illi renuntie-
ris, ut tibi dicatur, Quid
sibi

† Οἰκίας. Legit interpres ἀκρόασις

πειλὸς ἔστω; ὅτι ἀπο-
 σκώψουσιν εἰς σε οἱ παῖ-
 δες· ὅτι ἔρεῖ σοι ἐκείνος,
 ὅτι ὑπερβαίνῃ σε ὁ αἰτεῖς.
 καὶ μηδέποτε εἴπῃς ἐν
 σεαυτῷ, ὅτι ταῦτά σοι ἐ-
 ποιήσουσιν· ἢ ὅτι αἰδέ-
 σθῆσονται τὸ ἐπάγγελμα.
 Ἐὰν γὰρ ἔτω σου τύχης, καὶ
 τύχη ταῦτα γενέσθῃ, ἀτα-
 ραχος ὑποδέξῃ τὰ γνώ-
 μνα, ἄτε μεμελετηκῶς
 αὐτῶν. εἰάν τε μηδὲν τῶν
 συμβῆ, θυχαιρήσῃς τῷ
 θεῷ λέγων, ἐγὼ μεμελέ-
 τηκα ἀἰμίω ἀξίως ὑπο-
 σῆμαι· ἢ δὲ ἔθεῖ φιλαν-
 θρωπία παρέστη με, καὶ
 εἰδὲν τῶν εἰάσε γενέσθῃ.

μή.

Εν ταῖς ὁμιλίαις ἀπέ-
 στω τὸ σεαυτῶν ἔργων,
 ἢ δευτέρων ὅτι πολὺ
 καὶ ἀμέτρως μεμνήσθῃ· ἢ
 γὰρ ὡσπερ σοι ἡδὺ ἐστὶ λα-
 σὰ λέγειν, ἔτω καὶ τοῖς
 ἄλλοις τῶν ἀκοῦσαι.
 ἐπισφα-

fibi vult præclarus ille vir?
 ut te famuli irrideant: ut
 ipse denique tibi dicat: su-
 pra te est quod requiris.
 Nunquam autem tibi ve-
 niat in mentem, non ista
 te passurum, sed profes-
 sionem tuam reverituros
 eos. Si enim ita ibi con-
 tingat, & ista vere eve-
 nient, imperturbatus ca-
 feres, ut quæ tibi prius
 meditata & prævisa fue-
 rint. Si nihil autem con-
 tingat tale; Deo gra-
 tias ages & dices: Ego
 quidem quæ merebar
 pati, meditatus ante fue-
 ram: sed Dei bonitas
 adfuit mihi, & non per-
 misit.

XLVIII.

In familiaribus congres-
 sibus, absit factorum
 tuorum, aut virtutum, fre-
 quens & immodica com-
 memoratio. Nec enim ut
 tibi jucundum est tua nar-
 rare, ita & aliis eadem au-
 dire. Periculosum autem
 est

ὄπισθα φάλας δὲ τὸ εἰς¹⁷ ὄ-
τραπελιλογίαν ἐμπεσεῖν·
πάντως γὰρ πλὴν πρὸς σε αἰ-
δῶ ἔπλησιον ἐκλύει, καὶ
ὡδυσσεύαζι * δωρολο-
γεῖν· ἐξ ὧν καὶ † ἀκαρο-
λογία πίπτει. ὅταν αἰ-
δῶ ἢ τοιῶτον, εἰ μὴ
οἶσθαι ἢ, καὶ ὄπιπληξον.
εἰ δὲ μὴ δυνῶ, τῷ ἄπο-
σιωπᾶν καὶ ἐρυθραῖαν, δη-
λοῦν γίνεσθαι δυσχεραίνων τοῖς
τοιῶτοις.

μθ'.

Ὅταν φαντασία ἡδο-
νῆς ἐμπειράσῃ σε,
μνήσθητι ἀμφοτέρων τῶν
χρόνων, καθ' ὃν τε συγκα-
ταθήσῃ τῇ δοκίμῃ ἡδονῇ,
καὶ καθ' ὃν πειράσῃ, ὅτε-
ρον μετανοήσεις, καὶ αὐτὸς
σεαυτῷ λαιδωρήσῃ· τέτοις
τε ἀντίθετες, ὅπως περι-
γενόμενον χαίρης, καὶ ὅτι
ἀμει-

est ad jocos & facetias de-
labi : & tui observantiam
apud vicinos minuere, vel
maxime idoneum : sed &
ad *stultiloquium* viam mu-
nit; ex quibus & *turpilo-
quium* etiam nascitur. Cum
autem tale quid in aliis de-
prehendis : si tibi fas est ;
objurgatione deterreto : sin
id non potes, saltem si-
lentio simul & pudore tuo
omnibus liqueat, offen-
di te istiusmodi sermoni-
bus.

XLIX.

Si voluptatis alicujus
simago animo tuo ob-
versans te irritat, memen-
to utriusque temporis, &
ejus, quo voluptati, victus
succumbes; & quo postea
pœnitebit te, & ipse tibi
convitians, exprobrabis.
Ad hæc, oppone; si
eluctatus fueris gavisu-
rum te; & quanto præ-
stat

17 Ἐντραπελιλογίαν.] Ita rectum
puto, quod quis fortasse malit ut
magis usitatum, ἐντραπελίαν. Sed
ratio verbi non obscura. Proprie
enim ἐντραπελία ad mores perti-
ner, facile mutabiles, & versatiles:

quales debent esse illorum, qui mi-
micam exercent, & histrionicam. Inde
ad verba translatum; ut ἐντραπελία,
pro ἐντραπελιλογία diceretur.

* γρ. μαγαλ.

† γρ. αἰσχρῶς

ἀμεινον συειδέναί ἐαυτῶ
νικήσαντι, καὶ καθαρῶς
θύχμενῳ. μή σε ἠττήσῃ
τὸ θεσίως αὐτῆς, καὶ
ἐπαγωγόν. βέλτιον γὰρ τέ-
τε καὶ ἡδύτερον, τὸ συει-
δέναί ἐαυτῶ ταύτῳ νενι-
κηκόη τῷ νικίῳ.

stat victæ voluptatis con-
scientia, & pura ad Deum
oratio. Ne te vincant
autem pellacia volupta-
tis, & illecebræ; multo
enim præstantior & sua-
vior victoriæ tam bellæ
conscia sibi mens, & me-
moriam.

ν.

Ο'ταν ποιῆς τι δια-
γνῆς ὅτι σε συμ-
βάλλει τῇ πολιτείᾳ, οἱ δὲ
ἄλλοι ἄλλως θεῖ αὐτῆ
ὑπολαμβάνουσιν, ὅρα μὴ
φύγῃς αὐτὸ ἀφ' ἧς τῷ τῶ
ἄλλων ὑπόληψιν. εἰ μὲν
γὰρ ἐκ ὀρθῶς ποιεῖς, αὐτὸ
τὸ ἔργον φεῦγε. εἰ δὲ ὀρ-
θῶς, τί φοβῆ τῆς ἐπι-
πλήξονίας ἐκ ὀρθῶς;

Quando aliquid ag-
grederis, certus id ad
institutum vitæ tuæ con-
ducere, alii autem aliter
judicant, cave ne aliorum
judicium reveritus incepti
desinas. Si enim malo
consilio usus id aggre-
diaris, opus ipsum fuge:
sin bono, quid illos non
bene reprehendentes mo-
raris?

να.

Ο'ταν συειδίεις πρὸς
μὴ τι ὑπερβάλλει
ἐκείνῳ ἐδάδιμον λόγι-
ζε, ἀλλά τι ποιήσας ἀνε-
παχθῆς αὐτῶ γενήσῃ,
μᾶλλον αἰδήμων.

LI.

Cum conviva alicujus
ces, ne quid ille tibi
edendum apponat cogita;
sed quo pacto non illi gra-
vis, & tanto verecundior
appareas.

νβ.

Ε'ὰν ὑπὲρ δυνάμιν ἀναλάβῃς ἐπάγγελμα, καὶ ἐν αὐτῷ ἀρχημονήσῃς, καὶ ἐν ἡδύνασο ἐκπληρῶν ἐκπέσεις.

νγ.

Καθάπερ ἐν τῷ περπατεῖν προσέχεις μὴ ὀπίσθῃς ἢ ἰλῶ, ἢ πρέψῃς τὴν πόδα· εἴτω προσέχει μὴ βλάβῃς τὴν σεαυτῆς νοῦν. καὶ εἴτως ἐφ' ἐκείτω ἔργω παραφυλάττων, ἀσφαλέτερον ἄψῃ ἐκείτω.

νδ.

Μέτρον κτήσεως ἐκείτω, τὸ σῶμα· ὡς ὀπίσθῃς, τῷ ὑποδήματι. εἰ μὲν ὀπί τούτου εἴῃς, φυλάξεις τὸ μέτρον. εἰ δὲ ὑποβῇς ἀνάγκη κτηνημνοῦ φέρειν. καθάπερ δὲ ὀπί τῷ ὑποδήματι

LII.

Si quam professionem, quæ vires tuas superat, in te susceperis, tum ea simul indecore defungeris; tum illam quam numeris omnibus implere poteras, elabi tibi passus es.

LIII.

Quemadmodum interambulandum, ne clavum calces, aut pedem distorqueas, caves: sic in degenda vita cave, ne mentem in qua inest dominium rationis, impingens, lædas. Quod si in re unaquaque observaveris, omnia cautius aggredieris.

LIV.

Necessariarum ad usum vitæ rerum modus cuique corpus est, ut pes calcei modulus. Si hic constiteris, modum servabis: sin præterieris, jam veluti per præceps ferrite necesse est. Ut autem in calceo: si quis ultra usum pro-

μαλ' ὁ πλεῖστον χρεῖαν ὑπερβαίνων ; ποιεῖ κεντήλιον , εἴτε Φοινικοῦν , εἴτε ἀργύρεον , πολλοὶ δὲ καὶ λιθοκόλλητον , ἔ * τῶν ὀρέξεων . ὅ γ' ἅπασι ὑπὲρ τὸ μέτρον ὄρεσ' ἔδδεις .

progressus fuerit ; primo variegatum, postea purpureum : tandem auratum : sunt etiam qui gemmis internitentem gestent, sic in cupiditatibus. Ejus enim, quod modum semel supergressum fuerit, nullus terminus.

νέ.

Α'φύιας σημεῖον , ἐν ἀργατερίῳ τοῖς περὶ τὸ σῶμα . ὅτι πολὺ γυμνάζεσθαι , ὅτι πολὺ ἐσθίειν , ἢ πίνειν , ἢ καθύδνειν . ἀλλὰ ταῦτα μὴ ἐν παρέργῳ ποιητέον . ὧς δὲ τ' ἔνθ' ἢ πᾶσα ἔστω ὅτι-στροφή .

LV.

Animi [degeneris, &] à natura male informati, signum est, rebus corporis immorari : ut, diu exerceri : diu edere, vel bibere ; vel dormire. Nam hæc quidem facienda sunt obiter : cura autem omnis ad animum transferenda est.

νε'.

Ο'ταν τις κακῶς δοκῆ σοι ποιεῖν , ἢ κακῶς λέγειν , ἐν θυμῷ οἰόμενος λυσιτελεῖν αὐτῷ τοῦτο ποιεῖ . εἰ δὲ σοι οὐ λυσιτελεῖ , καὶ
τις

LVI.

Quandocunque putat aliquis nocere se tibi, vel dictis, vel factis; cogitatu, ideo illum facere, quia expedire id sibi censet : At idem tibi si non expedit; quis tamen cogat alium, co-
omis-

* γ. ἔστω καὶ ἐπὶ τῶν ὄρε.

τίς ἀναγκάσει πνα, τὸ
 ἑαυτοῦ συμφέρον ἀφέν-
 ται, τὸ ἄλλο ποιεῖν;
 ὥστε οὐκ ἔστιν ὅτι σὺ
 τὸ κωλύσαι αὐτόν. τῶν
 δὲ οὐκ ἔστιν ἡμῖν, μήδ'
 ὀρέεσθαι παρηγγέλμε-
 στα. ἄλλως τε εἰ μὴ ψεύ-
 δεται, αὐτὸς βέβλα-
 πται καὶ ἐξηπάτηται τὸ
 ψεῦδος ἀληθὲς νομί-
 σαι. ὥσπερ ἐν εἰ μα-
 κρόν σε ἔλεγε κονδόν
 ὄντα, ἢ τὸ ἔμπαλιον, οὐκ
 ἀν' ἡγανάκεις, ἢ ἔχαι-
 ρες, ἀλλὰ τὸ μὴ τοῖς ἐχέ-
 ιναι ῥήμασιν ἔπεσθαι ἡμῶν
 τὸ ῥῆμα μᾶλλον δὲ
 καὶ ἐγέλασας ἀν' ὡς
 πρὸς ἀβλῶπα τὸ τοῖσ-
 τον. ἔτις ἀοργητὸς
 ἀφ' ἑμῶν. ἐλέει δὲ αὐ-
 τὸν τὸ πλάνης. Εἰ δὲ
 ἀληθῆ λέγῃ, διόρθω-
 σαι, ἵνα μὴ ἔχη πλέ-
 γειν. ἔτις πρὸς πάν-
 τας τὰς λοιδορεῖντας γί-
 νη, ὅτι φθονοῦσιν, ὡς
 πολλάκις εἴρηται, ὅτι
 ἐκείνῳ, μὴ ἔδοξε ταῦτα
 λέ-

omisso, quod sibi putat ex-
 pedire, id curare quod tibi
 proffit? Non igitur erat in
 te, illum prohibere: quæ
 autem in potestate nostra
 non sunt, ea non appetere,
 aut persequi, professio no-
 stra est. Præterea, si falsus
 est, (qui tali de te opinio-
 ne concepta, tibi male di-
 xit aut fecit:) ipse læsus est,
 qui deceptus est, dum fal-
 sum pro vero amplectitur.
 Quemadmodum igitur, si
 cum pusilluseffles corpore,
 diceret te *procerum*: aut
 contra: non indignareris,
 sed neque gauderes, ut qui
 ab ejus verbis non pendere
 corporis tui staturam vide-
 res: sed illum potius, ut stra-
 bum rideres: ita hic quo-
 que abstine ab ira omni,
 sed ejus potius errorem
 miserere. Sin autem verum
 dicat, tu id age, ut te ipsum
 emendando, desit illi quod
 in te reprehendat. Deni-
 que erga omnes qui tibi
 maledicunt, ita (ut jam sæ-
 pius monuimus) affectus e-
 sto, ut statim tibi veniat in
 mentem: Ita quidem illi
 visum est, ista in me dicere:
 K
 mei

λέγειν· ἐγὼ δὲ οὐ κα-
 τεράθην εἰς τὸ κωλύ-
 σαι τὸ βελόμηνον λέ-
 γειν ἀ δὲ λή. ἐὰν δὲ
 ἀδελφὸς ἀδικῆ, ἢ γεί-
 των, μὴ λογίζε, ὅτι
 παρ' ἐ* ἢ καὶ παρ' ἐξελῶ,
 ἢ δίκην, ὡς εἰσόμεν·
 ἢ ὅτι τὸ ἴδιον ἐξελῶ
 τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ
 ὑποφραγνακτεῖν ἐμοῦ·
 εἴτω γὰρ θρέψεις τὴν
 ὀργὴν, καὶ ἐξὶν σεαυτῷ
 ποιήσεις δυσφόρητον μάλ-
 λον δὲ ὅτι ἀδελφὸς,
 καὶ χρεωστῶ αὐτῷ ἀνέ-
 χρομαι. ὅτι γείτων, κα-
 γὰρ αὐτοῦ ὀφείλω φέ-
 ρειν τὴν ἀγνοίαν, καὶ
 ὅτι ἡ νομιζομένη ἀδι-
 κία περὶ τὰ ἐκτός. τῆς
 γὰρ παρορέσεως μου,
 εἰδείς κύριον, καὶ οὕτω
 ῥᾶον ἔξεις.

17.

Οὔτοι οἱ λόγοι ἀσύν-
 τακτοι. Εἰ γὰρ σου
 * γρ. ἡμισα. πλθ-

mei autem non est muneris
 impedire, quo minus ipse
 quod vult, non liceat illi
 loqui. Quod si frater, aut
 vicinus is est, qui tibi inju-
 riam facit: noli tecum re-
 putare, ab eo quem minime
 decebat, tibi factam (ut ille
 quidem credidit:) hanc in-
 juriam: imo ab illo, quem
 pro te adversus alios com-
 moveri potius æquum e-
 rat: sic enim fomentum iræ
 parabis, & evades tum a-
 liis, tum tibi in vita quoti-
 diana, non tolerabilis: Sed
 ita potius cogita; Quia fra-
 ter est, injurias ejus ferre
 debeo: quia vicinus, quod
 per ignorantiam [veri bo-
 ni] commisit, id me patienter
 ferre, ratio suadet. Præ-
 terea, injuriam illam, quæ
 facta creditur, in rebus ex-
 ternis versari. Voluntatem
 autem tuam [qua sola cen-
 seris] nullius imperio, ac
 proinde nec injuriæ obno-
 xiam esse. Ita commodius
 habebis, [vel facile feres.]

LVII.

Οrationes hæ non co-
 hærent: Ego sum te
 locu-

πλοσιώτερον· ἐγὼ (ε) ἀρα κρείττων. Εἰ γὰρ (ε) λογιώτερον. * * * ἔτι δὲ μάλλον ἀληθεῖς καὶ συνεπικοί. ἢ ἐμὴ κήσις τῆς σῆς κρείττων † σοῦ δὲ ἐδὲ κήσις * ἐστὶν ἐδὲ λέξις· γίνωσκε ἐν ὅτι οὐκ ὄπι σEAUΤῶ ἐπαίρη, ἀλλ' ἐπ' ἄλλω.

locupletior, ergo sum melior. [vel præstantior.] Ego sum te eloquentior, ergo melior. At illæ magis veræ & cohærentes: [Ego te ditior.] Mea ergo pecunia tua præstat. [Eloquentior, &c.] Tu vero nec pecunia es, nec sermo. Noris igitur te cum sic gloriaris, non in te vere gloriari, sed in alieno.

νῆ.

L.VIII.

Τοῦ σκώπειν εἶργε σEAUΤόν. καὶ μάλιστα μὲν σιώπα τὰ ἀλόγιστα. σEAUΤῶ δὲ μόνω προσεχε. εἰ δὲ λαλῆς, λάλη ἀληθῆ, καὶ ἀ βλέπεις, καὶ μὴ ἀ σοχάζῃ.

Ab omni cavillatione abstineto. De rebus externis, quantum potes, file, tibi intentus uni. Si tamen interdum ita res ferret, ut loquendum tibi sit; quæ vera sunt loquere, & quæ comperta habes, non ea quæ conjicis.

νθ'.

LIX.

Εἴπετις †† πολὺν οἶνον μὴ εἶπῃς, ὅτι χακῶς.

Bibit quispiam multum vini? ne dicas bibisse male

† γρ. σὺ. * γρ. εἶ.

†† Logos & argutias inanes hic captat J. Gronovius, dum Casaubonum ejusque versionem sugillans quaerit, quando suadebunt Christiana dogmata, ut cui liceat alium sic accusare, quasi biberit, multum. at ubi, εἰ γὰρ, ullus hic accusationi locus? Num is, qui aliquem, qui mul-

tum vini biberit, affirmet multum bibisse, ejusmodi bene potum hominem eo sermone accusasse dicendus sit? Quin hoc ipsum est, quod Epictetus simpliciter eloqui nos monet, quidquid sit, sive multum sive parum, quod actionibus aliorum inerte significandum sit. Illud lolum caveri vult, ne conjecturis in-

κῶς· ἀλλ' ὅτι * * * * ἐλβ-
 σατο. ἔφαγέ τις ὡρῶι ἔτε-
 ρῶ ; μὴ εἴπῃς, ὅτι κα-
 κῶς· ἀλλ' ὅτι ἔφαγεν.
 Εἰκὸς γὰρ σε μὲν τοχάζε-
 σθαι κακῶς· ἐκείνον δὲ
 * ὅτι καλῶς αὐτῷ πεπι-
 πεποιημένον, ἢ νόσῃ βια-
 σαμένης, ἢ ἀδελφῶν
 ἀναγκασάντων, ἢ ἄλλων
 εὐλόγων αἰτιῶν, αἰ σοι
 μὲν ἔγνωσκον). ἐκεί-
 νῳ δὲ ¹⁸ κατὰ νόον ἐχώρη-
 σαν.

male [vel nimio potu pec-
 casse:] sed [multum.] La-
 vat quispiam cito, &c. Edit
 quis alius [vel, focius:]
 mane? ne dicas *male* illum
 edisse, [vel, male ab illo
 factum, quod ederet:] sed
 edisse [mane. Potest enim,
 ut tu male conjicias: illum
 autem vel morbo cogente,
 vel fratribus, vel aliis fonticis
 causis urgentibus, quod
 ipsi expediebat fecisse: quæ
 causæ, tibi quidem fortasse
 ignotæ fuerunt; illi autem
 [cui notæ] res pro voto
 bene & rite cesserit.

ξ.

LX.

Μηδαμῶ σεαυτὸν ἡσυ-
 χαστῶ εἴπῃς, μηδὲ
 λάλησιν ἐν ιδιώταις περὶ
 δογματίων. ἐν ἐστιάσει μὴ
 λέγε

Nullibi *Hesychastem*
 (vel *anachoretam*.)
 te profiteri; neque inter
 sæculares de dogmatibus
 tuis

dulcendo *male* de factis aliorum ju-
 dicemus. Quare supplementum il-
 lud Casauboniana interpretationis,
ne dicas bibisse male, sed multum,
 recto stat talo, quippe repetitum
 justissima ratione ἀπὸ τῆ κοινῆ, ἐ-
 πί τις πολλὸν οἶνον.]

¹⁸ Κατὰ νόον.] Sententiæ ratio
 postulat, ut ad ambiguum τῆ κατὰ
 νόον notionem allusum sit. Parum
 enim honesta oratio, quenquam
 animo suo obsecutum esse, nisi,
 quod *animus* suadebat, idem & ra-
 tioni consentaneum fuerit. Vide (si

vacat) quæ nos in Antoninum lib. 6.
 p. 79. in ista Antonini: (ἔχθ σοι
 πάντα κατὰ νόον.) de hac locutione
 notavimus. Non igitur (vel hinc
 discamus) hospes in veteri & me-
 liore philosophia, qui primus ista
 concinnavit: quamvis posteriorum
 monachorum ignorantia vestigia
 nonnulla deprehendere fortasse pos-
 simus. Plato in Timæo venustissi-
 me: Ἐπεὶ δὲ κατὰ νόον τῶ ξουισάν-
 τι πᾶσα ἡ τῆς ψυχῆς ἕξις αἰετὴ ἐγε-
 γένητο. Hinc posteriores alii, ni fallor.

* ἵσθτι καλόν· vel ὅτι καλ. ἀ. πεπ.

λέγε πῶς δεῖ εἰδέειν,
ἀλλ' εἰδὼς ὡς δεῖ τὸ
γενόμενον ἄλλοις. †† τῆτο
γὰρ ἀπόστολος ἐπιεικῶς
λέγων, τὸ γίνεσθαι τοῖς
πιστοῖς.

tuis [quibus institutæ vitæ
ratio nititur:] loquere. In
convivio, ne dissiere quo-
modo sit edendum, sed ede
ut te decet. Ita enim &
Apostolus exhortatur, ubi
dicit: *Exemplum esto fide-
lium.*

ξά.

LXI.

Tὸ πολὺ ἐπιδογμα-
των ἐν ἰδιώταις μὴ
λάλη. εἰ δὲ ἐμπίπῃ
λόγῳ, τὸ ἐπιδεικπι-
κὸν ἐκκοπίε, καὶ σιώπα.
μέγας γὰρ κίνδυνος
δογματίσαι ἐπὶ ᾧ * ἢ
ὄντος κατὰληψίς δυς-
χερῆς τοῖς πολλοῖς, καὶ
ἀγνωστῶν. καὶ ὅταν εἴπω
σὺ τίς, ὅτι εἰδὼς οἶδας,
καὶ μὴ διχθῆς ἐπὶ τούτῳ,
τότε γινώσκει, ὅτι ἤρξω ἔ-
ργου.

Inter *idiotas* [sive sæcula-
res] de dogmatibus tuis
ut plurimum fileto. Quod
si occasio incidat, tu tamen
ostentandi te occasionem
vita, & tace. Magnum
enim periculum est, dispu-
tando de iis rebus asserere,
quarum comprehensio de
vulgo hominibus difficilis
est, & insolens. Quod si
quis dixerit te nihil scire,
tuque commotus non fue-
ris, scito te jam opus [feli-
citer] exortum esse.

ξβ.

LXII.

Eυτελῶς φορῶν, μὴ
ἐλαλωπίσθαι ἐπὶ τού-
τῳ. μηδὲ εἰν ὑδροποτιῆς,
καὶ

Viliter vestitus, ne
video gloriare, & si
aquam bibis, ne obam-
bula, occasionem quærens

K 3

ali-

†† 1. Tim. 4. 12. * 10. ἢ ὄντως.

πειρέχῃς ζητῶν ἀφορ-
μὴν ἔ λέγειν, ὅτι ὕδρο-
ποτεῖς· ἀσκή δὲ σεαυτῶ
μόνῳ, καὶ μὴ τοῖς ἕξῳ, ἵνα
καὶ ἡ ὠφέλειά (8 μόνῃς
γένῃ).

alicui dicendi, te aquam bi-
bere. Temperantiæ quam
exerces, conscius ipse tibi
fis foli, aliis nesciis: ut
& merces ad te solida re-
deat.

ξγ'.

Μὴ κατάξηρον ἐπιδεί-
κνυέσῃς †† τὸ σῶμα,
μηδ' ἀδμαίνε συνεχῶς,
τεκμήρια τοῖς πέλας τῆ
σῆς ἀσκήσεως παρέχων,
καὶ ἀναγκάζων ἐρωτᾶν,
πόθεν ἕπας ἀδμαίνεις,
καὶ ξηρὸς εἶς.

LXIII.

Ne ostenta os aridum:
ne assidue anhela:
quæ vicino tuo, vel alii cui-
cunque obvio, abstinen-
tiæ tuæ sint indicia; quibus
ille provocatus quodam-
modo cogatur interrogare:
Quid tu sic anhelas, & ari-
dus es?

ξδ'.

Απαιδύτῃ χαρᾷ
κατῆς, μηδέποτε ὠφέ-
λειαν, ἢ βλάβην πρὸς
δοκᾶν ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλ'
ἀπὸ τῆς ἕξῳ. Θεοφίλος ἀν-
δρὸς

LXIV.

Indocti [seu veræ philo-
sophiæ rudis] character
& nota certa, nunquam à
se ipso damnium expectare,
vel utilitatem, sed à rebus
externis. Vere pii & reli-
giosi

†† Quamvis licet albis dentibus
hic τὸ σῶμα irrideat J. Gronovius,
& Casaubono, qui hic se aufferi
passus sit, insultet, tamen mihi fa-
cile persuadeo, vulgatum sine men-
do esse. Etenim si hypotheses istæ
debeantur vel primis Ecclesiæ Chri-
stianæ viris doctonibus, uti J. Gro-
novius in Notis existimat, quid
facilius cogitare, quam hoc loco

prohiberi κενόσπεδιαν, & inane se
jactandi studium, præsertim tem-
pore jejunii, quo ne aquam qui-
dem primos Christianos aliquando
gustasse Auctor est Socrat. Hist. Ec-
cl. l. v. c. xxxi. Quibus proinde,
cum solo arido pane vescerentur, ut
idem tradit, quid mirum κατάξη-
ρον fuisse σῶμα? Vid. similia huic
præcepto Matth. vi: 16.

δρὸς χαρακτῆρ, πᾶσαν
ὠφέλειαν καὶ βλάβην ἐξ
ἑαυτοῦ προσδοκᾷν.

ξή.

Σημεῖα προκόπιος,
ἐδένα ψέγη· ἐδένα
μέμφει· ἐδενὶ ἐγκα-
λεῖ. ἐδέν περὶ αὐτοῦ λέ-
γη, ὡς ὄντι τι, εἰδό-
ντι· ὅταν ἐμποδι-
σθῆ, ἢ κωλυθῆ, ἑαυ-
τῷ ἐγκαλεῖ. καὶ τις αὐ-
τὸν ἐπαινέσῃ, καταγε-
λαῖ τὸ ἐπαινῆντι παρ'
ἑαυτοῦ ὡς πλανηθέντι,
καὶ ταλαίριζον ἑαυτὸν ὡς
ἀπατήσαντα τοὺς ἐκλῖος·
καὶ εἰς ψευδολογίας ἐμ-
βάλλοντα. καὶ ψέγη
νῆς, ὅτι ἀπολογεῖται.
Πείθει δὲ ὡς περὶ
οἱ ἀρρωστοί, βύλα βύ-
μβρος καὶ κινήσασιν. πᾶ-
σαν ὄρεξιν ἤρεν ἀφ' ἑ-
αυτοῦ. ὁρμῆ ἀνεμένη
πρὸς πάντα χρεῖται. ἀν-
ηλίθιστος, ἢ ἀμαθῆς δο-
κῆ, οὐ πεφρόντικεν.
ἐνὶ

giosi character & nota,
omnem utilitatem & da-
mnum à semet ipso ex-
pectare.

LXV.

Signa proficientis; ne-
minem vituperare: ne-
minem culpare: neminem
accusare: nihil de seipso
quasi aliquis sit, aut aliquid
sciat, prædicare. Si in
aliquo impeditus fuerit,
aut prohibitus, se accusat
ipsum. Si ab aliquo lauda-
tus, secum ipse ridet lauda-
torem, ut deceptum, & mi-
ferum se reputat, qui alios
deceperit, & falsa de se
prædicandi ipsis in causa
fuerit. Si reprehenditur,
non defendit se: & ut qui
recenter [ex morbo] con-
valuerunt; sic ille [omnia
circumspiciens & me-
tuens] ne impingat, obam-
bulat. Omnem cupidita-
tem à se removet: † averfa-
tionem ad ea sola, quæ na-
turæ eorum quæ sunt in
nostra potestate repu-
gnant, transtulit. Appeti-
tione ad omnia remissa
utitur. Si stolidus, si in-
doctus

K 4

doctus

†† Desideratur commatis hujus sententia in textu Græco; quæ sup-
plenda ex Epict. Ench. cap. vii.

ἐνὶ δὲ λόγῳ, ὡς ἐχ-
θρὸν ἑαυτὸν ᾤδα φυ-
λάτῃ.

doctus habeatur, perinde
habet. Denique ut inimi-
cum & hostem se ipsum
observat.

ξϛ'.

Μὴ ὀρέγῃς ἐξηγεῖσθαι
τὰς γραφάς. † μά-
λιστα μὴ ἀκρίβως περὶ
αὐτῶν παρειληφῶς. ἀλλ'
ἀρχὴ τῶ τὰ ἀπ' * αὐ-
τῶν, καὶ ᾤδα χάρις τὸ λο-
γὸν τοῖς εἰδόσιν. Εἰ δὲ ἔ-
μὲν ποιεῖν καταφρονή-
σεις, ἐπὶ δὲ τὸ ἐξηγεῖσθαι
μόνον χολάσεις, οὐδὲν
ἕτερον ἢ γραμματικὰς
ἀντὶ ἡσυχαστοῦ γέροντας.
Ὁ τὸ μόνον ἀλλάτ-
των, ὅτι τὰς γραφὰς ἀντὶ
Ὁ μήτε ἐξηγῆ.

Ne affectato *Scripturas*
interpretari: præci-
pue, nondum satis illarum
intelligens: sed aliis te
peritioribus interpretandi
munus concedenti, tibi
sufficiat, te documentis ex
Scriptura promptis ob-
temperare. Si vero ob-
temperare, & ad usum
convertere negligis; in-
terpretationi autem totus
incumbis, ex *Hesychaste*,
merus *Grammaticus* factus
es: hoc tantum discrimi-
ne, quod *Homeri* loco, *Scripturas*
interpretaris.

LXVI.

ξδ'.

Εν θυμῷ ὁποῖα ἀιχύ-
νη, ὅταν ἴσ ἀναγι-
νώσκων τὸ εὐαγγέλιον, καὶ
ἐξηγέμεν αὐτὸ κα-
λῶς, ἀσύμφωνα ᾤδα-
χα τὰ ἑαυτοῦ ἔργα.

Quam turpe sit, cum
quis *Evangelium* le-
git, & præclare inter-
pretatur, sed facta mini-
me consentanea edit; co-
gita.

* Sc. τὰ ἀπ. α. ποιεῖν, κ.

ξε'.

ξή.

LXVIII.

Οσα ὀρθῶς προτί-
θεσαι, τέτοις ὡς
νόμοις ἐπίμνη. ὡς πα-
ρανομῶν ἑαυτῶ 20 ὁ
ἀφῆς. τί δὲ λέγουσιν
οἱ πολλοὶ περὶ τῆς
μὴ φροντίσης. οὐ γὰρ
ἐπὶ σοὶ ἐστὶ κωλύσαι
αὐτὰς ψέγοντας τὰ κα-
λὰ, ἢ τὰ φαῦλα ἐπαί-
νοντας.

Quæ bene semel ex-
penfa & dictante ra-
tione tibi proposuisti; in
eorum tanquam legum
observatione constans es-
to, & si quid omittas, le-
ges te tuas violare reputa.
Quid autem vulgus de te
loquatur, ne sollicitus sis.
Nam quo minus illi quæ
bona sunt vituperent; &
quæ prava, laudent, in
te non est situm.

ξθ.

LXIX.

Εἰς ποῖον ἐπιζέον
ἀναβάλλη ἀρέσαι
θεῶ; ποῖαν ἡλικίαν προσ-
δοκᾷς; οὐκ ἔτι εἰ μειρά-
κιον, ἀλλ' ἀνῆς ἤδη τέ-
λειον. ἐὰν καὶ νῦν ἀμε-
λέσης καὶ αἰεὶ ἀθεσμίαν
ἐν ἀθεσμιῶν διδῶς
σεαυ-

Quousque tandem dif-
feres Deo placere?
Quod tandem ætatis tem-
pus expectas? Non jam
puer es, sed matura vir æ-
tate. Itaque si porro negli-
ges, & de die in diem cer-
tum tempus, aliud ex alio,
quo Deo placere incipias,
tibi

19 Ὅσα ὀρθῶς προτίθεσαι.] Epi-
ctet. προτίθεται. nec dubium quin
ad similem *Aureorum* Pythagoræ (ut
vocat) *καττινῆ* conclusionem allu-
sum sit. Sed nec male, sic; ut hic le-
gimus: si ad omnia quæ nobis semel
decreta & probata, referamus. Virtu-
sum enim maxima prope dixerim

constantia: & tolerabiliora sæpe prava.
(ita meminî legere) quam levia in-
genia. Sed nec *Simplicii* expositio ab
hoc sensu aliena.

20 Ὅ ἀφῆς.] Acrior longe sen-
tentia, & ad *Enchiridii* scripturam
aptior, si legamus, ὁ σέβεις.

σεαυτῶ, καὶ ἡμέραν ἐξ
 ἡμερῶν οὐκ εἶς, ἐν αἷς
 μέλλεις ζῆσαι θεῶ, λή-
 σης σεαυτὸν ἐπερκόπιον-
 τα, ²¹ ἀλλὰ καὶ κλεπτό-
 μιον, ἕως εἴ καὶ τὸ τέλος
 φθάσῃ. ἀξίωσον εἰν σεαυ-
 τὸν ἤδη ὡς τέλειον, ποιῆ-
 σαι ἐν τῇ ἀσκήσει καὶ περισ-
 οχῇ. ὅτι ἐνταῦθά ἐστιν ὁ
 ἀγὼν, καὶ * ἢ πάρεσι, καὶ
 ὄσκι ἄπειδέχεται ἀναβο-
 λῶ. σκόπι δὲ, ὅτι ἐνδο-
 σις † μίας ζῆτης, ἢ
 ἄπειτασις, φεφανοῖ τὸν
 ἀγωνιστῶν, ἢ ἀπεφάνω-
 τον παρέσχε. ἕτως ὁ
 μακάριος ** Παῦλος
 ἀγωνιστῶν ἐλέγειν·
 Τὸν χαλὸν ἀγῶνα ἡγώ-
 νισμα, καὶ λοιπὸν ἀπόκει-
 τά μοι ὁ ‡ δικαιοσύνης
 στέφανος. Σὺ δὲ εἰ καὶ μὴ
 εἶ Παῦλος, ἀλλὰ ἕτως
 ἀγωνίζε, ὡς ὅμοιος αὐτῶ
 εἶναι βεβλόμην.

21 Ἀλλὰ καὶ κλεπτόμενον.] Ap-
 posita Greg. Naz. verba, quæ profert
 ex illo (ed. Aldinæ in so. elegantissi-
 ma, p. 130.) doctiss. Stephanus:
 εἰς αἷς τὸ σήμερον παρατρέχαν.

tibi propones; imprudenti
 tibi proficiendi tempus
 elabetur, & prius mors
 occupabit, quam dolorem
 geri intelliges. Tandem
 aliquando igitur, ut *asce-
 ta*, severiorem religionem,
 & tolerantiae disciplinam
 professus, incipe laborare,
 & diligentiam adhibere,
 ut qui jam ad maturitatem
 perveneris. In hoc enim
 certamen versatur; & jam
 certandi tempus adest,
 quod dilationem non ad-
 mittit. Considera autem
 in hac unius [vel, in una]
 virtutis remissione vel in-
 tentione situm esse, vel ut
 coroneris, vel præterearis.
 Ita & beatus Apostolus
 postquam decertasset, de
 seipso prædicat: *Bonum
 certamen certavi*: &c. *In
 reliquo, reposita est mihi
 corona justitiæ.* Tu autem
 quamvis non sis *Paulus*, sic
 tamen certa, ut qui *Paulo*
 simillimus esse cupias.

ἐπιτιμῆς τὸ εἰς αἷριον, ταῖς κατὰ
 μικρὸν ἀναβολαῖς ὑπὸ τοῦ Πιστηροῦ
 κλεπτόμενος.

* γρ. ἡδὴ. † γρ. μία.

** 1 Tim. 4. 7.

6.

LXX.

Επί πάση πειρασῶν καὶ
 παντὶ πειρασμῶ ἐ-
 παρμηδία ἡμῖν, πρὸ χει-
 ρον ἔχοντες τὸ λέγειν.
 Ἄγε ἡμᾶς ὦ σωτὴρ σὺ,
 καὶ τὸ ἅγιόν σου πνεῦμα,
 † ὅπως σὺ καὶ ὅπως φί-
 λον σοι. ὡς ἐψόμεθά γε
 ἄοκνοι. Εἰ γὰρ μὴ θέλω-
 μην κακοὶ γενόμενοι,
 εἰδὲν ἤττον ἐψόμεθα.
 ὅστις δὲ ἐκὼν διψείδῃς
 ἔπειθ' ἰδεῖ, σοφὸς παρ'
 ἡμῖν καὶ προσφιλέτης. ὃ
 γὰρ τῷ θεῷ φίλον, τῆ-
 ρο ἡμῖν γενέσθαι διχόμε-
 στα.

In omni majore quod
 nos circumstat pericu-
 lo, & omni tentatione in
 quam inducimur, in prom-
 ptu sit hæc oratio: Duc
 nos, ô Salvator, & Sanctus
 tuus Spiritus, quo, & mo-
 do quocunque tibi gra-
 tum. Enimvero sequemur
 impigri. Quod si præ me-
 tu recusaverimus, nihilo-
 minus tamen sequemur.
 Qui vero volens & mori-
 gerus Deum sequitur, is à
 nobis sapiens & Deo charus
 habetur. Quod enim Deo
 gratum & amicum, nobis
 contingere [ita animati]
 precamur.

6.

LXXI.

Βιῶντας γὰρ ἕως ἡμᾶς,
 βλαβηῶν ὑπὸ π-
 νθη ἀδιύατον. καὶν γὰρ,
 ὡς νομίζοις, συσκυβάζον-
 ται πινες, καὶν ὑπερφῶσιν
 ὑβρεις, καὶ διώξεις, καὶ εἰς
 φόνους χωρήσοις. Φονεύ-
 σαι μὲν διώων, βλάψαι
 † ὁπότε, καὶ ἴ, δέ

Sic enim viventes, à
 quoquam lædi nos im-
 possibile est. Quamvis
 enim bonis, (ut quidem
 putant ipsi :) spolient:
 contumeliæ quamvis &
 persecutiones exuperent:
 imo & ad cædes proce-
 dant: *Occidere quidem pos-*
sunt 2

δὲ ἐδαμῶς. ὡς γὰρ μὴ δυ-
καμύων βλάβαι παρήγ-
γειλεν ὁ κύριος, μὴ φο-
βεῖσθε λέγων. * Μὴ φο-
βηθῆτε ἀπὸ τῶ ἀποκτεινόν-
των τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυ-
χὴν μὴ δυναμένων.

*sunt; non tamen omnino læ-
dere. Ideo, tamquam qui
lædere non possint: ad-
hortatur Dominus ne ti-
meamus illos, his verbis:
Nolite timere eos qui occi-
dunt corpus; animam autem
non possunt occidere.*

■ Matth. 10. 28.

F I N I S.

C E B E T I S

T H E B A N I

Philosophi Platonici,

T A B U L A,

Græce & Latine,

*Qua vitæ humanæ prudenter insti-
tuendæ ratio continetur.*

C. R. B. & T. F. S.

of the ...

...

T. A. B. & J. S.

...

...

Romyn de Floop¹ des. et sculpsit 1670

Κ Ε Β Η Τ Ο Σ

Θ Η Β Α Ι Ο Υ

Π Ι Ν Α Ξ.

C E B E T I S

T H E B A N I

T A B U L A.

Ετυγχάνομεν πε-
ριπατοῦντες
ἐν τῷ Ἐκρό-
νε ἱερῷ, ἐν ᾧ
πολλὰ μὲν ἔτι ἄλλα ἀνα-
θή-

Un æde Saturni
deambulantes,
cum alia com-
plura donaria
spectabamus: tum tabu-
lam

CEBETIS Thebani mentio fit
in Phædone Platonis. Sed an
hæc tabula fit illius, non nihil dubito:
quod præter alia, & Peripatetici hic
arguuntur, quorum nomen (nisi
longissima ætate fuerit usus Cebes)
tum nondum celebre fuisse, proba-
bile est: & Platonis citatur autori-
tas, & in Stoicorum sententiam
autor inclinare videtur. Suidas qui-
dem, ut & Diogenes Laërtius, Ce-
betis in hanc sententiam meminit;
Cebes (inquit) Thebanus philoso-
phus, Socratis discipulus, cujus
Dialogi tres circumferuntur, Septi-
ma, Phrynicus, Tabula, atque etiam
rerum inferarum narratio, & alia

quædam. Græca verba, πίναξ ἐστὶ
δὲ ἢ ἐν ᾧ δὲ διήγησις, corrupta vi-
dentur: & pro ἐστὶ δὲ, legendum
ἔστι δὲ: id quod à Justo Vellio, viro
doctissimo, est annotatum. Nam
tabula hæc, humanæ vitæ, non re-
rum quæ geruntur apud inferos,
descriptionem continet. Legi ta-
men ἐστὶ δὲ potest: cum hæc expo-
sitiō sit non dissimilis ei, quæ est de
sortitione vitarum, in extremo Pla-
tonis lib. 10. de Republica, quæ
apud inferos fieri perhibetur, &
cum Pythagorea pictura sit: ad
μετεμψύχωσιν, ac potius (ut recte
Clemens) μετενσωμάτων refer-
tur. *Wolffius.*

De Cebete vide Diogenem Laërtium lib. 2. fol. 172. Chalcidium in Platonis Timæum. & Xenophontem ἀπομν. α. fol. 719. ubi eum numerat in primis Socratis familiaribus, qui innocentia cæteris præstiterint. Plato in Phædone testatur, Cebetem singulari cura investigasse veritatem, nec facile solitum assentiri, nisi evidentibus argumentis convinceretur, pag. 63. Αἰείτος ἔρη, ὁ Κέβης λόγος τινὰς ἀνερευνᾷ, καὶ οὐ πάνυ εὐθείας ἰδέσθαι πείθεσθαι, ὅ, τι ἂν τις εἴποι. Caselius.

K E B. Θ H B. *Salmas. præfatione in Tab. Ceb. Arab.* (Cebes Thebanus fuit auctor hujus Dialogi, cui Titulum ipse qui scripsit, fecit: Πίναξ. De quo perperam quidem dubitant, an genuinum opus Socratici illius Cebetis fuerit. Ratio dubitandi vana est, ac futilis quam afferunt, quod Platonis in hoc Dialogo fiat mentio. Quid tum postea? Ergo nec Platonis eadem ratione Dialogus ille fuerit, qui Phædo inscribitur, quia memini in eo hujus Cebetis. Tres Dialogos scripserat hic Cebes, teste Laërtio Diogene. Πίναξ. Ἐξέδωκεν, & Φερόνικον. Πίναξ est quem hic habemus. Adde his: quod & Lucianus (περὶ τῶν ἐπὶ μισθῶ συνόντων) pro genuino Cebete, Cebetem nominans auctorem *Tabulae*, videtur agnoscere: qui etiam eodem loco ad instar istius *Tabulae* pulcherrimam & ipse finxit imaginem, qua misera illorum conditio qui mercede conducti, *dolterum*, seu *philosophorum* (*capellanos domesticos* hodie dicemus:) munus in magnatum domibus obeuntes consensebant: paucis lineis, nescio quam vere (siquidem ipse quodammodo postea Lucianus retrastavit, & *Apologiam* conscripsit) graphice cæte depingitur: præstantiss. editionis (Altinam intelligi p. 103. Quod autem in Suida, ubi de hac *Tabula* loquitur: Πίναξ. ἐστὶ δὲ τὸ ἐν ἀδᾷ διήγησις: quidam (de quo & Wolfius in Notis: quasi de alio vellet opere; mu-

tant ἐπὶ δὲ, &c. falli eos puto. Quamvis enim humanæ vitæ piscu: ta proponitur, non tamen ut res gesta narratur; sed eorum quæ vulgo fiunt & accidunt, ortus & principia, ex arcanis originibus quibus *Lex Mundi* continetur, repetuntur: quæ non male: τὰ ἐν ἀδᾷ nuncupentur: non minus quam quæ apud Platonem, in *Enarratione*, *De Animarum sortitione*. Cæte & ibi τὰ τῶν βίων παραδείγματα, (*τυραννίδες*, &c.) satis evidenter ob oculos posita. Si quid mutandum, præferendum putarem: τῶν ἐν ἀδᾷ (id est, ἐν τῷ βίῳ) pro τὸ ἐν ἀδᾷ. Ita enim non raro loquuntur Græci, tam Christiani, quam alii: ut per, τὰ ἐκεῖ, quæ ad alteram vitam pertinent, pari elegantia innuunt. Sed nihil mutuo. Ad Platonici vero nominis & alia quæ habet Wolfius objectionem non improbabiler & istud responderi possit, à posterioribus fortasse aliqua, temporibus quibus ipsi vivebant, accommoda, addita esse: quod in plurimis antiquorum scriptis, in propriis præsertim tum hominum, tum locorum nominibus esse factum, certissimum est. *Casaubonus*.

In dialogo Platonis, qui Phædo sive de immortalitate animæ inscribitur, mentio fit inter reliquas personarum, quæ ibi introducuntur, etiam Cebetis. Eum autorem esse hujus libelli, credit Caselius; cujus existant in hanc tabulam notæ. Id vero an ita sese habeat, dubium est Wolfio; qui ante Caselium notatiunculas quoque in eam edidit. Nec præter rationem de eo videtur ambigi, cum in hac ipsa tabula Plato allegatur. Cæterum, ne id quidem satis valet ad probandum, fuisse hunc ab illo Platónico diversum. De Cebete videndus Diogenes Laërtius lib. secundo de vitis philosophorum. Chalcidius in Timæum Platonis, & Xenophontis ἀπομνημονεύματα. *Sneecanus*.

2 Tabulam inscripsit, quisquis tandem fuerit auctor hunc libellum cle-

θήματα ἰδεωρῶν. ⁴ Ἀνέ-
κειτο δὲ καὶ πίναξ πρὸς ἑμ-
προσθεῖν ἑνὸς, ἐν ᾧ ἔω-
⁶ γραφή πρὸς ξένη, καὶ μύ-
θους ἔχουσα ἰδίους. ἕως οὗ
ἠδυνάμεθα συμβαλεῖν,
⁷ τί-

lam quandam ante sa-
cellum dedicatam, quæ
peregrinas quasdam &
peculiares fabulas depi-
ctas haberet. Quæ cu-
jusmodi & unde essent
con-

elegantem sane & succi plenum sic
inscribendi: quod in eo ceu in ta-
bula vivis lineamentis vita morta-
lium oculis subjiciatur, non aliter
quam sit in sermone parabolico.
Trenim antiquissimam fuisse hanc
consuetudinem instituendi hortan-
di que mortales, similibus ductis à
rebus sensui obviis ad ea quæ illis sic
non sunt exposita, constat tum è
Platone aliisque profanis scriptori-
bus, tum etiam è mysticis literis,
quæ ab ista agendi ratione quoque
non abhorrent, ut videre est Judi-
cum cap. ix. & i Regum xiv.
vel i Samuelis, quin & non paucis
Evangelicæ historiæ locis. *Idem.*

³ Ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ. *In Sa-
turni templo.*] Id templum ubi loco-
rum fuerit, fateor, mihi non lique-
re: nisi quod probabile autumo,
fuisse Athenis, in ipsâ Musarum sede
ac domicilio; ubi hæc tabula, quæ hic
ab auctore proposita edilferitur, fue-
rit dedicata inter reliqua templi do-
naria. Nisi quis malit assignare æ-
dem hanc Saturniam Thebis Ægyptiæ,
unde videtur auctor oriundus. *Idem.*

⁴ Ἐνέκειτο δὲ καὶ πίναξ. *Inerat
etiam tabula.*] Quid vero si ἀνέκειτο
legas? dedicata erat. Ab ἀνέκει-
ται fit ἀνόθημα, sicut à διδασκα-
λίᾳ διδασκαλία non originis, sed
significationis habita ratione. *Wolfius.*

⁵ Ἐμπροσθε τοῦ ναοῦ. *τὸ ἱερὸν
est totum templum: ὁ ναός, &
Attice ναὸς, videtur hic esse pars
templi interior. Suidas, ἱερὸν λέγουσι.
Ὅτι πᾶν τὸ ἀνακλιθήμενον τοῖς θεοῖς.
Pollux ναὸν καὶ ἱερὸν pro eodem ca-
pit, & addit, ἕρδα ὡς καθ' ἑαυτὴν,*

σηκός, τέμενον, ut sit ἱερὸν καὶ ναός,
locus in quo deos colimus: σηκός,
& τέμενον, in quo simulacra collo-
camus. Videtur tamen ναός παρὰ
τὸ ναίειν dici, ut sit ædícula in qua
ipse Deus habitet. Si cui vero hæc
distinctio τῶ ἱερῷ καὶ ναῷ, ut Gram-
maticorum autoritate non munita,
displicet: Cebes primum ἱερὸν,
deinde ναῶν, varietatiscausa dixit. *Idem.*

⁶ Γραφή τις ξένη.] Nova est hæc
pictura, nec deprompta ex Home-
ro, aut alio Poëta: quas fabulas
pictas & sculptas passim videre
erat. Et si autem & ipsæ habent,
quibus tenera atas erudiatur, tamen
non prorsus in universum eo respi-
ciunt, quemadmodum hæc Tabula.
Tota enim in hoc occupatur, ut va-
rias vitæ, & omnium quotquot sunt
rationes, spectatori proponat, at-
que itidem vitæ rectam viam, quam
qui ingressus sit & persequatur,
rectius vivat & beatus. Ideo non
tam esse pictura existimanda est,
quam Philosophia. Si enim quis
eius interpretationem ædeat, atque au-
scultet; primum se ab erroribus
ratione vindicabit, ac deinceps ne-
cessariis sive commodis ad institu-
tum rebus paratis, totum se ad vi-
tam bene beateque, aut certe com-
modius multo & melius & felicius
agendam, convertet. Id facilius
omnino & certius faciet, qui vitæ
rationes in utramque partem consi-
derarit, & quæ in altera insint ma-
la, quæ tamen declinari non maxi-
mo negotio possint, apud animum
perpendent. *Casellius.*

ἦ τίνες ἢ πόθεν ἦσαν. ἔτε
 γὰρ πόλις ἐδόκῃ ἡμῖν εἶναι
 τὸ γεγραμμένον, ἔτε φρα-
 τόπεδον· ἀλλὰ εἰσβολος,
 ἐν αὐτῷ ἔχων ἑτέρας εἰ-
 σβολας δύο, τὴ μὲν μείζω,
 τὴ δὲ ἐλάττω. ἦν δὲ ἢ πύλη
 ἔπι τῷ φρώτῃ εἰσβολα.
 πρὸς δὲ τῇ πύλῃ ὄχλος
 ἐδόκῃ ἡμῖν πολὺς ἐφρα-
 ναί. ἐνδον δὲ τῷ εἰσβολα,
 πληθὸς τι γυναικῶν ἐω-
 ρῆτο. ἔπι δὲ τῷ εἰσόδῃ τῷ
 φρώτῃ πυλῶνος ἢ εἰ-
 σβολα γέραν τις ἐφῶς, ἐμ-
 φασιν ἐποίῃ, ὡς φρασί-
 ταν τὴ τῷ εἰσιόντῃ ὄχλω.
 ἀπορῆνταν δὲ ἡμῶν εἰς τὴ
 μυθολογίας πρὸς ἀλλή-
 λους πολὺν χρόνον, φρα-
 σῆτης τις παρεφῶς, Οὐ-
 δὲν δεινὸν πάχετε, ὡς ἐ-
 νοι, ἔφη, ἀπορῆντες περὶ
 τῷ γραφῆς ταύτης. ἔτε γὰρ τῷ
 ἔπι φρασίων πολλοὶ ἴσαι,
 τί ποτε αὐτῇ ἢ μυθολογία
 διώαιτο. ἔτε γὰρ ἐτι πο-

λιπ-

7 Τίνες καὶ πότε ἦσαν. Quae &
 quando essent.] Quid si ποθεν, unde?
 praesertim cum sequatur, ἔτε γὰρ ἐτι
 πολιτικῶν ἀνάθημα. Wolfius.

conjicere non potera-
 mus. Pictura enim ne-
 que urbem neque ca-
 stris praese ferebat :
 sed erat septum quod-
 dam, alia duo septa con-
 tinens, alterum majus,
 alterum minus. Erat &
 porta in primo septo ;
 cui magna turba stare
 videbatur. Intra septum
 vero mulieres complu-
 res conspiciebantur. In
 aditu primi vestibuli &
 septi, senex quidam sta-
 bat, eo gestu & habi-
 tu, ut ingredienti tur-
 bae praecipere aliquid vi-
 deretur. Cum vero diu
 inter nos, quid com-
 mentum illud sibi vel-
 let, ambigeremus, se-
 nex quidam astans : Non
 mirum, inquit, est
 hospites, vos de pictu-
 ra hac dubitare. Nam
 & ex indigenis pauci
 norunt fabulae signifi-
 cationem. Neque enim ci-
 vilitatis nostrae donarium
 est :

8 ἔπι δὲ τῷ εἰσόδῃ.] Salmas.
 absque articulo, ἐπι δὲ εἰσόδῃ.

9 ὡς προστάτιον τι.] τι, cum
 gravi. Idem.

λιπικόν ἀνάθημα, ἀλλὰ
 ξένος ἡς πάλαι ποτὲ ἀ-
 φίκετο δδύρο, ¹⁰ ἀνὴρ ἔμ-
 φρων, καὶ δεινὸς περὶ σο-
 φίαν, λόγῳ δὲ καὶ ἔργῳ
¹¹ Πυθαγόρειόν τινα καὶ
 Παρμενίδειον ἑξηλωκῶς
 βίον. ὅς τὸ τε ἱερὸν τῆτο,
 καὶ ἴην γραφίῳ ἀνέθηκε τῷ
 Κρόνῳ. Πότερον ἐν ἔφῳ
 ἐγὼ, καὶ αὐτὸν τὸ ἄνδρα
 γινώσκεις ἑωρακῶς; καὶ
 εἰδαύμασά γε, ἔφη, αὐτὸν
 πτ-

est: sed olim hospes
 quidam, vir cordatus,
 & eruditione præstans,
 qui & dictis & factis
 Pythagoreæ & Parme-
 nideæ vitæ studium præ-
 se ferret tam templum
 hoc, quam picturam
 Saturno dedicavit. An
 vero, inquam, ipsum
 hominem vidisti, &
 nosti? Atqui etiam, in-
 quit, longo tempore fui
 cum admiratus. Nam ju-
 nior

10 Ἀνὴρ ἔμφρων, καὶ δεινὸς περὶ
 σοφίαν.] Dedicator Tabulæ Philo-
 sophus est, qui cognitionem de re-
 bus susceperit, & in studio sapien-
 tiæ plurimum profecisset. Hæc est
 via nimirum ad sapientiam, *omnia
 considerare quæ facias, nihil temere ge-
 nere*: ut de ea parte loquar, quæ
 ætiones spectat. Nec alienum ab
 instituto, ut imitandos nobis pro-
 ponamus optimos quosque, non ut
 in certorum hominum verba jure-
 mus; sed ut spectatissimorum vitæ
 vestigiis ingrediamur. Amplecten-
 da sunt, quæ bene dixerint: amu-
 landa, quæ fecerint. Parum enim
 est sentire recte, ni facias recte.
 Itaque id est, quod ait, *λόγῳ καὶ
 ἔργῳ*. Contra evenire videmus, ut
 sæpe sapientum dicta in ore habeam-
 us, de eorum factis iridem ex-
 primendis nihil cogitemus. *Caseli-
 us*.

11 Πυθαγόρειον καὶ Παρμενίδειον
 ἑξηλωκῶς βίον.] Cum Thebanus
 fuerit Cebes, probabile est, Thebis
 hæc quæ narrantur, gesta fingi, aut
 describi: & per hunc Pythagoreum

Lysidem Epatinondæ & Philippi
 Macedonis præceptorem intelligi.
 Sed hæc nihil ad rem. *Wolfius*.

Πυθαγόρειόν τινα.] Longum
 foret omnia referre de Pythagora.
 Ejus vitam persequuntur Laërtius
 lib. 8. Jamblichus, Malchus: de
 Philosophia ejus præcipue viden-
 dus Hierocles. De Parmenide idem
 Laërtius lib. 9. *Caselius*.

Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενί-
 δειον.] De Pythagora, cujus titulo
 circumfertur τὸ Τ, seu litera hu-
 manæ vitæ speciem sive imaginem
 præferens, videat, cui proubium
 est, prolixè scribentem Jambli-
 chum; qui vitam ejus posteritati
 prodidit. Et Laërtium lib. viii.
 De philosophia ejus præcipue vi-
 dendus Hierocles; qui ad aurea car-
 mina ipsius commentatus est. De
 Parmenide consulendus Laërtius
 lib. ix. Dubito, idemne sit hic Parme-
 nides cum eo, cujus extat libel-
 lus de Politis; qui continet ἀπο-
 σπασμῶδιστον universalis historię Ni-
 colai Damasceni. *Sneccanus*.

πολιῶν ζῆρόν. ¹² νεώτερος
 γ' ὢν, πολλὰ ἔσπευδαῖα
 διελέγετο. ἔπειτα τούτης
 δὲ τῆς μυθολογίας, πολλά-
 κως αὐτῆς ἠκικῶεν διεξιόν-
 τῳ. Πρὸς Διὸς τοίνυν,
 ἔφλω ἐγὼ, εἰ μὴ τις σοὶ
 μεγάλη ἀχολία τυγχάνῃ
 ἔσται, δῆγισσά μιν. Πάνυ
 γ' ¹³ ἄξιθυμῶν ἀκῆσαι,
 πῖ ποτέ ἐστιν ὁ μῦθος. Οὐ-
 δεῖς Φθόνος, ὦ ξένοι, ἔφη.
 ἀλλὰ τὰ πῖ δειῖ ὑμᾶς ἀκῆ-
 σαι, ¹⁴ ὅτι ἔπι κίνδυνόν τι
 ἔχῃ

¹² Νεώτερος γὰρ ἄν. Οἱ φιλό-
 σοφοι φρονεῖσι βέλτιον, εἰ νεώτεροι
 λέγῃσι βέλτιον. αἷς ἄριστα γὰρ οἱ
 νέοι τῶν φιλοσόφων. Recte igitur
 induxit tabula interpretem, homi-
 nem & doctum & florentem aetate.
 Namque nec satis doctrinae in ado-
 lescente admodum, & dicendi par-
 tes sunt graves seni. Itaque apud
 Platonem senex alicubi ex instituto
 sermone discedit ad sacra. *Cassellius.*

Ambigua verborum sententia. Si
 enim τὸ νεώτερος ad σπευδαῖα re-
 feras: juvenis σπευδαῖος tanto lau-
 dabilior, & dignior qui advertatur;
 quanto per naturam illa aetas, ad
 alia potius apta & propensa. Unde
 vulgatum illud Aristotelis, τὸν νέον,
 τῆς πολιτικῆς ἀκρίσεως audito-
 rem minus idoneum statuentis:
 quod ἄπειρος ἢ κατὰ βίον πράττειν,
 & quod τοῖς πάθεσιν ἀνελευθερι-
 κός. sive, ad τὴν διαλέγεσθαι: tum quo
 minus miremur, ratio redditur,
 (innuitur saltem) exuperantis in
 juvene facultatis; ipsa juvenus sci-
 licet. Quo pertinet locus à Casselio

nior cum esset, multa
 præclare differebat: &
 hujus ipsius fabulae do-
 ctrinam sæpe eum au-
 divi exponentem. Ob-
 secro igitur, inquam,
 nisi magna quæpiam oc-
 cupatio te impedit, fa-
 bulam nobis explica, cu-
 jus audiendæ avidissimi
 sumus. Nihil, inquit, ob-
 stat, hospites: sed il-
 lud vobis tenendum, e-
 narrationem periculi non
 expertem esse. Cujus-
 modi

allatus: εἰ φιλόσοφοι φρονεῖσι βέλ-
 τιον· εἰ νεώτεροι, λέγῃσι βέλτιον.
 In utramque partem multa possent
 adferri, si res postularet. Priorem
 sensum versio Arabica secuta est:
 posteriorem Casselius expressit. Le-
 ctor, ut volet; per me licet. *Cassiu-
 bonus.*

Νεώτερος γὰρ ἄν.] Legendum
 forte: νεώτερος γὰρ ἔν, uti mihi
 indicavit Incomp. Gronovius. Ju-
 venes enim è senibus, non senes à
 juvenibus disunt.

¹³ Ἐπιθυμῶμεν ἀκῆσαι.] Parum
 proficit, qui non accedit ad discen-
 dum cum desiderio: contra qui in-
 flammatus est discendi cupiditate,
 de eo non dubia spes. *Cassellius.*

¹⁴ Ὅτι ἐπικίνδυνόν τι ἔχῃ ἢ ἐξή-
 γησις. Enarrationem periculi non
 expertem esse.] An est aliquid periculi in
 eo, si quis hanc narrationem audiat?
 Videtur esse per se nihil, sed in al-
 tero, si quis ad usum non transferat
 ea, quæ acceperit. Qui enim ejus-
 modi salutaria vitæ præcepta ne-
 glexerit, suaute culpa perit, non
 quod

ἐχθρῶν ἢ ἐξήγησις. Οἷόν τι;
 ἐφ' ὧν ἐγώ. Ο'τι, ¹⁵ εἰ μὴ
 προσέξητε, ἔφη, καὶ σεωθή-
 σιτε τὰ λεγόμενα, ¹⁶ Φρό-
 νιμοὶ καὶ εὐδαίμονες ἔσε-
 δε. εἰ δὲ μὴ, ἀφρονοὶ, καὶ
 κακο-

quod ea audivit, quibus servari po-
 terat. In vita literaria in universum
 nihil periculi est: ramen idem esse
 apparet. Qui discit literas, nec se
 ad earum præcepta conformat, se
 in periculum conjicit, & in exitium
 præcipitat, & ei aliquando fatius
 etiam, non acuisse ingenium doctri-
 nis subtilioribus, quibus jam abuta-
 tur. *Idem.*

Merito quaeritur, quomodo in-
 telligendum, quod affirmet, non
 prius periculi esse expertus, hanc
 enarrationem audire. Videtur ita-
 que dicendum, per se quidem
 nihil huic rei inesse periculi, vi-
 delicet in auditione, sed, si quis
 ad usum non transferat ea quæ
 acceperit, nihil ipsi profuturum
 quod audiverit, quinimo ipsi id per-
 niciosum fore. Quippe qui ejusmo-
 di salutaria vitæ præcepta neglexe-
 rit, suapte perit culpa, nec habet
 quod excuset: imo tanto justius pu-
 nitur, quanto pulchrior ipsi affulse-
 rit proficiendi occasio. Idem fere
 docet ὁ σωτὴρ, Luc. 12, 47. *Sue-
 canus.*

15 Εἰ μὴ προσέξητε καὶ συνήτε-
 σα.] Non προσέξητε, nisi etiam
 συνήσητε, per u legatur, *Wolfius.*

Εἰ μὴ προσέξητε.] Ο'τι προσ-
 εἶχεν τὸν νοῦν καὶ συνίεναι δεῖ.
 τὸτ' ἐστὶ προκρίπτου τῶν αὐτῶν βίβλιν.
 Non satis est animum advertere &
 intelligere; sed ubi intellexeris,
 animum advertere & intendere
 oportet, ut facias: hinc Prudentia,
 & à prudentia vitæ illa beata. *Casel.*

16 Φρόνιμοὶ καὶ εὐδαίμονες ἔσε-
 δε.] An qui prudens idem beatus?

modi, inquam, id est?
 Quia, si auscultaveri-
 tis, atque intellexeri-
 tis ea quæ dicentur, pru-
 dentes & beati evade-
 tis: sin minus, facti ve-
 cor-

Beatam vero vitam intelligimus
 non omnibus numeris perfectam:
 siquidem tale quippiam in homi-
 nem non cadit; sed commodam,
 aut certe incommodis, quæ pleri-
 que ultro adfiscunt, vacantem. An
 igitur, qui prudens, idem beatus?
 an non potius, qui omnibus virtu-
 tibus præditus est? Hoc verum,
 nec illud falsum, quando eodem res
 redit. Est enim Prudentia omnium
 Virtutum oculus: nec prudens caret
 virtutibus, cæteris. *συναπολογου τοῦτον
 γὰρ ἀρεταί:* ubi una de virtutibus
 sit, ibi & esse cæteras necesse est.
 Quod cum de omnibus ita se ha-
 beat, de prudentia maxime verum
 esse oportet, sine qua nulla virtus,
 nulla virtutis actio. Sic igitur Pru-
 dens beatus, nempe in civili con-
 suetudine: intelligimus vero τὸν
ἐνεργούντα κατ' ἀρετήν. Prudens
 vero hoc betior, quod non solum
 facit, quæ sunt virtutis privata, sed
 quod & meritis ornata republicam.
 Primus ad prudentiam aditus
 est, intelligere vitæ humanæ ratio-
 nes omnes. Hæ magis illustran-
 tur contrario. Qui enim stolidi,
 nec rationem ducem sequuntur in
 omnibus, idem miseris in hisdem ma-
 litiis & incitiis: ὥστε μετ' ἀφροσύ-
 νης καὶ παραφροσύνης τὴν πραγ-
 ματεσιν εἶναι κακῶν; quos male, quod
 in utroque malum; & misere, quod
 in malo miseria, vivere necesse est.
 Est igitur το κακῶς ἀθλίως, καὶ κα-
 κοδαίμωνος. Incitiam autem no-
 minare non est novum, cum vel
 ignoratur, quid facere quemque
 oporteat: vel, etiam si liquet, non
 facias

κακοδαίμονες, ¹⁷ καὶ πικροὶ καὶ ἀμαθεῖς γινόμενοι, κακῶς βιώσασθε. Ἐπὶ γὰρ ἡ ἐξηγησις εἰκνυῖα τῶν τῶ Σφίγγος ἀνίγμαι, δὲ κείνη ἀφβάλλετο τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν ἐν αὐτῷ σωῖται, ἐσώζετο. εἰ δὲ μὴ σωῖται, ἀπάλλετο ὑπὸ τῶ Σφίγγος. ὡσαύτως δὲ καὶ ὅτι τῶ ἐξηγήσεως ταύτης. ¹⁸ ἡ γὰρ Ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις

cordes, infelices, acerbique atque indocti, male vivetis. Est enim expositio, Sphingis ambagibus similis, quas illa hominibus proponebat: quas qui intellexerat, manebat incolumis; qui non affecutus erat, à Sphinge occidebatur. Eadem est enarrationis hujus ratio. Nam Amentia Sphinx est hominibus

facias tamen. Recte igitur intelligere oportet, si quis ita loquatur. Sic & perturbatum reipub. Syracusanæ statum adscribit infcitia ep. 7. ad Dionis propinquos Plato. ἐξ ἀμαθίας, inquit, πάντα τὰ κακὰ πάσι ἐπιβάται, καὶ βλαστάνει. Id est, ex Inficitia quicquid est malorum, radices agit & pullulat. Ipse quoque Aristoteles, etiam hanc doctrinam magis illustrat, cum ostendit virtutes non esse scientias, quod Socrati visum fortasse videri possit, tamen ab his non dicit discrepantia, ubi ait Ethic. 3. ἀγνοεῖ μὲν ἐν πάσι ὁ μοχθηρὸς, ἀ δὲ πρᾶξι, καὶ ἀνὰ ἀρετῆον. Inficitiam intelligimus, non quæ est in scientiis, sed quæ res agendas respicit: nec tamen infcitiam rerum minutarum, sive puerilium, quas ignorare turpiculum forte est: sed hæc nec infamiam adfert, nec per se grave incommodum, quemadmodum injuste facta. In quibus igitur hæc infcitia? In rebus ad vitam cultum pertinentibus, ut de iis non falsas imberberimus opiniones, cujus generis sunt: nihil prius esse honore, aut imperio, aut opibus, aut voluptatibus; nihil esse miserius humilitate;

servitute, paupertate, doloribus: & similia.

An nesciunt, qui agunt contra virtutem? quæ hæc infcitia? In multis non intelligunt, quid faciendum sit: in plerisque, quod vident, non satis vident: aliquibus non assentiuntur, quæ vident: quibus judicio assentiuntur, nec ea volunt, ut & sic nescire videantur. Inde natum est, ut & vulgo quoque dicamus, ebrius, aut ira percitum, aut amoribus irretitum, nescire quid agat, etiam horum nemo sit, qui scire non nihil saltem videatur. Casellius.

17 Καὶ πικροὶ καὶ ἀμαθεῖς.] Caselliana, ut & Salmastiana edit. πομπῆς καὶ ἀμ. quod probabilius. Aristoteles autem eximie (ut omnia; quod & Sacris Oraculis consonum est) docet omnem πομπῆν ex ἀγνοίας, vel quod eodem redit, ἀμαθείας proficisci, Casellianus.

18 Ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις Σφίγγῃ ἐστίν.] Σφίγγῃ παρὰ τὸ σφίγγειν, διὰ τὸ ἐσφίγγεσθαι, καὶ δυσνόητα λέγειν τὰ ῥήματα. Stephanus è veteri Lexico.

θρόποις Σφίγγξ ἐστίν. αἰ-
νίττε) δὲ καὶ τὰδε, ἰο πὶ
ἀγαθόν, πὶ κακόν, πὶ ἔ-
τε ἀγαθόν, ἔτε κακόν ἐστίν
ὡ τῷ βίῳ. ταῦτ' ἔν
ἐὰν μὴ τις σωίῃ, ἀπόλ-
λυ) ὑπ' αὐτῆς ὅτι εἰς-
ἀπαξ, ὥσπερ ὁ ὑπὸ τῆ
Σφίγγος καταβρωθεὶς ἀ-
πέθνησεν. ἀλλὰ καὶ μι-
κρόν

Ausonius: Carm. 280.

*Terruit Aoniam volucris, leo, vir-
go, triformis*

*Sphinx: volucris pennis, pedibus
fera, fronte puella.*

Φίκα nominabant Boeoti, ut apud
Hesiodum Theogonia:

Ἡ δ' ἄρα φίκα ὄχην τέκε καθ' αἰεί-
σιν ὄλεθρον.

Verba ipsius Scholiastæ sunt edit.
Clar. nostri Heinii, fol. 267. ἡ δὲ
σφίγγξ πραγματικῶς μὲν γυνὴ ἦν
λεσπρίς, καὶ εἶχε πολλὰς σὺν αὐτῇ
τοῦς συναρπάζοντας. ἐταῦθα δὲ
τὴν κρυφίνην καὶ μερικὴν κερκυ-
μένην κακίαν λέγει. Annot. Zetzæ,
Hesiodum ἀλληγορικῶς annotare
τὴν κρυφίνην κακίαν: revera fuisse
γυναικῆ λεσπρίδα, ἔχουσαν πολ-
λοὺς τοῦς σὺν αὐτῇ συναρπάζον-
τας.

Amentia autem Sphinx est, ni-
hilque habet præter opiniones va-
rias, perplexas, dubias, ad unam
omnes falsas: quarum modo his as-
sentitur, modo illis, qui rectis sen-
tentis imbutus non est, ut modo
in pretio habeat pecuniam, modo
in voluptates prodigat: modo volu-
ptatibus nihil anteferat, modo dicat
nihil esse perniciosius: denique opi-
niones, nec bonum, nec malum,

nibus. Obscure autem &
hæc innuit, quid in vi-
ta sit bonum, quid ma-
lum: quid neque bo-
num, neque malum.
Quæ qui non intelligit,
ab ea non semel inter-
it, ut is, qui à Sphin-
ge occisus, devorabatur:
Sed paulatim per omnem
ætatem, ut qui, con-
jecti

nec indifferens definiunt. Sic enim
distinxerunt etiam Stoici, ut infra
explicabitur. Deinde etiam in eo-
cum Sphinge comparatur Amentia,
quod misere torquet, & conficit
animos hominum, quos & quotidie
novis variisque moribus afficit.
Perpetuo enim & subinde aliis at-
que aliis modis cruciari, est mille
modis petire. Contra pulchrum, &
salutis plenum, vindicare se ab insci-
tia: qui hoc facit, sternit iter sibi
ad arcem beatæ vitæ, sive sapientiæ.
Hic tandem in civili consuetudine
beatus, ille miser: ut recte quoque
Lucretius initio lib. 2.

- - - nil dulcius est, bene quam
munita tenere

*Edita doctrina sapientum templa se-
vena:*

*Despicere unde queas alios. passim-
que videre*

*Errare, atque viam palanteis que-
tere vitæ:*

*Certare ingenio, contendere nobili-
tate:*

*Noctæ atque dies niti præstante la-
bore:*

*Ad summas emergere opes, rerumque
potiri. Caselus.*

19 Τί ἀγαθόν.] τί cum acuto,
etiam in iis quæ sequuntur scriben-
dum. Wolfius.

κρὸν ἐν ὄλω τῷ βίῳ καταφθείρει), ²⁰ καθάπερ οἱ ἐπι τιμαρία ᾧ δαδιδόμοιοι. ἀν δέ τις γινῶ, ἀνάπαλιν ἢ μὲν Ἀφροσύνη ἀπέλλυ, αὐτὸς δὲ σώζειται, καὶ ²¹ μακάριος καὶ εὐδαίμων γίνεται ἐν παντί τῷ βίῳ. Ὑμεῖς ἐν αἰσθεύετε, καὶ μὴ ᾧ δακρύετε. Ὡς Ἡράκλειος, ὡς εἰς μεγάλῳ πνὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκας ἡμᾶς, εἰ ταῦθ' ἔπος ἔχει. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη, ἔπος ἔχοντα. Οὐκ ἐν φθάνοις τοίνυν

διη-

jecti in carcerem, manum carnificis expectant, contabescit: Si ea cognorit aliquis, vice versa perit Amentia: ipse vero salvus manet, perque omnem vitam, malorum expers, beatus efficitur. Vos igitur attentis estote, nec obiter audite. Diis boni, quantam nobis cupiditatem injecisti, si ista ita sunt! Ita, inquit, res est. Quamprimum igitur narres velim. Nam nos quidem haud

²⁰ Καθάπερ οἱ ἐπι τιμαρ. παρὰ δὲ:] Non intellexerunt interpretes quid τιμαρία hoc loco sibi vellet. Non enim qui damnati carnificis manum expectant; ut hic: aut qui quæstioni subijciuntur; ut Casellius; aptum sunt hic exemplum, τὸ ἐν ὄλω τῷ βίῳ κατὰ μικρὸν καταφθειρόμενον: sed illi qui male actæ vitæ aut impiorum facinorum sibi conscii secretis conscientiarum flagellis (quæ vera Erynnis, sed quæ, non omnibus facinorosis contingit in hac vita:) quotidie lancinantur & torquentur. De quibus optime Satyricus:

Magne pater Divum, ἄσφατος punire tyrannos

Haud alta ratione velis: - - -

Virtutem videant intabescantque relibta.

Intabescere, plane hic quod Cebes, κατὰ μικρὸν καταφθείρει. ΡΟΗΙΟ, τι-

μαρὶ δαίμονες Synesio, aliisque: qui vulgo: ἀλάστορες. Cebes ipse (quod mirum interpretes non advertisse) in sequentibus ita exponit: ὅταν ἐν πάτα ἀπολείπῃ, παραδίδοις (iisdem quibus hic verbis:) τῇ τιμαρία: Sc. Casaubonius.

²¹ Μακάριος καὶ εὐδαίμων.] Idem utroque indicatur, ut alterum alterius declarandi causa positum videtur: qui distinguunt, tribuant hominibus εὐδαιμονίαν, μακαρίτητα Diis immortalibus, quos & μακάριος nominant, quod omne ævum summa cum voluptate, quæ non nisi de animi voluptate intelligi potest, agant, παρὰ τὸ μὲν, τοῦτ' ἐστὶ, σφίδρα χαίρειν. Sic etiam ἐτυμολογεῖ Ἀριστοτ. ἠθ. vii. c. 12. Καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οἱ πλείους μὴδ' ἠδονῆς εἶναι φασιν· διὸ καὶ τὸ μακάριον ἐνεμάκατι ἀπὸ τοῦ χαίρειν. Casellius.

22 Ἐπι-

διηγέμεν, ὡς ἡμῶν
 ὡροσεξόντων ἔπαρ-
 ρως, ἐπέιπερ καὶ τὸ ²² ἔπι-
 τίμιον τοῖσ' ἐστίν. Ἀνα-
 λαβὼν ἐν ῥάβδῳ πῖλόν, καὶ ἐκ-
 λείνας ὡρὸς πῶν γραφῆν,
 Ὁρᾶτε, ἔφη, τὸ περὶ ἑλο-
 λον τῆτον; Ὁρᾶμεν. Τῆτο
 ὡρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς,
 ὅτι καλεῖται ὁ τόπος ²³ ἑ-
 τῶν, Βίῶν καὶ ὄχλων
 ὁ πολὺς, ὁ ὡρᾶ τὴν πύ-
 λιν ἐφεστῶς, οἱ μέλλον-
 τες εἰσπερβῆσθαι εἰς τὴν
 βίον, ἑτοῖοί εἰσιν. ὁ δὲ γέ-
 ρων, ὁ ἄνω ἐστηκὼς, ἔχων
 χεῖρτιν τινα ἐν τῇ χει-
 εῖ, καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὡσπερ
 δακτύλων ἑ, ἑτοῖος ²³ Δαί-
 μων

haud obiter audiemus,
 in tanti praesertim &
 praemii & supplicii ex-
 spectatione. Sublato igitur
 baculo, & ad picturam
 extento: Cernitis, inquit,
 septum hoc? Cernimus.
 Hoc primum vobis tenendum
 est, locum hunc appellari
Vitam: & magnam
 multitudinem quae portae
 affistit, eos esse qui
 in vitam venturi sunt. Se-
 nex vero is, qui superne
 stat, chartam quandam
 una manu tenens; altera
 vero quiddam veluti mon-
 strans, *Genius* dicitur.
 Mandat autem ingredientibus,
 quid eis, ubi

²² Ἐπιτίμιον.] Utrumque significat & praemium & supplicium, quasi dicat est operae pretium hanc nosse, siquidem percundum est ei, qui ea neglexerit; certa spes contra sit, servatum iri, qui illa sibi curae habuerit.

Hæc tamen ita se habent, ut Philosophus docet, non ut necesse sit, jam servari, qui hæc intelligat, & de iis argute disserat, & sæpe sermonibus usurpet. Ethic. lib. 2. cap. 3. ἀλλ' ἐν πολλοῖς, &c. usque ad finem capituli. Hunc locum sic illustravit Themistius Orat. 2. fol. 31. Edit. Steph. τέρας δὲ αὐτὸς ὡρᾶ τινι, &c. usque ad illa verba ἐκείνη ἰατρικῆς. *Idem.*

²³ Δαίμων καλεῖται.] Genius ad portam est præco sapientiae, interpret rationis. quod chartam manu teneat, hoc indicatur, si quis desideret vera ad vivendum sapientiae præcepta nosse, ei volvenda monumenta veterum. qui tot sæculis invenerunt, quibus vita hominum expoliretur & emendaretur: neque non id esse divinum beneficium existimandum, & ab authore sapientiae proficisci. De quibus Genius ille docet, de quibus potissimum informari ad vitam oporteat, ea sub extremum hujus sermonis breviter perstringit scriptor. *Idem.*

μων καλεί). ὡροσάτη δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις, τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ²⁴ ὡς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς τὸ βίον. καὶ δεικνύει ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βαδίζειν, ²⁵ εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ. ποίαν ἔν ὁδὸν κελύει βαδίζειν, ἢ πῶς; ἔφω ἐγώ. Οἱ ῥᾶς, εἶπε, παρά τὴν πύλην θρόνον πνὰ κείμενοι καὶ τὸ τόπον τῆτον, καθ' ὃν εἰσπορευέται ὁ ὄχλος, ἐφ' ἧ καθήκει γυνὴ πεπλασμένη ταφείδῃ, καὶ πιδανὴ φαινομένη, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσα ²⁶ ποτήριόν τι, Ὁ ῥᾶ ἀλλὰ τίς ἐστὶν αὐτῆ, ἔφω. ²⁷ Ἀπάτη καλεῖται, φησιν, ἢ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. Εἶτε τί ὡροσάτη αὐτῆ; τοὺς εἰσπορευομένους εἰς τὸ βίον ποτίζει ²⁸ τῇ ἑαυτῆς δυνάμει. Ἰστο δὲ τί

ubi in vitam venerint, faciendum fit: & cui viae se committere debeant, si salvi esse in vita velint, ostendit. Quam igitur, inquam ego, viam ingredi eos jubet, aut quomodo? Viden', inquit, juxta portam folium positum, qua turba ingreditur, cui mulier infidet, ficto vultu; argutaque specie, & manu poculum quoddam tenens? Video, inquam; sed quae ea est? *Impositura*, inquit, quae omnes homines seducit. Ecquid agit ea? Iis, qui in vitam ingrediuntur, facultatem suam propinat. Quae verò est illa potio? *Error*, inquit,

24 ὡς ἂν εἰσέλθωσιν.] ὡς pro ἔπειτα, postquam. *Wolfius.*

25 Εἰ σώζεσθαι μέλλουσι.] μέλλουσι, pro βέβηκεν. *Idem.*

26 Ποτήριόν τι.] Non τι. *Idem.*

27 Ἀπάτη.] Impositura est conturbatio rationis multiplex ut nimia vitæ & voluptatis. Hac inducit in errorem & infirmitiam. *Casellius.*

28 Τῇ ἑαυτῆς δυνάμει.] Optime ita habent quas vidi editiones, excepta Caseliana, in qua pessime legitur τῇ ἑαυτῆς δυνάμει, quia hæc ad ὁπάτην sunt referenda, Posset tamen Casellii lectio aliquo modo probari, si vox ποτὸν, quæ mox sequitur, præcesserat.

τί ἐστὶ τὸ ποτόν; Πλάνη, ἔφη, ἢ Ἀγνοια. Εἴτε τί; 29 Πιόντες τῆτο, πορεύον) εἰς τὸν βίον. Πότερον ἐν πάντες πίνουσι τὴ πλάνον, ἢ ἔ; Πάντες πίνουσι, ἔφη. ἀλλ' 30 οἱ μὲν πλείον, οἱ δὲ ἥττον. ἐπι δὲ ἐχόρῃς 31 ἔνδον τῆς πύλης πλῆθος ἡ γυ-

quit, & Ignorantia. Quid tum? Hac pota, veniunt in vitam. Num ergo omnes Errorem bibunt? Omnes bibunt, inquit: sed alii plus, alii minus. Nonne præterea intra portam vides turbam quandam mulierum meretricum, va-

29 Πιόντες τοῦτο.] Wolfiana, Plantiniana, cæteræque editiones inter se conveniunt. Verum in Caseliana habes πινούτες in præfenti, sed non probandum, licet postea bis præfens subsequatur.

30 Οἱ μὲν πλείον, οἱ δὲ ἥττον.] Janus Pannonius ad animum suum:

*Necte, cum porta Cancræ egredere calentis,
Lethæa nimium proluit humor aqua.* Wolfius.

Οὐκ ἔστιν ἴση πάσης κρᾶσις. Alii plus ἐπιθυμίας, alii minus: alii plus habent θυμῶ, alii minus. Caselius.

31 Ἐνδον τῆς πύλης πλῆθος τι γυναικῶν ἐταίρων.] In spatio, quod inter primam & secundam sepium, ingressis portas varix & opiniones & voluptates statim fiunt obvia. Opiniones sunt innumeræ, nec ejusdem generis: tales sunt, opes ante omnia querendas: non esse colendas literas, è quibus rem non facias: nihil esse pulchrius honoribus; in genere esse omnia, nihil esse miserius paupertate: beate vivere, qui voluptuariam vitam agant: magnum esse, cæteris imperare. Earum pleræque, & multa harum similes, non solum plebem, sed & principes viros divexant, & aver-

tunt à via salutis ad miseriam. Cum enim cœperunt sinistre judicare, cupiditatibus alii aliis inflammati, ad honores, ad opes, ad imperia; ad convivium, ad amores, ad luxum, & somnum, & alia se totos convertunt, & quisque sua voluptate per-eunt. Hæ mulieres sunt inhonestæ: neque tamen non pollicentur suis cultoribus aureos montes, & vitam beatam, quemadmodum & voluptatem adversus virtutem dis-serentem Prodicus inducit, & refert ἀπομν. β. Eas fucatas rationes distinguere oportet à veris: denique mendacium à veritate. Apparet præterea fortuna, veris picta coloribus: de qua & opiniones & virtutem scire est operæ pretium. De Fortuna autem agit Logicus, Orator, Ethicus, Jurisconsultus, Politicus, Physicus, Metaphysicus.

Definitio Fortuna ex Aristotele A. Η' Τύχη ἐστὶν αἰτία. Qualis neutra essentialium, neque materia, neque forma: neque est causa finalis, quoniam ageret, est igitur efficiens, & prædicatur DOMINA RERUM, ut in Proverbio. Vitam regit Fortuna non sapientia. Τύχη τὰ θνητῶν πράγματα, ἐν εὐδαιμονία. quod de multis verum, de plerisque falsum.

B Κατὰ συμβεβηκός. Quia omnis causa per se est determinata, & sciri certe

certe potest, & semper, vel, ut plurimum eodem modo operatur, & si sit efficiens, agit ad obliquum finem determinatum, quem sibi habet propositum. Horum cum nihil sit in fortuna, causa per se esse non potest.

C Εἰν τοῖς κατὰ προαιρέσειν. Fortuna tantum in iis est, qui agunt προαιρέσει, ut est solus homo: nec dicitur fortunatus, aut infortunatus, nisi homo.

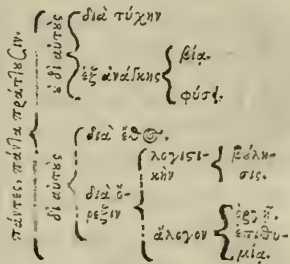
D Ut si quis in regiam veniens, non nisi aula splendorem & magnificentiam spectatum, & præter spem vel muneribus ornetur, vel in aulam adsciscatur. Utroque enim nomine, si præcivisset, eo se contulisset. Sic si quis animi vel valetudinis causa inambulans, aurum inveniat. Namque & hoc nomine non minus existet.

Εὐθ' αἰεὶ, εἴθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Hæc enim sunt causarum per se. Cum his consentanea sunt, & ex eisdem deprompta hæc Rhetoricorum primo, ut ipse Philosophus profiteretur.

Ἔστι δὲ ἀπὸ τύχης μὲν τὰ τοιαῦτα γινόμενα, ὅσα ἢ ἕνεκα τῶ γινέμεν, καὶ μὴ ἕνεκα τῶ γινέμεν, καὶ μὴτε αἰεὶ, μὴθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μὴτε τεταραμμένας. δῆλον δὲ ἐκ τῶ ὀρισμοῦ τῆ τύχης περὶ τούτων. Sunt autem fortunæ ejusmodi, cum fiunt, quorum causa indefinita est, quæque non fiunt propter aliquid, & neque semper, neque ut plurimum, neque ordinate. De his vero etiam liquet ex definitione fortunæ. Actiones autem omnino discerni oportet fortuitas à cæteris, maxime ab iis, quæ in nostra potestate sunt. Nec enim illis; sed his tribuuntur laudationes & vituperationes, & destinantur præmia & pœnæ. Discrimen autem apparet evidentius, si fontes considerentur earum, de quibus hæc divinitus tradita sunt. Et idem secundo de arte dicendi.

Πάντες δὲ, inquit, πάντα πράττειν. τὰ μὲν εἰ δὲ αὐτῶν. ἢ μὲν μὴ δὲ αὐτῶν, τὰ μὲν διὰ τύχην πράττειν, τὰ δὲ εἰς ἀνάγκην, τὰ μὲν

βία, τὰ δὲ φύσιν. ὡς τε πάντα, ὅσα μὴ δὲ αὐτῶν πράττειν, τὰ μὲν ἀπὸ τύχης, τὰ δὲ φύσιν, τὰ δὲ βία. ὅσα δὲ διὰ αὐτῶν καὶ ἂν αὐτοὶ αἰτίοι, τὰ μὲν διὰ εἴθ' , τὰ δὲ δι' ὀρέξειν: καὶ τὰ μὲν διὰ λογιστικῆν ὀρέξειν, τὰ δὲ δι' ἀλόγησον. ἔστι δὲ ἡ βέλῃσις μετὰ λόγῳ ὀρέξει ἀγαθῶν. εἰδὲς γὰρ βέλῃσι, ἀλλ' ἢ ὅσον ἰσχυρεῖν εἶναι ἀγαθόν. ἀλογοὶ δὲ ὀρέξει, ὀρῆν καὶ ἐπιθυμία. ὡς τε πάντα, ὅσα πράττειν, ἀνάγκη πράττειν, δι' αἰτίας ἔτι, διὰ τύχην, διὰ βίαν, διὰ φύσιν, δι' εἴθ' , διὰ λογισμῶν, διὰ θυμῶν, διὰ ἐπιθυμίας. Sed eadem iterum subjiciemus oculis, ut facilius animo lectoris inhaereant.

Cum his conveniunt hæc in 3. Ethicorum, αἰτία γὰρ δοκῶσιν εἶναι, φύσιν καὶ ἀνάγκη, καὶ τύχη. ἐτι γὰρ καὶ πᾶν τὸ δὲ ἀνθρώπου. In quanto enim comprehenduntur λογισμῶν, εἴθ' , θυμῶν, ἐπιθυμίας. Cæterum non solum magnum imperium habet fortuna in res humanas; sed perique etiam mortales, qui causas rerum nesciunt, & rationis parum habent, primas ei deferunt, & tantum non omnia accepta ferunt. De ea hæc ex opinione hominum Plinius lib. 2. cap. 7. Invenit tamen inter has utraque sententias, &c. usque ad illa verba, qua Deus probatur incertus.

Quantum in fortuna boni esse videatur, quam ejus dona dubia & lubrica omnia, quamque illi minima fidendum, indicant variæ imagines, qui-

γυναικῶν ἑταιρῶν, παντοδαπὰς μορφὰς ἔχουσῶν; Οἷ ῥῶ. Αὐται ποίνω, Δόξα, καὶ Ἐπιθυμία, καὶ Ἡδοναί, καλεῖται. Ὅταν ἐν εἰσπορεύσει ὁ ὄχλος, ἀναπιδῶσιν αὐται, καὶ συμπλέκοντες πρὸς ἑκάστον εἶτα ἀπάγουσι. ³² Ποῖ δὲ ἀπάγουσιν αὐτὰς; ³³ Αἱ μὲν

variis præditarum formis? Vidco. Hæ ergo Opiniones, Cupiditates, & Voluptates appellantur; turbaque ingrediente, exilientes amplectuntur singulos, atque abducunt. Quo vero abducunt eos? Aliæ ad salutem, inquit, aliæ

quibus eam pingebant: plerasque Dion Chrysostomus his verbis & retulit, & interpretatus fuit: Oration. 1. de fortuna, pag. 398. †† Οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ ξυροῦ ἔστησαν αὐτὴν, οἱ δὲ ἐπὶ σφαίρας, οἱ δὲ πηδάλιον ἴδαναν κρατεῖν, οἱ δὲ τὰ κρείστω γράφοντες, τὸ τ' Ἀμαλθείας ἔδοσαν κέρας, πλήρες καὶ βρόνον ταῖς ὄραις, ὃ ἐν μάχῃ Ἡρακλῆος Ἀχιλλεύου ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μινύθη ἢ δὲ σφαίρα, ὅτι ἔυκολον ἢ μεταβολὴ αὐτῆς ἐστίν. ἐν κινήσει γὰρ τυχερὰ πάντοτε ὄν τὸ θεῖον· τὸ δὲ πηδάλιον δηλοῖ, ὅτε κυβερνᾷ τὸ τ' ἀνθρώπων βίον ἢ τύχη· τὸ δὲ τ' Ἀμαλθείας, μινύθη τὴν τ' ἀγαθῶν δόξαν τε καὶ ἰσχυροσύνην, &c. Et hic vero pingitur fortuna cæca, ut Plutus apud Aristophanem; furiosa, surda, insistens globo, ὅτι ἐκ ἀσφαλῆς, ἐδὲ βεβαία παρ' αὐτῆς δόξης. Recte igitur Aristoteles ibidem: ἔτι ἀβέβαιον εὐτυχία, εὐλόγως, ἢ γὰρ τύχη ἀβέβαιον. ἔτε γὰρ αἰεὶ, ἐδ' αἰεὶ ἐπὶ τὸ πολὺ εἴησι εἶναι τ' ἀπὸ τύχης εἶναι. i. Præterea, quæ bona fortuna dicitur, res incerta est, nec id causa caret. Fortuna enim incerta est. Fieri enim non potest, ut quicquid à fortuna profectum, vel semper sit, vel ut plurimum. *Casellius.*

Interpres vertit ἑταιρῶν meretri-

cum: sed videtur potius *sociarum* vertendum; nam dicitur paulo post quosdam ad salutem adducere; quod scortis non convenit. Nam ibi dicitur POENITENTIA hominem hunc per omnia malorum genera circumactum ex iis tandem eripere, eique OPINIONEM aliam inferere, & CUPIDITATEM, ad VERAM ERVDITIONEM eum perducituram. Sed ἐπέχω, quod videam, infra voces hanc etiam pro meretricibus usurpari. Quod Cebes in tabula proponit, idem Prodicus Sophista Herculi fabulatur evenisse; ut est apud Xenophontem Memorabilium secundo. *Sneecanus.*

†† Ad eundem fere modum elegantissimus Phædrus *occasionem* sive *fortunam* depingit, *pendentem in nouacula*; quæ verba, ut de occasione *leviter nouacula insidente* accipiam, Græca faciunt Chrysostomi: ἐπὶ ξυροῦ ἔστησαν αὐτὴν.

³² Ποῖ δὲ ἀπάγουσιν αὐτὰς;] Non αὐτὰς. nam ἑκείναις & ἐράττοις acutum in fine postulant, non gravem. *Wolffius.*

³³ Αἱ μὲν εἰς τὸ σώζεσθαι, αἱ δὲ εἰς τὸ ἀπώλλυσθαι διὰ τὴν ἀπάτην.] Intelligi potest, falsas opiniones, pravas cupiditates, & turpes voluptates deducere ad interitum:

34 ὡς περ ὄραϊς. Ὁ ραῖς ἔτις πρῶτον εἰσπορευο-
 μένης, 35 ὡς περιάροντας, ὅπῃ ἀν αὐτὰ δεικνύωσιν;
 36 Ὁ ρῶ τῆτο, ἔφω. ἡ δὲ
 γυνὴ ἐκείνη τίς ἐστίν, ἡ
 ὡς περ τυφλὴ καὶ μαινο-
 μένη ἡς εἶναι δοκεῖσα, καὶ
 ἐσηκῆα ὅπῃ λίθῃ πνὸς
 προγγύλα; 37 Καλεῖται μὲν,
 ἔφη, Τύχη. ἐστὶ δὲ ἕ μόνον
 τυφλὴ, ἀλλὰ καὶ μαινομέ-
 νη καὶ κωφῇ. Αὕτη ἐν τί
 ἔργον ἔχει; Πειροποιεῖται
 πανταχοῦ, ἔφη, καὶ παρ' ὧν
 μὲν ἀρπάζει τὰ ὑπάρχον-
 τα, καὶ ἑτέροις δίδωσι. παρὰ
 καὶ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαι-
 ρεῖται τῶν χρημάτων ἃ δέ-
 δωκε, καὶ ἄλλοις δίδωσιν
 εἰκῆ καὶ ἀβεβασίως. διὸ καὶ
 τὸ

vides. Vides item, pri-
 us ingressos circumire
 quo illæ monstrarint?
 Video hæc, inquam.
 Sed quæ, est illa mu-
 lier, quæ cæcæ & fu-
 renti similis, saxo ro-
 tundo infistit? Vocat-
 tur, inquit, illa qui-
 dem *Fortuna*: neque
 cæca solum est, sed &
 infana & furda. Ea er-
 go quo munere fungi-
 tur? Passim, inquit, va-
 gatur: & aliis quod ha-
 bent, rapit, aliisque lar-
 gitur; iisdemque rursus
 statim eripit quæ de-
 dit, eaque donat aliis
 temere & inconstanter.
 Rectè igitur signum ejus
 naturam declarat. Quod-
 nam

34 ὡς περ ὄραϊς. Ὁ ραῖς καὶ τῆς
 πρῶτον εἰσπορευομένης.] Male legi-
 tur in Wolfiana, Ὁ ὡς περ ὄραϊς. καὶ
 τῆς πρῶτον εἰσπορευομένης. Hanc
 voculam in Plantiniana etiam deside-
 rari observavit Incomparabilis Grono-
 novius. Cæteræ editiones cum nos-
 tra conveniunt.

35 ὡς περιάροντας.] Fortassis πε-
 ριέρωντας, vides circumduci: vel ut
 circumducantur: etsi περιέρωντας pro
 περιέρωντας capere licet. Wolfius.

Ita etiam Celebrerrimus Gronovius
 contendit debere legi.

36 Ὁ ρῶ τῆτο.] Non τῆτον.

37 Καλεῖται μὲν, ἔφη, Τύχη.
 Vocatur, inquit, illa quidem FOR-
 TVNA.] Apposite ad hunc lo-
 cum is, quem laudavimus, Caselius,
 fortunæ definitionem attulit ex Ari-
 stotele, eamque membratim exami-
 navit. Quam vero ea instabilis
 sit atque incerta, docet Dio Chry-
 sostomus Orat. 1. de fortuna, &
 Galenus in Oratione exhortatoria
 ad bonas artes. Nec in ejus natura
 edifferenda infans est autor. Sene-
 canus.

τὸ σημεῖον χαλῶς μιλῶν
 πλὴν φύσιν αὐτῆς. Ποῖον
 τοῦτο; ἔφλω ἐγώ. ὅπ' ὅπ' ἔ
 φρογγύλα λιθῆς ἔφηκεν.
 Εἶτα τί τεῖτο σημαίνει; Ὁ ἴ
 σὸν ἀσφαλῆς, ἐδὲ βε-
 βαία ἐστὶν ³⁸ ἢ παρ' αὐτῆς
 δόσις. ³⁹ ἐκπλώσεις γὰρ με-
 γάλα καὶ σκληραὶ γίνον-
 ται, ⁴⁰ ὅταν ἡς αὐτῆ πι-
 στύση. Ὁ δὲ ὄχλος ὁ πο-
 λὺς ἔτος, ὁ αὐτῶ
 ἐπικῶς, τί βέλεαι, καὶ τίνες
 χαλοῦνται; Καλοῦνται καὶ οὐ-
 τοι ⁴¹ ἀπροβέβητοι. αἰ-
 τοῦσι

nam illud? inquam;
 Quod rotundo saxo in-
 sistit. Id vero quid sibi
 vult? Non tuta & fir-
 ma ejus esse munera,
 significat. Magnæ enim
 & graves jacturæ fiunt,
 cum quis ei fidem ha-
 bet. Quid? magna illa
 turba quæ eam circum-
 stat, quid petit, &
 quei vocantur? Dicun-
 tur hi *Inconsiderati*. Sin-
 guli vero ea petunt, quæ
 illa abjicit. Quei ergo
 fit,

³⁸ Ἡ παρ' αὐτῆς δόσις.] Fortuna
 levis est: cito reposcit quæ dedit.
 Eademque vitrea est: & cum splen-
 det, frangitur: auctore Mimogra-
 pho. Sic ille: momento est brevior,
 auraque levior. *Wolffius*.

³⁹ Ἐκπλώσεις γὰρ μεγάλα.] ἐκ-
 πίπτειν, excidere aliqua re, frustra-
 ri spe sua, voti non fieri compo-
 tem. *Wolffius*.

Ἐκπλώσεις μεγάλα καὶ σκληραὶ.]
 Ἐκπλώσεις sunt lapsus, ut in dicto:
 Tolluntur in altum, ut lapsu graviore
 ruant. Sive frustrationes, ut ille lo-
 quitur apud Comicum, *quanta de spe
 decidi?* sive amissiones: atque hæc
 iis accidunt, qui fortuna, ejusque
 bonis, nituntur, seque iis tutos,
 beatosque, esse autumant. *Cassellius*.

Ἐκπλώσεις. *Factura*.] Videntur
 potius significari frustrationes; qua-
 les sunt eorum qui præsentī fortuna
 consili quævis sibi de illa pollicen-
 tur, cum ea plerumque frangatur,

si quando maxime splendet, ut do-
 cet Mimographus. Istiusmodi vero
 homines dicuntur Epimethei, qui
 non nisi malo accepto sapiunt, ac
 proinde ἀπροβέβητοι, hoc est, in-
 considerati, habentur. *Snecanus*.

⁴⁰ Ὅταν τις αὐτῆ πιστεύσῃ.] Non
 αὐτῆ. *Wolffius*.

⁴¹ Ἀπροβέβητοι.] Inconsiderati,
 qui iidem sunt Epimethei. De Epi-
 metheo est Ἡσίοδος. παθῶν δὲ τε
 νήπιος ἔγνω, ὅτε δὴ κακὸν εἶχ' ἐκ
 ἐνόησεν. Sunt in his, quorum edu-
 catio negligitur, qui prava educatio-
 ne corumpuntur, qui se ad vitam
 non parant, qui non capiunt mature
 de suis rebus consilium, qui in pri-
 ma ætate se non instruunt virtute &
 consiliis, qui de incommodis vitæ
 non in tempore cogitant, ut res ad-
 versas vel ratione declinent, vel
 forti animo perferant; sed contra,
 veluti navigium sine remis & gu-
 bernaculo fluctibus, sic se vitæ, cu-
 jus

τοῦσι δὲ ἕκαστος αὐτῶν⁴² ἀ-
ρίστη. Πῶς ἐν ἑχ' ὁμοίαν
ἔχουσι τὴν μορφὴν, ἀλλ' οἱ
μὲν αὐτῶν δοκοῦσι χαί-
ρειν, οἱ δὲ ἀθυμεῖσιν, ἐκτε-
τακότες τὰς χεῖρας; Οἱ
μὲν δοκῶντες, ἔφη, χαί-
ρειν καὶ γελᾶν αὐτῶν, οἱ
εἰληφότες πῶς δὲ τὴν
χρησίσιν. ἔτοι δὲ καὶ⁴³ Ἀγα-
θὴν Τύχην αὐτῶν καλεῖ-
σιν. οἱ δὲ δοκῶντες κλαίειν,
⁴⁴ καὶ τὰς χεῖρας ἐκτετακ-
τες, εἰσὶ παρ' ὧν ἀφείλετο
ἢ δέδωκε πρῶτον αὐ-
τοῖς. ἔτοι πάλιν Κακὴν
Τύχην αὐτῶν καλεῖσιν.
Τίνα οὖν ἔστιν ἢ δίδωσιν
αὐτοῖς, ὅτι ἔτι⁴⁵ οἱ
μὲν λαμβάνοντες χαίρου-
σιν,

fit, ut non eodem sint
vultu; sed alii lætari,
alii mœrere passis ma-
nibus videantur? Qui
lætari & ridere viden-
tur, ii sunt, inquit, qui
aliquid à *Fortuna* acce-
perunt; iidemque *For-
tunam Prosperam* eam vo-
cant. Qui vero plo-
rantium specie manus ex-
tendunt, ii sunt, qui-
bus ea eripuit quæ ante
dederat. Hi contra,
Malam Fortunam eandem
appellant. Quæ sunt er-
go illa quæ largitur, cum
& ii, qui ea accipiunt,
ita

ius spatium primum ineunt, com-
mittunt. Est autem hæc maxima
pars mortalium, se temeritati for-
tunæ credentium. *Cassellius.*

⁴² Ἀ' ἀρίστη.] Scilicet ἡ τύχη.
Ea quæ *Fortuna* temere projicit.
Wolffius.

⁴³ Ἀγαθὴν τὴν τύχην αὐτῶν καλεῖσιν.]
Quid sit ἀγαθὴ τὴν τύχην *Aristoteles*
φυσικ. β. cap. 5. &c. τὴν δὲ ἀγα-
θὴν. Quæ non ita facile reddi pos-
sunt, quando Græcis duobus modis
dicitur, quod dupliciter significat,
& utramque Latini uno nomine bo-
næ fortunæ reddunt; ita & de con-
trario. *Cassellius.*

⁴⁴ Τὰς χεῖρας ἐκτετακότες. Qui
manus extendunt.] Idem supra hæ-
buit, & significavit hæc phrasin
gestum eorum qui mœsto sunt ani-
mo, nisi quod addatur infra adver-
bium πρῶτον. *Suetonius.*

⁴⁵ Οἱ μὲν λαμβάνοντες χαίρουσιν,
οἱ δ' ἀποβάλλοντες κλαίουσιν.] Ταῦτα
sunt bona fortunæ τοῖς ἀπροβλεπτοῖς,
quibus sapientes acceptis non ef-
feruntur, amissis non cruciantur.
Pauci igitur sapientes, sive pruden-
tes, sive boni viri, sive fortes. Hæc
namque omnia iisdem conveniunt.
Cassellius.

σιν, οἱ δὲ ἀποβάλλοντες
κλαίσει; ⁴⁶ Ταῦτα, ἔφη,
ἃ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀν-
θρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγα-
θά. Ταῦτα ἐν ⁴⁷ τίνα ἐστί;
Πλῆ-

ita latentur; & qui ad-
mittunt, plorent? Hæc
quæ vulgo bona censentur.
Ea quæ sunt? Di-
vi-

⁴⁶ Ταῦτα, ἔφη, ἃ παρὰ τοῖς
πολλοῖς ἀνθρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγα-
θά.] Unam atque alteram bono-
rum differentiam, quæ faciunt ad
huius loci explicationem, præmit-
temus: ἰδιόκοις μεγάλοις lib. 1.
Cap. 2. pag. 87. A. ἐστὶ γὰρ τὸ ἀγα-
θὸν τὰ μὲν τιμῆ, &c. usque ad
τὰξιν ἡμεῖς.

Quæ hoc in loco δυνάμει ἀγαθὰ
nominat, eadem ad Eudemum l. 7.
φύσει ἀγαθὰ. Verba hæc sunt ex
ultimo capite: quibus etiam pro-
bat, quæ ejus generis sunt, ea esse bo-
na ἀγαθὸς μὲν ἐν ἐστί, &c. usque
ad κροσμοίς. Eam divisionem in-
primis meminisse oportet, quam
Plato diserte tradidit in epist. ad
Dionis propinquos, & ad eam
omnes vitæ rationes accommodatè
jubet: quod qui negligat, eum vel
miseram vel turbulentam illam
agere necesse est: qui observeret,
quantum quisque potest, tutius vi-
vet, & non paulo quietius. Ἄλλ'
ὄντων τριῶν, inquit, ψυχῆς καὶ σώ-
ματι, ἐστὶ δὲ χρημάτων, πρώτην
μὲν τὴν τὴν ψυχῆς ἐπιμέλειαν ἔχουσαν
δεῖ. δεύτεραν δὲ τὴν τὴν σώματι
ὕπὸ τῆς τὴν ψυχῆς κειμένην. τρίτην
δὲ καὶ ὑσάτην, τὴν τὴν χρημάτων τι-
μὴν, δεκτέουσαν τῷ σώματι τε καὶ
τῇ ψυχῇ. Et Aristoteles Ethic. 1.
eadem respiciens, idemque tradens,
καὶ τὸ μὲν ἰκλῆς λεγομένων· τὸ δὲ
περὶ ψυχὴν κυριώτατα λεγομένων,
καὶ μάλιστα ἀγαθὰ. Idem ἐν ἰδι-
όκοις μεγάλοις· ἐστὶ γὰρ τὸ ἀγαθὸν
τὰ μὲν ἐν ψυχῇ, ὅσων ἀρεταί. τὰ
δὲ ἐν τῷ σώματι, ὅσων ὑγίαια, κάλλ-
ος. τὰ δὲ ἰκλῆς, πλεῖτον, ἀρχὴ.
τιμῆ, ἢ εἰ τι ἄλλο τὸ τοῖσιν.

Sic partiantur bona Pæripateticè
accommodatissime & vitæ homi-
num & rebus ipsis. Ex ea verò
distinctione, qua alia dicuntur ani-
mi, alia corporis, alia exteriora,
quæ à fortuna proficiuntur, & pro-
ficisci possunt: quorum permulte
etiam aliter, nempe bonis artibus
& virtute parantur. In hoc genere
sunt.

Εὐγένεια.	ὑγίαια.
εὐτεκνία,	
πολυτεκνία	κάλλος.
πλεῖτον.	
ὑπερβία.	μείγρον.
τιμῆ.	εὐτηρία.

Hæc recensentur, Rhetor. 1. ut
partes vitæ beatæ, cæsi sunt tantum
secundæ tertięque classis &c. Ibi igitur
Philosophus explicat, quæ sit
εὐτυχία, & cujusmodi bonorum
causâ fortuna sit, & insuper alia.
Verba hæc sunt memoratu digna:
quibus non hæc solum, sed & aliz
vitæ beatæ primarię partes conti-
nentur, nec tamen hæc repetemus
altius. Eἰ δὲ, inquit, ἐστὶν ἡ εὐδαι-
μονία τοῖσιν, ἀνάγκη αὐτῇ εἶναι
μέρη, εὐγένειαν, πολυφιλίαν, χρηστο-
φιλίαν, πλεῖτον, εὐτεκνίαν, πολυτε-
κνίαν, εὐτηρίαν ἐπὶ τὰς τῷ σώματι
ἀρετάς. οἷον ὑγίαιαν, κάλλος, ἰσχύ,
μείγρον, δύναμιν ἀγωνιστικὴν· δό-
ξαν, τιμὴν, εὐτηρίαν, ἀρετὴν, ἢ καὶ
τὰ μέρη αὐτῶν, φρόνησιν, ἀνδρίαν,
δικαιοσύνην, σωφροσύνην.

⁴⁷ Τίνα ἐστί.] Non ἐστὶ, ut paulis
post, ἀγαθὰ. ἰσότης.

Πλῆτ' ὀφθαλμοῦ δὴ, καὶ δόξα,
 καὶ θυγένεια, καὶ τέκνα, καὶ τυ-
 ραννίδες, καὶ βασιλείαι, καὶ
 τὰλλα, ὅσα τῶν τοῦ ὄφθαλμοῦ
 πλῆσια. Ταῦτα ἐν πῶς
 οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ; ⁴⁸ Περὶ
 μὲν τούτων, ἔφη, καὶ αὐτῶν
 ἀγαλεξόμεθα. νῦν δὲ περὶ
 τῆς μυθολογίας γενώμεθα.
 Ἐἴτω ἕτως. ⁴⁹ Ὁρᾶς ἐν;
 ὡς ἂν παρέλθοις Ἰὴν πύλιν
 ταύτην, ἀνώτερον ἄλλον
 περίβολον, καὶ ⁵⁰ γυναῖκας
 ἕξω τῶν περιβόλων ἐστηκίας
 κεκοσμημένας ὡσπερ ἐ-
 ταῖροι εἰώθασιν; Καὶ μά-
 λα. Αὐτὰ τοίνυν, ἡ μὲν
 Ἀκροσία καλεῖται, ἡ δὲ
⁵¹ Ἀστω-

vitiæ scilicet, gloria,
 nobilitas, liberi, im-
 peria, regna, & id ge-
 nus alia pleraque. Eho;
 nunquam ista bona non
 sunt? De his quidem
 alias disputabimus: nunc
 autem explicationi fa-
 bulæ intenti sumus. Fiat
 ita. Vides ergo, ubi
 portam istam præterie-
 ris, aliud septum alti-
 us, & mulieres extra
 septum stantes, mere-
 tricium instar ornatas?
 Omnino. Harum alia *In-*
continentiâ vocatur, alia
Luxu-

⁴⁸ Περὶ μὲν τούτων καὶ αὐτῶν.]
 Quæ bona, quæ mala sint, in fine
 libelli docet. Sed & Satyricus hunc
 errorum taxat his versibus:

Omnibus in terris, quæ sunt à Gadi-
 bus usque
 Auroram & Gangem, pauci digno-
 scere possunt
 Quæ sint vera bona, atque illis di-
 versa: remota
 Erroris nebula. Idem.

⁴⁹ Ὁρᾶς ἐν, ὡς ὅταν παρέλθοις
 τὴν πύλιν ταύτην ἀνώτερον ἄλ-
 λον περίβολον.] Tria septa majora
 facit, quorum primi & tertii οἰκί-
 ματα, hoc est constructa intra septa
 domicilia etiam περιβόλους vocat.

Hæc neque sine pictura facile intel-
 liguntur, & in ipsa pictura facillime
 aberratur:

Præsertim si sis spatiis exclusus ini-
 quis. Idem.

⁵⁰ Γυναῖκας ἕξω τῶν περιβόλων ἐστη-
 κίας.] His mulieribus depingit vi-
 tia siue improbos mores divitum,
 qui male educati, & perperam sen-
 tentes, omnem felicitatem, bea-
 tamque vitam in opibus collocant:
 eorumque iidem vitia, qui se ad
 fortunatos, ut simul illis bonis fru-
 tur, applicant.

Haud facile est æqua commoda men-
 se pati,

ut ait Poëta. Res secundæ facile pariunt contumeliam: quod etsi perpetuum non est, tamen ut plurimum ita fit, ut quo fortunatior quisquam sit, eo & contumeliosior καὶ ὑβριστώτερος, præsertim qui petulanti ingenio sint, & minus recte educati. Si qui modesti sint & boni, eos aut natura ad beneficentiam factos, aut probe educatos, aut literis emendatos in tempore fuisse oportet: etsi aliquos emendat etiam calamitas. Eam sententiam expressit Solon:

Τίμη τοὶ κέρῳ ὕβριν, ἔσται πολὺς ἔλβῳ ἐπιήλυ.

Quem versum correxit nonnihil Theognis hoc modo: fol. 14. v. 154.

Τίμη τοὶ κέρῳ ὕβριν ὅταν κακῷ ἔλβῳ ἐπιήλυ.

Ἀνθρώπων, καὶ ὅσα μὴ νόῳ ἀγρῆτι ἦ.

Vide Commentaria Græca Camerarii in hunc Poëtam, fol. 24.

Eandem & his verbis reddidit Thucydides, quæ citantur à Clemente Alexandrino. Εἰώθασιν οἱ πολλοὶ τῷ ἀνθρώπων, φησὶν, οἷς ἀν μάλιστα, καὶ δι' ἐλαχίστη ἀπροσδοκίῃτος εὐπραγίᾳ ἔλθῃ εἰς ὕβριν τρέπεσθαι. Solent, inquit, multi mortalium, quibus maxime & celerime inopinata felicitas obvenit, ad contumeliam converti. Eum locum ab hoc historico sumptum Philistus sic explicavit, in altera parte iisdem pene verbis usus. τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχῆλα ἀσφαλέστερα τῷ παρὰ δόξαν καὶ κατὰ κακοπραγίαν. Εἰώθασι γὰρ μάλιστα οἱ παρὰ δόξαν ἀπροσδοκίῃτως εὐπράσοντες εἰς ὕβριν τρέπεσθαι. Ut plurimum quæ res secunda hominibus bonis rationibus obvenierunt (ut hæreditate, laboribus, & quibuscunque meritis) esse firmiores, quam quæ inopinato & maleficiis. Solent namque maxime qui præter opinionem in sperato felicitatem adepti sint, converti ad injurias. Primum præcipi-

tantur in voluptates, ac deinde rebus secundis ebrui, bonas vitæ rationes nullas vident, contra pessimæ quæque in eorum animos insinuant. Ex sunt hic depictæ mulieres, sive ut dixi vitia familiaria fortunatis, & iis, qui se ad eos applicant.

Ἀκρασία. Ἀπλησία.
Ἀσωτία. Κολακεία.

Galenus libello de affectibus. Intemperantia & Incontinentia præ eodem vitio in vulgus usurpantur. Qui enim voluptatibus corporis deiti sunt, eos modo intemperantes, modo incontinentes nominant. Sed discernunt docti, ut revera differunt. Etenim intemperantia habitus est: incontinentia ad voluptates illius generis propensio, cui, ut velit quis, imperare nequeat tamen: præterea intemperans omni studio illud agit; incontinens, quod vitare malit, eo invitus abripitur. Adulatio est amicitiae simulatio, lucri gratia: Adulator blanditiis verborum & varii generis obsequiis alteri præsto est, ut vel pecuniâ, vel quæ præstio parantur, adipiscatur. Infatiabilitas est, cupiditatis modum non ponere, nec expleri posse iis, quæ desideres. Cupiditas est multarum rerum, ut cibi & potus, voluptatum, divitiarum, honoris, gloriæ, imperii: quorum alia necessaria sunt, alia vitæ ornamento: quæ si eoque expectantur, & conquiruntur, hoc & recte fit, & satis idipsum. Etenim si quid in necessariis desideretur, miseria, ut est, ita perhibetur. Nec enim nunc de iis agam, quæ ornamento sint, & honestæ voluptati. Qui præter utraque illa quid expetit & urget; is molestias graves induit, nec sibi quidquam amplius proficit. Frivolum porro & falsum est, quod suorum se rationem habere ajunt: cum eos, cum id agunt negligent. Nondicam, quod gravius est, quodque sive Democrati, sive Socrati tribuitur: immodicas opes animos impedire, ne agant, quæ suarum

fiat partium, quemadmodum demissa ad talos vestimenta corpus impediunt. Id ita refertur: *οἱ μὲν ποδῖρες ἐσθῆτες τὰ σώματα. ἢ δὲ ὑτίρωμεθε περισοία τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσι.* Insignis est hac de re locus apud Galenum libello de Affectibus, consideratu dignus, quo multis verbis docet, ἀπλησίαν εἶναι οἰόντι συνεχῆ τινὰ ἐπιθυμίαν ἢ ἐκ ἐπιθυμίας ἀνακαίων, ἀλλὰ περισσῶν, οἷοτε δὲ καὶ βλαβερῶν, sive quod per se noxia sunt, sive quod eorum usus nimius nocet, ut in usu elementorum ibidem docet, Affinia sunt illis συκοφανσία, διαβολή. Nominant & Latini Sycophantas, alteri dicantur Malitiosi: tertii sunt calumniatores. Sycophanta rem faciunt ex accusationibus non gravis culpæ affinium, & aliquando nullius, occasione arrepta ex re perpussilla. Malitiosi, quæcunque, utut sint dicta factaque rectissime, in sinistram partem rapiunt.

Calumniam, & quidem eam, quæ princeps est cæterarum, sic definit Lucianus in aureo libello, quo docet, non esse temere credendum calumniæ. *ἔστι τοίνυν διαβολὴ κατηγορία τις, ἐξ ἐρημίας γιγνομένη, τὸν κατηγορούμενον λελεθῆσα, ἐκ τῆ μονομερῆς ἀναντιλέκτου πεπιστευμένη.* Est ergo calumnia accusatio quarumvis ejus, qui in iudicio non comparet, quique de illa nihil cognoverit, ut ab accusatore solo allata fuit, ita accepta & credita, omni facultate respondendi ademptareo.

Cæterum ita ad exitium pergitur una cum ipsis fortunæ bonis, ut alia ex aliis vitia oriuntur, quæ ipsa quoque pro pœnis sint. Prima omnium est servitus dura & perpetua, quam illis mulieribus serviant. Hæc enim est gravissima & perpetua servitus, animi videlicet: ut prima libertas est animi libertas, quam sapientes tanti fecerunt, ut ejus retinendæ gratia quamlibet corporis servitutem, & quodvis supplicium leve daverint. Præcipitant non in levia quadam flagitia; sed in nefaria scelera, ut non levia, seque profus

indigna admittant; id enim est ἀσχημονεῖν. Sunt autem:

Ἀποσέρησις.	Furtum.
Ἱεροσυλία.	Sacrilegium.
Ἐπιουρία.	Perjurium.
Προδοσία.	Proditio.
Ἀνίξεσθαι.	Latrocinia.

Quorum nihil non capitale, nec solum illa digna suppliciis; sed per se supplicia. Pingit hic mulieres turpes, sordidas, laceris vestibus: eorum Princeps est sive mater τιμωρία, Πάνα: præter hanc λύπη, μαλίστια animi sive conscientia, quæ intime sceleratos exercuciat: item ὀδύνη, quæ nobis αἴγνια sit, quæ signis dolorem ostendit, & evulsionem capillorum: adest & ἰδυμεις Πλάνης, qui in verba & querelas erumpit: & ἀθυμία, desperatio. Quis dubitet, qui cum iis sit, quin perpetuo perierit? Id est, quod traditur ad κακοδαίμονιαν sive calamitatem, semper futurus in vitiis & miseriis. Nec vero alia est eorum conditio, qui in primo ambitu confensescunt, sive plures annos agunt. Confensescunt namque pauci, confecti vitiis & miseriis vel brevi tempore. Pereunt igitur quotquot nimium processerint. Qui enim capitalibus sceleribus se devoverunt, de iis actum fuerit in perpetuum: paucissimi in errorem forte inducti in viam reducentur, quibus forte μετάνοια, Penitencia occurrit; qui in tempore errorem, in quo sint, animadvertant. Id profecto divinum beneficium est, & divinitus, vel, quemadmodum Plato loquitur, θεῶν ἰσχύϊ fieri existimandum. Vix millesimus quisque in viam redit: sed si qui redeunt, eorum animos penitentia non afficit solum, sed & quasi manu prehensos à devia semita in rectam, aut rectæ propiorum ducit: sive, ut picture insistamus, ducit aut recta ad ὁρθὴν παιδείαν aut ad ψευδοπαιδείαν. Qui illi traduntur, salvi sunt; qui huic, de iis aliquid bonæ spei, necnullus tamen metus. In primo ambitu

sunt improbi; in secundo non satis probi, etsi in ipsis est, quod probes: errant in hoc maxime, quod suis artibus omnia adscribunt, & sese iis beatos somniant, cum tamen eorum plerique iisdem affines vitii sunt, quibus ipsi perierant. Illic principatum obtinent fortuna bona; hic dominantur bona ingenii: quæ suapte natura illis præstant, quanto præstantiora sunt animi bona bonis exterioribus. Exteriora enim bonis etiam corporis inferiora sunt, nec cum iis ullo modo comparanda, nedum cum multo maximis, omniumque primis. Etsi enim in hoc ambitu sunt quidam, qui ex primo ambitu mala secum adferunt, & aliquamdiu fovent; tamen nihil vetat, quo minus illis repudiatis, vel meliore studio exclusis ex hoc medio in tertium cum suis artibus transcant, & ascendant denique salutis arcem. Dum in suis septis manent, expertes manent *σοφαιμονίας*. Id quemadmodum in singulis animadvertendum sit aperimus.

Primi sunt Poëta. Quid igitur de his sentiendum? idemne de omnibus? In hoc idem, quod nemo eorum calcet salutis ardua, quoad Poëta; sed si quis, quod is idem alius, & multis rebus præstantior. In cæteris aliud de aliis sentiendum. Infimæ notæ sunt, & in iis pessimi, quamvis optimi poëta, qui nihil nisi delicias agunt, & quasi Sirenes lectorem in omne genus fœdarum voluptatum vocant: æque mali, qui bonis & virtuti convitium faciunt. Contra boni, sive utiles potius, qui virtutem & bonos laudant, & quasi iter ad virtutem sterunt, etiamsi ipsi non profus viri boni. Hoc spectantur legumlatores, ut comædiis & tragædiis theatra aperirent, ut spectatores de vita hominum, & de Virtute quoque docerentur. In iis primus est Euripides, qui propterea *Theatricus Philo-sophus* dictus fuit: quod forte movit Aristophanem, ut ei præ omnibus malediceret. Sed iidem poëta

& nocent & juvant: quod primum Argumentum Platonis est adversum poëtas: quando & bonos & malos, & bona & mala imitantur, cum aliis, tum ipse Homerus: qui tamen, si recte usurpemus, magister virtutis esse negari non potest, dici recte potest. De puris item poëtis, ut Philosophis exempla non habemus: quum ipsi, qui versibus vitam informare professi sunt, miscuerunt parum sibi consentanea, ut ipse etiam Theognis, in quem tamen irrepererunt alia multa. Ergo è Philosophia interpretandi sunt, ut in societate hominum usui sint. Illustris est locus apud Dionem de Regno, ubi narrat, quos Poëtas contempserit, quos in pretio habuerit Alexander. Pulcra sunt, & digna consideratione l. 2. de regno, in quo ita sermonem Philippus cum filio instituit. *διὰ τί ποίε, ὦ παῖ, σφῆδρα ἕτοις ἐμπίπληξαι τὸ Οὐρανὸν, &c.* usque ad illa verba fol. 41. *ἀγομαι*. Haud alia ratio est Oratorum, quorum cum sit dicere ad persuadendum idonea, & tonare verbis, non utuntur omnes arte sua ad salutem publicam: non solum, non constituunt civitates, sed etiam evertunt. Non sunt igitur Oratores, quos querimus, qui nec ipsi ejusmodi beati videlicet, nec tales efficere alios laborant. Ad rem nihil facit, quod admirationi sunt: nec tamen nisi ad vulgus. Non placuit paucis in exercitu Thestites, laudetur tamen Vlyssis orationis flumen: item Menelai brevisitas, qui tamen omnia dicebat ad rem: & suum locum tenet Ægyptius in senatu Ithacensium,

Ὅς δὴ γῆραϊ κυρὸς ἔην καὶ μυρία ἦδη,

principem vero Nestor:

Τὸ καὶ ἀπὸ γλάωνος μίλιτ' ἔγλυκίαν ἔβην αὐδῶ.

cujus similes in senatu optat sibi decem Agamemnon. Igitur quoad

ora-

ἡ δὲ Ἀσωτία, ἢ δὲ Ἀπληγία,
ἢ δὲ Κολακεία. Τί ἔν ᾧ δὲ
ἐστὶ χάσιν αὐτῶν; ὡς ἔπι-
ρῶσιν, ἔφη, τὰς εὐληφά-
τας ἢ παρὰ τῆς Τύχης.
εἶτα τί; Ἀναπιδῶσι, ἢ
συμπλέκον αὐτοῖς, καὶ
κολακίβουσι, καὶ ἀξιοῦσι
ἢ παρ' αὐταῖς μένειν, λέ-
γασαι ὅτι βίον ἔξουσιν ἡ-
δυνῶν, ἢ ἀπονον. ἢ κακο-
πάθειαν ἢ ἔχοντα ἐδεμίαν.
Ἐὰν ἔν τις ἢ παιδῶν ἢ ὡς
αὐτῶν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν,
μέχει μὲν ἢ ἡδεῖα δο-
κεῖ εἶναι ἢ ἀλατρίβη, ἔως
ἂν γαργαλίῃ τ' ἀνδρω-
πον,

Luxuria; alia *Assentatio*.
Quid ergo heic astant
istæ? Obiervant eos qui
aliquid à Fortuna acce-
perunt. Quid tum? Ex-
ultant, & cos ample-
ctuntur, & adulantur:
utque apud se manere
velint, postulant: ac
vitam eis pollicentur sua-
vem, otiosam, & o-
mnis expertem molestiæ.
Quod si quis eis obte-
curus, delicias amplexus
fuerit: ei jucundâ vide-
tur ad tempus illa vitæ
ratio, dum hominem
quasi titillarit; cum re-
vera talis non sit. Ubi
enim

orator, quisque horum in secundo
ambitu locum habet. Neque tamen
dicendi ars negligenda est, etiam si
id, quod primum est, non habeat,
neque præstet; cum sit in vita &
utilis & necessaria, & instrumen-
tum Politicæ proprium; ut illa ipsa
sæpe esse visa fuerit pene eundem ha-
bitum gerens. *Caselius.*

51 Ἀσωτία.] Non ἀσωτία.
Prodigalitas. *Wolfius.*

Occurrit hic vox Ἀσωτίας. cuius
sensum non expressit interpres;
quin eam reddere neglexit; nam
vox *LUXURIAE* potius referenda
est ad ἀπλησίαν, quæ quod expleri
nesciat, sic dicta est. Id vero ἀσω-
τίας vitium ex compluribus tantum
non vitis est constat: ut unica
etiam voce Latina haud facile ex-
presseris. Quippe totalem includit

à virtute defectionem, adeo ut ea
laborantes servari non posse videan-
tur. Ea est Græca vocis ἐπιέργεια.
Video tamen, & *luxuria* voce in
Latino explicari. Tribuitur vero illi
vitii filio prodigo, Luc. 15. v. 13.
ubi propemodum habes παραλλη-
λισμὸν huius loci. Vide, si placet,
ad hunc locum sese diffundentem
Casellium, *Specianus*.

52 Παρ' αὐταῖς μένειν.] Fortassis
αὐταῖς, aut est ἀντίπρωσις. *Wolf-
fius.*

53 Ἐχοντα ἐδεμίαν.] Malim
μεδεμίαν, ut concursus vocalium vi-
tetur. *Idem.*

54 Παιδῶν (non παίδων) ἢ
αὐτῶν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν.] Nisi
verbum aliquod deluerit, rarior con-
structio videbitur. *Idem.*

πον, εἴτ' ὄκ' ἔστιν. ⁵⁵ ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ, αἰσθάνομαι ⁵⁶ ὅτι ὄκ' ἠσθίεν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς κατηδιέτο, καὶ ὑβρίζετο, διὸ καὶ ὅταν ἀναλώσῃ πάνθ' ὅσα ἔλαβε παρὰ τῆς Τύχης, ἀναγκάζει ⁵⁷ ταύταις ταῖς γυναιξὶ δουλεύειν, καὶ πάνθ' ὑπομένειν, καὶ ἀσχημονεῖν, καὶ ποιεῖν ἕνεκεν τούτων ὅσα ἐστὶ βλαβερά. οἶον, ἀποστρεφεῖν, ἱεροσυλεῖν, ἔπιπροσκεῖν, παροδιδόναι, ληΐζεσθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τέτοις παρὰ πλῆθυσιν. ⁵⁸ ὅταν ἐν πάντῃ αὐτοῖς ἀπολείπῃ, παρὰ δίδον τῇ Τιμωρίᾳ. Ποία δέ ἐστιν αὕτη; Ὁραῖς ὀπίσω τί αὐτῶν, ἔφη, ὥσπερ θυεῖον μικρὸν, καὶ τόπον φρονίονα, καὶ σκο-

τει-

⁵⁵ ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ. *Vbi enim resipuerit.*] Ad verbum, ad sobrietatem redierit; nisi malimus dicere *evigilaverit*. Est enim prægnaus verbum, ut loquuntur Grammatico-cum filii, quod hic usurpat author, cujus rhéma est ἀνανήψω evigilo, sobrius fio. *Snecanus.*

⁵⁶ ὅτι ἐκ ἠσθίεν ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς.] Dixit prius ὅτι ἠσθίεν δικεῖ εἶναι ἢ διαλεῖ. nihil de cibo. Videtur legendum ἠσθίεν non ἠσθίεν. Cogit ἔσθωτορ. Oppositio plenior, si τὸ

enim resipuerit, se noui comedisse, sed ab iis, & comesum, & contumeliose tractatum esse, sentit. Itaque jam consumptis iis quæ à Fortuna acceperat omnibus, mulieribus istis seruire cogitur, & omnia peripeti indecoreque se gerere, & propter eas quævis perniciofa in se admittere: cujufmodi sunt, fraudare, fana spoliare, peierare, prodere, latrocinari, cæteraque his consimilia. Sed cum eos hæc omnia defecerint, traduntur Pœnæ. Qualis ea est? Vides à tergo eorum aliquid fenestellæ simile, & locum quen-

dam

ἠσθίεν retineatur. Arabs ab αἰσθάνομαι deduxisse videtur: aut certe verbum inde deductum reperisse. *Ca: faubonus.*

⁵⁷ Ταύταις ταῖς γυναιξὶ δουλεύειν. *Salmasiana* absque articulo: Ταύταις γυναιξὶ δουλεύειν.

⁵⁸ ὅταν ἐν πάντῃ αὐτοῖς ἀπολείπῃ.] Malim αὐτὸς ἐπιλείπῃ, ut *Hocrates* in *Paranese*: ἐπιλείπῃ δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, &c. *Wolfius.*

τειών; Οὐκ ἔν χ' ἡ γυναι-
 κες αἰχραὶ, χ' ῥυπαραὶ,
 καὶ ῥάκη ἡμφιεσμένα
 δοκοῦσι σιωεῖναι; Καὶ
 μάλα. Αὐτὰν τοίνυν,
 ἔφη, ἢ μὲν τὴν μάστιγα
 ἔχουσα, καλεῖται Τιμω-
 ρία· ἢ δὲ τὴν κεφαλὴν
 ἐν τοῖς γόνασιν ἔχουσα,
 Λύπη· ἢ δὲ τὰς τεύχας
 πύλωσα ἑαυτῆς, Οἰδμή.
 Ὁ δ' ἄλλ' ἔστ' ὁ πα-
 ρεθικῶς αὐταῖς, δυσειδής
 ἡ χ' λεπὸς, χ' γυμνός, χ'
 χ' ταῦτά ἡς ὁμοία αὐτῶ,
 αἰχραὶ, χ' λεπὴ, τίς ἐστίν;
 Ὁ μὲν Ὀδυσεὺς καλεῖ,
 ἔφη· ἢ δὲ ἀδελφὴ αὐτῆς
 Ἀθύμια· τέτοις ἐν πα-
 ραδίδοι, καὶ μὲν τέτων
 συμβοῖ πικρῶν.
 εἶτα πάλιν ἐνταῦθα εἰς
 ἕτερον οἶκον ῥιπέλαι, εἰς τὴν
 Κακοδαμονίαν, καὶ ὧδε τ'
 λοιπὸν βίον κατατρέφει
 ἐν πάσῃ κακοδαμονίᾳ,
 ἢ ἂν μὴ Μετάνοια αὐτῶ
 ἴπῃ

dam angustum & tene-
 brosum? Atque etiam
 mulieres quædam fœdæ,
 & sordidæ, & pannis
 oblitæ, ibi esse viden-
 tur? Omnino. Ea igitur
 quæ flagellum tenet,
Pœna dicitur: Quæ
 caput ad genua demit-
 tit: *Mæstitia*: Quæ ca-
 pillos evellit, *Ærumna*.
 Alius vero quidam, il-
 lis qui astat, deformis,
 extenuatus, & nudus,
 ac post eum mulier
 quædam, ei similis, de-
 formis, & tenuis, qui-
 nam sunt? Ille qui-
 dem, inquit, *Luētus*
 vocatur: ejus vero fo-
 ror, *Desperatio*. His igitur
 traditur, & cum his
 in cruciatibus vitam agit.
 Deinde rursus in aliam
 domum conjicitur, *In-
 fœlicitatis*; ubi, quod re-
 liquum est ævi, in o-
 mni miseria exigit, nisi
 ei *Pœnitentia* forte for-
 tuna occurrerit. Quid
 tum

59 Ἐν μὴ μετάνοια αὐτῶ ἀπὸ τῆς
 τύχης συναντήσῃ. Fortassis ἀπὸ
 τύχης, idem quod κατὰ τύχην,
 forte fortuna ἀπὸ τῆς τύχης videtur

significare, pœnitentiam à Fortuna
 interdum obviam mitti afflictis.
 Sed sensus eodem recidit utroque mo-
 do. *Idem.*

Ἄπο τῆς Τύχης σιμωνιήση. Εἶτα τί γίνεσθαι; Ἐὰν ἡ Μετανοία αὐτῷ σιμωνιήση, ἐξαίρη αὐτὸν ἐκ τῶν κακῶν, καὶ σωίσησιν αὐτῷ ἑτέραν Δόξαν καὶ Ἐπιθυμίαν, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσαν, ἅμα δὲ καὶ τὴν εἰς τὴν Ψευδοπαιδείαν καλεσθεῖσαν. εἶτα τί γίνεσθαι; Ἐὰν μὲν Φησὶ, τὴν Δόξαν ταύτην προσδέξῃ)*, τὴν ἄγουσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καθάρσει ὑπὸ αὐτῆς σώζεται, καὶ μακάριον καὶ εὐδαίμων γίνεσθαι ἐν παντί τῷ βίῳ· εἰ δὲ μή, ὅτι πάλιν πλα-

tum fit? *Pœnitentia*, ob viam ei facta, ex istis malis eum eripit, eique *Opinionem* aliam, & *Cupiditatem*, ad *Veram Eruditionem* perducturam, inferit; unaque eam, qua ad *Falsi nominis eruditionem* perveniat. Quid tum fit? Siquidem, inquit, eam opinionem comprehenderit, quæ ipsum ad *Veram eruditionem* perducatur, ab ea purgatus servatur: & omnis calamitatis expers, ac beatus omne tempus ætatis degit: sin minus, de-

Ἄπο τῆς τύχης.] Caselius à *Fortuna*: quod melius quam ut hic forte *fortuna*. Est autem *Fortuna* apud multos qua Græcos, qua Latinos scriptores, plane idem quod *Deus*: aut *providentia Dei*: quod alibi multis exemplis ostendimus; interdum una eademque periodo; *Fortuna* & *Deus*: aut *divina providentia*; *synonyma*. Hierocles τῇ ἐπιστολῇ ἐπιπλοκῇ τῆς γόμης (fati:) πρὸς τὴν προαίρεσιν, ἣν δὲ τύχην καλεῖμεν. Apulejus: Sed nimium nihil fortuna tenente licet homini nato dexterum provenire: nec consilio prudenti, vel remedio sagaci divina providentia fatalis dispositio subverti, vel reformari potest. Casaubonus.

ὅτι πάλιν πλατῶνται ὑπὸ τῆς ψευδοδείας.] ψευδοδεία: legem-

dum (ut Clemens, Νικῆ μὲν ἀλήθεια, ψευδοδεία δὲ καταλύεται) ac potius ψευδοπαιδείας, nam de ea tantum hic agitur. Cum Cebece Plato consentit Epistola ad Aristodorum, cujus verba adscribere visum est. τὸ βίβριον, καὶ πιστὸν, καὶ ὕμνιον. τῶτο ἐγὼ φημι εἶναι τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν· τὰς δὲ ἄλλας τε, καὶ εἰς ἄλλα τεινέσας σοφίας τε καὶ δεινότητας, κομψότητας διμαί προσαγορεύων, ἰσθῶς ἰνομάζειν. Hoc est: Constantiam, fidem, integritatem, veram philosophiam esse judico. Cæteras autem & alio spectantes scientias & artes, elegantiam quandam & venustatem si dixerō, recte sic dicere arbitrabor. Et alibi: πάντα ἐπιστήμη χαρίζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀλλῆς ἀρετῆς, παιγνῶ-

πλαῖστα⁶¹ ὑπὸ τῆς Ψευδοδοξίας. Ὡς μέγας ὀκύνδω ἄλλο ἔστ⁶²; ἢ δὲ Ψευδοπαιδεία, ποία ἐστίν; ἔφω ἐγώ. Οὐχ ὅρα⁶³ τ' ἕτερον πείσολον ἐκείνον; Καὶ μάλα, ἔφω ἐγώ. Οὐκ ἔν ἔξω τῆς πείσολος πρῶτ⁶⁴ τὴν εἰσοδὸν γυνή τις ἔστηκεν, ἢ δοκεῖ πάνυ χαρὰ, καὶ ἔτακτο εἶναι; Καὶ μάλα. Ταύτῃ τὸν οὐ πολλοὶ⁶⁵ καὶ εἰκαῖοι τ' ἀνθρώπων, Παιδείαν καλεῖσιν. Οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ Ψευδοπαιδεία, ἔφη. οἱ μὲν τοι σοζόμενοι, ὅπου ταν βέλωνται εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἐλθεῖν, ὡς πρῶτον πρῶτ⁶⁶ γίνονται. Πότερον ἔν ἄλλῃ ὁδῷ οὐκ ἔστιν

denuo à Falsi nominis eruditione seducitur. Pro Jupiter, ut ingens est, & alterum hoc discrimen! Qualis vero, inquam, est *Falsi nominis eruditio*: Nonne vides, inquit, alterum illud septum? Utiq̄ue, inquam. Extra id septum, juxta vestibulum, stat mulier quædam, quæ valde munda & composita esse videtur. Eam vulgus, & vani homines, Eruditionem vocant; cum ea non sit, sed Falsi nominis eruditio. Ad hanc igitur ii, qui servandi sunt, & ad veram eruditionem perventuri, huc primum divertunt. Numquid ergo alia via nulla est, quæ ad Veram eruditionem

νεργία, ἢ σοφία φαίνεται. Hoc est: Omnis scientia quæ remota est à justitia, cæterisque virtutibus, calliditas potius quam sapientia est appellanda. Wolfius.

61 ὑπὸ τῆς Ψευδοδοξίας.] Ita omnes habent editiones: sola Casaliana ὑπὸ τῆς Ψευδοπαιδείας.

62 Καὶ εἰκαῖοι τ' ἀνθρώπων.] Casel. non de vulgo homines: quod quamvis quidam, quibus Græca nunquam inspecta, laudent: excusari tamen aliter non potest, nisi dicamus Ca-

selium: ἢ εἰκαῖοι (qui tamen aliter ipse edidit.) reperisse: vel certe verum ita esse (de quo tamen nihil in Notis:) judicasse. Sed repugnat τὸ οἱ πολλοὶ, quod præcessit. Casaub.

Εἰκαῖοι τ' ἀνθρώπων. Vani homines.] Melius alius interpres; quidam non de vulgo homines. Videtur significare id genus mortalium, in quos præsumptio non cadit quod errent, quales sunt quos postea seriatim enumerat. Specanus.

ἐπὶ τῷ ἀληθινῷ
 Παιδείαν ἄγνοσα ; Ἐπὶν,
 ἔφη. Οὗτοι δὲ οἱ ἄνθρωποι
 οἱ ἔσω τῷ ἀεὶδῶν
 ἀναχάμπτοντες, τίνες εἰ-
 σὶν ; ⁶³ Οἱ δὲ Ψευδοπαι-
 δείας, ἔφη, ἔρασαί, ἠπα-
 τημένοι, οἰόμενοι μὲν δὲ
 ἀληθινῆς παιδείας σω-
 μεῖν. Τίνες ἐν καλῶν
 ἔτοι ; Οἱ μὲν ποιηταί, ἔφη,
 οἱ δὲ Ρήτορες, οἱ δὲ ⁶⁴ Δια-
 λεκτικοί, οἱ δὲ ⁶⁵ Μυσικοί,
 οἱ δὲ ⁶⁶ Ἀριθμητικοί, οἱ δὲ
 Γεωμέτραι, οἱ δὲ Ἀστρο-
 λόγοι

tionem ducat? Est, in-
 quit. Isti vero homi-
 nes, qui intra septum
 obambulant, qui sunt?
 Falsi nominis eruditio-
 nis amatores, inquit,
 decepti, atque opinan-
 tes, se Veræ eruditio-
 nis frui consuetudine.
 Quibus ergo nominibus
 appellantur isti? Alii
 Poætæ, inquit, alii O-
 ratores, alii Dialectici,
 alii Musici, alii Arith-
 metici, alii Geometræ,
 alii

⁶³ Οἱ δὲ Ψευδοπαιδείας, ἔφη, ἔρασαί, ἠπατημένοι.] Ita omnes quas vidi editiones: Salmasianæ editionis præfectus à vulgata lectione recedens legebat male: Οἱ δὲ Ψευδοπαιδείας, ἔφη, ἔρασαί, καὶ ἠπατημένοι. Vocula enim conjunctiva καὶ hoc loco redundat.

⁶⁴ Διλεκτικοί.] Διλεκτικοί. quot modis dicantur, & quis usus artis, quæ necessitas, longius foret explicare, & ad alium locum magis proprie pertinet. Proprie Dialectica est, cui respondet demonstratio; alii usurpant improprie pro Logica, cujus proprie non nisi pars est: & ipsam facultatem differendi nominamus, qua qui præditi sunt, dicuntur & ipsi Dialectici, quos hoc loco intelligimus. Divinum sane bonum, videte rationes, quæ in utramque partem faciant, & ad veritatem eruendam pernecessarium: quo qui præditus sit, magnum etiam ad spæcium recte

perficiendum. Namque secundum Platonem, & *Dux & hominibus ad bona dux est veritas.* Nec ignorandum, sæpe Platonis esse Dialecticum, ipsum sapientem. *Cassellius.*

⁶⁵ Μυσικοί.] Plato opponit μουσικὴν καὶ γυμνασικὴν: & Pythagoræ, & nominatim Timæus, ipsam Philosophiam Musicam appellat. Qui autem voce, fidibus, tibiis canunt, & mitifica suavitare regum, fortunatorumque hominum non aures solum, sed etiam animos demulcent, ut ille apud poëtam θεοῖς ἐναλίγκιοι ἀδῶν; felicitate alios impertunt, & tamen adhuc veris bonis vacant, & interdum toto cælo à beatitate absunt. *Idem.*

⁶⁶ Ἀριθμητικοί, γεωμέτραι, ἀστρολόγοι.] Huc refer, quod Aristippus censuit apud Diogenem Laërtium lib. 2. τὸς τῶν ἐσκευῶν παιδευμάτων μετασχόντας, φιλοσοφίας δὲ ἀπολειφθέντας, ὁμοίως ἔλεγεν εἶναι τοῖς τῶν Πανελόπις κηισῶσι, καὶ γὰρ ἐκεί-
 185

λόγοι, οἱ δὲ ⁶⁷ Ἡδονικοί,
οἱ δὲ ⁶⁸ Περιπατητικοί,
⁶⁹ οἱ δὲ Κριτικοί. Καί ὅσοι
ἄλλοι

alii Astrologi, alii Vo-
luptarii, alii Peripate-
tici, alii Critici, cæte-
rique

νες, Μελανθῶ μὲν καὶ Πολυδώραν,
καὶ τὰς ἄλλας θεραπαινὰς ἔχειν.
πάντα δὲ μᾶλλον ἢ αὐτὴν τὴν δίσπει-
ναν δύνασθαι γῆμα. Quis disciplinas
encyclias sibi comparassent, neque
Philosophia, eos similes esse ajebat pro-
cis Penelopes. Habere enim ipsos Mel-
lantho & Polydoram, & ancillas alias,
& quavis potius ducere posse, quam
ipsam Dominam. Idem.

Arithmeticos Caselius in Græco
textu præterivit, cum tamen in ver-
sione justum locum obtineant.

67 Ἡδονικοί.] Ἀπὸ τέλους ἢ δια-
θέσεως. Caselius.

68 Περιπατητικοί.] Ἀπὸ συμ-
πτωμάτων. Lege Proœmium Dio-
genis Laërtii, ubi traduntur plera-
que, & Galen. in historia Philosoph.
Idem.

69 Κριτικοί.] Ut Aristoteles, qui
Iliada correxit Alexandro, ut Ari-
starchus, & hujus sæculi plures qui-
dam perridiculi.

Nec enumerantur omnes; sed ad
eosdem referuntur tamen hi quo-
que: etsi neque sic omnes numera-
bimus:

Ζωγράφοι.

Ἀνδρειαντοποιοί.

Ἀρχιτέκτονες.

Φιλοθεάμονες sive φιλόσοφοι, quo-
rum princeps celebratur Ulysses,
qui

Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστα καὶ
νόον ἔγνω.

Ἱστορικοί.

Νομικοί.

Πολύγλωττοι.

Πολυμαθεῖς.

de quibus apud Platonem est hic
versus:

Πᾶν μαθημοσύνη τῆς ἐκγεώτερον
ἐστίν.

De his autem & nonnullis superio-
ribus insignis locus est 4. libro de
Regno apud Dionem Chryso-
stomum, ubi inducit Diogenem disse-
rentem cum Alexandro fol. 124.
Ἡ σὺ οἶδ', inquit Diogenes: τὴς
σοφιστὰς εἶναι, τὴς διδάσκοντας βα-
σιλεύειν, &c. usque ad illa verba
fol. 128. παρὰ τοῖς καταδαίμοσι
σοφιστὰς, id est: An tu artem
regnandi à Sophistis esse expetendam
dicis? At multi ex his non solum non
gubernandi, sed ne vivendi quidem
artem noverunt. An nescis, discipli-
nam esse geminam, alteram divinam,
alteram humanam? Divina magna
est, & firma & facilis. Humanā
exigua, imbecillis, plena periculo-
rum, & vanitatis habet non parum;
sed illa tamen ad priorem recte adjun-
gitur. Hanc multi disciplinam nomi-
nant (& puto esse disciplinam) qui-
que multas Persicas, Græcas, Syriacas,
& Phœnicias artes didicerit, libros
plurimos collegerit, hunc sapientissi-
mum, & plane doctissimum arbitran-
tur. Idem si forte in improbum quem-
piam, timidum, aut avarum incide-
rint, rem contemnendam, & homi-
nem nullius pretii judicant. Alteram
vero, interdum disciplinam, inter-
dum fortitudinem, & animi excellen-
tiam nominant: atque ita misso vul-
gato disciplina nomine, veteres illi ni-
hilominus eos, quibus bona educatio
obtigisset, quique animi fortitudine
præditi essent, educatos disciplina ap-
pellabant, ut Herculem illum: sed ta-
men qui hac disciplina præditus est,
etiam alterius facile potest fieri parti-
ceps, si pauca saltem audit, & illis
maximis & potissimis initiatus fuerit,
& ea intimis sensibus custodierit: à
quibus nullum ipsum neque tempus,
neque homo, neque Sophista facile, ne
quidem igne combusturus, deduxerit.
Quin etiam si quis hominem cremare
velis,

ἄλλοι τούτοις εἰσὶ τῶν
πλήσιον. 7° Αἱ δὲ γυναί-
κες

rique horum non diffi-
miles. Mulieres vero il-
læ,

velis, uti Herculem tradunt, seipsum combussisse; tamen hererent in monte præcepta, non minus, quam hominum combustorum ajunt dentes manere, reliquis membris igne absumptis omnibus. Non enim discere, saltem recordari opus est, postea continuo novit & intelligit, quod ab initio præcepta illa complexus est animo. Præterea, si in virum quempiam incideris, ceu gratum via, ab eo sine labore ullo informari, citoque expediri poterit. Sin cum Sophista ignaro & superbo egerit, hic cum circumducit, modo in Orientem, modo in occasum, modo in Septentrionem: ipsemet ignarus omnium; sed opinionem tantum Sapiens, ut qui olim ab hujuscemodi ostentatoribus in errorem inductus sit: ut enim imperiti & indomiti canes in ipsa venatione non solum ipsi nihil intelligunt, nec indagare possunt; sed latratu suo, & ipsa specie accipiunt alios: qui hos visos frequenter clangentes temere sequuntur: ex his muti alii sunt, nec quicquam vocis amittunt; sed sibi decipiuntur: alii petulantiores multo, magisque stulti, illos priores imitati tumultuantur, & alios in fraudem conantur impellere. Idem inter Sophistas quos dicunt, deprehendas, multitudinem concomitantem hominum insipientium, ut parum omnino inter Sophistam & Eunuchum lascivum intersit. Hoc audito, mirari Alexander, & querere: cur Sophistam cum Eunucho contulisset, Ille contra: Eunuchos, ajunt, viros omnium libidinosissimos esse, & amatores mulierum: cum quibus & concumbere, & eas fatigare; sed præterea nihil fieri affirmant, si vel dies integras noctesque cum iis rem habeant. Eodem modo multos apud Sophistas nihilo prudentiores factos, consensuisse, invenies: multo miserius in errorem circumductos sermonibus, quam Vlysssem in mari errantem inducit Homerus. Antea quidem inferi advennâ ferent,

quam audiendo & dicendo bonus existeret. Tibi vero; cum talis sis, si intelligentis viri data potestas fuerit, vel una dies ad cognitionem rerum, & artibus sufficeret: nec quicquam subtilibus Sophismatibus, aut sermonibus opus esset. Sin nec Iovem præceptorem, nec alium quempiam ad dicendum res necessarias idoneum paratumque nactus fueris, nihil proficies, si vel tempus vite omne, vigilando & esuriendo apud Sophistas illos infelices, ætatemque consumseris. Idem.

Oi δὲ Κριτικοί. Alii Critici.] Tales dicebantur olim qui libris emendandis incumbabant, & in iis τὰ γνήσια ab adulterinis distinguebant; hæc obelo configentes. Sic Aristoteles in gratiam Alexandri Magni cortexit Iliada Homeri. Talis fuit Aristarchus Grammaticus, & hujus sæculi non infeliciter huic studio operati. Snecanus.

7° Αἱ δὲ γυναῖκες.] Non sunt contemnendi, qui in secundo septo sedes suas habent. Neque enim toti sunt demersi in voraginem vitiorum; sed iisdem nihilominus obnoxii sunt: tamen aliqua spe è paucis malis emergendi, cum de prioribus prorsus desperatum sit. Conficiantur, quamdiu ibi morantur, cum Incontinentia, quæ neminem sinit sapere, & cum cæteris vitiis. Opinionibus quoque prioribus sunt dementati, & inscitia mancipati: tantisper enim, dum quis opinatur, à vero aberrat, & ab inscitia se non vindicavit. denique opinto inscitia est, & inscitia. Ubi autem falsæ opiniones ut de gloria, honoribus, divitiis, genere, forma, viribus, & cæteris fortunæ bonis; ibi earum renim nimio & perverso studio homines intemperantiæ, avaritiæ, injustitiæ, quibusque vitiis dediti sunt, student. Contra, si de illis rebus vere sentirent, & recte statuerent,

κες ἐκείνων αἰδοκῶσαι πε-
 ειπέχειν ὁμοίαι ταῖς πρώ-
 ταις, ἐν αἷς ἔφησιν εἶναι τὴν
 Ἀκρασίαν, καὶ αἱ ἄλλαι αἰ-
 μεῖ αὐτῶν, τίνες εἰσὶν;
 Αὐταὶ ἐκείναι εἰσιν, ἔφη.
 71 πότερον ἐν καὶ ὡδε εἰσπο-
 ρθῶν; Νὴ Δία καὶ ὡδε,
 σπανίως δὲ, καὶ ἐχέωσπερ ἐν
 τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. πό-
 τερον ἐν καὶ αἱ Δόξαι; Ναί,
 ἔφη. ἐπὶ μὲν γὰρ καὶ ἐν τέ-
 τοις τὸ πόμα, ὃ ἔπιον ὡς
 ἔ A'πάτης, καὶ ἡ Ἀγνοία
 μέν, Νὴ Δία, καὶ μεῖ αὐτῆς
 γὰρ ἡ Ἀφροσύνη. καὶ ἐμὴ
 ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτῶν ἔσθ'
 ἡ Δόξα, ἔσθ' ἡ λοιπὴ Κα-
 χία, μέχρως ἀν' 72 ἄπο-
 γνόντες τὴν Ψευδοπαιδείας,
 εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθι-
 νὴν ὁδόν, 73 καὶ πῖωσι τὴν τέ-

τε

læ, quæ circumcurfa-
 re videntur, primis si-
 miles, inter quas esse
 dicebas *Incontinentiam*, &
 reliquas illius socias,
 quænam sunt? Illæ ipsæ,
 inquit, sunt. Num quæ
 ergo & huc ingrediun-
 tur? Et huc medius fi-
 dius, sed raro: nec ita
 frequenter, ut in prima
 septum. Numquid ergo
 & Opiniones? Næ, in-
 quit, nam & in his etiam
 num Poetio, ab Impositura
 propinata, & Ignoran-
 tia, manet: atque etiam
 mehercule, una cum
 ea, Amentia. Neque vero
 ab eis vel Opiniones vel
 cætera vitia recedent, do-
 nec, repudiata Falsi no-
 minis cruditione veram
 ingressi viam, purgatri-
 cem istarum rerum vini

bi-

referrent se totos à vitiiis ad virtu-
 tes. Non possunt autem, donec
 sunt sub disciplina pseudopædiz,
 quæ magistra quidem eximia est, &
 in admiratione multorum, nec à
 bonis prorsus contemni debet, nec
 potest; sed hoc ipsa neque tenet,
 neque docet, quod vera disciplina,
 sive veritatis magistra, quæ aliud
 habet collegium, & alibi sedem
 fixit, ad quam quæ via ducât, despi-
 cendum sive querendum est. Res

enim magni momenti, imo id, in
 quo cuiusque salus vertitur. *Cas-
 lius.*

71 Πότερον ἐν καὶ ὡδε.] Non ε.
Wolfius.

72 Ἀπογνόντες τῆς ψευδοπα-
 δείας.] Desperata ope falsa doctri-
 næ: vel ea rejecta: vel averfati eam.
Idem.

73 Τὴν τέτην καθαρτικὴν.] Ἀ-
 καθάρσις. πρὸς τὴν καθαρτικὴν.
Idem.

επ'

τε καθαρικῶν δυνάμιν
 καὶ ἐκβάλλωσι τὰ κακὰ
 πάντα ὅσα ἔχουσι, καὶ τὰς
 Δόξας, καὶ τὴν Ἀγνοίαν, καὶ
 τὴν λοιπὴν πᾶσαν Κακίαν.
 τότε ἂν εἴπω σωθήσονται.
 ὧδε δὲ μιλῶντες παρὰ τῆ
 Ψευδοπαιδείας, εἰδέποτε
 Σπουθήσονται; εἰδὲ ἐλλείψεται
 αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν ἕνεκα
 τούτων τῶν μαθημάτων.
 ποία εἴναι αὕτη ὁδὸς ἐστίν, ἢ
 Φέρουσα ὅτι τὴν ἀληθινὴν
 παιδείαν; Ὁ ρᾶς, ἔφη,
 ἄνω τόπον πινὰ ἐκείνον,
 ὅπως οὐδεὶς ὅπκι αὐτοῦ κεί,
 ἀλλ' ⁷⁴ ἔρημος δοκεῖ εἶναι;
 Ὁ ρᾶ. ⁷⁵ Οὐκ ἔν καὶ θύραν
 ἵνα μικρὰν, καὶ ὁδὸν ἵνα
⁶⁷ πρὸς τὴν θύραν, ἥτις οὐ
 πολὺ

biberint, & mala omnia,
 quibus urgentur, ut Opini-
 ones & Ignorantiam,
 & reliquam omnem Vi-
 tiositatem, ejecerint; tum
 demum enim servabun-
 tur. Dum vero heic man-
 ferint apud Falsi nomi-
 nis eruditionem, nun-
 quam liberabuntur: nec
 ullum malum, illarum
 quidem disciplinarum
 subsidio, profligabunt.
 Quæ ergo via est, quæ
 ad Veram eruditionem
 ferat? Videte, inquit,
 editum illum locum,
 qui à nemine incolitur, ac
 desertus esse videtur?
 Videte. Ergo & januam,
 parvam, & viam quan-
 dam ante januam, pa-
 rum frequentem, & à

Καὶ πῶς εἶπεν τὴν τούτου καθαρικ-
 κὴν δύναμιν.] τοῦ πρώτου scilicet quod
 paulo ante memoratum. τὴν τέταρ-
 τὴν καθαρικὴν δύναμιν. igitur est passive di-
 ctum, non active, ut θύρῃς μόρος:
 mors fera: i.e. à fera illata: & id ge-
 nus alia sexcenta. Possis & ad περι-
 βολον referre: Sed ita quoque passi-
 vum fuerit. Fortasse legendum τέ-
 τωτων: quod ita & Wolfius in Notis
 voluisse, aut ita reperisse videtur.
 Casaubonus.

⁷⁴ Ἐρημὸς εἶναι δοκεῖ.] Pauci
 verum iter ingrediuntur. Sic & apud
 Poëtam:

- - - pauci: quos æquus amavit

*Jupiter, aut ardens evexit ad athe-
 ra virtus,*

Diis geniti potuere. Caselius.

⁷⁵ Οὐκ ἔν καὶ θύραν. Ergo & ja-
 nuam.] Conveniunt omnes quas
 perlustravi editiones excepta Case-
 lii, in qua minus ornate ἔκιν θύ-
 ραν? Sed tamen in versione sua
 melius vim interrogationis expres-
 sit quam Wolfius: apud quem legi-
 tur: Nonne & fores quasdam pu-
 sillas? Et ita etiam paulo infra:
 ἔκιν καὶ βουνὸς τις ὑψηλὸς: Nonne
 & jam collis quispiam perexcelsus?

⁷⁶ Πρὸς τὴν θύραν.] Non πρὸς nisi
 dativo jungatur, πρὸς τῇ θύρῃ
 vel

πολύ ὀχλείῃ), ἀλλὰ πάνυ
ἐλίγαι πορεύονῃ), ⁷⁷ ὥσπερ
δυσανόδου πινός ⁷⁸ ἢ τρα-
χείας ⁷⁹ ἢ πετρῶδους εἶναι
δοκίσις ; Καὶ μάλα.
ἴφλυ. Οὐκ ἔν ἢ ⁸⁰ βενός
πς

perpaucis tritam, ut quæ
& præceps & aspera,
& prærupta esse videa-
tur? Omnino, inquam.
Ibi & Tumulus excel-
sus cernitur, & angus-
tus

vel, πρὸς ταῖς θύραις, eodem fere
sensu. *Wolffius.*

⁷⁷ Δυσανόδου τινός.] Est via ar-
dua & ascensu difficilis. *Cassellius.*

Ὅσπερ δυσανόδου. *Ue quæ præ-
ceps sit.*] Ad verbum, quæ diffici-
lem habeat aditum sive ingressum.
Idem expressit Hesiodus: cum ait,
τῷ δὲ ἀρετῆς ἰδρώτα θεῶν, &c.

Noti enim sunt versus. Quos
etiam expressit utcumque author τῷ
ὁ φίλος Pythagoræ inscripti. Nec
abluendum ab hac phrasi mysticæ lite-
ræ. *Snecanus.*

⁷⁸ Καὶ τραχείας.] Et aspera &
dumis obsita. *Cassellius.*

⁷⁹ Καὶ πετρῶδους.] Denique saxea
& dura. *Idem.*

⁸⁰ Βενός.] Tumulus: quia est
editior loco, non humilis virtus &
salus.

Μεγάλη ὑψηλή • κύκλω ἀπό-
κρημνῶ.

De asperitate viæ ducentis ad Virtu-
tem Simonides, citante Clemente A-
lexandrino 4. Στρωμ. Ἔστι τις λό-
γος τῶν ἀρετῶν γαίην δυσανώτοις
ἐπὶ πίπτειν, νῦν δὲ μιν δοκῶν χῶ-
ρον ἀγνοεῖ ἀμφίπειν ἕπε πάντων βλε-
φάροις θνατῶν ἕσσοτῶ, ὧ μὴ θα-
κείθωμ ἰδρῶς ἐνδύειν μίλη, ἱκλή
ἄκρον ἀνδρείας.

Ibidem apud Clementem

Æschylus.

Τῷ ποτῆντι δὲ ἐκ θεῶν ὀρεΐλαι
τίκνωμα τῷ πόνω κλέσ.

Pindarus ult. Pyth.

Εἰ δὲ τις ὄλεσθ' ἐν ἀνδράποισιν,
ἀνευ

καμάτε ἢ φαίσεσθαι.

Idem alibi:

Ἄπονον δὲ ἔλαβον χάριμα παῦροι
τινες.

Ad omnes res præclaras geren-
das opus est ἐγκρατεία καὶ καρτε-
ρία, maxime ad virtutem adipi-
scendam, & quasque actiones Vir-
tutis designandas. Continentiâ,
ut desideria voluptatum corporis
exuas, aut certe, quam maxime
fieri possit, minuas. Tolerantiâ,
ut molestias & labores ne extime-
scas, sed intrepide subeas: in-
terdum & pericula. Proinde Epicte-
tus in omni vita iussit tolerare &
abstinere. Refertur enim ad eum hoc,
Ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι. Cujus ver-
bi hæc vis est, ut dura ultro subea-
mus, aduascamur curis, mole-
stias, laboribus, vigiliis; toleremus
æstum, frigus, ventos, imbres,
quasunque tempestates: nec fran-
gi nos adversis patiamur: pauperrate,
exilio, convitiis improborum &
odii, & quicquid est adversæ fortu-
næ: deinde, ut nec ulli cuiuscunque
generis voluptatum corporis iuc-
cumbamus: Fieri enim non potest,
qui iis incumbit, virtuti se totum
devoverit. Quin ipsum etiam cor-
pus voluptatibus conficitur. qui lo-
cus copiose facile illustrari potest.
Sic in literis si velis proficere, ἀπέ-
χεσθαι ἀ vino, ab amoribus, à somno,
ab alea, à pigritia, & hujus generis
omnibus. Idem facit venator: nec,
solum à suavisibus abstinet; sed &
famem, sitim, nives: gelu, imbrem
totos dies tolerat: incertus spei fu-
turæ: nec deterret eum ab insti-
tuta.

N

10,

πρὸς ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι, καὶ ἀνάβασις γινῆ παύω, καὶ κρημνὸς ἔχουσα ⁸¹ ἐνθεν κατέκειθεν βαθεῖς; Οὐδῶ. Αὐτὴ τῶντων ἐστὶν ἡ ὁδὸς, ἔφη, ἡ ἀγνοία πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. Καὶ μάλιστα γὰρ χαλεπὴ πρὸς πειθεῖν. ἐκτὸν καὶ ἄνω γὰρ πρὸς τὸ βροντὸν ὁρᾶς πέτραν μεγάλην, καὶ ὑψηλὴν, κύκλω σπόμενον; Οὐδῶ, ἔφη. Οὐδῶς ἐν καὶ γυναικάς δύο ἐσηκυσίας ὅτι τὴν πέτρας, λιπαράς, καὶ βυελίστας τῶν σώματι, καὶ ὡς ἐκτεταχάσι τὰς χεῖρας πρὸς θύμω; Οὐδῶ. ἀλλὰ πίνες χαλῶνται. ἔφη, αὐτὰς; ⁸² Ἡ μὲν

E'γ-

το, εἰ καὶ δις καὶ τρις ἠτύχησεν. In studiis igitur literarum & virtutum, in potiundi earum certa spe, perpeti quidvis oportet, & à jucundis non solum abstinere: sed & ea, quibus frui possis & liceat, fugere. Ut plurimum contra fit, ut voluptatum cupiditate faciamus turpia, & fuga molestiæ honesta mittamus, id quod his verbis ostendit Philosophus: Διὰ μὲν γὰρ τὴν ἰδονὴν, inquit, τὰ φαῦλα πράττομεν. διὰ δὲ τὴν λύπην καλῶν ἀπεχόμεθα. Idem.

⁸¹ Ἐνθεν κατέκειθεν βαθεῖς.] Optime uti solet Vir summus Grono-

stus aditus, utrinque in profundum præceps. Video. Hæc igitur, inquit, via est, quæ ad veram eruditionem ducit. Et quidem aspectu, inquam, valde ardua. Ergo & superne juxta tumulum magnam rupem vides, & altam, undique præruptam? Video, inquam. Vides ergo & duas mulieres, fucci plenas, & robusto corpore in rupe stantes, quæ manus alacriter extendunt? Video, inquam, sed quæ eis nomina sunt? Una, inquit, Continentia vocatur, altera Tolerantia. Sunt autem fortes.

vius conjicit hic forte esse legendum: ἐνθεν κατέκειθεν βαθεῖς: hæc enim plerumque à scriptoribus conjunguntur.

⁸² Ἡ μὲν ἐπιτάχεια καλεῖται, ἔφη, ἡ δὲ κατρεία. Una inquit, continentia vocatur, altera tolerantia.] Continentia, quod ex Ethicis patet, versatur circa voluptates, uti tolerantia circa labores, quos jubet magno animo ferre, ut illa voluptates sperneret. Proinde Epictetus in omni vita jussit tolerare & abstinere. Quippe horum pertinet celebre illud dictum ipsius, Ἀρέχε καὶ ἀπέχε, Sustine & abstine. Quibus duobus

μαρτ.

Ἐγκράτεια καλεῖται, ἔφη, ἢ δὲ Καρτερία. εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. Τί ἐν ταῖς χεῖρας ἐκτεταχασιν ἔγωγε ἰσχυρῶς; Παρακαλῶσιν, ἔφη; τὴν ὁδὸν ἀγνοοῦντες ὅτι τὸ τόπον, θάρρειν, καὶ μὴ ἀποδειλιάειν, λέγεσθαι, ὅτι βραχὺ ἔπι δεῖ κερτερῆσαι αὐτῶν, εἴτε ἤξουσιν εἰς ὁδὸν καλήν. Ὅταν ἐν παραγένῳσι ὅτι τὴν πέτραν, πῶς ἀναβαίνουσιν; ὁρῶ γὰρ ὁδὸν φέρουσαν ἐδεμίαν ἐπ' αὐτῶν. Αὐτὰ ἀπὸ τῆς κρημνῆς ἄνω καταβαίνουσι, ⁸³ καὶ ἔλκυσιν αὐτῶν ἀνω πρὸς ἑαυτῶν. ⁸⁴ εἴτε κελύουσιν αὐτῶν ἀναπαύσασθαι, ⁸⁵ καὶ κατὰ μικρὸν διδάσιν ⁸⁶ ἰσχυρῶς

rores. Cur vero manus adeo alacriter extendunt? Hortantur, inquit, viatores ad eum locum progressos, ut bonis sint animis, nec per ignaviam desperent. Fore enim, ut post parvi temporis difficultates, in amœnam viam perveniant. Ubi autem ad rupem accesserint; quo pacto ascendunt? Nullam enim, quæ eo ferat viam perspicio. Ipsæ à præcipitio ad eos nonnihil descendunt, eoque sursum ad sese attrahunt. Postea jubent eos requiescere: & paulo post eis dant Robur &

mandatis omnem virtutum chorum sibi videbatur complexus. *Snecanus.*

83 Καὶ ἔλκυσιν αὐτῶν ἀνω.] Notanda vox. Negat enim Hierocles in Deo situm esse, ut quenkam trahat: Christianos, ut opinor, fugillans ob dictum Johannis, vel Domini Salvatoris in Johanne potius: Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, εἰ μὴ ὁ πατήρ, ὁ πέμψας με, ἐλκύσῃ αὐτόν. Eodem verbo utitur & Hierocles. Eὶ γὰρ ἐπὶ τῷ θεῷ ἐστὶν ἐλκύσαι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τὸς ἀνθρώπους καὶ ἀνοήτους, τί αὐθαίρετα πῆματα ἔχειν αὐτῶν ἐγκαλεῖται; Respondet hic Cebeus, ex cujus explicatione

lux huic verbo & controversiæ, si quis attendat, haud contemnenda: sed hoc non agimus. *Casanovonus.*

84 εἴτε κελύουσιν αὐτῶν ἀναπαύσασθαι.] Ut intendere non oportet violenter, ne frangatur arcus, ita cavendum, ut laboribus moderemur, ne iis concidamus, Tantum denique laborandum est, quantum & corporis & animi nervi facere valeant. *Caselius.*

85 Μετὰ μικρὸν διδάσιν.] Id est, ubi habitum nobis pepererimus, vicerimus: nec tum illa est difficultas, quæ fuerat initio. *Idem.*

³⁶ Ἰσχύν κὶ Θάρσος, καὶ ἐπαγγέλλονται αὐτὲς καταγῆσαι πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, κὶ δεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, ὡς ἔστι καλὴ τε, κὶ ὁμαλὴ, κὶ ὑπόβυλος, κὶ καθαρὰ παντὸς κακοῦ, ὥσπερ ὁραῖς. Ἐμφάνει δὲ Δία. Ὁραῖς ἔν, ἔφη, κὶ ἔμωσθε δεῖ ἄλσος ἐκείνης τὸ πονηρὰ, ὅς δοκεῖ καλὸς τε εἶναι, κὶ λειμωνοειδῆς, κὶ φωτὶ πολλῶν καταλαμπόμην; Καὶ μάλα. Κατανοεῖς ἔν κὶ ἐν μέσῳ τῶν λειμῶν ἀείβολον ἔτερον, κὶ πύλην ἑτέραν; ἔστιν ἔπως. Ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος ἔστι; ⁸⁷ Εὐδαιμόνων οἰκητήριον : ἔφη. ὦδε

³⁶ Ἰσχύν καὶ Θάρσος.] Ne debilitentur vires, & ne concidat animus. Qui contemnit voluptates, & laborem in se suscipit, sive qui non alio pellicitur voluptatibus, nec deturgetur laboribus, ἰσχύς καὶ θάρσος. His ducibus progredi cuique intendit ad doctrinam sinceram & perfectam. Hæc de difficultate viæ nihil negans, novam viam ostendit, amœnam, planam, expeditam, puram. Primus aditus gravis est; ubi ardua superaveris, viæ amœna & jucunda est, omnia tempe & lux ipsa. Idem & Hesiodus testatur:

& Fiduciam, & pollicentur se eos ad veram eruditionem perducturas: ac demonstrant, quam ea viæ sit amœna, & plana, & expedita, & omnis expers mali, ut vides. Ita certe quidem apparet. Videtne porro, inquit, ante lucum illum locum quendam, qui & amœnus videtur, & prati instar, multaque luce illustris? Utiq̄. Videtne in prati medio etiam aliud septum, & aliam portam? Et ita. Sed quomodo vocatur locus ille? Beatorum domicilium, inquit. Hic enim

Ἡσίοδος δὲ ἐπέστα πέλη χαλεπή περ ἔσσο. Idem.

⁸⁷ Εὐδαιμόνων οἰκητήριον.] Beatorum domus, quam incolunt virtutes, & ipsa beatitudo. Hæc enim absque illis non est, & illæ sunt hæc ipsa. Qui virtutem adepti fuerint, eorum est bona conditio, eorum viæ beata, sicut ipsi beati censendi. Pingitur beatitudo, ut virtus apud Prodicum, in Xenophonte: etate integra, nec enim infans, nec puellula sine mente, neque vetula: sem-

ὡς δὲ καὶ μεταίθεσιν αὖ
 Ἀρετῶν πᾶσαι, καὶ ἡ Εὐδαι-
 μονία. ⁸⁸ Εἶεν, ἐφίλω ἐγὼ,
 ὡς καλὸν τὸ τόπον εἶναι.
 Οὐκ ἔνι ὡρᾶ τὴν πύλλω
 ὄραϊς, ἔφη, ὅτι γυνὴ τις
 ἐστὶ καλὴ, καὶ καθεστηκυῖα
 τὸ πρῶτον, ⁸⁹ μέση δὲ
 καὶ κεκλιμένη ἤδη τῇ ἡλι-
 κία, ⁹⁰ σολὴν δ' ἔχουσα
 ἀπλήν,

per enim vires virtus: nihil in ea fu-
 catam aut ascitium: simplex habi-
 tus, ut & color. In quadrato lapide
 consistunt:

Παιδεία. Ἀλήθεια. Πισθώ.

Lapis quadratus indicat certam ad
 salutem semitam, & certas firmas-
 que veræ disciplinæ dotes: proinde
 & ipsi virtute perfecti quadrati pri-
 mum à Simonide, deinde & à Pla-
 tone & Aristotele disti fuere: nec
 dubium est, quin Cebes ex eodem
 Poëtæ hanc imaginem desumpsisset.
 Platonis hæc sunt verba in Protagora:

λέγει γὰρ πρὸς Σιμωνίδου πρὸς Σκιπᾶν
 τὸν Κρέουλον υἱὸν τοῦ Θετταλῆ, ὅτι
 ἄνθρωποι ἀγαθὸν μὲν ἀληθῶς γενέσθαι
 χαλεπὸν, χειρὶ τε καὶ ποσὶ καὶ νότῳ
 τετραγώνιον, ἀνευ φόβου τετυκμένον.
 Aristotel. 1. Ethic. Ἀεὶ γὰρ ἡ μέ-
 λιστα πάντων, πράξις καὶ θεωρήσις
 τα κατ' ἀρετὴν, καὶ τὰς τύχας οἰ-
 σίς κάλλιστα. καὶ πάντῃ πάντως ἐμ-
 μελῶς ὄγ' ὡς ἀγαθὸς ἀληθῶς καὶ
 τετραγώνιος, ἀνευ φόβου. Idem A-
 ristot. Ethic. 3. οἷον τὸ ἀγαθὸν ἄν-
 δρα φαίνεται εἶναι τετραγώνιον, μετα-
 φορᾶ, ἄμφοι γὰρ τέλεια, ἀλλ' ἔση-
 μαϊνὴ ἐξέρχεται. Idem.

⁸⁸ Εἶεν, ἐφίλω ἐγὼ, ὡς καλὸν τὸ
 τόπον εἶναι.] Videtur aliquid deesse,
 aut ponitur pro συγχωρῶ, ὅτι καλὸς

enim degunt Virtutes
 omnes, & Beatitudo.
 Amœnus dubio procul
 is locus est. Vides er-
 go, inquit, juxta por-
 tam stare matronam for-
 mosam, constanti vul-
 tu, ætate media, &
 jam ad senectutem de-
 clinante, veste simpli-
 ci,

ὁ τόπος ἐστὶ. Assentior amœnum
 esse locum. Wolfius.

⁸⁹ Μέση δὲ καὶ κεκλιμένη ἤδη τῇ
 ἡλικία.] Κεκλιμένην ἡλικίαν intelli-
 go, τὴν ἐπὶ τῆς γῆρας μάλλον νεύου-
 σαν. et si fortasse legendum κεκλιμέ-
 νη, ut alludat ad Platicum illud:
 Beatum esse, cui vel in senectute
 contigerit veras habere de rebus o-
 piniones. Tribuit autem Cebes veræ
 eruditioni iudicium de rebus bonis,
 malis, & mediis: præ quo omnem
 aliam cognitionem contemnit. Ge-
 nevensis Lexicon κεκλιμένην ἡλικίαν
 interpretatur ætatem, quæ sit firmo
 iudicio prædita. Idem.

Salmast. in Prefat. [Ἡλικία μέση
 καὶ κεκλιμένη, est media ætas &
 stata. Nam κεκλιμ. hic pro τετραγ-
 μένη accipitur, ut etiam exponit He-
 lychius Casaubonus,

†† Recte Casaubonus τὴν κεκλι-
 μένην ἡλικίαν, mediam & staram
 ætatem interpretatur. Ea autem est
 inter adolescentiam & senectutem
 media, Ciceroni constans dicta, in
 de Senect. c. xx.

Κεκλιμένη ἤδη τῇ ἡλικία. Στα-
 τε media & jam ad senectutem decli-
 nante.] Videtur interpres legisse κε-
 κλιμένην, à verbo κλίνα: id enim es-
 set inclinante. Locus sane mihi de
 mendo suspectus est. Suetanius.

⁹⁰ Σολὴν ἔχουσα ἀπλήν καὶ καλ-

ἀπλῆν, ⁹¹ καὶ ὀδύνα καλλωπισμόν; ἔφηκε δὲ οὐκ ὀπί προγγύλας λίθου, ἀλλ' ὀπί τετραγώνου. ἀσφαλῶς κειμένον. καὶ μετὰ ταύτης ἄλλα δύο εἰσί. ⁹² θυγατέρες τινὲς δοκῶσιν εἶναι. Ἐμφανὴ ἔπος ἔχειν. Τέτων τοίνυν ἢ μὲν ἐν τῷ μέσῳ, Παιδεία ἐστίν. ⁹³ ἢ δὲ, Ἀλήθεια. ἢ δὲ Πειθώ. Τί δὲ ἔφηκεν ὀπί λίθου τετραγώνου αὐτῆ; Σημεῖον, ἔφη, ὅτι ἀσφαλῆς τε καὶ βεβαία ἢ πρὸς αὐτὴν ὁδὸς ἐπὶ τοῖς ἀφικνεύμενοις, καὶ τῶν διδομένων ἀσφαλῆς ἢ δόσις τοῖς λαμβάνουσι. Καὶ τίνα ἐστίν, ἀδίδωσιν αὐτῆ; Θάραξ, καὶ

Α' Φο-

λωπιζμόν.] Aut ἀπλῆν, Veste tenera & ornata : aut ἀπλῆν καὶ ἀκαλλώπισον. nam vestis simplex & inornata magis decere videtur Eruditionem. Nisi forte καλλωπισμός hic intelligatur τὸ καθάριον, mundities & elegantia. Wolfius.

⁹¹ Οὐδύνα καλλωπιζμόν.] Sequimur Salmasium & alios viros doctos, qui nobis locum hujus tabulae perperam exhibuerunt: Verum Caselliana editionis lectionem improbare non possum, in qua excusum est; σολὴν δὲ ἔχουσα ἀπλῆν καὶ ἀκαλλώπισον. Verum optime omnium placet quod Clariss. Gronovius, no-

ci, & asciticii cultus experte? Insistit autem saxo non globoso, sed quadrato atque immobili. Ei adsunt aliae quaedam duae, filiae ejus, ut videtur. Ita quidem videtur. Harum igitur media, Eruditio est, inquit: altera, Veritas: altera, Suadela. Cur autem quadrato saxo insistit? Indicio, inquit, est, & viatoribus viam ad eam esse tutam ac firmam: & accipientibus, munerum ejus fructum securum. Equae sunt ejus munera? Fiducia, Securitas, Vacuitas à per-

tur-

strum praesidium & grande decus, ad oram sui codicis annotaverat, fortasse legendum esse; ἀνευ καλλωπισμῶ: ita enim conjectabat, quia mendose in Plantiniana inveniebat: σολὴν δὲ ἔχουσα ἀπλῆν, καὶ καλλωπιζμόν.

⁹² Θυγατέρες τινὲς.] Scilicet ἐκείνης. & τὸ τινὲς, πλεονάζειν δοκεῖ. Wolfius.

⁹³ Plato: Ἀλήθεια δὲ, πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἠγείτα, πάντων δὲ ἀνθρώποις. Vide Prooemium Alexandri Aphrodisiæ eis τὸ πρῶτον ἢ προτέρων ἀναλυθ. Sic apud Xenophontem virtus ad Herculem

pro-

Ἀφοβία, ἔφη ἐκεῖν⁹⁴.
 Ταῦτα δὲ πάντα εἶναι; Ἐπιθή-
 μνη, ἔφη, ἔτι μηδὲν ἂν ποτε
 δευρὸν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ.
 Ἡράκλειος, ὡς καλὰ, ἐ-
 φη, τὰ δῶρα.⁹⁴ Ἀλλὰ τί-
 ν⁹⁵ ἐνεκεν ἔξω ἔξω βόλῃ
 ἔθηκεν ἔπως; Ὅπως τῆς
 ἀναγενομένης, ἔφη, δε-
 ραπλοῦ καὶ⁹⁵ ποτίζηται
 καθαροῦ δυνάμει. εἶθ'
 ὅταν καθαρθῶσιν, ἔπως
 αὐτῆς εἰσαύγει τῆς τῆς
 Ἀρετῆς. πῶς τοῦτο; ἔφη
 ἐγὼ. ἐγὼ σιωπῶ. Ἀλλὰ
 σιωπῆσαι, ἔφη. ⁹⁶ ὡς ἀνεί-
 πος ⁹⁷ φιλοτίμως κέμωνων
 ἐτύγχανε, πρὸς τὸ ἰατρὸν
 ἀν

turbationibus, inquit il-
 le. Quamnam ista vim
 habent? Eam, ut sciant,
 nihil unquam in vita si-
 bi mali eventurum. Dii
 boni, inquam, quam
 præclara munera! Sed
 cur sic extra septum ad-
 stat? Ut hospites, in-
 quit, fanet, eisque
 Vim purgatricem propi-
 net. Ubi vero purgati
 fuerint; tum demum eos
 ad Virtutes adducit.
 Quomodo istud? in-
 quam. Neque enim in-
 telligo. Sed intelliges,
 inquit, Fit enim hic
 perinde, ut si quis gra-
 vi affectus morbo ad me-
 dicum

proficitur, se vera dicere, &c,

ἑξῆς⁹⁴. Ἀφοβία.

Eodem ambo redeunt, ut recte fa-
 ciat. nec à veritate ac iustitia ullo
 periculo, ac ne morte quidem, aut
 ulla mortis specie deterrentur. Ca-
 selius.

⁹⁴ Ἀλλὰ τί ν⁹⁵ ἐνεκεν, ἔξω τῆ
 περιβολῆς ἔθηκεν ἔπως.] ἡ παιδεία
 scilicet, quæ καθαρὸν πολίτην
 propinat. Verum enim iudicium,
 quod Eruditio confert, aditus est
 ad virtutem, & voluntatem excitat.
 Wolfius.

⁹⁵ Δύναμις καθαρῶν.] Vis pur-
 gatrix est rationis explicatio, qua
 fœditas, & virtutis pulchritudo o-
 stenditur: illius miseria, hujus fe-
 licitas. Sunt autem morbi non mi-

nus animi, quam corporis, ut in-
 scitia & error. Recensentur & ca-
 teri: gloriofitas, cupiditas, incon-
 tinentia, ira, avaritia, cum reli-
 quo morborum animi grege. Ca-
 selius.

⁹⁶ ὡς ἀν εἰ τις φιλοτ. κ. ἐτ.]
 Plane ita & Philostratus, *De vita*
Apoll. lib. 1. Casaubonus.

⁹⁷ Φιλοτίμως κέμωνων.] Durum,
 pro χαλεπῶς aut φιλοπόνως, sedu-
 lo. Et paulo post pro γινόμεν⁹⁸,
 videtur legendum γενόμεν⁹⁸. & pro
 καθέστηκεν, lego vel καθέστακεν per
 α, vel κατέστηκεν per τ. Nam κα-
 θέστηκεν, & κάθηται, passive seu ab-
 solute: καθέσταται vero, & κατέστη-
 σεν, absolute significat. Wolfius.

ἀνδρώε γινόμενον, ἀρό-
 τερον καθαρτικοῖς ἐξέβα-
 λε πάντα τὰ νοσοποιήσασθαι
 εἶτα ἔτιωσ ἀν αὐτὸν ἰα-
 τρὸς εἰς ἀνάληψιν καὶ ὑ-
 γίαιαν καθέστηκεν. ⁹⁸ εἰ δὲ
 μὴ ἐπέθετο οἷς ἐπέταττεν,
 βυλόγως ἀνδρώε ἀποσ-
 θεῖς ἐξώλετο ὑπὸ τῆς νόσου.
 Ταῦτα συώημι, ἔφην
 ἐγώ. Τὸν αὐτὸν τοίνυν
 τρέπον, ἔφη, καὶ πρὸς τὴν
 παιδείαν, ὅταν τις ὠρε-
 γίγη, θεραπεύει αὐτὸν,
 καὶ ποτίζει τῆς αὐτοῦ δυνά-
 μεις, ὅπως ἐκκαθάρῃ ὡρ-
 τον, καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακὰ
 πάντα, ὅσα ἔχον ἤλαθε.
 ποῖα ταῦτα; τίς ἄγνοια
 καὶ τὸ πλάνον; ὃν ἐπεπώκει
 ὡρεῖ τὴν Ἀπάτης, καὶ τίς
 Ἀλαζονείαν, καὶ τὴν Ἐπιθυ-
 μίαν, καὶ τίς Ἀκροσίαν, καὶ
 τὸ θυμὸν, καὶ τίς Φιλαργυ-
 εῖαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάν-
 τα ἃν ἀνεπλήσθη ἐν τῷ
 ὡρῶ τῷ ὡρεῖ ὡρεῖ. Ὅταν
 ἐν καθαρτῆ, πῶς αὐτὸν
 ἀποπέλλει; Ἐνδον, ἔφη,
 πρὸς

dicum perducatur. Is
 vero purgationibus in-
 primis omnes morbi cau-
 sas eiecit; ac tum de-
 mum vires confirmat,
 sanitatemque restituit.
 Sin aeger medico non
 paruisset: merito eje-
 ctus à morbo interisset.
 Hæc, inquam, in-
 telligo. Ad eum ergo,
 inquit, modum ad E-
 ruditionem ubi quis per-
 venerit, ea curat il-
 lum, suamque illi vim
 propinat, ut ante om-
 nia, expurget & eji-
 ciat mala quæ secum at-
 tulerat omnia. Quænam
 ista? Ignorantiam, &
 Errorem apud Imposu-
 ram haustum, & Ar-
 rogantiam, & Cupidi-
 tatem, & Incontinen-
 tiam, & Iracundiam,
 & Avaritiam, cætera-
 que omnia, quæ in
 primo septo ingurgita-
 rat. Postquam autem
 purgatus fuerit, quo
 eum mittit? Intro,

⁹⁸ Εἰ δὲ μὴ ἐπέθετο. Et mox ἀποσθεῖς ἐξώλετο. Idem.

πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, καὶ πρὸς
 τοὺς ἄλλας Ἀρεταίς. ποίας
 ταύτας; ἔχ' ὁράς, ἔφη,
 ἔσω τὴν πύλιν χροὸν γυναι-
 κῶν, ὡς εὐείδεις δοκεῖσιν
 εἶναι, καὶ εὐτακτοί, καὶ φο-
 λικὸν ἀτρυφερόν, καὶ ἀπλὴν
 ἔχουσιν; ἐπιτε ὡς ἀπλα-
 τοί εἰσι; καὶ ἐδαμῶς κε-
 καλωπισμέναι, ὡς περ
 αἱ ἄλλαι; ὁρῶ, ἔφω.
 ἀλλὰ τίνες αὐτὰ καλεῖν-
 ται; Ἡ μὲν ὠρώτη⁹⁹ Ἐπι-
 στήμη, ἔφη, καλεῖται. αἱ δὲ
 ἄλλαι ταύτης ἀδελφαί,
 Ἀνδρεία, καὶ Δικαιοσύνη,
 Ἐκαλοκἀγαθία, Ἐσω-
 φροσύνη, Ἐὐταξία,
 Ἐλευθερία.

⁹⁹ Ἐπιστήμη.] Virtutes vero scien-
 tia non sunt. Est igitur hoc loco
 γυνῆς τὴν πρυκλίαν καὶ τὴν φροκλίαν.

Ἀνδρεία.	Ἐὐταξία.
Δικαιοσύνη.	Ἐλευθερία.
Καλοκἀγαθία.	Ἐσωφροσύνη.
Σωφροσύνη.	Πρῶτης.

Apparet autem in ipsa prudentia,
 quæ est quasi oculus & dux virtu-
 tum omnium. Itaque seorsim nunc
 non nominat prudentiam, quasi
 eam per scientiam intelligat: etsi
 scientia & prudentia multum diffe-
 runt. quod illa forte absque hac re-
 periat, hæc sine illa esse non
 queat. Vide Ethic. 6. Caselius.

Ἐκαλοκἀγαθία.] Quæ sit; quo-

inquit, ad Scientiam,
 & cæteras Virtutes,
 Quasnam istas? Non
 vides, inquit, intra
 portam cæctum matro-
 narum, quæ & for-
 mosæ, & modestæ vi-
 dentur: atque etiam fi-
 cti nihil habent, mini-
 meque comptæ sunt,
 ut cæteræ? Video,
 Sed quæ sunt earum
 nomina? Prima qui-
 dem, Scientia dicitur:
 reliquæ vero ejus foro-
 res, Fortitudo, Justi-
 tia, Vitæ integritas,
 Temperantia, Mode-
 stia, Liberalitas, Con-
 ti-

modoque intelligenda, & quis hoc
 nomine censetur, docet Aristoteles
 Ethic. τοῖς πρὸς Εὐδαιμον. Idem.

² Σωφροσύνη.] In ea, inquit Tul-
 lius, parte honestatis verecundia, &
 quasi quidam ornatus vitæ, tempe-
 rantia & modestia, omnisque sedatio
 perturbationum animi, & rerum mo-
 dus cernitur. Idem.

³ Ἐὐταξία.] Huc pertinet in-
 terpretatio loci Xenophontei apud
 Columellam lib. 12. cap. 2. Nam
 vetus proverbium est; *paupertatem*
certissimam esse, cum alicujus indi-
geas, uti eo non posse, quia ignoretur,
ubi projectum jaceat, quod desideratur.
 Itaque in re familiari laboriosior
 est negligentia, quam diligentia.
 Quis enim dubitet, nihil esse pul-
 chrius

† Ελευθερία, † Εγκρά-
 τεια, πρώτης. Ω̄ κἀλ-
 λιςται, ἔφλω ἔγωγε; ὡς
 ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι ἐσμέν;
 † Εὐανσυνῆτε, ἔφη, ἢ ἔξιν
 ᾤσοίσεσθε, ὧν ἀκύνετε.
 Ἀλλὰ προσέξομεν ὡς
 μάλιχα, ἔφλω ἔγωγε.
 Τοιγαρῶν, ἔφη, σωθήσε-
 δε. ὅταν ἐν ᾠδάλω-
 σιν αὐτὸν αὐταί, πῶ ἀπά-
 γουσι; † πρὸς τὴν μητέρα,
 ἔφη.

tinencia, Clementia.
 O pulcherrimas, in-
 quam! Quanta in spe
 fiti sumus! Si quidem
 intellexeritis, inquit,
 & usu vitæ confirma-
 bimini in iis, quæ au-
 ditis. Enimvero, in-
 quam, summo studio
 elaborabimus. Itaque sal-
 vi eritis, inquit. Hæ
 vero cum eum susce-
 perint, quo dedu-
 cunt?

chrius in omni ratione vitæ dispo-
 sitione atque ordine? Quod in Iudi-
 cis spectaculis licet sæpe cognosce-
 re. Num ubi chorus canentium non
 ad certos modos, neque numeros
 præeuntis magistri consentit, dispo-
 nam quiddam ac tumultuosum au-
 dientibus canere videtur; at ubi
 certis numeris ac pedibus, velut
 facta conspiratione consentit, atque
 concinuit, ex ejusmodi vocum con-
 cordia, non solum ipsis canentibus
 amicam quiddam & dulce resonat;
 verum etiam spectantes audientef-
 que latissima voluptate permulcen-
 tur. *Idem.*

4 Ελευθερία.] Apud Philonem
 Euripides, τ' ελευθερία γὰρ ὄνομα
 παντός ἀξίου. κὲν μίση ἔχει τις
 μεγάλ' ἔχειν νομιζέτω. Hæc igitur
 est vere aurea libertas. non altera
 totum qua decipit orbem,
 ut ait Poëta. *Idem.*

5 Εγκράτεια.] Per quam transi-
 mus à voluptatibus & cupiditatibus
 ad temperantiam. Nec enim conti-
 nentia virtus est, ut Peripatetici lo-
 quuntur. *Idem.*

6 Πρώτης.] Quæ est ira mode-
 ratio. de qua Ethic. 4. *Idem.*

7 Εὐανσυνῆτε, καὶ ἔξιν περι-
 ποιήσεσθε ὧν ἀκύνετε.] Non mera
 doctrinæ res est, sed habitu opus
 est: neque tamen non doctrinam
 vel præcedere, vel comitari oportet;
 sed ea contentum esse, quasi-
 que acquiescere non oportet. Unde
 illa dicuntur vere & divinitus in
 Ethicis: ὅτι τέλει ἢ γνώσις, ἀλ-
 λά πράξις. Item: εἰ μανθάνομεν,
 ἵνα εἶδωμεν, ἀλλὰ ἵνα πράξωμεν.
 Ita se habet. ut in pictura, statuaria,
 citharistica, architectura, similibus,
 de quibus meditari, scire, differere,
 nihil est, nisi agas, aut ut deinceps
 agas. *Idem.*

8 Πρὸς τὴν μητέρα ἀπάγουσι.
 τέλει ἔξιν ἢ εὐδαιμονία.] Coro-
 natur, quemadmodum victor, à
 beatitudine, ipsius *δυνάμει*: quia
 virtutes in sese habent beatam vi-
 tam, nec illis est aliquid suavius,
 utilius, præstabilius. At quæ vin-
 cinus certamina? τὰ μέγιστα θνη-
 τία: vitia intelligit, de quibus sta-
 tum in principio egimus. Summa
 rei hæc est, ut superet animum &
 cupiditatem ratio: quam primam
 laudatissimam victoriam nominavit
 Plato: Τὸ νικᾶν, inquit, αὐτὸν
 ἑαυ-

ἔφη. Αὐτὴ δὲ τίς ἐστίν; Εὐ-
 δαιμονία, ἔφη· ποία δὲ
 ἐστὶν αὐτὴ; ὄρα ἅς τὴν ὁδὸν
 ἐκείνῳ, τὴν φέρουσαν ὅτι
 τὸ ὑψηλὸν ἐκείνο, ὃ ἐστὶν
 ἀκρόπολις τῶν θεῶν
 πάντων; ὄρα. ἔκθ' ὅτι
 τῶν θεῶν γυνὴ κα-
 θετηκυῖα θειδῆς πρὸς κεί-
 νη ὅτι θεῶν ὑψηλῶν,
 κεκοσμημένη ἐλθὺς ἕως,
 καὶ ἀπειρώχως, καὶ ἐτεφα-
 γωμένη στεφάνῳ θύανθ' εἰ
 πάνυ χαλῶς; Ἐμφαίνῃ
 ἕτως ἔχειν. Αὐτὴ τοίνυν
 ἐστὶν ἡ Εὐδαιμονία, ἔφη.
 ὅταν εἴη ὡδὲ πρὸς τὴν γέ-
 νησιν, τί ποιεῖ; Στεφανοῦ
 αὐτὸν, ἔφη, τῆ ἑαυτῆς
 διωάμῃ Εὐδαιμονία, καὶ
 αἱ ἄλλαι πάσαι ἄρξεται,
 ὥσπερ τὰς νεικηκότας
 τοὺς μεγίστους ἀγῶνας.

Καὶ

ἑαυτὸν, πασῶν νικῶν πρώτη τε καὶ
 ἀρίστη. τὸ δὲ ἠπίσθαι αὐτὸν ὑφ' ἑαυ-
 τῆ πάντων αἰσχιστὸν τε ἄμα καὶ κά-
 κιστον. Cum his conveniunt & hæc
 ejusdem, ut Cebes etiam verba ipsa
 sumpsisse à Platone videatur. τὴν
 ἠδονῶν, inquit, νίκης ἀκρατεῖς ὄν-
 τας ἀνὴρ ζῆν εὐδαιμόνως. ἠπίσθαι
 vero etiam non solum ita sapientes
 loqui, sed & vulgus, ubi inquit,

cunt? Ad matrem suam,
 inquit. Ea vero quæ
 est? Beatitudo; in-
 quit. Cujusmodi vero
 est? Videſne viam il-
 lam quæ ducit ad fasti-
 gium illud, quæ arx
 est septorum omnium? vi-
 deo. In vestibulo igitur
 Matrona, constanti æta-
 te, & formosa, in
 alto folio sedet, com-
 pta liberaliter, & citra
 luxum, corona florida
 peregregie ornata. Ita
 sane videtur. Ea igitur
 Beatitudo est, inquit.
 Cum autem huc aliquis
 pervenerit, quid illa
 agit? Coronat eum, in-
 quit, sua vi, cæte-
 ræque virtutes omnes,
 ut eos qui maximis sint
 certaminibus defuncti.

Qui-

ἠδονῆς μὲν τοίνυν καὶ θυμῷ λεγόμε-
 νοι σχεδὸν, ἀπαντες ὡς ὁ μὲν κρείτ-
 των ἡμῶν, ὁ δὲ ἠπίσθαι ἐστὶ. Expli-
 cantur illæ bellæ uberius: quarum
 aliæ sunt vitiorum scaturigines, aliæ
 ipsa vitia, aliæ mala, quæ vitia ipsa
 comitantur. Ignorantia in errorem
 inducit, errantes in plerisque gravi-
 ter delinquimus, ex vitis denique
 calamitas. Idem.

Καὶ ποῖος ἀγῶνας νενίκηκεν αὐτός; ἔφλω ἐγώ. Τὸς μεγίστους, ἔφη, καὶ τὰ μέγιστα θηρία. ἂ πρότερον αὐτὸν κατήλασε, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίει δέλον. ταῦτα πάντα νενίκηκε, καὶ ἀπέριψεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἑαυτῷ ὥστε ἐκεῖνα νῦν τέτρω δαλύεσσι, καθάπερ ἔτρω ἐκείνοις πρότερον. ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία; πάνυ γὰρ ὀπιθυμῶ ἀκοῦσαι. Πρῶτον μὲν ἔφη, τὴν ἀγνοίαν, καὶ τὸ πλάνον. ἢ οὐ δοκεῖ σοι θηρία ταῦτα εἶναι; Καὶ πονηρά γε, ἔφην ἐγώ. Εἶτα τὴν Λύπην, καὶ τὸ ὀδυρμόν, καὶ τὴν Φιλάργυριαν, καὶ τὴν Ἀκράσιαν, καὶ τὴν λοιπὴν ἀπάσαν κρατίαν, πάντων τέτων κρατεῖ, καὶ οὐ κρατεῖται, ὥσπερ τὸ πρότερον. Ὡς κελῶν ἔργων, ἔφλω ἐγώ, καὶ καλλίστης νίκης ἄλλ' ἐκεῖνο ἔπι μοι εἶπέ, τίς ἢ δυνάμεις τοῦ στεφάνου, ᾧ ἔφης στεφανῶσθαι αὐτόν;

Εὐ-

Quibus autem certaminibus is est defunctus? inquam. Tum ille: Maximis, inquit: & maximas belluas, quæ prius ipsum devorabant, & cruciabant, nec non in servitutem dabant, superavit omnes, & à se profligavit, ipse sui juris factus: adeo ut illæ jam ei ita serviant; quemadmodum ipse dudum illis serviebat. Quasnam dicis belluas? Perquam enim audire cupio. Primum, inquit, Ignorantiam & Errorem. An vero eas esse belluas non censes? Et quidem maleficas, inquam. Deinde Dolorem, Luctum, Avaritiam, Intemperantiam, & omnia genera vitiorum. His omnibus imperat; non paret, ut prius. O præclara, inquam, facinora, victoriamque pulcherriam! Verum illud etiam mihi dicito: quæ vis est illius coronæ; qua cum ornari dice-

bas?

Εὐδαιμονική, ὡς νεανίσκος.
 ὁ γὰρ σεφανωθείς ταύτη τῇ
 διωάμῃ θύδαίμων γίνεσθαι,
 ὁ κακός, καὶ οὐκ ἔχει
 ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς
 εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἐν ἑαυ-
 τῷ. Ὡς καλὸν τὸ νίκημα
 λέγεις; ὅταν δὲ σεφανω-
 θῇ, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίσει;
 10 Ἀγροῖν αὐτὸν ἑπολα-
 βού-

bas? Beatifica, ὁ
 adolescens. Nam qui ea
 vi coronatur, fit bea-
 tus, & malorum ex-
 pers: nec in aliis
 spem felicitatis habet
 repositam, sed in se-
 met ipso. O præcla-
 ram victoriam! Ubi
 autem coronatus est,
 quid facit, quove ab-
 it?

9 Καὶ μακίριος, καὶ ἐν ἑχθρῷ
 ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς εὐδαιμο-
 νίας ἀλλ' ἑαυτῷ.] Hæc à Schola
 Stoica non proflus abhorrentia, ta-
 men ex ipso Platone desumpta videri
 possunt cujus hæc sunt verba in Epita-
 phio: Οὗτω γὰρ ἀνδρὶ, inquit,
 εἰς ἑαυτὸν ἀνήστηται πάντα τὰ πρὸς
 εὐδαιμονίαν φέροντα, ἢ ἐγγὺς τέτυ-
 κται, καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰσεί-
 ται, ἐξ ὧν ἢ εὐ, ἢ κακῶς περὶ ἑαυ-
 τὸν πλανᾶσθαι ἠνάγκαται, καὶ τὰ
 ἐκείνου, τέτω ἄριστα παρεσκευάσται ζῆν.
 ὅσπερ ἐστὶν ὁ σάφρων, καὶ ἔτι ὁ ἀν-
 δρείος καὶ φρόνιμος. ἔτι γινω-
 μένων χρημάτων καὶ παιδῶν, καὶ
 διασθεπρομένων, μάστιγα πείσειται τῇ
 παροιμίᾳ. ἔτε γὰρ χαίρων ἔτε λυ-
 πέμενος ἄγαν φανήσεται, διὰ τὸ
 αὐτῷ πεποιθέναι.

Quem locum sic interpretatus est
 M. Tullius: Nam cui viro ex se i-
 pso apta sunt omnia, quæ ad bene vi-
 vendum ferunt, nec suspensa aliorum,
 aut bono casu, aut contrario, pende-
 re ex alterius eventis, & errare so-
 guntur; huic optime vivendi ratio
 comparata est. Hic est ille modera-
 tus, hic fortis, hic sapiens: hic &
 nascentibus & cadentibus cum reli-
 quis commodis, tum maxime liberis,
 parebit & obediens præcepto illi vete-
 ri: neque enim latabitur unquam,
 nec marebit nimis: quod semper in

seipso omnem spem reponat sui. Quod
 Plato ait, si ab eo excludatur bene-
 volentia, sive beneficium DEI, fal-
 sum sit. Sed cum ceteri clamant,
 tum Philosophi magnifice prædi-
 cant, nihil esse boni, nisi à DEO.
 & maxima maxime. Sic apud eun-
 dem ait Socrates Eutyphrone: ἔδειν
 γὰρ ἐστὶν ἡμῖν ἀγαθόν, ἢ, τι ἄν μὴ
 ἐκεῖνοι δῶσιν. Nec de Platonis men-
 te dubitari potest, qui inter Philo-
 sophos maxime omnium religioso
 scripsit. Sic & Aristoteles Ethic. 1.
 περὶ εὐδαιμονίας, ὅτι μάστιγα θεός-
 δοτῆ. Idem.

10 Ἀγροῖν αὐτὸν.] Nec enim è
 casu mortalium se abducit vir bo-
 nus, etiam si salutem sit consecutus;
 sed in re domestica & publica ope-
 ram ipse navat generi mortalium.
 Hoc autem ipsum est beatum sive
 divinum, bene de amicis, bene de
 patria, bene de multis mortalibus
 mereri. Quando vero etiam quis
 animadvertit errorem maximam mul-
 titudinis mortalium, duplicatur ei
 id, quo potitus fuit, summum bo-
 num: quod & Lucretius affirmat sua-
 vissimis versibus.

Suave mari magno turbantibus æ-
 quora ventis, &c. Idem.

βούσαι αἰ ἄρεται πρὸς τὸ
 τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἦλθε
 πρότερον, καὶ δεικνύουσιν
 αὐτῷ τὰς ἐκεῖ διατρέγον-
 τας, ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως
 ζῶσι, καὶ ὡς ναυαγῶσιν ἐν
 τῷ βίῳ, καὶ πλανῶσιν ἐν
 ἀγνοίᾳ κατακεκρατημέ-
 νοι, ὡς περὶ ὑπὸ πολεμίων
 οἱ μὴ ὑπὸ Ἀκροατίας, οἱ
 δὲ ὑπὸ Ἀλαζονείας, οἱ δὲ
 ὑπὸ Φιλαργυρίας, ἕτεροι
 δὲ ὑπὸ Κεροδοξίας, οἱ δὲ
 ὑφ' ἑτέρων κακῶν· ἐξ ὧν
 οὐ δύνανται ἐκλύσαι ἐαυ-
 τὰς τῶν δεινῶν, οἷς δέδενται,
 ὥστε σωθῆναι, καὶ ἀφικέ-
 σθαι ὡδε· ἀλλὰ ταράττονται
 ἀπὸ παντὸς ἕν βίᾳ· τῆτο
 δὲ πάχιστα ἀπὸ τοῦ μὴ δύ-
 νασθαι τι εἰθάρδῃ οὐδὲν βί-
 ρειν· ἐπελάθοντο γὰρ τὸ
 πῶς ἔστι δαίμωνις πρῶστο-
 ταγμα· Ὁρθῶς μοι δο-
 κεῖς λέγειν· ἀλλὰ καὶ τῆτο
 πάλιν ἄπορῶν, ἀπὸ πείθει-
 κνύουσιν αὐτῷ τὸν τόπον
 ἐκεῖνον αἰ Ἄρεται, ὅθεν
 ἦλθε τὸ πρότερον· οὐκ ἀ-
 κριβῶς ἤδῃ, οὐδὲ ἠπίστα-
 το,

it? Virtutes eum de-
 ducunt eo, unde ante
 venerat: & ostendunt
 ei illos qui ibi agunt,
 ut male & misere vi-
 vant, & ut vitæ nau-
 fragium faciant, & er-
 rent: & quasi victi ab
 hostibus ducantur; a-
 lii ab Incontinentia,
 alii ab Arrogantia, a-
 lii ab Avaritia, alii
 Vanæ gloriæ studio,
 alii ab aliis malis. Qui-
 bus à difficultatibus,
 quibus constricti tenen-
 tur, ipsi eluctari non
 possunt, ut ferventur,
 & huc perveniant; sed
 per omnem ætatem tur-
 bantur. Quod eo illis
 accidit, quod viam
 hanc invenire non pos-
 sunt, quippe oblitum man-
 datum quod Genius
 dederat. Recte mihi
 dicere videris. Sed rur-
 sus illud dubito, cur
 Virtutes eum locum il-
 li monstrent, unde
 prius huc venerat. Non
 fatis nôrat, neque in-
 telligebat, inquit, quic-
 quam

το, ἔφη, εἰδὲν τὸ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐνεδοίαζε. καὶ διὰ τὴν Ἀγνοίαν, καὶ τὸ Πλάνον, ὃν δὴ ἐπεπόκει, τὰ μὴ ὄντα ἀγαθὰ ἐνόμιζεν ἀγαθὰ εἶναι, καὶ τὰ μὴ ὄντα κακὰ, κακὰ. διὸ καὶ ἔζη κακῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι οἱ ἐκεῖ διατείνοντες. νῦν δὲ ἀπειληφῶς ἴην ὀπισημίω τὸ συμφερόντων, αὐτὸς τε καλῶς ζῆ, καὶ τέτταρς θεωρεῖ ὡς κακῶς πρόσθεσιν. Ἐπειδὴν εἰν θεωρήσῃ πάντα, τί ποιῆ, ἢ¹¹ ποῖ βαδίσει; Ὅπως ἀν βέλῃσι, ἔφη· πανταχῆ γὰρ ἐστὶν αὐτὰ ἀσφάλεια,¹² ὥσπερ τὸ Κορύκιον ἀντρον ἔχοντι. καὶ πανταχῆ εἰν ἀν ἀφί-

quam eorum quæ ibi geruntur: sed dubitabat: &, ob Ignorantiam & Errorem quem imbiberat, ea quæ bona non sunt, bona esse putabat; & mala, quæ mala non sunt. Quare male vivebat, ut cæteri qui ibi degunt. Nunc vero conducibilium rerum scientiam consecutus, cum ipse bene vivit, tum illorum miserias perspicit. Hæc autem contemplatus, quid agit, aut quo vadit? Quocunque voluerit, inquit. Ubique enim in tuto est, non secus ac si Corycium antrum teneret. Et quocunque per-

11 Ποῖ βαδίσει.] Vera ἐλευθερία. Ei vero ubique bene, ubique patria: miseri in patria exsulant, se ipsi fugiunt. *Idem.*

12 Κορύκιον ἀντρον.] Pingit hunc locum Oratione. Quod in tuto sit & amœno loco virtute præstans, quale antrum Corycium describitur, in quo optimus crocus provenit. Esse enim cavernam ingentem, rotundam, altis rupibus cinctam undiquaque: ubi descenderis solum etsi inæquale & maxima ex parte saxosum: tamen perpetuo viventibus fruticibus ferax juxta solum croco consitum, ut scribit

Strabo lib. 14. Κορύκιον, inquit, ἀντρον, ὑπὲρ ἧς ἐστὶ εἰκοσι σταδίοις. &c. *Idem.*

Ὅσπερ τὸ κορύκιον ἀντρον ἔχοντι.] Salmast. in *Præfat.* [Notum ex Geographis, quale fuerit antrum Corycium. Ex ejus descriptione liquet, quam tuti esse potuissent ac securi, qui specum illum incolere voluissent. vide Melam lib. 1. c. 13. *Casaubonus.*

Significat, locum hunc tutum & amœnum esse, instar antri Corycii. Cujus elegantem τοπογραφίαν vide apud Melam cap. xiiii. in descriptione Cilicis. Meminit ejus quoque Strabo lib. 14. *Strabonius.*

ἀφίκηται, πάντα καλῶς βιώσεια μὲν πάσις ἀσφαλείας. ὑποδέξονται γὰρ αὐτὸν ἀσμελῶς πάντες, καθάπερ τὸ ἰατρὸν οἱ πάσχοντες. Πότερον ἐν κακείνας τὰς γυναικας, ἃς ἔφησ θηρία εἶναι, οὐκ ἐπιφοβεῖται, μή τι πάθη ὑπὸ αὐτῶν; Οὐδέν. ἢ μὴ διωχληθήσεται, ἔτε ὑπὸ Ὀδυνῆς, ἔτε ὑπὸ Λύπης, ἔτε ὑπὸ Ἀκρασίας, ἔτε ὑπὸ Φιλαργείας, ἔτε ὑπὸ Πενίας, ἔτε ὑπὸ ἄλλων κακῶν ἐδενός. ἀπάντων γὰρ κυριεύει, καὶ ἐπάνω πάντων ἐπὶ τῷ πρότερον αὐτὸν λυωέντων. ¹³ καθάπερ οἱ ἐχέδνηκτοι. τὰ γὰρ θη-

pervenerit, omnino honeste vivet, ab omni periculo remotissimus. Omnes enim cum libenter fuscipient; ut aegroti medicum. Numquid ergo illas quoque mulieres, quas dicebas esse belluas, timere desinit, nihil ab eis expectans mali? †† Nihil. Neque enim vel Dolor, vel Molestia, vel ab incontinentia, vel ab Avaritia, vel à paupertate, vel ab ullo alio malo vexabitur. Omnibus enim dominatur, omnibus est superior iis à quibus ante exagitabatur; quemadmodum viperarii. Nam fer-

†† Vertit interpretes nihil fecurus Græcum εἰδέν. haud dubie vitiose si quid iudicem, cum istud εἰδέν responsionis vicem sustinens referri debeat ad οὐκ ἐπιφοβεῖται. quæ si cum interprete reddas timere desinit, responsum similiter addendum erit, desinit: ut sit plene, ἐν ἐπιφοβεῖται εἰδέν.

¹³ Ut ad huius loci sententiam propius accedamus, subjiciam quæ ad institutum facere arbitror. Sic igitur Plinius, libro septimo, capite secundo, de Ophiogenibus, Pyllyis & Marhis: Crates Pergamensis in Helleſponio, &c. usque ad illa verba,

natos serpentibus. Et paulo inferius, Simile & in Italia Marforum genus durat, quos à Circes filio ortos ferunt, & ideo inesse iis vim naturalem carnium. Eodem capite, sed multo inferius, refert, incolere Athon montem, qui viperinis carnibus alantur: itaque nec capiti, corporive, nec vestibus eorum noxia esse animalia. Sic Strabo: ἐν ταῦθα μυθεύεται τὰς ὀφιογενεῖς συγγενεῖαν τινα ἔχειν πρὸς τὰς οφεις. Pagina 94. Εἶτα Τέντυρα πόλις, ἐν ταῦθα δὲ διαφερόντως παρὰ τὰς ἄλλας Αἰγυπτίους ὁ Κροκόδειλος ἢ τίμωται, &c. usque ad illa verba, Τέντυρίται. Ipsa autem verba,

[κα-

[καδάμπεσι ἐχιδνῶσι] quomodo
 interpres, aut quomodo apram ex
 iis sententiam eliciam non video:
 aliquam hic maculam hærere suspi-
 cor, nec tamen aliquid corrigo, nec
 me unum ex Criticis profiteor.
 Forte legendum sit οἱ ὀφιογενεῖς:
 aut quos alios nominatim appella-
 xit. Altera dictio ex margine in ver-
 ba scriptoris irreperit. Sed de neu-
 tro affirmo. Quid velit, nos, opi-
 nor, non fugit: hoc videlicet, ut
 quidam, quod inviolabiles ipsi sunt,
 aut certum remedium in promptu
 habent, morsu viperæ non lædun-
 tur, aut pereunt: ita quem Diva
 beatitas coronaverit, is nec à feris,
 quæ dicuntur, necari aut lædi po-
 test: non conficitur, nec angore,
 nec tristitia, nec intemperantia, nec
 avaritia, nec paupertate, nec ullis
 horum malorum, quibus plerique
 mortalium graviter afficiuntur, &
 multi miseri pereunt. Sunt item vi-
 peræ, in quibus etiam plus veneni:
 fortunæ bona, honores, imperium,
 opes, nec non voluptates omnis ge-
 neris, præter eas, quæ sunt expur-
 gati animi. Illa non anxie desiderat
 vir bonus. Sive accepit aliunde, sive
 sibi comparavit, iis non abutitur,
 sed sic utitur, ut officii nulla in par-
 te obliviscatur. Hæc causa est, quod
 qui ista sapientia sunt præditi, ut ita
 loquamur, æmulantur Prometheum,
 quæ proprie prudentia dicitur, di-
 rectrix omnium actionum & con-
 siliorum, quæ in nostris rebus capi-
 mus: in quibus προαίρεσις semper
 est recte agendi, quod est acre stu-
 dium, nec ullo unquam tempore
 intermittitur. Fieri igitur non po-
 test, aut certe nec cito, nec facile
 fieri potest, ut bonus à se desciscat,
 & sui dissimilis evadat. Nec vero de
 viri boni constantia dubitandum,
 περὶ ἑδὲν γὰρ ἕτας ὑπέσχετο ἢ ἀν-
 θεωτίαν βεβαίως, ὡς ὑπὸ τὰς
 ἐπιχειρήσεις τὰς κατ' ἀρετὴν, ut Ari-
 stot. Ethic. primo ait. Tanta est per-
 severitas & constantia operationum
 virtutis, ut nullius rei humanæ.
 Sunt autem ἐπιχειρήσεις non tantum
 facta, sive actiones virtutis; sed

etiam consilia & mentis cogitatio-
 nes, quæ diriguntur ad virtutem.
 quæ nunquam oportet quiescere
 Non est igitur beatus Chamæleon-
 tis instar aut Polyphi: sed ex Plato-
 ne, sive potius ex ipso Simonide
 adducitur ibidem, τετραγώνος ἀνὸς
 ψόγος ὁ ἀγαθός: vir bonus revera
 quadrans absque reprehensione. Totus
 ille locus consideretur. Caselius.

[καδάμπεσι ἐχιδνῶσι.] Salm.
 in Prefat. [Ἐχιδνῶσι] haud ali-
 queant intelligi, præter eos quos
 viperæ momorderit. Ecquod illi ad
 morsum viperæ remedium habeant
 qui à viperæ morfi fuerint, haud
 fateor me videre.] Hinc vir sum-
 mus, quia Arabs, viperarios reddi-
 dit, conjicit eum legisse ἐχιδνῶσι
 vel ἐχιδνῶσι: i. viperarum venato-
 res. Ego minori mutatione, ἐχιο-
 δεικῶσι dudum legendum conjicie-
 bam, & ita ad oras meas notave-
 ram: ut intelligat, qui vipersas cir-
 cumferebant, (aut alebant) ad spe-
 ctaculum; quod quæ aliis mor-
 su suo perniciosæ vulgæ essent: il-
 li sine noxa familiariter tracta-
 rent. Tales, aut valde fallor, ali-
 cubi legere memini, & locum in
 libris, qui jam non mei juris, an-
 notasse. Ratio nominis obvia, &
 H. Stephanus, in opere nunquam
 satis laudato, citat ex v. l. δεικῶσι,
 θηρῶν: quod idem fere est. Cæte-
 rum, nec illud Salmasianum, ἐχιο-
 θηρῶσι, ullibi est: quod ego sciam.
 Caselii conjectura, (sed quæ ab ipso
 modeste proponitur) remotior, οἱ
 ὀφιογενεῖς. in Veteri Lexico, (quod
 me monuit vir doctiss. Ja. Wynder,
 Doctor Medicinæ Londinensis) ὀφιοδιδυμῶσι: morsu. Pari ratione,
 & ἐχιοδιδυμῶσι. Nulla est harum le-
 ctionum quæ non vulgæ præfe-
 renda videatur. Sed nunquam satis
 cauti sumus, cum de mutanda
 lectioe ferenda sententia est. Hinc
 tot Criticorum sæcæ & sæcæ digla-
 dationes. Duplici argumento eo
 prope nunc adducor, ut nihil mu-
 tandum censeam. Primo, quia di-
 cit διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον ἀπὸς
 τῆτο. Quid illud τῆτο, nisi τὸ
 ὀφιοδιδυμῶσι

θηρία δήπε πάντας τὸς
 ἄλλους κακοποιούσας μέ-
 χει θανάτῃ, ἐκείνους ὄ-
 λυπει, ἄρα τὸ ἔχειν ἀντι-
 φάρμακον αὐτοὺς τοῦτο·
 καὶ τοῦτον ὄδεν λυπεῖ, ἄρα
 τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον.
 Καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν.
 ἀλλ' ἐπὶ τοῦτό μοι εἶπε,
 πῖνες εἰσὶν οὗτοι οἱ δοκῶν-
 τες ἐκείθεν ἄπὸ τοῦ βε-
 νῆ πῶδρα γήνεασαι; καὶ οἱ
 μὲν αὐτῶν ¹⁴ ἐσφρανω-
 μένῳι, ἔμφασιν ποιούσιν
 θύφροσύνης ἕνός. ¹⁵ οἱ δὲ
 ἀσφράνωτοι, οἱ μὲν ἀπε-
 γνωσμένῳι, καὶ τὰς κνή-
 μας καὶ τὰς κεφαλὰς δο-
 κοῦσι τετερίφθαι. κατέ-

χον)

διχθῆναι ὑπὸ τῆ ἔχιδ^α intelligat?
 Deinde, ratio similitudinis tanto
 plenior, cum pariter de beato dix-
 erit, jam eum laedi non posse, à
 quibus ante laedebatur. Cæterum
 de vipera morsu an ita res habeat,
 nec ne, non hic quaero. Quam mul-
 ta vulgo recepta & credita, quæ fal-
 si convincit experientia? Mirum ni
 alii qui jam non occurrunt, ita olim
 prodiderint. Cælius Rhodoginus
 aliquid in hanc sententiam, quod a-
 pud ipsum lector inveniet. *Casaubonus.*

¹⁴ Ἐσφρανωμένοι.] Qui in studio
 virtutis perseverant, coronantur,
 sunt certo animo: habent enim qui-
 bus contenti sunt, nec conficiuntur
 desideriiis rerum, quæ extra ipsos

pentes, qui omnes al-
 lios ad necem usque per-
 sequuntur, illos non
 lædunt, eo quod ve-
 neni remedium habent.
 Ita & hunc nihil læ-
 dit, eo quod reme-
 dium habet. Recte mi-
 hi dicere videris. Sed
 illud etiam mihi expli-
 ca, quinam ii sint, qui
 inde à tumulo adven-
 tant? Quorum alii co-
 ronati, speciem hilari-
 tatis præ se ferunt; qui
 vero coronis carent de-
 sperabundi, cum cru-
 ribus & capitibus attri-
 tis esse, tum à mu-
 lieribus quibusdam deti-
 neri videntur. Qui

co-

sunt. Namque necessaria paratu non
 sunt difficillima. Sin quis modum
 non statuat cæteris bonis, is nun-
 quam in summa fortuna acquiescit,
 quoniam nova ille semper fitit.
 Boni autem ita animo confirmati,
 quoquo etiam tuto se vertant, &
 ita vitæ mortalis spatium non adeo
 misere, immo satis feliciter confi-
 ciant. Debent autem illa omnia re-
 cta educationi. *Cælius.*

¹⁵ Οἱ δὲ ἀσφράνωτοι.] Victoria
 excidunt, qui ad παιδείαν, sive re-
 ctam eruditionem non accesserunt,
 aut ei dicto minus audientes fue-
 runt. Plerique autem deficiunt ab-
 tracti illecebris falsarum sive noxia-
 rum voluptatum, aut negotiorum,

labo-

χρον) δὲ ὑπὸ γυναικῶν
 πινῶν. Οἱ μὲν ἐτεφρω-
 μένοι ; σεσωσμένοι εἰσὶ
 πρὸς τὴν Παιδείαν, καὶ
 εὐφραίνονται, τετυχηκό-
 τες αὐτῆς. οἱ δὲ ἀτεφά-
 νωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσ-
 μένοι ὑπὸ τῆς Παιδείας,
 ἀνακάμπουσι, κακῶς
 καὶ ἀθλίως ἀγκείμενοι.
 οἱ δὲ ἀποδεδειλιακότες, καὶ
 ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν
 Καρτερίαν, πάλιν ἀνα-
 κάμπουσι, καὶ πλανῶν-
 ται ἀνοδία. Αἱ δὲ γυναι-
 κες, αἱ μὲν αὐτῶν ἀ-
 κολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν
 αὐταί; Ἀύψα ἐφη, καὶ
 Ὀδύσια, καὶ Ἀθυμία, καὶ
 Ἀδοξία, καὶ Ἀγνοία.
 Πάντα κακὰ λέγεις αὐ-
 τοῖς ἀκολουθεῖν. Νῆ Δία,
 πάντα, ἐφη, ἀκολουθεῖ-
 σιν. ¹⁶ ὅταν δὲ ἔτοιμα γέ-
 νων-

coronas gestant ; in-
 quit, incolumes ad E-
 ruditionem pervenerunt,
 caque se potitos esse
 latantur. Qui autem
 coronis carent, par-
 tim ab Eruditione re-
 pudiat recedunt, male
 ac misere affecti ; par-
 tim ignavia debilitati,
 cum ad Tolerantiam a-
 scendissent, retro re-
 deunt, nullo certo
 itinere oberrant. Mu-
 lieres vero, eos affe-
 ctantes, quæ sunt ?
 Ærumnæ, inquit, &
 Molestiæ, & Despera-
 tiones, & Ignominia,
 & Ignorations. Si ita
 est, ut dicis, mala
 omnia eos affectantur.
 Utique profecto mala
 omnia sequuntur. Cum
 vero

laborumque impatientia. Hi in vi-
 ta sibi nusquam constant ; sed in
 omnibus ejus partibus errant, &
 hinc inde vagantur, non incomita-
 ti. Sectantur enim eos molestiæ &
 dolores, graves cruciatus animi,
 desperatio, infamia sive obscuritas,
 inficitia denique illarum pessima
 mater. *Idem.*

¹⁶ ὅταν δὲ ἔτοιμα.] Primum nul-
 li se culpæ affines esse autumant,
 quando non sentiunt, cum quantis
 luctantur malis : quod est ipsis ma-
 lorum principium & caput, ut insa-
 ni in maximo morbo sunt, qui se
 insanire ne suspicantur quidem. Al-
 terum est, quod oderunt παιδείαν,
 eique faciunt convitium : quod &
 in

γένωμαι εἰς τὸ πρῶτον πε-
 εἶβολον πρὸς τὴν Ἡδυσπά-
 θειαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν,
 17 ἔχ' αὐτὸς ἀπιῶνται,
 ἀλλ' ἄλλοις κακῶς λέγου-
 σι καὶ τὴν Παιδείαν, καὶ
 τοὺς ἐκείσε βαδίζοντας,
 ὡς ταλαίπωροι καὶ ἀθλιοί
 εἰσι, κακοδαίμονες, οἳ τὸ
 βίον τὸ παρ' αὐτοῖς ἀπο-
 λιπόντες κακῶς ζῶσι, καὶ
 οὐκ ἀπολαύσει τὸ παρ'
 αὐτοῖς ἀγαθῶν. 18 ποῖα δὲ
 λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι, τὴν
 Ἀσωτίαν, καὶ τὴν Ἀκρα-
 σίαν; ὡς εἶποι ἄν τις ὅτι
 κεφαλαίη. τὸ γὰρ θῶ-
 χεῖσθαι βοσκημάτων τρέ-
 πον, ἀπολαύσειν μεγί-
 των ἀγαθῶν ἠγέονται εἶ-
 ναι. Αἱ δὲ ἕτεραι γυναῖ-
 κες αἱ ἐκείθεν ὠδραγνό-

με-

vero isti in primum fe-
 ptum ad Luxuriam &
 Incontinentiam redierunt,
 non semet ipsos accu-
 sant : sed statim &
 Eruditioni, & id iter
 ingressis maledicunt, ut
 ærumnosis, & miseris
 atque infelicibus, qui
 ea vita, quam ipsi a-
 gant, relicta, male vi-
 vant, nec perfruantur
 ipsorum bonis. Quæ
 vero bona esse dicunt?
 Luxum, & Incontinen-
 tiam, ut summam di-
 cam. Nam, pecudum
 more gulæ fervire, ma-
 ximorum bonorum esse
 fructum opinantur. Al-
 teræ vero mulieres il-
 linc profectæ, hila-
 res

in artibus sit, ut quæ ignoramus,
 ea habeamus in vilissimis : vulgo
 certe ita fieri experimur. *Idem.*

17 In quibusdam editionibus re-
 peritur ἔχ' ἑαυτὸς. Sed hæc libra-
 riorum, ut opinor, vitio subinde
 commutantur. *Wolfius.*

18 Ποῖα δὲ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶ-
 ναι.] Cum vitam beatam in vo-
 luptate ponant, eaque sordida, luxu
 & intemperantia se beatos judi-
 cant. Vitam autem vivunt non ho-

minum ; sed pecudum, quasi anima
 tantum vegetativa & sensitiva præ-
 diti, rationis expertes. Sic Xeno-
 phon Ἰαπομν. δι. τί γὰρ διαφέρει
 ὁ Εὐθύδημος, ἀνθρωπῶ ἀκρατὴς
 θυρῆς. usque ad βοσκημάτων. Αἰτί-
 στωτ. 3. Ethic. περὶ τῆς τοιαύτης ἠ-
 δονῆς ἢ σαφροσύνης καὶ ἢ ἀκολασίας
 εἶναι, ὅτι καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα κοινο-
 νεῖ. ὅθεν ἀνδραποδώδεις καὶ θηριώ-
 δεις φαίνονται. *Cassellius.*

ἡδύα, ¹⁹ ἡλαρά τε καὶ
 γελῶσα, τίνες χαλῶνται;
²⁰ Δόξα, ἔφη. καὶ ἀγα-
 γῆσαι πρὸς τὴν Παιδείαν
 τὰς εἰσελθόντας πρὸς τὰς
 Ἀρετὰς, ἀνακρίψουσιν
 ὅπως ἐτέρους ἀγάωσι,
 καὶ ἀναγγείλωσιν, ὅτι
 βυθιάζοντες ἤδη γερόνα-
 σιν, εἰς τότε ἀπήγαγον.
 Πότερον εἶν, ἔφην ἐγὼ,
 αὐτὰ εἰσὼ πρὸς τὰς Ἀρε-
 τὰς εἰσπορεύονται; ἔφη,
²¹ ἔ. εἰ γὰρ θεμίς Δόξαν
 εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν
 Ἐπιτήμιον. ἀλλὰ τῆ παι-
 δεῖα πρὸς διδόναι αὐ-
 τὰς. εἶτα ὅταν ἡ παι-
 δεῖα πρὸς ἀλάβη, ἀνα-
 κρίψουσιν αὐτὰ πάλιν,
 ἄλλως ἀξίωσαι ὥσπερ αἰ-
 νῆες, τὰ φορτία ἐξελόν-
 μενα,

¹⁹ ἡλαρά τε.] Non ἡλαρά τε.
Wolfius.

²⁰ Δόξα.] Opiniones cum falsa
 sint, quo pacto quem ad veram
 disciplinam deducant? Sic opinor,
 quia fieri non potest, quin qui opi-
 natur, cogitationes huc illuc verset.
 Quanquam autem nihil videt, de
 quo certi aliquid statuat: tamen ad-
 fulget illi recti aliquid, sive scintil-
 lula veritatis. Cum igitur certiora
 scire desideremus, opiniones quo-
 dammodo duces sunt ad veritatem,

res, & ridentes, qui-
 bus nominibus appel-
 lantur? Opiniones, in-
 quit: & perductis ad
 Eruditionem iis qui ad
 Virtutes sunt ingressi,
 redeunt, ut alios addu-
 cant, atque renuncient,
 eos quos illo adduxerint,
 jam beatos esse factos.
 Utrum igitur, inquam,
 istæ ad Virtutes ingre-
 diuntur? Non, inquit:
 neque enim fas est O-
 pinionem intrare ad
 Scientiam: sed Erudi-
 tioni tradunt illos. Quos
 cum Eruditio suscepe-
 rit, redeunt istæ, rur-
 sus alios adducturæ; vel-
 uti naves, expositis far-
 cinis reductæ, aliis re-
 bus

nisi in eas quis juraverit. Sunt hi-
 lares & rident: quia qualiscunque
 cognitio animum lætitia perfundit,
 etiamsi ex opinione solida non sit.
 Variæ opiniones inter se comparatæ
 à veritate non penitus abhorrent.
 Regrediuntur, manentque in vulgo.
 Cum autem quis verum viderit, &
 falsa à veris distinxerit, jam opinari
 desinit, & scire rem ipsam incipit.
Cassellius,

²¹ Οὐ γὰρ θεμίς δόξαν εἰσπορ.]
 Vide supra notata, num. 16. *Cassell.*

μναυ, πάλιν ἀναχέ-
 πισιν, καὶ ἄλλων ἡνῶν
 γαμίζον). Ταῦτα μὲν δὴ
 καλῶς μοι δοκεῖς, ἔφω,
 ἐξηγεῖσθα. ἀλλ' ἐκείνο
 εἰδὲ πῶ ἡμῖν δεδήλωκας,
 22 τί προσάτις τὸ δαιμό-
 νιον τοῖς εἰσπορβουμένοις
 εἰς τὸ βίον ποιεῖν; Θαρ-
 ρεῖν, ἔφη. διὸ καὶ ὑμεῖς
 θαρρεῖτε. πάντα γὰρ ἐξη-
 γήσομαι, καὶ εἰδὲν ὡσα-
 λείψω. Καλῶς λέγεις,
 ἔφω ἐγώ. Ἐκτείνας ἐν
 τὴν χεῖρα πάλιν, Ὁραῖτε,
 ἔφη, ἴην γυναικα ἐκείνου,
 ἢ δοκεῖ τυφλή τις εἶναι, καὶ
 ὅτι λίθου προγγύλιον ἐσα-
 ναυ, καὶ καὶ ἄρα ὑμῖν εἶπον,
 ὅτι Τύχη καλεῖται; Ὁρῶ-
 μιν. Ταύτην κελύβει, ἔφη,
 μὴ

22 Τί προσάτις τὸ δαιμόνιον.]
 Docet Genius, primum de fortuna,
 ejusque bonis, quemadmodum illa
 levis, hæc incerta sint. Igitur nec
 fortunæ, nec ejus bonis esse nitend-
 dum. Seneca:

*Nemo confidat nimium secundis,
 Nemo desperet meliora lapsis.*

Hoc præceptum sapientiæ expressit
 & Tragedus Euripides, ut opinor:

Μὴδ' εὐτύχημα μὴδ' ἐν ὧδ' εἶσω
 μέγα,

bus onerantur. Ista qui-
 dem mihi recte expli-
 care videris. Sed il-
 lud nondum declarasti,
 quid Genius in vitam
 introeuntibus præcipiat?
 Ut bonis animis sint,
 inquit. Quare bonis a-
 nimis este & vos. E-
 narrabo enim omnia,
 neque quicquam præ-
 termittam. Recte di-
 cis inquam. Rursus igi-
 tur extenta manu, Vi-
 detis, inquit, mulie-
 rem istam, quæ cæca
 esse videtur, & rotun-
 do faxo, insistere,
 quam vobis modo di-
 xi Fortunam appellari?
 Videmus. Huic; in-
 quit,

Ὅσ' ἐξετάσει μείζον ἢ χρεῶν
 φρονεῖν.

Μὴδ' ἂν τι συμῶν δυσχερὲς, δό-
 λος πάλιν.

Ἀλλ' αὐτὸς αἰεὶ μέμνε, τὴν στυ-
 γῆ φύσιν

Σώζων βεβαίως, ἄσπε χρευσὸς ἐν
 πυρί.

Hinc Horatius & hoc expressisse vi-
 detur:

*Rebus angustis animosus atque
 Fortis appare, &c. Caselius.*

μη πιθύειν, καὶ βέβαιον
 μηδὲν πιθύειν, μηδὲ ἀ-
 σφαλὲς ἔχειν, ὅ, ἢ, ἀν
 παρ' αὐτῆς λάβῃ τις, μηδὲ
 ὡς ἴδια ἠγεῖσθαι, εἰδὲν γὰρ
 κωλύει ταῦτα πάλιν ἀ-
 φελέσθαι, καὶ ἐτέρω διδόναι.
 πολλάκις γὰρ τῆτο εἴωθε
 ποιεῖν. καὶ ἀπὸ ταύτῃ ἐν
 τὴν αἰτίαν κελύβει ²³ πρὸς
 τὰς ἑαυτῆς δόσεις ἐχ
²⁴ ἤτις γίγνεσθαι, καὶ μήτε
 χαίρειν ὅταν διδῶ, μήτε
 ἀθυμεῖν ὅταν ἀφέλη, καὶ
 μήτε φέγειν αὐτῷ, μήτε
 ἐπωανεῖν. εἰδὲν γὰρ ποιεῖ μὲν
 λογιμῶ, ἀλλ' εἰκῆ, καὶ ὡς
 ἔτυχε πάντα, ὡς περ πρὸ-

τερον

quit, fidem habere ve-
 rat, aut quicquam fir-
 mum putari, tutove
 possideri, aut pro suo
 teneri, quod illi ac-
 ceptum referatur. Ni-
 hil enim obstat, quo
 minus ea eripiat, &
 alteri tradat. Sæpe e-
 nim eam hoc facere so-
 lere. Ob eam igitur
 causam monet, ne vin-
 cantur illius muneribus;
 neve gaudeant cum
 largiatur; neve
 doleant cum eripiat:
 utque eam neque lau-
 dent, neque vitupe-
 rent. Neque enim quic-
 quam

²³ Πρὸς τὰς αὐτῆς δόσεις ἐχ
 ἤτις. vel, ἀπλήτως. Wolfius.

Πρὸς τὰς ἑαυτῆς δ. ἐχ ἤτις γίγ.]
 Aliter omnes quas vidi edit. (Ca-
 sel. Salmaf. Plantin. &c.) exhi-
 bent: πρὸς τὰς ἑαυτῆς δ ἤτις γ.
 manifesto errore. Caselius, ἀπλή-
 τως reponerat; ut & nos olim ad
 oras nostras: vel certe ἀπλήτως. Sed
 non minus placet ἐχ ἤτις, quod
 hic invenimus; undecunque prom-
 ptum: ex libris, aut ingenio. Ca-
 saubonus.

²⁴ Ἡ ἤτις γίγνεσθαι.] Genius ju-
 bet, ne quis se fortunæ muneribus
 subjiciat, sive se ab iis vinci patiatur;
 sive ut se invictos omnes præbeant,
 ut neque effertamur secundis, neque
 adversis animum despondeamus, sed
 has vel consilio emendemus, vel for-

titer toleremus, illas moderemur,
 atque iisdem recte utamur & frua-
 mur. Videtur autem legendum pro
 ἤτις vel ἐχ ἤτις, vel ἀπλήτως.
 Quæritur an sint bona? Id explica-
 tum, quando ostendimus nomina-
 tim δυνάμει ἀγαθὰ, καὶ φύσει ἀ-
 γαθὰ.

An sint accipienda? & acceptan-
 da & retinenda & firmanda, Potest
 enim id virtus, quam scientia largi-
 tur. Parantur vero etiam ab ipsa
 virtute, atque ita sunt firmiora.
 Carmen extat Casæ in fortunam
 omnium partibus perfectum, ele-
 gantia & sententiæ bonitate.

Expers consilii, quæ pede lubrico, &c.
 vide in locis Communibus. Titulo
 Fortunæ. Caselius,

περον ὑμῖν ἔλεξα. ἀφ' ἧς
 τῆτο ἐν τὸ Δαιμόνιον κε-
 λβύς, ²⁵ μὴ θαυμάζειν ὁ,
 πὶ ἂν πρᾶτῃ αὐτῇ, μηδὲ
 γίγνεσθ' ὁμοίους τοῖς ²⁶ κα-
 κοῖς τραπέζιταις. καὶ γὰρ
 ἐκείνοι, ὅταν μὲν λάβωσι
 τὸ ἀργύριον ὡσαύτ' ἢ ἀν-
 δρώπων, χάρῃσι, καὶ
 ἴδιον νομίζουσιν εἶναι. ὅταν
 δὲ ἀπαιτῶνται, ἀγανακτε-
 ροῦν, καὶ δεινὰ οἴονται πεπονη-
 ναί, ἢ μνημονθύνοντες, ὅτι
 ὅπῃ τῆτω ἔλαβον τὰ θε-
 ματα, ἐφ' ᾧ ἔδεν κωλύ-
 ῃ τὸ θεμέριον πάλιν κομι-
 σασθαι. ὡσαύτως τοῖσι
 κελβύς ἔχειν τὸ Δαιμό-
 νιον καὶ πρὸς ἴην παρ' αὐτῆς
 δόσιν. καὶ μνημονεύειν,
 ὅπῃ τοιαύτῳ ἔχῃ φύσιν ἢ
 Τύχῃ, ὡς τε, ἂν δέδω-
 κεν, ἀφελῆσθαι, καὶ ταχέως
 πάλιν δεῖναι πολλαπλα-

σια.

²⁵ Μὴ θαυμάζειν ὁ, τι πρᾶτῃ
 αὐτῇ] Bona autem fortunæ oblata
 non nisi xquo animo abique inso-
 lentia accipienda sunt : ab eadem
 ablata, non iniquo, neque cum ani-
 mi cruciatu dimittenda : imo au-
 thori sic restituenda, quasi matua
 acceperis, quo ad certum, sive ad
 quemcumque diem visum fuerit,
 mensario solvas. *Cassellius.*

quam consulto facere ;
 sed temere atque in-
 considerate, sicut an-
 te vobis dixi. Quare
 Genius monet, ne mi-
 rentur, quicquid illa
 faciat : neve malos men-
 sarios imitentur, qui
 accepta ab aliis pecu-
 nia gaudeant tanquam
 sua ; eademque repeti-
 ta indignentur, atque
 injuriam sibi factam pu-
 tent : obliti nimirum,
 ea conditione apud se
 fuisse depositam, ut
 absque ullo impedimen-
 to à creditore recipere-
 retur. Eodem ergo mo-
 do jubet Genius erga
 ejus munera esse affe-
 ctos : & id Fortunæ
 esse ingenium meminis-
 se, ut &, quæ dede-
 rit, eripiat, & subito
 longe plura largiatur,
 rursusque auferat ea quæ
 de-

²⁶ Κακοῖς τραπέζιταις.] Τραπέ-
 ζιταις hic Arabs interpres pro *con-
 vivis* accepit : & notat Salmas. ver-
 bum Græcum ea notione interdum
 occurrere. Sed illa notio nihil ad
 hunc locum. Κακὸς τραπέζιτας
 Salm. interpretatur, malos argenta-
 rios : & θέμα (quod mox sequitur)
 pecuniam ad mensam positam. *Cassellius.*

ἀμετάβλητῶ. Φύγειν
 ἐν κελύβει σιωτόμως πρὸς
 ταύτην. καὶ ὅταν ἔλθωσι
 πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκεί-
 νας, αἱ δὲ πρῶτον εἶπον,
 ὅτι Ἀκρασία καὶ Ἡδυπά-
 ρεια καλεῖται, καὶ εἰσθε-
 κελεύει σιωτόμως ἀπαλ-
 λάττεσθαι, καὶ μὴ πιστεύειν
 μηδὲ ταύταις μηδὲν, ἕως
 ἀνὰ πρὸς τὴν Ψευδοπαιδείαν
 ἀφίκωμαι. ²⁹ κελύβει ἐν
 αὐτοῖς χρόνον ἵνα ἐνδια-
 τείψαι, καὶ λαβεῖν ὅ, τι ἀν-
 βύλων παρ' αὐτῆς, ὡς-
 περ ἐφόδιον. εἶτα ἐντε-
 θεὶ ἀπιέναι πρὸς τὴν ἀλη-
 θινὴν παιδείαν σιωτόμως.
 Ταῦτ' εἶπεν, ἃ προσέειπεν
 τὸ Δαιμόνιον. Ὅστις ποί-
 νη παρ' αὐτῆς ἢ ποιῆ ἢ
 πωλεῖ, ἀπόλλυται κα-
 κῶς κακῶς. ὁ μὲν δὲ μύ-
 θῳ, ὡς ξένοι, ὁ δὲ τῷ πί-
 νηκι, τοῖσι τῳ ἡμῖν εἶπεν. εἰ
 δὲ δεῖ ἢ προσπυθέσθαι πρὸς
 ἐκάστην τῶν, ἔδειξεν
 Φύγοντα. ἐγὼ γὰρ ὑμῖν
 φράσω. Καλῶς λέγετε,
 ἐφ' ἧ

celeriter ad hanc jubet
 confugi : cumque ad
 mulieres illas, quas an-
 te dixi Incontinentiam
 & Luxuriam appellari,
 pervenerint, etiam ab
 iis statim discedi, ac
 ne his quidem fidem ha-
 beri ullam : donec ad
 Falsi nominis Eruditionem
 progressi fuerint. Apud
 hanc vero ad tempus
 eos commorari jubet :
 & quicquid voluerint,
 ab ea pro viatico accipere :
 Post celeriter inde ad
 Veram Eruditionem
 contendere. Hæc sunt
 mandata Genii : quæ
 qui non observat, aut
 non recte accipit, malus
 male perit. Ac fabula
 quidem, hospites, quam
 Tabula continet hujus-
 modi est. Si quid vero
 amplius de horum uno-
 quoque percontari placet,
 licebit. Ego enim vobis
 dicam. Recte, inquam :
 dicis.

²⁹ Wolfius in notis legit ; κελεύει ἐν αὐτῇ χρόνον τινὰ ἐνδιατρίψαι,

ἔφλω ἐγώ. ἀλλὰ πῶς κε-
λεύθ' αὐτὸς τὸ Δαιμόνιον
λαβεῖν ὡς τῆς Ψευδο-
παιδείας; Ταῦθ' ἂν δοκεῖ
εὐχρηστα εἶναι. Ταῦτ' ἐν
τίνα ἐστὶ; Γραμματεῖα,
ἔφη, καὶ τὰ τῶν ἄλλων μα-
θημάτων. ³⁰ ἂν καὶ Πλάτων
Φησὶν ὡσανεὶ χαλινῶ π-
νθ' διδάμιν ἔχειν τοῖς
νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα ὤρι-
σπῶν. πότερον δὲ ἀνάγκη
ταῦτα λαβεῖν εἰ μέλλοι
ἡξεν πρὸς τὴν ἀλη-
θινὴν παιδείαν, ἢ ἂν; Ἀ-
νάγκη μὲν ἐδεμία, ἔφη,
χρήσιμα μὲν τοῖς ἐστί. πρὸς
δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι ἔδδεν
συμβάλλειν ταῦτα. Οὐδὲν
ἄρα λέγεις ταῦτα χηρήσι-
μα εἶναι πρὸς τὸ βελτίους
γενέσθαι ἄνδρας; ³¹ Ἐστὶ γὰρ
καὶ ἄνθρωποι τῶν βελτίους
γενέσθαι. ὅμως δὲ οὐκ
ἄχρηστα καὶ κεῖνὰ ἐστίν,
ὡς γὰρ δι' ἐρμηνείας συμ-
βάλλ-

cis. Quid ergo eos Ge-
nius à Falsi nominis E-
ruditione jubet accipe-
re? Ea quæ usui esse
videntur. Quænam illa
sunt? Literæ, inquit,
& cæteræ disciplinæ:
quas & Plato adole-
scentibus fræni esse in-
star ait, ne aliis rebus
distrahantur. Num ve-
ro necessè est istas ac-
cipere eum, qui ad Ve-
ram Eruditionem perve-
nire velit, an non? Nul-
la id quidem necessitas
cogit. Nam commodæ
illæ quidem sunt, sed
ad incrementa virtutis
nihil conferunt. Itane
eas nihil conferre ad id
dicis ut viri meliores e-
vadant? Licet enim
vel sine his fieri me-
liores, inquit. Neque
tamen inutiles sunt etiam
istæ. Ut enim aliquando
per interpretem ea quæ
dicuntur cognoscimus;
&

³⁰ Α καὶ Πλάτων φησὶ.] Vide
Platonem 7. de LL. & Xenophonem
ἀπομν. 4. Caselius.

Videtur intendere digitum ad li-
brum septimum de Legibus. Sne-
canus.

³¹ Ἐστὶ γὰρ καὶ ἄνευ τ.] Videtur
hic aliquid deesse: Οὐδὲν ἔφη vel
tale quid: quod tamen non affir-
mem, cum postea quoque similis
ἐλλείψεως exemplum. Casaubonus.

βάλλομεν τὰ λεγόμενά
 ποτε, ὅμως μὲν τοί γε
 οὐκ ἀχρηστοὶ ἦν, καὶ ἡμᾶς
 αὐτὲς τῶ Φωνίῳ ἀκει-
 βετέραν ἔχειν, ³² καὶ π
 σιμήκαμεν. ³³ ἔτω ἀνευ
 τέτων τῶν μαθημάτων
 εἰδὲν καλύσθαι γενέσθαι.
³⁴ πότερον εἰδὲν πρέχουσιν
 ἔτι οἱ μαθηματικοὶ πρὸς
 τὸ

& tamen non incommo-
 dum fuerit, nos ipsos
 illius linguæ accuratio-
 rem habere cognitionem,
 quamvis aliquid per in-
 terpretem perceperimus:
 sic disciplinis istis care-
 re, nihil est quod vetet.
 Non ergo meliore con-
 ditione sunt cæteris isti
 Mathematici, nec facilius
 pos-

32 Ἐχειν ἂν τι σιμήκαμεν.] For-
 tassis καὶ τι. & paulo post, ἔτως
 ἀνευ τέτων τῶν μαθημάτων εἰδὲν
 καλύσθαι γενέσθαι. videtur καλὸς κέ-
 γασθαι, vel εὐδαίμονας addendum.
 nisi forte γενέσθαι ἀνευ τέτων, ca-
 πιαtur pro μὴ ἔχειν ταῦτα, καὶ
 ἀγνοεῖν. Similitudo autem illa de
 interprete videtur obscurior. sed
 hanc tamen ejus sententiam esse
 reor, ut falsi nominis eruditionem
 interpreti virtutis: eos vero qui ci-
 tra illam ad virtutem perveniant,
 orationem virtutis per se intelli-
 gentibus & conferat, & præferat
 alteris. Wolfius.

Ἄν τι σιμήκαμεν.] Sententia quam
 interpretes expressit (nec alia com-
 modior se offert:) videtur exigere,
 ἂν τι. vel καὶ τι σιμήκα. Et mox
 recte observat Casel. εὐδαίμονας,
 quod tale quid supplendum esse, si-
 ne quo pendet sententia. Sed illud
 præterea notandum fuit; ut hæc
 aliquo defectu; ita sequentia, fa-
 stidiosa redundantia laborare. Fa-
 cile observabit attentus Lector.
 Sententia plana: cætera, non tanti.
 Mox etiam, μαθηματικοὶ, inter-
 pres hic, Mathematici, nimis am-
 bigue. Melius Caselius: istiusmodi
 doctrinis instructi: vel, disciplina-
 rium sectatores: ut hic infra. Casau-
 bonius.

33 Οὕτω ἀνευ τέτων ἢ μαθη-
 μάτων εἰδὲν καλύσθαι γενέσθαι.] Hic
 adjiciendum videtur εὐδαίμονας, vel
 καλὸς καὶ ἀγαθός. Alioquin enim
 penderet sententia. Ad Philoso-
 phiam, quæ in contemplatione
 consumitur, absque illis disciplinis,
 citra controversiam nemo pervenit;
 integritatem animi & virtutes mo-
 rales sibi comparabit etiam quis, qui
 in illis non magnopere sit versatus.
 Qui tamen versatus sit, plus adju-
 menti habebit ad recte agendum.
 Itaque eam Philosophiam servari
 nominat idem Philo. pag. 303. ὅτι
 τὴν ἐκκύκλιον παιδείαν, καὶ ὡς νεω-
 τέραν καὶ ὡς θεραπεινίδα ἀσπάζο-
 μαι, τὴν δὲ ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν,
 ὡς τελείαν καὶ δεσποιναν ἐκτετιμη-
 κα. Circularem eruditionem etiam
 ut minorem & famulam amplector:
 scientiam vero, ut perfectam & he-
 ram veneror. Caselius.

34 Πότερον εἰδὲν πρέχουσιν ἔτι.]
 Quærit spectator, sintne meliore
 conditione ad adipiscendam virtu-
 tem, secundi septi disciplinis erudi-
 ti. Eos enim omnes appellat Mathe-
 maticos, ni fallor. Nec enim
 magis Mathematicos, quam cæte-
 ros videtur intelligere. Negat esse
 meliores, tabulæ interpret: tum
 quod neque dum ipsi de rebus bonis
 & malis satis informati sint, tum
 quod

τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ; πῶς μέλλοσι παρέχειν, ἐπειδὴν φαίνονται ἠπατημένοι πρὸς ἀγαθῶν καὶ κακῶν ὡσπερ οἱ ἄλλοι, καὶ ἐπικατηρόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας ; Οὐδὲν γὰρ κωλύει, εἰδέναι μὲν ἡράματα, καὶ κατέχειν τὰ μαθήματα πάντα, ὁμοίως δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῆ εἶναι, καὶ φιλάργυρον, καὶ ἀδίκον, καὶ προδοτικόν, καὶ τὸ πέρασ ἀφρονα. Ἀμέλει πολλὰς τούτους ἐστὶν ἰδεῖν. Πῶς ἔνιοι παρέχουσιν, ἔφη, εἰς τὸ βελτίους ἀνδρας γενέσθαι, ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων ; Οὐδαμῶς φαίνεται ἐκ τούτων τῶν λόγων. ³⁵ Ἀλλὰ τί ἐστίν, ἔφην

possunt fieri meliores? Quo pacto inquit, praestarent caeteris, cum eos de rebus bonis & malis non minus sentire perperam constet, quam caeteros mortales, & omni adhuc vitiorum genere constrictos teneri? Nihil enim vetat, nosse literas, & tenere disciplinas omnes: & aequae tamen esse ebriosum, intemperantem, avarum, injurium, proditorem, denique amentem. Multos certe quidem tales videre licet. Quae ergo, inquit, istorum quasi praerogativa est ob istas disciplinas, ut in viros evadant meliores? Nulla omnino esse videtur, siquidem ita se
res

quod fieri possit, ut iidem non minus, quam omnium nescia multitudine, affines sint vitiiis, & flagitiosi & facinorosi. Sunt enim inter eos ebriosi, incontinentes, avari, injusti, proditores, denique recta vita imperiti, & expertes omnium consilii: nec illi pauci. Non igitur ob eas artes praerogativam habent ad virtutem. *Idem.*

³⁵ Ἀλλὰ τί ἐστίν, τὸ αἴτιον.] Cum videatur in sequentibus esse

quaedam perplexitas: expediam, quantum poterō. Haecenus locutus fuit interpres. Haec verba, ἔδαμῶς φαίνεται ἐκ τούτων τῶν λόγων: vel eisdem iudici, vel spectatori, tribui possunt. Hic spectator de causa quaerit, qui fiat, quod plerique illorum nihilo sint meliores primi septi incolis. Quia, respondet interpres, ibi nimis diu commorantur, rati se magnum spatium confecisse, nec jam, longe abesse à prima veraque
καί-

ἔφλω ἐγὼ, τὸ αἶπρον; Ὅτι
 ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ βόλων
 μετατρέβουσιν, ὡς περ ἐγγί-
 ζοντες πρὸς τὴν ἀληθινὴν
 παιδείαν; Καὶ τί τῦτο ὠ-
 φελεῖ αὐτὰς, ἔφη; ὅταν
 πολλάκις ἐπὶ ἰδεῖν ὡρα-
 γηνομένους ἐκ τῶ πρώτου
 περὶ βόλων ἀπὸ τῆς Ἀκρα-
 σίας, καὶ τῆς ἄλλης κακίας,
 εἰς τὸ τρίτον περὶ βόλων,
 πρὸς τὴν παιδείαν τὴν ἀλη-
 θινὴν, οἱ τέττας τὰς μα-
 θηματικὰς ὡραματίζου-
 σιν. ³⁶ ὡτε πῶς ἐπι προ-
 ἔχουσιν; ἄρα ἢ ἀκνητότε-

ροί;

res habet. Sed quæ cau-
 sa est inquam, cur in
 secundo versentur septo,
 tanquam Veræ eruditioni
 vicini? Et quem, in-
 quit, inde capiunt fru-
 ctum? cum sæpe videre
 liceat aliquot è primo
 septo ab Incontinentia
 cæterisque vitiis in ter-
 tium septum pervenire ad
 veram Eruditionem, qui
 istos disciplinarum secta-
 tores prætereunt. Quis
 ergo jam dicat, eos præ-
 stare cæteris? Aut igitur
 segniores sunt, aut
 minus dociles? Quomo-
 do

παιδεία. Quid illa cunctatio, inter-
 rogat spectator, ipsis prodest, quum
 multi è primo septo ab incontinen-
 tia & cæteris vitiis properent in ter-
 tium, præteritis illis Mathematicis?
 atque adeo ipsi videntur illis
 esse potiore conditione. An per pi-
 gritiam non pergunt, an per inge-
 nium iis erudiri nequeunt? Dic,
 quæso, inquit adhuc spectator, qui
 id fiat? Respondet interpres: Vel
 voluptatis, sive quorumcunque vi-
 tiorum adhuc illecebris ibi tenen-
 tur, vel suæ artis dulcedine, in qua
 putant esse omnia. Proinde profi-
 tentur, se ea scire, quæ nesciunt.
 Ea igitur imbuti opinione, necesse
 est eos esse segniores ad contendendum
 ad veram παιδείαν. Iidem
 alios secum retinent, nec patiuntur
 ulterius progredi: atque eorum consi-
 lio multi de juventute cum ipsis
 pereunt, qui locus plenius declarari

poterit. Altera causa eorum sive exitii,
 sive erroris: quod ad eos è vulgo
 accedunt opiniones: id est, sic
 judicant de plerisque, ut populus:
 tanti esse honores, tanti divitias;
 tanti voluptates, tanti genus, tanti
 dominatum; & sic de cæteris. Hi
 persuasione sapientiæ ebrii, non tamen
 nisi opinantur. Statuit igitur,
 eos esse prioribus nihilo meliores,
 nisi ad eos accedat pœnitentia: nisi
 agnoscant culpam gravissimam esse
 suam, & à falsa magistra ad veram
 sese referant. Tum demum enim eos
 servari. *Idem.*

³⁶ ὡτε πῶς ἐπι προέχουσιν.]
 Salm. in *Præfat.* [qua in re præstant
 indoctis (inquit Cebes) quo citius
 perveniant ad scientiam boni, cum
 ipsi indociiores sæpe sint, & tardi-
 ores ad eam artem addiscendam,
 quæ sola vera est, & summi boni
 magistra? Ita enim legenda Græca
 apud

ροι, ³⁷ ἢ δυσμαθέστεροί εἰσι; πῶς ἐφίλω, τῆτο, ἐγώ; Οὔτι ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ εἰ μηδὲν ἄλλο, προσποιεῖνται γὰρ ὀπίσθασθαι, ἀλλ' οὐκ οἶδασιν. ἕως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν, ἀκινήτους αὐτὰς ἀνάγκη εἶναι, πρὸς τὸ ὄρμαῖν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. εἶτα τὸ ἕτερον ἐχόραξ; ὅτι καὶ αἱ Δόξαι ἐκ τῶν πρώτων περιβόλων εἰσπορεύονται πρὸς αὐτὰς ὁμοίως; Ὡςτε ἐδὲν ἔτοι ἐκείνων βελτίους εἶσιν, ἐὰν μὴ καὶ τῆτοις συνῆ Μεταμέλεια, καὶ πειθῶσιν, ὅτι ἐπὶ παιδείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ Ψευδοπαιδείαν, διὰ τὴν ἀπατῶν. ἔγω δὲ διακείμενοι, ὅτι ἂν ποτε σωθῆεν. ³⁸ Καὶ ὑμεῖς τοίνυν,

do istud? inquam. Quia, qui in secundo septo sunt, ut nihil aliud, illud certe peccant, quod ea se scire profitentur, quæ nesciunt. Qua opinione dum imbuti sunt, segniores eos esse necesse est ad veram eruditionem expetendam. Deinde alterum illud non vides, ut Opiniones etiam è primo septo adhuc ad eos commeent? Quare nihilo cæteris hi meliores sunt, nisi cum ipsis etiam Penitentia se conjunxerit: persuasumque habuerint, non vera, sed Falsi nominis eruditione se esse præditos, à qua in errores inducantur, eo- que incolumes esse ne-

apud Cebetem, quæ vulgo corruptissima sunt, ἄσε πῶς ἔτι προέχουσιν ἄρα, εἰ ἀκινήτοτεροι, ἢ δυσμαθέστεροί εἶσιν; Respondet alter ac quærit, quomodo id fieri possit, ut qui artes liberales didicerunt, &c. Rationem reddit senex, quod qui in secundo septo habitant, artium nempe doctores liberalium, simulant se scire, quod nesciunt. Et dum putant se veram adeptos esse

scientiam; eo redduntur ad eam persequendam ineptiores.] *Casubonus.*

³⁷ Ἡ^α δυσμαθέστεροί εἶσι.] Et mox, ὅτι εἰ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ, εἰ μηδὲν ἄλλο ἢ προσποιεῖνται. *Wolfius.*

³⁸ Καὶ ὑμεῖς τοίνυν ᾧ ξένοι.] Cohortatio senis cum præcepto supra modum necessario. nec frustra instituitur, ut videri possit, ejusdem

scilicet.

νω; ὡς ξένοι, ἔφη, ἔπω ποιεῖτε, καὶ ἐνδιατεῖσθε τοῖς λεγομένοις; μέχρῃς ἀν' ἔξιν λαβεῖν. ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις δεῖ ὑποσκοπεῖν, καὶ μὴ ἀφαιλεῖν. τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἠγήσομαι. εἰ δὲ μὴ, εἰδὲν ὄφελος ἔσται ὧν νῦν ἀκρίβετε. Ποιήσομαι. Τῆτο δὲ ἐξήγησα, πῶς ὁκ' ἐστὶν ἀγα-

queant. Et vos igitur, hospites, inquit, nisi ita feceritis, & in iis quæ diximus, diu multumque versati fueritis, donec habitum acquiratis; (nam sæpius eadem resolvenda sunt, nec intermittenda, sed cætera præ his supervacanea putanda,) nullus vobis eorum usus erit, quæ auditis. Faciemus. Sed hoc

sermonis repetitio. Docet enim spectatorem diligenter, & rem urget longe maxime necessariam. quasi dicat, ne quis existimet, hæc spectata obiter, & semel audita, sufficere: non ita facile intelliguntur. Nec enim videntur intellecta antequam persuadeantur, nec persuasæ ante, quam iis parandis incuberis, ac denique habitum paraveris. Hoc neque obiter, neque subito fieri potest: profus & multo magis, ut sese habet in habitibus corporis, in quibus sensus adjumento sunt. Non satis est, recte fides intendere, scire, quas quando, quamdiu tangere oporteat: neque satis fidibus canere lente, & ut ajunt, mediocriter. Satis longo tempore, & quotidiano studio opus est, ut recte, celeriter, argute, suaviter, cumque voluptate, & admiratione id auditorum agas. Quanto magis hoc consilio utendum est in formando animo, & parandis virtutibus? Idem monet Epictetus sedulo: Εἰδέναι χρὴ, ὅτι ἐἰδόντων πρᾶγμα παραγενέσθαι ἀνδρώπῳ, εἰ μὴ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τὰ αὐτὰ καὶ λέγοι τις καὶ ἀκούοι, καὶ ἅμα χρωτό πρὸς τὸν βίον. Scire, sive semper in memoria, conspre-

ctaque habere oportet, nullo pacto fieri posse, ut quæcumque agendi facultatem nobis comparemus, nisi quotidie, (quia intermissione temporis semper aliquid negligitur, vel oblivione perit,) eadem præcepta, quæ vera rectaque esse debent, & dicat quis & audiat (reperi enim ea & explicari ex usu est,) & iisdem ad vitam utatur, sive ipsa factis exprimat. Nec enim quis habitum secus adipiscetur. Eodem respiciunt, quæ versibus expressa sunt in Aureis carminibus Pythagoræ adscriptis.

Πρῶστε δὲ ταῦθ' ἃ σε μὴ βλάβη, λόγισαι διὰ πρὸς ἔργα,
Μήθ' ὑπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὁμομασι προσδέξασθαι, &c.

usque ad illum versum, Ταῦτά σε, &c.

Eorum est aliquanto fusior interpretatio apud Ausonium Eιδυλλ. 12.

Vir bonus & sapiens (qualem vix reperit unum

Millibus è cunctis consultus Apollolo,) &c.

usque ad illum versum:

Offensus pravis: dat palmam & pramiam rectis.

Rectis

ἀγαθὰ, ὅσα λαμβάνουσιν οἱ ἀνθρώποι ὡς καὶ τὴ Τύχης; οἷον τὸ ζῆν, τὸ ὑγιαίνειν, τὸ πλετεῖν, τὸ βυδοξεῖν, τὸ τέκνα ἔχειν, τὸ νικᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τῆτοις ὡς πληθίσια; ἢ πάλιν, τὰ ἐναντία πῶς ὡς ἐστὶ κακὰ; πάνυ γὰρ ἡμῖν ὡς βυδοξέον καὶ ἀπιτον δοκεῖ τὸ λεγόμενον. Ἀγε τοίνυν. πειρῶ, ἔφη, σπουκλείνασθαι τὸ Φαινόμενον, ὡς ἂν ἄν σε ἐρωτῶ. Ἀλλὰ ποιήσω τῆτο, ἔφω.

hoc declara, cur bona non sint ea, quæ homines à Fortuna accipiunt? ut vita, ut sanitas, divitiæ, gloria, liberi, victoria, cæteraque his similia, contraque ea quæ his adversantur, cur mala non sint? Omnino enim admirabilis, & incredibilis ista nobis videtur oratio. Age ergo: da, inquit, operam, ut ad ea, quæ rogaro, id respondeas, quod tibi videtur. Ita faciam, inquam. Utrum igi-

Recte hæc dicuntur à spectatore. Verum enim & cum omnium iudicio consentaneum, tum ratio convincit, ut libertas sit bonum recte ea utenti; si eam in licentiam vertat, malum. Sic opes liberali bonæ sunt, incontinenti & contumelioso malæ. Ita sentiunt de ejus generis rebus homines, & sic loquuntur. Apud Latinum Comicum Chremes quætit de Clinia ex Clitiphone, *Quid narras? Cl. Quid ille? je miserum esse. Cl. miserum? quem mihi credere est? Quid reliqui est? quin habeat, quæ quidem in homine dicuntur bona? Parentes, patriam incoluntem, amicos, genus, cognatos, divitias:*

Atque hac perinde sunt, ut illius animus, qui ea possidet:

Qui uti fert, ei bona: qui non utitur recte, mala.

Sic & sentit Plato & loquitur, hoc præsertim illustri loco lib. 3. de legibus.

Τρεῖς δὲ καὶ ἐγὼ πε τὰδε λέγομεν, ὡς ταῦτα ἐστὶ ξύμπασι, δικαίοις μὲν καὶ ἰσίοις ἀνδράσιν ἀριστα κλήματα, ἀδίκους δὲ, κἀκίσα ξύμπασι, ἀεξομένοισι ἀπὸ τῆ ὑγιείας, καὶ δὴ καὶ τὸ ὄραν, καὶ τὸ ἀκείειν, καὶ αἰσθάνεσθαι, τὸ παράπαν ζῆν, μέγιστον μὲν κακόν, τῆ ξύμπασι χρόνον ἀθάνατον ὄντα, καὶ κεκλυμένον πάντα τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ, πλὴν δικαιοσύνης τε καὶ ἀρετῆς ἀπάσης. ἔλαττον δὲ, ἂν ὡς ἐλάχισον ὁ τοῦτο χεῖρον ἐπιζῶη. ταῦτα δὲ λέγειν οἶμαι καὶ τὸς παρ ὑμῖν ποιητὰς, ἀπερ ἐγὼ, πείσετε καὶ ἀναγκάσετε, καὶ ἐστὶ τέτοις ἐπομένως ῥυθμός τε καὶ ἀρμονίας ἀποδιδόντας, παιδεύειν ἔτω τὸς νέους ὑμῶν. ἂ γὰρ ὄρατε, ἐγὼ μὲν γὰρ λέγω σαφῶς. τὰ μὲν κακὰ λεγόμενα, ἀγαθὰ τοῖς ἀδίκους εἶναι, τοῖς δὲ δικαίοις κακὰ. τὰ δὲ ἀγαθὰ, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς, ὄντας ἀγαθὰ, τοῖς δὲ κακοῖς κακὰ. *Cassellius.*

ἐγώ. πότερον εἴ κ' ἂν κα-
κῶς ἢς ζῆ, ἀγαθὸν ἐκεί-
νω; Οὐ μοι δοκεῖ· ἀλλὰ
κακόν, ἔφην ἐγώ. Πῶς
εἴν ἀγαθόν ἐστὶ τὸ ζῆν, ἔφη,
εἴπερ τρίτῳ ἐστὶ κακόν;
Ὅτι τοῖς μὲν κακῶς ζῶ-
σι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι;
τοῖς δὲ καλῶς, ἀγαθόν.
καὶ κακόν ἄρα λέγεις τὸ
ζῆν, καὶ ἀγαθόν εἶναι;
Ἐγώ γε. Μὴ εἴν ἀπιθάνως
λέγε. ³⁹ ἀδύνατον γὰρ τὸ
αὐτὸ

39 Ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ πρᾶτ-
μα. Neque enim fieri potest, ut res
eisdem & mala & bona sit.] Sci-
licet eodem tempore, eodemque
respectu. Diversis autem tempori-
bus & respectibus potest: ut vini
moderatus usus bonus est homini
recte valenti, febricitanti vero &
immodice ingurgitanti nocet vi-
num. Stoicis concedi facile potest,
opinor, eas res, quæ hic recensentur,
suaapte natura & per se medias at-
que indifferentes esse: sed pro ea-
rum usu atque abusu fieri easdem
bonas aut malas, nec ipsi negabunt
opinor, nisi contentionis & novita-
tis cupidiores fuerint quam veritatis
& concordia. Neque vero causam
habent à communi omnium mor-
taliū loquendi ratione discedendi,
& pro bonis vitam & sanitatem in-
differentia vocandi; nisi ut mo-
neant, iis & recte utendum, & non
nimum tribuendum esse. Quanto
simplicius, civilius, & verius de re-
bus disserit Terentius: *Miserum, in-
quit, quem minus credere est? Quid
reliqui est quin habeat, quæ quidem in
hominis dicuntur bona? parentes, patriam*

igitur etiam ei, qui
male vivit, bonum est
vivere? Non videtur
mihi; sed malum. Quo
pacto ergo, inquit,
bonum est vivere, si il-
li malum est? Quia ut
male viventibus, ma-
lum mihi videtur vive-
re: ita bene, bonum.
Et malum igitur esse di-
cis vivere, & bonum?
Ego vero. Cave ab-
furde loquaris. Neque
enim fieri potest, ut
res

*incolumem, amicos, genus, cognatos,
divitias. Atque hac perinde sunt, ut
illius animus qui ea possidet. Qui
uti scit, ei bona: illi qui non utitur
recte, mala. Voces ἄμα αὐτῶν, simul
semper, à nemine sano conceden-
tur: nec esse quenkum existimo,
qui sic loquatur: sed εὐσιος, καὶ
κατὰ διαφορὰς χρόνων, interdum, &
diversis temporibus alias esse bona,
alias mala, concedent opinor omnes.
Wolfius.*

Vera est sententia Peripateticorum
de bonis; sed cum Stoicis loquitur
hic tabulæ interpret. Quæ non intel-
ligantur commodius, pauca è Ze-
nonis disciplina mihi depromenda
sunt; idcirco obscuriora, quod à
iudicio & loquendi consuetudine
omnium gentium discedunt. Certe-
ra peti possunt ex Laërtio: nec tam-
en ad captum primæ ætatis ea
esse existimem. Stoicis controvertuntur
bonum & honestum; ma-
lum & turpe: sed ut omnes lo-
quuntur, bonorum alia sunt prima,
& perpetuo bona; Virtus videlicet
& Sapientia: alia propter illa expe-
tabilia bona. & bonis bona. Hoc
discr-

αὐτὸ παρ᾿ ἄγμα καὶ κακὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι. ἔγω γὰρ καὶ ὠφέλιμον καὶ βλαβερὸν ἂν εἶη, ⁴⁰ καὶ αἰρετὸν καὶ φευκλὸν ἅμα αἰεί. Ἀπίθανον μὲν. Ἀλλὰ πῶς, εἰ τὸ κακῶς ζῆν, ὧ ἂν ὑπάρχει, κακὸν ἢ ὑπάρχει αὐτῶς, κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν εἶναι; Ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἔφη, ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κακῶς ζῆν. ἢ εἰ σοι φαίνεται; Ἀμέλγ' εἰ μοι δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. Τὸ τοίνυν ζῆν ἐκακὸν εἶναι. ἐπεὶ εἰ ἦν κακὸν, τοῖς ζῶσι καλῶς κακὸν δὴ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν, ὅπερ ἐπὶ κακόν, Ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν. Ἐπεὶ τοίνυν ἀμφοτέροισι συμβαίνει τὸ ζῆν, καὶ τοῖς κακῶς ζῶσι, καὶ τοῖς καλῶς, ⁴¹ οὐκ ἂν εἶη ἕτερον ἀγαθόν

res eadem & mala & bona sit. Sic enim & utilis erit & noxia, simulque semper & expetenda & fugienda. Absurdum id quidem. Sed, si is, qui male vivit, malum habet; quo pacto ipsa vita mala erit? Atqui non idem est, vivere, inquit, & male vivere. An non & tibi videtur? Profecto nec mihi videtur esse idem. Vivere igitur non est malum. Malum enim si esset, etiam bene viventibus utique esset malum. Vitam enim haberent, quæ malum esset. Vera mihi videris dicere. Quia ergo fit, ut vita utrisque suppetat, tam male quam bene viventibus: vivere neque malum fue-

discrimine servato facile intelligitur illis bonis constitui *εὐδαιμονίαν* vel solis, vel potissimum. Inferiora autem vel adminicula sunt virtutis vel instrumenta. quæ ea de causa bona esse nemo negavit, nisi in opinionem juratus. *Cassellius.*

⁴⁰ Καὶ αἰρετὸν καὶ φευκλὸν ἅμα αἰεί. Et expetendum & fugendum

simul semper.] Neque simul, neque semper; sed seorsim, & aliquando. Vita bono & sapienti viro expetenda est, stulto & malo non item: ut sectio ægrotanti, valenti nequaquam. *Wolfius.*

⁴¹ Οὐκ ἂν εἶη ἕτερον ἀγαθὸν εἶναι τὸ ζῆν.] τὸ εἶναι redundare videtur, nisi peculiaris loquendi modus sit:

θὸν εἶναι τὸ ζῆν, ἔτε κακόν.
 42 Ὅσπερ εἰδὲ ἰὸ τέμνειν, καὶ
 καίειν ἐν τοῖς ἀφρώσεσιν
 ἐστὶ νοσερὸν καὶ ὑγεινόν.
 Ὡκῆν ἔγω καὶ ἐπὶ τῷ ζῆν
 ἐστὶ ταῦτα. Σὺ τοίνυν ἔγω
 θεώρησον. πότερον ἂν βέ-
 λοιο ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθα-
 νεῖν καλῶς καὶ ἀνδρείως;
 Ἀποθανεῖν ἔγωγε καλῶς.
 43 Οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθα-
 νεῖν κακὸν ἐστίν, εἴπερ
 αἰρετώτερόν ἐστι πολλάκις
 τὸ ἀποθανεῖν ἢ ζῆν. Ἐστὶ
 ταῦτα. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς
 λόγος καὶ περὶ τῷ υἰαίνειν,
 καὶ νοσεῖν. πολλάκις γὰρ οὐ
 συμφέρει υἰαίνειν, ἀλλὰ
 τὸναντίον, 44 ὅταν ἢ περὶ-
 σασις τοιαύτη. Ἀληθῆ
 λέγεις. Ἄγε δὴ, σκεψώ-
 μεθα

fuerit, neque bonum;
 sicut neque secare &
 urere. Nam ægrotan-
 tibus quidem ea salubria
 sunt, sanis vero no-
 xia. Eodem igitur mo-
 do, & vita se habet.
 Proinde sic tu rem con-
 sidera: Malleſne male
 vivere, an mortem be-
 ne oppetere, ac fortiter?
 Ego vero honeste mori.
 Ergo neque mori est
 malum. Si quidem oppetere mor-
 tem sæpe magis est ex-
 petendum, quam vivere.
 Sunt ista. Eadem ergo
 est & sanitatis ratio, &
 morborum. Sæpe enim
 valere non prodest, si
 casus aliquis ita tulerit.
 Vera dicis. Age vero,
 & divitias eodem modo
 con-

ut apud Aristotelem, κατηγορεῖσθαι
 ἐκ τῆς τῆς ἦν εἶναι. *Idem.*

42 Ὅσπερ εἰδὲ τὸ τέμνειν.] Sa-
 tis plana est sententia, quam tamen
 interpretes non plane sunt assecuti.
 Dixerat prius, fieri non posse, ut
 eadem res per se, aut sua natura,
 bona sit & mala. Quod uni bonum,
 alteri malum, per se, neque bonum,
 neque malum est. Ut in re medica,
Uri, secari: quia quandoque prodest
 ignis ad salutem: quandoque, no-
 cet, si intempestive adhibeatur: er-
 go per se, sive simpliciter & absolu-

te, neque bonum, neque malum.
Casaubonus.

43 Οὐκῆν εἰδὲ τὸ ἀποθανεῖν.]
 Mors non per se expetitur, sed ut
 aut majus malum vitetur, turpitude
 & miseria: aut majus acquiratur
 bonum, immortalitas. His autem
 sublatis, vita morti semper antepo-
 netur. *Wolſius.*

44 Ὅταν ἢ περὶσασις τοιαύτη. Si
 talis casus incidit.] Ut si quis
 abutatur valetudine ad libidinem &
 injuriam. *Idem.*

μεθ' αὐτῶν καὶ πλεῖστον πλεῖστον, κα-
 κῶς δὲ ζῶντα τοῦτον καὶ
 ἀφλίως. Νῆ Δία πολλούς
 γε. Οὐκ ἔστιν ἔδεν τοῦτοισὶ ὁ
 πλεῖστον βοηθεῖ εἰς τὸ ζῆν
 καλῶς. Οὐ φαίνεται.
 αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί εἰσιν.
 Οὐκ ἔστιν τὸ σπουδαίως εἶναι,
 ἔχ' ὁ πλεῖστον ποιεῖ, ἀλλὰ
 ἡ Παιδεία. Εἰκός γε. Ἐκ
 τῆς ἀρετῆς ἔστι λόγος πᾶσι ὁ
 πλοῦτος ἀγαθόν ἐστιν, εἴ-
 περ οὐ βοηθεῖ τοῖς ἔχου-
 σιν αὐτὸν εἰς τὸ βελτίως
 εἶναι; Φαίνεται. Οὕτως
 οὐδὲ συμφέρει ἀρετῆς ἐπί-
 πλεῖστον, ὅταν μὴ ὀπί-
 στανται τῷ πλεῖστῳ ζῆ-
 σθαι. Δοκεῖ μοι. ⁴⁵ Πῶς
 οὖν τοῦτο ἂν ἴσως κρινεῖ
 ἀγαθόν εἶναι, ὁ πολλάκις
 οὐ

consideremus: si modo il-
 lud considerare est, quod
 sæpe videre licet, eun-
 dem & habere divitias,
 & male misereque vi-
 vere. Mehercule mul-
 tos. Nihil ergo eis di-
 vitia conferunt ad be-
 ne beateque vivendum?
 Non videtur, cum ipsi
 mali sint. Viros ergo
 bonos, non Divitiæ,
 sed Eruditio facit. Pro-
 babile quidem est. Hac
 ergo ratione Divitiæ
 quei bonum sunt, cum
 possessores suos in eo
 non adjuvent ut fiant
 meliores? Ita videtur.
 Ergo nonnullis ne ex-
 pedit quidem esse divi-
 tes, cum divitiis uti
 nesciant. Mea quidem
 opinione. Quo pacto
 ergo id quisquam bo-
 num judicabit, quod
 sæpe nullo modo sup-
 petere

⁴⁵ Πῶς ἔν τῆτο ἂν τις κρινεῖ ἀ-
 γαθόν εἶναι, ὁ πολλάκις ἐ συμφέ-
 ρει ὑπάρχειν ἑδαμῶς. Quo pacto
 quisquam id bonum esse judicet,
 quod sæpe nequaquam suppetere
 expedit? Imo quis malum judicet
 id, quo semper uti recte liceat, quo-
 que carete nunquam bono & pru-

denti viro sit commodum? Japa
 quod ante dixit, divitias non esse
 bonas, propterea quod bonum non
 reddant: nonne eodem argumento
 concludi possit, aurum non esse au-
 rum, quod possessorem aureum non
 faciat? quo quid ineptius & magis
 puerile? *Idem.*

οὐ συμφέρει ὑπάρχειν;
 Οὐδαμῶς. Οὐκ ἔν εἰ μὲν
 ἡς ἑπίστα) πλῆτω χρη-
 ῶ καλῶς καὶ ἐμπείρως,
 οὐ βιώσει), εἰ δὲ μὴ, κα-
 κῶς. Ἀληθέστατά μοι δο-
 κεῖς τοῦτο λέγειν. Καὶ τὸ
 σκόλον δὲ, τὸ πμᾶν ταῦ-
 τὰ ὡς ἀγαθὰ ὄντα, ἢ
 ἀπμάζειν ὡς κακὰ, τῆ-
 τό ἐπι τὸ ταρᾶτιον τῆς
 ἀνδρῶπων καὶ βλά-
 πτον, ὅταν πμῶσί τε αὐ-
 τὰ, ⁴⁶ καὶ οἶονται ἀφ' ἐπ-
 ταν μόνων εὐδαιμονεῖν,
 καὶ πάνθ' ἐποιδύως πρᾶτ-
 τασιν ἔνεκα τούτων, καὶ
 τὰ ἀσεβέστατα δοκοῦντα
 εἶναι, ταῦτα δὲ πάχισι
 ἀφ' ἧν ἔαγαθὸ ἀγνοῖαν.

47 Re-

petere prodest? Nullo
 pacto. Si quis ergo
 divitiis bene & perite
 uti scierit, bene vi-
 vet: sin minus, ma-
 le. Verissima dicere
 mihi videris. Ad sum-
 mam, quia hæc aut in
 pretio sunt, ut bona;
 aut in contemptu, ut
 mala; id ipsum est quod
 homines perturbet & læ-
 dat; cum scilicet ea
 mortales magnificiunt,
 seque per ea sola Felici-
 tatis fore compotes o-
 pinantur: eorumque cau-
 sa ordine faciunt om-
 nia, etsi maxime im-
 pia esse videantur. Hæc
 vero eis accidunt, quia,
 quid bonum sit, ig-
 norant: neque didice-
 runt,

⁴⁶ Καὶ εἶονται διὰ τῶν μόνων
 εὐδαιμονεῖν. Seque putant per hæc
 sola beatos fore.] Hic quidem er-
 ror jure meritoque reprehenditur.
 Sed si sapientia & virtus maxima
 bona sunt, non sequitur, saniam
 & divitias non esse bona, sed im-
 perfectiora & minora bona, & cum
 illis non comparanda: bona tamen
 suo loco, & recte utenti. Bonum
 enim consecasū totius humani gene-
 ris non id tantum dicitur, quod
 possessorem bonum facit: sed illud
 etiam, quod ad naturam tum cor-
 poris, tum animi conservandam &

instaurandam facit. Cum igitur di-
 vitia, cibum, potum, vestitum, do-
 micilium, medicinam, præceptores,
 otium, libros suppeditent, quæ causâ
 est, cur aut vitupententur, aut ne-
 gentur esse bona? Verum ὑπερβολαί
 τε καὶ μειώσεις Stoicorum eò per-
 tinent, ut admirationem virtutis au-
 geant, rerum externarum minuunt.
 Ut enim plerique virtuti parum,
 fortunæ muneribus nimium tri-
 buunt: sic hi contrariam ingressi
 viam, iniquum petere videntur, ut
 æquum ferant, more mercatorio
 atque etiam oratorio. Idem,

47 *Reliqua Græce nondum reperta sunt. Quæ textus Arabicus habet, hæc Latine suppleantur.*

*

*

*

*

*

*

runt, fieri non possent, ut à malo quidquam boni producat, vel, quod bonum est, mali quid edat. Exempli causa; Divitiæ quam plurimæ per opera mala atque turpia comparantur: qualia sunt, mendacium, fraus, furtum, templorum & piscinarum spoliatio; & hujusmodi pleraque; quæ ab illis malis, quæ absolute talia sunt, ortum habent. Quare, si bonum nulla ratione ex malo proficiscatur, immensis opibus, à malo provenientius, titulum ullius boni attribueri non debes. Tum ego, necessario, inquam ex hoc sermone istud consequitur. Pergo, inquit ille; Nullam justitiam, sapientiam nullam, ex rebus

ma-

47 Appendicem versionis Arabicæ, quam quædam Cebetis editiones Latine versam exhibent, Salmastius pro genuina non habet: eo præcipue nixus argumento, quod in exemplaribus Græcis, quæ plura vidit antiquissima, eam non repererit. Putat igitur esse fœtum interpretis Arabis, qui etiam in prioribus haud pauca interpolavit, & addidit. Ego hactenus illi assentior, ut quandoquidem Græca desunt;

Latinis, cujuscunque sint, facile carere possimus: præcipue cum res ipsa à non uno vetere philosopho, Platone, Cicerone, aliisque tractata reperiat. Esse tamen Arabis interpretis assumptum, non adeo mihi probabile est, quod pars ejus etiam apud *Odaxium*, Veterem Cebetis interpretem Latinum, longe antequam versio Arabica cuiquam nota aut audita, nedum vulgata, inveniat. *Casaubonus.*

malis comparamus: neque per res laudabiles mali aut iniqui reddimur, quum nec illarum indoles fit, ex his existere; nec harum, ex illis. Nihil item prohibet, quominus opulentia, famæ amplitudine, victoriis, ac ejusdem censuræ aliis, pravi homines & iniqui fruuntur. Unde colligitur, hæc, atque similia, neque bona neque mala; verum Intelligentiam Sapienciamque solas Bona, ut Ignorantiam solam Malum esse. Cui ego; Evicisti: quantum judico, decretum hoc, inquam. Quod satis est. Et profligavimus eam opinionem, qua illa à pravis actionibus esse creduntur. utique multum hoc est, inquit: & idem ac illud, cujus causa diximus, talia neque bona neque mala esse. Idque eo magis, quod, si ea ex solis pravis actionibus provenirent, mala semper essent. Atqui ab utroque genere cuncta proficiuntur; ideoque neque bona ea, neque mala esse

esse diximus. Quemadmodum somnus vigiliaque, non bona, non mala sunt. Similiter, mea quidem sententia, & deambulare, & sedere, & reliquæ res, quæ unicuique intelligentium ignorantiumque contingunt. Sed eorum vero, quæ alterutrius propria sunt, alterum bonum, malum alterum est: ut tyrannis & iustitia: quæ duo aut uni accidunt, aut alteri; eo quod præditis intelligentia perpetuo iustitia adhæret, ipsa tyrannis nullos nisi ignorantibus comitatur. Nec enim fieri potest, quod nos ante diximus, ut uni eidemque rei, tempore uno & eodem, accidant res duæ ad eum se modum habentes; ita ut homo unus & idem eodem temporis momento & dormiat vigiletque, sapiens sit & ignarus simul, vel aliud quidlibet eorum quæ parem rationem habent. Ad hæc ego, Toto hoc, inquam, sermone rem omnem te jam absolvisse

autumo. Ille autem sic
 respondit: Hæc universa
 ego ab illo principio,
 quod vere divinum est,
 proficisci affirmo. At
 quodnam illud est, in-
 quam, quod tu innuis?
 Ille id hujusmodi oratione
 complexus est: Vita &
 mors, sanitas & morbus,
 divitiæ & paupertas, cæ-
 teraque de quibus diximus
 ea neque bona neque mala
 esse, accidunt plerisque
 hominibus à non-malo.
 Plane conjicimus, inquam,
 id necessario ex hoc ser-
 mone sequi, talia nempe
 neu bona neu mala esse:
 ita tamen, ut haud me fir-
 mum in hocce judicio
 prædicem. Hoc fit, in-
 quit, eo quo longiuscule
 abs te abest habilitas illa,
 qua sententiam hanc ima-
 ginando debes concipere.
 Quocirca rerum usum,
 quem paulo ante vobis in-
 dicavi, toto vitæ vestræ
 curriculo persequimini: ut
 ea, quæ dicta sunt, vestris
 infigantur animis, perque
 eadem habitus vobis acci-
 dat. Quod si de aliquo
 istorum

*

istorum adhuc dubitaveritis, revertimini ad me, ut ea de re id ex me cognoscatis, cujus auxilio dubitatio discedat à vobis.

*

Finiunt ea, quibus Hercules Socraticus Cebet Platónico explicavit ænigma, contentum in ea imagine, quæ in vestibulo templi Saturno dicati inventa erat.

A L T E R C A T I O
H A D R I A N I A U G.
E T
E P I C T E T I P H I L O S O P H I.

* * * primum est, quid sit mundus?

EPIC. Mundus est, ô Hadriane, constitutio cœli & terræ, & omnium quæ in eis sunt, de quibus paulo plus differam, si iis, quæ diceantur, diligenter intenderis. Mundus est spectabilis supellex, ineffabilis circuitus, per se genitum theorema; multiformis formatio; æternus tenor: circuitus sine errore, Solis lumen, dies, nox, astra, tenebræ, terra, aër, aqua.

HAD. Quid est Oceanus? **EPIC.** Oceanus est terminus coronatus, mundi amplexus, vinculum *ancliticum, universæ naturæ circumcursus. Orbis sustentaculum, Audacia viæ, Limes terræ, Divisio regnorum, hospitium fluviorum, fons imbrium, refugium in periculis, gratia in voluptatibus.

HAD. Quid est Deus? **EPIC.** Deus est summum bonum, mens immortalis, incontemplabilis celsitudo, forma multiformis, multiplex spiritus, incognitabilis inquisitio, insopitus oculus, omnia continens lux.

HAD. Quid est dies? **EPIC.** Stadium laboris; principium quotidianum, æterna computatio.

HAD. Quid est sol? **EPIC.** Mundi oculus, noctis concertatio, caloris circuitus, indeficiens cauma, splendor sine occasu, cœlestis viator, diei ornatus,
cœli

cœli pulchritudo, naturæ gratia, horarum distribu-
tor.

HAD. Quid est luna? EPICT. Cœli purpura,
Solis æmula, malefactorum revelatrix, itinerantium
folamen, navigantium directio, signum solennita-
tum, recalculatio mensium, oculus noctis, roris lar-
ga infusio, tempestatum præfaga.

HAD. Quid est terra? EPICT. Cœli basis, mun-
di meditullium, Custos & Mater omnium, opercu-
lum miserorum, devoratrix omnium ant. *....
nascentium, cellarium vitæ.

HAD. Quid est homo? EPICT. Mens incarnata,
laboriosa anima, parvi temporis habitaculum, spiri-
tus receptaculum, phantasma temporis, speculator
vitæ, lucis desertor, vitæ consumptio, mancipium
mortis, transiens viator, loci hospes.

HAD. Quid est cœlum? EPICT. Sphæra volu-
bilis, culmen immensum.

HAD. Quid est pulchritudo? EPICT. Natura-
lis captio, parvi temporis fortuna, flos marcidus,
incompositum negotium, humana concupiscen-
tia.

HAD. Quid est mulier? EPICT. Hominis confu-
sio, infatiabilis bestia, sollicitudo continua, indefi-
niens pugna, quotidianum damnum, tempestas do-
mus, sollicitudinis impedimentum, viri incontinen-
tis naufragium, adulterii vas, inconcisum prælium,
animal proximum, pondus gravissimum, aspis insa-
tiabilis, humanum mancipium.

HAD. Quid est amicus? EPICT. Homo vix ap-
parens, desiderabile nomen, non invenienda posses-
sio, refugium infelicitatis, miseræ respectio, inde-
ficiens quies, indefinens sollicitas.

HAD. Quid agricola? EPICT. Laborum minister,
ope-

operator multorum , terræ medicus , arbuſtorum plantator , montium complanator.

HAD. Quid eſt navis ? EPICT. Domus absque fundamento , avis lignea , incerta ſalus.

HAD. Quid nauta ? EPICT. Fluviorum viator , marinus equitator , orbis hoſpes , terræ deſertor , tempeſtatis concertator.

HAD. Quid ſunt divitiæ ? EPICT. Auri pondus , curarum miniſtratio , injucunda delectatio , inſatiabilis invidia , res deſiderata , deſiderium inexplebile , inviſa concupiſcentia.

HAD. Quid paupertas ? EPICT. Bonum odibile , fanitatis mater , curarum remotio , ſapientiæ repertrix , poſſeſſio absque calumnia , negotium ſine damno , ſine ſollicitudine felicitas.

HAD. Quid eſt Senectus ? EPICT. Optatum malum , viventium mors , Veneris experts , mors expectata.

HAD. Quid eſt ſomnus ? EPICT. Mortis imago , laborum quies , vigilantium ſapientia , victorum ſolutio , infirmantium votum , miſerorum deſiderium , univerſi ſpiritus requies.

HAD. Quid vita ? EPICT. Beatorum lætitia , miſerorum mœſtitia , expectatio mortis.

HAD. Quid eſt mors ? EPICT. Æternus ſomnus , diſſolutio corporum , divitum pavor , pauperum deſiderium , inevitabilis eventus , incerta peregrinatio , fuga vitæ , reſolutio omnium.

HAD. Quid eſt litera ? EPICT. Hiſtoriæ cuſtos.

HAD. Quid verbum ? EPICT. Animi proditor.

HAD. Quid eſt lingua ? EPICT. Aëris flagellatio.

HAD.

H A D. Quid est aër? E P I C T. Custodia vitæ.

H A D. Quid est libertas? E P I C. Hominis innocentia.

H A D. Quid est caput? E P I C T. Hominis culmen.

H A D. Quid est corpus? E P I C T. Animæ domicilium.

H A D. Quid comæ? E P I C T. Vestes capitis.

H A D. Quid barba? E P I C T. Sexus discretio.

H A D. Quid est cerebrum? E P I C T. Custos memoriæ.

H A D. Quid oculi? E P I C T. Duces corporis, indices animi.

H A D. Quid nares? E P I C T. Odorum attractio.

H A D. Quid aures? E P I C T. Sonorum consultatores.

H A D. Quid os? E P I C T. Nutritor corporis.

H A D. Quid dentes? E P I C T. Molæ mordentes.

H A D. Quid labia? E P I C T. Valvæ corporis.

H A D. Quid manus? E P I C T. Corporis operarii.

H A D. Quid digiti? E P I C T. Chordarum plectrum.

H A D. Quid pulmo? E P I C T. Servator aëris.

H A D. Quid est cor? E P I C T. Receptaculum vitæ.

H A D. Quid jecur? E P I C T. Custodia caloris.

HADR

H A D. Quid fel? E P I C T. Iracundiæ fuscæ
ptaculum.

H A D. Quid splen? E P I C T. Risus & lætitiæ
capax.

H A D. Quid stomachus? E P I C T. Ciborum
coquus.

H A D. Quid ossa? E P I C T. Robur corpo-
ris.

H A D. Quid coxæ? E P I C T. Epistylia co-
lumnarum.

H A D. Quid pedes? E P I C T. Mobile funda-
mentum.

H A D. Quid crura? E P I C T. Columnæ cor-
poris.

H A D. Quid sanguis? E P I C T. Humor vena-
rum vitæ.

H A D. Quid venæ? E P I C T. Fons carnis.

H A D. Quid est lux? E P I C T. Facies omnium
rerum.

H A D. Quid stellæ? E P I C T. Pictura culmi-
nis, nautarum gubernatores, noctis decor.

H A D. Quid pluvia? E P I C T. Conceptio ter-
ræ, frugum genitrix.

H A D. Quid est nebula? E P I C T. Nox in die,
labor oculorum.

H A D. Quid est ventus? E P I C T. Aëris per-
turbatio, mobilitas agrorum, siccitas terræ.

H A D. Quid sunt flumina? E P I C T. Cursus
indeficiens, refectio Solis, terræ irrigatio.

H A D. Quid est aqua? E P I C T. Subsidiū vi-
tæ, ablutio fordium.

H A D. Quid est gelu? E P I C T. Herbarum
persecutio, vinculum terræ, fons agrorum.

H A D. Quid est nix? E P I C T. Aqua sicca.

H A D.

HADR. Quid est hyems? EPICT. Æstatis exul.

HADR. Quid est ver? EPICT. Pictor terræ, maturatio fructuum.

HADR. Quid est quod amarum dulce facit? EPICT. Fames.

HADR. Quid est quod hominem lassum fieri non finit? EPICT. Lucrum.

HADR. Quid est spes? EPICT. Vigilanti somnium.

HADR. Quid est spes? EPICT. Refrigerium laboris, dubius eventus.

HADR. Quid est anima? EPICT. Æqualitas animorum.

HADR. Quid fides? EPICT. Ignotæ rei miranda celsitudo.

* * * * *

HADR. Quid erit nobis si cinctum solvas, neque nudaberis ipse? respice corpus, quo & doceri possis.

EPICT. Epistola est.

HADR. Quid est epistola? EPICT. Tacitus nuncius.

HADR. Quid est pictura? EPICT. Veritas falsa.

HADR. Quare hoc dixisti? EPICT. Videmus enim poma picta, flores, animalia, aurum, argentum, & non est verum.

HADR. Quid est aurum? EPICT. Mancipium mortis.

HADR. Quid est argentum? EPICT. Invidiæ locus.

HADR. Quid est ferrum? EPICT. Omnis artis instrumentum.

Q

HADR.

H A D. Quid est gladius? E P I C T. Regimen castrorum.

H A D. Quid est gladiator? E P I C T. Sine crimine homicida.

H A D. Qui sunt qui sani ægrotant? E P I C T. Qui aliena negotia curant.

H A D. Qua ratione homo lassus non fit? E P I C T. Lucrum faciendo.

H A D. Quid est amicitia? E P I C T. Concordia.

H A D. Quid est longissimum? E P I C T. Spes.

H A D. Quid est spes? E P I C T. Vigilanti somnus. expectanti dubius eventus.

H A D. Quid est quod homo videre non potest? E P I C T. Alterius animum.

H A D. Qua re peccant homines? E P I C T. Cupiditate.

H A D. Quid est libertas? E P I C T. Innocentia.

H A D. Quid regi & misero commune est? E P I C T. Nasci & mori.

H A D. Quid est optimum ac pessimum? E P I C T. Verbum.

H A D. Quid est quod alii placet & alii displicet? E P I C T. Vita.

H A D. Quid est optima vita? E P I C T. Brevis-
sima.

H A D. Quid est certissimum? E P I C T. Mors.

H A D. Quid est mors? E P I C T. Perpetua securitas.

H A D. Quid est mors? E P I C T. Timenda nulli, si sapiens degat, inimica vitæ, numen aman-

mantium, Metus parentum, Liberorum præda, Testamenti gratia, Post obitum sermo, Supremæ lacrymæ, Post memoriam oblivio, Fax rogi, Onus sepulchri, Titulus monumenti, Mors omnium malorum finis.

HADR. Quare mortuus coronatur? EPICT. Agonem se vitæ transegisse testatur.

HADR. Quare mortuo pollices ligantur? EPICT. Ut parem post obitum esse se nesciat.

HADR. Quid est vespillo? EPICT. Quem multi devitant, & nemo effugit.

HADR. Quid est robus? EPICT. Contentio crediti, persolutio debiti.

HADR. Quid est tuba? EPICT. Belli incitamentum, Castri signum, Arenæ admonitio, Scenæ commissio, Funeris deploratio.

HADR. Quid est monumentum? EPICT. Saxa stigmata, Otiosi viatoris spectatio.

HADR. Quid est homo pauper? EPICT. Quem ut puteum desertum, omnes aspiciunt, & suo loco illum relinquunt.

HADR. Quid est homo? EPICT. Balneo similis. Prima cella tepidaria unctuarium, infans natus perungitur. Secunda cella, sudatoria, pueritia est. Tertia cella aqua perferentaria juvenus. Quarta, cella frigidaria, senectus, omnibus æquat sententiam.

HADR. Quid est homo? EPICT. Pomo similis. Poma ut in arboribus pendent, sic sunt & corpora nostra, aut matura cadunt: aut, si cito, acerba ruunt.

HADR. Quid est homo? EPICT. Sicut lucerna in vento posita.

HADR. Quid est homo? EPICT. Loci hospes,

hospes, Legis imago, Calamitatis fabula, Mancipium mortis, Vitæ mora. Quo fortuna sæpe suos ludos facit.

HAD. Quis est fortuna? EPICT. Ut matrona nobilis, quæ in servos se impingit.

HAD. Quid est fortuna? EPICT. Sine iudicio proxima meta, Alienorum bonorum casus, Ad quem venit, splendorem ostendit, A quo recedit, umbram facit.

HAD. Quot sunt autem fortunæ? EPICT. Tres, Una cæca quæ ubilibet se impingit. Et alia insana, quæ concedit, cito aufert. Tertia furda, quæ miserorum preces non exaudit.

HAD. Quid sunt Dii? EPICT. Oculorum signa, Mentis numina: Si metuis timor est, si contines, religio est.

HAD. Quid est Sol? EPICT. Splendor orbis, qui tollit & ponit diem, per quem scire nobis cursum horarum datur.

HAD. Quid est Luna? EPICT. Diei adjutrix, Noctis oculus, Fax tenebrarum.

HAD. Quid est cælum? EPICT. Culmen immensum.

HAD. Quid est cælum? EPICT. Aër mundus.

HAD. Quid sunt stellæ? EPICT. Fata hominum.

HAD. Quid sunt stellæ? EPICT. Litora gubernatorum.

HAD. Quid est terra? EPICT. Horreum Cereris.

HAD. Quid est terra? EPICT. Cellarium vitæ.

HAD. Quid est mare? EPICT. Iter incertum.

HAD.

HAD. Quid est navis? EPICT. Domus erratic.

HAD. Quid est navis? EPICT. Ubilibet hospitium.

HAD. Quid est navis? EPICT. Numina Neptuni, Anni cursuum tabellarium.

HAD. Quid est Nauta? EPICT. Amator Pelagi, Firmi defertor, Contemptor vitæ, inortisque, Undæ cliens.

HAD. Quid est somnus? EPICT. Mortis imago.

HAD. Quid est nox? EPICT. Labranti requies, Grassanti lucrum.

HAD. Quid est culcitra? EPICT. In somnis volutatorium.

HAD. Quare Venus nuda pingitur? EPICT. Nuda Venus picta, nudi pinguntur amores. Quibus nuda placet, nudos dimittat oportet.

HAD. Quare Venus Vulcano nupta est? EPICT. Ostendit amorem ardore incendi.

HAD. Quare Venus straba est? EPICT. Quia pravus est amor.

HAD. Quid est amor? EPICT. Otiosi pectoris molestia, In puero pudor, In virgine rabor, In scemina furor, In juvene ardor, In sene risus, In derisore delicti, nequities est.

HAD. Quid est Deus? EPICT. Qui omnia tenet.

HAD. Quid est sacrificium? EPICT. Delibatio.

HAD. Quid est sine societate? EPICT. Regnum.

HAD. Quid est regnum? EPICT. Pars decorum.

HAD. Quid est Cæsar? EPICT. Publicæ lucis caput.

HAD. Quid est senatus? EPICT. Ornamentum urbis, splendor civium.

HAD. Quid est miles? EPICT. Murus imperii, Defensor patriæ, Gloriosa servitus, Potestatis indicium.

HAD. Quid est Roma? EPICT. Fons imperii orbis terrarum, Mater gentium, Rei possessior, Romanorum contubernium, Pacis æternæ consecratio.

HAD. Quid est victoria? EPICT. Belli discordia, Pacis amor.

HAD. Quid est pax? EPICT. Tranquilla libertas.

HAD. Quid est forum? EPICT. Templum libertatis, Arena litigantium.

HAD. Quid sunt amici? EPICT. Statuæ auræ sunt.

HAD. Quid est amicus? EPICT. Pomo citreo similis, foris beatus, nam intra pectus acidum occultat malo.

HAD. Quid sunt parasiti? EPICT. Qui tanquam pisces adescantur.

DISPUTATIO

Regalis & nobilissimi Juvenis

P I P P I N I

C U M

A L B I N O

SCHOLASTICO.

Pip. Quid est litera? A L B. Custos historiae.
 Pip. Quid est verbum? A L B. Proditor animi.

Pip. Quis generat verbum? A L B. Lingua.

Pip. Quid est lingua? A L B. Fagellum aëris.

Pip. Quid est aër? A L B. Custodia vitæ.

Pip. Quid est vita? A L B. Beatorum lætitia, miserorum mæstitia, expectatio mortis.

Pip. Quid est mors? A L B. Inevitabilis eventus, incerta peregrinatio, Lachrymæ viventium, Testamenti firmamentum, latro hominis.

Pip. Quid est homo? A L B. Mancipium mortis, transiens viator, loci hospes.

Pip. Cui similis est homo? A L B. Pomo.

Pip. Quomodo positus est homo? A L B. Ut lucerna in vento.

Pip. Ubi est positus? A L B. Intra sex parietes.

Pip. Quos? A L B. Supra, subtus, ante, retro, dextra, lævaque.

Q 4

Pip.

Pip. Quot habet socios? A L B. Quatuor.

Pip. Quos? A L B. Calorem, frigus, siccitatem, humorem.

Pip. Quot modis variabilis est? A L B. Sex.

Pip. Quibus? A L B. Esurie & saturitate, requie & labore, vigiliis & somno.

Pip. Quid est somnus? A L B. Mortis imago.

Pip. Quid est libertas hominis? A L B. Innocentia.

Pip. Quid est caput? A L B. Culmen corporis.

Pip. Quid est corpus? A L B. Domicilium animæ.

Pip. Quid sunt comæ? A L B. Vestes capitæ.

Pip. Quid est barba? A L B. Sexus discretio, honor ætatis.

Pip. Quid est cerebrum? A L B. Servator memoriæ.

Pip. Quid sunt oculi? A L B. Duces corporis, vasa luminis, animi indices.

Pip. Quid sunt nares? A L B. Adductio odorum.

Pip. Quid sunt aures? A L B. Collatores sonorum.

Pip. Quid est frons? A L B. Imago animi.

Pip. Quid est os? A L B. Nutritor corporis.

Pip. Quid sunt dentes? A L B. Mola molarum.

Pip. Quid sunt labia? A L B. Valvæ oris.

Pip. Quid est gula? A L B. Devorator cibi.

Pip. Quid manus? A L B. Operarii corporis.

Pip.

Pip. Quid sunt digiti? A L B. Chordarum ple-
stra.

Pip. Quid est pulmo? A L B. Servator aë-
ris.

Pip. Quid est cor? A L B. Receptaculum vi-
tæ.

Pip. Quid est jecur? A L B. Custodia calo-
ris.

Pip. Quid est fel? A L B. Suscitatio iracun-
diæ.

Pip. Quid est splen? A L B. Risus & lætitiæ
capax.

Pip. Quid est stomachus? A L B. Ciborum
coctor.

Pip. Quid est venter? A L B. Custos fragi-
lium.

Pip. Quid sunt ossa? A L B. Fortitudo cor-
poris.

Pip. Quid sunt coxæ? A L B. Epistylia colu-
mnarum.

Pip. Quid sunt crura? A L B. Columnæ cor-
poris.

Pip. Quid sunt pedes? A L B. Mobile funda-
mentum.

Pip. Quid est sanguis? A L B. Humor vena-
rum, vitæ alimentum.

Pip. Quid sunt venæ? A L B. Fontes car-
nis.

Pip. Quid est cœlum? A L B. Sphæra volu-
bilis.

Pip. Quid est lux? A L B. Facies omnium re-
rum.

Pip. Quid est dies? A L B. Incitamentum la-
boris.

Pip. Quid est Sol? A L B. Splendor orbis, cœli pulchritudo, naturæ gratia, honor diei, horarum distributor.

Pip. Quid est Luna? A L B. Oculus noctis, roris larga, præfaga tempestatum.

Pip. Quid sunt stellæ? A L B. Pictura culminis, nautarum gubernatores, noctis decor.

Pip. Quid est pluvia? A L B. Conceptio terræ, frugum genitrix.

Pip. Quid est nebula? A L B. Nox in die, labor oculorum.

Pip. Quid est ventus? A L B. Aëris perturbatio, mobilitas aquarum, siccitas terræ.

Pip. Quid est terra? A L B. Mater crescentium, nutritrix viventium, cellarium vitæ, devoratrix omnium.

Pip. Quid est mare? A L B. Audaciæ via, limesterræ, divisor regionum, hospitium fluviorum, fons imbrum, refugium in periculis, gratia in voluptatibus.

Pip. Quid sunt flumina? A L B. Cursus indeficiens, refectio solis, irrigatio terræ.

Pip. Quid est aqua? A L B. Subsidium vitæ, ablutio sordium.

Pip. Quid est ignis? A L B. Calor nimius, fœtus nascentium, maturitas frugum.

Pip. Quid est frigus? A L B. Febricitas membrorum.

Pip. Quid est gelu? A L B. Persecutio herbarum, perditio foliorum, vinculum foliorum, vinculum terræ, fons aquarum.

Pip. Quid est nix? A L B. Aqua sicca.

Pip. Quid est hyems? A L B. Æstatis exul.

Pip. Quid est ver? A L B. Pictor terræ.

Pip.

Pip. Quid est æstas? A L B. Revestio terræ, maturatio frugum.

Pip. Quid est autumnus? A L B. Horreum anni.

Pip. Quid est annus? A L B. Quadriga mundi.

Pip. Quis ducit? A L B. Nox & Dies, Frigus & Calor.

Pip. Quis est auriga ejus? A L B. Sol & Luna.

Pip. Quot habet palatia? A L B. Duodecim.

Pip. Qui sunt Prætores palatiorum? A L B. Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Arcitenens, Capricornus, Aquarius, Pisces.

Pip. Quot dies habitat in unoquoque palatio? A L B. Sol xxx. & * exmis horas. Luna duos dies & octo horas, bestie unius horæ.

Pip. Magister, timeo altum ire. A L B. Quis te duxit in altum?

Pip. Curiositas. A L B. Si times, descendam, sequar quocunque ieris.

Pip. Si scirem quid esset navis, præpararem tibi, ut venires ad me? A L B. Navis est domus erratica, ubilibet hospitium, viator sine vestigiis, vicina arenæ.

Pip. Quid est arena? A L B. Murus terræ.

Pip. Quid est herba? A L B. Vestis terræ.

Pip. Quid sunt holera? A L B. Amici medicorum, laus cocorum.

Pip. Quid est *amar^x dulcia facit? A L B. Fames.

Pip. Quid est quod hominem non lassum facit? A L B. Lucrum.

Pip. Quid est vigilantanti somnus? A L B. Spes.

Pip. Quid est spes? A L B. Refrigerium laboris.

Pip.

Pip. Quid est amicitia? A L B. Æqualitas amicorum.

Pip. Quid fides? A L B. Ignotæ rei admiranda certitudo.

Pip. Quid est mirum? A L B. Nuper vidi hominem stantem, mortuum ambulans, qui nunquam fuit.

Pip. Quomodo potest esse, pande mihi? A L B. Imago in aqua.

Pip. Cur hoc non intellexi per me, dum toties vidi illum? A L B. Quia bonæ indolis es juvenis, & naturalis ingenii, proponam tibi quædam alia mira, tentans, si per te ipsum possis conjicere illa.

Pip. Faciam, tamen ita, si secus, quam est, dicam, corrigas me. A L B. Faciam ut vis. Quidam ignotus mecum sine lingua & voce locutus est, qui nunquam ante fuit, nec postea erit, & quem non audiebam, nec novi.

Pip. Somnium te fatigavit, Magister. A L B. Etiam fili. Audi & aliud: Vidi mortuos generare vivum, & aura vivi consumpti sunt mortui.

Pip. De fricatione arborum ignis natus est consumens. A L B. Verum est. Audivi mortuos multa loquentes.

Pip. Nunquam bene, nisi suspendantur in aëre. A L B. Vere. Vidi ignem inextinctum pausare in aqua.

Pip. Silicem. A L B. Ut reris, sic est. Vidi mortuum sedentem super vivum, & in ritu mortui mortuus est vivus.

Pip. Hoc coci nostri norunt. A L B. Sed pone digitum super os, ne pueri hoc audiant, quid sit. Fui in venatione cum aliis, in qua si quid cepimus, nihil nobiscum portavimus: quem non potuimus capere, domum portavimus nobiscum,

Pip.

Pip. Rusticorum est hæc venatio. A L B. Est. Vidi quendam natum, antequam esset conceptus.

Pip. Vidisti, & forte manducaſti. A L B. Manducaſti. Quid est, qui non est, & nomen habet, & responſum dat ſonanti?

Pip. Biblos in ſilva interroga. A L B. Vidi hoſpitem currentem, cum domo ſua, & ille tacebat, & domus ſonabat.

Pip. Para mihi rete, & pandam tibi. A L B. Quis est, quem videre non potes, niſi clauſis oculis.

Pip. Qui ſtertit, tibi oſtendit illum. A L B. Vidi hominem octo in manu tenentem, & de octonis rapuit ſeptem, & remaſerunt ſex.

Pip. Pueri in ſcholis hoc ſciunt. A L B. Quis est, cui ſi caput abſtuleris, altior ſurgit.

Pip. Vide ad lectum tuum, & ibi inuenies. A L B. Tres fuere, unus nuſquam natus, & ſemel mortuus, * tertius ſemel natus, & bis mortuus.

Pip. Primus æquiuocus terræ, ſecundus dō meo, tertius homini pauperi. A L B. Dic tamen primas literas.

Pip. I. V. XXX. A L B. Vidi ſceminam volantem, roſtrum habentem ferreum, corpus ligneum, & caudam pennatam, mortem portantem.

Pip. Socia est militum. A L B. Quid est miles?

Pip. Murus imperii, timor hoſtium, glorioſum ſeruitium. A L B. Quid est, quod est, & non est?

Pip. Nihil. A L B. Quomodo poteſt eſſe, & non eſſe?

Pip. Nomine est, & re non est. A L B. Quid est tacitus nuntius?

Pip. Quem manu teneo. A L B. Quid tenes manu?

Pip. Epistolam meam. A L B. Lege feliciter.

N I K A.

ΝΙΚΑΡΙΟΥ NICARII

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

INTERROGATIONES

καὶ

&

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

RESPONSIONES.

Τί ψυχή;
Τὸ κινεῖσθαι.

Τί ἀψυχή;
Τὸ μὴ κινεῖσθαι.

Τί κοινόν;

Ζωή.

Τί φθόνος;
* * *

Quid anima?
Quod movetur.

Quid sine anima?
Quod non movetur.

Quid commune?

Vita.

Quid invidia?

* * *

ΚΑΡΦΙΛΙΔΟΣ CARFILIDIS

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

INTERROGATIONES

καὶ

&

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

RESPONSA.

Τί Θεός;
Αὐτογενὴς Δείασις.

Τί κόσμος;
Αἰχρίσασον χωρημα.

Τί ὠκεανός;
Φυσικὸς Πείδρομος.

Τί ἡμέρα;
Αἰχρί καὶ Δημευή.

Quid Deus?
Naturalis visus.

Quid orbis?
Infatiabilis capacitas.

Quid oceanus?
Naturalis circuitus.

Quid dies?
Initium cotidianum.

Τί

Τί γῆ;	Quid terra?
Καρπῶν μήτηρ.	Fructuum mater.
Τί ἄνθρωπος;	Quid homo?
Ὀλιγοχρόνιον φάντασμα.	Minimi temporis fan- tasia.
Τί φίλος;	Quid amicus?
Ἀνεγκριτον κῆμα.	Incomparabilis res.
Τί πλεῖον;	Quid divitiæ?
Καθημερινὴ ἐξουσία.	Cotidiana potestas.
Τί λεγόμενα;	Quid dicta?
Τύφλωσις.	Cæcitas.
Τί ἀρχή;	Quid auctoritas?
Ἐνδεία.	Inopia.
Τί πλεῖσι;	Quid dives?
Σαῦς καταγελαστή.	Tabula derisoria.
Τί ναύτης;	Quid nauta?
Κυμάτων ἑταῖρος.	Fluctuum comes.
Τί μονομάχος;	Quid gladiator?
Τύχης αἰτίημα.	Fati querela.
Τί γυνή;	Quid mulier?
Οἰκεῖον ἀγροειον.	Domesticum nundi- num.
Τί φθόνος;	Quid invidia?
Ἐπεροχή.	Exuperantia.
Τί γονεῖς;	Quid parentes?
Σπέρμα.	Semen.
Τί ὤριμον;	Quid maturum?
Χεῖμασις.	Tempestivitas.
Τί ἀκερὲς;	Quid certum.
Ἀλήθεια.	Veritas.

Τί ὅλον;	Quid totum?
Διαβολή.	Crimen.
Τί μισπτόν;	Quid odiosum?
Ψεῦδος.	Mendacium.
Τί θύτυχία;	Quid felicitas?
Καιρός.	Tempus.
Τί ἀθῶον;	Quid innocentia?
Καλὸν εὐθύμημα.	Bona cogitatio.
Τί νόμος;	Quid lex?
Ἀνάγκη.	Necessitas.
Τί ὀπείκεια;	Quid quietum?
Εἰρήνη.	Pax.
Τί Φιλία;	Quid amicitia?
Καλοκαγαθία.	Benivolentia?
Τί ἐχθρα;	Quid inimicitia.
Φθόνος.	Invidia.
Τί ἡμέρα εὐεργητή;	Quid dies festus?
Πραῖγμα.	Causa.
Τί θάνατος;	Quid mors?
Διάλυσις.	Solutio.
Τί ἰατρική;	Quid medicina?
Εὐχρησία.	Commoditas.
Τί πιστόν;	Quid fidele?
Γῆ.	Terra.
Τί ἀπίστον;	Quid infidele?
Θάλασσα.	Mare.
Τί ἀπληροῦς;	Quid avidum?
Κέρδος.	Lucrum?
Τί κοινόν;	Quid commune?
Φῶς.	Lux.

Τί ἀκοινώνητον;
 Βασιλεία.
 Τί κάλλος;
 Φυσική ζωγραφία;
 Τί φωνή;
 Πνεῦμα.
 Τί δύναμις;
 Ἐνδοξον ὄνομα.
 Τί ἀλιεύς;
 Ἰχθύων σκοπευτής.
 Τί ἥλιος;
 Οὐρανόσφαιρος ὀφθαλμός.

Quid sine socio?
 Regnum.
 Quid pulchritudo?
 Naturalis pictura.
 Quid vox?
 Spiritus.
 Quid virtus?
 Gloriosum nomen.
 Quid piscator?
 Piscium speculator.
 Quid Sol?
 Cœlestis oculus.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ
 ΦΡΟΝΙΜΩΝ.

RESPONSA
 SAPIENTUM.

Πρῶτον ἐπιρώτησεν ὡς
 αὐτῷ δοξείε πλείονας
 εἶναι τὰς ζῶντας ἢ ἀπο-
 θνήσκοντας;

Οὗτος εἶπε ζῶντας.
 ἀνάγκη γάρ ἐστιν τὰς ὄν-
 τας πλείονας εἶναι ἢ τὰ μὴ
 ὄντων.

Δεύτερον ἐπιρώτησεν,
 πότερον μείζων εἶη, γῆ ἢ
 θάλασσα;

Ὁ δὲ εἶπεν, Γῆ. καὶ γὰρ
 ἡ θάλασσα ὄπισθ' τῆς γῆς
 ἐστίν.

Primum interroga-
 vit, Utrum ei vi-
 deretur, plures esse
 vivos aut mortuos?

Is dixit vivos, ne-
 cesse enim, qui sunt,
 plures esse quam qui
 non sunt.

Secundo interro-
 gavit, Utrum major
 esset, terra aut mare.

Is dixit, terra:
 Nam & mare super
 terram est.

R

Τῷ

Τῷ τρίτῳ ἐπιρώ-
τησεν, τί τερατοδέσε-
ρον δοκεῖ εἶναι τῶν θη-
ρίων;

Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ἐδείς
'ὄπίστα).

Τῷ τετάρτῳ ἐπιρώτη-
σεν. Διὰ τί μάχασθαι συμ-
βουλεύοιαι;

Οὗτος εἶπεν, Ἴνα
καλῶς ζώσοιαι, ἢ ἰαχυ-
ρῶς ἀποθνήσκωσι.

Τῷ πέμπτῳ ἠρώτησεν,
Τίς πρῶτος ἐγενήθη νύξ
ἢ ἡμέρα;

Ὁ δὲ εἶπεν, νύξ αὖ μίαν
πρότερον ἢ ἡμέραν.

Τῷ ἕκτῳ ἠρώτησεν, τί
ἐν ἡσ πειῶν γλυκὺς γί-
νεται;

Οὗτος εἶπεν, ὁ ἐδύ-
ναται ἀλλ' ἄνθρωπος
ποιεῖν.

Τῷ ἑβδόμῳ ἠρώτη-
σεν, Τί ἐν ἡσ πειῶν,
ἀγαθὸς καὶ καλὸς γίνου-
το;

Οὗτος εἶπεν, εἰ ὁ δύ-
νατὸς ἂν, ἐδραὶ φοβερὸς
εἶη.

Tertio interroga-
vit, quod monstruo-
sius esse videretur be-
stiarum?

Is dixit, Quod ne-
mo scit.

Quarto interroga-
vit, Quare pugnare
consiliarentur?

Is dixit, ut bene
vivant, aut fortiter
moriantur.

Quinto interroga-
vit, Qui primus na-
tus est, nox aut dies?

Is dixit, noctem
unam ante diem.

Sexto interrogavit,
Quid aliquis faciendo
dulcis fiat?

Is dixit, Quod non
potest alius homo fa-
cere.

Septimo interroga-
vit, Quid aliquis fa-
ciendo bonus fiat?

Is dixit, Qui quum
potens est, nemini
metuendus est.

Ὀκτα-

Τῷ ὀγδῶ ἐπιρώτησεν,
 πότερόν ἐστιν σιμωτερον,
 θάλασσῃ ἢ ζώῃ;

Οὗτῃ εἶπεν, ζώῃ.

Ἐνάτω ἐπιρώτησεν,
 ἕως πότε καλή ἐστιν ἡ
 ζώῃ;

Οὗτῃ εἶπεν. ἕως ἀν-
 λογίσσοντῃ λήσιμον εἶναι.

Octavo interroga-
 vit, Utrum esset fir-
 mius, mors aut vita?

Is dixit, Vita.

Nono interrogavit,
 usque quamdiu bona
 est vita?

Is dixit, Donec ar-
 bitrentur utilius esse.

F I N I S.

R 2

J A-

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
LONDON
1850

1850

JACOBI J. F. F. GRONOVII

N O T Æ

A D

G R Æ C A M

ENCHIRIDII

PARAPHRASIN.

JACOBI J. F. GRONOVII

N O T A E

G R A M

ENCHIRIDIUM

PARAPHRASIN.

JACOBUS J. F. F. GRONOVIVS

LECTURO S.

Uum intellexissem in nova hujus paraphraseos editione calefieri typos, facile statim passus sum me adduci, ut ad ornamentum ejus pariter ac solatium Christianæ rei hæc, quæ vides, evulgarem; & quibus hætenus ipse solus fruens, frequenter uberri- mo Medicæ erga Musas Liberalitatis the- fauro amantissimas gratias agebam, nunc confessio ista duplicaretur, tuque particeps & confors factus eodem plausu magnifica illa scrinia prosequeris. Id quanquam tunc, ut dico, statim constituerim, ipsum tempus in- terea fecit, ut promissionem istam meam nunc res multo promptius sequatur, post- quam paucis diebus, conferentibus operas Amstelodamo ac Franckera, vidi eandem paraphrasin prodiisse cum quibusdam Arriani

R 4

fieri.

scriptorum stultis ex recensione nescio cujus Capniæ. Eam recensionem sic ibi institutam animadverti, ut nihil occurrat, quod impensam vel emptoris vel typorum mereatur; nihil, quo appareat illum recensentem vel minimum publico voluisse benefacere, vel operæ suæ subsidio, lectionis, quam instituit, scopulos amovere & explanare voluisse: denique nihil ibi nisi recoctam bona fide olidissimam cramben & meram loci sui infamiam. Quum enim hæc ipsa, quæ cum summa voluptate nostra collegimus, recognoveris, quot capita dices ab illo male sedulo parario vel lecta unquam vel intellecta? vel etiam judicio aut Christianæ pietatis aut Græcæ literaturæ dotibus polito recensita? Sed hanc negligentissimam vanitatem ipsa hæc declarabunt. Arriani Tactica qualem ipsius recensionem senserunt? Videbis non longe ab principio vertisse Schefferum. *Sunt autem omnia illa scripta nunc quidem minus utilia, quippe in eorum facta usum, qui jam tenent artem, atque ideo vocabula quoque armorum quorumlibet & acierum velut vulgonota, commemorare omiserunt, quæ nunc nisi exponantur, penitus sunt incognita.* Non apposui Græca; quoniam non id agitur, an Græcorum peritiam recensor iste habeat: immo an non indicium dederit hominis mente manci & meliore parte imminuti. Eas enim, Lector,

& crede talia scripsisse Arrianum. Quare quæso id de suo tempore magis adfirmaret Arrianus, quam omnibus de seculis ante ipsum? Quod si jam Græca inspicere placet, an ullum ibi signum distincti temporis existit? Rursum invenies de enomotia capite 10. (sed sic quoque insaniam ille suam prodere debebat omittendis illis distinctionibus per capita, quæ rite sapienterque apposuerat Schefferus.)

οἱ μὲν γὰρ ἄλλο ὄνομα τῷ λόγῳ εἶναι τῆτο. Interpretantur illi, *quidam putant aliud quid significare quam ordinem.* Quid? an mirum est pueros nos notasse non aliud Græca velle & indigetare, nisi quibusdam εἰσωπιάν vocabulum par vocabulo λόγῳ, & idem illi significare? Nam aliud quid quam λόγον significare etiam volunt illi, qui partem ejus quartam censent, atque ita plane evanidum erit hoc comma. Invenies cap. 9. μικῦναι τὸ πρῶσωπον verti ab istis *sive contrahatur frons.* Invenies cap. 17. Synaspismum illic describi ἐπειδὴν εἰς τοσὸν δὲ πυκνώσει τὴν Φάλαγγα. Agnoscis Græca. Et hoc ab recensentis perfidia, quum Schefferus ediderit ἐπ' ἀν, unde legendum erat, ἐπὴν εἰς τοσόνδε πυκνώσει τὴν Φάλαγγα. Invenies illic insignem causam, cur ἄπειράται post λοχαγὸν debeant esse δούτεροι καὶ δρετίω, sic ab Arriano reddi. ἤδη δὲ ἡς καὶ μαχαίρα ἔσαντίς ἐφικέσθαι ἐδυήθη, ὑπερενεγκῶν ὑπὲς τ' ἐμπροσθεν τεταγμένον τὴν πλη-

γῆν. Non quod hæc sit unica ratio, sed secunda ex tribus, cui tertia deinde statim subnectitur, ἡ πεπνιγμένη ἡγεμόνῃ ἢ ἡ τρωθέντῃ ὡς ἀπόμαχον γενέσθαι, ἀσπιδήσους ὁ ἀρῶντῃ ἔπιτάτης εἰς λοχαγῶν τάξιν τε ἡ ἀξίωσιν κατέστη. Sed has duas egregias & multum sane diversas rationes illic stolidissime confundi & sic verti videbis. *Quod si accidat quem gladio ab adversariis ferri, potest illato ei, qui stat ante ipsum, vulnere & vel cadente præfecto suo vel vulnerato & inutili facto ad pugnam procurare Epistata primus.* Quam procul ab mente Arriani! quam profus hanc esse Græca dicunt. *Fam quoque aliquis (eorum epistatarum) gladio ferire hostem invadentem potest, super & trans eum, qui antestat, plagam perferens. Rursum quoque cadente duce aut etiam sic vulnerato, ut pugnae amplius interesse nequeat, profiliens primus epistata in ducis loco ac dignitate se collocare potest.* Sed hos fædissimos portenti istius ex Frisia nævos, & stigmata hodiernorum typorum, nihil fere nisi revomentium ea, quæ sæpius cantitata sunt, illic quodcunque cujusvis folii latus demonstrat adeo multipliciter, ut pigeat pudeatque. Id ut in hac paraphrasi caverem, & appareret novæ editionis pretium, hæc & quæ sequuntur, scripta crede, Lector, & Vale.

Quod at titulum attinet, Casaubonus contra Barthium occœcatus pugnat & plane in
tenc-

tenebris, quippe non videns, quod prorsus illi videndum erat. Nam quæ scribendi ratio est ὑποθήκαι ἐς ὑπόθεσιν? Utrum gentiles prisci sic loquebantur, an Christiani? Quidni ὑποθέσς εἰς ὑπόθηκω? Equidem mihi semper visæ sunt aliunde accessisse voces illæ Εἰς πικτήτε τέχνη ἀνθρώπων διορθωτική, quale genus titulorum non est antiqui decoris; nunc vero auctoritatem meam fulcit egregia membrana Medicæ, quæ hinc demum incipit & correctissime exhibet Ὑποθήκαι ἀς εἰς ὑπόμνησιν ἑαυτῶν &c. Negari utique nequit hæc omnia esse convenientissima. Quoties enim in his non occurrit μέμνησο? & secum loquens format sibi scrupulos ex vita tunc quotidiana venientes, & sibi consilium præbet. Itaque ego censeam ut posthac quidem inscribatur hic libellus non Παράφρασις ἐγχειρίδης, quod plane alienum hinc vocabulum est, sed ἐγχειρίδιον χειριῶν. Prorsus enim est ipsum enchiridion, sed ad Christianam modo disciplinam formatum. Et quid illud significet, jam clare explanat hæc largior interpretatio, quam restituimus.

C A P. I.

Μέμνηθι Θεῶς καὶ ἀνθρώπων] Miror gloriari ausum bonum virum, ab se correctæ quæ satis obvia cuivis & manifesta. Quæ Christiana auris non offendit ad hæc gentilia? Emenda
ocius

ocius θεόν, ut vere in Ms. Sed & habebat idem μέμψη ἢ θεόν ἢ ἀνθρώπους, nec causa est cur in tam tenui abiisse credatur ab Epicteto. Mox etiam εἰδείς σε ἀναγκάσῃ.

C A P. II.

Εἰ αὖ ἔπιμελεῖσθαι] Imo εἰ αὖ, ut cap. 17. Πατέρες ἔπιμελέμενον, ubi prave vulgo πάτερον.

C A P. III.

Φαντασία δεικνυῖν] Ms. ἔπιδεικνυῖν. & mox ἔπειτα δὲ ἢ αὐτὴν δοκίμαζε, plenius & planius, haud dubie; ne sit necesse cum Merico vertere *rem ad has regulas exige*.

Μὴ περιπεσεῖν ἐκείνῳ ὃ ἐκκλίνεις] Verius & ad custodiam Græcismi suavius Ms. ᾧ ἐκκλίν. Sic enim solent. Etiam noster c. 36. περιπίπτῃς οἷς ἐκκλίνεις. Mox idem ἢ ὁ μὲν ὀρέξῃ σπυγῇ.

C A P. IV.

Εἴαν δὲ μόνα] Retinet Ms. ex Epicteto εἴαν μὲν εἴν μόνα. nec fuit causa mutandi. Saltem debuerunt εἴαν δὲ μόνα. Sed & mox περιπέσῃς. Iterum ἢ τὴν ὀρέξιν δὲ ac denique ἢ τε ἐφ' ἡμῶν.

C A P. V.

Ὅτι φύσιν ἔχουσα] Imo ἔχουσαν, ut recte Ms. Id

Id vere Græcum est, non alterum: & passim sic occurrit.

C A P. VI.

Παρρησίας πλέον σε μετέχοντάς] Ms. πλείονός σε.

C A P. VII.

Καὶ τοῖς μάρτυσι] Tanquam soli sic καὶ ἕξο-
χὴν dicti Christianos exemplis suis animassent.
Præclare Ms. καὶ τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς μάρτυσι
δεινὸν ἀνὲρ φαίν. Sed & mox plenissime ὅταν ἐν
ἐμποδιζόμεθα ἢ παρεασώμεθα ἢ λυπώμεθα. Etiam
statim ἀπασώμεθα ἀλλ' ἢ ἑαυτῆς.

C A P. IX.

Σὺ δὲ ὅταν λέγῃ] Immo λέγῃς ex Ms.

Ε'πὶ τῶν ἀγαθῶν σεμνύῃ] Et cur ita? Certe
ex præcedentibus potuit apparere satis legen-
dum esse ὅτι σὺ ἀγαθῶ σεμνύῃς.

C A P. X.

Ψιμάδας σινάξαι] Quam vana est hariola-
tio Casauboni pro voce corrupta ponentis ψε-
κάδας? Quid igitur? an & Cicero ab Roma-
nis illis scribit stillas guttasve madoris cujus-
cunque lectas? Nam quomodo ea vox inter-
pretatur *umbiliculus*? Tædet talia vulgari ab
eruditis. Sed & putet omnis ille locus. Quis
enim

enim dixit aut supponit, eos qui aquatum exire jubentur, cochleas in transitu legere? Dicit *nihil vetat*? imo vetat publica fitis, vetat tempestas, vetat edictum imperantis. Ne dicam stulte subductum navigium dici *καθορμιδιον*. Quin omnia sic restituenda: ὅ πλοῖα καθορμιδιῶν ἐξέλθοις ὑδροῦσα ἄλ, ὁ δὲ μὲν πάρεργον ἐπι κοχλίδας ἀναλέξασθαι, ἢ ψηφίδας σιμάφαι. hoc est, *navigio in ancoris quiescente fit ut exeas aquatum, interdum quoque obiter cochleas aut lapillulos corradas*. Sunt enim duo diversa & diversis temporibus agi solita, prout vel res jubet, vel occasio invitat. ψηφίδες passim ita appellantur. Lucianus in Timone. ἐδὲν πιμώτερον τῷ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδων. In dialogis marinis Arethuse ὕδαρ ἔπι πρὸς ταῖς ψηφίσι. In Reviviscentibus dicit Parrhesiades, ζεγύριον ἐδὲν τῷ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδων ἀφάρετον. In Parasito dicit parasitus ita se censere de auro, ὡς ὅτι ἂν ἴς ἐδὲ πρὸς ταῖς ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδας ἀμελῶς ἔχει. Suidas in βροντή. Et omnis hæc restitutio beneficium est membranæ Ms. quæ etiam deinde clarior, μή τι ὁ κυβερνήτης σε καλέσει· καὶ καλέσει, πάντα &c. Et tempus & repetitio hæud dubie sunt genuina. Alterum sic habes cap. 45. εἰ δέ ποτε καιρὸς καλέσει. De altero ne quid celem in ipso Epicteti enchiridio Ms. sic scriptum inveni cap. 12. μή τοι σε ὁ κυβερνήτης καλέσει. καὶ καλέσει, πάντα ἐκείνα ἀφίεναι.

Εἰ δὲ δέδονται] Nihil est, & ex Ms. reponere
 δίδων].

Ανάγκη τῆτο πείσει] Suavius in Ms. ἄκων
 ἀνάγκη τ. π.

C A P. XII.

Εὐρήσῃς γὰρ ἄλλε πινὸς ἐμπόδιον] Sine causa non veteres, sed nuperi Christiani cedere loco suo iusserunt voculam αὐτὸ prorsus ante tertiam vocem nunc quoque inferendam, ut in ipso Epicteto. Quod addit Mericus, *qui non corpus, sed animus es*, utrum non magis redoleat arrogantem ex ethnicis philosophum, an pie Christianum; utrum eo respectu & contemplatione Christiani præposuerint curam animi, ac non potius alio, judicent alii. Ego certe hanc mantissam temere his adfutam plane non desidero. Immo nec hilum huc facit, nec prodest argumento, quod hæc perioche inculcat.

C A P. XIII.

Ζήτῃ τιὸ δύναμιν] Ms. πινὰ δύναμιν.

Νικητικὰς ἢ ὑπὸ ἧ ἐχθρῶ περιβαλλομένων] Quis credat Casaubonianum nomen esse, à quo locus hic adspici potuit quasi rite recteque Græcissans, quum sit absurdissimus? lege ex Ms. optimo νικητικὰς. Sed & ibidem περιβαλλομένων. Quod hic rejectum infra in-
 vito

vito Ms. libro intruferunt, ubi plane locum non tuetur.

Ε'ὰν γυναικὸς ὤρωσῶπον πειράσῃ σε] Ms. clare habet πειράσις. An non manifestum indicium nunc quoque scribi debere πειράσι σε, ut mox ὤρωσφέρηται?

C A P. XIV.

Διὰ τινός σε ὁ δεῖς ἀπήτ.] Ms. διότι σε, etsi vulgato suus sit honor. Sed deinde quoque Ms. ὦ δέδωκε, non ὁ δέδωκε.

Εἰ γ' ἀληθῶς οὐκ εἶπες] Plane id ferri nunc nequit, etsi ad eundem modum versio; quæ tamen bene habet ideo, quia sequens φέρε alio modo extulit. Huic Græca quoque consentire debent. Id ut fiat, corrige ex Ms. οὐκ εἶπες. Non enim jam de Jobo amplius, sed secum ipse agit.

Φέρε ἔ δὲ καὶ ὡρᾶς τὸ βέλημα] Ms. Φέρε ἔ δεσπότῃ καὶ. Et mox εἴτ' ἔ γ' νόμ' ἔ δέλω. Item-que ὡς ἀλλοτείων, ὡς ἔ sine copula.

C A P. XVI.

Καὶ οἴ' εἰ μακροθυμεῖν] Vertit sane Mericus & *patientiam quanta opus est superare tibi confidis*. Concedo Latinitatem. Quid de tota hac perioche agetur? an patientia & ἀπάθεια sunt eadem? Deinde quare ei cui superat jam patientia, dat consilium ad se munien- dum?

dum? Id plane tali jam præparato & confidenti supervacuum, ut prorsus etiam ipsum verbum μακροθυμεῖν, quod in optima membrana non exstat. Verte. *Sed comparare tamen* (scil. servum & opes) *stat tibi sententia, & potes.* Ergo quia sic utique vis, hoc faciens præmuni te, *incipi ab minusculis.*

Ἀλλὰ μὴ μὴ ἕως ἔσται αὐτῷ χαλῶς] Nihil intellectum Casaubono. Vertit, *neque vero ei tam bene sit.* Quid audio? an sit notat ἔσται? Ego didicerim ἔστω, & palam illud erroneum. Distinguendus aliter hic locus. ἀλλὰ μὴ μὴ ἕως ἔσται αὐτῷ χαλῶς, ἵνα ἐπὶ ἐκείνῳ ἢ τὸ σε ταεῖτα; Quid igitur? *an ita bene cum eo agatur,* ita potens ac validus ille erit, *ut in ejus potestate sit futurum, te commoveri?*

Εἰ δὲ τῶτων ἀπίλλαξαι] Fatetur Casaubonus ita se fecisse, intelligens τὰ ἴδια ἀμαρτήματα, quum apographum haberet τῶτων. Hæc ut ingenua, sic prorsus ἀκεῖτα. Ubi enim illa invenias in hac perioche, ut ad illa formes constructionem relativi? Nos etiam ita in Ms. invenimus, nisi quod illic erat εἰ δὲ καὶ τῶτων & statim vidimus legi debere εἰ δὲ καὶ τῶτα, scilicet ἔχεται νοεῖν, τὴν σεαυτῶ δοκόν. Statim habet Ms. ἕτω πρὸς τὴν ἐπιτροφὴν ἔχεται παιδὸς ἕχεται.

C A P. XVIII.

Τὰ μὴ ἐπί σοι * θέλης εἶναι] Ms. clare τὰ μὴ ἐπί σοι, ἐπί σοι θέλεις εἶναι, nec dubitan-

tandum de hoc ; quin verum sit. Et mox ;
ἡλίθιον ἢ εἰδυμῆ.

C A P. XXI.

Ὡς εἰ συμποσίω εἴτω δεῖ] Ms. ὡς εἰ συμπο-
σίω σε δεῖ

Συγκληρονομήσῃ ἀναδειχθήσῃ] Ms. συγκληρο-
νομήσῃ Χριστῷ ἀναδειχθήσῃ, quod omnino ad-
mittendum.

C A P. XXII.

Ἐπὶ πένθῃ ἢ ἀπιδυμῆν] τεκνῆ ἢ ἀπολωλεκότε
χρήματα] Insignis captatio variatæ constru-
ctionis : modo tamen constet ita scripsisse.
Nam Ms. simpliciter, Ἐπὶ πένθῃ ἀπιδυμῆν]
τεκνῆ ἢ ἀπολωλεκότε] χρήματα. Quam scri-
pturam plus vice simplici interpretari queas.

Καὶ ἀλλὰ τῆτο εἴπως θλίβεται] Ms. καὶ, εἰ ἀλλὰ
τῆτο εἴτῃ θλίβ. Egregie quidem.

C A P. XXIII.

Εἰς ἰω' σε ἔφησεν] Ms. ἔκτησεν.

C A P. XXIV.

Εὐδοκῆσθαι ὑπὸ αὐτῷ] Ms. ὠφελῆσθαι ἐξ αὐτῷ.

C A P. XXVI.

Ἡ' μέγα δυναμῆρον] Vox media abest ab Ms.
Et mox μακαρίσῃς & ταλαίσις.

Μόνον θεῷ ἀνακείσθαι] Ms. μόνω, ut cap. 30.
τῷ θεῷ μόνω ἀνακείσθαι. cap. 62. ἄσκη δὲ σε-
αυτῷ μόνω, καὶ μὴ τοῖς ἕξω. Unde & cap. 58.
σεαυτῷ δὲ μόνω πρόσεχε, non obedio exemplari
Ms. in quo ibi est μόνον.

C A P. XXVII.

Καὶ ἐ τὸ σιναρπαδιῶα] Umbras persequitur bonus Mericus, suspicans, accusans monachos, mutans; plane ipse vel febricitans, vel in somnia delapsus. Lege ex Ms. καὶ πειρῶ μὴ σιναρπαδιῶα. Reliqua ut in ipso Epicteto. Sed & paulo ante ὅτι σὴ ὑπόληψις.

C A P. XXIX.

Παρεσκευάζε αὐτόθεν] Sic habet Ms. ut est etiam in Epicteto. Et cur ab aliis Christianis antiquis omissum censebimus?

C A P. XXXI.

Ἡ ἠ πρὸς ἄλλον ἐπὶ χειροτονίαν ἐλθεῖν] Quam prave intellecta sint hæc verba, satis patet ex ineptissima versione. Ergone electiones aut consecrationes sacerdotum in aliena domo celebratas ita ille novit? Præclare Ms. ἢ πρὸ ἄλλων ἐπὶ &c. Id prorsus desideratur.

Ὅν ἐν μόνοις δεῖ με εἶναι] Prima vöcula prorsus est supervacua, nec habet Ms.

Εἰ δὲ ὑποβάλλῃ] Sic Ms. & plana sunt omnia.

Αἰ μὴ ἔχῃ αὐτός] Ms. ἀν μὴ ἔχη αὐτός.

Τηρῶν ἐμαυτὸν] Vox prior non est in Ms.

Ἄλλ' εἰσὸχλῆσιν οἱ λογισμοὶ] Ms. ἀλλ' εἰσὸχλῆσι σοι οἱ λογισμοὶ. Et sequentia. λέγοντες, τῆτοι εἰ μὴ τέρξωμαι.

Δέληθε δὲ τὸς πολλὰς] Ms. τοῖς πολλοῖς.

Οὐδὲ γ' εἰς τοῦτο ἐταξας ἐαυτὸν] Ms. οὐδὲ γ' ἀφέταξας σεαυτὸν εἰς τοῦτο, ἐδὲ τοῦτο ἐπιγγείλω.

Nec quicquam in sequentibus aut deest aut mutari debet.

Μὴ τούτων ὄντων] Imo ὄντες ex Ms.

Τούτων ἕδεν σοι προσήκη ζητεῖν] Ms. τούτων ἕδενός σε προσήκη ἕπι ζητεῖν. & mox δι' ὠν ἐπιγγυλίω πληρώσας. Postea Ms. τέως μὲν ἐν ἕπως ὁ λογισμός.

Εἰ δὲ ὅτι οὐ δύνασαι ποιῆσαι] Locus male intellectus & infelicissime versus, quem egregie ex Ms. restituo minima ope εἰ δ' ὅποιον δύνασαι π. Paulo ante Ms. idem, λείψα αὐτῆ ἔχαλκεύς.

Ἀρμώτλειν λέγοντες] Ms. ἀρμώτλειν σοι λέγοντες. & mox, εἴκειν εὐχαιτοῦντάί σε ἐν τῇ τάξῃ. itemque ἠξιώθημεν, quod unde in interpretatione posuit Casaubonus? Deinde ἐν τῇ πόλῃ ταύτῃ ἦν.

C A P. XXXII.

Incipit ita : Εἰ περιεμήθη ὅτι ἔτυχεν] Ms. ὅτι τέτευχεν, & mox, τὸ τυχεῖν. Temere hic autem interponuntur asterisci, quum sententia plena sic sit efferenda. Si vero mala (scilicet sint illa, nempe cœnas captare divitum, salutare, adhiberi, hoc est, si non nisi per indignas & malas artes adquiruntur) scias fieri non posse, ut non eadem faciens ad acquirendas res quæ sunt extra potestatem nostram, tamen paria iis qui talia faciunt, nancisci queas.

Ὅ μὴ ᾤσεται] Qui non adfectatur.
Credo

Credo videlicet instar præfidiarii militis aut classis, ne quid mali patiatur. Hi enim Græcis dicuntur *ὑπερέμπειν*. Immo *ὑπερέμπων* ex Ms. hoc est, deducens velut anteambulo. Id erat conspicuum in urbe & adulationibus.

Ὡς γ' ἐκείνῳ ἐχθρὸς Δείδακας] Enimvero hic locus erat signandus asterisco. Quæ fodes hæc comparatio est? *ut lactucas habet ille, sic tu obolum, quem non dedisti.* Quis est ille qui habet lactucas, & quicum comparatur ille, qui obolum non dedit? Haud dubie quia nemo alius præcedit, ille qui lactucas emit. Jam certe nulla est in eis comparationis gratia: immo nec est dicenda comparatio. Sic magno ulcere obscuratur suavitas scriptoris, quam sic ope Msti repono, deletis primo vocabulis ἐχθρὸς, quæ nullæ ibi leguntur. Dein mutata distinctione scribo. Μὴ οἶε ἐλαττον ἐχθρὸν ἐκείνῳ. ὡς γ' ἐκείνῳ Δείδακας, ἔπω κ' σὺ τ' ὄβολόν ἐ δέδωκας. Hoc est, *Ne censeas minus te habere quam illum (non qui compararit lactucas, sed qui vendit, cui obolum vel adulationum indecoras blanditias porrigere debes.) sicut enim ille lactucas, ita tu quoque obolum non dedisti.* Deinde rursus Ms. ὅσθ' ἀπώλει τὸ δαίτην. ἐπαίνεσ' ἀπώλει δεικ.

Eὐ ἐκείνῳ ὀπιθυμῶν * βέλδ] Nonne rem magnam præstitit Mericus, dum sive volente sive invita Minerva voluit utique & interpretari locum & ex ingenio supplere? Videamus.

mus. Putat rem planam esse, si modo legatur $\mu\eta$ βέλη, & huc quoque vergit interpretatio. Sed quam ingrate & incondite illa? *se convivii cupidus & tamen istius particeps fieri.* An non enim profusus eadem? & quo ista tam parvo spatio repetitio? Longe illi iste corrigendi spiritus, & aliter profusus, etiam ultra quam credas eleganter, ab auctore scriptum docet Ms. unde ita supplendus hic locus. εἰ ἐκεῖνος ὀπιθυμῶν βέλη ταῦτα προέειπε, δὸς καὶ λήψη· εἰ δὲ ταῦτα θέλεις μὴ προέειπῆς, καὶ ἔδειπνες τυχεῖν, ἀπληγε εἶ. Pereximie profecto. Tu vertes. Mox plane Ms. τί ἔξεις ἀντὶ τοῦ δείπνου.

Ὡς αὐτὸς ἤδη.] Ms. ἦδε. Mox pro illis καὶ ἀνκακαῖ etiam καὶ ἀνκαλά.

Τὸ ἀνθυμακῆσαι.] Nimis abiit ab se Casaubonus, dum conjectura nimis quam remota hanc ignoratam vocem sanare conatur. Unica modo litera mutata ex Ms. scribendum ἀνθυπακῆσαι. Etiam deinde rectius διεγείγον & in fine ἐκκόπιον.]

C A P. XXXIII.

Εἰ ἀν παιδίον ἄλλος ἢ ἀδελφός ἢ ἄλλος τελευτῇ.] Mirifica sunt illa ἄλλος ἄλλος & ingeniosum acceperunt interpretem. Sed recte Ms. παιδίον ἄλλος ἢ ἀδελφός ἢ φίλος. Sic habuimus cap. 5. εἰ ἀδελφὸν ἢ φίλον. Etiam supra Ms. ὅτι τὸ γενότων, omisso verbo ἐπὶ. Postea lege ex eodem καὶ ὅτι τοῖς ἀπαιδύτοις. Id Græcum est, non vulgatum.

Κατηγορῶν] Id vero dubito, an Christiana constantia non permittat. Sed videtur interpres aliter legisse, ut legi debet, κακηγορῶν, & habet Ms. Sed & ante legebat idem μήτε παρεξήλοιδορῶν ἢ κακηγορῶν. Et similiter cap. 44. idem præfert οἰόμενος ἐκεῖν ἔργον ποιεῖν κακῶς λέγει, non κακῶς με λέγει. Statim quoque εἴτως σε εὐχεσθῆ, & in fine, ὅταν θέλῃ ψυδεδεσθαι.

C A P. XXXIV.

Πρὸς ἀγαθὸν] Ms. πρὸς ἀγαθὸν πατέρα. Nihil autem mox deest.

Αὐτὸ δὲ τῆτο χρεωτεῖς] Ms. αὐτὸ δὲ το. . ἐχρεωτεῖς. Videtur fuisse αὐτὸ δὲ τὸδε χρεωτεῖς.

C A P. XXXV.

Τήρῃ τιῶ τὰξιν] Ms. τήρῃ τοιγαροῦν τιῶ τὰξιν. Ἐκεῖν * ποιῆσαι] Lege ex Ms. ἐκεῖν ποιήσῃ, *quid ille sit facturus.*

Υπολάβῃς βλάπτει] Verbum posterius non est in Ms. & deinde ex eodem lege τιῶ ὄπι-βάλλουσιν χέσιν. Non aliter loquuntur Græci.

C A P. XXXVI.

Ἀκολουθεῖν ἐκόντα εἰς οἶαν σε βούλεται τὰξιν εἶναι] Non est prætereundum particulam illam σε non legi in Ms. unde mihi certum est, illos qui infarserunt Græcarum deliciarum ignaros sic putavisse hæc construenda, ἐκόντα ἀκολουθεῖν εἰς οἶαν τὰξιν βούλεται σε εἶναι, quod perquam foret plebejum, quum sana ratio Græca longe aliam syntaxin postulet, nempe ἀκολουθεῖν ἐκόν-

τα εἶναι εἰς οἴαν βέλε) τάξιν. Plane ac si verbum εἶναι nullum esset. Sic Lucianus tom. 1. pag. 457. ἐδόκεν ἔκοντες εἶναι ἑπιλαυθάνεσθαι αὐτῶν. & pag. 652. μηδὲ τ' ἕτερον πόδα ἕκων εἶναι ἀπολειπόμην.

Αῖρης τ' ὄσκι ἐφ' ἡμῶν] Ms. ἄρης ἀπὸ πάντων.

Προσέχοντα τῷ θεσσαυτικά ὡς ἡδεῖ] Infanum hic sudavit interpres ut justam sententiam absolveret. Dicit eis ut maxime jucundis. An id quoque dicit Græcus auctor? Similiter illa τῷ θεσσαυτικά vertit, quæ præsentia sunt & momentanea. At sic Græci usurpant θεσσαυτικά atque adeo ipse S. Paulus 2 Cor. 4, 17. Membrana haud dubie innuit aliud quid latere, præferens θεσαυτικά. Neque falli me reor, si statuero inde scribendum. τῷ θεσσαυτικῷ. Sententia plana & elegantissima restitutio est. Falli dicit eum, qui res splendidas & fulgentes & nitore suo adblāndientes (ut sunt magistratus & θεοδεία) ambiat, easque captet, ut in quibus dulcedo vitæ resideat. Sed & egregie reponit Ms. προσέχοντα, velut in tenebris currentem & dirigentem se ad ea, quæ maxime extrinsecus splendentia incurunt in oculos. Sic habemus cap. 47. λαμψυὲς τ' κόσμος.

C A P. XXXVII.

Ἐχάτω θεσηκῆ] Nullam singularem vim habet hoc loco vox prior. Nam non hæc magis, quam priora ἐχάτω θεσηκῆσι. Sed in illis

lis omisit, quia nemo nescit eum prorsus agere cum genere humano. Inde recte Ms. eam ignorat.

C A P. XXXVIII.

Μᾶλλον δὲ τὸ θέλημα αὐτῶ ἀπόματα πάντοτε] Præ intempestiva pietate insanivit ille, cujus-
cunque hæc sunt verba. Haud dubie is hæc interposuit respiciens ad formulam nobis ab Servatore nostro traditam. Sed ex eadem patet hoc illicitum esse, neque quum ipse Christus nobis dictaverit preces de sanctificatione nominis Dei, de regni ejus adventu, ille potestatem habuit inde alicujus unius excerpendi, & præ aliis inculcandi esse potius precandum, ut voluntas ejus fiat. Præterea quis ille Græcismus est, αἰτεῖν τὸ θέλημα, pro αἰτεῖν ὅτι γένηται τὸ θέλημα? Plane indignum elegantia hujus libelli. Itaque prorsus insititium est hoc comma, & sine mora corrigendum judico ex sanctitate veteris membranæ, ἢ τῶν ἄλλων τῶν ἐκτὸς ἀπόματα, εἰδότες ὅτι ἡ προσηγορία. &c. Hujus vero lectionis æquissimus est sensus, ut non singulatim opes aut aliud quidquam rerum quæ extra nos sunt, nec ad nos pertinent, sed nos incaute & imprudenter ad nos pertinere putamus, ut sunt omnia corpori inservientia, rogemus, sed ut petamus ea nobis indulgeri, quæ Deus ipse sciat necessaria nobis esse, & quibus nos indigere omniscius ejus oculus conscius est; cui nego-

tio decernendo tenuitas nostra non est. Hæc vero qui leget, quique ut omnes has *ἱπομνήσας*, ita hanc quoque ab viris non modo Christianis, sed haud dubie illo tempore Christianæ Ecclesiæ Doctoribus & luminibus concinnatam esse persuadebitur, ut sum profecto persuasus, quis credet tunc vel Ecclesiam illam, vel Ecclesiæ illius Pastores vel ipsos precatos esse vel credentes jussisse precari panem quotidianum, ut nunc precantur omnes, illum *ἄρτον ὑπίεσιον* mirificis tormentis & injustis ambagibus illuc deflectentes? Hoc certe paragrapho Christiani vetantur precari *ὅτι τὸ ἔκτος*, in quibus est haud dubie pulcher ille panis quotidianus. Nec temere sic scribitur hoc loco in his memorialibus, sed plane sic rursus definitur modus Christianarum precum in capite LXX. *ὃ γὰρ τῷ Θεῷ Φίλον, τὸ τοῦ ἡμῶν γένους αἰτέμεθα*. Non vult quia nobis aliquid carum est & allubescit, quia nos nobis placeamus habentes panem quotidianum, ideo id licere precari aut tunc Christianos precatos esse innuit, sed quod ipsi Deo probatur. Negat à nobis definiendas esse res, in quas formulam precationis concipere ipsi debeamus, sed plane jubeamus eas pendere ab bonitate & sapientia divina. Idem respexit quoque ipse Servator noster, quum *ἄρτον ὑπίεσιον* dari nobis *τήμερον* jubet precari, ut multis probare possimus, quod non est hujus loci. Etiam mox legit Ms. *καὶ δεῖ πάντων*. CAP.

C A P. XXXIX.

Εἰ δὲ ἄλλοι τ̄ τοιούτων ἀρξόντων] Ms. τοιούτων λόγων ἀρξόντων) & dein, οἷς εἶ.

C A P. XLI.

·Α' πύκτε] Ms. ὑπάρχουσ.

C A P. XLII.

Ὅλως περιγραφε] Ms. ὄρω.

C A P. XLIII.

·Α' σκετέον] Æque perverse ac in Ms. ἀσκητέον, προ ἀσκητέον.

C A P. XLV.

Μηδὲ ἀ' ἴδης] Ms. εἶδες, & μάλιστα δὲ ὅσα.

Πολλάκις εἴπης] Ms. εἴποις.

C A P. XLVI.

Eis οἰκίας πινων μὴ ἦκε μηδὲ ραδίως πάειδι] Tantum discrimen est inter ἦκε & πάειδι, quantum inter *veni* & *accede*, quæ ineptissime sibi substituere potuit interpretes. Lege ex Ms. μὴ εἰκῆ μηδὲ ραδίως. Nam quod idem hic interpretationem gravat exponendo quasi voculam πινῶν, ejus gratiam illi facimus. Hæc sæpe ab Græcis junguntur. Deinde etiam, παρῶν & Φύλαττε.

C A P. XLVII.

Ὅπ' ἔ μιουθήσῃ] Ms. ἔ ὅπ. Etiam statim ὑποκάψασι σε οἱ π. item ἀ' αἰτεῖς. Deinde ἐγὼ μὲν μεμελέτηκα, ἀ' ἡμῶν αἴπεισ ὑποσηῖται.

C A P.

C A P. XLVIII.

Ἀπέρω τὸ σεαυτῷ] Præclare Ms. ἀπέρω τῷ
 ἡμῶν σεαυτῷ. Deinde ἐπισηφαλές δὲ καὶ τὸ εἰς βυ-
 τραπελολογία.

Δωρολογεῖν] Eximie Ms. γελοιολογεῖν, & sta-
 tim pro ἀκαιρολογία in eo legitur λακαιρολο-
 γία, unde λακερολογία faciendum diximus &
 probavimus opinor in exercitationibus nostris
 de Juda proditore. Habet deinde Ms. ὅταν οὖν
 αἰῶδι.

C A P. XLIX.

Συγκαταθήσῃ τῇ δοκούσῃ] Ms. συγκατάθη.
 & deinde λοιδορήσῃ. Non expressit perspicue
 interpres.

C A P. L.

Τοὺς ἐπιπλήζοντας] Et cur non ἐπιπλήξαις?
 ita sane Ms.

C A P. LI.

Ὅταν συσεδίεις πνί] Et cur non συσεδίεις,
 ut toties in prioribus, & sic plane Ms, qui
 etiam cap. 52. ἀχημονήσῃ. at statim ὠδριβάλλῃ,
 & mox: ἀνεπαχθῆς αὐτῷ Φανήσῃ καὶ μάλλον.

C A P. LIV.

Οὐ * ἤ ὀρέξεων] Ms. supplet, οὕτω καὶ ἐπὶ
 πασῶν ἤ ὀρέξεων. Igitur & paulo ante auscultes
 eidem legenti καθάπερ ἐπὶ ἑ ὑποδήματι, ,
 ommissa adversativa, quæ locum hîc nullum
 habet.

C A P. LVI.

Ἐνθυμῶ οἰόμενος] Ms. interferit ὅπι, & recte.
 Mox etiam τὸ δὲ μὴ ἐφ' ἡμῶν.

Ὡσπερ ἔν εἰ μακρόν σε ἔλεγε κονδὸν ὄντα] Imo
 contra Ms. εἰ μικρόν σε ἔλεγεν. Et nescio cur
 nihil huc attulerit Mericus, quum aliter edens,
 aliter concinnandam putaverit interpretationem,
 quæ sane talis est, ut Hylæ saltantis
 μέγαν Ἀγαμέμνονα, & ideo sublimem ingen-
 temque mentientis reprehensionem mereatur,
 utpote qui μικρῶ, quem pusillum interpreta-
 tur, opponat procerum, quum κονδὸς non tam
 videatur procerum interpretari, quam cras-
 sum & corpus densi filii, tumidum & non
 gracilem.

Ἀόρησι] Ms. ἄορησι. Deinde Ms. παρ' ἑ
 ἡκιστα ἐχέτω.

Ἡ ὅπι τὸ τῶ ὄν ἐχέτω] Ms. τῶτον. Mox
 ἔξιν ἐν σεαυτῶ ποιήσῃς.

C A P. LVII.

Ἐγὰρ σε λογιώτερον] In Ms. nulla nota de-
 fectus post hæc: nec deest quicquam. Sed
 deinde sic supplendum ex ea. ἢ ἐμὴ κτῆσις ἢ
 σῆς κρεῖττον, καὶ ἢ ἐμὴ λέξις ἢ σῆς κρεῖττον. σοὶ
 δὲ εἰδὲ κτῆσις εἰδὲ λέξις. Κρεῖττον clare habet Ms.
 nec puto mutandum, quum sic per sæpe mu-
 tent Græci genus elegantix ergo. κρεῖττον scil.
 πρᾶγμα vel χρῆμα. Patet satis, quam perversè
 administraverit omnia Casaubonus.

C A P. LVIII.

Καὶ μὴ ἀ σοχάζῃ] Post hæc verba non sequitur distinctio talis in Ms. quasi novum caput succederet, sed connexa serie satis liberaliter omnia sic integre exhibentur. καὶ μὴ ἀ σοχάζῃ. οἶον ἐπιέν ἡς πολὺν οἶνον· μὴ εἴπῃς ὅτι κακῶς. ἀλλ' ὅτι ἐπιεν. ἐλύσατό ἡς; μὴ εἴπῃς, ὅτι κακῶς, ἀλλ' ὅτι ἐλύσατο. ἔφαγε &c. Vides magnam tibi lucem nunc splendere, qua penitus caruit Casaubonus. Quando suadebunt Christiana dogmata, ut cui liceat alium sic accusare, quasi biberit multum?

Ἐφαγέ ἡς πρώτ' ἕτερον] Vox posterior non est in Ms. In sequentibus deleto asterisco scribendum ἐκείνον δὲ κακῶς αὐτὸ πεποιηθέναι, illum autem ideo male fecisse, quia morbus cogebat; per quem illud, quod videtur malum, & ille matutinus cibus in homine vegeto arguendus, excusatur.

C A P. LX.

Τοῦτο γὰρ ἀπόστ.] Ms. τῆτο καὶ ὁ ἀπόστολ. In sequenti capite prorsus Ms. ἡ ὄντως κατάληψις. tum quoque δυσχερὴς, τοῖς πολλοῖς δὲ καὶ ἀγνωστ.

C A P. LXIII.

Μὴ κατάξῃρον ὀπιδείκνυέ.σε τὸ σῶμα] Quam ridicule auferri se passus Casaubonus, dum parem his interpretationem dedit, plane aridiorem isto ore arido? At quid opus erat habere os aridum, quum posset ὑδροποτεῖν? ut præcedenti capite. Corrupta omnia. Et agnosce

scē egregiam membranæ Medicæ opem, quæ legit ἑπιδείκνυε τὸ σῶμα, & in fine ξηρὸς ἦς.

C A P. LXIV.

Θεοφίλῃ ἀνδρὸς] Ms. Θεοφιλῆς δὲ ἀνδρὸς. Alius Θεόφιλος, alius Θεοφιλῆς. & mox iterum ἀφ' ἑαυτῆ ὑποδοκᾶν, non ἐξ.

C A P. LXV.

Ὡς ὄν] Ms. ὡς ὄν. Et hæc est loquutio sacrarum literarum.

Καὶ ἡς αὐτὸν ἐπαιέση] Ms. ἐπαινεῖ. Et deinde εἰς ψευδολογίαν ἐμβάλλουσι.

Περίερχεται] Ms. παρέρχεται. Et mox ἀνειμένη. Deinde ἐνί τε λόγῳ.

C A P. LXVI.

Τῷ τὰ ἀπ' αὐτῶν] Ms. τὸ πειεῖν τὰ ἀπ' αὐτῶν.

Ἐπὶ δὲ ἰὸ ἐξηγεῖσθαι μόνον σχολάσης] Ms. μόνω & priora exesa sunt. Tamen hinc patet fuisse ἑπὶ δὲ ἰὸ ἐξηγεῖσθαι μόνω. Sic quoque statim Ms. ἐν ἰστώ μόνω ἀγαλ.

C A P. LXVII.

Ἐνθυμοῦ ὁποῖα]. Interponit Ms. δέ.

Παράχρη τὰ ἑαυτοῦ ἔργα] Ms. ὑπέχρη ἰούτω τὰ & omnino melius.

C A P. LXVIII.

Προπίθεσαι] Ms. ὑποπίθειαι.

Ὡς ὑποχνομῶν ἐαυτῶ ὁ ἀφείς] Quid tum erit, si legatur ὁ σέβεις, quod sic tantopere commendat Casaubonus? Ms. ὑποχνομῶν ἐν αὐτῶν ἀφείς. Immo clare hinc apparet legi oportere ὡς ὑποχνομῶν ἐν αὐτῶν ἀφείς. tanquam peccaturus,

288 J. G. NOTÆ AD GRÆC. ENCH. PARAPHR.
rus, si vel unum ex illis destituas. Sed &
statim rectius φροντίσας:

C A P. LXIX.

Εν ἡ ἀσκήσει καὶ προσοχῇ] Egregie Ms. ὡς τέ-
λειον ποιήσει, καὶ πρὸς ὃ χρεῖ. Et mox καὶ ἡδη πάλ-
ρῆστιν. Tum etiam ἀσεφάνωτον παρέχεσθαι.]

Εἰ καὶ μὴ εἰ Παῦλ] Ms. εἰ καὶ μὴ ὡς Παῦλ.]

C A P. LXX.

Ὅπως σε καὶ ὅπως φίλον σοι] Ms. ὅπως σοι καὶ ὅ-
πως φίλον.

Καὶ προσφιλῆς] Ms. plene καὶ θεῶ δὲ προσφι-
λῆς. Male paulo ante editur ὡς ἕως pro ὅς ἕως.

Εὐχόμεθα] Ms. αἰτέμεθα.

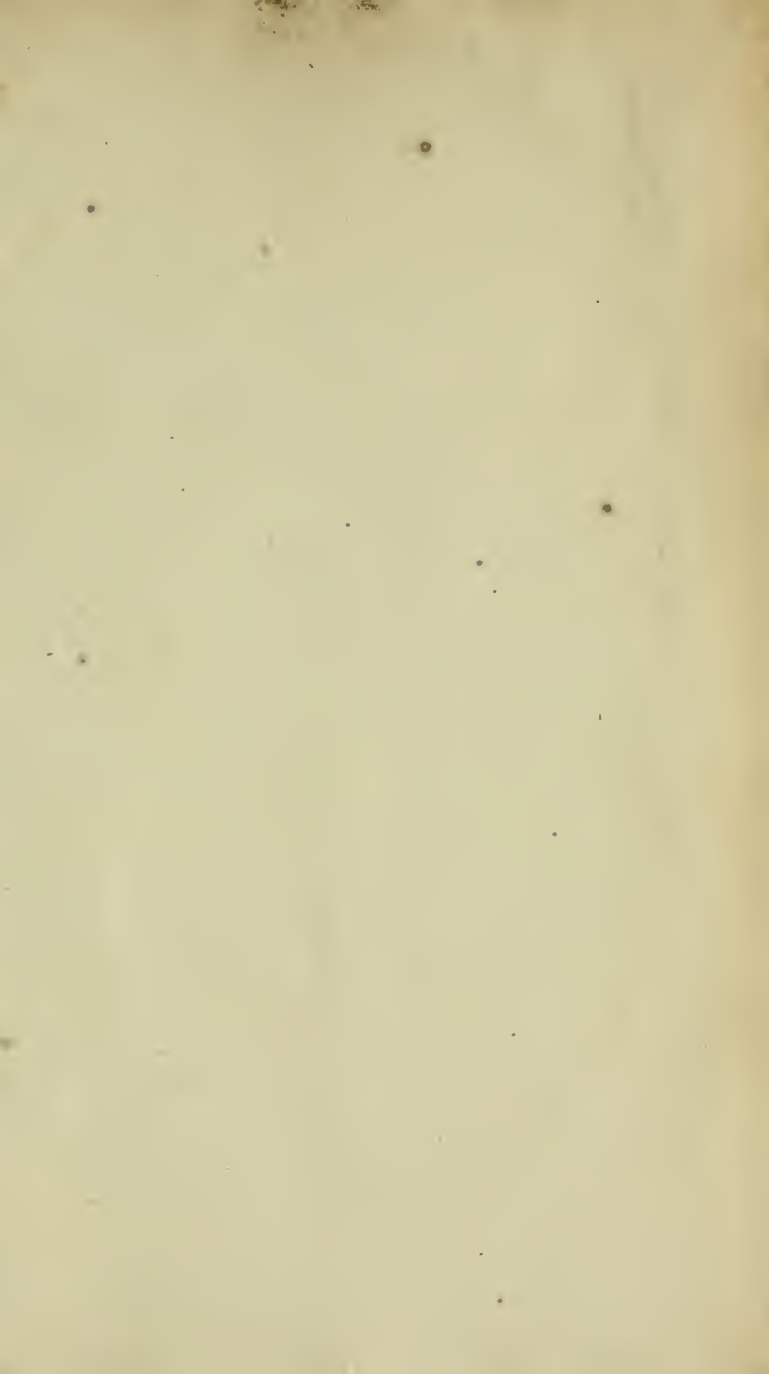
C A P. LXXI.

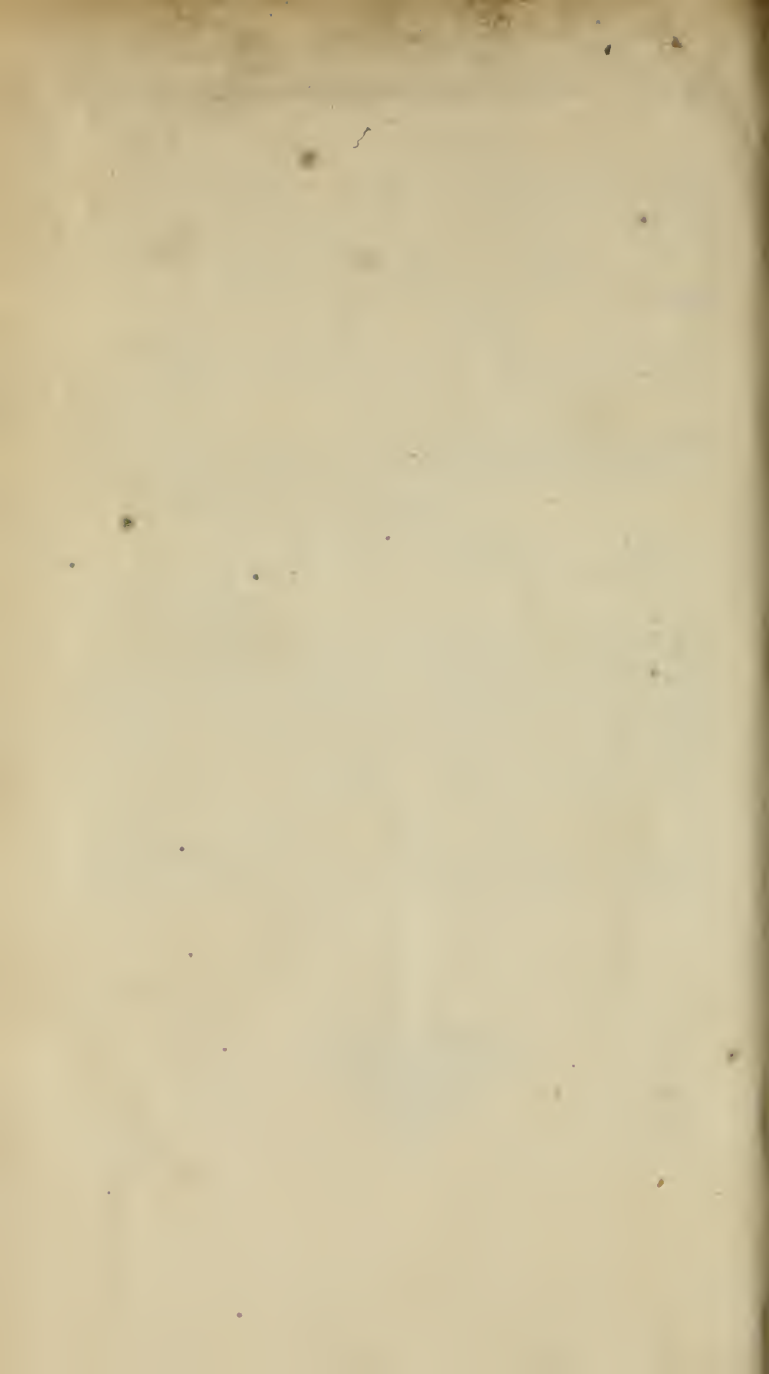
Συσκευάζοντα] Imo συσκευάσων, ut Ms. &
mox χωρήσωσι.

Μὴ φοβεῖσθαι λέγων] Hæc & male duplican-
tur, & finem harum ὑπομνήσεων plane non
decora nec perfecta coronide terminatum ele-
ganter & pie & haud dubie vere replet Ms.
hoc modo: ὁ κύριος, λέγων: μὴ φοβεῖσθε ἀπο-
κλειόντων ἢ τεμνόντων τὸ σῶμα. τίω δὲ ψυχῆ μὴ
διωκτῶν ἀποκτεῖναι. Εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογη-
μένον ἀπὸ ἕως νῦν καὶ ἕως ἕως αἰῶν ἕως αἰώνων. Ἀμήν.

F I N I S.

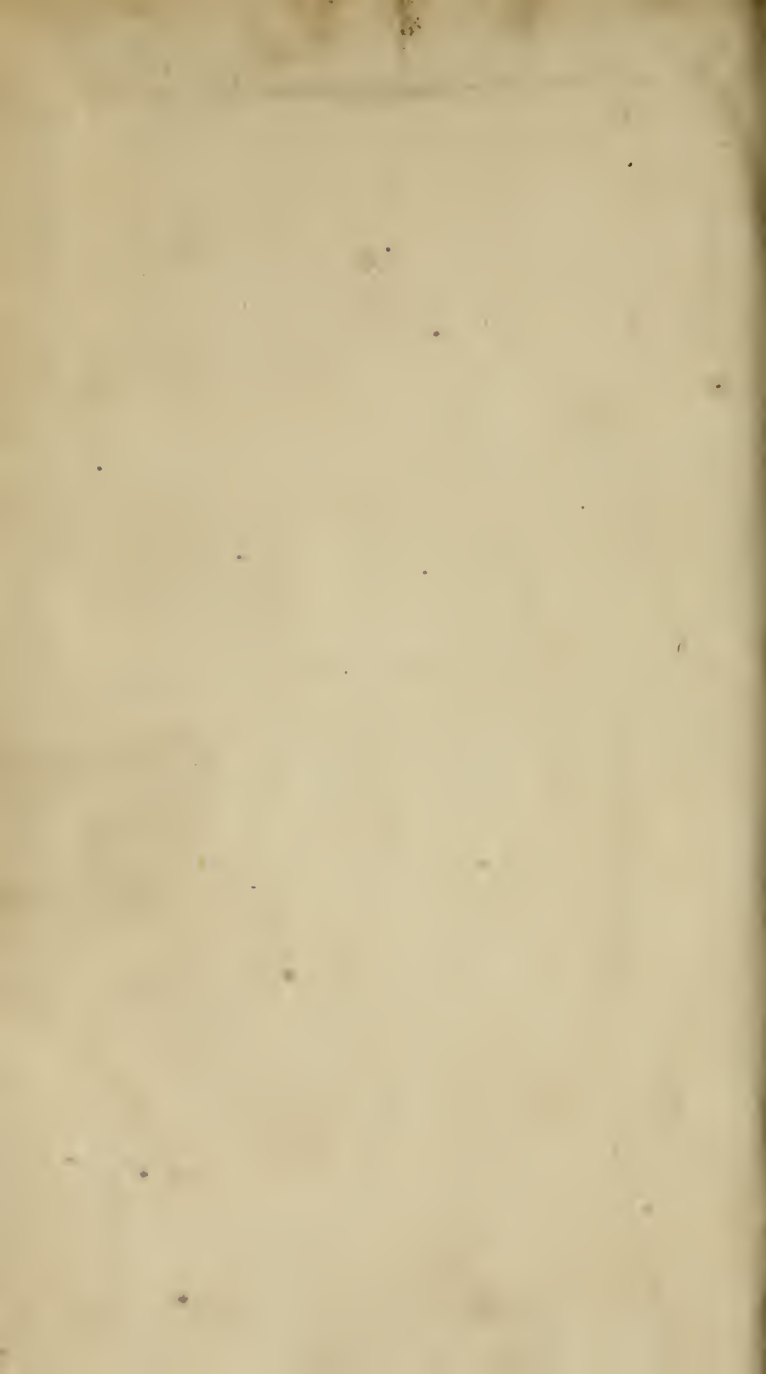

Liza Leonard Baskin

ER5

